

MIKULÁŠ DAČICKÝ Z HESLOVA

PAMĚTI¹

Obsah

Předmluva autora

I. Léta 1278–1516

II. Léta 929–1517

Jiný vejtah z poznamenání předkuov mých; kteréž příze psané věci a některé šířeji a patrněji s příběhy jinými oznamují a tuto níže položené následují

III. Léta 1454–1466

Z jiných pamětí

IV. Léta 1470–1508

Sequuntur Varia Acta Kutnae

V. Léta 1462–1542

Následující paměti jsou sem z jiných, rozdílných od předkuov poznamenání vypsány

VI. Léta 1470–1508

Opět z jiných poznamenání

VII. Léta 1532–1572

Nota. Následující paměti jsou sem z almanachuov, tak řečených kalendáruov, přejaté a poznamenané, kteréžto kalendáře byly jsou od astronomův, hvězdářů na několik let pojednou vydávány a tištěny řečí latinskou a slouly ephemerides; do nichž sobě předkové své potřeby a paměti zapisovali a poznamenávali.

VIII. Léta 1532–1549

Hora Kutna

IX. Léta 1509–1530

---

¹ MIKULÁŠ DAČICKÝ Z HESLOVA, *Paměti*, Praha 1878 (redakčně upraveno).

Z jiných pamětí a poznamenání

X. Léta 1510–1528

Hora Kutna

XI. Léta 1527–1546

Sequuntur memorabilia Andreae Dacziczky de Heslova, a me Nicolao, filio ejus, hic posita et renovata

XII. Léta 1534–1571

Eiusdem

XIII. Léta 1575–1626

Ulterius inferiora Nicolai Daczicky de Heslova, auctories hujus libri, propria sequuntur

(1575–1580)

(1581–1590)

(1591–1600)

(1601–1605)

(1606–1610)

(1611–1615)

(1616–1620)

(1621–1626)

XIV. – Léta 1577–1626

Eiusdem Auctoris

XV. – Léta 1574–1626

Hora Kutna

(1574–1580)

(1581–1590)

(1591–1600)

(1600–1610)

(1611–1615)

(1616–1620)

(1621–1623)

(1624–1626)

Předmluva autora

GLORIA IN EXCELSIS DEO

Ted' předmluva, však v sprostnosti,
kdo čísti chce s upřímností,
naumím vysoké moudrosti,
šetř pravdy a spravedlnosti;
kdo pak naumí nebo nechce
darův božích vážic lehce,
necht' jinému nezávidí,
neutrhá dobrých lidí,
sice bude tak zas vážen,
buď on moudrý nebo blázen.

Kdybychom lidé, stvoření boží, neměli rozumu, paměti, řeči, umění etc., jinak bychom na světě nebyli, nežli jako hovada a ničemní neznabohové; ale že Buoh všemohúcí, stvořitel, dárce a pán všech věcí, jenž bez počátku a konce byl jest, zůstává a zůstane na věky, podle své nestihlé, nevymluvitelné, nezpytatelné moudrosti, všemohúcnosti a dobroty, člověka k podobnosti svému učinivše, těmi a jinými mnohými dary svými z žádné povinnosti, ale z veliké své milosti, dobroty a lásky obdařiti ráčil, jmáme a povinni jsme jemu, jakožto jedinému všemohúcímu, v Trojici svaté nerozdílnému Pánu Bohu, stvořiteli našemu, vždyckny čest, díky a chválu vzdávati a přikázání jeho ostříhati a zachovávat. Mezi pak jinými dary božími jmáme i to, že člověk může jse učiti a naučiti sedmeru umění svobodnému a podle toho rozličným řemeslům k opatření života vezdejšího, jak Buoh koho k čemu povolati a propůjčiti ráčil. Jest pak i dar boží, a ne zadní, písmo rozumitelné umění psáti a čísti a tím vůli boží a přikázání jeho v vědomost' uvozovati, tak abychom toho ke cti a chvále jeho užívali a užívati mohli. A tak i to lidskému pokolení, zvláště křesťanskému, náležitě a

užitečné jest poznamenáváním, psaním a tisknutím jminulé v tomto světě příběhy potomkům jich zanechávati a pozůstavovati, tak aby chom sobě dle vůle boží jedni druhým (však v dobrém) nápomocni byli a sebe křesťansky fedrovali. Může každý rozvážiti, kdyby nám patriarchové, proroci, apoštolé, evanjelistové etc. i jiní mnozí učení, duchem božím a uměním obdaření lidé po sobě nepozůstavili svých, v rozličné spisy uvedených pamětí a umění, co a kterak bychom věděli, kde jsme se vzali, co jest naše spasení a kde náš život budoucí? Item podle čeho by učili theologové, podle čeho by hojili doctores medicinae, podle čeho by zpytovali astronomové, podle čeho by soudili juristové etc. ? Odkud posli slavní rodové, kterak vznešení snižování a nízcí vyvyšování byli? Kdo co dobrého nebo zlého učinil a po sobě pozůstavil? Kde se vzaly slavná stavení? Jak Bůh dobré chránil a zlé trestal etc. ? Z čehož ze všeho příklady pro vystříhání se zlého a přidržení a následování dobrého, šlechtného a spasitelného bráti sobě můžeme, an i sám Buoh všemohúcí přikázání svá božská na dckách kamenných poznamenaná lidu izdrahelskému skrze Moežíše, služebníka svého, na hoře Sinai vydati jest ráčil. Jest tedy slušná a náležitá věc i užitečná, letopisuov a pamětí o věcech zběhlých po sobě pozůstavovati pro spomožení tím v dobrém a spravedlivém bližnímu svému. Nebo mnozí potřebují práv psaných, pamětí lidských, svědkuov, bud o řádném na svět splození, v stav manželský vstoupení, smluov a porovnáni etc. pro obhájení cti, jména dobrého a spravedlnosti i hrdla nevinného a vyjití ze zlého domnění a podezření. Tak i nevinný Mardocheus skrze čtení před králem Asverem kronik od šibenice (již jemu Amon připraviti dal a potomně na ní sám viseti musel) jest vysvobozen, jakž o tom v knize Hester kapitola první oznamuje. Nebo ne všeckno jse vždyckny bez poznamenání psaného neb vytisknutého v hlavě a paměti, zvláště lidem věkem sešlým, snášeti může. Umírajíce pak aspoň po smrti pozůstávajícími takovými paměťmi potomkuom našim posluhujeme a prospíváme, že jse věcí jim neznámých a nepovědomých jako po nítí klubka doptávati a spraviti mohou, podle toho přísloví: Verba volant, scripta manent. Že by pak každý tomu chtěl, aby toliko dobré jméno a poctivé chování jeho v paměti uvozováno, zlé pak a nešlechtné pomíjeno a zatajováno bylo, to se při pravdě trefiti nemůže, ale i poznamenávání lidských poklisek a pádův (čemuž od přirození poddáni jsme, a Buoh pro hříchy lidské dopouštějíce tím ku pokání napomíná) v paměť uvozováno býti jmá proto, aby berouce sobě jedni z druhých příklad zlého vyvarovati a dobrého přidržeti jse učili a snažili, vědouce, že jse také zlé věci dobrými vyhledává, ano i přísaha právní jak dobrého, tak zlého nezatajovati poroučí pro vyhledání pravdy a ochrany dobrého proti zlému, zastavení nešlechtnosti a dopomožení spravedlnosti podle přžkázání božského. Nebo jsou mnozí lidé, kteříž by v svých pokliskách a nedobřím chování ozdobným rouchem přikrývání býti chtěli a jiné by rádi

obnažené viděli, což jse také trefiti nemůže, zlá nemoc jse pak časem svým vyjeviti musí. Neudělil jest pak Pán Buoh všemohúcí člověku, stvoření svému, rozumu a umění etc. k tomu a proto, aby d'ábelským způsobem (kterýž také mnoho umí, ano i v světlost anděla jse na oklamání člověka proměnití může) takovými dary božími lidé sobě proti přikázání božímu škoditi, I sebe nevinně a nespravedlivě o hrdla, statky, poctivost etc. připravovati, v posměch a hanbu uvozovati jměli. Nebo taková umění jsou z d'ábla, původa všech zlých věcí, a ne z Boha, kterýž, kdykoliv ráčí, hrozný mstitel jest a sám spravedlivý zůstává na věky. Kdo pak daruov od Pána Boha sobě propůjčených ke zlému a nešlechtnému užívá, ten sám sebe oklamává, a těch daruov od Boha sobě svěřených hoden není. A jakožto zlý a nevěrný šafář daruov božích trestán bývá a slávu věčného blahoslaveného života potracuje, jakož mnozí chytráci tohoto světa přezděli chytrosti moudrost a podvodu opatrnost: ale Boha žádný nepodvede a neoklamá. Vždyckyť jest lepší upřímná sprostnost a dobré svědomí nežli šibalská chytrost a podvodné umění. Někteří pak když šantročením a podvody nešlechtně podle světa zbohatnou, jmenují to, však lživě, božím požehnáním; proti tomu pak a při tom na duši a dobrém svědomí hynou, chudí a nuzní zůstávají; nebo svědomí zlé, nemaje samo s sebou pokoje, nedá ani snu, pokrmuov a nápojuov s dobrou myslí užívati, nadto pak spasení svého vyhledávati, leč se skrže Krista Pána, syna božího, vykupitele svého, ku Pánu Bohu milosrdnému, stvořiteli svému, s opravdovým a skroušeným pokáním, napravíce život svůj, v stálém setrvání obrátíš. Nebo Bůh nežádá smrti hříšného, ale aby obrátě se, měl život věčný, nám od téhož syna božího zaslíbený. Nemáť také žádný klamuov do kronik a letopisuov klásti, buďto o příteli nebo o nepříteli, z přízně, nepřízně, hněvu nebo nenávisti; ale což samo v sobě jest při tom zanechati, dobré chváliti, zlého nepremovati a nepochlebovati; nebo se dobré samo chválí, též zlé pak ukazuje a svědčí samo na sebe. Máť každý v tom dobré svědomí zachovati, a poznamenávaje pravdu, poručiti o tom soud samému Bohu spravedlivému.

Z oznámených příčin já, Mikuláš Dačický z Heslova na Horách Kutnách, jmaje před sebou některé po předcích poznamenané, psané...

I.

(Léta 1278–1516)

Léta od narození Krista Pána, syna božího, 1278 král český Václav, toho jména Druhý, korunován jest na království české. A za tohoto krále kován a dělán jest groš dobrý, stříbrný,

na němž ráz s textem latinským byl takový: Venceslaus secundus, rex Bohemiae. Čechové těm grošům převzděli "Zmrzlíci". Zřídka se již nacházejí. Za tohoto krále Václava Hora Kutna veliké bohatství a užitky stříbrného kovu vynášely, a práva horní jsou od téhož krále nařízena a vydána, kteráž po letech v nic přišla a nic neváží. Tento král Václav Secundus založil jest klášter Zbraslavský a v něm pohřben.

Léta 1305

Na den památky sv. Vojtěcha umřel jest tejjž král Václav Secundus, zanechav po sobě syna, krále Václava, toho jména Třetího. Zabit jest zrádně v Holomouci léta 1306, na němž ten rod po meči vyhynul.

Léta 1309

Jan, hrabě z Lucemburku... země České za krále, a téhož léta pojal Alžbětu, kněžnu českou, k manželství.

Léta 1315

Švábi, Němci, vtrhli jsou do země České a velikou škodu učinili.

Toho léta přiletěly jsou kobylky do země České.

Léta 1340

Král Jan Český oslepl na obě oči.

Léta 1341

Klášter Kartouzský podle Prahy založen jest skrze Jana, krále českého.

Léta 1342

Bylo drahé léto, takže byl strych žita za kopy, pšenice za 70, ječmene za 50, hráchu za 30 grošů - Nota. To tehďáž za drahotu počítali!

Léta 1343

Založena jest kapla Všech svatých na hradě pražském. Léta téhož umřel jest kněz Jan Dražický, biskup pražský dvacátý sedmý, kterýžto založil jest klášter a špitál, též most v Roudnici, a zjednal jest hrob stříbrný sv. Vojtěcha na hradě pražském s hrobem sv. Vavřince v kaple jeho, a zjednal jest XIV kop platu věčného dvadeceti kanovníkuom řeholním v též Roudnici; též vystavěl duom a duor arcibiskupuov v Praze, na Malé Straně. - Nota. Neví se již o tom stříbrném hrobu, kam jest se poděl.

Také toho léta zvolen jest kněz Arnošt, první arcibiskup pražský.

Též toho léta kostel na hradě pražském nový založen jest.

Léta 1346

Karel, syn Jana, krále českého, z Alžběty královny, dědičky české, narozený, jsa markrabím moravským, zvolen jest od churfirštův germanských na císařství.

A toho také roku týž král český Jan, dav jse s králem franským, přítelem svým, do boje proti králi englickému, v tom boji zabit jest, den památky Rufa .

Léta 1347

Učení pražských mistruov jest potvrzeno a milostivé léto změněno. A Karel nadepsaný korunován jest k českému království, a Ludvík, kníže bavorské, složen byvše s císařství, umřel.

Léta 1348

Založeno jest Nové Město pražské týmž Karlem.

Téhož léta stalo se zemětřesení na den památky sv. Pavla na víru obrácení. A toho také léta umřela Blanka, královna česká, a Anna oddána jest králi Karlovi za manželku. A týž Karel dal Moravu Janovi, bratru svému. Též mnozí lidé zahynuli u Hory. A mrskači chodili po zemi.

Téhož léta bylo milostivé léto v Římě a založen klášter svatého Karla v Praze.

Léta 1359

V outerej před památkou Narození blahoslavené Panny Marie byla velká povodeň v Praze.

Léta 1361

V outerej po památce sv. Matěje apoštola narodil jse v Normberce císaři Karlovi, králi českému, syn Václav, kterýž potomně také byl králem českým a císařem.

Léta 1362

Umřela jest Anna, máte téhož Václava, syna Karlova. Byl jest také v Čechách veliký hlad a potopa.

Léta 1365

Přineseno jest tělo mrtvé sv. Zikmunda do Prahy z města Agauského.

Léta 1368

Narodil jse jest císaři Karlovi, králi českému, Sigismundus, jenž potomně byl králem uherským, císařem a králem českým.

Léta 1380

Na Nové léto umřel jest Jan kardinál, druhý arcibiskup pražský. Byl jest mor veliký v Čechách, v Praze od Božího vstoupení až k památce sv. Václava.

Léta 1386

Stonuli jsou bratří v Moravě pod Horou sv. Hypolita. Nota. Jací to bratří byli?

Léta 1387

Umřela jest královna Johanka, první manželka krále českého Václava, Karlova syna. A téhož léta Sigismundus, syn císaře Karla, bratr téhož Václava, korunován jest k uherskému království.

Léta 1388

Pan Markvart z Vartnberka, kterýž ty časy držel hrad Žleby, nejprve počal válku v zemi proti králi Václavovi, dav jse v loupení země. A král Václav rozhněvav jse dobyl Žlebuov a Zbiroha, a Markvarta jav, jměl jej u vězení.

Léta 1389

V neděli na Velikú noc židé v Praze jsou zbiti a spáleni.

Léta 1390

Před masopustem umřela jest v Praze Alžběta, vdova zůstala po císaři Karlovi, králi českém.

Léta 1393

Rozkázáním krále Václava utopen jest kněz Johánek, doktor, vikář arcibiskupství pražského.

Léta 1394

Bylo na Vyšehradě milostivé léto, a tu slit jest zvon veliký.

Léta 1395

Na den památky sv. Stanislava král Václav římský a český jat jest v Berouně od svých pánuov českých a byl držán XVII nedělí, a vysvobozen jest Janem, bratrem svým, vejvodou lužickým, a Prokopem, markrabí moravským, z toho vězení.

Léta 1396

Na Letnici zbiti jsou na Karlštejně: pan Štěpán Opočenský, Poduška z Martinic a Markolt, mistr svatovařský; nebo je král zval na polévku a tak se mstil. Nechutná to polévka byla!

Léta 1402

V první středu v postě jat jest opěty týž král Václav a vezen jest do Rakous do vězení.

Léta 1404

Zoul dobyt jest pro loupež na hrádku Čejchanov a oběšen jest se všemi svými v Praze.

Léta 1405

U vigílii památky sv. Jana Křtitele s'at jest v Praze na Starém Městě v síni na rathauze Zikmund z Orlíka, jsa podkomořím království Českého.

Léta 1410

Ve středu po Rozeslání apoštolův Páně spáleny jsou knihy mistra Jana Wiglefa na dvoře kněze Zbyňka, arcibiskupa pražského, odsouzené doktory učení pražského za kacířské.

Léta 1412

V pátek den památky sv. Kateřiny byl v Čechách vítr velký tak, že jse stromové vyvraceli.

Léta 1413

Kněz Zbyněk, arcibiskup pražský, pobrav svátost kostelní na hradě pražském, vezl ji na Roudnici. A když jest zase přivezena do kostela na hrad, tehdy král Václav, pobrav tu svátost, kázal ji vézti na zámek Karlštejn.

Léta 1414

Kněz Conrad, Němec, přijat za arcibiskupa pražského.

Léta 1415

V ochtáb svatých apoštolův Petra a Pavla upálen jest mistr Jan Hus, kazatel pražský, v Konstanci na sněmu kněžském pro víru křesťanskou, jsa odsouzen za kacíře bludného. A to jse stalo pod glejtem císaře Sigismunda témuž mistru Janovi daným. Při kterémžto sněmu tejjž císař Sigismundus byl sám osobně. - Nota. Skrze což vznikly a následovaly ukrutné, hrozné války vojenské, mordy, boje v království Českém i jinde a zhouby veliké.

Téhož léta po památce Rozeslání sv. apoštolův Prušané poraženi jsou bojem od krále polského.

Léta 1416

V sobotu před památkou sv. Matěje apoštola spadl na sních déšť krvavý v noci a na ten déšť opět sních, že bylo jako mazanec. Potomně ve čtvrtek a v pátek po památce sv. Maurice (24. a 25/9) vidín jest kříž červený na nebi. - Nota. To oboje bez pochybnosti vyznamenávalo a praesagium bylo těch následujících vojen krvavých.

Před památkou pak Nanebevstoupení Krista Pána, syna božího, na témž sněmě konstanském upálen jest druhý mistr pražský, Jeroným, takovýmž soudem jako mistr Jan Hus. Vše pro pravdu boží.

Léta 1419

Na den památky sv. Abdona stal jse jest mord veliký v Novém Městě pražském od měšťanův a obce téhož města, takže jsou zabili třinácte mužův, konšeluův a rychtáře Nyklasa, smetavše je z rathauzu, a rathauz jsou osadili mocí. Na den pak po památce blahoslavené Panny Marie umřel jest Václav, římský a český král, na Novém hradě nedaleko Prahy. A hned potom ve středu a ve čtvrtek obec pražská učinili útok na kláštery, kostely a domy kněžské, tepúce varhany a obrazy kazíce. V pátek pak vypálili jsou Kartousy a kněží z kláštera vedli jsou do Starého Města pražského. Potom na den památky sv. Michala archanjela bylo veliké sebrání lidí u Křížkuův, na té silnici jdouce od Benešova k Praze, a šli valem s sviecemi do Prahy. A v sobotu před památkou sv. Martina měšťané Starého a Nového Města pražského zloupili jsou město pražské, Malou Prahu pod hradem pražským, a potom je vypálili. A tu Jan Žižka vzat na slovo od lidu a počal bojovati.

V tu zimu po památce sv. Martina učiněno jest příměří mezi Pražany a pány, královú stranú, až do sv. Jiří. A Žižka hned jel do Plzně; jměl jest mnohé války se panem Švanberkem a zemany.

Léta 1420

V masopustě město Ouští Sezimovo vybojováno jest od táboruův a vypáleno v sobotu před Květnú nedělí. A u Veliký pátek tíž táboři zmordovali mnoho lidí u Vožice.

Pražané kopali jsou příkopy proti Vyšehradským v pondělí po Velikonoci. Potom ve středu po Svátosti Čeněk z Vartnberka, jsa purkrabím hradu pražského, vzdal pražský hrad Pražanuom a mnoho lidí, kteříž byli na témž hradě, zloupil jest a potom, drže ten hrad k ruce Pražanuom, vzdal jej králi Zikmundovi.

V pondělí po památce Markéty Němci z Míšně a jiní cizozemci šturmovali jsou k Žižkovi, jenž ležel s svými dráby u Prahy na hůře za branou Horskou, a tu jsou divně poraženi a odehnáni. A odtud to místo sluje Žižkova hora.

V pátek den památky Všech svatých před Vyšehradem Zikmund, král uherský, s svými pány a rytíři divně poražen jest od Čechuov a mnoho z jeho strany pánuov českých a moravských tu zbito jest a hned Pražanuom Vyšehrad vzdán. A tak Pražané, jmaje Vyšehrad, zdi od města, věže, kostely a domy kněžské jsú bořili.

Léta 1421

Nový hrad Konradice nedaleko Prahy, na kterémž král Václav umřel, vybojován jest od Pražanů v pondělí před hromnicemi potom vypálen a rozbořen. - V púště král Zikmund oblehl jest klášter Kladruby a uslyšav, že Pražané táhnou na retuňk, jel do Litoměřic. A o témž postě Pražané a Žižka oblehli město Plzeň, ale nedobyli jsou; v Květnou pak neděli dobyli Chomutova a mnoho kněží, měšťanuov a řemeslníkuov zbili a spálili, a jakž rozprávěno, že tu sešlo lidu 2400.

V outerý po Provodě město Beroun od týchž bojovníkuov dobyto jest, v němžto slovutní Čechové a stateční rytíři: Koblih, Bohuslav Dúpovec s otcem a s jinými rytíři, panošemi, kněžími, mistry spáleni jsú v jedné jizbě před městem. Nazejtří, na den památky sv. Tiburcí, dobyta jest tvrz Tušeň páně Michalcova na Labi.

Téhož léta dobyto jest město Brod Český od Pražan, v němžto mnoho lidu zbito, a žoldněři němečtí utekli jsú na zvonici, v kteréž jsou zapáleni, a krov padl, ale těm žoldněřům nic neuškodil; než potom jsou vyvedeni za město cepy zbiti a spáleni ohněm. A toho zhrozivše se jiná města, totižto: Kouřim, Nymburk, Kolín, Hora, Čáslav, Chrudim, daly jsú jse, a která se protivila, jsou brzo dobyta, jako: Mejto, Jaroměř, Turnov, Polička.

Potom Pražané, kteří jsou nebyli u těch měst, s Cardou oblehli jsou hrad sv. Václava. Když pak přijeli Pražané od Jaromíře, poddán jest brzo hrad sv. Václava Pražanuom.

V sobotu před památkou Markety Bílina město dobyto jest od Pražanuov a Němci na hrad utekli, kteřížto nazejtří jsou dobytí a mnozí kněží a panoše jsou spáleni. A v ty časy oblehl Žižka hrad Rábí, a tu jest zastřelen do druhého oka.

Potom na den památky sv. Osvalda stala se jest porážka u města Mostu, kdežto Pražané a jiní Čechové utekli jsou z pole, nechavše tu vozuov, prakuov, pušek a jiných braní. Němci, jenž v Čechách zůstávali, uradivše jse na to s jinými Němci, vtrhli s knížaty, shromáždili jse s velikou mocí a oblehli město Žatec a Bílinu, ale s hanbou jsou odtad odtrhli a utekli.

Léta 1422

Zikmund, král uherský, utíkáje z Čech, vypálil Horu Kutnu. A město Brod Německý dobyto jest po památce Božího křtění a mnoho tu lidu zbito a stonulo.

V pondělí po druhé neděli v postě kněz Jan, kazatel od kostela Tejnského v Starém Městě pražském, s'at jest v témž Městě pražském, jehožto smrti mstíce obec, zloupili Židy, a někeri Pražané stínáni, a mnoho jich přec uteklo.

Hrádek Křivoklát vypálen jest a odtud dcky zemské vezeny jsou do Plzně. Potom na Velkú noc Pražané dobyli Žlutic.

Zikmund, kníže litevské, přijel jest do České země s Poláky na pomoc Pražanuom. A obležen jest hrad Karlštejn a silně dobýván, ale nedobyli jsú a odtrhli. A tu jsou Poláci jedli maso osličí místo zvěřiny. Nota. Takét' jest osel zvíře!

Ve středu na den sv. Michala archanjela Táborští s Švanberkem a s Bzdinkou, hejtmany, pokusili jsou jse o Staré Město pražské, ale Staroměští s Cardou a s Poláky vyhnali je a z domuov smetali. A tak svadivše se Žižka s Pražany, počali proti sobě bojovati.

Léta 1423

V outerý před památkou sv. Jiří stalo jse pobití u Hořic, kdežto Žižka přemohl jest bojem pána Čenka z Veselé s jinými, jenž jse na něj sebrali, a vozy a braně bojovné jim odňal.

V outerý před památkou sv. Petra spadly jsou veliké krúpy.

Potom ve žně Žižka puštěn jest do města Králové Hradce, u kteréhožto města Pražané od něho poraženi jsou na poli blíž téhož města. A tehdáž také Lupáč, hejtman tábořský, poražen jest v Tejnici od Pražan. A potom Žižka obležen jest na Čáslavi městě.

Léta 1424

Před památkou Seslání Ducha svatého Žižka obležen v Kostelci na Labi, jemužto pan Hynek Boček Poděbradský, příjev ku pomoci, odtad jemu pomohl; ale pan Boček jat jest od pánuov. Pražané pak honivše Žižku a když vjeli v jedno oudolí u Malešova, Žižka jse na ně obrátil, a udeřiv na ně s svými, takže jich tu, jakž obecně pravili, do XIII set zbito jest, a vozy, koně,

pušky, braně jim pobral. Také toho léta mnoho vsí a městeček týž Žižka jest, i mnichy v klášteře Turnovském, spálil.

Potom Žižka s Žateckými položil jse na poli u vsi Libně proti Pražanuom a ve středu den památky Povýšení kříže mezi Pražany a Zikmundem, knížetem litevským, strany jedné a Žižkou strany druhé smíření jse stalo a na památku toho snešena jest velká hromada kamení na Novém Městě pražském u sv. Ambrože na Příkopě.

Po tom smíření tejž kníže Zikmund, Pražané a Žižka s svými bratřími jeli jsou do Moravy a Žižka v té cestě umřel jest od hlízy u hradu Přibyslavě. - Nota. Byl rytíř český od lidí (ač slepý) nepřemožený.

Léta 1425

Město Litomyšl od táboruov, vojákuov Žižkových, jest dobyto, a kníže litevský Zikmund s Pražany mnohých měst jsou v Moravě dobyli.

Před Květnou nedělí Táborští a sirotci (jenž se tak, jako osiřelí po smrti Žižky, hejtmana svého, jmenovali) chtěli město Prahu zlězti a ztéci, ale jsou od Pražanuov odehnáni.

U Veliký pátek město Slanej obleženo jest od týchž táboruov, sirotkuov, Žateckých a Lounských, v kterémžto městě Slaném panoše páně Hynkovi z Valdštejna s jinými statečně jse bránili, však lstivě skrze zradu měšťanuov slánských jest to město dobyto a mnoho lidí v něm zbito; panoši na zvonici zapáleni a rychtáře s konšely v masných krámích také spálili, a statky jich pobravše, to město ohněm zkazili. V kterémžto městě zabit jest také kněz Křišťan, kazatel, s knězem Václavem, svým střídníkem, a slovný pan Jan Srsa jednooký, Petr Kamenec a Zdeněk Hamule.

A téhož léta dobyta jest tvrz Květnice na Prokopovi Trčkovi jednookém, při svátku památky sv. Ducha. Též bylo jest veliké horko, že lidé dělající na polích, horkem mřeli.

Také bratří táboři a sirotci dobyli jsou tvrže Švihova, hrad Rychmburk, Michalovic a mnoho jiných hradů; a na podzim Vožice.

Táboři přitáhli jsou blízko ku Praze do Vršovic a oblehli jsou Prahu, ve středu pak na sv. Lukáše památky smířili jsou jse s Pražany. Po tom pak smíření kníže litevský Zikmund s Pražany a tábory jeli jsou do Moravy a do Rakous a dobyli města Rece, z něhožto přinesli jsou

hrabí Recského z Ardeku, kterýž, jsa v Praze chován, umřel jest po dvou létech u vězení na hradě pražském. A při šturmu toho města Rece zastřelen jest šípem pan Bohuslav Švanberk, hejtman táboruov.

Léta 1426

Pražané s týmž knížetem Zikmundem, s tábory a sirotky i s jinými Čechy oblehli jsou Ouští na Labi, k kterémužto městu markrabě míšenský s jinými mnohými knížaty, hrabaty a pány německými jest přijel na pomoc. A tu jsou s nimi Čechové v boj vešli. A přemoženi jsou od těch Čechuov Němci a z země vyhnáni. A mnoho v tom boji německých knížat, hrabat, pánuov, rytířův s mnohým lidem jich zbito a zjímáno jest a horkem zemřelo. Po kterémžto boji hned Pražané toho města Ouští dobyli, a protivníky z mordovavše, to město vypálili.

Tíž táboři a sirotci oblehli jsou Hynka Bočka na Poděbradech, ukrutně praky a puškami hradu dobejvajíce; kterýžto Boček mužsky se jest bránil a velikou škodu jim činil a mnoho jich zbil. Jednoho dne, když kněz kázal, jedním střelením z pušky zabil jich jedenácte. I nemoha Poděbrad dobýti, s hanbou a škodou odtrhli jsou. Pan Boček pak, chtěje zléztí město Nymburk, zabit jest a panoše jeho od něho utekli.

Léta 1427

V postě stalo jse jest poražení u města Světlé, kdežto táboři a sirotci mnoho Němcův zbili. A byl jest toho roku hlad v Čechách a zima ukrutná.

Mistr Jan Příbram hádání jměli o svátosti večere Páně.

U Veliký čtvrtek Zikmund, kníže litevské, skrze některé kněží, mistra Jana Rokycana, Pražany a panoše, zvláště Svojší, Janem Rozvodou, Ramšem z Hrádku, vyveden jest z Prahy, jmaje na sobě kuklu naopak vstrčenou, protože jse s nimi u víře nesrovnával, s Poláky jeho. Nic jim listové Čechuov, jež Poláci, kterak jsou Čechové pro ně posílali a psali, nepostačili.

Po Veliké noci mistr Křišťan, farář od sv. Michala v Starém Městě pražském, mistr Prokop, mistr Petr z Mladoňovic, mistr Příbram s jinými mistry, návodem mistra Engliše a Rokycana, jsou z Prahy vyhnáni pro víru o božím těle a krvi jeho svaté.

Táboři a sirotci dobyli mnoho měst v Slezích, a vracejíce jse zase, dobyli hrad Žleby a rozbořili jej.

Po památce sv. Jakuba Němci, vtrhše silně do země České, oblehli město Stříbro, jemuž Čechové jeli na retuňk, a Němci, nesměvše jich dočkati, z země jsou utekli; a Čechové, města Tachova dobyvše, Chmelík pušku vzali.

Před památkou Narození blahoslavené Panny Marie pan Hynek z Valdštejna s Smiřickým, jmaje okolo šesti set jízdných, vskočili do Starého Města pražského, chtěje Prahu obdržeti, ale toho nedovedli. A tu pan Hynek v domu U slonů zabit a dolů svržen jest. Ale Smiřický s mnohými jinými panošemi jat jest a dán na rathauz do vězení, a jiní mnozí zbiti jsou po ulicích a mnozí, utíkající přes vodu, ztonuli jsou; jiní skryti a zachováni jsou z přízně a známosti.

V neděli, den památky Povýšení kříže město Kolín obleženo jest od Pražanuov a od kněze Prokopa Holého, hejtmána táboruov, a od sirotkův. A leželi jsou před ním blízko památky Narození Krista Pána, na němž jse jest statečně bránil Diviš Bořek; a potom jest jim toho města postoupil pod úmluvou. Odtad potom táhli do Slezska a do Moravy a mnohých měst jsou dobyli.

Léta 1428

Po Velikonoci Čechové v Bavořích mnoho měst jsou zdobývali a mnohé vsi vypálili.

Před památkou sv. Havla hrad Bechyně dobýván jest od kněze Prokopa, hejtmána Táborských, a hrad Lichumburk od sirotkuov obležen.

Na den památky sv. Jiljí staroměstí a novoměstí Pražané smířeni jsou na Příkopě sv. Ambrože, nebo před tím byli jsou v kyselosti pro kněžská zboží, jedni před druhými je chvátajíce.

Léta 1429

Po památce sv. Trojice bylo veliké sebrání lidu českého, pánuov zemských, zemanuov, táboruov a sirotkuov, kteřížto v domě mistrovském, v koleji v Praze, o pokoj s králem uherským Zikmundem rozmlouvali jsú; však svolení jich Velek, hejtmán sirotčí, s novoměstskými Pražany jsú se protivili a odpírali, nechtěje svoliti.

V sobotu po památce sv. Víta Táborští dobyli jsou v Slezích města Bunslav, kdežto mnoho lidu zbito.

Po rozjetí dřeve řečeného sněmu českého a nesvolení Velka, hejtmana, a Novoměstských vzešla veliká nevole mezi nimi a Staroměští a Novoměští zdělali proti sobě zdi a planky, nevěříce jedni druhým.

V středu den památky Povýšení kříže Velek s sirotky přijel do Nového Města pražského. Staré Město proti Novému zavřelo jse jest a z pušek i z samostřeluov i šípy ohnivými stříleno z Starého Města do Nového a též zase z Nového Města na Staré. A mezi tím několik jich zabito. Potom hned z obú stran volili jsou mezi sebou ubrmany z oboji strany o to záští a ti ubrmané jsú je smířili a v pokoj uvedli pod základem čtyr tisíc kop grošuov a na témž místě jako i prvé, na Příkopě proti bráně Staroměstské. A tu purgmistr a konšelé obú měst dali jsou sobě ruce na pamět míru pravého. A kněží i všecky obce smířeny jsou vespolek a vyřkli jsú, aby na vojnu jeli proti Němcuom.

Hned potom smíření jeli jsou Čechové do Míšně, do Srb a do Lužic a ty země vybojovali statečně; nebo Němci z měst dobře ohrazených utíkali jsou. Kubín, město slavné v Lužicích, rychle jest od Čechů dobyto a lidí v něm zbito mnoho; jiné zjímavše vedli s sebou a to město z kořen vypálili.

Léta 1430

Před památkou Narození Krista Pána, syna božího, mnozí Čechové, sebravše se vojensky, táhli do Míšně, mstítí jenuov, kteréžto byli Míšňáci v oboře před Prahou. I dostavše se Čechové do Míšně i do jiných zemí okolních, města Plavna a hradu rychle dobyli a mnoho lidí zbili a ohněm spálili jiných měst mnohých. Města Normberk a Pamberk jim jse šacovaly, aby jich nehubili, a tak Čechové velikých kořistí jsú nabyli, a jak obecně praveno, okolo sedmdesáti měst hrazených jsú zebali a vypálili, vsí nepočítaje; a nižádný v těch zemích jsou se s nimi nesměli polem. Čechové pak navrátili jsou jse domuov s kořistmi nabytými.

Léta 1431

O památce sv. Filipa a Jakuba apoštolích Páně byl jest valný sněm kněží z království Českého v Praze, kdežto kněží táborští slúžili jsú bez ornátuov v domě Hankově a jměli jsú rozmlouvání s mistry pražskými o některé artikule víry křesfianské. A nejprvé táboři kladli jsou některé příčiny, proč slúží bez ornátuov. A mistři pražští odporovali jsú těm artikuluom Tábořských, pravíce, že jsou ty příčiny a artikulové křivé a scestné, oznamující tíž mistři pražští, že o velebné svátosti těla a krve Krista Pána, syna božího, dávaje tak lidu

křesťanskému, drží, jako matka církev svatá, a že nedrží, by zůstával chléb hmotný po posvěcení těla božího, jako Engliš kacír drží, a že sedmerá svátost církve svaté má držána a ctěna býti, i jiná ustanovení církve svaté. A byli jsou také na tom sněmě mnozí páni, rytíři, měšťané země České a Moravské a jměli jsou poselství od králův uherského a polského a od Khunce doktora, biskupa moravského, že chtějí Čechy k jednotě církve svaté navrátiti a slyšení jim dáti, a to při sboru obecním všeho křesťanstva. Na tom také sněmu kněží byli jsou na tři strany rozdělení. Nejprve mistři pražští, kteříž drželi všecky věci jako církev římská, o přijímání pak z kalicha krve boží také lidu obecnému; druzí kněží jsou byli sirotci, ti něco drželi s mistry pražskými a některé věci proti nim s tábory; třetí kněží jsou táboři, kteříž sloužili bez ornátuov, některých svátostí církve římské nedržíce, jako: olejem mazání, masa nejísti v pátek a v postě, o očistci po tomto životě, orodování a vzývání svatých za nic nemající. I Na tom sněmě také staroměští Pražané se pány zemskými a s knězem Prokopem Holým, hejtmanem táboruov vojenským, k žádosti Zikmunda, krále uherského, vypravili jsou posly své do města Hba, Egru řečeného, kteříž vrátivše se oznamovali, že sám král nemůže jich ubezpečiti k slyšení, ale sněm, kterýž bude, že snad bude souditi císaře i papeže. Oznámili jsou také tíž poslové, totiž: Matyáš Louda, hejtman písecký, a kněz Markolt tábořský, když Čechuom bude dáno svobodné slyšení, chtějí dokázati a dovésti své víry Písmu svatými, čehož strana odporná a protivná jse štítí a dopustiti nechce. Pravili též tíž poslové čeští, že Němci a jiní cizozemci silně se sbírají, chtějí toho léta silně vtrhnouti do Čech, což vyhlašováno jest v rynku Nového Města pražského při procesí ve čtvrtek den památky Těla božího.

V pondělí před památkou sv. Víta stalo jse veliké rozvodnění a potopa u města Kouřima z deště náhlého, a tu špitál s nemocnými, domy, sladovnamy i s lidmi voda vyvrátila a přeč vzala a stránku zdi městské zbořila.

Po nadepsaném oznámení od poslův do Hba vyslaných mrizí Čechové, totiž: Pražané, kněz Prokop, příjmím Holý, vůdce tábořský, sirotci a jiní z měst s pány korouhevními a rytíři sjeli jsú jse ku Plzni a čekali nepřátel, cizozemcuov, a potom u lesa Bavorského. Když se jim pak špiže nedostávalo, jeli jsou domů pro špiži, nevědouce, aby Němci leželi za lesem, jenž byli v množství velikém, od Říma, Švábové, Míšňáci, Sasíci, Bavoři, Durynkové etc. i jiné mnohé pokolení německé; a jakž věžňové od Čechův zjímaní pravili, že jich bylo sto a třidceti tisícův, a do Čech vtrhše, vsi a městečka pálili a Tachov město oblehli. O tom Čechové uslyševše, jeli jsú hned proti nim vojensky k Domažlicuom. To někteří zvěděvše (an Čechové

ještě od nich jednu míli byli); strachem a bázni velikou dali se v utíkání s vozy do lesuov bavorských k hradu Ryzmberku, mecíce s vozuov špiži a přípravy vojenské. A tak jsou poraženi, prvé nežli jsou Čechy spatřili. Čechové, přispěvše k nim, státečně v ně skočili, z jich vozuov je vytiskli, mnoho jich zbili a zjímali; a jiní ode všeho utekli. A tak tu Čechové božskou mocí veliké vítězství nad nepřáteli svými obdrželi: A jak obecně praveno, že dva tisíce vozův s mnoho střelbou těm nepřátelům svým odňali i jiných kořistí, stanův, zlata a stříbra etc. i bulle papežské, již Eugenius toho jména Čtvrtý, papež; biskup římský, proti Čechuom na zahlázení jich vydal, tu dostali, nebo tu také Julianus kardinál, od téhož papeže vyslaný, přítomen jsa, té bulle i kápě své odběhnouti musel. - Nota. To jsou hle! byli věrní, stálí, udatní a stateční Čechové!

Jiní Němci z Míšně, kteříž také v ty časy u města Žatce zemi Českou hubili, jichž byly čtyry tisíce, uslyšavše o té porážce svých, také strachem a bázni utekli. Čechové pak po tom vítězství táhli do Moravy na vejvodu rakouského, kterýž také s mnohým lidem vtrhše do Moravy, nepřátelsky napomáhaje proti Čechuom, páčil a plundroval zemi Moravskou.

Po památce Narození blahoslavené Panny Marie, když Pražané Starého Města šli s procesí na hrad sv. Václava, a jdouce zase přes ten most k řece před hradem, padl ten most a jse obořil a s ním padlo lidí okolo sta osob.

Léta 1432

Ve čtvrtek u vigílii památky sv. Petra a Pavla apoštolů krov na kostele sv. Jiljí v Praze zapálil hrom, od čehož shořel ten krov všicek ve třech hodinách a při tom zvonové jse slili, velicí i malí.

V pondělí před patnátkou Máří Magdalenské povodeň veliká byla v Praze, takže na Staroměstském rynku na loděch se vozili, a na Ovocném trhu tekla voda ulicí mimo uzdáře jako řeka, a stála voda až do domuov barvířských a zbořila v Praze most Kamenný nový; a všecky mlejny, což jich bylo na Vltavě, zbořila a zanesla, i domův i mnoho lidí ztopila.

Léta 1433

Jakož jsou byli od Čechův léta předešlého 1432 na concilium, sněm duchovní, do města Basileje položený, posly své vypravili, totižto z duchovních: mistra Jana Rokycana, mistra Petra Engliše, Oldřicha a Mikuláše Biskupce; z světských: Prokopa Holého, hejtmána

Táborských, Viléma Kostku a Beneše z Mokrovous s jinými a ti tam mnohé hádky jměli, na témž concilium basilejském. Tohoto pak léta 1433 vysláni jsou z téhož concilium a přijeli do Prahy s plnou mocí: Johannes biskup z vlasti constancienské, rothomatské, Petr, biskup augustenský, z vlasti mohutské, Johannes Polomar, arcibiskup barchionský, doktor v právích, soudce síně papežské, Jiljí, děkan kamenický, doctor Písma svatého, Alexandr Engliš, doctor oxonienského učení, Tomáš Hasenpach, kanovník z Vídně, Fridrich, děkan řezenský, licenciát v právích, Henricus Torce, kanovník magdeburský, Martin, děkan turonenský, bakalář, bratr Jan Mulden, mistr v sedmerém učení, nejvyšší kancléř tohoto sboru basilejenského, a přijati od pánuov do Prahy s velikou poctivostí. I Potom v sobotu před památkou sv. Markety ti poslové basilejští odjeli jsou zase z Prahy a s nimi jeli mistři a poslové čeští o potvrzení čtyr artikuluov, o něž jsou Čechové zasadili, zvláště o přijímání těla a krve Krista Pána, syna božího, pod způsobou obojí a tak rozdávání věrným křesťanuom. Před památkou pak Všech svatých přijeli jsou opět ti poslové z Basileje N. biskup a doktorové. A také poctivě jsou přijati.

Léta 1434

Ve čtvrtek před památkou sv. Augustina 26/8 tíž poslové vyjeli z Prahy přeč beze všeho skoncování.

Téhož léta, v pondělí po památce sv. Bartoloměje apoštola páni Pražané Starého a Nového Města vyjeli jsou k městu Plzni dobejvati toho města.

Na den pak památky Nanebevstoupení Krista Pána, syna božího, páni Pražané Starého Města se pány zemskými: panem Meinhartem z Hradce, Alšem z Šternberka, Hyncím z Pirkštejna, panem Alšem z Vřešťova, s Divišem Bořkem dobyli a vybojovali jsou mocí Nové Město pražské; což se stalo proto, že jsou Novoměstí hradili a plankovali proti Starému Městu a Staroměstským neprávě pychem odňali dvě bráně, Horskou a Poříčskou. A Staroměstí všeckna plankování a zavíradla po ulicích Novoměstským vysekali a zbořili, i věži u Matky Boží obořili, v kterémžto kostele kázal jest kněz Jakub Vlk a vždy bouřil Novoměstské proti Staroměstským. A tu ten kněz vyhnán jest přeč z města a zvon veliký z toho kostela od Staroměstských vzat, kterémužto zvonu uši byly ustřeleny.

Ve čtvrtek v ochtáb Nanebevstoupení Pána Krista táboři a sirotci, nedobývše města Plzně, odtrhli, a což s nimi bylo Staroměstských, ty zjímali.

V pondělí pak na den památky Seslání Ducha sv. na apoštoly Páně tíž táboři a sirotci položili jse s vojskem svým před Prahou u Jirna a Krče a tu okolo hubili a plundrovali.

V neděli po památce Božího Těla pan Meinhart z Hradce, pan Aleš z Šternberka, pan Hynce Ptáček, pan Aleš z Vřešťova, správce království Českého, Diviš Bořek se pány Pražany a s landfrídem kraje Plzeňského porazili jsú vojsko táborské a sirotčí mezi městy Brodem a Kouřimem pod vsí Lipany u vsi Hřib, odňavše jim šest kop vozuov a střelbu všecku. V kteréžto bitvě zabit jest ten bojovný Prokop Holej, vůdce a hejtman táborský, první po Žižkovi, též Prokůpek, hejtman a vůdce sirotčí, statečně jse bránice. - Nota. Ti táboři a sirotci, vojáci čeští po Žižkovi pozůstali, tak byli v bojích vyzejskali, zvyklí a zkušení, že všem lidem hrozní a ku podivu byli, jichžto cizí národové nikterakž přemoci nemohli. Když pak po mnohých svých vítězstvích k žádnému pokoji přistoupiti ani krále jmíti nechtěli a pod tím země vždy dáleji hubena byla, i spuntovali a sebrali jse proti nim jiní Čechové nadepsaní, pokoje žádostiví, a tak je sotva přemohše, konec jim učinili.

Píseň Žižkova a těch jeho vojákův byla taková:

Kdož jste Boží bojovníci
a zákona jeho,
prostež od Boha pomoci
a doufejte v něho,
že konečně vždycky s ním svítězíme.

Ten Pán velí jse nebáti
záhubcí tělesných,
velí i život stratiti
pro lásku bližních svých;
protož posilujte zmužile srdcí svých.

Kristus nám za škody stojí,
stokrát víc slibuje,
pakli kdo proň život složí,
věčný jmíti bude;
blaze každému, kdož pro pravdu sejde.

Protož střelci, kopiníci
řádu rytířského,
sudličníci a cepníci
lidu tak věrného,
pomnětež všickni na Pána štědrého.

Dávno Čechové říkali
a přísloví jměli,
že podle dobrého pána
dobrá jízda bývá,
s nímž věrný slúha cti sobě dobývá.

Nepřátel jse nelekejte,
na množství nehled'te,
Pána svého v srdci jmějte,
proň a s ním bojujte
a na kořistech jse nezastavujte.

Heslo všickni pamatujte,
kterěž vám vydáno,
svých hejtmanuov pozorujte,
retuoj druoh druhého,
hlediz a drž jse každý šiku svého.

A s tím vesele vzkřikněte,
řkouc: Hrr na ně, hrr na ně,
braň svou rukama chutnejte,
Buoh náš pán! vzkřikněte,
bíte, zabíte, nepřátel neživte.

Léta téhož, v pátek na den památky sv. Jana Křtitele páni čeští a moravští se pány Pražany jměli jsú sněm hlavní, na kterémžto sněmu bylo jest mnoho rytířských lidí. A tu jsú jse páni s Pražany ustanovili za jednoho člověka, a jiná města jsú k nim také přistúpili, kromě Kolína, Boleslavě Mladého a Tábora. Ale o to, co jest mezi pány, tábory a sirotky bylo, jmají jmíti dosti na panu Alešovi, správci, a ná těch, kteří jsú jemu k radě přidáni, a na nich přestati.

V sobotu v ochtáb památky sv. Havla byl jest v Praze sněm hlavní a valní, na němž kněží pražští, panští a sirotčí o víru křesťanskou jsou smluvili v jednotu, kromě kněží táborští a jejich posádky k tomu svoliti nechtěli. A ti páni čeští a moravští se pány Pražany učinili jsou poselství k císaři Zikmundovi, uherskému králi, do Prešpurku.

Potom v neděli před památkou sv. Tomáše apoštola, učiněno jest zase poselství od téhož císaře Zikmunda ku Pražanům, s kterýmžto byl vyslán Jan Puškař. A ihned za tou příčinou učinili valné svolání obce pražské ke dni outernímu po též památce sv. Tomáše.

Léta 1435

Po středopostí pan Hynce Ptáček se svými z a lidem pana Perchty Konopištského a se panem Sádlem z Kostelce oblehli jsou hrad Ostromeč. A po Provodě Pražané a Diviš Bořek dobyli jsou města Kolína smlouvou.

V pondělí den památky sv. blahoslavené Trojice páni zemští a Pražané jeli jsou k císaři Zikmundovi do Brna, města moravského; a s nimi jel inistr Jan Rokycan a měšťané žatečtí a lounští. A vrátivše jsou zase v pondělí před památkou sv. Vavřince, uložili opět sněm valní v Praze ke dni památky sv. Matouše. Potom při památce sv. Václava páni, rytíři a všeckna města království Českého, kromě jednoho města Hradce nad Labem, na tom zůstali, aby pro císaře Zikmunda jeli, což i učinili, a aby s ním smlouvy a zápisy dokonali a utvrdili. Přijevše pak opět domův, volili jsou k arcibiskupství českému mistra Jana Rokycana, a kněze Martina Lupáče a Vádava z Mejta k sufragánství.

Léta 1436

Nařízení jsou opět legátové k císaři Zikmundovi z světských i duchovních, ze vsí obce království Českého, a jej za pána a krále přijavše, s ním do Prahy přijeli ve čtvrtek před památkou sv. Bartoloměje v hodinu devatenáctou.

Téhož léta po památce sv. Bartoloměje císařova Milost seděl v svém majestátu pod korunou království Českého v neděli v Starém Městě pražském, na rynku, a tu jsou jemu konšelé všech tří měst pražských s obcemi svými věrnost a poslušnost slibovali. A potom ve čtvrtek císařova Milost sadil jest nové konšely v Starém Městě pražském a dal pečeť městskou z své ruky Janovi Rečkovi a učinil ho purgmistrem a Jana od Stříbrné hvězdy podkomořím Českého království. Pražané slavní!

Léta 1437

V pátek po památce narození blahoslavené Panny Marie Sion, hrad Roháčův, dobyt jest rozkázáním císařovým a Roháč s svými jat i s knězem řečeným Prostředek a Výškem Polákem, a do Prahy vedeni, potom v pondělí všickni zvěšeni jsou; nebo ten Roháč s svými císaři se zprotivivše, na témž hradě Sionu se zavřel a odtud loupežně škodu činil.

Císař Zikmund, uherský, český etc. král, vyjevše z České země, umřel jest v městě Znojmě na Moravě v ten pondělí po Početí blahoslavené Panny Marie. - Nota. Ten byl v válkách nešťastný, zvláště proti Čechům.

Po jehožto smrti zvolen jest od stavuov království českého Albertus, vojvoda rakouský, téhož Zikmunda císaře zeť, kterýž potom také císařem byl. A to zvolení jeho na království české stalo jse v pátek na den památky svatého Jana evangelisty.

Léta 1438

Ve čtvrtek po památce sv. Fabiána a Šebestiána páni konšelé Starého Města pražského s povolením své obce dali zjímati některé své spoluměšťany, totiž: Matěje Smolaře, Jana Velvara, Mikuláše Kněževeského, Matěje Drdáka, N. Obselku, uzdaře, Mikuláše Humpolce, Martina Vlašimského, a dáni jsou na hrad Karlštejn do vězení kromě Matěje Smolaře, kterýž dán na rukojmě; jiní zutíkali, totižto; Jan Puškařík, Nikl Koflík. Někteří z města vypovězeni, totiž: Mikuláš Betlemský, N. Mařík, N. Lazebník z Královy lázně, N. Poláček, krejčí, N. Zajíček, N. Pšenička, krejčí, Vavřinec Babka, krejčí, N. Pytel, soukeník. Tolikéž učinili konšelé na Novém Městě pražském svým měšťanům. Což vše stalo jse proto, že ti zjímaní s jinými puntovali jse, scházeli a radili, chtějíce Prahu zraditi knězi Bedřichovi pánuov Pražanuov.

V pondělí den památky sv. Blažeje ráno, když slunce vycházelo, pustilo z sebe sloup ohnivý nahoru jednoho kopí zvejši.

Léta 1453

Král Ladislav, mladý syn Albrechta, vojvody rakouského, krále českého, na sirobu narozený, přijat od stavuov za krále českého a korunován k témuž království v den památky sv. apoštoluov Šimona a Judy in ecclesia Pragensi. A potom týž král mladý Ladislav, maje se

ženiti, umřel jest nenadále v Praze, v tu středu den památky sv. Klementa I. 1457. - Nota. O tohoto krále mladého Ladislava, jenž také i králem uherským byl, prve nežli k letuom dospělým přišel, Čechové mnohé nesnáze jměli s císařem Fridrichem, strýcem jeho, jemuž tejjž císař byl poručáikem, a jmaje ho při sobě, Čechům jej propustiti musel.

Léta 1458

Ve čtvrtek před nedělí postní Oculi pan Jiří z Kunštátu a z Poděbrad zvolen jest od stavuov království Českého na království české, byv předtím od týchž stavuov nařízeným gubernátorem téhož království; a korunován jest k témuž království českému dominica Cantate anno eodem. Stáli jsou také o to království král franský, jehož dceru Mandalenu Ladislav, mladý král český, k manželství jmíti měl, též Vilém, kníže saské. Ale to jim tím volením krále Jiřího zmizelo.

Léta 1461

Jiří, král český, položil sněm v městě Hbě, Egru, na hromnice. A tu jsou byla knížata mnohá světská i duchovní a přijat jest tu tejjž král Jiří za churfiršta Germanie.

Anno 1471

Obiit rex Georgius feria VI. ante Laetare in die Annuntiationis beatae Mariae in castro Pragensi. Eodem anno Vladislaus, filius primogenitus Kazimiri, regis Poloniae, coronatus est ad regnum Bohemiae Pragae, in Octava Assumptionis beatae Mariae .

Potomně léta 1516 ve čtvrtek před Květnou nedělí umřel jest tejjž Vlažislav, uherský a český etc. král, v Budíně, v království Uherském. Po smrti jeho Ludovicus, jediný syn jeho, české a uherské království přijal, byv v létech svých desíti. Ale nevládl, až byl v letech šestnácti.

II

Léta 929–1517

Jiný vejtah z poznamenání předkuov mých; kteréž příze psané věci a některé šířeji a patrněji s příběhy jinými oznamují a tuto níže položené následují.

Léta od narození Krista Pána, syna božího, 929 kníže české sv. Václav od svého vlastního bratra Boleslava zabit jest v Starém Boleslavi.

Léta 984

Kostel pražský počal nejprve jmíti biskupa jménem Ditmara z Sas.

Léta 1002

Kníže české Oldřich, zamilovav Boženu, sedlákovu dceru, pojal ji k manželství. - Nota. Těch časuov Vršovci, rod v Čechách po knížatech přední, chtějí rod a kmen knížecí zahladiti a sami na sebe vladařství převésti a sobě zosobiti, jak jsou a co v tom před sebe brali, jest v kronikách obsaženo. Nechtěl jsem nežli toliko to, co jsem po předcích svých našel, tuto poznamenávati; nebo jiné věci tuto pomínuté hojně jse tisknuté nacházejí a mnozí autorové toho jsou staří i noví, však vidělo mi jse jsem z jedněch staročeských sešlých kněh psaných přejíti a položití, jak a co jsou ti Vršovci s knížetem českým Jaromírem učinili a zacházeli, pro vyrozumění. Přitom, jaká jest starodávní prostá řeč česká byla, jse vyrozumí:

V ta doby Vršovci v Čechách mocní bychu,
za starostu Kochana jmějechu;
ti když sebe v zemi silna užřichu,
velmi nemúdrú radu vzachu,
řkúc: Dohubme knížecí rod,
tím bude náš vzáctný plod,
budem s knížaty jako v lůtky hráti,
cizí knížata budú se nás báti,
a od každého budeme dary bráti,
chcem-li, můžem z sebe kníže dáti
anebo můžem dobře bez knížete býti.
Nedejme knížecímu rodu vzhóru jíti.
Když to Vršovci mluvichu,
ovšem zlú radu činichu:
Z nichž každý země užiti chtiše,
avšak císař v své moci byše.
Vršovci jse toho nebojiše,

kníže svého Jaromíra na lov vyvedú
a na jednu horu jej vedú,
a tu jeho jímachu
a k jedné lípě přivázachu
a jichu se s ním špíleti
a jako k cíli k němu stříleti.
Ale toho z nich žádný nevědiše,
že kníže svatému Janu Křtiteli slůžiše.
V svatého Jana hůni šípy tčichu
a knížecího těla nedotčichu.
Kníže v tom lese dva lovce jmějiše,
jeden Hřivec, druhý Hovora slujiše.
Hovora hospodě věren byše,
Hřivec s Vršovci držiše.
Ten kníže zradil byše,
a ten jeho nejvíc mučiše.
Když tu zlobu Hovora zvědě,
hned v Praze všem věrným povědě.
Oni věcechu: Nevíme co tomu učiniti,
ani víme, kamo jeti.
Hovora Vršovcům se pokáza,
Hřivec naň Vršovcuom prstem ukáza,
věce: Chceť nyní všecko shledati,
bude-li živ, musíme se jeho báti.
I počě jich hrubě prositi,
by jemu nedali živu býti.
I káza jeho chopiti
a Hřivcovi oběsiti,
Hovora je se jich prositi,
by jemu přáli třikrát zatrúbiti,
což jemu ráčichu příti.
Hovora začě trúbiti
a po trúbení je se mluviti:
O běda mně nebohu,

věda že živ být nemohu.

A věce k Hřivcovi: Kmošku, do tebe mi jse viery nadieti,

toběť poroučím vše mé děti.

Vršovci se jemu směchu

a Pražané se k nim po trúbě blížiechu.

Vršovci Hovorovi po druhé trúbiti kázachu

a kmošek jemu šíji obvázachu.

Hovora je jse po druhé trúbiti

a za duši Boha prositi.

Velmi dlúhý páteř umějše,

nebo mu toho potřeba byše.

Hřivec věce: Milý kmošku, nerod' tolik blésti,

račiž výše na dub vléztí.

A když Hovora po třetí trúbíše,

široko okolo sebe hlediše.

Vtom Pražané vyniknú

a na Vršovice vzkřiknou.

Vršovici jse rozběžechu,

z nich Pražané některé jichu,

jiné po lese stíhachu,

nemile je postřiháchu.

Kochan zbyv tu, tehdáž zlého nevědiše,

koliko kuor doma jmějše.

Ten jse pod skalú v zemi vry,

a ten jse tu pohřichu ukry.

Pražané kníže Jaromíra odvázachu,

a to místo znamenachu.

Potom na tom místě oltář postavichu,

a tu svatému Janu kostel učinichu.

V tom děsu Hovora Hřivce na běhu poděsi,

svého kmoška na tom dubě oběsi.

Páni Hovoře z viery poděkovachu

a blíž pod Velízem jemu dědinu dachu.

Léta 1362

Pán Buoh učinil tak hojné léto, že korec žita platil po 6 peněžích a pšenice po 2 groších českých.

Léta 1367

Narodil jse císaři Karlovi, králi českému, syn, jemuž dáno jméno Zikmund.

Nota. Pomíjím tuto také mnohých poznamenání od předkuov mých, nebo jse v kronikách prvé nacházejí. Opáčím toliko šíreji poznamenané příběhy, jež jse staly a v Čechách dály po upálení při concilium constanském Jana Husa a Jeronýma Pražského, mistrů českých.

Léta 1417

Počali v Čechách dávatí krev svátosti večere Krista Pána z kalichu tak, jakž tejj Kristus Pán naříditi ráčil.

Potom byl veliký sněm v Praze pánuov českých a moravských, rytířuov a zemanuov, a poslali na sněm do Constancí listy spečetěné třima sta pečetí, napsavše těm na témž coneilium shromážděným, kterak I jsú jim to k české hanbě učinili a jich mistry spálili, ješto na nich nižádných bluduov a kacírstvo neshledali, ale že jsú byli praví a věrní vykladači Písma svatého.

Léta 1419

Smetali konšely na Novém Městě s rathauzu, a král český Václav zasteskl sobě proto, umřel na Novém hradě. A hned po smrti jeho chasa vybojovala Kartouzy, klášter u Vltavy řeky v Praze, a pak pan Petr Konopištský a N. Divůček z Lučova a jiní prodávali lidi do Hory Kutny, berouce i pastevice po polích, a mistra Chodka st'avše i vmetali do šachty. A když jednou nabravše lidí i přivezechu je do Hory a v první súmrak rubáše jim hlavy, vmetali do šachty, tehdy ta hlava š'atá skočiece po zemi, promluvila, říkáje po třikráte: Krev boží; krev boží, krev boží! A pan Jan Švihovský mučil lidi takto: kázal uvázati křesťana na dcku, davše mu nasypati v hrdlo prachu puškového, a kázal zapáliti, takže prach zapálený všecku střeva zadkem ven proskočil.

Kouřimští měšťané vpustili do svého města stranu královskou a zjímali své přednější a bohatší sousedy, kteříž byli přichýlni k pravdě boží, a vydali je do Hory.

Léta 1420

Pan Hynek Krušina sebrav lid k Třebechovicum, s nímž byl také pan Jiřík z Chvalkovic a Mokrovous, i táhli spolu k Hradišti Mnichovému a dobyli toho kláštera šturmem, a vypálivše jej, táhli ku Praze na pomoc Pražanuum proti králi Zikmundovi uherskému. Nebo král Zikmund přijel vojensky do Čech o památce sv. Víta a oblehl Prahu. A bratr Jan Žižka oblehl hrad sv. Václava, Strahov pak a Břevnov, kláštery, vypálil. Také osadil horu Vítkovu u Prahy; a tu král Zikmund kázal k němu šturmovati. I vyšli Čechové z Prahy Žižkovi na pomoc a zbito jest tu Němců i jiných několik set. A největší škodu činil králi Zikmundovi nějaký Robych, vinař, zbiv a zjímav mnoho Němcuov. Poté král Zikmund vyjel z Čech a vyvezl s sebou svátost říšskou, též dcky zemské a poklady po králi Václavovi, bratru jeho, pozůstalé. Bratr Žižka, tak z Prahy vyjevše, dobyl tvrze Brožan a odtad táhl k Táboru, kteréžto město oblehl pán Rožmberský. A Žižka zvědév, že nějakí pikharti byli na nějakém ostrově mezi vodami blízko od Táboru a ti že mistrné bludy drželi a vedli, a vpadše do městečka Vožice, zbili ženy a děti, i přepadl na ně Žižka a dobýval jich. A oni jse bránili a mnoho mu lidí zbili. Ale Žižka je přemohl a vůdce jich řečeného Rohan umrtvili. Pozůstalí z nich prosili, aby je Žižka na milost přijal, avšak nechtěli svých bluduov upustiti a dali jse raději zbiti. Někteří v Klokotech spáleni, někteří, pokání přijavše, toho bludu jse odřekli.

Pražané oblehli Vyšehrad o památce sv. Václava a v tom obležení mnoho lidu zhynulo. A obležení ztekli jsů z Vyšehradu a porazili vartu pražskou, i zbito tu Čechuov na dvě stě. Potom přijel král Zikmund retovati Vyšehradu se pány moravskými, i šturmovali k sv. Pangráci, ssedavše s koní. I zbito jest tu od Pražanuov a táboruov mnoho pánuov českých a moravských s jinými, jenž byli strany krále Zikmunda. I vzdali jsů obležení Vyšehrad pro hlad, nebo snědli jsou koní v tom obležení 120. A tu hned Vyšehrad bořen etc. etc. - Nota. Co a jak dále Žižka a po jeho smrti jeho lid, táboři, sirotci, a jiní Čechové bojovně provozovali, mnoho jse tuto pomíjí pro ukrácení, zvláště poněvadž to v kronikách jest prvé obsaženo.

Po skončení pak těch hrozných vojen českých, když z obojí strany žádost míru a pokoje byla, mnohá jednání a smlouvy jsou se s týmž císařem Zikmundem a s papežem, I biskupem římským, konaly skrze mnohé legáty z obojí strany. A Čechuom přijímání pod obojí způsobou svátosti večere Krista Pána, syna božího, od něho nařízené, jest osvobozeno; nebo

jsou to Písmys svatými i mečem udatně obdrželi. A císař Zikmund za krále českého přijat a dosedl a brzo potom život svuoj dokonal.

Léta 1517

Měsíce ledna umřel v Kunštátě rychtář, člověk urozeného pana Hynka Bočka z Kunštátu. A ten rychtář byl víry boží pod obojí způsobou. Z té příčiny farář kunštátský s kněžími svými, jsa strany římské, nechtěl mu dáti pohřbu na krchově, pravě, že kacír jmá pohřben býti pod šibenicí nebo u stínadel. I rozkázal pan Boček toho umrlého rychtáře rozsekati a nadělati z něho krmí vařených a pečených a zval toho faráře s kněžími k obědu a dal jim toho rozsekaného, vařeného a pečeného rychtáře k jídlu. Po obědě pak žádal jich, aby rychtáře dopustili na krchově pohřbíti, a když vždy odpírali, lál jim a řekl: Jste sami kacíři zvyvedení! Nechtěli jste ho pohřbíti na krchově, i žrali jste jej a pohřbili v svých břiších. I vyhnal je ze zámku a ostatky toho rychtáře kázal na krchově pohřbíti, jsa osobně přítomen toho.

Jiný vejtah z poznamenání předkuov mých; kteréž příze psané věci a některé šířeji a patrněji s příběhy jinými oznamují a tuto níže položené následují.

III.

Léta 1454-1466

Z jiných pamětí

Léta 1454

U vigilii památky sv. Petra a Pavla apoštolů knížata okolních zemí v Praze na rynku v Starém Městě od krále Ladislava, mladého sirotka, léno přijímali. Potom v neděli před památkou sv. Kateřiny tejjž král Ladislav jel z Prahy do Vratislavě a odtud do Uher, kdežto Ladislava, syna Hanuše Hunyadova, mládence krásného, stíti dal proto, že Voldřicha, hrabě Cílské, v svádě zabil. A Matyáše, mladšího syna téhož Hunyada jav, do Čech do vězení poslal. Kterýžto Matyáš potom v Uhřích kraloval.

Léta 1458

Král Jiří, jenž po smrti krále Ladislava mladého na království české zvolen byl, táhl do Moravy a oblehl města Brno a Jihlavu, protože jeho za pána jmítí nechtěly. Potom táhl k městu Vídni do Rakous za příčinou mince falešné, skrze což země Česká loupěna byla; a tu ležel dvě neděle. I učinili Rakušané s králem Jiřím smlouvu. Brno pak a Jihlava brzo jse jemu poddaly.

Léta 1460

Král Jiří zarazil minci dobrou, groš devítiletý; a tu dělali na Horách Kutných.

Léta 1461

Tejž král Jiří dal dceru svú k manželství Matyášovi Hunyadovi, kteréhož propustil z vězení, do kteréhož tejž Matyáš od krále mladého Ladislava dán byl. Ale tejž Matyáš, jsa učiněn králem uherským, zlým jse králi Jiřímu odměňoval, a válku proti němu kvůli papeži římskému zdvihnuvše, o království České jej připraviti usiloval.

Léta 1462

Vyslání jsou poslové od Jiřího, krále českého, ku papeži do Říma, do Vlach, o potvrzení kompaktát, smluv s Čechy učiněných, též o potvrzení mistra Jana Rokycany na arcibiskupství pražské. I vrátili jsou jse ti poslové zase, nic nezjednavše. Potom papež Eugenius Secundus legáta svého Fantina do Čech poslal. A ten jse k králi Jiřímu neuctivě domlouval, pročež dán do vězení na Poděbrady a tam držán. Potom propuštěn.

Téhož léta Albrecht, kníže korytanské, s měšťany vídeňskými oblehl vojensky císaře Fridricha, bratra svého, v Vídni na zámku. A král český s Pražany a městy přitáhli císaři na pomoc a odtud jej vysvobodili.

Léta 1466

Jošt z Rožmberka, jsa biskupem vratislavským, spuntovav jse se panem Zdeňkem Konopišťským a s jinými, zdvihli válku proti králi Jiřímu, ale král jim šťastně odpíral s svými sobě věrnými, etc.

Z jiných pamětí

IV.

Léta 1470-1508

Sequuntur Varia Acta Kutnae

Léta 1470

Ve středu den památky sv. Jakuba apoštola po hodině 17. zapálil hrom kostel Námětský na Horách Kutnách, od čehož všecek vyhořal.

Léta 1471

Po smrti krále Jiřího, v pondělí po památce sv. Urbana, od stavuov království Českého, na Horách Kutnách shromážděných, zvolen jest na království české tu na Horách Kutnách Vladislav, syn Kazimíra, krále polského, jsa věku svého v letech osmnácti. Potom přijat jest tejjž král Vladislav do království Českého na mezech mezi Kladskem a Vartou. A ve čtvrtek před památkou sv. Bartoloměje korunován jest na hradě pražském. A přijel do Hory Kutny v sobotu na den památky sv. Matouše apoštola v hodinu 20. a hned v hodinu 21. šel do kostela, jenž sluje u Vysokého, tu na Horách Kutnách. Nota. Začasté potomně tejjž král Vladislav na týchž Horách Kutnách, na Vlaském dvoře tak řečeném, obejval a platnými privilegii a svobodami Horníky obdařil.

Léta 1473

Pečeť městská udělána a vyryta jest týmž Horníkům.

Léta 1474

Ve čtvrtek po Novém létě postizen a měl býti oběšen Gabriel, ouředník mince, že kradl v minci. Ale král mu odpustil.

V středu před památkou Žofie utopil jse Duchoňovi pacholek se čtyrma koňmi v Páchu, potoku u kláštera Sedlce. I vůz tam zůstal.

V sobotu po památce sv. Martina zbili a zranili horníci u Kaňku mnoho Kolínských. Těž po druhé mnohem víceji v témž místě v pátek den památky sv. Panny Kateřiny.

Léta 1476

V outerý den památky sv. Řehoře přijel král Vladislav do Hory Kutny. A hned v pátek svadili jse Horníci se panem Benešem z Veitmile, mincmejistrem, a nazejtří v sobotu jsou králem zase smířeni s hanbou téhož mincmejstra, nebo jim křiv byl.

Léta 1477

V pondělí před hromnicemi Rejzí, důl mezi Horou Kutnou a vsí Hlízovem nad klášterem Sedleckým, začali dobejvati, vodu z něho táhnouce.

V pátek před památkou Petri Pauli apostolorum sjeli se Čechové, rytířstvo a z některých měst, u Hory Kutny proti Uhrům husařům.

V outerej po památce blahoslavené Panny Marie Narození od krále českého Vladislava stvrzena jsou práva Horníkuom, aby se nimi spravovali a řídili. Kterážto práva čtena jsou v obci v neděli po památce Povýšení kříže.

Léta 1478

V pondělí před památkou sv. Matěje kázali mistru Martinovi faráři od Kutny Hory z města přeč. Pročež hned ve středu vyslaní z obce jeli o to k králi a z obce jse bouřili proti konšelům, přišedše na rathauz. A různice veliká o to byla.

V sobotu pak po památce Zvěstování Panně Marii přijel král do Hory Kutny a potom ve čtvrtek po památce Ambrosii kázal zjímati ty, kteříž příčina byli té bouřky o mistra Martina, zejména tyto: Václava Aldera, N. Mlejnká, N. Šorejska, Janka Zikmundova a N. Sudlici, a vypověděvše je z města, prikázav vši obci, aby přísežných svých poslušni byli.

Zvon řečený Vorel slit jest k Vysokému kostelu skrze Prokopa konváře na Horách Kutnách a nařízeno: Kdo by žádostiv byl týmž zvonem mrtvému tělu ku pohřbu zvonění, aby dal 30 grošů českých k tomu záduší kostelnímu. Potom po letech přilepšili druhých 30 grošů českých.

Král český Vladislav šel z Vlaského dvoru k Knejslíkovi, Horníku, do jeho domu, jsa tam zván na hody od. Horníkuov. - Nota. Blaze tehdáž bylo Horníkuom.

Léta 1480

Král Vladislav, jsa na Horách Kutnách, dal zjímati něřo které Pražany staroměstské, a dáni jsú na Karlstein a tam dva zmučeni: Matouš Šerlink a Martin od Zlatého kola; a třetí N. Šejnoha, pekař, na žebříce přetržen. A to jse dalo pro tu píseň: Věrní křesťané, silně doufejme o Kristově večeři a nepochybujme etc. Kterážto píseň byla římskému náboženství protivná a přísně zapověděná.

Léta 1482

Ve středu před památkou Školastiky N. Šnejdr s'at jest před domem Pišovským, protože zabil jednoho v témž domě na Horách Kutnách.

Léta 1483

V pátek před památkou sv. Bartoloměje apoštola Páně na Horách Kutnách Jan Alder šepmistr a Prokop Kroupa s jinými pány Horníky založili jsou první kámen nad chůrem kostela Svatobarborského a položili na základní kámen dva zlatá a 10 grořů českých.

Léta 1486

Ve středu po památce Nanebevzetí Panny Marie umřel jest na Horách Kutnách pan Jan Charvát, Horník ctný.

Léta 1487

V pondělí po památce sv. Jakuba apoštola pachole mendik upadl do kostela U Vysokého tou děrou nahoře v klenutí a zabil jse.

Léta 1488

V outerý před památkou Přenesení sv. Václava umřel jest pan Mikuláš z Skalice, kterýžto byl jest primátorem města na Horách Kutnách a přitom spolu horní m hofmistrem. Po jehožto smrti učiněn jest hofmistrem horním pan Michal z Vrchoviř.

Toho také léta postaveny jsou varhany velké v Vysokém kostele. Nota. Po letech potom jsou zpuštěny a v nic přišly. Též toho léta založen jest kostel svaté blahoslavené Trojice za městem Horou Kutnou.

Léta 1490

Dvě brány kamenné při městě Hoře Kutně, Kolínská a Kouřimská, cihlami přikryté, dokonány jsou.

Léta 1491

V sobotu před Velikou nocí počali řezníci stávat k prodávání masa v nových masných krámích na Koňském trhu na Horách Kutnách.

Téhož léta slit jest zvon páně Michalů k kostelu Barborskému a na zvonici zavěšen a říkají mu Michálek.

Léta 1492

V pondělí po památce sv. Bonifácia uložili na Horách Kutnách puost, učinivše slavnou procesí k kostelíku poutnickému sv. Maří Majdalenské blízko Kaňku nad klášterem Sedleckým, prosíce Pána Boha, aby ráčil pomoc dáti králi Vladislavovi, pánu jich, proti Turku, kterýž ležel v Uhřích na Kosově poli s vojskem velikým.

Téhož léta založena kašna vodní na Rybném trhu.

Léta 1493

V sobotu před sv. Matějem houser, pták pitomý, zabil dítě ve 3 letech stáří.

Založena nová kašna vodní u starého rathauzu na Horách Kutnách. V outerý před památkou Assumptionis beatae virginis Mariae vyhořela tvrz Lorec v předměstí hloušeckém.

V pondělí ante Bartholomei kněz Svatomír na Horách nepozdvihoval kalichu při mši svaté.

Léta 1494

Václav Prennar zastihl Alžbětu ženu svou v cizoložství s panem Samuelem.

Počátek bouřky havěřské na Horách Kutnách

V sobotu po památce sv. Jiljí, N. havěř řečený Opat mluvil z opilství, že pan Michal z Vrchovišť, hofmistr horní na Horách Kutnách, zrádně a nešlechtně činí při těch horách, pročez vzat jest do vězení na rozkaz pánuov šepmistruov. Na den pak památky Narození Panny Marie sebrali jsú jse havěři a šli na rathauz ku pánuom, aby jim Opata havěře pustili z vězení; pakli nepustí, že ho mocí vezmou. V sobotu pak před památkou Povýšení sešli jse havěři u kostela sv. Barbory, a bylo na čtyry sta; a tu sobě spisovali některé artikule o nepravostech, kteréž že jse dějí na Horách Kutnách. Poté jse rozešli. Dále v neděli z rozkázání pánuov šepmistruov; sešli jsú jse havěři na Vlaský dvuor, aby svú potřebu před pány pověděli. Tehdy vrátný počal dvěře zavíratí před pacholaty, a havěři udělali pokřik, že dvěře zavírají. I běželi ze dvora každý pro zbraň, shloučivše jse s braněmi k rynku před Paulovy, a tu jse jich mnoho set zběhlo a byla taková vřava, by byl kdo jediný počal, hrozný mord by jse byl stal. Vtom páni šepmistři a někteří páni spoluradní vyšli jsou mezi ně krotíce je a pan Prokop Kroupa mluvil k nim, žádaje jich, aby šli na krchov k kostelu Barborskému, k čemuž sotva svolivše šli, a tu jsú čtli spis svúj na pana Michala, hofmistra horního. A na ten čas jsú ukroceni skrze kněze Svatomíra, a koupili jim páni několik sudův piva. Rozešli jse odtud na ten čas.

Nota. Že nadepsaný Prokop Kroupa, když mluvil hlasitě k těm zbouřeným havěruom, maje říci "však vám páni nic zlého nepřejí", i podřekl jse, a snad z strachu a leknutí řekše: "však vám páni nic dobrého nepřejí"; pročez jse tíž havěři více bouřeli, křičíce: "však my to hrome prve víme". Z čehož vzešlo přísloví: "A ten Prokop Kroupa pověděl slovo zhloupa, stoje u kamenného sloupa."

Potomně v sobotu před památkou sv. Matouše apoštola přijeli do Hory pan z Pernštejna, pan Mikuláš Trčka a pan Špetle k spokojení těch havěruov zbouřených.

V neděli pak před památkou sv. Havla přijeli psn jsou páni zemští z sněmu, a havěři jse sešli na Vlaský dvuor, a tu jest pan Michal z Vrchovišť ouřadu hofmistrství horního zbaven a zavázán vězením králi Jeho Milosti.

Léta 1495

V pondělí po památce Řehoře opět jse bouřka stala na Horách Kutných mezi pány a havěři. A havěři, jako by chtěli všecky zbítí, tak sobě počínali. V neděli pak po památce Benedicti ta různice přišla k srovnání, takže sobě odpustivše v mír vešli, což zapsáno na rathauze.

V sobotu po památce sv. Petra a Pavla apoštolů pan Beneš z Veitmile, mincmejstr, a pan podkomoří se pány Horníky uvázali jsú jse v Poděbrady k ruce Jeho Milosti králi Vladislavovi.

V pátek před památkou sv. Matouše umřel jest na Horách Kutných Pavel řečený Písek, kterýžto nenarodil jse jest, ale vyřezán jest z života matky své umrlé a dlouho živ byl.

Toho roku v podzimek počali mřítí lidé u Hory Kutny; a po padesáti těl mrtvých za den schovávali, takže od památky sv. Martina až do památky Narození Pána, syna božího, zemřelo lidí okolo tří tisíc.

Léta 1496

Ve čtvrtek den památky sv. Matěje apoštola pan Veitmillar, mincmejstr, kázal slovem krále Jeho Milosti, aby obec svolána byla, což jse stalo. A tu jest učiněn horním hofmistrem pan Jan z Skalice.

Před památkou sv. Markéty zdvihli jse opět havěři na Horách Kutných a vytáhli zbrojně na vrch řečený Špimberk nad Kaňkem. Ale rokováním mezi nimi jsou někteří z těch havěruov vydáni a dáni do vězení na Poděbrady; nebo tíž havěři byli na témž Špimberku obleženi.

Potom v pátek po památce Laurentii z rozkázání královského stínání jsou tíž vydáni havěři na Poděbradech, totižto: N. Průša, N. bratr jeho, Matěj Černý z Hloušek, N. Opat, Viktorin, Hana N., N. Slad, Duchek Bláznice, N. Kůžel, N. Mládek, o kterých praveno, že jsou byli původ a příčina té příize poznamenané bouřky a různice na Horách Kutných. Jinak pak o nich praveno, že jsou bez viny stínání a že bez viny byli a bez vyslyšení při králi omluveni, což zůstává v spravedlivém soudu božím. Nebo jse potomně jináče vyhledalo, že jse ti havěři zasadili a pozdvihli pro nevěrnost a nespravedlnost, kteráž jse dála od ouředníkuov horních při týchž horách etc. A po stínání jich, že teprva posel na poště poslán od krále s poručením, aby jse jim smrti nestalo, ale že bylo zmeškáno. Jeden z týchž havěřův při stínání jich, že kleče volal k nebi prose Boha, aby na dokázání jich nevinné smrti dešť hojný (kterýž že dlouho nepršal) dáti ráčil, což že jse tak stalo; nejposlednější pak, že jse katu obránil.

V neděli den památky sv. Augustina umřel jest pan Beneš z Veitmile, jinak Veitmillar, byv mincmejestrem království Českého bezmála dvaceti a pět let. Po jehožto smrti a téhož léta pan Jan Holštofar z Malešic učiněn jest nejvyšším mincmejestrem v království Českém a uveden v ten ouřad skrz pana Švihovského v pondělí ante Thomae apostoli.

Léta 1497

V outerej po památce sv. Matěje Vladislav, český a uherský král, přijel do Uher s pěti tisíci koňmi i s vozy. A byli koni ládrováni od zlata, stříbra a perel a též lidé na nich zlatohlavem a aksamitem ozdobeni slavně.

Ve středu post Benedicti pan Johannes z Skalice zbaven jest hofmistrství horního z rozkázání králem Jeho Milostí skrze nejvyššího mincmejstra pana Jana Holštofara a dán ten úřad panu Prokopovi Kroupovi.

Léta 1499

Páni Horníci počali souditi na novém rathauze na Horách Kutnách v tu středu po památce sv. Valentina. V neděli ante Georgii odňat ouřad nejvyššího mincmejstrství panu Janovi Holštofarovi, jež držel 2 létě 17 nedělí. Po němž pan Bohuše Kostka z Postupic učiněn jest nejvyšším mincmejestrem a uveden v ten ouřad skrze pana z Kolovrat, kancléře, v sobotu ante festum Mariae Magdalenaе.

V pondělí pak hned potom začali sedati prodavači suken na témž rathauze.

Léta 1501

V pátek po památce Zvěstování Panny Marie pan Bohuše Kostka, mincmejstr, kázal zjímati N. Hanstroje, N. Hansmura, N. Jandu, erckafěře, Jana Hanykéře a hutrechtějruov několik; potom z některých vzal pokuty. Janda musel dáti 5000, Hanykéř 2000, Hanstroj 400 kop grošů, i někteří jiní erckafěři, rudkupci, šmelcíři. Potom po památce Filipi Jacobi apostolorum čtyři hutrechtěři oběšeni a někteří u praněře mrskáni a cejchy dány. Tak jse mátklo. Jaké jich provinění bylo, nenalézám poznamenáno.

Nota. Erckafěři, totiž po česku rudkupci, byli jsou při Horách Kutnách ti, kteříž k šmelcování ohněm prudkým z těch rud a kyzuov stříbro dělali a ty rudy a kyzy od nákladníkuov těch hor skupovali, a o to tejně šeptali, a kdo v tom šeptání nejvíceji dával, ten koupí obdržal.

Kterýmžto erckaufem a šmelcováním tíž erckafěři nemálo bohatli, prodajem v jisté ceně to nadělané stříbro do mince královské tu na Horách Kutných dodávajíce. Místo jich k tomu šmelcování bylo za branou města řečenou Čáslavská nedaleko šibenice, kdež až posavád mnohé haldy roškverky toho šmelcování jse spatřuje a juž pusté to zůstává. Nebo to šmelcování jest potomně k ruce králi ujato a jinam převedeno, k čemuž rudy a kyzy horní podle nařízených prub, jak která ruda nebo kyz v sobě stříbra má a drží, jse z mince královské nákladníkuom těch hor platí a dává.

Léta 1502

V neděli po památce sv. Jiljí vysláni jsou mezi uhlěře (kteříž k šmelcování horních kovů uhlí pálili a dodávali) I pan Prokop Kroupa, hofmistr horní, pan Johannes z Skalice a pan Jirek Lorecký; i zbouřili jse proti nim ti uhlěři, a by nebylo pana Špetle, byli by zbiti od těch uhlěřů.

Léta 1503

V neděli před památkou Povýšení kříže zabit jest u Hory Kutny Jíra Hrnčíf s sestrou svou a pobráno, což měl, a stalo jse to nočně a nepovědomo, kdo to učinil.

Léta 1504

V pátek po památce Zvěstování Panně Marii Václav Prudký upálen jest u Hory Kutny pro faleš.

V sobotu po sv. Ambroži uděláno první okno sklenné v kostele Barborském.

Ve středu před památkou sv. Jiljí Filipus, biskup sidonienský, Vlach, přijel do Hory Kutny. Páni Horníci darovali mu mísu grošuv, bylo jich padesát kop gr. českých.

Potom v neděli před památkou sv. Matouše apoštola světil oltář veliký Božího těla v kostele Barborském, též oltář v kostele sv. Trojice za městem Horou Kutnou.

Léta 1505

Po smrti pana Bohuše Kostky z Postupic, jenž umřel v Litomyšli ve středu po památce Obrácení sv. Pavla a držel ouřad nejvyššího mincmejrství půl šesta léta a dvě neděle, učiněn jest nejvyšším mincmejstrem pan Bernart z Valdštejna a uveden v ten ouřad na Horách

Kutnách skrze pana Albrechta z Kolovrat, nejvyššího kancléře království Českého, v ten pátek před památkou Mariae Magdalenaе.

Ve středu den památky s. Simonis et Judae vyplaceno jest panství kolínské od pana Mikuláše Trčky z Lípy k ruce králi Jeho Milosti skrze pana Bernarta z Valdštejna, mincmeistra, penězi nachovanými v minci na Horách Kutnách. A páni Horníci připůjčili k té vejplatě osum tisíc kop grošuv českých. K té vejplatě pomohl duol horní řečený Osel, na Páchu pod kostelem Barborským ležící; nebo v témž dole na Hruškově vortu veliký kheň dobrých stříbrných rud byl.

Léta 1506

V sobotu po památce sv. Víta pan Filipus, biskup sidonienský, přijel opěty do Hory Kutny z Prahy; nebo v Praze býti nechtěl pro nesvornost a neposlušnost kněžstva. I přijavše jej páni Horníci do Hory Kutny, chovali jej poctivě na svooj náklad, koupivše mu obzvláštní duom, a dávali mu každého téhodne dvě kopy gr. českých. A byv předtím léta předešlého v Praze některé tam na sebe rozhněval, že zastavil v Starém Městě službu boží za příčinou, že rychtář vzal jednoho kněze do vězení šatlavního, zastihše ho, jakž praveno, s kurvou. - Nota. Nebo duchovní od světského práva v ničem trestání a souzeni býti nechtějí.

Téhož léta přestali stavěti kostela Barborského na Horách Kutnách.

Mense Augusti Filipus episcopus consecravit ecclesiam in Kaňk, non procul civitate Kutna, in honorem s. Laurentii martyris denuo constructam.

V pondělí po památce sv. Bartoloměje apoštola Páně já, Mikuláš z Práchnan na Horách Kutnách, jměl jsem svadbu se pannou Justinou z Hor; kněz Filip, biskup sidonský, oddával nás k manželství u Vysokém kostele.

V pondělí před památkou sv. Alžběty tejj Filip biskup vybral jse nočně, chtěje do Vlach; i uhonili ho Horníci v pátek den památky sv. Barbory a přivezli jej zase. - Nota. Obyčejně vlast táhne k sobě svého. A nebylo také Čechuom oč státi, nebo česky neuměl; toliko že svátosti večere Páně pod obojí spůsobou lidu obecnému podával a kněží podobojí světil. Potomně a téhož léta ve čtvrtek Štědrého večera koupili páni Horníci témuž panu biskupovi jiný duom, řečený Niklovský na Tarmarce, blizko starého rathauzu, a uvedli jej do něho, nebo mu byl prvnější shořal.

Léta 1507

Pan Bernart z Valdštejna, mincmejstr, dal vsázeti do vězení některé utrechtejře do věže na Kolíně; potom je zmučili, a přivezše je do Hory, dali je z města vyvésti.

Ve středu po památce Galli umřel jest na Horách Kutnách nadepsaný Filipus biskup a páni Horníci učinili jsou jemu slavný pohřeb; a pohřben jest u Vysokém kostele sv. Jakuba tu na Horách Kutnách.

Léta 1508

V sobotu po památce Bonifacii umřel jest také kněz Svatomír, arciděkan na Horách Kutnách, a pohřben jest v témž kostele Vysokém. Byl kazatel slova božího znamenitý. Potom do kostela sv. Barbory přenešen.

V neděli po památce Jedenácti tisíc panen mense Octobris shořala jest archa pěkná v témž kostele Vysokém, kterážto archa stála jest byla přes tři sta kop gr. českých.

Sequuntur Varia Acta Kutnae

V.

Léta 1462-1542

Následující paměti jsou sem z jiných, rozdílných od předkuov poznamenání vypsány.

Byl nejvyšším mincmejistrem království Českého pan Zdeněk Kostka z Postupic od léta 1462 až do léta 1469; potom pan N. Vranovský týmž mincmejistrem učiněn jest.

Léta 1471

Feria III. in die Agatae locati sunt consules Montibus Kutnis per generosum principem dominium Henricum; ducem Minsterbergensem, comitem Glacensem, dominum de Kunstat et Poděbrad, ex mandato Georgii, regis Bohemiae.

Téhož léta král český Vladislav, jsa po smrti krále Jiřího volen na království české, ráčil je osobně přítomností svou na Vlaském dvoře na Horách Kutných saditi konšely městské, čehož I také přítomni byli kníže z Ostrorog a jiná knížata a hrabata a urození páni království Českého a Polského.

Léta 1472

Před památkou Křtění Krista Pána také osobně na Horách Kutných na dvoře Vlaském sadil konšely teěž král Vladislav.

Potom mincmejistrové byli: Jan Žampach, po něm pan Jindřich Tunkl, po něm pan Vilém Kostka, po panu Kostkovi zase pan Jindřich Tunkl. Léta 1523

V sobotu den památky Benedicta mladý král Ludvík, syn krále Vladislava, sadil na Horách Kutných na rathauze šepmistry a konšely. Při Jeho Milosti byli Karel kníže minstrberské a jiná knížata a pánové zemští.

Léta 1524

Kníže minstrberské též konšely obnovil v pondělí po památce sv. Řehoře. Potom pan Jindřich Tunkl, jsa po třetí mincmejestrem. Po něm páni comisarii sadili, totižto pan Jan z Vartnberka, pan Albrecht z Kukštejna anno 1529. Potom páni regentové: pan N. Pryšinka, hrabě kladský, se panem Geršdorfem léta 1532.

Léta 1542

V outerej ante Conversionis Pauli obnoveni a sazeni konšelé města Hory Kutny skrze komisaře od krále Ferdinanda k tomu nařízené, totižto: pana Jaroslava z Šelmberka, nejvyššího komorníka království Českého, pana Jana z Pernštejna, pana Jiříka z Geršdorfu, podkomořího království Českého, pana Kunše Bohdaneckého z Hodkova, pana Václava Žehušického z Nestajova, pana Florianu Gryspeka, Jeho Milosti sekretáře.

Následující paměti jsou sem z jiných, rozdílných od předkuov poznamenání vypsány.

VI.

Léta 1470-1508

Opět z jiných poznamenání

Léta 1470

V sobotu před památkou sv. Bartoloměje Matyáš, král uherský, vtrhse vojensky do Čech, páčil okolo Čáslavě až k Hoře Kutně; potom utekl před králem Jiřím.

Léta 1471

Umřel jest mistr Jan Rokycan, volený arcibiskup pražský, a v kostele Tejském v Stařém Městě pražském pohřben.

Téhož léta v pátek před Zvěstováním blahoslavené Panny Marie ve dvou hodinách v noci na sobotu umřel jest Jiří, král český, stále milovník kalichu Páně. V pondělí pak po též památce na hradě pražském sv. Václava v kostele hlavním při pohřbech a hrobích královských jest pohřben, a stěva v Tejském kostele dole v Starém Městě pražském podle mistra Rokycany schována. Po jehožto smrti a téhož léta v pondělí po památce sv. Urbana Vladislav, syn krále polského Kazimíra, jest na Horách Kutnách v království české zvolen.

Léta 1474

Byly kobylky v Čechách tak dlouhé jako prst palec, barvy nazeleně lesknuté, obličejje měly kočičí a jako v kuklách, po bříše jako hadi; nic lidem ani hovaduom nepřekážely, než letěly v povětří a chřestěly.

Léta 1475

Opěty kobylky byly v Čechách a pojedly ovoce a osení. A ve čtvrtek před památkou sv. Matěje viděna jsou pojednou čtyry slunce na obloze nebeské.

Při památce sv. Martina umřela královna Johanna, po králi Jiřím pozůstalá vdova.

Léta 1479

V pátek post Procopii král český Vladislav a Matyáš, král uherský, sjeli jsú jse na poli mezi Holomoucí a Uničovem i smluvili jse tu tak: Kdo koho z nich živobytím přečká, aby byl králem a pánem obojího království; a kníže Viktorin, syn krále Jiřího, jenž byl od krále

Matyáše lstně jat, jest toho vězení osvobozen. Téhož pak léta ti, kteříž jse z Čechuov králi Vladislavovi zprotivili, na milost jse dali.

Léta 1483

V Praze na Starém a Novém Městě obec pražská zbouřivše jse, smetali jsou s rathauzuov konšely a některé zbili a stínati dali křivě a neprávě.

Léta 1484

V pátek po památce Víta město Králové Hradec všecken vyhořal.

Léta 1490

Umřel jest Matyáš, král uherský, kterýž byl bezděk chtěl býti králem českým. Po jehožto smrti král český Vladislav učiněn jest králem uherským podle smlouvy o to předešlé, mezi týmiž králi učiněné.

Léta 1493

V pondělí před památkou sv. Bartoloměje umřel v Rakousích Fridrich císař, kterýž byl mnoho jměl činiti s Čechy, zvláště o krále Ladislava, mladého sirotka, strýce svého, jsa mu poručníkem.

Léta 1502

Vznikla nevole v království Českém mezi stavem panským a rytířským strany jedné a stavem třetím, městským, strany druhé o mnohé věci, zvláště o vaření piv, čehož stav městský stavu panskému a rytířskému zbraňovali; nebo ta živnost stavu městskému byla nejpřednější a nejužitečnější, až ta věc přišla na rozsouzení královské. A tak vejpovědí královskou jest ta živnost stavu panskému a rytířskému osvobozena, čímž stav městský nemalú ujmu vzali.

Toho také léta tejjž král český Vladislav pojal sobě k manželství kněžnu Annu, sestřenicu krále franského, a ve čtvrtek den památky sv. Michala korunována jest v Uhřích na Bělehradě. Léta 1503

Narodil jse Ferdinand, arcikníže rakouské, ve čtvrtek, desátý den měsíce března po památce Ambrosii; kterýžto Ferdinandus byl potomně českým a uherským králem i císařem.

Ve čtvrtek před památkou Georgii umřel jest pan Jenec, jsa nejvyšším purkrabím pražským.

V neděli ante festum Jacobi apostoli Anna královna, manželka krále Vladislava, porodila v Uhřích dceru, kteréž dáno jméno Alžběta, jíž potom po smrti paní máteře její dáno jméno Anna, kteréž potomně Ferdinand, arcikníže rakouské, k manželství dostal.

Léta 1504

V sobotu den památky sv. Ondřeje pan Zdeněk Lev z Rožmitálu nejvyšším sudím království Českého učiněn.

Léta 1506

Ve středu post festum Petri et Pauli apostolorum jse jest narodil Ludvík, syn Vladislava, krále českého a uherského, v Uhřích z královny Anny, manželky jeho, kteráž brzo po tom porodu zemřela.

Nota. Praveno bylo, že tejj Ludvík bez kůže jse narodil a že jemu kůži po porodu (obalivše jej do slanin vepřových) způsobili.

V sobotu po památce Remigia Jan Kopidlanský st'at jest v Starém Městě pražském velmi kvapně, nebyv držán u vězení ani dvou hodin, protože v pūtce zabil syna Cukrova. Kteréhožto Jana Kopidlanského smrti potom Jiřík, bratr jeho, mstil dlouhý čas, čině mnohé škody Pražanům po cestách a silnicích mečem a ohněm, takže jse s ním Pražané smluviti museli.

Léta 1507

V neděli die Antonii pan Jindřich z Hradce učiněn nejvyšším purkrabím pražským.

Ve čtvrtek před památkou Narození Krista Pána pan Mikuláš mladší Trčka z Lípy zastihl svou manželku s Zdeňkem, služebníkem svým, na Veliši; kázal jeho stíti, babu svodnici za živa zahrabati a paní hladem umořil.

Město Plzeň vyhořalo.

Léta 1508

Ludvík děťátko, syn krále Vladislava českého a uherského, korunován jest na království uherské. Praveno bylo, že při tom sebe korunování kvílil, plakal, hlavičkou vrtěl; nebo potom v mladém věku svém v boji proti Turku zahynul.

Opět z jiných poznamenání

VII

Léta 1532-1572

Nota. Následující paměti jsou sem z almanachův, tak řečených kalendářův, přejaté a poznamenané, kteréžto kalendáře byly jsou od astronomův, hvězdářů na několik let pojednou vydávány a tištěny řečí latinskou a slouly ephemerides; do nichž sobě předkové své potřeby a paměti zapisovali a poznamenávali.

Léta 1532

Král Ferdinandus volil a sadil konšely městské sám osobně v Starém a Novém Městě pražském v sobotu po památce Bonifacia, a v týž den vyjevše z Prahy, noclehoval na Žebráce. I zapálilo jse tam a hořelo, že král sotva z toho ohně vyšel. A shořelo mu tu něco klenotuov, koní, mezkuov i lidí. Odjížděje pak odtud promluvil: O pessime mendace, tota me nocte turbasti.

Aleš Dětského zabil v Praze pana Herkuleše Trčku. Vyhořalo město Tábor a v Čáslavi 16 domův.

Umřel pan Havel Zvířetický z Vartnberka v městě říšském Řezně.

Kometa hvězda vycházela na východ slunce po hodině 16.

Léta 1533

Pan Zikmund Khafunk s svými pomocníky odpověděl králi i zemi.

Léta 1534

V pátek před hromnicemi paní Kateřina Bechyňová odsouzena hrdla, protože několik děveček zabila; potom ji z vězení Mihulky, tak řečeného, umrlou vytáhli.

Umřel pan Vojtěch z Pernštejna a do Pardubic k pohřbu dovezen. Též umřel pan Delfin Haugvic, byv hejtmanem hradu pražského.

V Praze Adam Pikhart zabil v domu otce svého Henrice, služebníka královského, a vzat jsa do vězení, hrdla odsouzen a sťat a v kostele sv. Benedikta pohřben.

P. Zikmund Khafunk přivezen do města Vídně v Rakousích a sťat, nebo odpověděl králi i zemi.

Léta 1535

Umřel pan Zdeněk z Rožmitálu a pohřben na hradě pražském (u) sv. Víta v kaple sv. Trojice.

Ve středu den památky sv. Jiljí u Křivsoudova přšely kroupy tak hrubé IIjako padní kule kuželkové a mezi Přeloučí a Bohdančem takové; a zbily krávy, ovce, zajíce, husy etc.

Také toho roku vyhořalo město Králové Hradec nad Labem.

Léta 1536

Štěpán Vejda vzal zradou města Košice v Uhřích.

Léta 1537

V pondělí před památkou sv. Benedikta Václav Šárovec odsouzen cti, že nařekl pány soudce zemské, a jsa zavázán pod poctivostí, nedostál. A král Ferdinand osobně na tom soudu seděti ráčil se pány Moravany a Slezáky. Potom mučen a sťat.

V outerý ante s. Petri et Pauli apostolorum paní Eliška z Postupic jest osvobozena z slibu manželského proti N. panu Lvu mladému, však šest tisíc kop gr. českých aby jemu dala a bez vůle krále Jeho Milosti aby jse nevdávala. Vejpověď královská.

Toho léta také stínáni jsou na Pohořalci v Praze: Jaroslav Kapoun z Svojkova a Jan Vlkovský z Dálkovic pro faleš kšaftuov a listuov. Bylo při tom lidu drahně tisíc a oděncuov na tři sta. A pro touž faleš utekli Jan Khunc místosudí a Knobloch a jiných mnoho židuov i křesťanuov.

Umřel pan Hanuš Pflug z Rabštejna, jsa nejvyšším kancléřem království Českého, a pohřben jest na hradě pražském v kaple vedle pana Lva.

Noviny zlé přišly, že jsou Čechové, jenž pod zrádným hejtmanem Kocianem byli, od Turků poraženi.

Umřel Radslav, zemský písař, v Gracu; porazil ho šlak, když v radě seděl s králem Jeho Milostí.

Léta 1538

Zmučen jest na hradě pražském Václav Šárovec, jsa předtím jat v Lorci u Hory Kutny a do Prahy dodán. Potom po památce Conversionis Pauli za touž příčinou s'at na Pohořalci z rozkázání krále Ferdinanda.

Kocian, hejtman v Uhřích krále Ferdinanda vojenský, však zrádný, ušel z vězení pod šibalstvím.

Léta 1539

O masopustě Jan Štefán vejvoda, volený král uherský, jměl svatbu, pojímaje k manželství dceru krále polského; a jměl při té svatbě hostí o jeden tisíc stoluov.

Král Ferdinandus sadil jest sám osobně konšely městské v Starém a Novém Městech pražských.

Kometa hvězda ukazovala jse na obloze nebeské, pouštěje od sebe paprslek dlouhý ku poledni.

A toho také roku při památce sv. Voldřicha při východu vidína jsou tři slunce pojednou vyšlá, čistá, jasná, z dále jedno od druhého na hony zdýli.

Umřel pan Jošt z Rožmberka.

Léta 1540

Umřel pan Mikuláš Trčka z Lípy, syn starého pana Mikuláše Trčky vlašimského. Bohatý byl.

Léta 1541

Ve čtvrtek před památkou Soslání Ducha sv. na apoštoly vyhořel hrad pražský sv. Václava všecek, kostely všeckny, zvonové se slili, hrobové svatých a čisté mnohé drahé věci, dcky zemské všeckny a všeckna stavení krom Černé věže a Daliborky, též Hradčany všeckny kromě sedmi domův, též Menší Město pražské pod týmž hradem pražským; sotva ho třetí díl zůstal. A ten oheň vyšel jest z domu pana Ludvíka z Kutnštejna v Menším Městě pražském a odtad všeckno jiné jse zapalovalo. A vyšel ten oheň v hodinu dvacátou, při čemž také něco lidí uhořalo. Stala jse I škoda veliká království Českému.

Okolo památky sv. Bartoloměje turecký císař lid český v Uhřích u Budína porazil a vzav Budín, jej osadil. - Nota. A tak Budín, stolice přední království Uherského, v moc pohanskou jse jest dostala.

Židé v Čechách vypovědění jsou, aby jse do termínu sv. Martina z země České vystěhovali. A když jse pak ti židé, jmaje glejt královský, k městuom Žatci a Litoměřicím dostali, tíž měšťané je zabravše, něco jich i zbili, pročež potom těžkost měli.

Léta 1542

Ve středu před památkou sv. Ducha shořalo město Lince v Rakousích z gruntu, zámek toliko zůstal. V neděli před památkou sv. Víta pan Jan Firšic mladý zabil pana Ludvíka z Gutenštejna v Praze na Novém Městě před Železníkovy.

Kníže brunšvické vyhnán z země své od knížat jiných. Král Ferdinandus jel z království Českého do města germanského říšského Špejru, a nežli odjel, učinil nejvyšším purkrabím pražským pana Volfa z Krajku a nejvyšším kancléřem království Českého pana Hendricha z Plavna a nejvyšším sudím pana Jana Popela z Lobkovic.

Lid vojenský znamenitý táhli do Uher proti Turku. Nic tam nedovedli.

Léta 1543

N. Litobořský a N. Beřkovský, sekaje jse v Praze před Vaničkovic, oba jse zabili a Jiřika Amchu zranili.

Vítr svrhl krov nový s palácu na hradě pražském a hrom srazil makovici pozlacenou na věži mostu pražského velikého u špitálu. - Nota. A to snad bylo praesagium toho velkého pádu a neštěstí stavův království Českého.

Při času památky sv. Václava nemalý počet lidu českého vojenského táhli s králem svým Ferdinandem do Uher retovati země uherské. Ale prve nežli přitáhli, Turci dobyli Ostřehoma a Bělehradu. A tak vždycky zmeškáno a naši, nic tam nedovědše, domů jse vrátili.

Hádka těžká byla v sněmu mezi stavy a králem o přitištění pečeti zemské služebným na osmdesáte tisíc od některých, bez dovolení země.

Léta 1544

Král Ferdinand rozkázal jíti v Praze N. doktora, kazatele slova božího, kterýž v Tejnském kostele byl přísluhoval a slovem krále vypovědín byl, jsa propuštěn z vězení Mihulky; ale jest vyšpehován a zase vzat a na Křivoklát do vězení dán. Byl tam dlouho; potom opět vypovědín.

Lid český, vzavše formu od lidu vlaského, chodili s krátkým oděvem až po prdel; pyšní, smilní, nesvorní, nic na to nedbaje, že jse cizozemci v zemi jich osazovali. Turkuom pak v Uhřích nikterak odolati nemohli a nic nedbali.

Židé, jenž předešle z Čech na věky vypovědini byli, zase jse do Čech pomalu loudili.

Král Ferdinand s knížaty a pány soudci zemskými odsoudil pány Šliky, a dáni jsou na Bílou věž na hradě pražském do vězení. Jména jich: Jeronym, Lorenc, Kašpar, Mauric a Hendrich. A Jan Popel z Vesce, kulhavý, odsouzen jest hrdla na soudu zemském a dán do vězení Daliborky.

Kníže brunšvické jat jest vojensky i s Karlem, synem svým, od Filipa, landkraběte z Hes.

Léta 1545

Brichca, řezník v Žirovnici, přistihše ženu svou se panem Kryštofem, synem pana Albrechta z Kutštejna, zabil téhož pana Kryštofa nožem řeznickým, pročež týž Brichca potomně st'at jest; nebo byl poddaný týchž pánuov z Kutštejna.

Vilém Hanykér na Nebovidech zastihl Alžbětu, ženu svou, pěknou, mladou, s Janem, synem pana Zdeňka Materny; zavázal ho slibem, aby jse před soudem zemským postavil, a ženu zahnal.

Anna, dcera krále Ferdinanda, královna polská, jest v Polště otrávena.

Král Ferdinand odňal pánům Šlikům Jochmstal, hory stříbrné.

Vína dobrého dosti bylo a šenkován jeden žejdlík po sedmi malých penězích.

Léta 1546

V pátek před sv. Matějem apoštolem památkou vejborný učitel a kazatel slova božího Martinus Lutherus zemřel v Eisleben, vlasti své, a potom do Witmberka vezen a v kostele hlavním jest pohřben. - Nota. O jehožto učení veliké nevole a nesnáze vznikly jsou v křesťanstvu.

Mnoho Němcuov v Čechách na úřady vsazeno všudy; a ti přirozené Čechy, jak mohli, sužovali.

Válka veliká vojenská byla v říši pro víru a religion mezi císařem Karlem, toho jména Pátým, hišpanským etc. králem, a některými knížaty říšskými germanskými a puntovníky jich, z nichž principálové byli: Johannes Fridericus, kníže saské, churfíršt, a Filipus, landkrabě hesské, kteříž nikterakž nechtěli od Lutherova učení upustiti, sprotivivše jse v tom témuž císaři i papeži, biskupu římskému. Skrže což jse stalo a až posavád děje škodlivé křesťanuov rozdvoujení a protivenství.

Manželka pana Jana z Pernštejna sprotivila jse témuž manželu svému a nedala ho pustiti na zámky Trenčín a Fryšták, až potomně dána jest do vězení.

O středopostí někteří páni zemští, též z rytířstva, též Pražané a jiná města kromě Plzeňských, Budějovických a Mostských, učinili jsou mezi sebou zápisy pod pečeti svými, a sebravše lid vojenský, vyslali jej k Bečovu, volivše pana Kašpara Pfluga z Rabštejna za hejtmana. A na vyhledávání toho při nich od krále jich Ferdinanda proti Johannesovi Fridrichovi, churfirštu, knížeti saskému, a jeho puntovníkuom s týmž králem svým táhnouti a pomáhati odepřeli. Nebo tejj churfiršt saský a Filip, landkrabě hesský, s jinými některými pro učení Lutherovo, jehož jse přidrželi, do achtu dáni. Toho potom Čechové hořce zakusiti museli, jakž jse dáleji najde I poznamenáno. Nebo brzo potom léta následujícího tejj churfiršt saský poražen a jat jest, i Filip, landkrabě z Hes, jest dosažen; oba jse v moc císaře Karla, bratra krále Ferdinanda staršího, dostali; však potomně milosti dostavše, jsou na jistě jim vyměřené artikule propuštění, a témuž Johannesovi Fridrichovi, knížeti saskému, churfiršství odňato a strejci jeho knížeti Mauricovi, jenž s císařem Karlem a bratrem jeho králem Ferdinandem držel a jim nápomocen byl, dáno jest a přivlastněno.

Léta 1547

Obleženo jest město Lipsko v Míšni vojensky od knížete saského Johannesu Fridricha, churfiršta, kteréžto město bylo od něho odstoupilo. Po porážce nadepsaného Fridricha, knížete saského, v pondělí ante festum s. Bartholomei apostoli z rozkázání Ferdinanda stínání jsou v Praze na Hradčanech: Václav Pětipeský, Bernard Barchanec, Jakub Fikar z Vratu od Kos, primas Starého Města pražského, a Václav, soukeník z Nového Města pražského, pro to pozdvižení a spuntování těch, kteří s králem svým Ferdinandem proti churfirštu saskému Johannesovi Fridrichovi táhnouti a pomáhati odepřeli; jiní někteří také zjímání, u praněře mrskání, zvyovídání, zmučení; někteří u vězení v domích svých zůstaveni; někteří od všeho zutíkali. Nebo král citoval mnohé ku právu k tomu a na to osazenému, a právem na ně nastoupil; kteří jse nestavěli, ti cti, hrdla, statku odsouzeni jsou, a mandáty královské, patenty, na ně k zjímání jich vydávány byly; kteříž jse pak stavěli, zvláště z měst stavu třetího, ti kleče na milost jse králi dávali; potom statky, privileje, svobody, střelby, zbroje etc. pobrány, a tak trestáni jsou. Klesla tu sláva království Českého, zvláště pánuov Pražanuov, žalostivě a nenabytě.

Před tímto pádem českým, tohoto léta ve čtvrtek po památce Conversionis Pauli, umřela jest manželka Ferdinanda, českého, uherského etc. krále, Anna, dcera Vladislava, českého a uherského krále, a pohřbena jest v hlavním kostele na hradě pražském. Jistěť jesti byla dobrotivá paní a pravá máti a Hester národu českého.

Město české Chrudim vyhořalo.

Čeněk Dašický zabil Václava Popela z Vesce v městě Kolíně Novém nad Labem.

Jaroměř město vyhořalo.

Léta 1548

Stala se jest bitva polní krvavá v Germanii říši v neděli před památkou sv. Markety mezi Albrechtem, markrabětem brandenburským, a Mauricem, knížetem saským. A tu jest týž markrabě poražen a Mauricius, zvítěziv a jsa v té bitvě postřelen, třetího dne umřel. V kteréžto bitvě také dva synové knížete brunšvického, jenž při Mauriciovi byli, zahynuli, i jiných nemálo rytířských lidí z obojí strany; nebo jse valně spolu bez fortele na pěkných loučných rovinách potkali a sestřeli, zvlášt' rejtářstvo. - Nota. Tato bitva a nepřátelství mezi těmi pány stala se proto, že po obdržení císaře Karla a bratra jeho krále Ferdinanda nad Johanesem Fridrichem, knížetem saským, a Filipem, landkrabím hesským, vítězství, i nad jinými jich společníky, a o pokoj jse jednalo; ale Albrecht, markrabě brandenburský, svadiv jse s Mauricem, saským knížetem, k nižádnému pokoji svoliti nechtěl, ale vojensky mečem, ohněm a šacováním země jiných knížat, zvláště biskupuov, hubil a plundroval. Pročež se na něj král Ferdinand a kníže Mauric s jinými svými v tom společníky spuntovali, aby naň vojensky taženo bylo, což Mauric na sebe, ačkoliv s ním předešle v přátelství a tovaryšství byl, vzal. A tak sobě odpověděvše, tu bitvu svedli mezi sebou, v kteréž markrabě jsa poražen pravil, že převrhl káry, však že musí zase celý vuoz přihotoviti. Shledavše pak zase nětco lidu a chtěje jse mstítí, jest po druhé poražen, a zůstávaje v achtu, do kteréhož byl dán, o všeckno přišel, a ujevše k markraběti bádenskému, příteli svému, tam jako exul smrti dochován jsa, umřel a v Pforchejmu jest pohřben. Příze pak jmenovaní, Joanes Fridericus, kníže saské, a Filipus, hesský landkrabě, jenž v moci císaře Karla byli, a je u vězení svém měl, domů byli (však zlechčeni) na vyměřené jim artikule a pokuty propuštění a navrácení. - Nota. Nadepsaný Johanes Fridericus Saxo, byv vězněm císařským, dáno mu jménem císařským znáti, chce-li život svůj zachovati, aby lutheriánské učení opustil a k římskému náboženství přistoupil. Ale on tomu odepřel, davše na to odpověď rozumnou, takže vida císař v tom učení a religionu jeho stálost, při tom jeho zanechal.

Když pak tak říše zbouřena a v nesvornosti byla a obávati se bylo dalších rozbrojí, císař Karel vzdal správu císařství bratru svému Ferdinandovi, českému a uherskému a již i římskému

utvrzenému králi, z Germanie do Hišpanie, království svého dědičného, jse navrátil. Král pak Ferdinand, dav jse s knížaty germanskými v sněmování a porovnávání, ty nevole a různice, jak moha, pokojíce, až k tomu přivedeno, že pokoj učiněn a religion evanjelitský v hořejší Germanii žádajícím jest osvobozen, však z mušení a proti vůli papeže, biskupa římského. A pod tím předce nenávist jedněch proti druhým zůstává, světské pak věci, jak kdo může, sobě osobuje a Turek pohan míří křesťany jako vlk berany spolu jse trkající, až Pán Bůh sám tomu všemu konec učiní svou všemohúcností a spravedlností. Nebo církev Krista Pána, syna božího, musí protivenství trpěti až do světa skonání.

Léta 1554

Mandát vydán od krále Ferdinanda, aby zase kněží na fary dosazování byli a kdo co od záduší odňal, aby zase navraceno bylo.

Zemřeli toho roku pan Hendrich, kníže z Plavna, u vojště v říši, byv nejvyšším kancléřem království Českého, též pan Zdislav Berka, nejvyšší hofmistr, a pan Volf Krajíř, nejvyšší purkrabě pražský. A potom obnovení jsou ouřadové zemští v království Českém. Pan Jan mladší Popel z Lobkovic učiněn nejvyšším purkrabím pražským, pan Jan Popel starší z Lobkovic, nejvyšším hofmistrem, pan Adam z Šternberka nejvyšším komorníkem, pan Jan z Valdštejna nejvyšším sudím, pan Joachym z Hradce nejvyšším kancléřem.

Léta 1556

Sněm držán byl v Praze, na kterémž berně svolena a při tom nařízeno: Kdo by lál a hromoval, aby do trlic dávání byli, a kdo by o plnou připíjel, aby deset kop pokuty dal. Ale to v nic přišlo.

Na podzim arcikníže Ferdinand, syn krále Ferdinanda, táhl vojensky s velikým vojskem do Uher.

Léta 1558

Ferdinandus král vypravil jse do Frankfurtu při Mejnu, města říšského, k utvrzení sebe na císařství.

Eodem anno umřel jest pan Jiřík Gerštorf v Praze, jsa podkomoří království Českého; po něm vložen jest ten ouřad na pana N. Bechyni.

Krupobití velikou škodu učinilo na městě Čáslavi a okolo téhož města v půl míli, pročez jim berně do tří let odpuštěny.

Při památce sv. Martina král Ferdinandus a již císař přijel z Rakous do Čech do Prahy, jehož Čechové nařizem arciknížete Ferdinanda, syna jeho, jenž tehdáž v Praze zůstával, slavně vítali a s mnohými nástroji a přípravami, že jse bylo čemu podívati. A hned po čtyrech dnech přinešeny jsou noviny, že císař Karel v Hispanii umřel, a tak jse ta sláva a veselost v zármutek obrátila. A nový císař Ferdinandus se všemi dvořany svými do černých dlouhých šatuov jse odíli na znamení zármutku; kterýžto křtalt tu tehdáž se Čechům začal; čehož přednější po smrti přátel svých následují a dušičku čistě zapíjejí.

Léta 1559

Vydán mandát od císaře Ferdinanda, aby se nižádní do sborův bratrských nescházeli zjevně ani tejně.

Pan Jaroslav z Pernštejna ujel z země pro dluhy; potom brzo umřel.

Léta 1560

V městě Brodě Českém jeden tovaryš řemesla pekařského, jsa páleným vínem opilý a zadělávaje těsto, upadl do díže a tak jse v té díži umrtvil.

N., pana Bořivoje purkrabí z Donína na Žehušicích manželka, rozená z Landštejna, odsouzena jest cti, hrdla, statku za příčinou, že sobě statky zápisné a duchovní do desk zemských kladla; potom jí to od Jeho Milosti císařské odpuštěno a na cti jest opatřena.

Král Maximilian, nejstarší syn císaře Ferdinanda, koupiti ráčil panství pardubické za čtyrykrát sto tisíc.

Umřel pan Karel z Žerotína, přední a milý dvořenín arciknížete Ferdinanda, syna císaře Ferdinanda, a pohřben jest v kostele velkém v městě Kolíně nad Labem.

Léta 1562

Pan Jan Vok z Říčan sám jse zoufale zastřelil.

Okolo památky Božího těla 28/5 turečtí legátové byli v Praze u císaře Ferdinanda s listy, na kterých byl napsán titul takto: U víře Ježíše Nazaretského mezi jinými křesťanskými knížaty vyvolenému a velikomocnému císaři římskému Ferdinandovi, příteli nám milému, jehož ctnost a velebnost at prospívá na věky.

Kněžší svátost večere Krista Pána pod obojí způsobou podávající hádali a soudili jse o ceremonie církevní před soudem zemským.

Urozený a statečný rytíř pan Burjan Trčka z Lípy učiněn jest podkomořím království Českého.

Mřeli lidé zhusta v Jihlavi, v Hradci Králové nad Labem, v Čáslavi, na Horách Kutnách, v Kouřimi.

V pondělí před památkou Narození blahoslavené Panny Marie král Maximilian, nejstarší syn císaře Ferdinanda, slavně do Prahy přijel, a ve všech jeho houfích nejpěkněji jeli uherští husařové. Potom teěž král Maximilian korunován jest na království české a hned nazejtří, den památky sv. Matouše, Maria, manželka jeho, jest k témuž království korunována.

Téhož roku teěž král Maximilianus korunován jest v říšském městě Frankfurtu Mejnu k římskému království.

Léta 1563

Pan Vilém Trčka přijat jest do stavu panského v království Českém.

Ferdinandus, císař křesťanský, a císař turecký učinili mezi sebou příměří do osmi let.

Při času památky sv. Ducha veliké, hrozné povodně byly v Čechách, a jakž praveno, po všem světě rozvodnění veliké bylo vod, dělávše škody veliké.

Nadepsaný král Maximilian jest korunován k království uherskému ve středu; den památky Narození blahoslavené Panny Marie. A tak v jednom roce tři korun dosáhl.

Platilo toho roku obilí: pšenice po dvacíti, žito po čtrnácti, hrách po dvamecítma, oves osmi groších alb.; víno uherské po devíti, moravské po 6 peněžích bílých.

Léta 1564

Jan Montan z Biganče vsazen do železné klece v Praze u šatlavy staroměstské; potom mu dány tři pardusy a z Prahy vypovědín proto, že jmaje záповeď od vrchnosti, aby k Petržilkovuom nechodil, toho prázen býti nechtěl, a žerty z toho maje, o Filipíně žertoval a šprýmoval.

V neděli ante festum Jacobi apostoli Antonín, arcibiskup pražský, oznamoval v kostele na hradě pražském na kázání, aby každý, kdož by jen chtěl, mohl a svobodu jměl velebnou svátost těla a krve Krista Pána, syna božího, přijímati pod obojí způsobou bez překážky všelijaké. A to že dovoleno jest na concilium tridentském.

V outerý den památky sv. Jakuba apoštola v Vídni, městě rakouském, umřel jest císař Ferdinandus, český a uherský král, arcikníže rakouské. Byl králem v Čechách dvaceti a osm let a císařem šest let. Po některém pak čase do Čech na hrad pražský jest převezen a v kostele hlavním pohřben. - Nota. Veliké různice, nevole a nesnáze za časuov jeho králování, zvláště o religion v náboženství křesťanském byly, a berně jse ukládaly prvé nebejvalé, potom v Čechách zobyčejené. Tento Ferdinandus byl jest syn Filipa, krále hišpanského, vnuk císaře Maximiliana Prvního toho jména, bratr mladší císaře Karla, toho jména Pátého, vše z domu rakouského pošlých, z rodu hrabat habšpurských, z králův franských pošlých; a dostal k manželství Anny, dcery Vladislava, českého a uherského krále, syna Kazimíra, krále polského; kteréhožto Vladislava sobě byli Čechové po smrti krále Jiřího z Kunštátu jinak Poděbradského králem svým zvolili a učinili. A tak po té královně Anně, manželce téhož císaře Ferdinanda (s níž mnoho dětí splodil), arciknížata rakouská nápad a právo dědičné posloupně k království českému míti jse praví a sobě pokládají, proti čemuž Čechové právy a svobodami svými se zastírají a svobodné volení sobě krále míti chtějí jako prve. Příze jmenovaný císař Ferdinand byl zrostu nevelkého, suchý, s odevřenými ústy, maličko nahrbovatý, očí dosti velikých, nosu hrbovatého, bílé tvářnosti, vlasuov prostých, ouduov tenkých, řeči náramně spěšné, myslí vysoké, přitom hněvivý a mstiteldný a vtipu vostrého. Mnoho Čechuom svobod odňal, zvláště po pádu jich příze oznámeném.

Antonius, arcibiskup pražský, počal světit kněží svátost večere Krista Pána pod obojí způsobou podávající.

Léta 1565

Pan Joachym z Hradce, nejvyšší kancléř království českého, jedá z města rakouského Vídně od císaře Maximiliana, když jel přes most dřevěný vídeňský, most ten s ním jse probořil, a on, upadše s vozem i s koňmi do řeky Dunaje, jse utopil. Že, co tehdaž před ním těžkých vozův formanských, naládovaných přes ten most jelo, toho jse nestalo. Boží dopuštění! Actum feria IV. ante Luciae.

Léta 1566

Císař Maximilian, český a uherský král, byl na sněmu říšském v městě germanském Augšpurku s jinými knížaty a hrabaty říšskými. Na kterémžto sněmu nařízena a svolena jest veřejnost vojenská proti Turku pohanu. A tak jel potomně podle téhož nařízení veliký počet lidu vojenského z Čech do Uher s týmž císařem Maximilianem a arciknížetem Ferdinandem, bratrem jeho, s jinými knížaty, hrabaty a pány etc. Ale nic tam platného není způsobeno; nebo Soliman, císař turecký, jsa tam také sám osobně s velikou silou vojenskou, dobyl a vzal pevnost uherskou Siket, ztrativše tu šturmu čtrnácte a mnoho lidu; nebo Mikuláš hrabě z Serénu, jmaje sobě tu pevnost svěřenou, statečně se svými bránil, ale nemaje žádného retuňku (ačkoliv ten lid křesťanský silně palem leželi), zabit jest se všemi svými; hlava s něho s'ata a císaři křesťanskému Maximilianovi na posměch do ležení jeho poslána. Při dobejvání té pevnosti scepeněl jest tu ten pohan Soliman, císař turecký, jehožto smrt tajena byla, a Turci druhou pevnost uherskou zradou vzali a opanovali. Mnoho to křesťanské vojenské tažení stálo, však bez užitku se zase rozjevše z Uher vrátili.

Léta 1570

Umřel jest pan Jan mladší Popel z Lobkovic dominica Jubilate, jsa nejvyšším purkrabím pražským.

Lanigena Parisiae

Léta 1572

V království Franském v městě hlavním Paříži evanjelitští, jinak řečení hugenotové, podvedeni jsou hrozně od krále svého Karla a máteře jeho Kateřiny de Medices, rozené Vlašky, a jiných jich v tom společníkuov a puntovníkuov; takže jsouce tíž hugenotové zvaní

od téhož krále a královny do Paříže k svatebnímu veselí Hendricha, krále navarrského, pod příměřím a slibem pokoje, jest jich tu zrádně zmordováno do třicíti tisíc lidu, a tejjž král navarrský s některými jinými jat jest: i jiných mnoho lidí vzácných jest zahynulo; ostatní z nich, jak mohli, zutíkali. Nad tímto hrozným ,a žalostivým skutkem tejjž král s královnou a papež, biskup římský, velkou radost jměli a triumfovali, jako by juž všeckno vyhráli a přemohli. Ale skrze ten takový účinek větší nenávist, rozbroj, pozdvižení a těžší války vojenské v království Franském způsobili a obnovili. Nebo nad tím skutkem zhoršili jsou jse mnozí, zvláště některá knížata germanská, kteráž potomně týmž hugenotům pomáhali.

Nota. Následující paměti jsou sem z almanachuov, tak řečených kalendáruov, přejaté a poznamenané, kteréžto kalendáře byly jsou od astronomův, hvězdářů na několik let pojednou vydávány a tištěny řečí latinskou a slouly ephemerides; do nichž sobě předkové své potřeby a paměti zapisovali a poznamenávali.

VIII

Léta 1532-1549

Hora Kutna

Léta 1532

Jan Beneščin posekal Jindřicha z Vrchovišt a on Jindřich Janovi Prennarovi v rozvadcích prsty přeřal.

Dorota, dcera Václava, Loreckého z Elkuše, zabita z ručnice od pacholka jeho.

Přijel ke mně pan Zikmund z Protivína.

Kapr mi nohu prorazil.

Umřel Pavel Smíšků od zbití zrádného u kostela Barborského, když z hutí šel.

Toho roku dobejvali Horníci cechy krycké za branou Kolínskou na náklad královský, a dobyvše okolo devíti hašplů, zase spustili.

Léta 1534

Pan Albrecht z Kutenštejna, jsa učiněn nejvyšším mincmejestrem, uveden jest na Hory Kutny.

Léta 1535

Tejž pan mincmejstr chtěl a jednal o to, aby od Horníkuov vejpovědí k němu jse odvolání bralo a on aby přesuzoval, ale Horníci k tomu nesvolili.

Kněz Havel postižen s kurvou v lotrovství, pročez musel přeč od Hory.

N., nejvyšší pan hofmistr království českého, přijel do Hory Kutny s poručením královským, a vyslyševše Horníky, s nejvyšším mincmejestrem (jenž v nevoli a sobě na odpořích byli) je smířil. Ale to smíření nedlouho trvalo, nebo tejž pan mincmejstr chtěl nařizovati pivovar a vedení vody havěruom na újmu živnosti týchž Horníkuov a Jindřicha Charváta, jednoho z předních konšeluov města, kázal vzíti do vězení a pana Mikuláše z Práchňan uručil pod pět tisíc kop gr. českých.

Toho roku také dobejvali jsou tíž Horníci dolu řečeného Kruchta za městem, za kostelem sv. Trojice. I nemohli vodám odolati a kamenové jsou řídcí, skrze něž voda chlípí a rudičky skrovné neodplatné, pročez není hoden pavování.

Léta 1536

V pondělí den památky sv. Augustina zabita jest N. Křížková, řeznice, zrádně v vlastním domě její a peníze pobrány. Nevědomo, kdo to spáchal.

Léta 1537

Poručení Jeho Milosti královské učiněno do Hory Kutny k nejvyššímu mincmejestru panu Albrechtovi z Kukštejna, aby rady neobnovoval a k nim Horníkuom aby jse pokojně choval, a oni k němu tolikéž. Nebo mezi nima vždy hadruňky a nesnáze trvaly, až ta věc na samého krále vznešena byla a se dostala.

Léta 1538

Ve středu den památky sv. Žofie na hradě pražském král Ferdinand ráčil jest přijíti z pokoje svého do pokoje nového se pány zemskými soudci a rytířstvem, radami svými, a meč nahý

nesen jest před Jeho Milostí, a tu jse ráčil posaditi na místě od zlatohlavu připraveném i s radami svými a ráčil rozkázati čísti vejповěď mezi panem Albrechtem z Kutnštejna, nejvyšším mincmejistrem, a mezi šepmistry a Horníky na Horách Kutnách. A tou vejповědí ty všeckny nevole, kteréž jsou mezi týmiž stranami byly a vznikly a od půl třetího léta trvaly, ráčil jest zdvihnouti a v nic obrátiti, a na poctivostech jak strany, tak svědky i osoby, kterýchžto jse v též při dotejkalo, opatřiti a nahraditi.

Nota. Horníci na Horách Kutnách, konšelé města, užívají a jmají to od starodávna, že sami osoby k sázení konšelův spisují a nejvyššímu mincmejistru podávají k volení, ale touto vejповědí jest to pomínuto.

Horníci aby jse k mincmejistru uctivě a poslušně chovali, jakž k úřadu jeho náleží, a on aby jse k nim povolně choval a v městské věci, kteréž jim náleží, aby jse nevkládá, než na ně, co by potřebného bylo, aby vznášel a oni aby to k nápravě přivozovali. - Mikuláše z Práchňan a Jindřicha Charváta, kteříž na psaní krále Jeho Milosti na závazek vzati byli, z toho propustiti, škody všecky mezi stranami zdvihnouti ráčil.

Procesí velká byla okolo rynku na Horách Kutnách se vši okrasou.

V pondělí den památky sv. Kyliána nařizeno a ustanoveno jest na Horách Kutnách osum osob soudcuov ku pomoci pánuom šepmistryom a aby soudili o dluhy a na rathauze aby sedali obzvláštěně.

U večer v noci na pátek památky sv. Jakuba apoštola, po třetí hodině na noc, viděti bylo, jako by kostel v městě Hoře Kutně sv. Jakuba, jenž sluje u Vysokého kostela, všecek vnitř hořel, a když tam vešli do něho, nic toho viděti nebylo.

Kněz děkan horský stavěl jse v konsistoři pražské, jsa tam obeslán pro pana Albrechta z Kutnštejna, mincmejistra; nic mu jse odporného nestalo. Potom přinešeno od krále Ferdinanda poručení, aby tejjž kněz děkan kázání zanechal.

O památce sv. Martina dohotoven a dodělán jest pivovar v starém rathauze na Horách Kutnách a počali v něm vařiti.

Léta 1539

Přivezli do města Hory Kutny v jeden den na prodej ořechuov lískových 62 vozy, krom co pěšky přinesli.

Duha pěkná vyšla z studénky za mlejnem miránkovským a zase vešla a schovala jse do též studénky.

Upálilo jse děťátko undrláččino, košilku na sobě svíčkou zapálivše.

Umřel Jan Jeptiška, ouředník mince.

Léta 1540

Jakub Hubáček uveden jest k tomu ouřadu.

Na týchž Horách Kutnách zabil v noci Jan Firšic Jindřicha z Vrchovišť a vzat hned do vězení.

Léta 1541

V pondělí před památkou Přenesení sv. Václava přivezli k manželství panu Kryštofovi, synu pana Albrechta z Kutnštejna, nejvyššího mincmejstra, pannu Voršilu, dceru pana Šebestiána Vejtmillara, do Hory Kutny. Slavná byla svadba na dvoře Vlaském v přítomnosti panstva, rytířstva, Horníků k tomu pozvaných.

V pondělí po památce svatých Filipa a Jakuba, apoštolích Páně, ve 4 hodiny na noc prorazili se havěři na cechvodu v dole Vosle na vortu Hutníčkovu, řečeném Mučírna. I dobyli ten den jednoho živého a dva umrlá, potom víceji umrlých, potom šestý den dobyli opěty dvou živých a třetího umrlého.

Jan Mrva na Kaňku zabil svou ženu. Nedobře učinil.

Král Ferdinand ráčil sněm položiti do Hory Kutny ke dni památky sv. Barbory. Potom to ráčil změnit a do Prahy položiti. Lidé u Hory zachystali se mnohými potřebami a tak ke škodě přišli.

Pan Albrecht, mincmejstr, chtěl zabít Jakuba Hubáčka v radní světnici na rathauze.

Léta 1542

Zikmund Prášek učiněn horním hofmistrem. A toho také roku pan Albrecht z Kutenštejna složen z ouřadu mincmejrství, kterýž nemohl s Horníky se srovnati. A vzložen jest ten ouřad na pana Šebestiána Vejtmillara, kterýžto uveden jest na Hory Kutny.

Léta 1543

Pavel Roudnický uťal panu Štefanovi Mírkovi z Solopisk ruku v svádě v domě šenkovním, řečeném U Kadeřávků, na Horách Kutnách.

Král Ferdinand dal na sněmu odpověď stavům nevděčnou, že Hor Kuten k pavování držeti nechce.

Pan Šebestián Vejtmillar propuštěn jest z ouřadu nejvyššího mincmejrství od krále Jeho Milosti.

Léta 1545

V pondělí den památky sv. Petra apoštola přijeli jsou do Hory Kutny páni rady komory krále Jeho Milosti, totiž: pan Jiří Gerštorf, podkomoří království Českého, pan Kryštof Gendorfer, pan Florian Gryspek, pan Jan z Vitence. Ti páni komisaři oznámili nejprve na Vlaském dvoře, že král Jeho Milost doly stříbrné pouští a jich držeti nechce, ale že je pouští Horníkuom. A rozličně o to jednajíce, prodej rud, erckafv Vosle dole, zdvihli králi k ruce, na ujmu nákladníkuom a erckafeřkuom. S mincíři a pregýři jednali, aby jim, králi k ruce, lony mincířské a stolice pregýřské prodali; potom jim mincování z zágrovný stříbra na tolary odňali a najednali k tornu Němce jakési, a ti počali v prennárně tolary dělati. A toho také roku učiněn jest pan Jan z Vitence nejvyšším mincmejstrem v království Českém.

Léta 1546

Spuštěny jsou doly horní stříbrné, totižto: Vosel, Rousy, Hutrechtějře a Flašary a ten všecek coug. A tak těm doluom konec učiněn; nebo náklad znamenitý na ně šel a užitkové se malí nacházeli. Toliko na tom vortu u Zlatohlávka v dole Vosle dobrá stříbrná ruda byla.

Léta 1547

Jindřich Nyklásek z Žitenic zabit jest v domě Beneščiném na Koňském trhu v městě Hoře Kutně. Pravili, že by ho zabil Václav, syn pana Pavla Podivického z Podivic.

Léta 1548

Dali po šilinku, pardusu, u praněře čtyrem osobám z Kaňku: Šimkovi Kytarovi, perkmistru z Švábu dolu, a ženě jeho Dorotě; též Lorencovi, havěři, a Kristině, ženě jeho, protože o ty své ženy spolu frejmarčili a ony že k tomu svolily; a Šimkovi cejch přiložen.

Těž dán pardus u praněře Janovi koželuhovi, kterýž měl příjmí Kněz, že na den památky sv. Ducha Soslání sloužil mši, kázání činil a rozdával večeri Páně lidem v městečku Nasavrcích, nejsa pravým knězem. Měl hrdlo ztratiti, učiněna mu milost pro ženu a děti.

Léta 1549

Čerti, zlí duchové, hnali na Kaňku trejbem v dolu Šmitně; a to bylo praesagium, nebo brzo potom někteří havěři v témž dole se zdusili.

Hora Kutna

IX.

Léta 1509-1530

Z jiných pamětí a poznamenání

Anno 1509

V neděli před památkou sv. Řehoře Ludvík, děťátko, syn krále českého Vladislava, korunován jest na hradě pražském k království Českému, věku svého jsa půl třetího léta a deset nedělí.

Měsíce Martii slit jest v Praze zvon veliký a zavěšen jest na hradě pražském.

Měsíce Septembris Jiřík Bejhorský s svými pomocníky vypálil oukladně panu Janovi Janovskému z Soutic městečko Žumberk a tvrz Lukavici, v kterémžto ohni uhořelo devět lidí.

Měsíce Decembris, prasince, obořil jse hrad Ledec, v kterémžto oboření paní Žofie zahynula jest, jsa těhotná, se dvěmi dítkami; a dvou panen živých dobyli, a pan Burian sotva vynikl.

Anno 1510

Februarii, Pavel Fron z Perlína vylámal kostel ve vsi řečené Česnek, a vzav svátost z monstrancí, prodal židuum. Hrozný nešlechtník.

Anno 1513

Julii, sjezdové byli všech stavuov po krajích v království Českém pro obhajování práv, že měšťané nechtěli ku právu stávati, kladouc některé příčiny.

Potom měsíce Augusti, srpna, na den památky sv. Bartoloměje byl sněm panstva a rytířstva v městě Kolíně nad Labem, na kterýžto sněm král Jeho Milost ráčil jest poslati pana Mezeříčského, aby o pokoj, svornost a lásku jednali a páni a rytířstvo aby osoby z sebe vybrali a zvolili, též Pražané a jiná města, k porovnání; pakli oč srovnati moci nebudou, že Jeho Milost královská ráčí to na sebe vzíti a spravedlivě to opatřiti.

Anno 1515

Sťat jest v Novém Městě pražském Zikmund Hůlka, jsa prvním konšelem.

Anno 1518

Měsíce Augusti, srpna, v pondělí po památce Stětí sv. Jana Křtitele páni Pražané, Staroměstí a Novoměstí, sešli jse do Veliké koleje a tu jse spolčili v jedno právo se všemi věcmi i svobodami, privilejimi a majestáty. - Nota. Zrušil jim to potom král Ferdinand.

Anno 1519

V Rakousích, v Belzi, umřel jest Maximilianus, toho jména Primus.

Anno 1520

Pražané táhli k Tochovicuom a dobyli jich a našli tam mnoho šafránu v holubích baňkách, též suken a kmentův zakopaných; i jali na té tvrzi paní Vranovskou s jejím zetěm a dcerou s

jinými, a zapálivše a rozkopavše tu tvrz, téhož zetě jejího zmučiti dali. - Potom měsíce Novembris dobyli Janovic a Suda jim ušel. I jali jich 12 i samou paní a do Klatov je vezli.

Anno 1521

Páni Pražané dali stíti sedm těch loupežníků na Tochovicích zjímaných.

Měsíce Septembris Turci dobyli Bělehradu v Uhřích a svými osadili.

Anno 1522

Měsíce dubna město Čáslav všeckno vyhořalo.

Máje měsíce Marie, manželka krále Ludvíka, korunována jest českou korunou na hradě pražském.

Decembris, v Freiberce, městě saském, germanském, kráva porodila tele zpotvořené, k mnichu podobné.

Anno 1523

Měsíce Martii kníže minsterberské učiněn nejvyšším hejtmanem království Českého.

Jihlava, město moravské při pomezí království Českého ležící, kromě sedmi domů a kostelů sv. Kříže, všechno vyhořalo.

Léta 1524

Měsíce Augusti různice veliká vznikla v Praze, že někteří z předních konšeluov v radě I jsou zjímani, někteří zutíkali na hrad; sotva toho zbráněno, že z rathauzu konšeluov nesmetali.

Anno 1525

Julii, v Vídni, městě předním rakouském, vyhořalo pět set a třiceti domuov a v Čechách město Chomutov i s zámkem měsíce Augusti, srpna.

Anno 1526

Mense Augusti, srpna, Ludovicus, český a uherský král, vypraviv jse do Uher vojensky v nemnohém počtu lidu proti Turkuom pohanuom, kteříž u velikém počtu zeini uherskou hubili a plundrovali, s nimiž císař jich Soliman osobně byl; a potkav jse tejš král polem s těmi pohany a nemoha takovému množství a moci jich odolati, jest u Mogače s svými poražen, a utíkaje z té bitvy přes nějakou zátoku, kůň pod ním jse zpátkem převrhl, král pak jsa zbrojí obtížen a nemaje žádné pomoci, tu jest umrtven žalostivě; což stalo jse ve středu den památky sv. Jana Stětí. Žalost a zarmoucení veliké z toho bylo křesťanstvu a další. nebezpečnosti. - Nota. Oznamováno bylo, že i ten pohan císař turecký Soliman krále Ludvíka, pána ještě mladého, litoval, s podivením, že jest jse s tak málo lidem (kteréhož nebylo přes čtyřmécítma tisíc) proti tak velikému množství a síle postavil a potkal. V čemž naříkáno bylo na některé přední pány a biskupy uherské, že by s týmž králem a pánem jich mladým neupřímně a nevěrně podle vůle své zacházeli, málo ho sobě vážíce. A tehdáž jse také křesťanstvo zvláště v Germanii o religion a náboženství šcorpili a nesnadili, a tak nevinný král Ludvík, jsa od nich opuštěn, zahynul na velikou škodu všeho křesťanstva. Turek pak míří křesťany tak jako vlk trkající se berany. Po té nešťastné porážce král Ludvík již mrtvý sotva byl doptán a nalezen a na Předním Bělehradě žalostně pohřben.

Měsíce Octobris držán jest od stavuov království Českého sněm valný na hradě pražském, na kterémžto sněmu vybrali a vyvolili z každého stavu, totiž panského, rytířského a městského, po osmi osobách, všech čtyřiadvacet, davše jim plnou moc, aby k zemi České krále vyvolili a vyhlásili, což jse stalo. A jest zvolen a vyhlášen k témuž království českému osvícené arcikníže rakouské etc. Ferdinandus, vlastní bratr mladší císaře Karla, toho jména Pátého, jenž měl k manželství Annu, vlastní sestru nadepsaného Ludvíka, českého a uherského krále. Potomně

Anno 1527

jest týž Ferdinand, přijevše slavně do Prahy, na hradě pražském k témuž království českému korunován, v neděli den památky sv. Matěje. A byl turnaj pěšky na paláce hradu pražského, v kterémž král sám osobně byl; a velmi mnoho svěc hořelo na témž paláce.

Měsíce Augusti tejš král Ferdinandus, vypraviv jse do království Uherského, opanoval Budín, stolici téhož království.

Anno 1528

Mense Februarii Stefanus vejvoda v Uhřích poražen jest od krále Ferdinanda a utekl do Polska.

V Praze Jiřík Charous, jsa prvním konšelem, sám jse oběsil.

Léta 1529

Těž v Praze pan N. Kostka, jsa opilý, upadl v domě svém se schodův a zabil jse.

Léta 1530

Mense Martii král Ferdinand ráčil potvrditi všech práv a svobod všem obyvateluum království Českého. - A měsíce Aprilis vypověděl mistra Jana Paška z Prahy.

V městě Nymburce stat jest v noci Petr, městský písař, že k rozdělení peněz obecních, o kteréž jse konšelé dělili, svoliti (bojíc jse tíž konšelé, aby jich v tom nepronosl) nechtěl.

Mense Octobris zjevila jse faleš na pana Ople Fictuma; on pak, zvěděv o tom vyjevení a jsa při svatebním veselí na Vlašimi, ujel přeč z země. Statek pak jeho králi k ruce pobrán jest.

Z jiných pamětí a poznamenání

X.

Léta 1510-1528

Hora Kutna

Léta 1510

O ouřady v minci přišli na Horách Kutnách Jan z Skalice a Martin Vrabec a pan Prokop Kroupa z Chocemic ssazen z hofmistrství horního a pan Jaroš Slon z urburěřství; a na ta místa učiněni: Václav Krása z Vlkanova hofmistrem, Jan Masník urburěrem a pan Žampach Jan nejvyšším mincmejestrem. Potom brzo týž Václav Krása složen jest z ouřadu hofmistrství a nařizen k tomu Jakub Pivonoska.

Léta 1511

Měsíce máje umřel pan Michal z Vrchovišť, starý hofmistr horní, a pohřben jest v kaple své v kostele Barborském tu na Horách Kutnách.

Ztratil jse jest těch dnuov Melichar kupec. Sixt kramář jej k sobě uvedl do domu a od té doby jeho žádný neviděl; skrze což potom tejj Sixt vzat a mučen jest a u vězení šatlavním umřel.

Měsíce Novembris Jan z Práchňan pojal k manželství pannu Annu, dceru pana Jana Janovského z Soutic.

Umřel pan Jan Hrabaně v Praze; potom umřela Alžběta z Vlkanova, manželka jeho, kteráž před ním měla Řehoře krejčího na Horách Kutnách. Kterážto Alžběta na díle statek svůj poručila kšaftem takto: Item, co jse dotýče domu mého u Hory a stolice pregýřské a louky mé dědičné, svobodné, o tom poroučím a ustanovuji a mocné poručníky toho činím pana Václava, bratra Burjanova, pana Bohuslava Janovského z Suchotlesk a pana Zacha, aby oni to prodadouce koupili za to ves, a ty platy obracovali jednostejně upřímo pro milý Buoh na kaplanství u sv. Barbory tak, jakž oni mají tam pořádek u Hory, jinač toho nečiníce. Naposledy oznamuji, že jmám dvě vsi, jednu zápisnou, řečenou Hlízov, s jejím příslušenstvím, s listy, zápisy a dobrými vólemi na ni svědčícími. O té vsi takto řídím a ustanovuji poručníky juž dotčené, dávajíce jim plnou moc a právo, jako bych na to zvláštní list dobré vůle učinila, aby oni, když přijde vejplata její, ty peníze obrátili vedle jiných platuov tu, kdež jse jim poroučí. Druhou ves, řečenou Kořenice, dědičnou, a ve vsi Bořeticích dva člověky, také dědičná, jakž dcky zemské ukazují, ty také dávám a odkazuji týmž poručníkuom, aby oni plat z toho vybírajíce, i přišla-li by vejplata vsi Hlízova, to obrátili upřímo pro milý Buoh na skutky milosrdné za spasení duše mé a manželuov mých i jiných duší věrných křesťanuov, jinak toho nečiníce, jakž jim toho věřím docela a úplně, a to aby učinili pro odplatu boží; pakli by toho neučinili, Pán Buoh buď toho věčná pomsta nad nimi. A kdož jsou mi co dlužni chudí lidé, všem odpouštím. Též Jaroslavovi Hrabaňovi z té sumy platuov svrchu psaných 20 kop gr. českých a Krásovi 25 kop gr. českých aby vydali. Na potvrzení i budoucí pamět toho prosila jsem Víta Šípeckého z Újezdce, v ty časy rychtáře, a slovutné opatrnosti pana Víta starého Porybného, a Daniele Bakaláře z Tarmarku, konšeluov přísežných Starého Města pražského, že jsou pečeti své dali přivěsiti k tomuto listu kšaftovnímu, jenž jest dán léta od narození syna božího 1511. - Nota. Avšak po letech potomci týchž poručníkuov sami sobě ten statek zosobili dědičně, aniž se vejplata vsi Hlízova

vykonala a tomu kšaftu se zadosti nestalo. Měsíce Decembris dobyto jest u Vysokém kostele na Horách Kutnách z hrobu tělo kněze Filipa biskupa, kdež bylo pohřbeno, a přenešeno slavně do chrámu Barborského a v kaple havěřské v hrobě, z kamene opukového pěkně s obrazem jeho vytesaného, položeno.

Léta 1512

Měsíce Februarii Václav Lorecký z Elkuše dobyl jse z vězení šatlavního a utekl přeč.

Zabit Adam z Práchňan nočně a u kostela sv. Barbory pohřben.

Léta 1513

Měsíce Februarii pan Lev, nejvyšší purkrabí pražský, oznámil na Vlaském dvoře na Horách Kutnách přede všemi, že král Jeho Milost pana Jana Žampacha mincmejistrem jmíti nechce, aby jeho víceji neposlouchali.

Mense Junii zarazili důl horní pode vsí Poličany mezi mlejny, davše mu jméno Dobrá mysl. Brzo spustili.

Páni zemští v soudu dali stanné právo knězi Klementovi, opatu sedleckému, na Horníky; nebo když jich pohnal z Štamprochu, lomu kamenného, oni k tomu pŕhonu nestáli, a on položil pokuty dva tisíce a šest set kop grošův českých.

Havěři hor stříbrných na Horách Kutnách koupili sobě ku pořádku svému duom Václavkové nad Mejšnarovským domem; čehož předkové Horníci nikdy jim nechtěli dopustiti. Potomně

Léta 1514

tíž havěři učinili v témž domě jich novosedlí a zvali k tomu pana mincmejstra a některé okolní pány a z rytířstva, též pány šepmistry.

Mense Aprilis pan Zikmund Anjel z Ronovce přinesl listovní poručení od krále pana mincmejistrovi, aby témuž Anjelovi dán byl ouřad v minci tu na Horách Kutnách. Ale pan mincmejstr jse toho spečoval učiniti, ale na radu nejvyššího pana kancléře a pana z Pernštejna jest v ten ouřad uveden.

Mense Maji pan Jindřich Tunkl, nejvyšší mincmejstr, a pan Prokop Kroupa přijeli z Uher z Budína od krále a Machek Libenický s Janem Nebozízkem přinesli sobě majestát na erb od krále.

Pan Lev, pan z Rožmberka, pan Vilém z Pernštejna, pan kancléř, pan podkomoří, pan Mikuláš Trčka, písař zemský, sjeli jse a tu tejná jměli rozmlouvání na Horách Kutnách.

Léta 1515

Měsíce Februarii pan Vojtěch, nejvyšší hofmistr, pan Jaroslav z Šellenberka, nejvyšší komorník království Českého, přijeli jsou do Hory Kutny, jsa vysláni od pánuov zemských, kteříž na ten čas v Praze shromážděni byli, poroučejíce, aby páni Horníci pana Viléma Kostku z Postupic za mincmejstra nepřijímali; ale oni páni Horníci, jmaje od krále Jeho Milosti přisné psaní a poručení, téhož pana Kostku jsou přece za mincmejstra poctivě a laskavě přijali, kterýž přijel do Hory se 300 koní.

Vysláni jsou k králi Vladislavovi do Uher do Prešpurku pan Mikuláš z Práchnan a pan Prokop Kroupa z Chocemic. A jsa od krále darováni, zas jse vrátili.

Měsíce Augusti, srpna, vzat ouřad urbureřství horního N. Šášovi a dán Samuelovi Lavičkovi.

Archa, tabule velká, malovaná, velmi pěkná, postavena jest na velkém oltáři v kostele Vysokém sv. Jakuba; a stála jest okolo tří set a padesáte kop gr. českých.

Karel kníže minstrberské a nejvyšší pan káncléř, jsouce posláni od krále Vladislava, aby pan mincmejstr Kostka slib učinil čtyrem regentům, jež král v nebytí svém v království Českém naříditi a v Uhřích zůstávati ráčil; ale Horníci toho podniknouti jse spečovali, pročez není o nápravu hor jednáno. Potomně

Léta 1516

páni regentové s jinými pány zemskými chtěli přece k tomu přivésti, aby tejj pan mincmejstr těm pánuom regentům slib činil, ale on jim v to jíti nechtěl, aby ty hory v jaké nesvobody měl uvozovati, nebo že ty hory a mince žádného pána nejmívali nežli krále Jeho Milost. Potomně posláni jsou listové I z Budína od krále Jeho Milosti, jeden k témuž mincmejstru a druhý k týmž Horníkuom, že jsú k tomu slibu nedovolili, jim děkujíce. - Naproti tomu měsíce

Decembris opěty list královský, jehož datum feria 6. ante Nicolai, že Jeho Milost královská jim za zlé jmá, že jsou toho slibu zbraňovali, a aby toho před sebe nebrali. Mistrná contraria!

Páni literáti latinští ná Horách Kutnách vyžádali sobě na páních šepmistřích kaplu Charvátovskou v kostele Vysokostelském na Hoře, aby tu své matury zpívali, a stolice sobě tam vzdělali dali.

Mense Junii páni šepmistři a konšelé odsoudili kšaft Kateřiny, Jandové sestry, za neřádný a ten všecek statek její vzali v svou moc a Pavla Klenovského pro spisování téhož kšaftu vzali v svou kázeň a trestání, pročež potomně velikou těžkost měli a museli svými statky nahražovati Dorotě zlatnici a Marketě Hanstrojové.

Pan Vilém Kostka z Postupic, nejvyšší mincmejstr, se pány šepmistry a konšely, též s ouřadem horním a pány staršími obecními Hor Kuten, uznavše chudobu a neužitečnost cougu a pramene horního greifského v dolích Hruškovém a Truhle tak řečených, k tomu dovolili, aby ti dolové byli upuštěni. Též oznámeno, že Jeho Milost královská dolu Rejzího nad klášterem Sedleckým ležícího držeti chtějí neráčí.

Léta 1517

Pan Heřman Zvířetický z Vartnberka stal na Hrádku Mikešku, služebníka svého, spějícího.

Starší havěřští hor stříbrných na Horách Kutnách dali udělali kostelík ke cti a chvále Pánu Bohu na památku těch havěřův u Poděbrad, na tom místě, kdež stínáni byli, a poui tam činíce, kalich tam darovali.

Měsíce září na týchž Horách Kutnách dali utíti dvěma trubačům po ruce, že na rychtáře městského sáhli, jej posekavše. A ruce jich zutínané na praně přibité jsou vprostřed rynku.

Léta 1518

Vyšel oheň z domu, jenž sluje u Konvářů, v té ulici jdouce s rynku po levé straně podle domu řečeného u Hrušků a shořelo v tom pořadí několik domuov.

Léta 1519

Mense Februarii pan Vilém Kostka, mincmejstr, měl svatební veselí na Horách Kutnách, pojímaje k manželství pannu Anežku, sestru pana Jana Vrbíka.

Měsíce Martii Petr, syn pana Škrovada, sestru pana Mikuláše z Práchňan, pannu Apolonu, obeslal před kněží z slibu manželského, a když bratří její proti tomu byli, uloudil ji a oddáni jsou spolu v Čáslavi městě, jednu míli od Hory.

Měsíce Septembris čerti, zlí duchové, u Hory Kutny po čtyrmečímé hodině lítali, což mnozí lidé viděli.

Toho času povstala jest hádka a různice mezi havěři na Horách Kutnách o víru, že Buoh netrpěl a že by byl nuzný Buoh, aby měl trpěti, a o jiné neslušné věci o velebné svátosti jse hádajíce. I stalo jse o to srovnání a spokojení skrze poctivé kněží, skrze kněze Jana Buchala, děkana na týchž Horách Kutnách, mistra Duchka, kněze Jana Cifru od chrámu Barborského, kněze Václava, faráře od Náměti, kněze Jana od sv. Jiří, kněze Tomáše a jiných kněží v přítomnosti pánuov šepmistruov a některých spoluradních. A vyznali jsou ti páni preláti, že jest božství netrpělo, ale Buoh člověk trpěl jest pro nás hříšné; a ti havěři pro takové všetečné hádky jsou trestáni vězením šatlavním, totiž Tomášek Bzeneckého, David a N. Dubina, havěř.

Novembris kamna nová, pěkná, s kachly pozlacenýma jsou udělána na rathauze, velké radní světnici na Horách Kutnách. - Po letech vyvrženy a prosté udělány.

Páni šepmistři a spoluradní poslali rychtáře svého městského s houfem žoldněřův na Hrádek tu v městě Hoře Kutně, aby vzal pana Kryštofa Smiška z Vrchovišť do vězení šatlavního, i nenašli ho. Nazejtří pak týž pan Kryštof vzdal panu Heřmanovi Zvířetickému z Vartnberka všecek svůj statek pod šos tu na Horách Kutnách náležející v přítomnosti pana mincmejstra.

Léta 1520

Pan Samson a pan Sankturin, ouředníci mince na Horách Kutnách, nechtěli na rozkázání pana mincmejstra do mince jíti a platiti, až pan Sankturin (jse k tomu od pánuov šepmistruov přiveden) šel a platil, a pan Samson odjel; po placení pak zbil pana Sankturina kyjem. A vzavše oběma ouřad mince i klíče od též mince, dal a poručil ten úřad panu Janovi z Práchňan.

Měsíce Julii duha barevná vyšla po zemi na Tarmarce v městě Hoře Kutně, což mnozí lidé viděli. - Nota. To nějaké horní vítrování.

Septembris Jiřík Dobeš s Vondráčkem z Jičínského dvoru vylámali se z šatlavy a utekli.

Léta 1521

Martii, v klášteře Sedleckém nedaleko Hory Kutny umřel kněz Klement, opat téhož kláštera, v Praze, a do téhož kláštera přivezen a tu pohřben jest. A potom měsíce Aprilis konvent téhož kláštera zvolili sobě k témuž klášteru za opata kněze Georgia, opata skalického.

Na den památky sv. Marka evangelisty u města faa Čáslavě na obci sešlo jse uhlěruov horních do šesti I tisíc, a jeli mezi ně páni Horníci z Hory Kutny; ale ti uhléři, nadavše jim zrádcuov, zbítí je chtěli, zavázavše je, aby jse jim nazejtří postavili, potom je z toho propustili. Odtad táhli na pana Dobrovitovského a na svobodníky.

Dne měsíce máje 13. v outerý v noci na středu po velikém dešťovém přívalu, krupách a hromobití obořil se veliký kus zdi krchovní u kostela Barborského proti kapli minciřské a těla mrtvá vypadaly na zahradu a tu zakopána jsou.

Léta 1522

Pan Heřman Zvířetický z Vartnberka zabil Buriana Kostku na Pečkách blíž Hory Kutny.

Prorazili jse havěři na vodu v dole Halěřích do dolu Žab, i stopilo jse šestnácte hašplěruov a dva havěři, a třetímu pomoženo třetí den.

Mense Martii, král český a uherský Ludovicus s královnou Marii, manželkou svou, přijeli do Hory Kutny, oba jezdecky na koních, a od pánuov Horníkuov jsou přivítáni. A když na dvuor Vlaský přijeli, dáno jest jim ke dvoru pocty: jeden drejlink vína a čtrnácte sudův piva a chleba dostatek; havěři obojích hor dvě laky malvazí; erckafěři jeden drejlink vína. Potom nazejtří, ve čtvrtek, presentovali Jeho Milosti královské páni šepmistři dva koflíky, jeden vážil 12 hřiven, druhý přes 6 hřiven, a grošuov tlustých stříbrných drahně. A královně dán koflík, vážil 12 hřiven, panu markraběti též koflík, ten vážil přes 5 1/2 hřivny.

Julii, panu Janovi Susovi vzat ouřad mince a dán panu Janovi Jeptiškovi.

Septembris, roura vodní nová udělána jest na Ovesném trhu; naloženo na ni přes 90 kop gr.

Octobris, oběsil jse nějaký zeman v domě řečeném u Zlaté husy na Horách Kutnách.

Novembris, umřela jakási tlustá žena, velmi vodnatelná byla; řezali ji umrlou a vyteklo z ní vody s hradecký sud pivní.

Léta 1523

Měsíce Januarii, falešníci, jenž falešné peníze dělali, nalezeni jsou v zahradě Kuklově a tam pod zemí skrejš měli. A když na ně rychtář přišel, stříleli falešníci z ručnic a zastřelili syna Pavla Landova, Štefka, šenkýře od Konvářů, a Trojanka, pacholka rychtářova; i jsou zjímáni, totiž: Vaněk Laštovička a Stanislav Polák s Vaňkem, Kuklové synem; a jiní v té skrejši ohněm zdušeni. A potom Vaněk Vlaštovička zmučen a upálen.

Král Ludvík, jsa na Horách Kutnách, když se vydal pěšky na Kaňk, nějaká kráva dvakráte jse k němu rozbíhala, chtěje krále trkati, i zabili ji tu.

Novembris, tejjž král Ludvík, jsa v království Uherském v Prešpurce, ráčil jest všecka práva stvrditi Horníkuom, mincířům a pregýřům.

Léta 1524

Februarii, pan Adam z Říčan pojal paní Annu Machkovou, vdovu z Rybného trhu, k manželství.

Martii, pan Karel kníže ministrberské učinil horním hofmistrem na Horách Kutnách Štěpánka Drahélito a urburéřem Jiříka Rycha.

Léta 1527

Martii, manželka pana Petra Bohdaneckého porodila pojednou dvě dcery a syna.

Léta 1528

Petr Škrovad uloudil mistru Brikcímu ženu a mnoho mu pobral.

Augusti, Hynek Slavíkovec zabil jse dřevcem honě na koni.

Septembris, vejpověď učiněna mezi Horníky na Horách Kutnách o berně proti Turku a o pomoc, takže jsou toho Horníci osvobozeni a při svobodách jich zůstaveni. - Nota. Jaká pak obdarování týchž Horníkuov jsou na onen čas a jaké jich svobody, vejpis toho doleji ukazuje v slova tato:

My Vladislav, z boží milosti uherský, český etc. král etc., oznamujem tímto listem všem, že, poněvadž nám to podle důstojenství našeho dobře přísluší, čím větší slávou božské milosti a povýšením obdařeni jsme, tím větší a zvláštní milostí k poddaných našim všech stavuov, kteréž sobě u věrné poddanosti shledámé, ukazovati jse jmáme, na tom jsouce vždyckny, abychom laskavěji a dobrotivěji k nim jse naklonili, aby tudy věrní poddaní odplatů a milostí naší mimo jiné jsouce obdařeni a ku potomkům našim tím povinnější a stvrzenější byli, a jiní příkladem takovým živi jsouce, dobrého a chvalitebného jména aby s prospěchem sobě zasluhovati mohli. Protož my, shledavše mnohé věrné, pilné, hotové i platné poddanosti a služby poctivých šepmistruov, konšeluov a vší obce na Horách Kutnách, věrných našich milých, v kterýchž předkuom našim i k nám také vždyckny upřímně a věrně jsú jse zachovali, poddaně a služebně jse ukazovali a podnes jse skutečně ukazují, i nechtíce, aby k nám a k předkuom našim, králuom českým, jich poddaná upřímnost odplaty nésti nejměla, s dobrým rozmyslem a radou věrných našich, mocí královskou v Čechách tyto dole psané milosti jim Horníkuom na Horách Kutnách činíce, na věčnost jsme dali a tímto listem dáváme, aby oni, čím nás milostivějšího pána k sobě poznají, tím tužší a pevnější v své víře jsouce k nám a budoucím našim, králuom českým, v stálosti, kteréž jsú v sobě vždycky jměli, zůstali a upevnění byli. Jakož pak ani proti nám, ani předkuom našim v žádné stranní puntý, zápisy neb vejtržnosti nikdy jsou jse nedali a jakož pak věkové lidští, též také lidé jse v nich mění: protož aby potomci jich a budoucí před očima jmaje, co jim od nás skrze jich předkuov věrnou poddanost a zachovávání užítkuov a svobody přineslo, jich následující, aby panuov svých věrně, stále a služebně jse přidrželi. Kteréžto milosti v tomto listu psané jim dáváme: Nejprve z milosti a moci naší královské týmž měšťanuom a Horníkuom našim tuto milost činíme, aby oni k žádným vojnám ven z země ani v zemi od nás ani budoucích našich, králuov českých, potahování nebyli; nýbrž je osvobozujem před námi i budoucími králi českými i všelijakými lidmi; toliko hor našich pilně obhajovati povinni jsouce, kdož by užitky naše a koruny této kaziti chtěli, pokudž nejdéle jich možnost stačiti moci bude, jakž nepochybujeme o nich, že on i s budoucími svými tak jse zachovají. Item, týmž měšťanuom našim puojčujeme a dáváme, že oni i potomci jich místa a hlasu svého hned po městech pražských napřed a přede všemi jinými městy v království Českém užívati mají v chození, stání, sedění, jakž tak

vždyckny za předkův našich i za nás zachováni jsou byli; ale my za jich víry hodnost, chtějíce je v tom lépeji ujistiti, tímto obdarováním zvláštním milostí naší královskou je upevňující, půjčujeme jim a na budoucí časy dáváme, aby toho tak užívali a užívati mohli na časy budoucí bez překážky všech lidí. Item, tuto milost jim další činíme při tom, aby k žádným sněmům obsílání nebyli, kromě když by král k zemi volen býti jměl, k tomu obeslání býti a podle jiných měst hlasu svého po Pražanech užiti jmají. A jsouce k tomu obeslání, v tom jmají a povinni jsou jse hotově míti a k takovému obeslání přijeti beze vší omluvy. Ještě chtěice, aby čím od nás hodnějšími a štedřejšími milostmi a dary obdařeni budou, tím horlivěji u víře své k nám a budoucím našim, králuom českým, zůstali a nám jse zachovávali: z berní, kteréž nám a budoucím našim, králuom českým, podle práva povinni platiti jsou a v kterýchž země Česká nám i budoucím králům českým povinna jest a sedí, z těch a z takových berní je a město jich nyní i na budoucí časy vynímáme a z nich mocí královskou vysvobozujem milostivě, prikazující všem pánuom, rytířuom, Pražanuom i jiným městuom i vší povahy lidem, a zvláště úředníku našemu, mincmejistru království Českého, nynějšímu i budoucím, věrným našim milým, abyšte je, Horníky svrchupsané, ve všech těch milostech jim od nás tímto listem daných a půjčených zachovali a přes to na ně nesáhali, ač jse hněvu našeho a nemilosti naší uvarovati chcete. Tomu na svědomí pečeť naši královskou rozkázali jsme přivěsiti k tomuto listu. Dán na Budíně v pondělí po Třech králích léta 1503 království našich uherského 13. a českého 32. - Nota. Kde originál tohoto majestátu? Zpráva, že to potomně od krále Ferdinanda Prvního 1547 odňato a pobráno jest, když Čechové pro zbouření proti němu trestáni a pokutováni byli.

Vladislav, z boží milosti uherský, český král a markrabě moravský etc.

Slovutnému Bartošovi z Práchnan, věrnému našemu milému.

Slovutný věrný náš milý! Zpraveni jsme, kterak ty jse k nám v službách svých hotově a povolně jmáš a při nás jakožto pánu svém nepohnutě stojíš i s přáteli svými, jiné po sobě vedeš a k mincmejistru našemu též jako i k nám poslušně jse zachováváš, kdež my to o tobě slyšíce tu vůli a lásku, kterouž my skrze tvé věrné zachování k tobě jmáme, tohoť sme před tebou zatajiti nemohli, než abychom tu psaním svým tobě znáti dali, aby ty jse k nám v stvrzené víře jako ku pánu svému věrně jmaje a zachovávaje, tím potěšen byl. Kdež my znajíce takovou tvú víru neproměnitelnú k sobě, tobě to vším dobrým časy potomními zpomínati ráčíme, i těm všem, kteříž jse k nám tak zachovávati budou, milostí naší okazovati

chcem. Datum Budae feria VI. post Egidii Anno Domini MDVI, Regnorum autem nostrorum Hungariae XVII. Bohemiae vero XXXVI. Ex commissione propria Regiae Majestatis.

Vejpověď krále Vladislava mezi stavem panským a rytířským strany jedné a stavem městským v království Českém strany druhé.

V prvních Václava z Chvojence, v sobotu po sv. Vítu D. 18. R. 19.

My Vladislav etc. Tu my slyševše žalobu Pražan a jiných měst a odpověď zase stavu panského a rytířského a jich z obú stran pře líčení, dcky, májestáty, bulle zlaté a v ně pilně nahlédše a je váživše, takto o tom vypovídáme a nalézáme: Nejprve, jakož Pražané i jiná města ten kus žalovali, že stav panský a rytířský jse zavírají bez nich na sněmích a ledačemus bez nich svolují, že to panský a rytířský stav při sněmích o své práva mohou dobře učiniti a sami jse zavrúc řídití a ustanoviti bez měst, pokudž jim jse zdáti bude, a což svých práv přičiní nebo ujmou, že to města mají podniknouti z toho, což na zemi mají svobodného. Co jse pak hlasu třetího dotejče o volení krále, jakož jsou páni a rytířstvo ukázali bulli zlatou císaře Karla, prapraděda našeho, kterážto v sobě odevřeně drží, že týž císař vyznává, že krále jmají voliti preláti, knížata a páni, rytířstvo a vobec království Českého, a protož v tom tak vypovídáme a nalézáme: poněvadž Pražané a jiná města jsou znamenitější a prvnější oud království Českého, že jmají také hlasu třetího užítí svobodně podle pánuov a rytířstva království Českého při volení krále. A též také co jse vojen vyzdvižení dotýče ven z země pro potřeby královské a zemské, anebo o berni, v kteréž z práva království Českého nesedí, že v tom také Pražané a jiná města hlas jmíti jmají podle jiných panuov a rytířstva nyní i budoucí časy, a to z té příčiny, poněvadž Pražané a jiná města, oč by jse svolili, vedle pánuov a rytířstva pomáhati povinni byli, aby také při tom, v čem z práva nesedí, třetího hlasu uživali. A na ten kus, kdež Pražané a jiná města jsú v své žalobě položili, že král český nemá jinde volen býti nežli v Starém Městě pražském na rathauze, dokládajíce jse desk tu, kdež jest všeckna země svolila na sněmě obecním, aby král na Starém Městě na rathauze volen byl; i poněvadž jsú jse nadepsané strany, totiž páni, rytířstvo, Pražané a jiná města, před námi stojíc o to dobrovolně svolili a z toho jse propustili, aby ta všecka jednání na tom sněmě mezi nimi zjednaná jminula, že z té příčiny ten artikul jim Pražanuom a městům k užitku není. Co jse pak dotejče listu našeho, kterýž jsme Pražanům dali o volení našem na království české, kteréž jse jest stalo na Horách Kutnách; že to volení nemá býti na škodu Pražanuom ani k ujmě, než že jich privilegia starodávní v své moci a pevnosti zústati jmají, kde král jmá volen býti; i poněvadž jsú nic neukázali starodávního, aby na to kterou vejsadu jměli od předkuov

našich, aby král nejměl jinde volen býti nežli v Praze, že jim v tom ten list náš nemůž ku pomoci býti, poněvadž jse na jiné nevztahuje, nežli že při starobylých privilegiích a vejsadách mají zůstaveni býti, kterých jsú neukázali. A protož, když by na to přišlo, aby král měl volen býti po smrti naší, aby volen byl podle starobylého obyčeje tu a na tom místě, kdež by jse o to všickni tři stavové království Českého svolili.

V druhém kusu stav městský vinil stav panský a rytířský o piva vaření, kterak páni a rytířstvo i s lidmi svými některými selskými obchod a živnost městskou starodávní, kteréž stav městský od jeho počátku a začetí vždyckny jest byl v požívání, a z toho i služby i pomoc činili i sumy hromničné plativali králuom českým, to tižto v dělání a prodávání sladuov, vaření a šenkování piv všelijakých, v to že jsou jim stáv panský a rytířský bez práva a vejsady na to zvláštní vkročili ládováním, po vseh svých dopouštějíce tak, jakž žaloba jich šířeji ukazuje, a na to ukázali dcky památné, tu při tom města mnohá rozdílná privilegia ukazující. O tom takto nalézáme a vypovídáme: jakož jsou Pražané a jiná města privilegia svá ukázali, kteréž jmají od starodávna od předkuov našich o pivo vaření, že sedláci nemají okolo nich v míli nikdež po vseh piva vařiti, šenkovati a jiných řemesel dělati, jakožto listové jich šířeji ukazují a na to jsú ukázali nález krále Jiřího, předka našeho, že sedláci v míli okolo měst jim ke škodě na prodej vařiti nemají i ani šenkovati; ale o páních a rytířstvu tu žádné zmínky není, protož pány a rytířstvo při jich starobylé svobodě zůstavujeme, aby oni mohli piva vařiti a slady dělati ku potřebě své i také k užitku svému, i řemeslníky jmíti na svých zámcích a v tvrzech k svým potřebám; Pražané pak i jiná města v tom, což jse piva vaření dotejče, aby zachováni byli při svých vejsadách, pokudž jednoho každého města vejsada ukazuje, a nálezu krále Jiřího, kterýžto v sobě zní: že v míli okolo měst sedláci pivo vařiti nemají ani šenkovati, aby užili.

Item, jakož páni a rytířstvo zhajovali stavu městskému statkuov svobodných zemských deskami zemskými zapisovati etc., v tom takto vypovídáme a nalézáme, jakož jsou města ukázali nález za krále Ladislava, předka našeho, učiněný dckami, kterýžto v sobě zjevně drží a zavírá toto: Aby žádný měštěnin po dnešní den žádných dědin a zboží svobodných nekupoval bez královské Milosti obzvláštního povolení, že při tom nálezu zůstavujeme, jakž jsou předci naši od starodávna jměli, tak aby městuom ve dcky kladeno nebylo, leč s povolením naším nebo budoucích králuov českých; než co jse Pražan dotýče, ti jmají při té svobodě zůstaveni býti, kteréž jsú prve užívali, aby jim ve dcky od relátoruov kladeno bylo, I i kšaftové jich aby byli vpisováni, poněvadž jsú páni a rytířstvo proti tomu nic neříkali a

neodpírali. Což jse pak Horníkuov dotejče, těm také aby ve dcky kladeno bylo bez relatora tak, jakž jmají dckami památnými povolení od panuov a vladyk z plného soudu léta MDI v sobotu po sv. Řehoři.

Hora Kutna

XI

Léta 1527-1546

Sequuntur memorabilia Andreae Dacziczky de Heslova, a me Nicolao, filio ejus, hic posita et renovata

Léta 1527

Turnaj, kratochvilné potejkání, král Ferdinandus učinil v Starém Městě pražském se pány českými, Uhry, Vlachy etc.

Léta 1528

Král Ferdinand město Prahu rozdělil, kteréž předešle bylo v jednotu uvedeno.

Léta 1529

Vídeň, město hlavní v Rakousích, Soliman, císař turecký, oblehl silně vojensky a dobejval, ale srozuměv, že křesťané ze všech stran na retuňk k témuž městu táhnou, přeč odtrhl; strach byl na křesťanech.

Léta 1530

Sněm byl v Čechách v městě Českých Budějovicích; a tehdáž král Ferdinand lid vojenský jměl v Uhřích pod hejtmanem Kocianem víceji ke škodě nežli k zisku.

Léta 1532

Císař Karel a Ferdinand, bratr jeho, český a uherský král, vytrhli valně proti Turkům, porazili jich dvanáct tisíc, chasu jakousi, a poté lid svůj rozpustili.

Léta 1536

Rozkázal král Ferdinand stíti v Praze pana Krupého, že spůsobil falešnou kvitancí, jsa dlužen tisíc kop, a když věřitel toho dluhu umřel, chtěl sirotky o to připravit.

Léta 1537

Sřati jsou v Praze Jaroslav Kapoun a Vlkovský, že kšaft cizí zfalšovali, a co jiným kšaftováno, bylo, to sobě napsali; Kauč a Knobloch o tom vědouce ujeli.

Byl sněm v Praze, na kterémž zůstáno, aby na Turky do Uher taženo bylo. Když pak jse tam dostali, a jsa pod Kocianem hejtmanem, kterýž je hladem mořil, potom nad nimi i zradil, takže jich zbito a do Turek zajato čtyrmečítma tisíc.

Léta 1541

Židé z Čech vypověděni, aby jse do termínu sv. Martina vystěhovali.

Léta 1542

Platilo žito po 6, pšenice 11, ječmen a oves po 5 groších českých bílých.

Léta 1544

Král Ferdinand byl na sněmě říšském germanském v Špejru městě s císařem Karlem, bratrem svým, a tak rozprávěno, když tam u Špejru na lov jel, že naň připadlo krupobití a hromobití a kůň pod ním že zabit jest. Potom v sobotu před památkou sv. Jana Křtitele do Prahy toliko sám osmý přijel. Saule, Saule, cur me persequeris?

Léta 1545

Sněm obecní položen v Praze na den památky Tří králuov a držán byl celý masopust o privilegia České země, o minci, o Hory Kutny, o cizozemce, kteříž jse v Čechách na škodu Čechuom a zemi hnízдили etc.; a svolivše berni z tisíce kop gr. 12 kop gr. českých a některé artikule na místě postavivše, ostatek do letnic odložili.

Léta 1546

V pátek před památkou sv. Matěje apoštola Páně Martinus Luther, vejborný kazatel a učitel Písma svatého božského, umřel jest v vlasti své Eisleben; a potom do Wirtnberka dovežen a tam v kostele hlavním pohřben.

Sequuntur memorabilia Andreae Dacziczky de Heslova, a me Nicolao, filio ejus, hic posita et renovata

XII.

Léta 1534-1571

Eiusdem

Léta 1534

Albrecht z Kutštejna učiněn nejvyšším mincmejistrem království Českého, za něhožto mnoho různic a nevolí bylo i soudové před králem Ferdinandem mezi ním a Horníky o práva a svobody Hor Kuten a nátiskové nemalí i pro religion.

Léta 1538

V outerej po památce sv. Jana Křtitele já, Ondřej Dačický z Heslova, jměl sem svatební veselí na Horách Kutnách, pojímaje k manželství pannu Dorotu, dceru pana Mikuláše z Práchňan. - Nota. To rodičové autoris huius libri.

Léta 1542

Ve středu před památkou sv. Fabiána Ferdinand král vyšlal na Hory Kutny komisaře pana Jaroslava z Šelmberka, pana Jana z Pernštejna, pana Jiříka Gerstorfa, podkomořího, pana Václava Žehušického a pana Florianu Gryspeka, aby ty hory opatřili a některé neřády přetrhli a radu, konšely města, aby obnovili; což jse vykonalo. Potomně vyslyševše některé nevole mezi panem Albrechtem z Kukštejna, mincmejistrem, a některými osobami, odjeli, téměř nic nezpůsobivše.

Léta 1543

V ten tejdén dominica řečená Judica počali dělati a mincovati tolary groše na Horách Kutnách.

V neděli po památce sv. Bartoloměje apoštola Páně Kryštof, syn pana Albrechta z Kutštejna, mincmejsra, posekal hanebně Jakuba Hubáčka nenadále, pročez potom nesnáze byla; a musel pan Kryštof za to dáti 900 kop groš. českých.

Léta 1544

Duom velký šosovní, řečený Hrádek nad Páchem, v městě Hoře Kutně nákladně od N. Smíška z Vrchovišť, Horníka bohatého, vystavený, osvobozen jest práva šosovního a vysazen listem majestátem od Jeho Milosti krále českého Ferdinanda na to daným panu Albrechtovi hraběti z Kutnštejna.

Hory stříbrné na Horách Kutnách, důl Vosel a jiné doly poručil král spustiti, a aby hned, počna od sv. Jiří, štauru a cupusu z mince nedávali. A toho poručení psaného bylo datum v Špejru svědčícího šepmistruom na Hory Kutny. I drželi o to Horníci rejtuňk, vyslavše z sebe osob několik do Prahy, kteříž by o to jednaly, aby k tomu spuštění nepřišlo.

Léta 1545

Z rozkázání královského nějaký Němec Mertl mincoval na Horách Kutnách tolary, o čež jse mincíři horští domácí tuze zasadili; nebo na to od starodávna svobody a obdarování mají.

Mandaleně Nožířce a Anně Váňovic, Hornicím, dáno u praněře po pardusu pro smilství a cizoložství. - Ta Mandalena potomně sobě to chválila, pravě, že před tím pardusem žádného štěstí neměla, až po pardusu, a že kdyby byla věděla, že po pardusu takové štěstí jmíti bude, že by jej sobě byla před několika léty dáti kázala.

Dominica Ad te levavi puštěno jest zase mincířům horským tolaruov mincování, však s umenšením práv jejich.

Léta 1548

V neděli po památce Lucie po hodině na noc tři zemané, přijevše do Hory Kutny do domu hostinského řečeného u Píšťů a nechavše tu koní a jiných potřeb svých, i šli do domu, jenž sluje Na Bělehradě, a učinivše svádu, zabili dva mládence, utekli; jichžto koně rychtář městský jako odběžné pobral.

Léta 1550

V sobotu post Ascensionis Domini umřel jest pan Mikuláš z Práchňan na Horách Kutnách.

Léta 1551

Pan Kryštof Skurovský z nařízení a poručení krále Ferdinanda v přítomnosti nejvyššího pana mincmejštra, pana Jana z Vítence, v přítomnosti pánuov šepmistrův a starších obecních a soudučov i ouředníkuov mince na rathauze v plné radě vložil jest na mne, Ondřeje Dačického z Heslova, nový, v království Českém nebejvalý ouřad, vyhlásiv mne za rychtáře královského k sedání nad šepmistry tu na Horách Kutnách, čehož jsem žádostiv nebyl. Pán Bůh rač mi pomocník býti! - Nota. Tento nový královský ouřad po bouřce té v království Českém vzniklé proto od krále Ferdinanda nařízen jest, aby města potomně nic víceji takového před sebe bráti, jse raditi a puntovati nemohli, a toho aby jim bráněno bylo. Takové hle jho jest na ně vstrčeno! Při tom také nařízeno, aby tíž rychtářové královští v městech královských spravedlnosti nápadní statkuov městských, pokuty a rugy králi náležitě vyhledávány a králi k ruce dobejvány byly; a na to instrukcí a závazky týmž rychtářův dávány. A tak klesly jsou těžce svobody království Českého, nebo i všem stavuom téhož království, aby bez dovolení královského nižádných sněmuov a sjezduov nepokládali a nejmívali, v čemž předešle od starodávna svobodu jměli, jest zastaveno a zamezeno.

Zjevena jest faleš v tolařích dělání, o čež mnozí těžkost jměli.

Jeho Milost královská ráčil mne zase propustiti z ouřadu rychtářství královského a vzložen jest ten ouřad na Jana Chyzderu; nebo na mne vzložen jest ouřad hofmistrství horního krále Jeho Milosti. Actum v pondělí, den památky Mistra Jana Husa, skrze pana Volfa z Vřesovic, nejvyššího písaře království Českého, a presidenta komory krále Jeho Milosti pana Floriana Gryspeka a pana Jana Špigle, rentmistra.

Léta 1552

Kněz Václav, archiděkan na Horách Kutnách, dal jse a vstěhoval do Libáně, byv u Hory pořád 16 1/2 let. Kazatel slova božího vejborný. Potom v Libáni brzo umřel.

Léta 1553

S'at jest Zoubek, šenkýř na Horách Kutnách, protože když ženu jakousi nepoctivou chtěl bítí a ona mu dítě navrhla, kterémuž hlavu rozvrátil až do mozku; jí pak pardus dán u praněře a dva cejchy přiloženy.

V pátek den památky sv. Mauricia na žádost a mé toho vyhledávání arcikníže Ferdinandus, jsa místodržícím pána otce svého krále Ferdinanda v království Českém, ráčil jest mne z ouřadu hofmistrovství horního propustiti a vzložen ten ouřad na Václava Vočku a Tomáš Šprlink učiněn urburěfem.

Ve středu po památce sv. Ducha s'at jest Joachym; šafář mince, že kradl peníze v minci, a vyznal na jiné, že totbž činili, pračež Martin písar z země vypovědín.

Pan Jan z Vítence vzal odpuštění od ouřadu nejvyššího mincmejstrství a učiněn místodržícím toho ouřadu pan Petr Hlavsa z Liboslavě.

Léta 1554

U Veliký pátek monstrancí cum sacramento není do hrobu položena, ani na oltář vystavena v Vysokém a Námětském kostele. Toliko v kostele Barborském vedle prvnějšího obyčeje kněz Matouš se zachoval. Ale kněz Viktorin u Vysokého kostela a kněz Brikcí u Námětského tuze o tom lidem mluvili, že to do hrobu kladení a vystavování z Písma svatého není, nežli lidské ustanovení proti božímu přikázání a Písmuom svatým etc. Pročež potom ti dva kněží obesláni jsou do konsistoře pražské a jsou dáni do vězení na rathauz staroměstský a toho na ně podáno, aby monstrancí vystavovali, anebo aby kněžství v Čechách ani v Moravě neužívali. A oni přistoupili k tomu, že kněžství v Čechách a Moravě zanechají.

Byl veliký mor na Horách Kutnách, v kterémžto tři synové moji jednoho dne a noci zemřeli: Mikuláš, Jindřich a Simeon, a v jednom hrobě pohřbeni. Po nich třetí den též umřel Zikmund, syn muoj, a podle nich pohřben, vše u chrámu Barborského. Quattuor filii mei charissimi s Dorotou z Práchňan, manželkou mou, splození.

Dolu Holandru nad vsí Hlízovem dobyli jsme; není hoden pavování.

Léta 1555

V pondělí ráno před památkou Narození Krista Pána, syna božího, na Horách Kutnách narodil mi jse syn muoj Mikuláš, toho jmena třetí, z Doroty z Práchňan, manželky mé, na znamení, kteréž sluje bejk, a ve středu den začetí léta nového 1556 jest od pana arciděkana kněze Matouše pokřtěn. - Autor hujus libri natus.

A v pondělí před týmž Novým létem po osmé hodině v noci strhlo jse povětří veliké s větrem, a bylo hromobití veliké, a zapálilo po vrchu věž námětskou u kostela Matky Boží na Horách Kutnách, velmi pěknou, takže všeckna vyhořela a zvonové jse slili. V kteroužto hodinu tolikéž jse stalo v městech Písku, Nymburce i na jiných mnoho místech.

Léta 1556

Umřel pan Pavel z Podivic, byv mince ouředníkem.

Ve čtvrtek před památkou sv. Jiří pan Zdeněk Mezeřícký z Lomnice a na Ledči a pan Jiří starší Salava z Lípy a na Malešově od Jich Milostí nejvyšších pánuov ouředníkův a soudcův k tomu nařízení, též pan Jan Studenecký z Pašiňovsi a na Krchlebích, pan Jiří Jan starší Bořek Dohalský z Dohalic, pan Hynek Martinický z Chřenovic, přátelé k tomu z obojí strany dožádání, prodali jsou pánuom šepmistruom k obci města Hory Kutny ves řečenou Neškaredice, ležící blízko téhož města, se vším k též vsi příslušenstvím tak, jakž toho dobré paměti pan Mikuláš z Práchňan dědicky v držení byl, a to za půl třetího tisíce a půl třetího sta kop gr. českých hotových, a to na místě a k ruce Anně, sirotku pozůstalému po Jindřichovi z Práchňan, synu téhož pana Mikuláše. A vložen jest ten prodej do desk zemských do kvaternu památného lvového léta 1556 ve středu po sv. Bartoloměji 26/8 B. 25.

Léta 1556

Toho roku zemřeli na Horách Kutnách Horníci vzácní a učení pan Jindřich Charvát, pan mistr Payel Vodolinský a pan Jan Šatný.

Léta 1557

Postaven krov nový, baňatý na věž námětskou.

Umřela jest paní Justina Práchňanská z Hor, vlastní máti Doroty z Práchňan, manželky mé.

Vypověděli od Hory Kutny Ludmilu Loreneovu, Dorotu Vrbíkovou, Jindřicha Julianova a pannu jednu, potom o to byli soudové, a v nic přišli.

Léta 1559

Lorec tvrz, věc pozemskou, koupil jsem, ležící při městě Hoře Kutně v předměstí Hlouškách, od pana Václava Podhradského z Vlčí Hory za 575 kop gr. českých. Actum sabbato post Pasca. Kteréžto tvrže byl on pan Václav Podhradský dostal směnou od pana Zdislava Zvířetického z Vartnberka.

Feria II. post Pasca havěři a hutníci i lid obecný na Horách Kutnách zbouřili jse na pana Voka z Říčan, že posekal tři Němce z jich tovaryšstva, a udeřili naň na Tarmarce, zbili a zeprali, sotva obráněn, že ho nezabili; zběhlo se lidu několik tisíc, podle jich tu na Horách Kutnách obyčeje.

Ve vsi Třebečicích nedaleko Hory Kutny sedláci zabili dva katy a biřice, jenž z města Čáslavě jeli.

U Duchka Smetany, řezníka, v domě jeho nějaká obluda házela kamením, pískem a jinými věcmi sypala několik dní; lidé mnozí tam do toho domu chodili a hledali, nic nemohli viděti a najíti. Duchek potom, hospodář toho domu, brzo umřel.

Léta 1560

Pan z Vítence, někdejší mincmejstr, umřel.

Léta 1561

Petr Hlavsa z Liboslavě složen z místodržícího mincmejstrství ouřadu a vzat na závazek. A Šebestian Es, šmelcír rud, do vězení dán a potom dovezen do Prahy. Též Tomáš Zelí a Jošt vzati do vězení, vše pro jich neužitečná škodlivá horní šmelcování. Nechtíce dobré rady poslechnouti, prošmelcovali padesáte a pět tisíc. Mates Lidl, jsa ouředníkem mince, vyšel z toho co čáp z konopí.

V pondělí post Nicolai st'at jest Ludvík pasíř, že zabil v cestě svého tovaryše. Když jměl st'at býti, vstával, padal, převracoval jse, až mu kat do ramenou vt'al. Byl mladý, pěkný, čistý pacholek.

Jan Chyzdera, jsa císařským rychtářem na Horách Kutnách, umřel.

Léta 1562

V pátek v noci na sobotu po památce Tří králuov zabit jest Jan Firšic z Nabdína v domě Haluzovském na Horách Kutnách. Nevěděli, kdo jej zabil; nebo když jse jiní bili a sekali, on ukryv jse pod lavici tam zabítý nalezen. Noc své právo má a neštěstí hotové.

V sobotu po památce sv. Panny Doroty kněz Benedikt, archiděkan na Horách Kutnách, odsouzen v Praze za kacíře a bludného člověka proti knězi Jiříkovi Mladežkovi na omluvení jeho z nenávisti.

Ševestian Es a Jošt, šmelcíři, Němci, vypovědění jsou ze všech zemí císaře Jeho Milosti pro fortelná, Jeho Milosti císařské škodlivá při Horách Kutnách šmelcování. Tomáš Zeli propuštěn, tak aby jse horních a hutí šmelcovních nedotejkal. A Jan Lomický vzat do vězení šatlavního, že jsa písařem nad utrechtýři, lidem placení zadržoval a dlužen zůstal přes patnácte seti tolarův. Žena pomohla!

V sobotu po památce Corporis Christi uveden jest k ouřadu nejvyššího mincemejstrství v rejtunku na Vlaském dvoře na Horách Kutnách urozený pan Jan Erazim z Švamberka a potom v sobotu ante Johannis Baptistae učiněn hofmistrem horním místo Václava Vočky Tomáš Šprlink a urburěrem Pavel Hradišťský na Kaňku.

Toho také roku Samuel z Vodolína učiněn císařským rychtářem na týchž Horách Kutnách.

Léta 1563

Křečkovi hokynáři dán pardus u praněře pro cizoložství. Pan Jiřík Šatný z Olivetu pojal k manželství pannu Johanku, dceru pana Jana z Podivic a pani Lidmily z Práchňan.

Kněz Daniel, děkan horský, umřel v Praze a prvnějšího děkana, kněze Benedikta, vypověděli ze všech zemí královských pod hrdla ztracením.

Na den památky Mlád'átek páni Horníci, šepmistři a konšelé, ujali k obci své k pavování tři doly na cougu grejfském, totižto: Višňový, Jahodu a Kduli. Mihi non placet! Aqua et paupertas.

Platilo toho roku obilí na Horách Kutnách: pšenice jeden strych neb korec po 20, žito po 14, oves po 8, hrách po 22 gr. českých, víno uherské po 9 penězích bílých, moravské po 6, a peníze nejdražejí.

Léta 1564

Narodilo se na Horách Kutnách dítě, děvče, za branou Kolínskou v domě řečeném Slonovském, jmělo čtyry oči, čtyry uši, dva nosy, dvě ústa, dvě brady a dvě tváře po straně a na vrchu hlavy.

Jan, syn Zahrádky zámečnicka na Horách Kutnách, uloudivše pannu Marketu šlechtičnu z Kolovrat, oddal jse s ní k manželství.

V pondělí po neděli Reminiscere na týchž Horách Kutnách N. žena Duchka ševce urodila pořád ve třech dnech čtvero dítek: dví pacholat a dví děvčat; jedno umřelo, trý živých zůstalo. A ta máti jich šestinedělka též umřela.

Pan Petr Hlavsa z Liboslavě dán do vězení v Praze pro škody na Horách Kutnách Jeho Milosti císařské zdělané a Matesovi Lídlovi statek zapečetín.

V sobotu před Květnou nedělí skrze Diviše Kučeru, krevního písaře rychtářova na Horách Kutnách, stala jse bouřka od havěřstva, že týž písař bral jednoho havěře do vězení, k čemuž se havěři zběhli v mnohém počtu a rozbroj velikou učinili, nechtěje dbáti na vrchnost a na právo a se spokojiti. Pročež potomně někteří z těch havěřuov, původcové té bouřky, do vězení sebráni, u bran a u praněře mrskáni a zvyovídáni, jiní u vězení o chlebě a vodě trestáni jsou. N. Křepelka, přední původ toho, s'at býti jměl, ale hrdlo jemu jest od arciknížete Ferdinanda darováno.

Toho roku učiněn jest rychtářem městským na Horách Kutnách Jakub Stejšek Freisichselbst, rodilý v Jihlavi městě, jenž se byl tu na Horách Kutnách oženil a osadil.

V outerej po památce Galli s'at jest pacholek rychtářuov, že dobyl kordu na Václava Vyzinu, jenž tehdáž jměl sobě poručené rychtářství městské.

Léta 1565

V pátek ante Trium Regum umřel kněz Jakub, opat v klášteře Sedlci. Orate pro illo.

Šebestian Es, šmelcír horní, Němec, umřel u vězení na Bílé věži na hradě pražském, seděvše přes tři léta v tom vězení.

V neděli postní Smrteldnou v dole Plimli na Kaňku zdusilo jse švubem, smradem dolovým, horním, smrteldným, kdež a když vítr docházeti nemůže, pět havéřuov, chtěje jedni druhým pomáhati, i zůstalo tam všech pět.

Kněz Jan Habart, děkan horský, kázal slovo boží v klášteře Sedlci na velkém krchově u kostnice v pondělí po Velikonoci, čehož prve mniši nedopouštěli.

Ve čtvrtek po památce sv. Ducha umřel kněz Adam, vnově volený opat sedlecký, a potom ve čtvrtek po památce Corporis Christi zvolen jiný, jménem Andreas. Ambo indocti.

Léta 1566

V poslední neděli masopustní pan Jan Erazim z Švamberka, jsa předtím propuštěn z ouřadu nejvyššího mincmejstrství, učinil na rozžehnání hody a kolací na dvoře Vlaském tu na Horách Kutnách, pozvavše k tomu pánuov Horníkuov z obojího ouřadu, městského i horního, i s fraucimorem i některých pánuov přátel svých stavu vyššího, a ctíl všecky poctivě. Podle čehož darováno jest na rozžehnání témuž pánu z Švamberka dva koflíky, velká stříbrná, pozlacená, jse spojující, a paní manželce páně konvice stříbrná též pozlacená, a to od starších nad havěři obojích hor, hutníků a šlejchěřů. Což vděčně přijato.

Dorota z Práchňan (mater autoris), manželka má milá a věrná, dokonala jest život svojoj časný na tomto světě v Lorci, tvrzi mé při Horách Kutnách, v neděli postní, Oculi řečené u chrámu Barborského na týchž Horách Kutnách u noh paní Justiny Práchňanské z Hor, máteře své, pohřbena jest. Tyto dítky nám Pán Buoh spolu dáti ráčil: Jana, Annu, Mikuláše toho jména prvního, Václava, Simeona, Zikmunda toho jména prvního, Lidmilu, Mikuláše toho jména druhého, Jindřicha toho jména prvního, Kateřinu, Justinu, Mikuláše toho jména třetího, Jindřicha toho jména druhého, a dví nedochodilých. S Annou, prvnější manželkou mou milou: Mandalenu, Dobiáše, Matěje, Václava. Buá Pán Buoh ze všeho chválen na věky věkův! Amen.

Jeremiáš, proběh horní, Němec, nalezen jest v šachtě horní za Hlouškami mrtvý, nebo jse předtím na čtvrt léta ztratil. Nepovědomo, jak jse do té šachty dostal. I

Léta 1567

V neděli, den památky sv. Vavřince, o posvěcení na Kaňku, pan N. Vranovský z Valdeka, kterýž jse byl tu na Kaňku v obyčeje hašplěřuom horním dal a začasť mezi nimi bejval, zabit jest v svadě od jednoho hašplěře vlastním tulichem téhož pana Vranovského. Pročež ten hašplěř do vězení jest vzat ku právu do města Hory Kutny a stat jest.

Léta 1568

Kašpar Fifek, vdovec, pojal k manželství Dorotu Rafejku, vdovu, oba staří a na peníze bohatí, feria IV. post dominicam Misericordia.

Mor v Praze začal jse při času sv. Bartoloměje, pročež mnoho lidí bohatých z Prahy rozjelo, na díle páni soudci zemští, páni z komory české, páni nad apelacemi, a dali se do Kouřima; potom odtud i páni místodržící císaře Jeho Milosti obrátili jse do Hory Kutny při památce sv: Matouše, a rozkázáno i biřicem voláno po městě, aby žádný z Prahy do Hory Kutny pouštěn nebyl pod pardusem. K tomu brány a fortny osazeny byly a varta nařízena.

Samuel z Vodolína učiněn ouředníkem Jeho Milosti císařské na Horách Kutnách a Ludvík Karel z Řasné hofmistrem.

Léta 1569

Jakub Freisichselbst, jinak Stejšek, učiněn Jeho Milosti císařské rychtářem na Horách Kutnách od pánuov místodržících Jeho Milosti císařské, jenž tu na Horách Kutnách zůstávali. Actum v domě pánuov starších havěřských hor stříbrných tu v městě Hoře Kutně.

Přestali v Praze mřítí a páni zemští zase jse rozjeli z Hory Kutny.

V první sobotu postní hofmistr horní Ludvík Karel z Řasné měl obnovovati a saditi konšely minciřské a pregýřské na Horách Kutnách, ale není k tomu svoleno; nebo to náleží samému nejvyššímu mincmejistru království Českého od starodávna.

Bohuš a Vávra, vlastní bratří, synové Brikcího korbeláře, jsou spolu z jedné matky v jeden den narozeni, spolu, jsou havěti, v jeden den v dole zahynuli a v jednom hrobě také spolu pohřbeni jsou na Horách Kutných.

Léta 1570

V outerý ante Nicolai oběšeni jsou dva sedláci při právě města Hory Kutny, jenž vozili uhlí k horám k šmelcování na prodej; a ti měli spolek v zlodějství s Hans Kholem, Němcem, písařem při hutích císařských, šmelcovních. A ti sedláci dávali a přinášeli těmž písaři zvěřinu kradenou a on písař dával jim cedulky, certifikací a vruby na víceji, nežli kdy uhlí přivezli, podle čehož jse jim v minci platilo. Když pak to vyjeveno bylo a sedláci vzati, jsa zmučeni a zvěšeni, na tom zemřeli. Stalo jse tolikěž těmž písaři. Strach byl tehďáž na Němcích. - Potom

Léta 1571

Mates Tregr, Němec, šmelciř, také vzat a skrze profousa k tomu vyslaného dovezen do Prahy a Kristian Ditrich, také Němec z Normberka, jsa tu na Horách Kutných puchalterem horním, mistrně umřel. Divně jse mátló. Naposledy vše ututláno.

Pater autoris. Ve středu den památky Stěti sv. Jana Křtitele léta nadepsaného 1571 umřel jest na Lorci, ddle svém, pan Ondřej Dačický z Heslova, pater meus charissimus, u víře pravé Pána Jezu Krista, syna božího, jsa stáří věku svého 61 léto.

Nicolaus de Heslova

Eiusdem

Ulterius inferiora Nicolai Daczicky de Heslova, autories hujus libri, propria sequuntur

(1575-1580)

Léta 1575

Maximilianus císař křesťanský, toho jména Secundus, český, uherský etc. král etc. držeti ráčil sněm s stavy hrálovství Českého na hradě pražském. Při kterémžto sněmu Rudolfus, syn Jeho

Milosti nejstarší - jsa předtím od stavův téhož království králem českým zvolen - jest na též království slavně korunován v ten čtvrtek po památce sv. Matouše apoštola Páně.

Toho také roku po smrti Zikmunda, krále polského, kterýž bez dědicův sešel a toliko jediné dcery své Anny pozůstavil, panny obstární, páni Poláci rozličně jse o volení sobě krále nového nesnadili, někteří císaře Maximiliana, českého a uherského krále, jiní kníže Hendricha, Karla franského krále bratra, na království polské zvolivše v nesvornosti a roztržitosti. Ale císař Maximilian, nemnoho jim v té jich nesvornosti věřice a jsa pán dobrotivý a milovník pokoje, při tom jich zanechal, nebo jmaje tam při nich legáty své, totiž pana Viléma z Rožmberka, nejvyššího purkrabí pražského, a pana Vratislava z Pernštejna, nejvyššího kancléře království Českého, byl od odporné strany, troupuov polských, oslyšáin, jakkoliv i od stavův království Českého legát pan Ladislav starší z Lobkovic, nejvyšší hofmistr téhož království, k nim byl vypraven. Přitom Turek pohan, jmaje také při Polácích své poselství všelijak toho, aby jse žádný z domu rakouského na království polské nedostal, zbraňoval s pohružkami, že by Polákuom příměří - jež s nimi od dávna jměl - vypověděl. I nemeškal jse nadepsaný kníže Hendrich z Frankrejchu do Polska vypraviti a tam od nich za krále jest přijat a korunován, jim však k potupě. Nebo nedlouho mezi nimi pobyvše a jmaje sobě znáti dáno, že Karel, král franský, bratr jeho, umřel, a aby pro království polské sobě nejisté dědičného neztratil, k tomu, když jse mu mravové polští nelíbili, aniž jse s nimi smluviti uměl, udělav jim panget, tejně jse jim sám kolikýsi toliko jako na poště vykradl, a zase do Frankrejchu se dostal, a tam v vlasti své na království dědičné dosedl; a páni Poláci jiným národuom i sobě v posměchu zůstali.

Léta 1576

Po útěku téhož krále Hendricha z Polska páni Poláci zase sobě zvolili krále nového Štefana Batory, vojvodu sedmihradského, jemuž také císař turecký k tomu (však po sobě) hlas dal. A tak Štefanus, vypraviv jse do Polska, tam králem jich učiněn a korunován, pojavše k manželství Annu, dceru krále polského Sigismunda, z světa bez dědicův mužského pohlaví sešlého, pannu obstární, tak jakž páni Poláci jmíti chtěli.

Legátové od velikého knížete moskevského přijeli do Prahy a odtud jeli do města říšského, germanského, Řezna k císaři Maximilianovi, jenž tam v Řezně s knížaty říše sněm držal, a jsouce tam poctivě na náklad císařský chováni, zase jsou vypraveni.

Po dokonání téhož sněmu říšského císař Maximilian Secundus, český a uherský etc. král, pán milostivý, dobrotivý a všemi ctnostmi od Boha obdařený, zrostu krásného a spanilého, tam v městě Řezně život svůj v tomto světě dokonal křesťanský v ten pátek den památky sv. Maximiana. Ten slavný pán, když ponoukán byl k persekucí pro náboženství a religion, propověděl, aby jemu v tom pokoj dali, že není těžší věci jako nutiti člověka proti jeho svědomí. Na jehožto místo Rudolfus, syn jeho nejstarší, již předešle za živobytí téhož císaře Maximiliana, pana otce svého, na království české a uherské zvolený a korunovaný jest císařem křesťanským učiněn.

Léta 1577

Ve středu den památky sv. Panny Doroty tělo mrtvé slavné paměti císaře Maximiliana Druhého do města hlavního českého Prahy jest přivezeno a v klášteře sv. Jakuba v Starém Městě pražském zanecháno. Potomně v pátek po neděli Laetare stala jse témuž tělu poslední sláva světa tohoto. Kteréžto tělo mrtvé přenešeno jest na hrad pražský sv. Václava s slavnou procesí, při kteréžto procesí stalo jse jest tisknutí, křik a rozbroj v lidu, takže lidé, kam kdo mohl, zvláště páni preláti, z orduňku svého utíkali, domnívaje jse v lidu obecním nějaké pozdvižení býti. Veliká nesnáz byla. Drabanti císaře Rudolfa, za tělem pana otce jeho nesoucím kráčejíciho, k ochraně obstoupili; pan Vilém z Rožmberka, jsa nejvyšším purkrabím pražským, nesa v té procesí krásnou korunu království Českého, ji pláštěm smutkovým přikryl, řekše: Pán Buoh račiž býti s námi, co se to děje. Strach byl na lidech, až jse to k posledku spokojilo, a ta slavná procesí s tělem jest vykonána s mnohými nákladnými nástroji a přípravami. Byly jsou tu nešeny krásné koruny; říšská, česká, uherská, jež česká krásou a bleskem drahého kamení převyšovala, s jinými přitom regaliemi, vše v přítomnosti mnohých knížat, hrabat a pánuov a biskupův z jiných zemí. Bylo jse čemu podívati. Po vykonání toho to tělo císaře Maximiliana, dobré paměti hodného, jest na hradě pražském v prostřed hlavního kostela před chůrem, kdež slavné paměti císař Ferdinandus a paní manželka jeho, královna Anna, rodičové téhož císaře Maximiliana, pohřbeni jsou, také pohřben a položen jest. Sic transit gloria mundi.

Stefanus Batoreus, král polský, oblehl silně vojensky město Gdansko v Prusích, protože jeho za pána svého jmíti odpírali a svobodni býti chtěli. I leže tu drahý čas a svedše spolu s obojí strany šermicle, v nichž něco lidu zbito, zase odtrhl; však potomně smlouvou za šuchera jej přijali.

Při času památky sv. Martina kometa, hvězda ocasatá, divná, vycházela a ukazovala jse na obloze nebeské, pouštěje od sebe paprsek dlouhý, velmi jasný a zřetelný k východu slunce způsobem tímto.

Arcikníže rakouské Matyáš, bratr císaře Rudolfa, českého a uherského krále, pán mladý, jmaje k sobě tejně poselství od některých z stavuov nydranských, Belgarum, ujel tejně sám kolikýsi z města rakouského Vídně bez vědomí a dovolení bratra svého císaře Rudolfa etc. A dostav jse tam do Nydrlandu, jest od stavuov, od těch, kteříž jse Štaden jmenují, za gubernátora jich přijat, proti vůli Filipa, krále hišpanského, strejce jeho. Nebo tam tejš král Filipus jměl a vojensky vypravil Karla de Austria, postrantího syna svého, aby jemu k ruce jeho ty země nydranské řídil a protivně podmaňoval. Nebo hned předešle po smrti císaře Karla, I toho jména Pátého, hišpanského, otce téhož Filipa krále, mezi týmž králem Filipem a stavy nydranaky, jemu odpornými, povstaly hrozná pozdvižení, nevole, různice, mordy a války vojenské, krvavé hubení a plundrování těch zemí, a to vše pro a o svobody týchž zemí nydranských a o religion v náboženství. Usilující jedna strana druhou stranu přemoci a k své vůli přivésti, z obou stran se proti sobě s jinými puntující a přemoci vyhledávající na škodu sami sobě a všeho křesťanstva etc., čemuž sám Pán Bůh ví, kdy konec bude. Turek pohan pod tím křesťanstvo šklubal a jak mohl sobě podmaňoval. Arcikníže pak Matyáš, zůstav tam v Nydrlandu na čas a poznávaje tam takové různice a jsa mezi nima v nejistotě a nebezpečnosti, avšak jsa od těch, kteříž ho byli žádali a pro něj poslali, uctivě vypraven, domuov jse navrátil.

Léta 1578

Kasimirus pfalckrabě táhl vojensky do Nydrlandu ku pomoci Štadům, totiž stavům evanjelitského religionu, proti Johannesovi de Austria, nařízenému gubernátoru Filipa, krále Hispaniarum. Ale Johann de Austria brzo v ležení svém vojenském u města Namur umřel a do Hispanie mrtvý ku pohřbu jest dovezen.

V Čechách pan Vilém z Rožmberka, přední ten čas z pánuov českých, jsa nejvyšším purkrabím pražským, pojal k manželství pannu Annu Marii, markrabinku bádenskou, a to jeho třetí manželka.

Šebestianus, král portugalský, táhl vojensky proti Mouřenínuom a králi jich, na pomoc druhému králi mouřenínskému, jenž jse nesnadili a válku proti sobě zdvihli. Mezi nimiž

svedena jest bitva ukrutná, v kteréž všickni ti tři králové zahynuli a umrtveni jsou s mnohými svými. Kterážto bitva stala jse 5. dne měsíce Augusti, srpna.

Léta 1579

Město Klatovy v Čechách vyhořalo všicko i s předměstím a okolo třidcítí osob v tom ohni zahynulo, v outerej po neděli Jubilate.

Práva městská v království Českém jsou obnovena a v lepší spůsob uvedena a k vytisknutí dána jsou; nebo prvnější byla zatmělá a nedostatečná.

Léta 1580

V Praze zemřeli: Jiří Melantrich, impressor, v sobotu den sv. Alžběty, jsa v hojných letech, též Antonius, arcibiskup pražský, v sobotu po památce sv. Bartoloměje apoštola. Po něm zvolen jest na to arcibiskupství Martinus z Mohelnice.

Pan Jiřík Voděradský z Hrušova, na Suchdole, Radboři, Dobřeni, Hranicích a zámku Malešově připraven o hrdlo své pro věc chatrnou, nějakého sedlání a partetuoov proti zřízení zemskému. A že bohatý a skoupý byl, to mu přidalo nenávisti, a že v statcích jiné překupoval, zvláště statek malešovský; a tak jsa na soudu zemském odsouzen, s'at jest. Po exekuci tělo jeho na Dobřeň přivezeno a tu v kostele dobřeňském od přátel pohřbeno jest žalostivě. Když k smrti veden byl, promluvil: na mně jse to začíná a na mně přestane. - Nota. Juž to ledakdos provozuje a páše, zvláště židé, svobodně a zjevně. - Statek jeho jest z milosti císařské dědicuom jeho, kromě Malešova, dán a puštěn. Ergo, qui stat, videat, ne cadat. Byl člověk rozumný, zanechav po sobě v vdovství manželky své paní Anny, rozené Dobřenské z Dobřenic, s dětmi jich.

Filipus, král hispanský, zosobil sobě mocí svou království Portugalské, kteréž že by jemu dědickým nápadem náleželo, vyhnav otdad krále Antonia, od stavuov téhož království zvoleného, položivše jej za nepořádného, a učinil v témž království gubernátorem kníže Ferdinanda duca de Alba, Španěle, tyrana hrozného.

In Belgis, Germania inferiori, N. hrabě z Renneberku vzdal zradou město Grtiningen v Frizlandu ležící Španěluom, čehož potom při smrti své s velikým na sebe žalováním a

naříkáním litoval; nebo to město jemu od Nyderlantuov, králi hispanškému protivných, svěřeno bylo.

Franciscus Drago, rytíř englický znamenitý, jeden z hejtmanuov vojenských Elizabety, královny englické, vzat na slovo, že davše jse v plaveni na moře a dostav jse do Indie Ameriky, světa vnově nalezeného, ve třech letech všecek okršlek zemský obplavil, zdělav nemalé škody králi hispanškému; nebo Elizabet, královna englická, od dávna s králem hispanškým v nepřátelství a protivenství zůstávala, škodíce sobě z obojí strany, jak moha. A také s Nydrlandery králi hispanškému protivnými v puntu byla, jsa jich evanjelitského religionu, o což nejvíceji mezi nimi činiti bylo s velikou jedněch k druhým nenávisť, usilující vždy jedni druhé vyhladiti a vykořeniti mocí svou světskou. Ješto kdyby ta síla a moc křesťanská na Turka pohana, nejhroznějšího zhoubce křesťanův, obrácena a svornost byla, mohlo by s boží pomocí platně a užitečně pohanuom, úhlavním nepřátelům, býti odoláno a křesťanuom spomoženo.

Toho také roku umřela jest v Hispanii královna Anna, Filipa, krále hispanškého, manželka, jsa téhož krále strejna a ujčina, dcera slavné paměti císaře Maximiliana Druhého jména toho, českého a uherského krále etc., vše z slavného domu rakouského.

(1581-1590)

Léta 1581

V pondělí před středopostí mezi městy pražskými v řece Vltavě stopilo jse v půl hodině přes sto osob lidí robotných, kteří se na prámě velkém na druhou stranu k robotám viničným přeplavovali; nebo voda velká byla a s prámem je uprostřed řeky převrhla.

Měsíce Augusti, srpna, Maria, slavné paměti císaře Maximiliana toho jména Druhého, českého, uherského etc. krále manželka, vdova pozůstávající, vlastní paní máti císaře Rudolfa, též českého a uherského krále etc., vše z slavného domu rakouského, odjela a odstěhovala jse jest se vším dvorem svým z Prahy, města království českého, do Hispanie k králi hispanškému Filipovi, panu bratru svému, již Jeho Milost císař poctivě vyprovoditi naříditi ráčil.

Září měsíce legátové od císaře tureckého vyslaní přijeli do Prahy k Rudolfovi císaři etc. křesťanskému.

Také toho roku Augustus, kníže saské, churfiršt, přijel z města svého Drážcian s manželkou svou a synem svým Kristiánem na hrad pražský k Jeho Milosti císařské Rudolfovi etc. k navštívení, a pobyt tu čtyry dni, zase odjel.

Při konci tohoto roku Jeho Milost císařská Rudolfus etc. vyjel z království Českého do Rakous, nařídívše předtím v království Českém místodržící; z stavu panského: Viléma z Rožmberka, nejvyššího purkrabí pražského, Ladislava staršího z Lobkovic, nejvyššího hofmistra, Vratislava z Pernštejna, nejvyššího kancléře; z rytířstva: Michala Španovského z Lisova, nejvyššího písaře, Búrjana Trčku z Lípy, podkomořího království Českého, Jana Vchynského ze Vchynic, purkrabí karlštejnského.

Franciscus Hercules, dux Alenconius, přijat v Nyderlandu od stavuov evanjelitských, hispanskému protivných, za gubernátora a kníže brabantké, však když jemu tam jse nedařilo, zase vybyt; potom brzo umřel.

Léta 1582

Umřel jest v Portugalii Ferdinandus dux de Alba, jenž předešle Filipa, krále hispanského, v zemích niderlandských gubernátorem byl a hrozné tam tyranství provozoval.

Léta 1583

Gebhardus Truchkses, arcibiskup kolínský, churfiršt elektor, přistoupiť k religionu evanjelitskému, oženil se, pročez válka vznikla, a jsa od papeže, biskupa římského, do kladby dán a churfirštství i biskupství zbaven jest, a učiněn churfirštem kolínským Arnošt, kníže bavorské, biskup lutichský.

Měsíce listopadu Rudolfus, Caesar imperator, přijel z Rakous zase do království Českého na hrad pražský. Roztržitost byla v království Českém o nový kalendář, kterýž jminulého léta 1582 vydán byl a nařízen od papeže, biskupa římského, Gregoria toho jména XIII., a postoupeno zpátkem o deset dnuov, protože prý starý kalendář zmejen byl od astronomuov, takže jse někteří starým kalendářem, jiní novým spravovali, až to napravení ne titulem papežským, ale titulem císařským jest vyhlášeno; nebo jse evanjelitského religionu, zvláště v Germanii, papežem a jeho ustanovením řídití odporovali, sobě to ošklivíce.

Léta 1584

Umřel ukrutný a hrozný tyran Ivan Bazilovič, veliké kníže moskevské, zanechav po sobě syna Theodora-Fedora. O hrozném tyranství toho Ivana jest obzvláštní knížka vytištěna a vuobec vydána.

Arciknížata rakouská Arnošt a Maximilian, páni bratří vlastní, přijeli do Prahy ku panu bratru svému císaři Rudolfovi.

V outerej po památce Moudrosti boží umřel v Praze pan Ladislav starší z Lobkovic, nejvyšší hofmistr království Českého.

V Praze pan Albrecht Leskovec, člověk mladý, leže v nemoci zdraví svého a jsa navštěvován od mnichuov ordinis Jesuitarum, jest k tomu přiveden, že k náboženství jich, byv religionu evanjelitského, svolil a komunikoval; ale hned brzo dav jse toho v želení a na ně i na sebe naříkání a nepovstav z té nemoci umřel.

Alexandr Farnesius, kníže parmské, jsa od Filipa, krále Hispaniarum, nařízeným v Nydrlantu gubernátorem, podmanil město slavné Gent k ruce témuž králi.

Toho roku také Vilhelmus, princ Orangie, hrabě z Nassau, jsa nařízeným správcím v Nydrlantu od protivných králi hispanskému a jsa od papeže, biskupa římského, do kladby a od krále hispanského do achtu dán a rozepsán, aby od koho a jakkoli z světa sešel, jest od nějakého zoufalého lotříka, jenž jse ke dvoru téhož knížete vmluvil, zrádně zastřelen, a tak zamordován. A jsa hned tu lapen, hroznou smrtí týž morděř jest utracen, a kníže zamordované v městě Delftu slavně pohřben; na jehožto místo syn jeho Mauricius správcím učiněn.

V Čechách mistr Petr Kodicillus, astronomus vznešený, jenž kalendáře a pranostiky vydával a v tom od evanjelitských pochvalu jměl, učinil na sebe pokřik a hanění, že kvůli straně odporní památku mistra Jana Husa a mistra Jeronyma Pražského, mučedlníkův českých, z kalendáře svého vypustil; a tak po chvále hanění dostal. - Nota. Stal jse Čechuom posměšný kus, vyletěla jim z Prahy hus, prodal ji mistr Kodicillus.

Léta 1585

Město Antorf v též zemi nydrlantské poddáno jest od obyvateluov téhož města Alexandrovi Farnesiovi, knížeti z Parmy, k ruce králi hispanskému.

Měsíce Junii, června, knížata některá sjeli jse do Prahy, města českého hlavního, k Rudolfovi, českému, uherskému etc. králi, a tu mezi sebou tovaryšstvo aurei veleris, zlatého rouna, domu burgundského obnovili. Předně při Jeho Milosti císařské Ferdinandus a Carolus, vlastní páni strejcové císaře Rudolfa, též Ernestus, vlastní bratr Jeho Milosti ' císařské, vše arciknížata rakouská. Do kteréhožto tovaryšstva přijati jsou tu také tehdaž pan Vilém z Rožmberka, jsa nejvyšším purkrabím pražským, pán český přední a vžnešený, též Leonhart hrabě z Arrachu, Italian etc.

Stala jse šarvátka v Novém Městě pražském od lidu robotného proti některým stavu rytířského, kteříž před tou chasou do domu řečeného u Mělnických utéci museli, a tři osoby v té šarvátce zahynuly. A ta šarvátka stala jse proto, že lidé robotní, poddaní, honěni a nuceni byli ku pánuom svým pro listy na dovolení služby na gruntech cizích podle tehdaž sněmovního v království Českém nařízení, což za stížné bylo týmž poddaným, jenž jse pánuom svým ukrejvali a svobody v tom užití chtěli, i lidem svobodným, zvláště hospodáruom, j enž čeládky potřebovali a v tom nedostatek měli.

Umřel také toho roku v Římě, ve Vlaších, papež Gregorius toho jména XIII., jsa stáří okolo let věku svého 80. Po němž učiněp papežem Felix Calaberi a nazván Sixtem, toho jména Pátým.

Erich, syn pana Michala Španovského z Lisova, jenž tehdaž byl nejvyšším zemským písařem, dán od téhož pana otce svého do vězení, že zamilovav jednu městskou pannu, dceru Matyáše Pekárka, ji k manželství proti vůli pana otce svého pojítí chtěl; ale syn, pomoha sobě z toho vězení a vzav svou milou, do Moravy spolu ujeli a v stav manželský vstoupili a se oddati dali.

Léta 1586

Augustus, kníže saské, churfiršt, archimaršálek říše, umřel jest v Drážďanech, v městě svém Freiberce, pán slavný, možný a bohatý, jediného syna dědice svého jménem Christiana s Annou, manželkou svou, jenž z rodu králuov denemarských byla a nedávno předtím umřela, pozůstavivše; a nedávno jse byl před smrtí oženil, pojav k manželství kněžnu, pannu Anežku Hedviku z rodu knížat anhaltských, a kolikosi téhodnuov s ní pobyvše, život svůj na tomto světě dokonal. - Nota. Starému muži mladá žena, smrt hotová. - Na památku jeho dělali a bili tolary, minci stříbrnou, s textem takovým při obrazu jeho: Pie in Christo obdormivit XI. Februarii anno MDLXXXVI cum vixisset annis LIX. menses VI, dies XI, horas XII. Byl

religionu confessí augšpurské učení luteranského, nad čímž ruku a ochranu držal a žádného jiného religionu v zemích svých trpěti nechtěl. Na zvěř velkou, živou laskav byl a plemeniti dal, nedaje a zapovídaje tomu překážeti hned pod oběšením, zvláště myslivcuov (zvláště českých při mezích jeho) davše po mezech šibenic nastavěti, a hned kdo postižen, i mrtvého, zastřeleného oběsiti; pročež hospodáři obilní, jimž jse od zvěře škody dály, nesměje tomu překážeti, ouzkost jměli.

Téhož léta 1586 pan Adam purkrabě z Donína na Žehušicích, jsa od dávna soužen nemocí podagrickou, dnavou, dal jse do Teplic lázní tak řečených k léčení nemoci své; ale že proti smrti a vůli boží žádné léky nespomáhají, umřel tam a odtad na Žehušice přivezen a tu pohřben jest.

V městě Králové Hradci nad Labem vyhořalo šedesáte domuov ohněm domácím v outerý po neděli Suscepimus.

Léta 1587

Maria Štvard, královna šotská, vdova, jsa pro své nespůsoby vybyta od stavuov království Šotského, dostala jse do Engelandu k královně Elizabet, přítelkyni své, a zůstávaje tu pod ochranou její, však v arestu a stráží. A jsa religionu náboženství římského a že by něco postranního proti též královně Elizabeth, jenž jse evanjelitského religionu přidržala, tejně praktikovala a před sebe brala, jest od stavuov království Englického s povolením též královny jich englické do jurisdicí jich vzata a hrdla odsouzena; po rozsudku sekerou, však bez dotvrzení toho od královny englické, jenž jse nad tím zhoršovala, s'ata. Nebo jse skrze ni nějakého nebezpečenství, zvláště a summo pontifico romano a krále hispanského, Englanderové obávali. Pozůstal po ní syn její Jakobus, dědic království Šotského, kterýž potomně po smrti jmenované Alžběty královny i králem englickým, britanským, jsa religionu evanjelitského, pán učený jsa v literním umění, jest učiněn, jakž byla táž Elisabet královna, zůstávaje až do smrti své v stavu panenském, za živobytí svého s stavy téhož království nařídila.

Pan Vilém, pán z Roznberka, nejvyšší purkrabí pražský etc., jměl svadební veselí, pojímaje k manželství pannu Polyxenu, pozůstalou dceru po Vratislavovi z Pernštejna, vznešeném pánu českém; a to jeho čtvrtá manželka.

V Praze umřel doktor Gabriel Švěchýn, jenž se psal z Pamberka, jsa radou nad appellacemi na hradě pražském.

Papež, biskup římský, Sixtus Quintus podle práva svého vydal kladbu a dekret na Hendricha, krále navarského; a na N. kníže de Conde z Frankrejchu za příčinou, že jeho nepřátelé jsouce, náboženství jeho jse protivili a odpírali, za heretiky, kacíře je položivše. Proti čemuž od tomu protivných odpor učiněn a knížka latinská, jenž Brutum fulmen papae intitulována jest, vytištěna a vůbec vydána.

Tohoto roku po smrti příze poznamenaného Stefana Batorea, krále polského, jenž plodu nepozůstavil, stavové pol= ští k městu a do města Varšavy podlé jich obyčeje zvolili a vyhlásili za krále na to království arcikníže rakouské Maximiliana, vlastního bratra císaře Rudolfa, českého a uherského krále, však opěty nesvorně; nebo tomu volení Jan Zamojský, jsa kancléřem téhož království, s jinými, kterýchž po sobě potáhl, tuze odporoval, nechtěje k arciknížeti Maximilianovi, pánu dobrotivému, svoliti, ale Zikmunda, syna krále švédského, jmíti za krále. Arcikníže pak Maximilian nemeškal jse do Polska vypraviti vojensky; a chtěje na též království dosednouti, oblehl město hlavní Krakov v témž království; v kterémžto městě zavřel jse s jinými, arciknížeti Maximilianovi odpornými. Brzo pak

léta 1588

ztrativ arcikníže Maximilian u Krakova nětco lidu svého, odtud' odtrhl, položivše jse na pomezí slezském u města Pičiny řečeného. Kancléř pak Zamojský táhl silně po něm a dohonivše ho jej obklíčil tak, že ten dobrotivý pán arcikníže Maximilian vida, že jemu možné není té odolati síle, dáti jse vzíti podvolil a od téhož Zamojského zavezen a arestován jest, a lid Maximilianův jse rozběhl a rozjel. A Sigismundus Švéda přijevše, pomocí téhož Zamojského a jeho jse přidržejících, na to království polské dosedl a jest korunován. -
Vulneratur domus Austriae.

Po tom neštěstí arciknížete Maximiliana sněm v království Českém držán na hradě pražském, na kterémž nové berně svoleny a veřejnost i mustrunkové vojenští nařízení a držání jsou; starost a rada přitom o vysvobození arciknížete Maximiliana z vězení polského.

Nota. O tomto roku pranostikáři, astronomi a hvězdáři hrozné věci hádali a prorokovali, že skonání světa anebo jeho proměna a zkáza bude, ale nic jse toho z milosti boží nestalo. Protož

bděme a modlme jse, neb nevíme dne ani hodiny. Nec nostrum est nosce tempora et momenta, quae pater posuit in sua potestate. Acta apostolorum Cap. I.

V Praze dva katé ukamenováni jsou až do smrti od lidu obecního při stínání jednoho křesťana, jenž žida, pohana, zabil; a ti katé neuměle s exekucí zacházeli, pročež jse chasa na ně ponukly lítost jmaje, že křesťan pro žida smrt trpěti musí, a nemohlo toho chase zbraňováno býti, nebo i rychtář s služebníky musel odtad utéci.

Vše v Praze: Pan Jaroslav mladší Smiřický, krásný mládenec, zahynul podivně a mistrně v Menším Městě pražském, což jse stalo pro frej; nebo nalezen jest na ulici, maje hnáty spřerážené, od čehož kolikýsi den umřel.

Zemřeli: pan Adam Krajíř z Krajku na Mladé Boleslavi a pan Jaroslav Trčka z Lípy a na Ledči; po jehožto smrti pan Hendrich, syn jeho, byv témuž panu otci v nemilosti, v ledečské panství se proti vůli pánuov strejcův svých uvázal, což jemu zase jest odňato, a na milosti u nich zůstával.

Král hispanský Filipus, potentát mocný, maje od dávna nenávisť k Elizabet, královně englické, jenž dědičkou téhož království a nevdanou zůstávala a religionu evanjelitského učení jse přidržala, pročež i od papeže, biskupa římského, summo pontifice, do kladby rozepsána byla, podle čehož teěž Filipus, král Hispaniarum, maje pohotově velice mocnou armádu mořskou, vojenskou, s šífy oupravnými a nákladnými velice, kterážto armáda od dávního času strojena a připravována byla s nákladem nemalým, i vypraviv touž armádu vojenskou s mnohým lidem svým s hejtmany k tomu nařízenými z svých zemí na moře proti nadepsané královně englické k konečnému jí s puntovníky jejími vyhlazení; nebo táž královna s nydrantskými stavy, králi hispanskému sprotivenými, v puntu byla, a ona když přemožena bude, že snadno sprotivení Nydrlandové v jeho dokonalou moc přivedeni a tak podmaněni budou. Nebylo to težno královně Elizabet ani puntovníkuov její, stavuov nydrantských, nebo ta armáda hispanská široce světu rozhlášena byla s chloubou a pohrůžkou všem s římským náboženstvím jse nesrovnávajícím. Proti čemuž nemeškala jse také královna Elizabet přiřhotoviti, svou armádu vojenskou též na moře vypravivše a hejtmany své vojenské (mezi nimiž ten po moři zkušený rytíř englický Franciscus Drago byl) nařídila. A tak ty dvě sobě nepřátelské armády jse spolu na moři potejkajíce sobě odpíraly statečně i s fortely svými, jak kdo uměl a rozum jměl a v plavbě vojenské rozumný byl. Až k posledku ta slavná armáda hispanská na díle tím potejkáním, na díle bouřkou oblakuov a moře jest rozražena a

rozptýlena s velikou škodou krále hispanského. Ostatní jse (nic s tou slavnou armádou nedovedše) s posměchem do Hispanie navrátili, a královna englická Elisabet na větší slovo vzata jest a radostně triumfovala. Nota. Takhle křesťané moc svou proti sobě plejtvají, sami jse hubíce a kazíce proti záповědi boží.

V Frankrejchu v městě Blois nařízením královským N. kníže z Gvisu, že by jse nětco proti králi puntovalo s nepřáteli královskými...

V Čechách v městě Stříbře v kraji Plzeňském hromobití hrozné bylo, od čehož rathauz téhož města zapálen a vyhořal a mnoho jse škody stalo.

Ve Frankrejchu umřela jest stará královna franská, Italianka, Catharina, rozená de Medices, z rodu knížat florenských, kteráž původ byla mnohých válek, tyranství, morduov, různic a krve lidské prolití v témž království.

Arciknížata rakouská: Ferdinand z Tyrolu, Karel z Štýrska, Ernestus a Matyáš, strejcové a bratří císaře Rudolfa, českého a uherského krále, sjeli jse do Čech na hrad pražský k témuž císaři Rudolfovi Jeho Milosti a tu o vysvobození arciknížete Maximiliana, bratra a strejce jich, z zajetí polského rokovali.

Nějaký urostlý člověk, jsa v Praze, pravil jse býti vejvodou valašským, jmenujíce jse Petrem. Jest z poručení císařského jat a dán na hrad pražský do vězení, avšak zase potom propuštěn.

Pan Mikuláš Trčka z Lípy rozvedl jse s manželkou svou mladou, krásnou, již byl k manželství pojal z Slezska, a poslal ji zase k příteluum jejím; což jse stalo pro její nespůsoby. Tožť starému mladá žena. Senes saepe vidi amare, amatos vero nunquam.

Po smrti pana Adama Krajíře město Boleslav dostalo jse panu Jiřímu z Lobkovic, ten čas nejvyššímu hofmistru království Českého, kterýž jsa religionu náboženství římského, bratřím boleslavským, jinak valdenským, sbor a schůzky jich tu v Boleslavi zastavil.

Summus pontifex, papež, biskup římský, vypravil jednoho kardinála svého letitého, jménem Hippolita Aldobrandina, do království Polského o vysvobození z zajetí arciknížete Maximiliana na snažné toho vyhledávání Jeho Milosti císařské a domu rakouského. Vracujíce pak teěž kardinál zase z Polska; dostal jse i do Prahy, a jsa od Jeho Milosti císařské uctěn, zase odejel. Ten kardinál jest potomně i papežem učiněn.

Léta pak

1589

následujícího za tou také příčinou k vysvobození arciknížete Maximiliana vypraveni jsou od Jeho Milosti císařské do Polska k pomezí slezskému (k rokování přitom o utvrzení pokoje mezi domem rakouským, též královstvím Českým a Polským) dva páni čeští, pan Vilém z Rožmberka a pan Kryštof Popel z Lobkovic.

V pondělí den památky sv. Panny Doroty umřel v markrabství Moravském na zámku svém Telči pan Zachariáš z Hradce, pán hrbovatý, jsa nejvyšším komorníkem téhož markrabství Moravského.

V outerej po Družebné neděli na Nelahozevsi, sídle svém, umřel pan Florian Gryspek, jsa v hojných letech, Germanus rozený, kteřý jsa chud a nízkého urození, však v literním umění vycvičený a dostav jse do Čech tak při kanceláři pražské na hradě pražském vzešel, že radou královskou a vzáctným učiněn jest a mnoho potřebován byl; nebo král Ferdinand k učeným lidem lásku a náchylnost jměl. A tak tejš pan Gryspek, zbohatše v Čechách ouřady a dary královskými a jsa zvejšen, život svouj v Čechách dokonal.

Legátové polští v Praze byli o dokonání smluv a utvrzení pokoje mezi stavy království Českého a Polského.

Na hradě pražském v kostele hlavním sv. Víta uprostřed téhož kostela vyňata jsou těla z místa pohřebního, císařského a královského, totiž: Karla císaře toho jména Čtvrtého, krále českého, krále Václava, syna jeho, římského a českého krále, Ladislava Posthumusa, českého a uherského krále, Jiřího, českého krále, císaře Ferdinanda, českého a uherského krále, a syna jeho císaře Maximiliana toho jména Druhého, českého a uherského, též Anny, manželky nadepsaného císaře Ferdinanda, i některá jiná těla rodu jich; nebo jse to místo pohřební znovu stavělo a rozšiřovalo, a zatím jse ta těla do jedné kaple v témž kostele poodložila a některým lidem ukazována byla. Po dokonání toho stavení, místa toho pohřebního, zase tam vnešena a položena jsou, nad nimiž svrchu pěkná příprava a vytesání obrazův jich z kamene alabastrového bílého jest mistrovsky spůsobena.

V městě slezském Žitavě vyhořelo půl druhého sta domův, též v Čechách město Jičín všeckno, náležející panu Burianovi Trčkovi z Lípy.

Na Lišni zabil jse mečem svévolně sám pan Otakar z Šternberka.

Po příze psaných legacíh a jednání mezi stavy království Českého a Polského stvrzeny - a obnoveny jsou mezi týmiž stavy smlouvy a erbanunky pokoje, načež Sigismundus Švéda, král polský, slib a přísahu s Poláky učinil a vykonal v městě polském Lublíně v přítomnosti biskupa vratislavského, od císaře Rudolfa, českého krále etc., k tomu vyslaného. Naproti čemuž též císař Rudolfus, král český, týmž slibem toho v přítomnosti legátuv polských dotvrditi ráčil a podle Jeho Milosti na místě vší země České též to vykonaly osoby k tomu zvolené tyto: z stavu panského pan Vilém z Rožmberka, nejvyšší purkrabě pražský, pan Jiří z Lobkovic, nejvyšší hofmistr, pan Jiří Bořita z Martinic, nejvyšší sudí, pan Joachym Novohradský z Kolovrat, purkrabí karlštejnský, pan Kryštof mladší z Lobkovic, pan Václav Berka z Dubé a z Lipého, pan Volf Novohradský z Kolovrat, pan Karel z Bibrštejna, nejvyšší mincmeistr, pan Václav z Říčán, pan Jiří z Šternberka; z stavu rytířského pan Michal Španovský z Lisova, nejvyšší písař, pan Burjan Trčka z Lípy, podkomoří; pan Albrecht Kapoun z Svojkova, purkrabě kraje Hradeckého, pan Vilém Vostrovec z Královic, Jeho Milosti krále českého prokurátor, pan Radslav Vchynský z Vchynic, pan Václav Ples Heřmanský z Sloupna, pan Václav Budovec z Budova, pan Kryštof Želinský z Sebusína, pan Vilém z Vřesovic, pan Kryštof z Šlejnic.

Potom brzo arcikníže Maximilian, podle smlouvy s Poláky učiněné ku pomezí slezskému vypraven a jmaje Polákům podle artikuluov accordu učiniti slib, toho jse spečoval, klada sobě stížnost do některých artikuluov; kteří pak z strany druhé pro něj vypraveni byli, jsa mocnější lidem nežli strana druhá, an jse toho Poláci nenadáli, jej vyslaným s ním Polákům odňali, an jim slibu nevykonal, a odtud' s ním - jako by Polákům vidliček podali - odjeli. A tak arcikníže Maximilian z toho polského zajetí jest vysvobozen a Sigismundus Švéda králem ,polským zůstal. Poláci ti s arciknížetem Maximilianem na pomezí slezské vyslaní, domů jse vracujícíe a sami sobě jse posmívajícíe, jeden přední z nich propověděl: Eu, jam revertimur Poloniam cum contumelia et pudore omnibusque ridendi.

V Praze stal jse hrozný skutek, že jeden nešlechtník vyloudiv vlastní matku svou ven za město, ji hanebně zamordoval pro peníze; což když na něj jest vyjeveno, hrozíá ohavná smrt mu učiněna podle práva.

Umřel v Praze Jan Trautson, letitý pán z Rakous, jenž tu v Praze na hradě pražském obejval, jsa tejnou radou císaře Rudolfa, českého, uherského etc. krále.

Prvního dne měsíce Augusti, srpna, jakýsi mladý mnich, nešlechtník, z Paříže, města hlavního v království Franském, řečený Jakobus Clemens, ordinis preadicatorum, vmluvil jse před Hendricha, krále franského, jenž byl také králem polským učiněn, však z Polska zase do Frankrejchu ujel, kterýžto král Hendricus toho času v Frankrejchu u města řečeného S. Claud vojensky proti nepřátelům ležel a toho mnicha před sebe pustiti dal; mnich ten, přistoupivše k králi, listu jemu nějakého podal a pod tím do krále, list ten čtoucího, vostrej nůž, jež při sobě tejně měl, vrazil. Král po témž smrtelném a zrádném, nenadálém pobodnutí zvolal na své; a tu hned ten mnich, morděř královský, od nich zabit jest, takže jse, čím byl původem a návodem ten zrádný hrozný skutek státi jse jměl, dokonale věděti nemohlo a rozličné o tom domnění bylo. Král pak, smrtelně raněný vypraven jsa do lože a poznav, že živ nezůstane, povolav k sobě Hendricha, krále navarského, a jiných svých věrných, jenž pares Francie slují, téhož Hendricha Navarrea jakožto dědičného nápadníka, právo a spravedlnost k království Franskému majícího, successorem svým k témuž království vyhlásil vlastními ústy svými. Nebo tejj zraněný král děti žádných nepozůstavil a hned brzo po témž sebe zrádném zranění druhý den umřel. Podivná věc byla, že tejj král, jsa náboženství římského, od mnicha téhož náboženství zrádně jest zamordován. Toho skutku nešlechtného spáchání byli v domnění knížata z Gvizu, jenž se přední právo k království Franskému míti pravili a v tom Hendrichovi Navarskému všelijak překážky činili, jsouce také římského náboženství, jmaje v tom i fedruňk od Filipa, krále hispanského, ač i ten také království Franského žádostiv byl, i od papeže, biskupa římského, jenž téhož krále Hendricha Navarrea do kladby své dal, a že hereticus a kacír jest, pročez že království užití nemá a nemůže, vyhlásil. Ale pares Francie na to nedbaje, téhož Hendricha Navarrea za krále svého podle nařízení krále Hendricha raněného jsou přijali a nad tělem mrtvým zabitého krále Hendricha přísahu a závazky, sobě věrní býti a smrti krále tak zrádně zabitého mstiti, učinili a připověděli. A mnich ten, morděř královský, jsa také zabit, jest mrtvý koňmi roztrhán a v vápně nehašeném spálen. A tak jse víceji a dáleji nepokoje, války vojenské, rozbroje, hrozné mordy a krve proliti v témž království Franském rozmáhaly.

Téhož měsíce Augusti dne 10. Martin Šenk z Nejdeku, rytíř a grigsman v Nydrlandu vznešený, chtěje jse zmocniti města řečeného Nimwegen, jest s svými od téhož města odehnán a na utíkání jse u téhož města utopil. Jehož tělo od nepřátel jeho z vody vytaženo, čtvrceno a po témž městě roznešeno jest. Když potomně to město dobyto jest, též tělo sebráno a křesťanským způsobem pohřbeno.

Noviny germanským jazykem, potom i českým tištěné a vůbec vydané byly, že jeden zoufalý člověk, řečený Jan Aldweker, ve vsi Erlingen, ležící vzdálí čtyry míle od města Augspurku, manželku svou Kristinu a čtvero dítek jich hanebně zamordovavše, a po tom tak spáchaném skutku sám jse oběsil a také umrtvil, jehož tělo z nařízení práva na prach spáleno jest.

Těž jiné noviny tištěné prodávány byly, že nějaký pták nesmírné velikosti v zemi Hibernia, jinak Irlandu, nalezen byl, kterýž že dobytek drobný, ano i dítky malé bral, dávil a na poušti k hnízdu svému letmo zanášel, a jsa od lidí vyšpehován a mistrnými nástroji lapen, královně englické ku podivu poslán jest.

Umřel v Praze kněz Josef Vronius, rozený Polonus, někdejší opat kláštera Kladrubského, jenž pro frej z téhož opatství složen byl a tu s svou milenkou Annou a s dětmi; s ní splozenými zjevně (což prve tejně činil) obejval, a v klášteře panenském sv. Ducha v Starém Městě pražském v kostele jest pohřben. Byl dobrý hospodář, oconomus a jurista soudný, veda sobě podobněji světsky nežli duchovně.

Také toho roku zemřeli v Praze pan Ozvald Šenfeld, jsa místokancléřem království Českého, a mistr Petr Kodicillus, astronomus, jenž pranostiky a kalendáře v království Českém vydával.

Léta 1590

V outerý po památce začetí léta nového nějaký žák jménem Sixtus, mladý člověk, na Žehušicích v kraji Čáslavském upálen jest za živa ohněm na hranici, jsa k té smrti odsouzen soudem hraničným, protože jmaje sobě svěřenou mládež k cvičení liternímu, s některými - násilí jim činíce - vlaské sodomství páchal, což když naň vyjeveno, k tomu jse přiznal. A pan Jan purkrabě z Donína, jsa pánem panství žehušického, ten soud hraničný nad ním osadil podle práva.

Kláster Kladrubský v kraji Plzeňském všecek vyhořal. Umřel v Praze Matyáš Hostounský, prokurátor rozepří lidských, čímž byl zbohatl a vzešel.

Těch časuov mnoho mnichuov dostalo jse do Čech, nebo z některých zemí, zvláště z Engelandu, Frankrejchu, Nydrlandu, pod těmi rozbroji, válkami vojenskými a o náboženství v křesťanstvu vzniklými hadruňky a persekucími jedni druhé tiskli, vypovídali i usmrcovali.

V Praze umřel Martinus z Mohelnice, arcibiskup pražský. Byl tím arcibiskupem okolo let desíti; a ten zcestná chování některých pánuov prelátuov pod něj náležejících tuze vyhledával a trestal.

Pan Kryštof Želinský z Sebusína, jsa místopísařem království Českého, učiněn jest téhož království místokancléřem. Umřel Jan Vchynský ze Vchynic. Hrával rád v karty o veliké peníze.

V Praze Jaroslav Myška zabil v svádě N. Vamberského, jsa také od něho těžce zraněn.

Také v Praze věc žalostivá stala jse, nebo pan Ferdinand z Šternberka, smyslem jse pominuv, svou vlastní paní máteř tulichem zabil. A tak smyslem pominulý k ostríhání dán.

V Štýrsku umřel Karel, arcikníže rakouské, syn císaře Ferdinanda, bratr císaře Maximiliana slavných pamětí.

V Germanii říši mnoho žen, bab čarodějných, kouzelných ohněm spáleno a zutraceno; kteréž že čary a kouzeldnictví uměním d'ábelským hrozné věci provozovaly, lid v nemoc připravovaly, sušily i usmrcovaly, s zlými duchy obcovaly, na úrodách zemských škodily etc., jakž o tom šířeji tištěno a vůbec vyďáno. Zle na tom světě.

Učiněn místopísařem království Českého pan Bohuslav z Michalovic.

Stalo jse zemětřesení v Čechách i jiných zemích, od čehož věže krásná v městě rakouském Vídni velkou škodu vzala. Hendricus Navarreus, král franský, trápil vojenským obležením Paříž, město hlavní v Frankrejchu, kdež ho králem jmíti odpírali, a jmaje punt s Filipem, králem Hispanie, k němu jse o retuňk utíkali. I vypravil jim král Filip ku pomoci Alexandra Farnesia, kníže parmenské, s silou vojenskou nemalou, takže král franský od Paříže města odtrhnouti a proti němu táhnouti musel. Ale Parmenius opatřiv Pařížské špíží - nebo hrozný hlad v témž obležení trpěli a vystáli - polem jse potkati nebo nechtěl, nebo nesměl a zase jse s vojskem svým, z Frankrejchu vytrhše, navrátil, jehož Navarreus následující k nižádnému potkání přivésti nemohl. Nebo dosti jměl na tom Parmenius, že Pařížské od toho obležení a hladu vysvobodil.

Umřel v Praze pan Albrecht Bryknar, někdejší nejvyšší prokurátor Jeho Milosti císařské, a v klášteře Karlovském pohřben.

Pan David Boryně, člověk bohatý, přitom náramně skoupý a skrbný, vydrancován a obloupen jest v sídle svém od zlodějův tejných a nepovědomých, jenž že i v larvách byli pro nepoznání jich; k tomu od nich i zeprán a stlučen, že sotva živ zůstal. Řeč byla, že jse jemu to stalo od pacholkův robotných, s nimiž a s čeládkou že ukrutně nakládaje, za mzdu jich platiti nechtěl. - Nota: Tak jse někdy před lety dálo v Čechách, že na sebe v kuklách vyjízďeli, loupili, obírali i zajímali a šacovali, zvláště kupce a handléře bohaté, takže takových škůdcoův a loupežníkuův na zátrcích i a tvrzích, kdež jse tak zavírali a skrýše své jměli, dobejvati museli. A tak to sotva zastaveno.

(1591-1600)

Léta 1591

Drahota v Čechách byla: žita a pšenice strych po jedné kopě a 15 gr. českých, hrách po jedné kopě a 30 gr. českých, oves po 40 gr. českých, slámy jedna kopa otepí po jedné kopě a 15 gr. českých, vaření a ovoce sotva jse dostalo; koroptva v krajích za 15 gr. českých, v Praze za 20 gr. českých. Kdo ví pak, zač bažant! Tři vejce slepičí za jeden groš český a to vše sotva pro bohaté a pro pány řečníky a prokurátory. Čímž šantročníci i šanfročnice (jenž dobré svědomí opovrhovali) bohatnouce sobě naháněli, nic na duši nedbajíce, podle vůle své svobodně provozovali.

Umřel pan Burjan Trčka z Lípy, bohatý a vznešený, jsa soudcem zemským a podkomořím království Českého.

Nějaký šantročník, Němec cizozemec, nepovědomo odkud dostav jse do Čech, pravě jse býti umělým alchymie, totiž zlata dělání, veda sobě I slavně a po pansku, v seznámení i vrchním vešel, kteříž většího bohatství nabýti žádostivi byli a na alchymii nakládali, ale zmejeni jsou. Nebo ten šejdíř, nabyv k provozování té alchymie nemálo a nic žádnému nedovedše, dal jse na utíkání, ale jsa uhoněn, do vězení dán jest.

Těch časů žádného (příkladem starých Čechuův) krigsmana českého jse nenacházelo; všichni jse toliko na pejchu, rozkoše, marnivosti světské vydávali, nic na to nedbaje, že jse jim ledajacísi cizozemci, poběhlci v zemi na českou záhubu osazovali, ještě jim k tomu napomáhali na své zlé a svých budoucích, a nové vždy křtalty a spůsoby cizozemské sobě škodlivé na sebe berouce sami jse, jak kdo oč mohl, připravoval, a cizozemci jim měšce čistili.

Pan Jiří z Lobkovic, jsa nejvyšším hofmistrem království Českého, dostav panství chomutovského a jsa náboženství římského religionu, spůsobil v městě Chomutově kollegium mnichuom ordinis Jesuitarum, kteřížto obyvatelům toho města v náboženství a religionu jich odporní byli a překážku jim v pohřbování mrtvých těl činili, až z toho pošlo, že jednoho dne, totiž v pondělí den památky Rozeslání apoštoluov Páně, když tíž mniši jesuité jednomu mrtvému tělu ku pohřbu zvoniti dáti zbraňovali, rozhorlil jse skrze to lid obecní a na obydlí týchž jesuitů udeřil a je rozehnavše kamna, skla, etc. vyloukli, knihy rozsápali a rozmetali, skrze což vrchnost svou světskou na sebe rozhněvali a za buňiče položení jsou; a potomně na Červený Hrádek k postavení jse obesláni a tu v přítomnosti některých pánuov soudcuov zemských k tomu nařízených souzeni jsouce jse na milost dali; však dva z nich, že původcové toho zbouření byli, jsou tu hned mečem trestáni a s'ati; jiným milost na vyměřené artikule učiněna.

Lidu vojenského, jízdného i pěšího, nemalý počet vypraven jest do Frankrejchu od některých knížat germanských religionu evanjelitského ku pomoci Hendrichovi Navarreovi, králi franskému, proti jeho nepřáteluum vespolek spuntovaným. V království Českém zapovědíno, aby se nižádný v to nevydával a najímati nedal. Toho lidu vojenského oupravného byl nařízeným jenerálem a nejvyšším hejtmanem Kristianus, kníže z Anhaltu, od Kristiana knížete, saského churfiršta, vypravený. Kterýžto churfiršt brzo potom umřel, ukrátiv sobě věku svého velikým sebe přepíjením. Sic finis bibendi et vivendi.

Nějaký také Italian, Vlach, obejvaje v Praze, čarodějnickým, d'ábelským uměním své hříčky, lidi mámíce a šálíce, provozoval; Scota mu říkali.

Léta 1592

Nějaký baše turecký, jmaje s sebou nětco velblouduov a náklad bohatý, přijel do Rakous a odtud poslal dary k Jeho Milosti císařské Rudolfovi do Prahy, dav oznámiti, že utíká před císařem tureckým, kterýž že jemu dva syny jeho stíti dal a jeho též usmrtiti usiluje, žádaje, aby Jeho Milost císařská jej pod svou ochranu přijíti a jemu jse v křesťanstvu osaditi dovoliti ráčil, že chce křesťanskou víru přijíti; ale nebylo jemu toho věřeno.

V městě rakouském Vídni umřela jest Alžběta, královna franská, paní krásná, věku svého v prostředních letech, žádného dědice nepozůstavivše. Byla dcera slavné paměti císaře Maximiliana toho jména Druhého, uherského, českého etc. krále, arciknížete rakouského etc.,

sestra císaře Rudolfa etc. etc., kterážto za živobyetí svého jsa a obýváje na hradě pražském, dala jest na svooj náklad tu na hradě pražském vystavěti za velkým palácem královským kostel nový, veselý, kdež byl prve veliký zvon na hranici dřevěné, k tomu sroubené, zavěšen, a odtad odpraven jest; a do toho kostela nového dala jest vyzdvihnouti ostatky těla sv. Prokopa, opata někdy sázavského, z téhož kláštera Prokopského, v kraji Kouřimském ležícího, a tu jsou uprostřed téhož kostela nového na hradě pražském položeny a nad tím archa malovaná postavena.

Pan Humprecht Černín z Chudenic, byv hejtmanem hradu pražského a jedním soudcem zemským, učiněn jest také podkomořím království Českého. A hofrychtýřem učiněn pan Mates Pergl; před nímž byl v té povinnosti pan Václav Běšín.

Hieronimus Rozražovský z Pumsdorfu, biskup kujavský, urostlý Polák, vyslán do království Českého od Sigismunda Švédy, krále polského, k jednání při císaři Rudolfovi etc., aby arcikněžna rakouského kmene, panna Anna, strejna Jeho Milosti císařské, dcera arciknížete Karla v Štýrsku pozůstalá, byla k manželství zasnoubena a dána témuž králi polskému. Což se stalo a potom vykonalo.

Těch časuov rozepře těžká vznikla mezi paní Eliškou z Donína, manželkou pana Ferdinanda Hofmana, a panem N. Rychnovským o nářek cti na soudu zemském v království Českém, kdež jeho byla táž paní Hofmanová obvinila a škaredé věci proti sobě vedli a vyhledávali, až to k posledku mezi nimi spokojeno a vyzdviženo. A tejj pan Rychnovský, jsa vězením potrestán, brzo potom umřel.

V Sasích a v Mišni, zemích churfiršta saského, povstalo škodlivé rozdvojení, hádky a odpory o religion v náboženství mezi duchovními i světskými, nebo někteří přidržali jse učení Lutherova, jiní Kalvinova. A tak jse nesnadíce proti sobě psali, tisknouti dali, vydávali a disputovali.

Devátého dne měsice Julii, července, město Sušice v království Českém všeckno vyhořalo.

Arcikníže rakouské Ernestus, vlastní bratr císaře Rudolfa, přijel z Rakous do království Českého na hrad pražský k témuž panu bratru svému za příčinou Turkuov pohanuov. Nebo císař turecký, zrušivše příměří, vyslal lid vojenský ku pomezí štýrskému, kteříž hubili, zajímali a mordovali v těch krajinách, a pevnost Vyhytč tak řečenou, na pomezí charvatském

ležící, opanovali v ten pátek po památce sv. Víta 19. dne měsíce Julii. A tak jse nová válka s Turkem začala v království Uherském.

V pondělí po památce sv. Augustina, posledního dne měsíce Augusti, srpna, umřel jest na hradě pražském v domě svém slavný pán český, pan Vilém z Rožmberka, jsa nejvyšším purkrabím pražským, rytíř tovaryšstva zlatého rouna domu burgundského, byv stáří věku svého 57 let. Potom ku pohřbu na panství své dovezen, zanechav po sobě v vdovství paní Polyxeny, rozené z Pernštejna, před níž předešle měl tři manželky z rodův povýšených, avšak žádného plodu nepozůstavil. Ten pán, ač římského náboženství byl, však nižádného v religionu nesuzoval, a v tom při svobodě zanechal a pokojně živ byl. Symbolum jeho bylo: Festina lente.

Toho času po zrušení od císaře tureckého příměří Uhři vyslali pana N. Nadaždy k císaři Rudolfovi, králi svému, do Prahy, ochrany proti tomu pohanu žádající. A pod tím pan N. Krekvic z Slezska, byv předtím k císaři tureckému od císaře Rudolfa v legaci vypraven, tam jsa arestován, jako u vězení s svými v nebezpečnosti hrdel zůstávali; lid pak turecký oblehli klášter řečený Sisek na pomezí charvatském, chtěje, aby jim vzdán byl; opat toho kláštera, přední z těch Turkuov do téhož kláštera chytře (jako by jim klášter vzdáti chtěl) vloudivše a nastrojiv na ně střelbu, postříletí a zbití dal; ostatní od kláštera odtrhli s pohrůzkami.

Pan Kryštof z Lobkovic učiněn presidentem nad apelacemi na hradě pražském.

Arcibiskupem pražským učiněn pan Zbyněk Berka z Dubé, ale v Čechách to již nehrubě váženo bylo.

Léta 1593

Učiněn nejvyšším prokurátorem císaře Rudolfa jakožto krále českého doktor Jindřich z Písnice namísto Viléma Vostrovce.

Učiněn nejvyšším purkrabím pražským pan Adam z Hradce.

V Novém Městě pražském umřel pan Václav Kamaryt etc., jsa radou nad apelacemi na hradě pražském. Tištěno vuobec, že v Germanii nějakému pacholeti zrostl v dásních zub mezi jinými zuby zlatý, zlata dobrého, což i že jest za jisto sprubováno.

Arcikníže rakouské Arnošt, jeda z Prahy zase do Rakous, zastavil jse na Kaňku, a podívav jse trejbům dolovým, přijel do města Hory Kutny na Vlaský dvuor, a přivítán jsa od pánuov Horníkuov a přes noc tu na Vlaském dvoře zůstavše, zase nazejtří odjel.

Turci pohané opěty s nemalým počtem lidu vojanského položili jse zase u přízepsaného kláštera Siseku; hejtmané pak křesťanští, z nichž přední byli pan N. z Rederu z Slezska a pan N. z Ekenburku z Štýrska, maje toliko šest tisíc lidu jízdného, s těmi pohany (jenž jse na druhou stranu řeky od téhož kláštera přes most dali a šlachtorduňk učinili) se statečně potkali, a svedše s nimi bitvu polní, je na hlavu porazili, takže tu těch Turkuov pohanuov do 16.000 zbito jest, a nemálo jse jich na utíkání v řece stopilo, i baše, nejvyšší hejtman a vůdce jich, jenž švagr byl císaře tureckého. A tak tu křesťané šťastně vítězství zejskali s potěšením křesťanuov, pročez jse ten pohan, císař turecký, víceji zlobiti nepřestával s pohrůzkami moci své.

V Čechách umřel pan Václav Smiřický z Smiřic, jenž na zámku Škvorci v kraji Kouřimském obejval, pán věku svého mladého, milovník umění šermířského.

Toho roku založena jest kašna rourová, vodní, velká a nákladná, uprostřed rynku Velkého před rathauzem v Starém Městě pražském. Stálo to nemálo.

U velikou nemilost vešli a v hněv císaře Rudolfa upadli a jse připravili pan Jiří Popel z Lobkovic, jsa nejvyšším hofmistrem království Českého, pán vznešený, a pan Ladislav z Lobkovic, bratr jeho... jeden pan z Vřesovic Šebestian pro nějaký spis, který přinešen byl do sněmu, jenž jse tehdaž držal na hradě pražském, čelící proti Jeho Milosti císařské králi českému, čehož že by tíž páni z Lobkovic původové byli. Vřesovec svou nevinnu odvozoval; pan Ladislav z Lobkovic přeč ujel, zanechav po sobě spisu a omluvy své. Ale poněvadž nedostál, dáno proti němu Jeho Milosti císařské za právo, a jest cti, hrdla, statku odsouzen. Pan Jiří pak, bratr jeho, vida, že je toho jináč nezbytí, a jemuž jse největší vina dávala, na milost jse Jeho Milosti císařské dal, avšak ouřad i statek jest jemu odňat, do vězení císařského dán, v kterémž bídně, v trápení život svooj dokonal. Nebo jse na něj i něco přítom jiného, že by postranně o Jeho Milosti císařské smejšlel, vyhledávalo. A tak byv prve v slávě, hojnosti a povýšenosti, na tom světě o všeckno přišel. Ergo, qui stat, videat, ne cadat.

Pan Ladislav po svém útěku ze Kře... milosti vyhledávaje, na vzáctné za něho přimluyv milosti císařské (však na vyměřené jemu artikule) dostal a domů jse navrátil.

Sněm český na hradě pražském zavřen jest ve středu po památce Všech svatých, na kterémž veliké berně a zbirky peněžité svoleny a nařízeny jsou, totiž berně domovní, z lidí poddaných, z masa dobytčího, z vín všelijakých, sladkého pití, pív, páleného, z ryb etc. Též defensí proti Turku aby pohotově byly a při kostelích pomoc peněžítá aby sbírána a dávana byla a mustrunkové po krajích aby držáni byli.

Hendricus Navarreus, nápadník království Franského, po mnohých válkách, různicích a sobě odpořích a jsa k tomu i od sobě odporných nabádán a vida, že jinak na to království Franské dosednouti dokonale nemůže, přistoupil k náboženství římskému, vyslav ku papeži, biskupu římskému, s pokorou pro rozřešení, kterého sotva dostavše, od strany jemu prve odporné za krále přijat jest a Paříž, město hlavní v témž království, jest jemu vzdáno a postoupeno. Avšak tím tejjž král Hendricus při straně druhé, náboženství papeženskému odporné, s nimiž prve držel, v závazku a puntu byl, sobě pomluvu, zhoršení a nenávist spůsobil; v čemž sud' všecky Pán Buoh sám.

Toho také roku arcikníže rakouské Arnošt dostal jse do Nydrantu a tam Filipa, krále hispanského, strejce svého, gubernátorem nařízen a učiněn.

V Uhřích lid vojenský císaře Rudolfa pevnost Willekov Turkuom odňali s krajinou okolní.

Léta 1594

Knechti vojenští germanští trousili jse skrze Českou zemi do Uher na pomoc proti Turkuom, škody velké lidem činili, a nekrigsmansky a bezbožně sobě provozující, sami mezi sebou jse bili a hadrovali. Lidé, co jse za ně podle nařízení vrchností Pánu Bohu modliti jměli, je kleli a nic dobrého jim nevinšovali.

Jeho Milost císařská Rudolfus, český a uherský král, jmaje z království Českého vyjeti na sněm říšský do města Řezna, Regenspurku, tyto své v království Českém místodržící zvoliti a naříditi ráčil: 1. Adama z Hradce, nejvyššího purkrabí pražského, 2. Jana z Valdštejna, nejvyššího komorníka, 3. Jiřího Bořitu z Martinic, nejvyššího sudího, 4. Joachyma z Kolovrat, purkrabí karlštejnského a komory české presidenta, z stavu panského; 5. Hertvika Zejdlice z Šenfeldu, 6. Michala Španovského z Lisova, nejvyššího písaře zemského, 7. Humprechta Černína z Chudenic, podkomořího měst královských, z stavu rytířského.

Potom Jeho Milost císařská, do Řezna přijevše, tam od churfirštuov a jiných knížat říšských, germanských, slavně jest přivítán. Kterýžto sněm říšský jest za nejpřednější příčinou Turka pohana, nepřítele všeho křesťanstva, položen a držán, aby se jemu podstatně odpírati mohlo. Jméno tohoto pohana, císaře tureckého: sultán Amurates. A tak mnoho lidu křesťanského vypraveno jest do Uheř z Čech i z jiných zemí proti Turkuom, jenž jse velmi sílili; s nimiž páni bratří Jeho Milosti císařské Matyáš a Maximilian, arciknížata rakouská, snažně nepřáteluom odpírali, majíce nařízené vojenské hejtmany a oficíry; z Čechuov: Šebestiana hrabě Šlika, Jindřicha Kříneckého, N. Pětipeského, Šebestiana Šanovce, Václava Kyje, Jindřicha Myšku, fendricha, etc.; z Rakušanuov: N. hrabí z Ardeku, N. z Tifenbachu, N. z Ekenberku, etc.; z Moravy: pana N. z Žerotína, pana N. Tetaura etc.; z Slezska: pana N. Redera, grigsmana zkušeného, etc. etc. a mnoho jiných grigsmanuov a dobrých lidí, přitom pomoc svolenou a vypravenu od některých jiných křesťanských potentátuov. - Tež lid vojenský, křesťanský, oblehl v Uhřích pevnost Novograd, jehož smlouvou dostavše a Turky odtad' podle smlouvy propustivše, mnoho kořisti nabyli.

Třetího pak dne měsíce máje v Uhřích u. Hatvanu zbito Turkuov od grigsmanuov křesťanských do dvou tisíc; ostatní s svým nejvyšším bašetem budínským zutíkali, a dva bekové turečtí v tom potejkání zahynuli.

Šestého dne měsíce máje arcikníže rakouský Matyáš jakožto nejvyšší jenerál té války uherské od Jeho Milosti císaře Rudolfa, pana bratra svého, nařízený, s hejtmany a radami svými vojenskými a lidem svým oblehli valně pevnost uherskou Ostřehom, jež Turci v své moci měli, a křesťané města se zmocnivše, Turci na zámek Ostřehom utekli, a tam se zavřevše, silně jse bránili a odpírali.

Racové někteří, jenž pod mocí tureckou zůstávali, zvěděvše, že jse křesťanuom v Uhřích šťastně vede, od Turka odstoupivše a jse také vojensky sebravše na Turky, jenž jse svým ku pomoci přes řeku Dunaj přepravili, statečně udefili, a je přemohše, kořisti, zvláště municí vojenské dostali a křesťanuom pomáhati jse zamluvili.

Pan N. Krekvic z Slezska, jenž od císaře Rudolfa v legací k císaři tureckému vypraven byl a tam uvězněný zůstal jest, zuřivostí a hněvem tureckým utrápen jsa, o život svuoj nešlechetně připraven.

Pan Joachym Novohradský z Kolovrat, jsa presidentem neb předsedou komory české, vyhledával pokut těžkých zřízení zemským obsažených pro sedláni a partet, obchody a handle nespravedlivé vyměřených, skrze což židé těžkosti pocítili, a někteří i zmučeni jsou. Dotejkalo jse tu i některých křesťanuov, jenž v tom s židy handlovali a šantročili a tak bohatli a sobě naháněli; skrze což tejj pán Kolovrat některým v nenávist vešel.

V Uhřích lid vojenský, křesťanský, od Ostřehoma odtrhli; nebo jse Turci silně bránili, a z obojí strany nemálo lidu tu zhynulo a vynaloženo; k tomu pokřik byl, že jiní Turci silně táhnou k Ostřehomu svým ku pomoci.

Mašul, baše turecký, udeřil se třími tisíci Jenčaruov na Ráce, kteříž mezi řeckým Bělehradem a Budínem leželi ku pomoci křesťanuom, ale jsou od týchž Racuov statečně poraženi.

Sinan, baše turecký, starý, v válkách zkušený, jsa od sultána Amurata, císaře tureckého, v Uhřích nařízený vojenský jenerál a jmaje Turkuov a Tataruov do dvakrát sto tisíc, přitom nemálo střelby velké, oblehl valně pevnost Ráb v Uhřích znamenitou, jíž císař křesťanský v držení byl a mnoho na tu pevnost naloženo a tak spevněna, že sloula bašta křesťanská. Kterážto pevnost dobře osazená svěřena byla Ferdinandovi hraběti z Ardeku, rozenému Rakušanovi. Když pak to obležení Rábu císaři křesťanskému Rudolfovi, jenž tehdáž na sněmu říšském v městě Řezně zůstával, v vědomost uvedeno bylo, hned přísné mandáty Jeho Milosti císařské po všem království Českém jsou rozeslány, aby všichni stavové podle snešení sněmovnílio veřejně vzhůru byli a vojensky táhli Rábu retovati, položivše k tomu mustrunk hlavní k Znojmu, městu moravskému. I táhli sme, jak kdo mohl a nač měl, každý vedle své možnosti. Ale velmi dlouho tím mustrunkem se prodlévalo; nebo jse na bohaté váhavé očekávalo. A tak zmustrováno jest lidu českého vojenského, oupravného, jízdy okolo dvou tisíc, pěchoty, střelcuov okolo dvamecítma tisíc. Nejvyšší mustrherové toho lidu byli nařízeni pan Jan nejstarší z Valdštejna, ten čas nejvyšší komorník království Českého, pan Hertvik Zejdlic z Šenfeldu, N. Malovec a N. Vratislav z Mitrovic. Nejvyšším jenerálním polním hejtmanem učiněn jest pan Petr Vok z Rožmberka, nejvyšším leitenantem pan Melichar Reder, zkušený grigsmán, nejvyšším polním maršálem pan Václav Berka, nejvyšším vachtmistrem pan Gall z Lobkovic, rytmistrové pan Radslav Vchynský, pan Václav Pětipeský, pan Jan Lukavecký, N. Nešovka, z císařských panství v Čechách etc., a jiní oficírové vojenští nad pěchotou nařízeni. Páni Moravané také pohotově byli, a tak jse ten lid český položili v Rakousích u města hlavního Vídně před řekou Dunajem. A v tom žalostivě a zarmouceně oznamováno, že Ráb, pevnost, Turkuom od Ferdinanda hraběte z Ardeku vzdán

jest, nad čímž jsme všickni zarmoucení byli. I táhlo to vojsko české předce až k Prešpurku, městu uherskému, a tu jse opět u Dunaje řeky položili; a tu opět oznámeno, že lid křesťanský, jenž u Rábu s arciknížetem Matyášem ležel a pomoci očekával, jest od Turkuov poražen a rozehán, jakož i arcikníže Matyáš coufnouti musel a do města Prešpurku se dostal; Sinan pak baše turecký, dostav Rábu, nemeškal přitáhnouti k pevnosti Komárnu, kterážto pevnost křesťanská svěřena byla k obraně panu N. Braunovi, hejtmanu Jeho Milosti císařské věrnému. Ten jmaje sobě vzkázáno od Sinan bašete, aby mu také pevnost Komárno vzdal, tomu odepřel, a vytrhše z pevnosti s svými, s Turky šermicloval a jeden kus střelby velké jim odňal; avšak jsa v tom šermicli smrtelně zraněn, od toho zranění umřel a velice litován. Sinan baše zvěděv, že lid český jse přibližuje, ano i odjinad k retuňku Komárna lidu přibejvá a zima již tuhá nastala, od Komárna odtrhl. Lid ten také vojenský český, opravný a nákladný, nic nedovědše - nebo vše pozdě a obmeškáno bylo jest rozpuštěn. A tak ta znamenitá pevnost Ráb v moc tureckou se tehdáž dostala se škodou křesťanuov velikou; pročež na jmenovaného Ferdinanda hrabí z Ardeku, že tu pevnost zradou vzdal, žalováno a naříkáno bylo, čehož potom a podle něho N. Perlin, Vlach, i s povolujícími k tomu těžce zažil a na hrdle jest trestán.

Franc kníže z Sasen, jsa také do Uher proti Turkuom vypraven a nic tam také platného nedovědše, domů jse s svými rejтары vracoval, čině pohružky pro neplacení. Ratenauští pak knechti, Němci, tam s svými knechtkami po vesnicích ležíce, sedláky hubili a šacovali, nikam jse hnouti nechtějíce, až obyvatelé, na ně jse spikše, něco jich zbili, ostatek uteklo, a tak jich vybyli.

Zikmund Batory, vojvoda sedmihradský, pán mladý, kterýž poplatníkem byl císaře tureckého, přistoupil k císaři křesťanskému podle smlouvy o to s Jeho Milostí císařem Rudolfem učiněné, a statečně proti Turkuom bojujíce, některé sobě v tom, v Sedmihradské zemi odporne, jenž ho zraditi a jíti chtěli, zjímati a zutráceti dal.

Při konci roku tohoto na den památky sv. Jana Evanjelisty původem a nastrojením nepřátel Hendricha Navarrea, krále franského, nějaký opovážlivý mladý lotřík, řečený Jan Castelle, v městě Paříži a tu rodilý, syn jednoho kupce bohatého, vydal jse na to, aby téhož krále Hendricha zamordoval. A když tejjž král tu v Paříži s dvořany svými byl, vetřel se ten nešlechtník mezi ně k králi a vrazil mu nůž v tvář skrze pysky až do zubuov, a tak krále zranil, však ne smrtelně. A tu hned jest polapen a hroznou smrtí utracen.

Léta 1595

Sigismundus Batory, vojvoda sedmihradský nadepsaný, udatně proti Turkuom bojující, poselství učinil k císaři křesťanskému Rudolfovi, žádaje a vyhledávaje toho, aby jemu arcikněžna, panna Kristina, pozůstalá dcera po Karlovi, arciknížeti rakouskému v Štyrsku, strejna Jeho Milosti císařské, k manželství dána byla. Což jse tak stalo, a tejjž Sigismundus Batory za kníže říše přijat jest.

Pan Václav Berka, český pán, vypraven a poslán jest od císaře Rudolfa do Polska k Zikmundovi Švédovi, k králi polskému, o pomoc proti Turkuom pohanům, ale nic nezjednavše zase jse navrátil; nebo Poláci příměří s Turkem učiněného sobě rušiti odporovali.

Toho roku smrt z tohoto světa pojala dva slavné pány z domu rakouského, totiž: arcikníže Ernešta, vlastního bratra Rudolfa císaře, jenž zůstávaje v Nydrantu gubernátorem, tam v městě Bryslu život svůj dokonal. Byl pán věku prostředního, zůstávaje neženatý; druhého, arcikníže Ferdinanda v Tyrolu, pána letitého, strejce týchž pánů bratří, kterýžto zanechal synuov dvou s Filipinou Felserin splozených, z nichž jeden kardinálem, druhý markrabětem de Burgau učiněni jsou. Po smrti pak nadepsaného Arnošta, arciknížete rakouského, Filipus, král hispanský, arcikníže Albrechta, vlastního bratra téhož arciknížete Ernesta, strejce svého, jenž při témž králi hispanském z mladosti zůstával, v Nydrantu gubernátorem učinil a nařídil.

Noviny potěšitelné do Čech Jeho Milosti císařské přinešeny, že Sigismundus Batory, vojvoda sedmihradský, s lidem svým muldavským a valašským Sinana baši tureckého, z Uher jse s velikou loupeží vracejícího, zaskočil, a loupež mu odňavše, mnoho Turkuov pobil, a Sinan baše sotva utečením život svojoj zachoval.

Také toho času pan N. Varkač vypraven jest od císaře Rudolfa v legaci do Mozkvy k velikému knížeti mozkevskému o přátelství a pomoc proti Turku.

Vše toho roku. Scepeněl jest ten pohan, sultán Amurates, císař turecký, na jehožto místo dostal jse a učiněn syn jeho Machomet. A ten hned všechny bratry své podle nešlechtného obyčeje předkuov jich císařuov tureckých dal zaškrtniti a tak usmrtiti, a slavný jim pohřeb podle otce učiniti a matky jich stopiti, pravě, že nemá a nemůže býti, nežli jeden buoh a jeden otoman rodu jich. Ale smejšším o tom, že to činí proto, aby bezpeční císařové turečtí byli v svém panování a bratří aby jedni proti druhým nepovstali a sobě se nesprotivili, skrze což že

by prej otomanská jich sláva musela padnouti. A tak bezpečněji jest býti pastuchou nežli synem a bratrem císařovým.

Umřel na Veliši pan Mikuláš Trčka z Lípy, pán bohatý. Karel hrabě z Mansfeldu, jsa od císaře křesťanského Rudolfa povolán, nařizen a vypraven jakožto starý, zkušený krigsman proti Turkuom pohanům do království Uherského, oblehl s lidem křesťanským pevnost Ostřehom, kdež jse Turci silně brániti nepřestávali. A jiní Turci přitáhli silně k Ostřehomu svým na retuňk, a tu jest s nimi bitva polní svedena a Turci přemoženi jsou a nemálo jich zbito; ostatní zutíkali. Ti pak na Ostřehomě obležení, vidouce svých porážku, dali jse s křesťanskými hejtmany v smlouvu a rokování, a jsa odtact s životy svými propuštěni, Ostřehoma křesťanuom postoupili. A tak jse ten čas ta pevnost křesťanuom v moc dostala. Před vzdáním Ostřehoma křesťanuom nadepsaný Karel hrabě z Mansfeldu, bitvu tu obdržav a rozstonavše jse, umřel.

Pan N. Varkač, legát císařský, z Mozskvy jse vrátil, s nímž přijeli legátové velikého knížete mozkevského, přivezše od pána svého Jeho Milosti císařské dary na věčším díle chlupatých koží sobolových, a poctivě ctění a zase jsou vypraveni, a přátelství z obojí strany zakázáno.

Ten starý nešlechetník Sinan, baše turecký, táhl silně vojensky na Sigismunda Batory, kníže sedmihradské, ale jest z božího propůjčení poražen a zpátkem zahnán.

Léta 1596

Jan Zamojský, nejvyšší kancléř polský, nenávisník domu rakouského, vtrhl vojensky do země Muldavské, chtěje tu zemi podmaniti a k Polsku připojiti.

Opěty sněm český na hradě pražském držán a začal jse držěti ve středu po neděli Devětník a zavřín po neděli Reminiscere. Na kterémž berně svolena z komínuov 20 gr. alb. na dva termíny.

Cales, pevnost znamenitá při moři mezi Engelandem a Nydrlandem ležící, odňata jest mocí vojenskou Francouzuom od arciknížete rakouského Albrechta, gubernátora v Nydrlantu, k ruce Filipovi, králi hispanskému, strejci jeho.

Mustrunkové vojenští v Čechách držáni podle nařízení sněmovního, jízda v městě Nymburce, pěchota v městě Hradci Králové a v městě Chrudimi; rytmistři N. Pětipeský, N. Laubský; hejtmanem nad pěchotou pan Vilém Trčka; po zmustrování táhli k jiným houfuom do Uher.

Engelanderové, nepřátelé Španěluov, vydali se vojensky na moře, Calis, Malis, králi hispanskému náležející, splundrovali, a šífy bohatstvím naládované odňavše, domů jse s velkou kořistí navrátili.

Kometa, hvězda ocaseatá, vycházela na obloze nebeské, pouštěje od sebe paprslek kolmo vzhůru způsobem tímto. Hatvan, pevnost v Uhřích, od vojenského lidu křesťanského obležena a statečně šturmem dobyta a Turci nepřátelé tam zbiti jsou bez milosti, při čemž jse pan Vilém Trčka, mladý pán český, udatně choval a pochvalu zejskal.

Erle, jinak Jagra, pevnost v témž království, kdež byli ordinováni a jse tam zavřeli nadepsaný pan Vilém Trčka a Paul Nyary, Uher, s svými grygsmany, obležena jest od Turkuov a dobývána. Obležení, nemajíce retuňku a nemohouce síle turecké odolati, se poddati museli žalostivě, a tejj pan Vilím Trčka a Paul Nyary dáni jsou a do Turek posláni do vězení, odkud jse Paul Nyary (nepovědomo vuobec, jakým způsobem) vymohl a domů dostal, a pan Trčka (jakž zprávy šly) bídně tam život svojoj dokonal.

Potomně jiní křesťané u Keredes polní bitvu s Turky svedli, udeřivše na turecké ležení, a Turky na utíkání obrátili. Však davše se nečasně a neopatrně (jedni před druhými chvátaje) do tureckých kořistí, orduňk svojoj zmátli, což Turci poznavše zase jse spravili, a obrátivše jse a do nich jse davše, je tak různé snadně přemohli, a nejprve Uhři, po nich jiní utíkali. A to vítězství jako v rukou mající svou nesprávou ztratili ničemně. Umřel v Praze v domě svém na stupních pod hradem pražským pan Adam z Hradce, jsa nejvyšším purkrabím pražským, podagrickou dnavou nemocí soužený, takže sem i tam nošen býti musel. Rozprávěno, že pohřeb těla jeho stál nákladu šest tisíc kop gr. českých.

Holanderové někteří z Nydrlandu vydali jse na nové, jim prve neznámé mořské plavení velmi daleko; dostavše jse do velikých pustin zemských i mořských, trefili na moře ledové, skrz něž jse prosekávati a s bílými nedvědy potejkati s velikým svým nebezpečenstvím museli. A nemoha dál pro veliké ledy a mrazy, domu jse zase - však ne všickni a bez užitku - navrátili. Sám Pán Buoh zná a ví, kde a kdy světa konec! O tom Holanderuov marném plavání, kterýmž

chtěli jim další neznámé země a ostrovy vyhledati, jsou obzvláštní spisy a knihy vydány a vytisknuty se vším, co jse jim a jak v té plavbě přitrefilo a s čím jse potkali.

Léta 1597

Caesar Rudolfus, imperator, český a uherský král, etc. obnoviti ráčil ouřady zemské v království Českém. Nejvyšším sudím učiněn pan Václav Berka, nejvyšším kancléřem pan Jiří Bořita z Martinic, byvše předtím nejvyšším sudím; sudím dvorským pan Kryštof Popel z Lobkovic, maršálkem dvorským pan Adam z Šternberka; nejvyšším písařem pan N. Janovský z Klenovéhoho.

V městě rakouském Vídni stat jest a na kůl vstrčen zrádce Francouz, kterýž přijav k sobě povinnost nejvyššího baumistra v témž městě, Turkuom to město - což na něj jest vyjeveno - zraditi jměl.

Pan Kryštof Želinský z Sebusína, byv předešle místopisařem království Českého a již místokancléřem, učiněn jest od Jeho Milosti císařské svobodným pánem a štítu jest mu přilepšeno.

Sněm opěty držán na hradě pražském. A toho času Sigismundus Batory, kníže sedmihradský, zůstával v Praze, přijevše k Jeho Milosti císařské.

V Praze zastřelen jest zrádně v noci na ulici David Rydl, prokurátor, mladý člověk, neženatý. Praveno bylo, že jse to mělo státi Mikulášovi Rydlovi, bratru jeho, kterýž soud jměl se panem Joachymem z Kolovrat, jak potom ten skutek vyjeven jest; nebo skrže pilné toho vyhledávání od Mikuláše Rydle dva Vlaši jati jsou a do Prahy ku právu dodáni a útrpné právo jest na ně puštěno, a tu ti I jse k tomu, že ten zrádný mord z návodu a z ouplatku spáchali, přiznali; čehož když jse nadepsaného pana Joachyma z Kolovrat dotejkalo a ti Vlaši, jsouce k smrti ortelováni, konec brali a utraceni byli, týž pán přítomen býti musel, a soud se těžší mezi týmž pánem z Kolovrat a jmenovaným Mikulášem Rydlem, prokurátorem, rozmohl.

V markrabství Moravském umřel pan Jan Šembera Černoohorský z Bozkovic, jsa po meči mužského pohlaví toho rodu a štítu poslední. O jehožto na tomto světě živobytí mistrné rozprávky byly.

Ditrich Švenda odsouzen cti, hrdla; že paní Polyxenu Rožmberskou, rozenou z Pernštejna, a N. paní hrabínku, manželku pana z Hradce, obě vdovy, na cti nařekl a při tom sobě falešnými listy z těžkosti své chtěl pomáhati. A ty paní jsou na poctivostech opatřeny.

V Praze při freji a ožralství zabiti jsou dva mládenci pražští: N. Mitis a Václav Matějčíků od jakéhosi hraběte, Vlacha. - Nota. Postranní frej a ožralství nic dobrého nepůsobí.

Dvě osoby, vyslány jsouce od krále perského a vydavše je tejně a nebezpečně skrze země turecké s tím poselstvím k císaři křesťanskému Rudolfovi, dostaly je do Prahy a zůstaly tu na čas; potom zase vypraveny. A to vše za příčinou Turka, pohana, kterýž nepřestával s císařem křesťanským a králem perským válek vésti.

Balouni, cizozemci, vojáci tak řečení, proti Turkuom do Uher najednaní, dostavše je do Prahy, tu sobě nepokojně provozovali, pročež zdvihlajse na ně chasa pražská a některé z nich zbili. Ostatní z Prahy táhnouce, zastavili je v Malíně nedaleko Hory Kutny, právě tu v Malíně o posvícení, a tu také šarvátku učinivše, dva zabili a dál pospíšili.

Lid vojenský, křesťanský, oblehli v Uhřích pevnost Ráb dosti silně, chtěje ji zase Turkuom odnítí, ale nic na ten čas není dovedeno; nebo zima nastávala, že museli odtrhnouti; a také někteří z cizozemcův zrazovali a k Turkuom přistupovali, zvláště Balouni, lid směšičný. Němci mnozí, domů je bídne vracující a ne tak nezvedně, jako když tam táhli, sobě provozující, na tu vojnu tureckou láli a naříkali. Při tom obležení pevnosti Rábu zastřeleni z té pevnosti z kusuov velkých nejprve: pan N. Vchynský, mladý člověk, a po něm pan Jan z Pernštejna, oba národu českého.

Umřel v Itálii Alfonsus de Este, kníže ferrarské, nepozůstaviv dědicuov řádných, kromě postranného, řečeného Caesar, jenž děditi chtěl, v čemž jemu papež, biskup římský, překážku činil.

Pan Franciscus z Ditrštejna, mladý, zrostu maličkého, jsa biskupem holomúcký, přijal důstojenství kardinálské od legáta papežova. Actum Pragae.

Kníže virtnberské dal oběsiti na pozlacené šibenici k tomu naschvál způsobené nějakého alchymistru Girg Hanaura, kterýž že jemu proalchymistoval dvě tuny zlata, a ta šibenice že stála tři tisíce zlatých. A tak škodu ke škodě přidal, moha jej dáti na prosté šibenici oběsiti, ale tu jemu poctivost za jeho slavné umění učinil.

Umřel v Germanii Johannes Georgius, markrabě brandenburské, churfirst elector, na jehožto místo vstoupil syn jeho Joachym Fridericus.

V Čechách zemřeli: pan Jaroslav z Smiřic, pán bohatý, též pan Jan nejstarší z Valdštejna, jsa nejvyšším komorníkem království Českého, a pan Václav z Řičan.

A po nich

léta 1598

pan Jiří Bořita z Martinic, jsa nedávno nejvyšším kancléřem království Českého; a v kostele hlavním na hradě pražském jest pohřben.

V Polsku umřela jest paní Anna, královna polská, manželka Sigismunda Švédy, krále polského, jenž byla dcera arciknížete rakouského Karla v Štýrsku, kteráž s týmž králem polským jediného syna a Polákuom dědice splodila.

V Uhřích Ráb, pevnost hlavní, jest zase Turkuom pohanům odňata, mimo naději lidskou, a tu neděli po Velikonoci 29. dne měsíce března, skrze rozšafnost a statečnost lidu vojenského, křesťanského, nad nímž správcím byl pan Adolf z Švarenburku, grygsman zkušený, jenž byl k tomu nařízen. A to dobytí stalo jse nočně skrze nástroj nový, řečený petarda, od železa připravený a prachem ručníčným naplněný, a tak u jedné brány té pevnosti tejně položený a zapálený, čímž brána rozvržena a průchod do pevnosti křesťanuom učiněn mimo naději Turkuov, na pevnost jse bezpečících. A ti tam všickni i s bašetem, svým hejtmanem (jenž se velmi bránil), zbiti jsou, a ta pevnost zase křesťany osazena a opatřena jest s potěšením křesťanstva, jimž na té pevnosti, zvláště okolním blíže, mnoho záleželo.

Sigismundus, kníže a vejvoda sedmihradský, postoupil jest Jeho Milosti císařské Rudolfovi, českému a uherskému králi, země Sedmihradské proti postoupení jemu od Jeho Milosti císařské v Slezsku knížetství Opolského a Ratibořského dle smlouvy o to učiněné; což jse potom témuž knížeti nezlíbilo.

Tisknuto a vydáno vuobec, že v Nydrlandu, in Belgis, v moři při Holandu nalezena a lapena jest ryba, kteráž že dlouhá byla šedesáte šlápějí mužských, vysoká nebo široká třidceti šlápějí, takže po žebřice na ni lezeno bylo; ústa když trámcem rozepřená měla, že tam člověk s

vzdviženýma rukama státi mohl; zubuov měla 40, každý stlouští tři prstuov a vzdýlí půl lokte velkého.

Pan Adolf z Švarcenburku, hejtman vojenský Jeho Milosti císařské v Uhrách, dal zutráceti některé pod správu jeho náležející vojáky nešlechtné, Balouny řečené, že toliko zlodějství hleděli, křesťany loupíce a obírajíce, i zrazovali. K tomu když nimi která pevnost osazena byla, Turkuom z ouplatku vzdáti pobízeli a svolovali. Takovíž vojáci, dostavše jse do města Čáslavě v Čechách a všedše do kostela, jeden z nich vzal palcát nad hrobem Jana Žižky, někdejšího rytíře českého, na ten hrob jse ušpráchal nestoudně etc. pravě, že to Žižkovi obětuje.

Kníže sedmihradské Sigismundus, vzav příčinu, že by jse jemu v té smlouvě, s Jeho Milostí císařskou učiněné, zadosti nečinilo, navrátil jse zase z Slezska do země Sedmihradské, jehož císař turecký snažně mnohými sliby svými k sobě zase obrátiti usiloval.

Budín, někdy přední stolice a sídlo králuov uherských, kteráž juž od dávna v moci turecké zůstává, obležen jest od lidu vojenského, křesťanského, a leževše tu dosti dlouho, zase odtrhnouti museli pro nečasy a jiné nedostatky; předměstí toliko splundrováno.

N. arcikněžna rakouská, dcera pozůstalá arciknížete Karla v Štyrsku, zasnoubena a dána jest k manželství Filipovi, toho jména Třetímu, králi hispanskému, strejci svému, pánu mladičkému.

Toho také roku povodeň veliká byla v Italii v městě hlavním Římě skrze rozvodnění řeky Tiberis, jenž prostředkem téhož města teče, a velkú škodu učinila.

Léta 1599

Město říšské Aquisgranum, Ach, dáno a vyhlášeno do achtu, pokuty císařské, že stavy nydrhlanské, králi hispanskému rebelles protivné, fedrovalo a napomáhalo.

Mustrunk vojenských českých rejtaruov držán v městě Kouřimi proti Turkuom a Tataruom do Uher, při čemž zabit jest v svádě N. Holan od N. Měsíčka.

V Čechách jeden selský člověk na panství chlumeckém našel v nějakém potoku dva kusy rudy zlata dobrého, o čemž když vrchnost zvěděla, dali všudy v tom potoku a okolo hledati, zdali by jse nějaký umproch toho nalezl; ale nic není nalezeno.

Banditové dva, Vlaši zrádní, tejní morděři, v Praze zutraceni jsou. O takových lidech v Čechách předešle slejcháno nebylo.

Divnou věc tiskli v Čechách, že jedna židovka v Praze porodila zvíře, nedvěda živého, a ten že hned, běhaje po světlici a zadrav jse za uchem, umřel.

Tatarské poselství v Praze bylo, ale nic nezjednali, nebo jim věřeno nebylo. A tehďáž v Uhřích Turky na Dunaji porazili hejduci.

Arcikníže rakouské Matyáš, pan bratr císaře Rudolfa, přijel na poště do Prahy, nebo se v Uhřích k dobrému neschylovalo, jako by Sigismundus Batory, kníže sedmihradský, chtěl k Turku přistoupiti, čemuž aby v cestu vkročeno býti mohlo.

N., baše turecký budínský, jat jest v Uhřích od hejdukuov a vrchnosti dodán jest.

Jeho Milost císařská Rudolf jel z hradu pražského před morovým povětřím a nebezpečstvím do města českého Plzně a tam drahný čas zůstával; nebo jse v městech pražských morová rána rozmáhala. Jiní také, zvláště bohatí, komu jse kde vidělo, před týmž morovým povětřím jse rozjížděli, chudí jse Pánu Bohu v jeho moc a ochranu poroučeli. Doctores medicinae, svěšťtí mudrlantové, traktáty a spisy tisknuté vydávali, jak by jse lidé proti té morové ráně boží chovati jměli, jako by moc boží zastaviti mohli a uměli.

Bud' uzdraví neb udusí,
předce doktoru dát musí,
smiluj jse Pán Buoh nad duší.

Legátové mozkevští k Jeho Milosti císařské do města Plzně přijeli.

Pan Aleš Berka na Bělý, pomínuov jse s smyslem, sám jse mečem zabil. Et ne nos inducas in tentationem, o Deus omnipotens!

Tištěno bylo vuobec, že roku tohoto v pondělí po památce sv. Michala archanjela v kraji Hradeckém ve vsi Chotělicích na gruntech pana Markvarta Stranovského jedné ženě Voršile z Vrchlabí chléb v rukou, když jej krájela, v krev jse obrátil.

Měsíce Novembris, listopadu, Tataři pohané s svou zbeří do Uher, do Slovák i do Moravy nedaleko Strážnice panuov z Žerotína pálili, lid mordovali, zajímali i dobytek; však brzo zpátkem podle jich obyčeje utekli.

Léta 1600

Umřel pan Joachym Novohradský z Kolovrat, pán letitý, jsa purkrabím karlstějnským etc., maje těžké soudy a nesnáze o nářky a zastřelení Davida Rydle s Mikulášem Rydlem, bratrem zastřeleného; což smrt přetrhla, a tejš Mikuláš Rydl ve škodách zůstal.

Noviny tiskly v Praze, že ve středu po druhé neděli postní Reminiscere v městečku Říčanech na gruntech pana Zikmunda Smiřického narodilo jse dítě z Elišky Šicové, kteréž že žádných očí a uší nemělo, nos jmělo jako indianský kohout morák, ústa velmi široká, u rukou toliko po čtyrech prstech a hrozný hlas vydávalo, a jsa pokřtěno, dvě hodině toliko živo bylo. - Též že v městě germanském Trieru strašlivé divy jse ukazovaly a vidíny jsou.

Též vuobec tištěno bylo o nějaké vodě pramenné, že jse v Čechách zdálí půl druhé míle od města Tábora na gruntech pana N. Rutha s jakýmsi při tom divem zjevila a vyprejštila; kterážto voda že rozličné nemoci zahojila a prospívala, pročež posílali i osobně tam jeli mnozí lidé. Však ta pověst brzo utichla.

V Uhřích umřel pan Mikuláš Balfi, krigsman zkušený. Andreas Batory, kardinál, nepřestával v Sedmihradské zemi bouřiti a obmejšleti proti Rudolfovi, císaři křesťanskému, chtěje zase touž zemi pod vladařství rodu svého uvésti proti smlouvě mezi Jeho Milostí císařskou Rudolfem a Sigismundem Batorym, strejcem téhož Andreea, učiněné; i vojensky se pozdvihl, ale poražen jest na hlavu a v boji zabit, z něhož hlava s'ata a císaři Rudolfovi s jinými kořistmi jest poslána.

Drahota v Čechách v obilí povstala nenadálá, hrozná, nepovědomo bylo z jakých příčin, spíše neřádem a lakomstvím nežli neourodou. Hráchu, pšenice, žita jeden strych pražské míry po půl čtvrté kopě gr. českých, oves po jedné kopě gr. českých prodáváno bylo a platilo. Chudina byla u velikém soužení, avšak Pán Buoh všemohoucí ráčil jse sám smilovati a brzo tu drahotu přetrhnouti ráčil proti vůli mamonou nenasycených lakomcuov. Praveno také bylo, že v Turcích lidé hladem mřeli.

Varadín, pevnost v Sedmíhradské zemi, obležena jest silně od Turkuov pohanův a dobejvána ukrutně, ale z milosti boží, statečnosti a správou pana Melichara Redera z Slezska, jemuž ta pevnost svěčena byla, jest s malým počtem lidu křesťanského obráněna, a Turci se škodou svou odtáhnouti museli.

Mustrunkové lidu vojenského do Uher proti Turkuom držáni byli v městě Chrudimi v Čechách; na Moravě v městě Jihlavi při pomezí českém. Při tom mustrunku v městě Chrudimi pan Václav Berka z Dubé a z Lipého, jsa nejvyšším komorníkem království Českého a nařízeným mustrherem toho mustrunku, byv vesel, šel zdravý spát na odpočínutí, nalezen jest ráno mrtvý na loži tu, kdež jse položil. Domnění bylo, že by otráven byl, nebo tělo jeho brzo jse rozpuklo.

Nařízením papeže, biskupa římského, řehola mnišská, řečená Capuciani, přízní přitom domácí světské vrchnosti, pomocí a fedruňkem dostali jse do Čech, založivše sobě klášter a byt nad Prahou na Pohořalci za hradem pražským, a tu svooj religion vedli a řídili s štědrým fedrunkem od přidržejících jse toho náboženství.

V Praze nějaký doktor, medicus přespolní, chtěje dokonale zvědět o přirození a oudech člověka, vyžádal na právní vrchnosti jednoho zločince k smrti ortelovaného, a jedem jej usmrtivše, všecky oudy jeho pořezal a odevřel, a jak co v těle leželo, zvláště žíly, spatřil. Kteréžto umění medikové anatomací jmenují.

Balouni, lid vojenský zoufalý, jenž z jiných zemí v Uhřích proti Turkuom potřebováni byli, nimiž pevnost Papa osazena byla, tu pevnost z ouplatku Turkuom vzdali zrádně a nešlechetně, a tam k sobě Turky pustivše, jse spolčili. I zvědév o té nešlechetnosti pan Adolf z Švarenburku, věrný hejtman vojenský od Jeho Milosti císařské nařízený, nemeškal těch zrádcuov oblehnouti. Oni pak jmaje mezi sebou v té pevnosti jednoho krevního přítele téhož páně z Švarenburku, jej na kůl vbili, a tak jej usmrtivše, na truc na valích té pevnosti postavili. Když pak ten ctný rytíř pan z Švarenburku jedné chvíle touž pevnost k spatření objížděl, jest od těch zrádcuov zastřelen. Jiní hejtmané věrní, silněji ty zrádce oblehše, té pevnosti (ač krvavě) jse zmocnili a ty zrádce hroznými mukami zutráceti dali; jiní z nich někteří k Turkuom zutíkali.

Brzo také ten pán a ctný rytíř Melichar Reder z Slezska, mnoho dobrého tam v Uhřích křesťanuom dovedše, umřel. Domnění bylo, že by z nenávisti religionu evanjelitského, jehož

jse přidržel, otráven byl. A tak toho času ti dva platní a užiteční křesťanuov hejtmané životy své dokonali s želením jich od dobrých lidí.

V témž království Uherském Turci pohané oblehli pevnost řečenou Kanýž, kteráž svěřena byla N. Paradejsovi, Rakušanu, a ten ji Turkuom vzdal smlouvou; pročež potomně týž Paradejs jest arestován, vojenským právem soužen a ortelován, pravá ruka mu uřata a hlava sřata; jiní při tom někteří, jenž k vzdání té pevnosti svolili, trestáni jsou.

V Štýrsku pro rozdílné v religionu náboženství a protivenství i soužení a persekucí mnozí obyvatelé v témž knížectví Štýrském osedlí odtad jse jinam, jak kdo mohl, dávali a odbírali; ti, jenž jse evanjelitského religionu přidrželi, jsou také zvyovídáni.

(1601-1605)

Léta 1601

V království Českém nařízením vrchnosti mince zlatá, dukáty, a mince stříbrná, tolary, jsou zvejšeny tak, aby dukáty zlaté drážejí nežli kdy prve vydávány a brány byly. Tolaruom stříbrným přidáno po třech krejcařích, kteréžto předešle toliko po 70 krejcařích bity, dělány byly a platily. Ale přes to přiděloval sobě, jak kdo mohl, mimo nařízení. V cizích pak zemích dobrou, stříbrnou, českou minci na svou lehkou, drobnou minci předělávaje do Čech vpravovali a nemalý zisk sobě tím přivozoyali na škodu země České. Čímž sobě neupřímní handlěři, vechslíři, šantročníci etc. naháněli, nic nedbaje na dobré svědomí.

Legát velikomocného krále perského, s kterýmžto králem císař turecký dlouho trvající války vedl, přijel jest do Čech na hrad pražský k Jeho Milosti císařské Rudolfovi, českému a uherskému králi, jsa od téhož krále perského vypraven o utvrzení přátelské společnosti proti témuž císaři tureckému, jakožto nepříteli a škůdci těch dvou potentátů.

Nařízeno v království Českém, aby opětý jistý počet lidu vojenského od stavuov téhož království vypraven byl do Uher proti Turkuom, při tom berně z obilí v mandelích; židé pro rozeznání od jiných aby nosili na hlavách svých půl klobouka žluté barvy, ale oni jse z toho posměchu raději vyplatili.

Zabit jest zrádně v nějakém háji jeden N. Kalenice z Kalenic a tak mrtvý, dopola zakopaný nalezen; skrze což dva bratří Dejmové těžkost jměli, a jeden z nich utekl a nějaký N. Voříšek v Praze jat, ku právu dodán, zmučen a s'at jest.

Pan Heřman z Říčan zabit v svádě na Slatiňanech od Zdislava Dobřenského, o čež soudy vzešly.

V Praze scepeněl N., řečený Mejzl, žid bohatý, po němž veliká suma peněz že zůstala a Jeho Milosti císařské, jakožto králi českému, jest přivlastněna.

V městě Litomyšli vyhořalo 60 domuov i s kostelem jezuitův.

Místokancléřem v království Českém učiněn doktor Jindřich z Písnice a místosudím Jakub Menšík.

Hans Miller, jsa od dávna při kanceláři české na hradě pražském písařem a zbohatše, koupil sobě statek pozemský Mimoň od Karla Mazance.

Mnich jeden řeholy sv. Augustina v klášteře Menšího Města pražského řečený Gotfrid Raab, rozený Germanus, ušel z téhož kláštera, a dostav jse do Witmberka, k religionu evanjelitskému přistoupil, dav jse v spisy proti náboženství římskému, jehož jse prve přidržal. Pro kteréžto jeho od římského náboženství odstoupení od protivné jemu v tom strany apostatou a zrádcem nazván jest a proti jeho spisuom a doktoruom, witmberským theologům, jenž ho přijali a fedrovali, psáno a tištěno.

V městě říšském germanském Řezně knížata některá germanská, v religionu náboženství se nesrovnávající, dovolili a nařídili disputací mezi theology z obojí strany, od jedněch druhým odporné, nařídívše k tomu auditores a superintendentes. Hned pak jakž disputovati začali, učinili mezi sebou spor, kdo by té disputací soudcem a rozeznatelem býti jměl, na čemž by obě strany přestati povinny byly. Evanjelitští jmenovali Písma svatá; strana římského náboženství jmenovali a chtěli míti papeže, biskupa římského, jakožto summum pontificem a řiditele církve křesťanské, a na tom prej že jse přestati jmá, vedouce k tomu concilia a decreta a evanjelitští Písma svatá. I když v tom jedni druhým místa dáti nechtěli a sobě odporovali, jest ta disputací rozvedena a není nic skoncováno, až Pán Buoh sám skoncuje a vejpověď učiní svou spravedlností. Tak jse hádky a svárové o religion a náboženství v křesťanstvu

nepřestávaly jít od jedněch k druhým s nenávisť; nebo církev Kristova má trpěti protivnosti do skonání světa.

Těch časův v městech pražských dále jse hanební a nešlechtní mordové v noci i ve dne, čímž Jeho Milost císařská, pohnut jsa, ráčil přísně poručiti a naříditi, že se ve všech třech městech pražských v ryncích hlavních dřevěné poloušibenice ustavěly a slouly Justicia. A jak by jse v tom zachováno býti jmělo, jest vuobec vytisknuto; a zrádné, tejně ručnický (jimž panditky od zrádných mordeřův, tak řečených panditův, přezděli) jsou zapověděny.

Avšak brzo potom Maximilian Černovec zabil v Menším Městě pražském na potkání jakéhosi řemesníka tkaničkáře, jenž jeho z nějakého dluhu upomínal. I vzat jest též Černovec do vězení novoměstských Pražanův. Strach mu byl oběšení na příze oznámené Justicii, ale že jse k odvodu toho a ku pořadu práva volal, jest jemu toho dopřáno.

V Uhřích měsíce října lid křesťanský, vojenský, dobyli a vzali z moci turecké Bělehrad královský a s svými osadili, svedše bitvu krvavou s Turky, jenž přitáhli Bělehradu retovati, ale jsou poraženi, a tři bašové turečtí tu zahynuli. Zahynul tu také pan Kryštof Jaroslav Trčka z Čech a potomně mrtvý domů do Čech ku pohřbu přivezen.

Churfiršt saský Christianus dal stíti N. doktora, řečeného Grillus, protože jse přidržal a zastával religionu učení kalvinského a tím že by rozbroj činil.

V Drážďanech téhož churfiršta saského nějakou nešetností vyhořel ohněm nákladný cejghaus, knížetci armamentarium s nákladnými přípravami vojenskými.

Nařízením Ferdinanda, arciknížete rakouského z Štýrska, lid vojenský, Balouni, Vlaši, Španělové, oblehli v Uhřích pevnost Kanýž, jenž byla Turkuom vzdána, chtěje ji zase Turkuom odnítí, ale jsa tu mrazem a hladem trápeni, mnozí z nich tu zhynuli, a nic nedovědše, ostatní odtrhnouti museli.

Pan Vilém Slavata, syn pana Adama Slavaty, pán mladý, jsa religionu sub utraque jako i pan otec jeho, přistoupil k náboženství římskému a tak N. panny šlechtičny z Hradce, téhož náboženství římského, k manželství s hojným statkem dostal.

Léta 1602

Sněm držán na hradě pražském, kterýr mž po berních svolení nařizeno jest, aby přátelé krevní bez dovolení papežské svatosti sebe k manželství nepojímali; item prokurátorové lidských rozepří právních, řečníci, aby u práva zbytečných odkladuov nebrali; vymlouval-li by jse kdo pak nemocí, to aby závazkem spravoval. Avšak potomně držel to, kdo chtěl.

V Praze N. Bechyně zabil v svádě Mikuláše Velemického, o čež potomně soudy vznikly, a tejš Bechyně jse smlouvati a těžké artikule podstoupiti musel.

Na soudu komorním v království Českém na hradě pražském některé rozepře od dávna zastaralé, od někdy prvnějších rad Jeho Milosti císařské krále českého nad apelacímí na vlastní osobu Jeho Milosti odvolané, což revisí sluje, vyřizovány jsou teprva, a na to nastupováno jest skrz pana Kryštofa Popela z Lobkovie, tehdaž nejvyššího hofmistra téhož království, a nemálo peněz od toho vybráno. O což odpory vzešly, a mnohé ty revisí jako promlčené v nic přišly, a kdo co z toho dostati mohl, ten vzal.

Pět tureckých vojenských hejtmanuov v Uhřích jatých přiveaeno jest do Prahy a Jeho Milosti císařské a s pěknými tureckými koňmi jest presentováno.

Nějaký kejklíř v Praze provozoval své kejklířství, jako by nože požíral, i chybil tak, že nůž opravdu pozřel a do žaludku jse jemu dostal; od čehož jse roznemohše složil a smrti skončení živobytí svého beze vší k zdraví naděje očekával. I pokusil jse o to Florian, bradýř z Starého Města pražského, člověk letitý, a prořezav po straně tělo jeho až do žaludku, ten nůž jemu z žaludku vypravil a dobyl a toho kejklíře zhojil, že živ zůstal, mimo lidskou naději s podivením.

V kraji Bechyňském v Čechách pan Kryštof Skuhrovský, mladý člověk, jsa těžce v nějaké šarvátce zraněn a nemoha při hojení sebe bolesti snésti, do studnice vskočil, a tak jse utopivše mrtvý vytažen jest.

Opěty nevole a nesnáze byla v Čechách o religion a k toesb mu přivedeno, že jménem Jeho Milosti císařské vydány jsou mandáty proti bratřím boleslavským, tak řečeným, jež strana jim protivná nazývá pikharty. A schůzky, zbory jich jsou jim zapovědíny, ani práva aby takovým nesloužili; o čež odpory vznikly. Jiní chtěli a žádali, aby raději židé vypovědění byli, ale židé to vždyckny uplatili a udarovali.

Turci pohané zase křesťanuom Bělehrad královský v Uhřích, an ho žádný neretoval, odňali. Křesťané, potom zhotovivše jse, oblehli hlavní pevnost uherskou Budín, a dobyvše města dolejšího, zámku nic učiniti nemohli; k posledku Turci z pevnosti do křesťanuov jse davše, velkou škodu jim učinili; a tu pan Jindřich Křinecký z Ronova, pán český, starý krigsman, jsa jedním hejtmanem nad rejtary křesťanskými, jest při jiných zahynul a mrtvý do Čech k pohřebu přivezen.

Umřel v Praze Václav Radnický, prokurátor, řečník při soudech vyšších, jenž tím uměním zbohatl.

Zikmund Batory, kníže sedmihradské, spokojen jest zase s Jeho Milostí Rudolfem; císařem křesťanským, a přijev do Čech, obejval na panství libochovickém.

V Štýrsku persekucí těžká dála jse proti těm, kteříž jse římským náboženstvím nespravovali.

Léta 1603

V městě Litoměřicích kněží vyháněli ducha zlého z jednoho mladého člověka posedeného. Divně o tom rozprávěno bylo, jak jse při tom dálo.

Klášter sv. Jakuba v Starém Městě pražském vnitř vsicek vybilen a zmalován s erby rozličnými.

Jeden tisíc rejtaruov opravných a dva tisíce pěchoty lidu vojenského, od knížete brunšvického vypraveného, táhli proti Turkům do Uher skrze Českou zemi.

Sněm říšský držán jest v Germanii v městě Řezně, na kterýž Jeho Milost císařská Rudolfus etc. arcikníže rakouské etc., pana bratra svého, na místě svém jest vypraviti ráčil.

Před svátky velikonočními v Praze vzata a zmučena jest při právě staroměstském jedna žena, jmenem Břízská, jsa obviněna pro páchání svodův, smilstva a cizoložstva, což se v městech pražských rozmohlo, a druhá s ní její v tom tovaryška; a vyznavše své nešlechtnosti a jsa ortelovány, vyvedeny jsou k popravě za město a jsou zutraceny. Jiné některé jim v tom podobné na ten čas se ukryly, některé i zutíkaly, nebo ty dvě jiné v tom pomazaly. Nejisto, bude-li to těmi dvěma přetrženo.

Umřel v Praze pan Řehoř Pátek, jsa kancléřem a sekretářem při appellacích na hradě pražském. Od dávna trvající věrný pitel vína dobrého.

V Engelandu, království Britanském, umřela jest Elisabet, královna téhož království, kterážto jsa v hojných letech věku svého a zůstávaje v stavu panenském, šťastně kralovala. Po smrti nadepsané Elisabety, královny englické Britanie, ujec její Jacobus, dědic království Šotského, pán mladý, jsa za živobytí jejího od ní a stavuov englických zvolen, jest na to království dosazen a utvrzen.

V Hispanii dokonala jest také život svooj Maria, paní manželka slavné paměti císaře Maximiliana II., jenž tam v Hispanii se dvěma syny svými nejmladšími Albrechtem a Václavem, arciknížaty rakouskými, zůstávala.

Kostel Tejnský v Starém Městě pražském zevnitř všicek vybílen jest a mnohými erby a štíty světskými zmalován. Toho také roku dostaven jest nákladně kostel v Starém Městě pražském u špitálu blízko mostu velkého, kdež jse fratres mnichové ordinis Jesuitarum osadili.

V městě Benešově N. Trmal zastřelil nechtě, jakž pravil, Adama Byšického, ujce svého, o čež těžkost jměl; a potom to smluveno.

Svatba slavná konala jse v Praze při vstoupení v stav manželský pana Zdenka z Lobkovic se paní Polyxenou z Pernštejna, zůstalou vdovou po dobré paměti panu Vilémovi z Rožmberka.

V Frankrejchu Hendricus, král franský, dal stíti Karla Gontault, pána z Bironu, že lest nějakou (jenž jse na něj vyjevila) o témž králi, pánu svém, skládal.

Léta 1604

Kláster pustý, obořený, jenž sluje u Matky Boží, v Novém Městě pražském, staven jest znovu nákladně a mniši do něho jsou uvedeni, čehož Pražané (jenž toho náboženství nenávidějí) neradi viděli.

Umřel pan Joachym Voldřich z Hradce, de Nova domo, poslední toho rodu po meči mužského pohlaví.

Sigismundus Batory, z Sedmihradské země jsa osazen v království Českém, přijat jest za obyvatele téhož království, a to do desk zemských položeno jest takto:

V kvaternu trhovém, zlatém, desk zemských království Českého léta tohoto 1604 v sobotu po sv. Matěji 28/2 E. 29.

Zikmund Batory de Somlio přiznal jse před ouřadníky pražskými, jakož jest přijat za obyvatele tohoto království toliko za osobu stavu panského do země a koruny České s povolením nejjasnějšího knížete a pána, pana Rudolfa II., voleného římského císaře, uherského a českého krále etc. Jeho Milosti, jakožto krále českého, ode všech tří stavuov a koruny České, že jest jse přiznal a tímto zápisem přiznává, že podle zapsání svého listem pod pečeti jeho přivěšenou ke dckám zemským složeným chce právo trpěti, jeho obhajovati i také dopomáhati, a toliko za pána odbejvati, a titule stavu panského a nejiného v tomto království Českém užívati, a to všeckno, jako jiní obyvatelé toho království Českého činiti povinni jsou, učiniti, a žádného jiného za pána dědičného jmíti nemá nežli Jeho Milost krále českého korunovaného, a to má zachovati pod těmi všemi pokutami, jakž zřízení zemská ukazují.

Také toho roku přijat jest do stavu panského v témž království Českém pan Přeč Hodějovský z Hodějova.

Umřel v Praze pan Erhart Doupovec z Doupova, zůstávaje neženatý starobylým písařem v kanceláři české na hradě pražském.

Mauricius, princ z Orangie, hrabě Nassovius, správce v Holandu a Selandu, zemích nydrlandských, s svými společníky odňali Španěluom pevnost řečenou Šluis, mocí vojenskou, na kteréž obojí straně platně záleželo.

Třinácte set knechtů lidu vojenského přitáhlo do Čech z Sedmihradské země, byvše tam z Čech proti Turku vypraveni a drahný čas tam zůstávaje, mnoho vystáli. I položivše jse v městě Brodě Německém, je osadili, o záplatu jse domlouvaje, až potomně jsou spokojeni.

V Praze nějaký opovážlivý lotras, jenž jse naoko pošetilým ukazoval, dal jse zavřít v kostele Tejnském v Starém Městě, a vlezše vrch téhož kostela mezi věže, vylomil a vzal meč pozlacený v rukou obrazu Jiřího, krále českého, za starodávna zadělaný při kalichu velkém pozlaceném, naproti rathauzu a Velikému rynku staroměstskému, a ten meč odnesl. Kterýžto meč dostal jse vrchnosti na hrad pražský, aniž jest k tomu lotrasu jakým proto trestáním přikročeno. Ještě jse chlubil, že i ten kalich odloupí a vezme. Domnění bylo, že by jse to nějakým návodem a na posměch a potupu Čechům evanjelitského religionu jse přidržejícím stalo.

Těž v Praze pan N. z Šumberku, pán přespolní, zabit jest (nepovědomo vuobec proč a jak a od koho) v domě pana Adama Galle z Lobkovic. Praveno, že by jse za příčinou freje opovážlivě do téhož domu dostal a tak o hrdlo své přišel. Tožť ten frej!

Vojáci křesťanští, Němci; kterýmiž v Uhřích Pešť proti Budínu z druhé strany Dunaje osazen byl, opustili Pešť beze všeho jich dobejvání. A tak jse to Turkuom zase dostalo. Po čemž Turci oblehli Vostřehom, ale nemoha dobýti a ztrativše nětco lidu, zase odtrhli.

Léta 1605

Hvězda nějaká nová ukazovala jse na obloze nebeské, o kteréž astronomi, oblační hádači, podle smysluov svých bádali a spytovali.

V Uhřích veliká nesvornost povstala mezi křesťanskými a domácimi vojáky. Nebo jmaje odolávati a odporovati Turkům, sami sebe sužovali, zvláště v náboženství religionu. A Uhři pozdvihli jse proti Georgiusovi Bastovi, Italianovi, od císaře Rudolfa nařízenému hejtmanu vojenskému, zvolivše sobě hejtmana a správci pana Štefana Bočkaje z národu svého uherského a ním jse spravovali a řídili.

Zběř uherská Štefana Bočkaje, Uhra, proti jiným cizozemním vojákům křesťanským zbouřená, zmocnili jse města Skalice, na pomezí uherském a moravském ležícího, odkudž jiným okolním, zvláště v Moravě, škodu činili.

Po smrti papeže, biskupa římského, Clementa toho jména Osmého, vyvolen a učiněn od kardinálův papežem Leo, toho jména Jedenáctý, z rodu vlaského, florenského, de Medices. Ale živ byl toliko po tom sebe na papežství zvolení dnův 26 s domněním otrávení. Po němž neobmeškali jiného voliti, také rozeného Italiana z města Senis, davše jemu jméno Paulus Quintus; nebo sobě předtím nařídili a ustanovili, aby nižádný papežem býti nemohl nežli rozený Vlach, Italian.

Za příčinou Turka nepřítel a Uhruov s Štefanem Bočkajem, hejtmanem jich, pozdvížení nadepsaném sjeli jse k císaři Rudolfovi Matyáš, Maximilian, bratří Jeho Milosti, a Ferdinandus z Štýrska, strejc jich, vše arciknížata rakouská, do království Českého na hrad pražský.

V Novém Městě pražském domácí s přespólními učinili mezi sebou šarvátku v příbytku nevěstek, řečeném Na bráně, práva střeleckého. I zabiti jsou tam někteří; pročež jeden z těch domácích jmenem Jiřík, řemesla ševcovského, utracen a hospodář toho příbytku utekl.

Zemřeli v Praze pan Adam Gall z Lobkovic, praveno, že od otrávení, a doktor Matouš Kremer z apelací, Němec berný.

Podle sněmovního nařízení a mandátu císařského lid český vojenský, jízda a pěchota, táhli ku pomezí uherskému proti Uhrům, jenž jse pro nátisky jim od cizozemního lidu vojenského činěné pozdvihli a za rebelles vyhlášeni jsou. Kteréhožto lidu českého nařízen byl jenerálním polním hejtmanem pan Adam z Šternberka, jsa nejvyšším komorníkem království Českého.

Nadepsaný Štefan Bočkaj, hejtman těch pozdvížených Uhrův, dal bítí a dělati minci svou vlastní, tolary stříbrné, na kterýchž z jedné strany vyraženo bylo Panny Marie obraz s dět'átkem, z druhé strany štít jeho, totiž lev na skále drží šipku v jedné noze, okolo štítu had se vijící; text takový: Stephanus Boczkaj, Dei gratia dux Transilvaniae et comes Siculorum, primus pares Ungariae.

Umřel v Praze pan Hendrich Trčka, syn nebožtíka pana Jaroslava Trčky, zůstávaje v arestu pro dluhy a panuom strejcuom svým v nemilosti.

Heřman Kryštof řečený Roswurm, jenž také jedním nařízeným v Uhřích vojenským polním hejtmanem byl, a tím nabyvše a v Praze na ten čas zůstávaje, pohodl a svadil jse s jedním vlaským hrabětem, N. Belliosa řečeným, jenž tu také na ten čas obejval, a učinivše na se půtku, jest ten hrabě Belliosa od téhož Roswurma s pomocí čeládky jeho zabít a Roswurm s tou čeládkou svou vězením ujištění a arestování jsou nařízením od vrchnosti.

Český lid, pěchota, na větším díle lid selský, sprotivili jse svým hejtmanuom, jsa v Moravě proti Uhrům pozdvíženým; nebo nimi chtěli bezděčně Brod Uherský, město moravské, osaditi; ale oni hejtmanuom do toho nechtěli, a tomu jse zpíčivše, N. Zásmuckého, jenž jim praporec vzíti chtěl, zastřelili, a jiní hejtmané jse před nimi ukrejtí museli. Potom tejj lid český veden jest s jinými k Skalici, kdež jse byli Uhři protivni zavřeli. Ale Uhři vida, že jse neobrání, dali jse v rokování a jsou odtad puštěni a lid ten český, nic tam jiného nespůsobivše, domů jse vrátili.

Pod tou nesvorností křesťanského vojenského lidu Turci pohané, oblehše zase pevnost uherskou Vostřehom, an retunku nebylo, snadno zase opanovali a dostali, pro kterouž bylo, nežli od křesťanuov dobytá byla, mnoho naloženo a lidí ztraceno.

U Žďáru na pomezí českém a moravském rejtaři vojenští, Němci, pod N. Teiwlem hejtmanem, vracující se také z Uher a nic tam nedovědě, dali se - pro neplacení, jakž oni pravili - po Moravě v loupení, braní, drancování a šacování nebohých, prve soužených lidí. A tu u Žďáru do dvou set lidu selského, jenž se jim opřeli, zmordovali. O, zvěsit takové krigsmany!

V Nydrlandu po dlouhém obležení od Španěluov pevnosti Ostende jest jim accordem, však všecka zkažena a splundrována, vzdána, při níž Španělové mnoho škod vzali a hrdel ztratili; nebo obležení dlouhý čas se udatně bránili a mnohými nástroji odpírali.

Tak v těch nydrlandských zemích se ty vojenské dlouhotrvající války rozmohly a v zvyklost přišly, že sobě to již obyvatelé za kratochvíl pokládali a Nydrland, totiž Belgia, nazvána jest školou vojenského umění a cvičení, nebo i odtad zkušenosti a vycvičení krigsmané do jiných zemí k válkám vojenským jsou povoláváni a potřebováni.

V pátek po památce sv. Martina po 24. hodině celého horologie v Novém Městě pražském na Široké ulici u Cukrářů stala se věc hrozná a žalostivá. Jeden mladý pražský synek, zoufalý a marnotratný, dobrých rodičů, jménem Martin od Tří myslivcův v Starém Městě pražském, dávše se v navštěvování Lidmily, dcery nebožtíka Martina Cukráře a Voršily matky její, vdovy, do nadepsaného domu jich, jako by toužil dceru chtít k manželství, k němuž se uctivě chovaly. On pak lotras, přišedše tam nadepsaného dne, když Voršila matka ještě na krámě svém seděla, dcery očekávaje, a táž dcera ven z domu pro něco odešla, hned ten nešlechtník Kateřinu děvečku, čeledína jich, motykou hrozně zamordoval, hned pak dceři Lidmile, jenž se zase do domu vrátila, učinil tolikéž. Máti na krámě jsoucí a nemoha se dcery dočkat, s hněvem domů pospíšila, a jakž do domu vešla, hned jest také od toho zrádce zamordována. A on pobravše v témž domě, co mu se vidělo, přec se dal. Sousedé, nevida z toho domu žádného jako prve vycházeti, a duom ten že zavřený zůstává, odevřítí dali, a tu ty tři zamordované našli různě ležící, a žalostivě pohřbeni jsou.

Heřman Kryštof Roswurm, zůstává v vězení některý čas, jest ku právu podán a k smrti ortelován, a jmaje sobě koliksi dní ku pokání lhůty dáno, jest v staroměstském pražském rathauze mečem s'at a v klášteře Matky Boží v Novém Městě pražském pohřben.

Tištěno vuobec, kterak Jacobus, král englický, od k tomu zrádných, tejných puntovníkův i s královnou jeho a synem jich měl prachem ručníčným, pod stavením královským nastrojeným, z světa sprovozen býti, ale to že mistrným způsobem najevo vyšlo a ti puntovníci někteří zjímáni a hrozně zutraceni jsou, jiní zutíkali, po nichž mandátové královští jsou rozepsáni.

(1606-1610)

Léta 1606

Rozbroj, války, mordy vznikly mezi Mozkvany o succesí, kdo by pánem byl anebo býti jměl těch mozkevských zemí, kteréž že by bez dědice zůstávaly. A o to odpory a nevole povstaly.

N., kníže brunšvicke, usilující město Brunšvik s obyvateli jeho pod svou mocnou ruku uvésti, oblehl město vojensky, ale oni sebe, svých práv a svobod statečně bránili a obránili.

Jest přízeji tohoto listu na druhé straně poznamenáno, jaký hrozný mord spáchán jest v Praze od Martina od Tří myslivců, kterýž byl i utekl. I jest nešlechtník doptán a nalezen v Němcích, vězením ujištěn, do Prahy dopraven a k outrpnému právu dán, a vyznavše ten hrozný mord a jak to spáchal, jest hrozně utracen podle práva.

Pan Zbyněk Berka, český pán, jsa arcibiskupem pražským, umřel, po němž zvolen jest na to arcibiskupství pan Karel z Lamberka, Rakušan.

Skrze arcikníže rakouské Matyáše, pana bratra Jeho Milosti, učiněna jest smlouva a spokojení s Štefanem Bočkajem, Uhrem, a s jeho jse přidržejícími Uhry, jenž jse byli pro nátisky, jim od cizozemního lidu vojenského činěné, pozdvihli. Kterěžto porovnání jest vuobec vytištěno. Nulla salus bello, pacem te poscimus; at tamen non omnes.

V Italii páni Benátčané vzali příčinu k mnichuom ordinis Jesuitarum, že by při jich náboženství statkuov a bohatství světského nabejvajíce pod právo jich pánuov Benátčanuov náležití odpírali a sobě ve všem svobodní býti chtěli, pravice jse... náležití, čemuž když páni

Benátčané místa dáti a takový... jich trpěti nechtěli a summus pontifex, biskup římský, jesuitův jse v tom ujal, vznikly o to odpory, nevole, nenávisti z obojí strany... spisy jedni proti druhým vydávají.

Vojna a válka ta uherská mezi císařem křesťanským Rudolfem, českým a uherským etc. králem etc., a Turkem pohanem vzniklá, kteráž po zrušeném od Turka příměří okolo 14 let pořád trvala a mnoho lidí z obojí strany a peněz (zvláště Čechuom) pobrala, na ten čas jest spokojena; nebo z obojí strany těžko bylo, a Uhři jsa lidem vojenským, cizozemským soužení, pokoje a příměří té války žádostiví byli a vyhledávali, což jse snadno vykonalo; a příměří s Turkem svoleno a učiněno do let 20. Co kdo dobyl, to aby držal, vězňové z obojí strany aby osvobozeni a propuštěni byli, Uhři a Turci aby spolu svobodně handlovali, oba potentátové aby dary jse uctili. - Země Uherská jest krchov Europy!

Léta 1607

Po spokojení Uhruov pozdvižených a s Turkem učiněném příměří příze psaný Štefanus Bočkaj, jehož Uhři milovali, v Sedmihradské zemi, jsa tam gubernátorem učiněn, umřel; praveno bylo, že otráven jest.

Tiskli noviny, že v Bavořích, v městě Mnichově, mniši fratres Jesuitae dceru jednoho souseda, vlákavše ji do kláštera svého a zle ji pohanějíc, tam že ji tejně zabili, ale že skrze nějakého přespolního člověka, jenž se v tom klášteře ukryl a k tomu jse díval, jest vyjeveno. Ale Maximilian, kníže bavorské, defensor týchž Jesuitarum, skrze traktáty své tisknuté a vuobec vydané tuze tomu odpíral.

Držán sněm na hradě pražském. A v pondělí po neděli Cantate přijati jsou do království Českého za obyvatele: Jiří Fridrich hrabě z Hohenloe, Jan Dymberger z Rehmen, Jiří Zikmund z Lamberka, Zikmund syn jeho, Helman Gerger z Doletu, Leopold z Štralendorfu s Folfartem, Leopoldem a Petrem Jiříkem, syny jeho, Ferdinand Kholnic z Kholnic, vše Němci cizozemci. Nota: V Němcích jse toho Čechuom nedostává.

V tejš den přijati jsou do stavu panského v témž království: Vratislav, Vilém, Zdeněk a Hertvik bratří Vratislavové z Mitrovic, Heřman Černín z Chudenic, Wolf Ilburk z Vřesovic, Václav Budovec z Budova a Adam, syn jeho, Ladislav Zejdlic z Šenfeldu, Petr z Libenthalu, Germanus. Však ti všickni aby rod a štíty své prokazovali.

Do stavu rytířského přijati jsou: Kašpar a Jan bratří Cellerové, Jan Oldřich Šobloch z Lindavy. At tamen morte aequamur.

Dobré mravy, ctnost, šlechtnost
ozdobují urozenost;
kde jse pak to nenachází,
tu erbové nic neváží.

V Praze utracen jest jakýsi přespolní kupec, Němec, řečený N. Pušhamer z Českých Budějovic, jenž jsa vyjeven a vyšpehován skrze žida, jat a do vězení i k útrpnému právu dán jest. K velkým loupežím a mordom jse přiznal, a to že drahně let provozoval a jiné kupce loupil a mordoval s pomocníky svými.

Na soudu zemském v království Českém o Suchých dnech Kašpar Bechyně odsouzen hrdla pro zabití N. Velemického a do vězení Daliborky dán, o čež potom smlouva učiněna, že při hrdle zůstaven.

Kristian, kníže saské, churfíršt, s jedním bratrem svým přijel na hrad pražský k Jeho Milosti císařské Rudolfovi, a pobyv tu koliksi dní, zase odjel. Měl s sebou kazatele svého religionu evanjelitského, jehožto učení týž churfíršt saský jse přidržal, řečeného Policarpus Leiserius, na kteréhož mniši pražští láli a jej kleli, on pak jim zase svými spisy odměňoval.

Na den památky sv. Jakuba apoštola Španělové a Italianové, Vlaši, čeládka legáta španělského na Hradčanech, při hradě pražském slavíce památku sv. Jakuba, pouštěli rakejtle, nástroje ohnivé z prachu ručičného. I vypálili tou kratochvílí šest domů tu na Hradčanech. O kteroužto škodu jse smluviti a platiti museli.

Saská městečko vyhořelo a mnoho toho roku škod jse ohněm domácím stalo a sucha, blejskání a hromobití velká. - Vyhořalo také půl městečka Ouval páně Smiřického; též město pana Slavaty Hradec i s kostelem a několik osob v tom ohni zahynulo.

Tištěno vuobec a vydáno, že na gruntech pana Albrechta z Valdštejna nedaleko města Jaroměře, ve vsi nové, řečené Slatov, žena jedna porodila dvě dítek, děvčátek, mající spolu hlavičky v hromadu srostlé, jež tak spolu nosila a kojila.

Léta 1608

Jeden nešlechtný, bezpochyby zoufalý lotras vlastní matku svou zamordoval pro peníze v městě Pardubicích, pročez smrt ohavnou trpěti musel. O co jest těžká mysl rodičův o budoucích činech dětí jich!

Moravané sněm držali proti záповědi císařské, ale oni na to nedbajíce i hejtmana moravského pana Ladislava Berku, jenž je v religionu sužoval, znařikavše, k tomu, že ze země ujítí musel, přivedli.

Nemožné jest všechněm všeckno věděti a zpytovati, proč a jakým způsobem a původem rozličné v světě mezi lidmi, zvláště mezi vrchnostmi, nevole, různice a nenávisti tejně i zjevně jedněch proti druhým pocházejí. - Tak tohoto roku Jeho Milost arcikníže rakouské Matyáš, vlastní bratr Jeho Milosti císařské Rudolfa, českého a uherského krále, jmaje sobě vznášeno, přednešeno a žalováno mnohé stížnosti od Uhruov a Moravanuov i Rakušanuov, kterak by postranními při Jeho Milosti císařské radami škodlivými a nepřátelskými nesnesitelně utiskováni a sužováni byli, pročez s dovolením a nařizením téhož arciknížete Matyáše sebrán jest lid uherský, moravský, rakouský k vtrhnutí vojensky do království Českého, s nimiž osobně jse též arcikníže zhotovil. Avšak psanými svými do Čech rozepsanými to předešel, oznamuje, proč a za jakou příčinou to před sebe vzal, v slova tato: Opatrným purgkmistru a radě města Čáslavě, nám milým!

Matyáš, arcikníže rakouské, kníže burgundské, hrabě tyrolské etc. Opatrní naši milí! Nepochybujeme, že Vám dobře vědomé jest, kterak na poručení a plnomocenství Jeho Milosti císařské pána a bratra našeho milostivého pominulého času s Uhry a Turky prostředkováním naším a péčí bedlivou k dobrému jak všeho křesťanstva, tak obzvláště království Českého pokoj učiněn jest; potom pak na jistou vuoli a rozkaz Jeho Milosti císařské od vyslaných téhož království i jiných k němu připojených zemí, jako i arciknížectví rakouského pečeti mi s podpisy stvrzen, kdež my nejsouce jiné naděje, že takovou pro dobré všeho křesťanstva vedenou prací těm mnohým nevypravitelným bídám, kterýmiž království a země Jeho Milosti císařské skrze tu dlouho trvající válku obklíčené a obtížené byly, s pomocí boží konec vinšovaný způsobíme, a jakž i jim potřebné a žádostivé odpočinuti, tak i sobě slušného a náležitého poděkování dobudeme. Ale shledali sme to, že původem některých nevážných a neupřimných lidí, jak Jeho Milosti císařské a slavnému rodu našemu rakouskému, tak království Českému nic dobrého nepřejících, místo vděčnosti v rozličné pomluvy, vejklady a

v podezření jsme vešli, skrze kteréž ti nedobří lidé jsou výš psanou Jeho Milostí císařskou, pana bratra našeho nejmilejšího, k tomu přivedli, že ještě až do dnešního dne toho, což jest tak skrze nás s nimi, Uhry a Turky, srovnáno a snešeno, splněno a dosti učiněno, na veliké nebezpečnosti jak Jeho Milosti císařské a domu našeho, nejvíceji pak království Českého, není, odkudž nic jiného pojíti nemohlo a nenásledovalo nežli týchž Uhruov a Turkuov zase pozdvížení a rocení, a pro nezdržanou víru proti Jeho Milosti císařské, království Českému i také zemím rakouským nebezpečné obmysly, kterýmžto abychom v cestu časně vešli, nechtěli sme dokonalé zkáze a zahubení častopsaného království a zemí jse dívati, ale museli jsme do Prešpurku vypraviti a takový pokoj s Uhry a Turky stvrditi a pro lepší důvěření (poněvadž prvnější smlouvy dosti neučinění k velikému je domnění přivedlo) s nimi smlouvu vjíti. Avšak ani na tom dosti jmíti nechtěli, leč by království České a země k němu připojené týž pokoj s nimi obnovily a k smlouvě naší přistoupily. Protož netoliko jsme jim toho povoliti museli, aby do markrabství Moravského, jakožto země jim nejbliž příležitější, své posly za tou příčinou vypravili, než sami jse v to také uvolili, že toho od osoby naší příčinou, aby jse od nás neloučili, býti chceme, a strany téhož markrabství Moravského v jisté, celé a dokonalé, k dobrému království Českého, srozumění vešli. Poněvadž pak na jiném juž nepozůstává, nežli aby stavové království Českého totéž učinili, umínili jsme jse mezi Vás s osobami týchž zemí nařízenými vypraviti, jakož pak juž i na cestě jsme, za kteroužto příčinou nechtěli jsme pominouti hejtmanuom a městuom všech krajuov království Českého o tom v známosti uvěsti a milostivě napomínati i žádati, jsouce toho všeho křesťanstva, obzvláště pak království Českého, vlasti naší, nevyhnutelné příčiny a potřeby, aby jse spolu se všemi jinými pány, rytířstvem a vyslanými z měst, dadouce dotčeným všem obyvateluum každého kraje o tom ihned dnem i nocí věděti, v neděli; jenž slove Cantate, t. j. 4. dne měsíce máje, k Vám do města Čáslavě sjeli, kdež i my toho dne s nemalým počtem obyvateluum jiných přisedících zemí budeme, a tu jim i Vám dále touž nevyhnutelnou potřebu a velikou těmto zemím a obzvláště království Českému nastávající nebezpečnosti v známosti uvěsti a jak by to zlé přetrženo a témuž nebezpečnosti v cestu kročeno býti mohlo, s nimi se všemi a Vámi jse uraditi a sněsti chceme. O čemž abyšte také vědomost jměli a jse podobně v tom zachovali, Vám to tímto psaním naším pro správu oznamovati ráčíme, žádné pochybnosti nemajíce, že rozvážíce to u sebe bedlivě, jse dle psaní tohoto našeho a otcovského napomenutí k nám volně ukážete a podle toho všelijakými profanty, kterýmiž bychom my i jiní, kteříž s námi přijedou, proti slušné záplatě fedrování býti mohli, s dostatkem zásobiti nepominete; což budoucně Vám a vlasti Vaší k dobrému a velikému vzdělání býti má. Jestliže byšte pak jse vedle téhož psaní tak nezachovali, tehdy tímto psaním naším před Bohem a vším křesťanstvem protestujeme,

jestli Vás a království České něco těžkého, zlého a zarmouceného potká, že davše my Vám o tom věděti a Vás vystřáhnouti, ne my, ale Vy sami vlastně tím vinni budete a z toho odpovídati máte. Na čež zjevné učinlivé a příjemné odpovědi očekávati ráčíme, jsouce Vám vší milostí a láskou náchylní. Datum v Klosternaumburce 16. dne měsíce dubna léta 1608.

Po takovém toho rozhlášení Jeho Milost císařská Rudolfus mandáty po krajích rozepsati a rozeslati dáti ráčil, aby všickni veřejně vzhůru byli a tomu lidu arciknížete Matyáše do země vtrhnouti bránili. Ale žádný jse k tomu neměl, nevěda, jak jse v tom, zvláště tak nakvap, zachovati. A mezitím Jeho Milost císařská k arciknížeti Matyášovi, bratru svému, posílati, a aby do království Českého tak vojensky nevtrhoval, napomínati ráčil. Ale arcikníže, podle snešení na tom s Uhry, Moravany a Rakušany, s tím lidem svým předce do království Českého vtrhše, do měst Čáslavě a Hory Kutny a tu okolo jse položivše, rozkvartýrovali; arcikníže do Čáslavě forýrován. Kteréhožto lidu, jízdy i pěchoty bylo okolo tisíc osmnácti. Do města Hory Kutny jsou Moravané a Rakušané forýrováni, jichž hejtmané byli pan Rudolf z Tiefnbachu, druhý Georg Kholč. Kolikýsi pak den hnulo se to všeckno vojsko s týmž arciknížetem dáleji, Uhři a jich husaři s kopími svými jeli od Čáslavě skrze město Horu Kutnu v svých orduňcích, při čemž stala se šarvátka; nebo sedláci nějací odníмали těm Uhruom od vozů špízniích koně své, jimž je ti Uhři pobrali, o čež mezi nimi váda a nesnáz byla, a někteří všeteční havěři horní dali jse podle jich obyčeje na ty Uhry kamením házení, čímž Uhři svooj orduňk zmátli, křičíce svým obyčejem hatra, hatra. Strach byl nějakého mordování lidského, až to skrze hejtmany spokojeno, a Uhři táhli předce s pohrůzkami; nebo ten lid uherský bral, vybíjel a plundroval, k čemú přijítí mohl, proti přísné záповědi arciknížete Matyáše, vůdce svého. - Tělo mrtvé nebožky paní Maruše Mracké z Donína, pohřbené, vykopali, zlata neb stříbra tam hledajíce; pročež jsou někteří na rozkaz téhož arciknížete čtvrceni. Dále od města Brodu Českého to všeckno vojsko, s arciknížetem ku Praze táhnouce, u Dubče valní své ležení tu zarazili; kdež Uhři jako jarmark drželi, a co tak naloupili a nabrali, prodávali, a co stálo za kopu, to za pět grošů bílých dávali, nebo darmo jměli. - Císař Rudolfus zůstával na hradě pražském s nemalou starostí, sněmující a radíce jse s stavy království Českého sobě věrnými, zakazující se stavuom, aby opouštěn nebyl, vší svou milostí; což stavové připověděli. Při tom některé pilné a potřebné artikule jsou na místě postaveny. Ouřad nejvyššího purkrabství pražského, kterýž jse dosavad drahný čas pro nějaké toho odpory prázdny zůstal, jest zase obnoven a dán panu Adamovi z Šternberka; komorníkem nejvyšším učiněn pan Volf Novohradský z Kolovrat; pan Adam z Valdštejna nejvyšším sudím; při ouřadu nejvyššího hofmistrovství pan Kryštof Popel z Lobkovic zůstaven. Pánům Pražanům

staroměstským meč pozlacený, kterýž byl na kostele Tejnském odloupen a vzat, jest zase navrácen, obnoven a v to místo na témž kostele, kdež prve byl, jest postaven a přidělán; žádajícím osvobození religionu evanjelitského jest připovědino do budoucího sněmu, a aby nic jiného, dokudž by jse to na místě nepostavilo a nevykonalo, svolováno nebylo, jest odloženo. Pokuty pro sedláni a partety zřízením zemským ztracením hrdla vyměřené umenšeno, aby toliko trestáním na statku pokuta následovala, nařízeno; stavové pak aby uctivě na závazky bráni byli, nebo sobě některé osoby z vyšších stavů do pana Kryštofa Popela z Lobkovic, tehdáž nejvyššího hofmistra (kterak by s nimi při takových závazcích bráni neuctivě a hanlivě zacházel) stěžovali.

Dáleji a mezitím do ležení vojenského nadepsaného arciknížete od Jeho Milosti císařské k arciknízeti Matyášovi a zase od něho k Jeho Milosti císařské posíláno, o spokojení smlouváno a jednáno jest, až naposledy porovnáno a skoncováno tak, že arciknízeti Matyášovi jest království uherské (na něž aby korunován byl) puštěno; však Jeho Milost císařská Rudolfus, aby do smrti své titule království Uherského užíváti ráčil, a přečkal-li by arcikníže Matyáš živobytím téhož pana bratra svého, aby také králem českým byl, avšak to aby k ujmě svobod království Českého nebylo, zvláště o svobodném od stavuov volení krále českého. Koruna království Uherského, kteráž v království Českém Jeho Milostí císařskou až posavad zůstávala, jest Uhruom hned odvedena a navrácena. Markrabství Moravské také arciknízeti Matyášovi jest puštěno, avšak z manství lenního od království Českého, aby odcizováno nebylo, a Moravané aby k souduom do Čech jako prve potahováni nebyli. Všem těm, kteříž jse tak k arciknízeti Matyášovi připojili a prikázali; aby ničímž zlým spomínáno a na ně proto šaháno nébylo, pojavše v to i pana Václava Vchynského z Vchynic obzvláště, kterýž byl Jeho Milosti císařské v nemilosti zůstával a těžce naň nastupováno bylo; a tak toho při tom odbyl a jest osvobozen.

Po utvrzení toho všeho arcikníže Matyáš, s Jeho Milostí císařskou, panem bratrem svým, osobně jse neshledavše, I s týmž lidem svým vojenským pokojně navrátil a z království Českého vytrhl a vyjel; avšak Uhruov, kteříž tak brali a loupili, něco zbito a u vodách stopeno jest.

V Čechách v městečku Přelouči vyhořalo okolo 16 domů.

N. Čachovský zabil v svádě N. Dobřenského.

Valouni, lid vojenský cizozemní, jenž v Uhřích potřebováni byli, přitáhše do Čech o placení, vmluvili jse do města Kostelce nad Labem a tam jse na velikou škodu a soužení obyvateluo v položili, až placením spokojeni a odtud vybyti jsou.

Umřel v Praze doktor Jindřich z Písnice, jsa místokancléřem království Českého, byv předtím nejvyšším prokurátorem Caesareae Majestatis, a z níзка vysoko vzešel.

Julius, postranní Austriacus, mladý v letech, jsa osazen na Českém Krumlově, když sobě divoče a vztekle provozoval, tam jako vězeň zavřín a opatřen jsa, umříti musel.

Pan Kryštof Harant vydal knihu tištěnou řečí českou o svém do země Svaté sem i tam putování, již Jeho Milosti císařské Rudolfovi připsal a dedikoval. Ve středu v noci na čtvrtek po památce Stětí sv. Jana vyhořalo 22 domuov v Starém Kolině, u Labe řeky ležíc.

Skrze mandáty císařské držání jsou po krajích sněmové v království Českém o hotovost a veřejnost vojenskou, a sněmu stavuom evanjelitského vyznání víry osvobození jse odkládalo, nad čímž stížnost jměli a jse domlouvali.

Léta 1609

Pan Volf Novohradský z Kolovrat, jsa nejvyšším komorníkem království Českého, umřel na Lnářích, sídle svém.

V Starém Městě pražském v domě řečeném u Tisíců Voldřich Vostrovec, zabil v svádě o hru Racka Lažanského. Umřel také v Praze pan Ladislav z Lobkovic, jsa věku sešlého, kterýž mnoho těžkostí přetrpěl, a do Ledče, sídla svého, k pohřebu dovezen.

Sněm český držán jest valně na hradě pražském podle odkladu od Jeho Milosti učiněného, na kterémžto sněmu stavové, jenž jse evanjelitského religionu přidržali, tuze a předně o to stáli a žádali, aby jim náboženství jich, podle na onen čas přípovědi jim učiněné, osvobozeno bylo a dckami zemskými stvrzeno, žádaje při konfessí víry náboženství jich, na onen čas slavné paměti císaři Maximilianovi, králi českému, anno 1575 podané, zůstaveni býti, poněvadž ten milostivý pán císař Maximilian je při tom také zůstavovati ráčil, davše touž konfessí tisknutím obnoviti, i Jeho Milosti císařské podali. Ale strana protivná římského náboženství všelijak tomu odpory a překážky činili, pročež ten sněm opět odložen.

Mezitím stavové evanjelitští sjezd sobě na rathauz Nového Města pražského k nejprve příští památce sv. Filipa a Jakuba ap. položili, ačkoliv jim to přísně Jeho Milost císařská zapovídal. Oni pak poselství k arciknížeti Matyášovi, panu bratru Jeho císařské Milosti, již králi uherskému, i některým knížatům germanským o přímluvu osvobození religionu učinili, a předce ten sjezd svojoj na novoměstském pražském rathauze v nemalém počtu vykonali a drželi. A tak když nijakž od svého upustiti nechtěli a odvedeni býti nemohli, ráčil jest Jeho Milost císařská k jich prosbě opěty svoliti a sněm k tomu skrze mandáty tisknuté odevřené a rozeslané v slova níže položená:

Rudolf Druhý, z Boží milosti volený římský císař, po všecy časy rozmnožitel Říše, uherský, český, dalmatský, charvátský etc. král, arcikníže rakouské, markrabě moravské, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě etc. vysoce urozenému, urozeným, statečným, slovutným, poctivým, opatrným, pánům rytířuom, vladykám, Pražanuom a městuom i jiným všem obyvateluom a poddaným našim ze všech stavuov království našeho Českého, věrným Našim milým milost Naši císařskou a všeckno dobré vzkazujeme.

Věrní milí, jakož jsme mandáty Našimi pomínulých dnuov v tomto království rozepsaným a do všech krajuov poslaným vám to v známost uvéstí ráčili, že k tomu položenému sjezdu na rathauz Nového Města pražského k pondělku po svatých Filipu a Jakubu, již pomínulému, z příčin v těch mandátích obsažených místa žádného dávati v mocnost Naši královskou a v to, což Nám, králi a pánu vašemu, vedle zřízení zemského a obyčejuov a pořádkuov chvalitebných náleží, nikoli sahati dáti neráčíme, milostivě poroučejíc, abyšte jse k témuž dni položenému nesjížděli, nescházeli, najíti nedali aniž toho před sebe nebrali a nejednali, nebo že na jiném býti neráčíme, než sněm obecní, všem stavům království tohoto v krátkém čase na hrad pražský položiti a rozepsati, jakož tíž mandátové Naši, jichž datum na hradě Našem pražském v pondělí po neděli postní, jenž slove Smrteldná aneb Judica, léta přítomného šestnáctistého devátého, to v sobě šířeji obsahují a zavírají. I jmajíce My od vás, pánuov, rytířův, Pražanuov i z obce a jiných vyslaných z měst pod obojí způsobou přijímajících, kteříž jste sobě ten den jmenovali a nyní zde v městech pražských zůstáváte, skrze poníženou a poddanou omluvu Nám, jakožto králi českému a pánu vašemu podanou, jistou správu dostatečně učiněnou, že jste týž den k uvážení toliko samé hotovosti pro obranu Nás, jakožto krále českého, též vás, manželek a dítek vašich před nebezpečenstvím, pokudž by jse jaké na toto království valiti chtělo, dobrým úmyslem, pro dobré Naše a tohoto království jmenovali a to na sněmu svobodném, od Nás prve rozepsaném, z společného našeho uvážení učinili,

úmyslu žádného nemajíce Nám v mocnost naši královskou sahati, osvědčující sobě Pánem Bohem a svým dobrým svědomím, že Naši věrní a poslušní poddaní zůstávajíte a nyní na rathauz Nového Města pražského ze dvou příčin, předně abyšte svou omluvu Nám učiniti a druhé posly od vás v jistá místa vyslané vyslyšeti mohli, najíti jse dali, ponížene a poddaně jse ohlašující, že uvažování té hotovosti do sněmu (za kterýž aby ihned z důležitých potřeb, bez dalšího odkládání rozepsán byl, prosíte) odložiti chcete, jakž táž omluva a snažná žádost vaše v obšírném spisu Nám k vlastním rukám Našim podaná plněji svědčí, kteroužto omluvu a žádost vaši My k sobě milostivě přijímati a jí místo dávatí ráčíme, jsouce s vámi se všemi třemi stavy tohoto království, věrnými poddanými Našimi v tom ve všem dobře dokonce spokojeni, a poznávajíc, že s Nými věrně a upřímně míníte a takové věrnosti a poddanosti k Nám všech časuov jste poddaně dokazovali, což vše jmajíce My s nejvyššími ouředníky, soudci zemskými a radami Našimi v bedlivém uvážení, ráčíme předně ten spis, od vás ke dckám zemským v středu po neděli Laetare strany téhož sjezdu položený, v tom artikuli, co jse uvažování té hotovosti dotejče, čehož již od vás do sněmu odloženo a vám opatřením tímto mandátem učiněno jest, vyzdvihovati a v nic obracetí, a vy také od těch předešlých mandátů našich milostivě upouštěti, je vyzdvihovati, jich v ničemž užití nežádati a vás všecky tři stavy, věrné poddané své, v tom milostivě opatřovati, že dotčení mandátové vám, kteří jste sobě ten den k uvažování hotovosti jmenovali a položili a nyní jsem do měst pražských, buď před vyjitím dotčených mandátův našich, nebo po vyjití jich přijevše, jse na rathauz Nového Města pražského najíti dali, všem společně ani žádnému z vás obzvláště k žádné nejmenší újmě a ouhoně věrnosti, poslušnosti, poddanosti a dobré pověsti vaší nejsou a bejti nemají, od Nás jakožto krále českého, ani žádného jiného, duchovního neb světského člověka, vám toho ničímž zlým spomináno a na to jse více navracováno býti nejma nyní, na časy budoucí a věčně. Nebo vás všecky tři stavy království tohoto za své věrné poslušné poddané pod milostivou ochranu naši ke všem řáduom; právuom, svobodám tohoto království náležející, na kteréž jse povinnost Naše královská vztahuje, jmíti a držeti ráčíme a jsouce prve toho jistého oumyslu sněm obecní rozepsati, poznávajíc stavuov žádost býti slušnou a prohlédajíc k tomu, že větší počet stavův zde v městech pražských nyní zuostává, kteříž téhož sněmu dočekati chtějí, protož ve jménu Pána Boha všemohúcího vám všechněm třem stavuom tohoto království, věrným poddaným Našim, týž sněm obecní rozpisovati a z velikých, nevyhnutelných potřeb den k témuž sněmu v neděli, jenž slove Rogationum, jinak Křížovou nejprve příští, sem na hrad náš pražský jmenovati a pokládati ráčíme. Při kterémžto sněmu předně ten artikul o náboženství k zavření, na místě a konci postavení do proposití sněmovní položiti, a kterak byšte všickni i jeden každý obzvláště, jak strany podjednou, tak i podobojí, a

kteří jse k té confessí, Nám předešle od vás podané, přiznáváte, náboženství své beze všech překážek a útiskuov ode všech lidí buď duchovních anebo světských vykonávati mohli, vás v tom náležitě opatřiti chtíc. Mezitím vás při tom opatření na sněmu léta 1608 v pondělí po neděli Exaudi držaném, zcela a zouplna zůstaviti a zanechávati ráčíme. A dokadž týž artikul o náboženství, tolikěž artikulové obecní, předešlým sněmem léta 1608 držaném, odloženi, zavřeni, na místě a konci postaveni nebyli, dotud toho sněmu rozpouštěti chtíti neráčíme. Přitom také vám všem třem stavům království tohoto českého milostivě poroučejíce, abyšte všickni a jeden každý obzvláště z vás žádného lidu vojenského najímati, verbovati, do země uvozovati, jich přechovávati, žádnému dopouštěti chtíti neráčíme. A protož vám všem i jednomu každému zvláště poroučeti ráčíme, abyšte na již dotčený den do měst pražských tím příkladem za šťastného kralování našeho, předkuov vašich všech, jak pokojně a ničímž jse nezaměstnávajíce, ani zastírajíce, konečně jse sjeli a hned nazejtří ráno v pondělí beze všeho zaneprázdnění k předloženi sněmovnímu bez všelijakých odtahuov při nás na hradě pražském, na paláci podle starobylého chvalitebného obyčeje a pořádku najíti dali, kdež vědouce vy o tom a znajíc milostivou vůli i jisté poručeni vaše, v tom býti; nepochybujem o vás všech a jednom každém, než že k témuž sněmu jse sjedete a v tom jse poddaně a poslušně zachováte a najíti dáte; jestliže by pak kteří z vás nepřijeli a doma přes toto Naše jisté a milostivé poručeni (ač té naděje k žádnému býti neráčíme) zůstali, však nicméně proto ti, kteří jse tak sjedou s námi jednati a zavíratí moc jmíti a jiní tomu všemu podle nich dosti činiti povinni budou. Z měst pak našich královských posly z prostředku svého k témuž sněmovnímu jednání, aby také ouplnou mocí vypravili, jináč nikoli nečiníce.

Dáno na hradě našem pražském v sobotu po neděli Jubilate léta 1609, království našich římského 34., uherského 37. a českého též 34.

Umřel v Praze na Hradčanech v domě svém pan Kryštof Popel z Lobkovic, jsa nejvyšším hofmistrem království Českého, pán obtlouštní, obstární, a ten od přirození vlasuov na bradě nejměl.

Ta nesnáz o religion v království Českém nepřestávala a evanjelitští jse rojíce, vždy na osvobození jim náboženství jich nastupovali, nechtěje k nižádným jiným artikuluom obecním, sněmovním prve přistupovati, skrze což záští od jedněch k druhým s nenávisťi jse rozmáhalo a potupně psáno a mluveno bylo s pohružkami. Jeho Milost císařská Rudolfus, jsa na zdraví svém nedostatečný (a i domnění bylo, že by živ nebyl), žádostiv jsa pokoje, k tomu

osvobození religionu svoliti a jim na to majestát dáti a do desk zemských vložit, dokonce dovoliti ráčil, jenž zní v slova tato:

My Rudolf, z Boží milosti volený římský císař, uherský, český etc. král etc.

K věčné paměti známo činíme tímto listem Naším: Jakož jsou toho všickni tři stavové království Českého pod obojí tělo a krev Pána našeho Jezu Krista přijímající, věrní Naši milí, na sněmu, kterýž léta Páně 1608 v pondělí po neděli Exaudi na hradě Našem pražském držán a téhož léta v pátek po památce sv. Jana Křtitele zavřín byl, při Nás, jakožto králi českém, toho se vši ponižeností a poddaností snažně vyhledávali, aby při obecné confessí, neboližto suplikací Jeho Milosti císařské, slavné a svaté paměti císaři Maximiliánovi, panu otci Našemu nejmilejšímu, podané, a k též confessí přiložené, i při jiných svých, v témž sněmu zejména doložených a náboženství se dotejkajících žádostech zůstaveni byli a též náboženství své křesťanské pod obojí volně a svobodně bez překážky každého člověka provozovati mohli; to vše aby od Nás jim, stavuom, dostatečně potvrzeno bylo, jakž týž artikul a žádost jich, dotčeného sněmu, a týž sněm ve dcky zemské, do kvaternu sněmuov obecních zeleného, léta 1608 v pondělí Exaudi, pod literou A 8 slovo od slova vložený a vepsaný, to vše sobě šířeji obsahují a zavírají. My pak nemoha na onen čas pro jiné veliké potřeby, pro kteréž tehdáž ten sněm rozepsán byl, kteréž žádného odkladu trpěti nemohly, do budoucího sněmu, ke čtvrtku před sv. Martinem tehdáž nejprve příštím terminovanému, k dalšímu těch všech věcí zavírání jsme milostivě té žádosti odložili a mezi tím dokudžbykoliv o to tak na sněmě obecném jse nevykonalo, se stavy podobojí, aby své náboženství volně provozovati mohli a do vyřízení a na místě postavení téhož artikule k žádným artikulům, což by tak v proposití od Nás stavuom přednášeno bylo, přistupovati, je uvažovati ani o nich jednati povinni nebyli, opatřiti ráčili, jakž též milostivé opatření Naše plněji svědčí. Podle kteréhožto předešlého zůstání sněmovního, když sněm k témuž dni, totiž ku čtvrtku před sv. Martinem položený, z jistých příčin od Nás odložen a potom jiný sněm ke dni budoucímu outernímu po sv. Pavlu na víru křesťanskou obrácení mandátem Naším rozepsán a na hrad pražský položen byl a dotčení stavové podobojí, podavše Nám znovu dotčené confessí a snešení své společné, nepřestávali toho při Nás, jakožto králi a pánu svém, netoliko skrze své snažné, poddané a ponižené prozby, ale také skrze znamenité a vzáctné přímlyvy vyhledávati, abychom k žádosti týchž stavuov podobojích, věrných a milých poddaných našich, milostivě povoliti ráčili. Jmajíce My to s nejvyššími ouředníky a soudci zemskými a radami našimi království Českého v Našem císařském a královském bedlivém uvážení, nepominuli jsme na poníženou prosbu

týchž pánuov, rytířuov, Pražanův a jiných vyslaných z měst, ze všech tří stavuov království Českého pod obojí tělo a krev Pána našeho Jezu Krista přijímajících a k té confessí jse přiznávajících, věrných poddaných Našich milých, všem třem stavům království tohoto sněm obecní ke dni pondělnímu po neděli, jenž slove Rogationum, jinak Křížová, léta tohoto 1609 mandáty svými královskými rozepsati a na hrad pražský položiti a v týchž mandátích vuobec vyšlých jiným toho zjevně doložiti, že při tomto sněmu ten artikul o náboženství k zavření, na místě a konci postavení do proposití sněmovní položiti, a kterak by všickni i jeden každý obzvláště, jak strana podjednou, tak i podobojí, a kteří jse k té confessí, Nám předešle od nich podané, přiznávají, náboženství své, beze všech překážek a outiskuov ode všech lidí, buď duchovních anebo světských, vykonávati mohli, je v tom náležitě opatřiti chtíti ráčíme, jakž tíž mandátové Naši, jichž jest datuom na hradě pražském v sobotu po neděli Jubilate léta tohoto 1609, v tom artikuli to v sobě šířeji obsahují a zavírají. K kterémužto tak od Nás obecnému rozepsanému sněmu, když jsou se všickni tři stavové poslušně a poddaně najíti dali, a My podle milostivé naší zámluvy v témž mandátu Našem doložené, jsme I v proposití Naší sněmovní předně ten artikul o náboženství položiti ráčili, tu jsou často dotčení všickni tři stavové sjednocení podobojí žádost svou předešlou, v spisu Nám od nich podaném obnovili a za dostatečné opatření a jim toho dckami xemskými potvrzení poddaně prosili. I chtěje My tomu, aby v tomto království mezi všemi třemi stavy, jakž stranou podjednou, tak i druhou stranou podobojí všem věrným a milým poddaným našim nyní i budoucí časy láska a svornost všeliká, pokoj a dobré srozumění k vzdělání a zachování obecného dobrého pokoje zůstaviti, každá strana náboženství, v kterémž jse spasení svého důvěřuje, volně a svobodně bez utiskování a všech překážek jedni druhým provozovati mohli, a aby jse (jakž slušné jest) sněmovnímu snešení léta 1608 učiněnému i také mandátu tomuto Našemu vuobec vyšlému (v kterémž se dotčené sjednocení stavy podobojí, k též confessí přiznávajícími, za ty, kterýmiž vždyckny byli, totiž za své věrné, poslušné, pod milostivou ochranu Naši ke všem řáduom, právuom a svobodám tohoto království náležející, na kteréž jse povinnost Naše královská, práva a zřízení zemská vztahují, vyhlásiti ráčili a vyhlašujeme) zadosti stalo, prohlédajíce jakž k dotčeným znamenitým přímluvám, tak i k mnohým věrným a platným službám od nich Nám po všecken čas Našeho šťastného nad nimi kralování vskutku prokázaným. Z těch ze všech i jiných mnohých příčin, s dobrým rozmyslem Naším, jistým vědomím, mocí královskou v Čechách, s radou nejvyšších ouředníkův a soudcuov zemských a rad Našich, takto jsme ten artikul o náboženství při tomto nyní jse na hradě pražském držícím obecném sněmu se všemi třemi stavy království Českého ustanoviti, zavřiti a je, stavy podobojí, tímto majestátem naším opatřiti ráčili a opatřujeme.

Předně: Jakož zřízením zemským A 32 utvrzeno jest, co jse víry dotejče, podjednou způsobou a pod oběma, aby se neutiskovali, než spolu byli za jednoho člověka, jako dobří přátelé, též strana strany aby nehaněla, toho jse při témž zřízením zemským v tom artikuli zouplna zůstavuje a tím sobě oboje strany na budoucí časy zavázání jsou a býti jmají pod pokutou týmž zřízením zemským vyměřenou, a poněvadž strana podjednou v tomto království náboženství své volně a svobodně provozují, a strana podobojí k též confessi české jse příznávající, jim v tom žádné překážky neb vyměření nečiní, aby tehdy v tom rovnost zachována býti mohla, protož jim k tomu povolovati, moc a právo dávati ráčíme, aby i dotčení evanjelitští stavové podobojí, jak stav panský, rytířský, tak i Pražané, Horníci i jiná města s lidmi poddanými jich a summou všickni, kteříž jse koliv k dotčené confessi české, někdy slavné a svaté paměti císaři Maximiliánovi, panu otci Našemu nejmilejšimu při sněmu obecném léta 1575 a nyní znovu Nám podané (při kteréž je milostivě zůstavovati ráčíme), přiznali a přiznávají, žádného nevymínějice, tolikéž náboženství své křesťanské podobojí podle též confessi a svého mezi sebou učiněného porovnání a sjednocení volně a svobodně, všude a na všelikém místě provozovati, při víře i náboženství svém, též i při kněžstvu a řádu církevním, kterýž mezi nimi jest, nebo od nich nařízen bude, pokojně zachováni býti mohli, a to až do křesťanského dokonalého obecného porovnání o náboženství v Svaté říši, a compactaty juž prve na sněmu obecném léta 1567 minulými a z privilejí zemských i jinde vypuštěnými se spravovati povinni býti nemají, nejsou a nebudou. Dáleji také: Týmž stavuom podobojí tuto zvláštní milost činiti a jim všem třem stavuom podobojí k též confessi se příznávajícím, consistoř pražskou v moc a opatrování jejich zase dávati a k tomu milostivě povolovati ráčíme, aby tíž sjednocení stavové podobojí touž consistoř kněžstvem svým, podle též confessi a snešení svého obnoviti a též kněžstvo, jak české, tak německé, podle ní řídití dáti, anebo řízené na své collatury bez všeliké překážky arcibiskupa pražského anebo kohokoliv jiného dosazovati a přijímati mohli, nicméně i Accademii pražskou, od starodávna k straně podobojí náležející, kterouž jim stavům, se vším jejím příslušenstvím tolikéž v moc jejich dávati ráčíme, tak aby ji muži hodnými a učenými osazovati, dobré a chvalitebné řády nařizovati a nad tím obojím z prostředku svého jisté osoby za defensory naříditi mohli. A mezitím, dokudž by jse to koliv od nich nestalo a nevykonalo, mají nicméně tíž stavové podobojí všickni při tom, což svrchu psáno jest, aby náboženství volně a svobodně provozovati mohli, zanechání zouplna býti a kolikkoli osob tíž sjednocení stavové podobojí z prostředku svého za defensory nad tou svou consistoří a Accademií pražskou z společního svého snešení ze všech tří stavuov v rovném počtu nařídí a je Nám, jakožto králi a pánu svému, zejména poznamenané podají, chceme a máme ty všecky osoby, kteréž nám tak

poznávané podané budou, žádného z nich nevypouštějíc a mimo tu povinnost, kteráž jim od stavů svěřena bude, jim žádných jiných povinností nebo instrukcí nedávajíc, ode dne podání Nám téhož poznávaní ve dvou nedělích pořad zběhlých, k tomu potvrditi a je za takové defensory vyhlásiti. Pakli bychom pro jiná zaneprázdnění Naší nebo jakékoliv jiné příčiny, v tom času prve oznámeném, jich potvrditi nemohli a nepotvrdili, tehdy jmají předece nad tím obojím za defensory zůstat, to vše řídit a konati, jako by k tomu od nás potvrzení a vyhlášení byli. A umřel-li by který z nich, tehdy na místě toho tíž stavové při tehdaž nejprve příštím sněmě budou moci jiného voliti a přidati, což jse i na časy potomní vždyckny, způsobem svrchu psaným, jakž od Nás, dědicuov Našich a budoucích králuov českých, taky od nich stavuov a defensoruov řídit a konati má. Jestliže by pak kdo z týchž sjednocených a všech tří stavů tohoto království podobojí mimo ty kostely a chrámy Boží, jichž v držení jsou a kteříž jim prve náležejí a při nich pokojně zůstaveni býti mají a zanechání, ještě buď v městech nebo v městečkách, v vesnicích nebo kdekoliv jinde chtěl nebo chtěli víceji chrámuov neb kosteluov k boží službě anebo také školy pro učení mládeže vystavěti dáti, to jak stav panský, rytířský, tak Pražané, Horníci a jiná města, všickni společně i každý obzvláště, volně a svobodně každého času učiniti moci budou bez překážky každého člověka všelikteraké. A jakž v jedněch městech královských Našich i Její Milosti císařové, jakožto králové české, z obojího náboženství, totiž podjednou i podobojí, spolu bydleti. Protož tomu obzvláště chtějí a o tom poroučeti ráčíme, aby pro zachování lásky a svornosti každá strana náboženství své volně provozovala a jedna strana druhé v jejím náboženství a v řádích žádného vynucování nečinila, provozování náboženství, mrtvých těl v kostelích a na krchových pochovávání a zvonění nebránila, také jich po dnešní den žádný, jakž z vyšších svobodných stavů, tak ani města, městečka i také selský lid od vrchností svých, ani žádného duchovního, světského člověka nemají a nemá od svého náboženství utiskovati a k náboženství strany druhé mocí ani nižádným jiným vymyšleným způsobem přinucován býti, a to že vše, což svrchu psáno, od Nás pro zachování lásky a svornosti věrně míněno a nařízeno jest. Protož: Přiříkáme slovem svým královským, že tíž všickni sjednocení evanjelitští stavové království našeho Českého, nynější i budoucí potomci jich při tom při všem, což jse svrchu píše, od Nás, dědicuov Našich i budoucích králuov českých zouplna, v celosti, bez přimíšení zůstaveni a chráněni býti mají, nebo je také v tom ve všem při tom pokoji v Svaté říši o náboženství, jenž Religionfryd slove učiněném, jakožto přední oud Svaté říše zůstavujeme a zanecháváme, v čemž nemá od nás, dědicuov našich a budoucích králův českých, ani od žádného duchovního nebo světského člověka překážky žádné činěno býti na časy budoucí a věčné: A proti tomu výš dotčenému, o náboženství učiněnému pokoji a jich stavuov podobojí

od Nás stálému opatření žádná poručení a nic takového, co by jim v čem nejmenší překážku aneb změnění tohoto učiniti mohlo, od Nás, dědicuov a budoucích králuov českých, ani od žádného jiného vycházeno ani přijímáno býti nemá. A byť pak i vyšlo, anebo od kohokoli přijato bylo, tehdy nemá to žádné moci míti ani v té věci, buď právně neb neprávně souzeno, neb vyřknuto býti, za kteroužto příčinou předešlá všelijaká proti dotčené straně podobojí a kteříž k té confesí české přiznávají odkudkoli vyšlá poručení a mandáty vyzdvihovati, mořiti, kaziti a v nic obraceti ráčíme, takže to vše i nynější i předešlé jich stavuov při nás o potvrzení téhož artikule vyhledávání a cožkoliv mezitím až posavad se zběhlo, není a býti nemá všem sjednoceným třem stavuom evanjelitským tohoto království společně i obzvláště k nižádné ouhoně a újmě jich dobré pověsti, a jakékoliv obtížnosti, což jim také od Nás i budoucích králuov českých ničímž zlým spomínáno, zjinačováno býti nemá na časy budoucí a věčné. Protož přikazujeme všem nynějším ouředníkuom, soudcím zemským a radám svým, též všem stavuom a obyvateluom království tohoto, věrným milým, nynějším i budoucím, abyšte je, pány, rytířstvo, Pražany, Horníky, i všeckna města, všeckny tři stavy království tohoto se všemi lidmi poddanými jich a summou všecknu stranu evanjelitskou, podobojí, k též confesí české se přiznávající při tomto našem opatření a majestátu ve všech artikulích, zněních a sentencích zůstavili a ochránili, žádných jich v tom překážek nečiníce ani komu jinému činiti dopouštějíce pod uvarováním hněvu a nemilosti Naší. A kdož by čeho toho koliv, z duchovních nebo světských lidí, k přerušení tohoto majestátu se dopustil, jmáme a povinni býti ráčíme s dědici a budoucími králi českými a stavy království tohoto k takovému každému jakožto k rušiteli obecného dobrého pokoje hleděti a stavy přitom chrániti a obhajovati, tak a~ jim vším způsobem, jakož artikul v zřízení zemském o obhajování země, řádu a práva vyměřuje. Naposledy přikazovati ráčíme větším i menším ouředníkuom desk zemských království našeho Českého, aby pro budoucí paměti tento majestát náš s relací sněmovní, kteráž při tomto sněmu ode všech tří stavův království tohoto ke dckám zemským učiněna býti má, ve dcky to.a zemské vložiti a vepsati a potom tento originál I k jiným svobodám neb privilejím zemským na Karlštejn položiti dali. K tomu na svědomí pečet naši císařskou k tomuto listu a majestátu našemu přivěsiti rozkázati jsme ráčili. Dán na Hradě našem pražském ve čtvrtek po sv. Prokopu, léta šestnáctistého a devátého a království našich římského 34., uherského 37. a českého též 34.

Nota: K tomu majestátu pan Zdeněk Popel z Lobkovic, jsa nejvyšším kancléřem království Českého a religionu římského, do něhož mnoho stěžováno bylo, jse podepsati spečoval. I

podepsal jse pod podpisem císařským Adamus de Šternberk, supremus purgravius pragensis. Dole podepsáno bylo: Ad mandatum Caesarae Majestatis proprium, nížeji, Paulus Michna.

Všemohoucí Pán Buoh nás račiž každého k pravému poznání sebe i syna svého milého, Pána Jezu Krista, darem Ducha svého svatého osvítiti a spravovati, pokoj, svornost a lásku křesťanskou dáti a nedostatky naše svou božskou milostí nahražovati pro a skrze téhož syna svého, vykupitele našeho, amen. Víra jest dar boží.

Dáno znáti do Prahy Jeho Milosti císařské, že baše, legát turecký, slavně jede k Jeho Milosti v poselství a s dary. I vysláni jsou proti němu někteří páni čeští oupravně, kteříž sjevše jse s ním, vedli jej tak ku Praze skrze kraje Čáslavský a Kouřimský.

Ernestus, rodilý kníže bavorské, arcibiskup kolínský, churfiršt, přijel do Práhy k Jeho císařské Milosti.

Léta 1610

Po smrti N. Theodora, knížete mozkevského, kterýž žádného plodu nepozůstavil, trvala vždy nesnáž o successí a nápad k témuž knížectví, a skrze to protivenství i mordové. A Sigismundus Švéda, král polský, jenž jse v to také vojenaky přičinil, od Mozkvanuov nemalou škodu vzal, nebo i Karel, král švédský, proti němu byl.

Též po smrti Johanna Wilhelma, knížete klevského, kterýž léta předešlého (žádných dětí nepozůstavivše) umřel, některá knížata germanská, říšská, o nápad k zemím jeho jse nesnadili a sobě odporovali.

V království Českém pan Ferdinand z Donína, byv presidentem nad apelacímí, učiněn jest nejvyšším hofmistrem; nejvyšším komorníkem pan Jan Jiří z Švanberka a na Orlíku; presidentem nad apelacímí pan Jan Zbyněk Zajíc z Haznburku.

Sněm držán na hradě pražském, jenž jse začal léta jminulého 1609 v pondělí po neděli Rogationum, jinak Křížové, a zavřín léta tohoto 1610; v outerý masopustní jest dokonán. Ale hned po uzavření téhož sněmu osoby týmž sněmem nařizené na zámek Karlštejn jsou vypraveny k přehlídnutí majestátův zemských a přiložení k nim majestátu nového, přizepsaného, od Jeho Milosti císaře Rudolfa, uherského a českého krále, na religion stavuom evanjelitským, večeri Krista Pána pod obojím způsobem přijímajícím, daného.

Na žádost a citaci od císaře Rudolfa sjeli jsou k Jeho Milosti do Prahy knížata říšská germanská, totiž Kristian churfiršt, kníže saské; N. churfiršt, arcibiskup mohutský; Ernestus churfiršt, arcibiskup kolínský; Maximilian, arcikníže rakouské, bratr Jeho Milosti císařské; Ferdinand, arcikníže rakouské z Štýrska; N. kníže z Anhaltu; N. N. dví landkrabat z Hes etc. Jiní někteří své legáty poslali. A tu o potřeby křesťanské se radíce, slavně jse ctili, hodovali a pangetovali, skrze což velká dražota v potravách vznikla, zvláště v pokrmích slavných; jak za jisto rozprávěno, že tetřev pták platil 25 kop, bažant 12, koroptva 2 kop míš., což prve v Čechách slejcháno nebylo. Co pak od dražého, nádherného šatstva a nákladných, světských šperkuov, zvláště při fraueimoru, to přitom. Někteří páni čeští s svými pangety knížata převyšovali. Vanitas vanitatum! A na to lidem poddaným šacuňky, chudým pak bída a nouze!

Ta nesnáz v Germanii říší o knížetství Klevské jse vždy rozmáhala, pročež Jeho Milost císařská vypravil tam Leopolda, arcikníže rakouské, strejce svého, jenž vojenský zůstával v Pasově. Jménem ochrany království Českého lid jeho vojenský, tam zůstáváje a nic tam nedovedše, hrozili a jse pobízeli táhnouti do Čech pro placení, a k pokoji jse neschylovalo. A vše mistrně vuobec vyprávěno a vykládáno.

Henricus Navarreus, dux Borbonius, král franský, zůstáitaje vždy u velikém nebezpečnství hrdla, života svého, jest předce v městě hlavním království Franského Paříži zrádně zamordován v pátek po neděli Cantate, měsíce máje 1610 od jakéhosi Francouza, Franciska Raveiralta, jenž přiskočiv k témuž králi na voze jedoucím, nůž do něho vrazil a tak krále zabil. A tu ten morděř hned jat jsa, nejprve mučen a potom čtyřmi koňmi roztržen a tak ohavně usmrčen jest. Po takové nenadálé smrti téhož krále Hendricha syn jeho Ludovicus, mladý pán, jest králem franským od stavuov téhož království učiněn. - Zle a nebezpečně jest na totn světč, zvláště potentátům světa tohoto.

Při konci roku tohoto umřel v Praze pan Ferdinand purkrabě z Donína, jsa nejvyšším hofmistrem království Českého, který byv prve religionu evanjelitského, k římskému náboženství přistoupil.

(1611-1615)

Léta 1611

Příze dotčený lid vojenský u Pasova, města germanského, v říši ležící, jichž hejtmanem byl jakýsi Francouz, řečený Lorenc de Ramé, vždy záplaty žádaje a vyhledávaje, hnuvše jse odtad přitáhl, an žádný nehájil a neodporoval, do království Českého, a dostavše jse do měst Budějovic, Tábora, Krumlova, Tejna nad Vltavou, Berouna, tu a okolo svou vůli provozovali; potom dali jse upřímo ku Praze, jsou do Menšího Města pražského puštěni; nebo v tom s některými tu v Praze osazenými cizozemci, sobě příznivými, jměli srozumění. O čemž zvěděvše staroměstští a novoměstští Pražané, dali na zvony šturmovati. I běželi zběh pražská přes most do Menšího Města pražského a tu jse s těmi pasovskými potejkali, takže tu jich z obojí strany něco zbito. Nebo ti osazení na Malé Straně cizozemci, českému národu nepřizniví a škodliví, na ně z domuov, zvláště Saského tak řečeného, u samé brány ležícího, ohnivými nástroji a kamením metali, házeli i stříleli, jakž jse byli k tomu přihotovili, takže tu nic platného proti těm pasovským škůdcoom a drancířuom vojenským dovedeno býti nemohlo. Vtom díl těch zhoubcuov vetřel jse přes most do Starého a Nového Měst pražských, ale jsou od obecního lidu pražského zbiti a pomláceni. Praveno bylo, že tíž Pasovští nějaké čarované, s nějakými charaktery pověrečnými psané cedulky požírali, což že moc jmělo, aby jse jich zbraně a střílení nechytalo, avšak proti pověrkuom pivovarnickým a sochoruom nic jim neprospělo. Jat jest tu také N., řečený Brentl, jeden z hejtmanuov téhož lidu pasovského, a vězením opatřen. I domnění bylo, že by tejj lid vojenský pasovský na zhoubu evanjelitského religionu jse přidržejících a zastávajících nastrojen byl. Hned pak poté obecní lid a zběh pražská, rozhorlivše jse a zrotivše, udeřili na kláštery a je vybíjeli, zvláště klášter Matky Boží v Novém Městě pražském, v němž všeckny mnichy zbili a klášter vydrancovali; židé u velikém strachu byli, téhož jse obávajíce; bratří ordinis Jesuitarum, složivše od kláštera svého klíče, za milost prosili, kteréž dostali. Mniši v klášteře sv. Jakuba v Starém Městě pražském na napomenutí a žádost některých předních lidí téhož učinili. Jeho Milost císařská Rudolfus, zůstávaje na hradě pražském, z toho zarmoucen byl, a hrad pražským lidem vojenským osazen. Veliká vřava a nesnáž byla a strach po království Českém, a na zlé rady naříkáno, a nevidělo jse, komu věřiti, kdo dále a s kejm bude a co jse má činiti. Mezitím pod jménem pánuov ouřadníkuov a soudcuov zemských mandátové a napomenutí jsou rozepsáni a rozesláni, aby všickni jse vši mocí svou pro obhájení vlasti a Jeho Milosti císaře a krále a pána svého, koruny, privilegií a svobod zemských vojensky táhli ku Praze. Mnozí pak, aby

Jeho Milost císařská živ byl, pochybovali. Naproti tomu Jeho Milost císařská skrze mandáty své poroučeti ráčil, aby jse nesjížděli, že toho potřeba není. Nicméně předce jse mnozí do Prahy vojensky sjeli; císař poroučel všechněm pokoj zachovati, žádaje, aby ten lid český vojenský s lidem tím pasovským vše k ruce Jeho Milosti císařské spolčen a verbován byl, čemuž jest od stavuov evanjelitských odepřeno; nebo rozhlašováno bylo, že by jse to vše proti evanjelitským, na záhubu jich a zrušení jim majestátu, od Jeho Milosti císařské na religion jim daného, smejšlelo a snovalo od nenávistníkuov a protivníkuov téhož religionu evanjelitského.

Pan Jaroslav Smiřický, pán jsa v mladých letech (jemuž také ten lid pasovský v domě jeho v Menším Městě pražském mnoho poškodili a pobrali), umřel.

Mezitím někteří pasovští loupežníci, nabravše a naloupivšn hojně, počali s tím přeč s vozy bohatě naládovanými jse vykrádati a odjížděti. To zkoumavše někteří Čechové, pustili jse s některými svými a dali jse za nimi, a dohonivše jse jich v městečku Velvařích a jich, an ještě spali, jse zmocnivše, je zjímali, a odňavše jim to loupežné bohatství, do Prahy zase dopravili. Z kterýžto zjímáných mistrné obmysly nepřátelské jsou vyzvěděny; nebo i jeden z oficíruov toho vojenského lidu pasovského, jménem Hanibal, byv tak jat a examinován, vyznal takto: Na jminulém sněmu říšském, na kterýž arcikníže Ferdinand od Jeho Milosti císařské vyslán byl, měli někteří hlavní artikulové předsevzati a vážení býti, mezi jinými i král římský oznámen a předložen. Ale poněvadž strana odporná zle s tím spokojena byla a tomu srozumívajíc, že ten hlavní o náboženství punkt na stranu odložen jest, nechtěli jsou takovému sněmu, jakž náleželo, přítomni býti, a tak nic nevyřídívše, museli jse rozejíti etc. Avšak nejmělo ihned na náboženství saženo býti, ale kdyby jse bylo jim v jich předsevzetí poštěstilo, budoueně o nětco většího mělo jse pokusiti, kdyby jse byl lidu pasovského proces podařil. Otázán: Kdo jest pak měl králem římským býti? Odpověděl: Žádná jiná osoba nejměla za krále římského přijata býti nežli arcikníže Ferdinand; nebo on s králem hispanským a s Říšany katolickými dobré srozumění jměl; a kdyby on koruny říšské dosáhl, Leopolt králem českým a uherským býti jměl etc., a když by se Čechové vpádu do země nenadáli, že lid pasovský bude jse moci hlavního města Prahy zmocniti; a tou příčinou jse ten vpád stal. Otázán: Co pak dáleji předsevzato býti jmělo? Odpověděl: Kostelové a školy měly katolickým v moc uvedeny býti, však to vše poznenáhlu, ne ouprkem před se bráno a konáno, než po časích, když bychme jse juž zmocnili, vše na štýrskou formu. Otázán: Také-li by byli privilegia odňata? Odpověděl: O tom že povědomosti nemá, neb o té věci ještě rada dokonale zavřína nebyla. Ale kdyby jse jednoho dosáhl, za ním druhé jíti by muselo, ale však stavové jinými

privilegiemi na katolickou formu obdařeni. Otázán: Zdali kníže brunšvicke o tom jakou vědomost jměl? Odpověděl: Na to že velebnou svátost chce přijíti, že o tom nic nevěděl; nebo jemu mnoho věřeno nebylo, a také že on do Prahy za svou vlastní potřebou přijel etc. Otázán: Jak jsou pak on Hanibal a Hegenmillar k tomu přišli a radili proti království Českému? Odpověděl: My jsme jse nadáli, že jse toho přezádoucího cíle dosáhne a my při našich principálech zvejšeni budeme. Otázán: Také-li oni Hanibal a Hegenmillar k vyzvání Tenagle jse přiznávají ? Na to odpověděl, že vše pravda jest a tomu odpírati nemohou, ale že naději jmají k stavuom, že jse k nim milostí nakloní, a za to prosí etc., aby na ně to, co na Tenagle, nedokračovalo. Actum 2. maji 1611. Nebo ten N. Tenagl předtím zmučen byl.

Ostatek potom toho lidu pasovského (nimiž Menší Město pražské těžce souženo bylo) vida, že jse proti němu nemálo lidu vojenského z krajuov českých shromáždilo, dal jse odtud přeč. O čemž zvěděl lid český, v Praze shromážděný, nemeškali jse dáti za nimi, pěchota napřed, rejtarstvo po nich. Jízda, nic nedostihše, zase jse vrátili. Pěchota, na ty pasovské nedaleko u Příbramě trefivší neodolá, a zůstávaje v nebezpečenství, také spátkem (strativše z svých některé) ucouvnuti musela; Pasovští pak do města Budějovic jse dostavše, tam jse zavřeli.

Arcikníže Matyáš, pan bratr Jeho Milosti císařské Rudolfa; juž král uherský, zvěděl o tom, co jse v Čechách děje, nemeškal jse opěty vojensky osobně do království Českého vypraviti, a přijev do Prahy, jest od stavuov českých přivítán a do Starého Města pražského forýrován. Jeho Milost císař Rudolf vždy na hradě pražském s radami svými zůstával.

Po mnohých pak těch různicích a nevolech příze poznamenaných Jeho Milost císařská Rudolfus, pán juž věkem sešlý a na zdraví nedostatečný, jest k tomu přiveden a svoliti ráčil, aby arcikníže Matyáš, pan bratr jeho, králem českým učiněn a k témuž království korunován byl. Což jse stalo a vykonalo v pondělí svatodušní 23. dne měsíce máje léta 1611. A tejjž král Matyáš jest za krále českého na katedře v soudné světnici na hradě pražském vyhlášen a poté slavně korunou království Českého korunován. Po korunování v též soudné velké světnici slavně s radami svými jest hodovati ráčil. A tak Jeho Milost císařská ráčil jest témuž panu bratru svému království České postoupiti s ohražením takovým, že Jeho Milost císařská poctivě chován a opatrován býti má. Při tom král Matyáš stavuom království Českého jich svobod, privilegií a majestátů potvrditi jest ráčil. Při tom také korunování krále Matyáše Jeho Milosti metána jest mince zlatá a stříbrná, na níž znamení vyraženo, že čáp hada žere, a při tom text: Spasení jse z nepřátel bere. Tato proměna jse mnohým nelíbila a mnohým mnohé praktiky chybily a zmejleny jsou. Avšak nenávisť a obmysly předce zůstávaly.

Pan Racek Vchynský ze Vchynic a pan Václav, strejc jeho, přijati jsou do stavu panského v království Českém a aby jse psali ze Vchynic a z Tetova.

Jeho Milost arcikníže Matyáš, juž král český, obnoviti ráčil pány ouředníky zemské. Pan Adam z Šternberka zůstal nejvyšším purkrabím pražským, pan Zdeněk z Lobkovic nejvyšším kancléřem; pan Adam mladší z Valdštejna, byv nejvyšším sudím, učiněn jest nejvyšším hofmistrem a nejvyšším sudím učiněn pan Jan Vilém z Talmberka; pan Jan Sazima z Ouští nejvyšším komorníkem; pan Vilém Slavata sudím dvorským; purkrabím karlštejnským pan Hendrich Mates hrabě z Turnu.

Panství chlumecké a panství kolínské darována jsou od Jeho Milosti krále Matyáše panu Václavovi Vchynskému ze Vchynic a z Tetova, nad čímž někteří z stavův stížnost nesli.

Kristian, kníže saské, churfíršt říše, pán věku svého prostředních let, umřel jest, jakž rozprávněno od přílišného jse přepíjení. Sic finis bibendi et vivendi.

Těž umřel na Smiřicích pan Martin hrabě z Turnu, vypivše jedním truňkem mnoho páleného; a v městě Brodě Německém jest pohřben.

Král Matyáš Jeho Milost ostatek lidu vojenského, kterýž jse v království Českém zdržoval, obdaňkovati a rozpustiti ráčil a potom do Slezska, do hlavního města Vratislavě jse vypravil a tam také za pána jich jakožto král český přijat jest.

Pan Petr Vok Volf z Rožmberka, letitý pán a vdovec, umřel jest na Třeboni, sídle svém, nižádných dětí nepozůstavivše. A tak ten slavný rod mužského pohlaví po meči a štítem jich přestal. Nemaje a nežádaje tejj pán žádných ouřaduov zemských a zůstáváje religionu evanjelitského náboženství, tak život svooj na tom světě pokojně dokonal a v Vyšším Brodě, tak řečeném sídle, jest pohřben.

Matyáš, český a uherský etc. král, pořídív v Slezsku věci náležitě, odtad do Rakous do města Vídně jse vypravil, a tam vstoupiv v manželství se pannou Annou arcikněžnou, dcerou dobré paměti arciknížete Ferdinanda z Tyrolu, strejce svého, svatební veselí, jsa věku svého přes 50 let, vykonal.

Létu 1612

Po příze poznamenaných v království Českém od tří let zběhlých nesnázích, nesvornostech a nepokoji etc. císař Rudolf, toho jména Druhý, český a uherský etc. král, obklíčen jsa mnohými starostmi a zůstává na hradě pražském, roznemohl jse a nedlouho stonaje, život svůj na tomto světě dokonal a umřel v pátek den památky sv. Fabiána a Šebestiána, jsa stáří věku bezmála 60, vždyckny neženatý zůstává. Brzo pak po jeho smrti pan bratr jeho král Matyáš do království Českého jse i se paní manželkou svou vypravil.

Podle slavné paměti téhož křesťanského císaře Rudolfa etc. majestátem religionu evanjelitského náboženství osvobození evanjelitští Germanové v království Českém obejavící, jenž jse augšpurské konfessí přidržejí, dali k provozování náboženství svého stavěti kostel nákladný v jedné straně hlavního rynku staroměstského.

Po smrti císaře Rudolfa tejně, mistrné věci najevo vycházely a jeden z životních služebníkuov, komorník téhož císaře, řečený Kašpar Rucký, nízkého urození, vězením jest arestován a v tom vězení oběšený mrtvý jest nalezen, o němž praveno bylo, že by tejných, skrytých pokladuov císařských povědom byl.

Jeho Milost král Matyáš vyjel z Čech do Rakous a do Uher; nebo Uhři jeho pro potřeby své žádostivi byli. A před týmž odjezdem svým ráčil jest v království Českém své místodržící zvoliti a naříditi osoby tyto: pana Adama z Šternberka, nejvyššího purkrabí, pana Adama mladšího z Valdštejna, nejvyššího hofmistra, pana Jana Sezimu z Ouští, nejvyššího komorníka, pana Jiřího z Talmberka, nejvyššího sudího, pana Viléma Slavatu, sudího dvorského, pana Matesa Hendricha z Turnu, purkrabí karlštejnského, pana Jaroslava z Martinic, z stavu panského; pana Jana Klenovského z Janovic, nejvyššího písaře, pana Purkharta Točníka z Křimic, podkomořího království Českého, pana Ctibora Žďárského, hejtmana Menšího Města pražského, pana Diviše Černína z Chudenic, z stavu rytířského, vše rady Jeho Milosti královské.

Potomně toho roku ráčil jse zase do království Českého s královnou manželkou svou navrátiti, hotovíce jse do města říšského Frankfurtu Mejnu k volení císaře nového dle povinnosti churfírštův germanských, jakž jse tam brzo i s královnou vypraviti neobmeškal; a císařem křesťanským od churfírštův říšských germanských jest zvolen a vyhlášen. A po korunování sebe na císařství do Čech jse navrátil.

Maximilian, arcikníže rakouské, přijel do království Českého na hrad pražský k Jeho Milosti císařské Matyášovi, panu bratru svému.

V outerej druhého dne měsíce října pohřeb v hradě pražském učiněn tělu slavné paměti císaře Rudolfa, českého, uherského krále, v přítomnosti císaře Matyáše a arciknížete Maximiliana, pánuov bratří jeho. A po ceremoniích pohřebních v kostele hlavním tu na hradě pražském při hrobích císařských a královských předkův jeho jest položen.

Potom brzo téhož roku císař Matyáš, český, uherský král, opět z království Českého do Rakous se paní manželkou svou se vším svým dvorstvem a komonstvem jse odebral a odjel.

Léta 1613

Umřel v Praze Sigismundus Batory, někdejší kníže Sedmihradské země, jenž byl od císaře tureckého k císaři křesťanskému přistoupil, a vzdav zemi Sedmihradskou císaři křesťanskému, v Čechách jest osazen a do smrti (avšak ne příliš dobrovolně) zůstával. V klášteře sv. Jakuba v Starém Městě pražském jest pohřben.

Fridrich Rucký, bratr Kašpara Ruckého (jenž oběšený nalezen) zůstává v Praze, vězením arestován, protože naň potah byl, kterak by některé drahé věci po císaři Rudolfovi zůstaly a skryté za sebou jměl a zatajoval. A jsa k právu outrpnému podán, když do Starého Města pražského rathauzu veden byl, do studnice sebou vrhl, však zase vytažen jest a tím větší potah a podezření na sebe uvedl, a naň nastoupeno.

Henricus Julius, kníže brunšvické, kterýž drahý čas v Praze zůstával, nastoupil těžce právem na Purkharta Perlingera a na N., manželku jeho, pro nějaké nařklivé a nepoctivé řeči o témž knížeti a N. hrabince Šlikovně mluvené. A k tomu přivedeno, že tejj Perlinger a manželka jeho nápravu a odprošení právní, v ústa jse bijíce na rathauze pražském staroměstském, činiti a těžké vězení podniknouti a trpěti museli. Ergo: Audi, vide, face, si vis esse in pace.

Potom téhož roku jmenovaný kníže brunšvické tu v Praze na Hradčanech v domě svém, jejj slavně stavěti dal, umřel a do vlasti své ku pohřebu dovezen.

Lorenc de Ramé, Francouz, jenž byl arciknížete Leopolda nařízeným hejtmanem lidu na onen čas vojenského, pasovského, jsa obžalován, že některé vojenské osoby, jenž pod správou jeho zůstávaly, nevinně stínati dal, a jsa před arciknížete Leopolda citován a jmaje jse toho

spraviti, spurně arciknížeti mluvil a trucoval, jsa zrození lehkého. I jsa za vinného uznán, jest jat a s'at, a tak záplatu svou vzal; nebo ne krigsmanské, ale loupežné skutky provozoval.

Léta 1614

Caesar král Matyáš, zůstávaje v Rakousích, dal rozepsati sněm stavuom království Českého do města Českých Budějovic ku pondělku po památce Obrácení sv. Pavla na víru křesťanskou, že osobně přítomen býti neráčí, příčina toho, že v Praze promírali, jest položena. Na kterémžto sněmě mimo berně nic jiného způsobeno není; což jse mnohým nelíbilo. A Jan Krocín z Prahy, jsa Jeho Milosti císařské rychtářem Starého Města pražského, jeda k témuž sněmu, na cestě umřel.

Nesnáz a nevole vznikla v Germanii říši o stavení pevnosti nové Wilhejmu při řece Rejnu, aby tu pas Španěluom, do říše vskakujícím, zastaven byl, čehož strana odporná bránili a tomu dovoliti nechtěli. A tak jedni stavěli, druzí bořili, sobě odporující.

Město říšské v Germanii, řečené Ach, Aquisgranum, jsa dáno do achtu císařského pro fedrování a přechovávání stavuov nydrlandských, králi hispanskému protivných, čehož když přestati nechtěli, jsou vojensky obleženi, a nemaje retuňku, jse poddali a svoliti museli.

Některí jiní z obojí strany jedni od druhých k druhým přistupovali.

Léta 1615

O masopustě pan Adam mladší z Valdštejna, jsa nejvyšším hofmistrem království Českého a jedním místodržícím v témž království a jsa vdovcem, pojal k manželství N. pannu šlechtičnu z Žerotína v markrabství Moravském.

Při soudu zemském v království Českém, jenž jse držal o suchých dnech postních na hradě pražském, jeden z rytířstva, Petr Ježovský z Lub, ortelován a odsouzen jest hrdla, vyveden a s'at proto, že manželku svou, rozenou Nypšičku, zoumysla beze všeho jejího provinění zamordoval. Vymlouval jse, že ho d'ábel posedl, ale nebylo mu platno.

Císař Matyáš, český, uherský král, přijel zase do království Českého na hrad pražský z Rakous s královnou Annou, císařovnou, manželkou svou.

V pondělí 6. dne měsíce července město Klatovy vyhořalo kromě asi pěti domů všechno ohněm domácím.

Sněm český obecní, jenerální, od stavuov dávno žádostivý po nejedněch toho odkladích, začínal jse na hradě pražském a konati jse prodlévalo, očekávaje na legáty přespolní.

A tehdáž zabit jest v Praze Adolf mladý Vchynský od N. Sekerky, svadivše a pobídše jse k bitvě na Špitálsko.

Při konci měsíce července Melichar Gloselius, biskup vídeňský, kterýž mnohé škodné věci předsebral a všudy jse, jsa nízkého splození, plichtil, přivelebil jse také do Prahy k sněmu českému.

Ačkoliv příměří s Turkem učiněno, však pod tím Turci nepřestávali v Sedmihradské zemi a Uherské škoditi, jimž ten ctný rytíř pan Sejfrid Kolniš statečně odpíral, pročež Turek zrušením příměří hrozil. Avšak to zase jest ve Vídni, městě rakouském, v přítomnosti legáta tureckého k tomu vypraveného spokojeno a porovnáno a nadepsaný pan Kolnič arestován a vrchnosti své v nemilost vešel. Potom měsíce srpna ten turecký legát přijel z Rakous do Prahy k dokonalému s Jeho Milostí císařem Matyášem utvrzení příměří nadepsaného.

Vše v Praze; N. pan Tetaur, zkušený krigsman, zabit jest vlastní zbraní jeho rapírem od N. Ellbognera, pacholete páně Zdeňkova z Lobkovic, nejvyššího kancléře, kteréžto pachole tejj pan Tetaur z něčeho trestal a bítí chtěl.

Když pan Václav Vchynský toho vždy následoval a vyhledával, aby jemu panství chlumecké a kolínské (jež sobě od císaře Matyáše darované jměl) dckami zemskými utvrzeno bylo, a stavové k tomu povoliti jse spečovali, i dal jse do nějakých potupných řečí s pohružkami, kterýmiž na sebe víceji popudil. Nebo stavové, vznešše to na Jeho Milost císařskou, za opatření právní proti němu žádali, některá přečinění jeho mu zpomínajíce a obnovujíce, až k tomu přivedeno, že jesti do arestu vzat a na rathauz Starého Města pražského a odtad' do domu Hulianova v témž městě dán, a varta mu nařízena a nadepsaná panství jemu jsou odňata; nebo i chlumečtí obyvatelé těžce jej při Jeho Milosti císařské obžalovali. K obvinění jeho pak právnímu osoby z stavuov a prokurátorové jsou nařízeni.

Sněm český jenerální, obecní, jest na hradě pražském v přítomnosti Jeho Milosti císařské, českého a uherského krále Matyáše dokonán a zavřín v sobotu po památce sv. Jeronyma, na

kterémž po svolení berní velikých svolili jse páni stavové dáti tomu Melicharovi Glöselovi, biskupu vídeňskému, sumy peněžité dvadceť tisíc kop míš.; a to za nic, jen že prej o příměří s Turkem učiněné starost a péči jměl. Tak jse chlubil a šacoval, jako by to bez něho dovedeno býti nemohlo.

Na témž sněmu jest také nařizeno o zvelebení národu českého a jak by cizozemci do království Českého přijímání a osazování býti jměli, též o zvelebení řeči české. Ale to žádné platnosti neneslo: nebo věc juž jest zastaralá, obmeškaná, nezhojitelná a nenapravitelná skrze vlastní nedbalost a nesvornost českou. Nebo mnozí Čechové sami proti avým cizí fedrovali a sebe zlehčovali etc.

Ó BOHEMIA

Předešle a za pohanstva
byla Česká země pustá,
zůstávaje tak od dávna
lidského rozumu prázna.
Když pak z osudu božského
od národu slovanského
skrze Čecha osazena,
ve všem dobrém rozmnožena,
tu hned národové jiní,
závistiví, nepřizniví,
oč prve nikdy nestáli,
nestarali, nevzdělali,
zosobit usilovali
a do Čech jse valně drali,
chtíce to Čechům vydřítí,
z cizí práce rozkoš jmíti
a svou vůli provoditi,
o vše všudy připraviti.
A usilují posavad,
aby jen každý v Čechách vlád.
Čechové se jen dívají
a nic na vlast svou nedbají,

mnozí i napomáhají,
tak k záhubě pospíchají.
Jměžž jse dobře, milý Čechu,
nelez dále do posměchu;
každý do tvé vlasti běží,
nezůstáváš jen v loupeži;
nec valet libertas plus
a snad Čechům periodus.
Ochraňujž sám Pán Buoh tebe
a pomoz z země do nebe.

Poselství turecké v ten celý sněm v Praze zůstávalo, čekaje na vypravení s nimi poselství císařského.

Turecký legát, jenž až posavad v Praze zůstával, a pan Heřman Černín jest také od císaře Matyáše Jeho Milosti v legátství do Turek vypraven.

Nesnáz také a nevole vznikla Karla Emanuele knížete sofojského proti Filipovi, králi hispanskému, jsouce přátelé krevní, pro nějaké právo a spravedlivost, již jse sofojský jmíti pravil a na témž králi hispanském jmíti chtěl, čemuž král místa nedával.

(1616-1620)

Léta 1616

V neděli totiž Dominica Omnis terra, po památce Tří králuov, 10. dne měsíce Januarii, ledna, Jeho Milosti císařské paní manželka, arcikněžna rakouská Anna, korunována jest k království českému slavnou korunou téhož království v kostele hlavním na hradě pražském. Po témž korunování bylo slavné světské hodování, potom turnaj rytířský, vněmž Jeho Milost císařská Matyáš také osobně býti a tu kratochvil provozovati ráčil.

Fridericus Ulricus, kníže brunšvické, po smrti pana otce svého Henricha Juliusa způsobem téhož pana otce svého nepřestával na měšťany města Brunšviku vojensky nastupovati, usilujíce je vždy podmaniti, jemuž jse oni statečně bránili a odpírali, a nemálo lidu z obojí

strany ztraceno, až ta nesnáž mezi nimi jest císařským nařízením (oč tak mezi nimi činiti bylo) smluvena a spokojena. A kdo zabit, ten tam.

Pan Václav Vchynský z arestu, do kteréhož dán byl, jest na soud zemský o suchých dnech postních povolán, a jsa z těžkých věcí, jenž jse naň vztahovaly, obviněn, jest slyšán a svědkové proti němu jsou publikováni, jakých by jse věcí proti Jeho Milosti císařské, soudu zemskému, stavuom a zřízení zemskému etc. dopouštěl, jest naň vedeno a ukazováno. On vida, že jináč nelze, na milost jse Jeho Milosti císařské dal, kteréž i užil. Avšak vězení jest mu nařízeno do Kladska, kdež i dovezen jest do dalšího o něm nařízení. Ale on nejsa opatrně vartován, příštího měsíce máje odtad jse dobyt a ujel, po němž psáno a vyhlášeno, kdo by jej jal a dodal, že tomu 10.000 kop míš. a za hlavu jeho 5.000 kop dáno bude.

V Frankfurtu při řece Mejnu, městu říšském germanském, někteří z obce téhož města jsou zjímáni, ortelováni, někteří stínáni, jiní mrskáni, zvyovídáni, protože předešlého roku srotivše jse bezprávně proti konšeluom téhož města, šáhli na židy a je z města vyhnali. Čehož židé nemeškali na vrchnost vznášeti a žalovati. Po kteréžto vykonané exekucí židé zase do téhož města jsou uvedeni.

Melichar Glösl, biskup vídeňský, učiněn od papeže, biskupa římského, kardinálem a klobouk kardinálský posvěcený jest jemu do Prahy, kdež na ten čas zůstával, přinešen, při čemž dálo jse slavné hodování.

Jeho Milost císařská ráčil tuze nastupovati na pana Henyga z Valdštejna a na N. Magrli, prokurátora v Praze, pro nějaké traktáty v impressí téhož pana z Valdštejna tisknuté a vuobec vydané. Skrze což Ondřej Misera, impressor a poddaný téhož pana z Valdštejna, o hrdlo přišel. Naposledy to pokutou peněžitou spokojeno.

Těch časuov arciknížata rakouská Maximilian, pan bratr Jeho Milosti císařské, a Ferdinand z Štýrska, pan strejc, trvali tu na ten čas při Jeho Milosti císařské na hradě pražském.

Léta 1617

Od Jeho Milosti císaře Matyáše, českého a uherského krále, položen a rozepsán jest stavuom království Českého sněm na hrad pražský ke dni pondělnímu, 5. dne měsíce Junii, června, za příčinou, že Jeho Milost císařská, jsa věkem sešlý a bez plodu zůstáváje, o successora království Českého pro ujítí po smrti jeho o království České nevolí a nesnáží (ach neušlo

toho, jakž dáleji uvidíš) jednati ráčil. A tu jest na tom sněmě arcikníže rakouské Ferdinandus z Štýrska, strejc Jeho Milosti, successorem k království Českému zvolen, a aby k témuž království za živobytí Jeho Milosti korunován byl, jest nařízeno a terminováno, však summa potestas v témž království aby při Jeho Milosti císaři Matyášovi do smrti jeho zůstávala, což tím sněmem jest utvrzeno; a berně králi novému Ferdinandovi jest svolena a nařízena.

Maximilian Hošťálek, první konšel z města Žatce, ozval jse při témž sněmu něco o religion evanjelitskýho náboženství, a jsa v tom od jiných svých společníkuov opuštěn, v nenávist a nebezpečenství vešel. Tak jse začínalo k následujícím hrozným věcem.

Turecké poselství opěty do království Českého přijelo, jichž principál, Gracianus tak řečený, praveno, že jest křesťan poturčilý; jsou forýrováni do města Nymburka nad Labem a tam na čas zůstávali do dalšího nařízení.

Podle příze psaného sněmovního svolení a nařízení arcikníže rakouské Ferdinandus jest na království české v kostele hlavním na hradě pražském v ten čtvrtek, den památky Petri et Pauli apostolorum Christi, korunován v přítomnosti Jeho Milosti císaře Matyáše a arciknížete Maximiliana, panuov strejcuov svých, a arcikníže Leopolda, bratra svého. Mnohým se to nelíbilo. Týmž způsobem a téhbož léta jest tejj arcikníže k království uherskému zvolen a v Prešpurce korunován.

Drahoty veliké byly ve všem, zvláště v obilí i v některých okolních zemích veliký nedostatek a hlad. Pročež z Čech mnoho nachovaného od lakomcuov peněžitých, jenž na drahotu číhali, chovajícího obilí jest vyvezeno. - Nota: Česká země může pravdivě nazvána býti špižírnou Germanie.

Matyáš Caesar, Imperator, a Ferdinandus, juž český král korunovaný, ráčili vypraviti jse do Sas k churfirštu saskému a slavně tam jsou přivítáni. A mezitím nadepsané turecké poselství, hnuvše jse z města Nymburka do Prahy na vyslyšení, odpověď a vyslyšení očekávalo.

Na hradě pražském v kostele novém za velkým palácem N., syn legáta hispanského, zabil N. hrabí, dvořenína legáta florenského, o místo jse pohodše v tom kostele; a šarvátka ta byla mistrná.

Měsíce Augusti, srpna, umřel p. Jan Sezima z Ouští, jsa nejvyšším komorníkem království Českého.

Páni Moravané a páni Šlezáci arcikníže Ferdinanda, korunovaného krále českého, za pána svého týmž způsobem jako Čechové přijali, jakožto vtělení lenní oudové téhož království.

Gracianus, legát turecký, zase jest s svými z Prahy vypraven.

V městě Ouští nad Labem někteří z obce téhož města zbouřivše jse zabili svého primasa, totiž konšela prvního, vzavše příčinu, že by o nich nevěrně a zrádcovsky smejšlel a praktikoval proti religionu a jich náboženství.

Matyáš, obnoviv v království Českém místodržící, s císařovnou manželkou svou a se vším vystěhoval jse a odjel z království Českého do Rakous. A to Jeho Milosti poslední odjezd; neboť jse víceji do téhož království nenavrátil.

Pan Heřman Černín, jenž od Jeho Milosti císaře Matyáše v legaci vypraven byl, zase jse vrátil a do Vídně dostal. Ta poselství sem i tam činěná dály jse pro dokonalé utvrzení s Turkem pokoje a příměří. Nebo nětco mezi stranami na odpořích a nedorozumění bylo.

Léta 1618

Dva N. N. Germané, Němci cizozemci, řečení Hokové, jenž na onen čas při panu Petrovi Vokovi z Rožmberka dvořané byli a lásku jměli, svadivše jse, sami nětco na sebe problekli, skrze což v domnění a podezření vešli a potah na ně byl, že by skrze ně kšaft téhož pana z Rožmberka sfalšován byl. Nebo tím kšaftem bylo týmž Hokuom napsáno a odkázáno. Pročež jsou vězením stíženi a těžce na ně nastupováno. Neví jse, jak toho odbudou.

Po odjezdu posledním císaře Matyáše z království Českého nepřestávali jse v témž království o religion v náboženství sobě protivní škorpiti, jedni druhé sužující a při vrchnosti ošklivíce, takže strana evanjelitského religionu; k opatření sebe sjezd sobě do Prahy položili. To když jse doneslo císaře Matyáše, jenž již v Rakousích zůstával, mandáty svými přísně ten sjezd zapověděl; a tak to na ten čas zrušeno.

Pod tím z obojí strany vždy jse od jedněch k druhým záští, hněv a nenávist rozmáhalo. Opat broumovský a obyvatelé města Broumova o kostel jich farní různici a odpory jměli; i jinde nesnáze byly. Tak jse vždy k hrozným a žalostivým věcem, kteréž skrze to pošly, přibližovalo a hrnulo. Žádný v to nevkročoval, a pokoj do Čech nechtěl, různice, sváda, Mars pohotově byly jako bratří.

Když jse pak to nepřátelství mezi stavy v království Českém rozjitřilo, rozhorlivše jse někteří z strany evanjelitských, jichž principál byl pan Hendrich Mates hrabě z Turnu (nerozváživše, co z toho pojde) srotivše jse, vebrale jse na hrad pražský, a tu všedše z nich někteří úprkem do kanceláře české, kdež někteří páni místodržící v radě byli, a jich jse zmocnivše a tak na ně sáhše, dva, totiž pana Viléma Slavatu, nejvyššího sudího království Českého, kterýž, byv prve religionu evanjelitského, k římskému náboženství přistoupil, a pana Jaroslava z Martinic Smečanského, purkrabí karlštejnského, a s nimi Filipa sekretáře ven z oken do příkopu hradského pod touž kancelářů vyházeli, davše jim vinu, kterak by evanjelitské a jich religion a náboženství zahubiti usilovali, vrchnost proti nim pozdvihovali a popuzovali, v nenávist uvozovali, ouřady zemské sobě osobovali a svým k tomu napomáhali, ve všem evanjelitských pomíjejíce a nátisky jim činíce, a vše bez obce že by sami podle vuole své činili etc. Naproti tomu praveno, že oni pozdvížení ne proto, ale z závnsti a nepřívzně jim ouřaduov zemských a povejšení to před sebe vzali, a opovrhše království Českého právo sami jse žalobníci, svědkové, soudcové učinivše, na residenci Jeho Milosti císařské krále Českého šáhli etc. Actum toho vyházení ve středu po neděli Křížové tak řečené, 23. dne máje měsíce před památkou Nanebevstoupení Krista Pána. - S podivením bylo, že z nich žádný tím vyházením usmrčen nebyl, a živi ostavše, jak mohli jse opatřili. Vdole y městech pražských strach byl z téhož, pročez mnozí jse skryli a zujížděli.

Po takovém skutku opovážlivém strana evanjelitská tak zbouřena a pozdvížena rozuměje, že jim skrze to těžké věci následovati budou, závazky a zápisy k ochranění sebe a vlasti své sobě obnovili, veřejnost vojenskou nařídili, hradu pražského a spravedlností zemských (však vše jménem a k ruce Jeho Milosti císařské, králi českému, pánu svému) jse ujali etc. Při tom dáleji spis svůj a omluvu vuobec vydali a tisknouti dali, proč by jse tak pozdvihli, kterémužto tisknutému vydání, knížce, Apologia jméno dali. V níž mnohé příčiny a kterak by od strany religionu jich (proti majestátu od slavné paměti Rudolfa císaře jim na osvobození náboženství jich daného) protivné sužování a utiskování byli, práva a spravedlnosti těžce dostávali etc., jakž táž Apologia jich mnoho v sobě jiného obsahuje. - Mniši ordinis Jesuitarum od týchž stavuov evanjelitských jsou na věčnost z království Českého vypovědění, do kterýchž sobě také tíž stavové velké stížnosti kladli.

Tíž stavové v království Českém po zrušení místodržících od Jeho Milosti císařské v témž království nařizených obnovili sobě defensores podle jim toho přizepsaným majestátem císařským osvobození a přes to vyvolili z sebe directores (tak je stitulovavše) ze tří stavuov

království Českého osob třidceti k spravování země a potřeb jim dále náležitých. Ty všeckny věci, co jse tak v království Českém dály, jsou daleko rozhlášeny s pohružkami a žalobami. Directores pak dotčení nařízení rozposílali po krajích patenty, listy otevřené, citující nimi stavy království Českého ke dni nedělnímu a pondělnímu po památce sv. Trojice na hrad pražský, kde jse jich sjelo nemálo, a tu opáčivše své stížnosti a nastávající nebezpečnosti, i to uznavše, že Jeho Milost císařská nad tím jich předsevzetí velikou stížnost nese, a uradivše jse, veřejnost vojenskou a na to berni utvrdili a od okolních některých knížat evanjelitských, též Moravanuov a Slezákuov pomoci a spolčení vyhledávali.

Pan Vilém Slavata po příze psaném sebe z kanceláře hradu pražského vyhození obávaje jse, aby něco dáleji proti němu doma na ten čas zůstávajícímu od týchž pozdvížených stavuov předsevzato nebylo, revers jim na sebe podle vuole jich učinil a tak při pokoji zůstával. Však potom před dalším nebezpečstvím z země odjel, což též pan Adam z Šternberka, nejvyšší pan purkrabě, a pan Jaroslav z Martinic Smečanský a někteří jiní učinili a na ten čas uprázdnil.

Na pana Zdeňka z Lobkovic, nejvyššího kancléře, též těžce od týchž stavuov českých naříkáno a žalováno, že by je stavy a religion jich zahubiti obmejšlel a usiloval na zkázu jich etc. Čemuž on odpíral.

Všeckna města česká třetího stavu užívající k týmž spolčeným, pozdvíženým stavuom přistoupili kromě Plzeňských a Budějovských; ti odepřeli.

Stavové knížetství Slezského, jsouce religionu evanjelitského, na vyhledávání při nich toho od týchž stavuov českých jim svolivše k ochraně sebe a religionu přistoupili a apolečnost učinili. Páni Moravané, jsouce rozdílného religionu i jinak v rozržitosti a jedni k druhým v nenávisti, na ten čas odepřeli, nevěda, jak činiti. A tak sem i tam z obojí strany o pomoc, ochranu, společnost jednáno, vyhledáváno a puntováno. Nevěda, kdo s kejm bude a jaké to skončení vezme. Mnozí vrtkaví jsouce nevěděli co činiti a držeti.

Uhři také o přátelství, pomoc a společnost od stavuov českých evanjelitských vyhledávání a žádání byli, vyslavše tam k nim a o to N. doktora Jesseniusa; ale Jessenius jest tam od strany odporné arestován, však potomně propuštěn jsa, do Čech jse navrátil.

Melichar Glesel, Esel, biskup vídeňský, kardinál, jenž jsa nízkého splození, a jakž praveno, nějakého pekaře syn byl a vysoko vzešel, jest na poručení a nařízení arciknížete rakouského

Ferdinanda, již voleného a korunovaného českého a uherského krále, arestován vězením a bohatství peněžité, kterýchž šacunky, dary a jinak nabyt, jest mu odňato za příčinou, že nevěrně a neupřímně, zvláště v příčině Benátčanuov, domu rakouskému protivných, jse choval a tak bohatství nabejval.

Když jse tak další pozdvižení v království Českém rozmáhalo a k pokoji nižádnému nešchylovalo, jen mstítí a trestati a z druhé strany jse brániti následovalo, město České Budějovice, stavuom českým odporující (do něhož nětco lidu vojenského císařského puštěno bylo) jest vojensky od lidu týchž stavuov (nad nímž nejvyšším pan Hendrich Mates hrabě z Turnu, přední původ toho českého pozdvižení, nařízen) obleženo.

Lid vojenský od císaře Matyáše a krále Ferdinanda shotovený a nařízený, nad čímž nejvyšším učiněn Henricus řečený Dampir, rozený Francouz, vtrhl vojensky do království Českého a tak jse začalo v témž království hrozné té země zkáza a hubení pálením sídel, zajímáním dobytka i lidí, šacováním, drancováním etc., zvláště v kraji Čáslavském, kdež jse tejj Dampir s týmž lidem dostal a ležení vojenské nedaleko města krajského Čáslavě sobě zarazil; lidé, obyvatelé okolní, jak kde a s čím kdo mohl, utíkali. Nadepsaný pak hrabě z Turnu, polní vojenský hejtman a jenerál lidu českého vojenského, přitáhl s týmž lidem do téhož kraje Čáslavského k městu krajskému Čáslavi, a tu ta obě vojska sobě nepřátelská z velkých kusuov na sebe střílely, čímž někteří z obojí strany jsou usmrceni, a každá strana fortele svého užívající, bitvy polní svěsti jse jim nevidělo. A tak jse rozjeli. Dampir dal jse dáleji po království Českém, sem i tam jse obraceje, podle fortele svého podmaňující, seč býti mohl. N. hrabě z Hollochu, jenž jse stavuom českým propůjčoval a také jedním jich polním hejtmanem učiněn, pomocí svou obmeškával, což mu za zlé vykládáno bylo.

Vydány jsou noviny tisknuté, že tohoto roku 25. dne měsíce Augusti, srpna, v zemi Švejcarské nějaký veliký skalnatý vrch, nad městem řečeným Plurs, trhše jse upadl na město a je všeckno i s lidem v něm obývajícím, jichž do 1500 počítali, zasil a zařítíl, takže nezhati žádného znamení od stavení.

Nadepsaní spolčení stavové království Českého pozdvižení a spuntování nepominuli také od stavuov nydrlandekých evanjelitských a při některých knížatech germanských pomoci vyhledávati, kteréž i dostali, takže Ernestus inlegitimus comes Mansfeldius jest do Čech vojensky vypraven, maje lid řečený dragones, o nichž mnoho rozprávěno bylo. Kterýžto

Mansfeldius s nětco lidu českého oblehl město Plzeň, týmž stavuom českým odporné, v němž jse plzeňští s lidem císařským zavřeli a bránili, statečně odpírajíce.

Stavové slezští, svolivše také stavuom českým pomoc, dvanácte set jízdy a okolo dvou tisíc pěchoty lidu vojenského do Čech vypravili. A tak jse nemálo lidu vojenského v Čechách z obojí strany shromáždilo, jedni druhým jak moha škodíce, a země Česká jse vždy hubila a plundrovala. Toho lidu slezského nařízen jest vůdcem a hejtmanem N. markrabě z Brandenburku, jenž jse byl v Slezsku osadil a kníže z Jegendorfu jmenován byl.

V Rakousích arcikníže Maximilian, bratr císaře Matyáše, pán pokojný a dobrotivý, nikda jse neženivše a nemaje nad těmi vojny a pozdvižením žádného zalíbení a vždy ku pokoji radíce a napomínajíce, umřel.

Umřel také pan Albrecht Smiřický z Smiřic, pán český, mladý a bohatý, neženatý zůstávaje, roznemohše jse v ležení polním českém vojenském nadepsaných stavuov českých, kdež jse byl vypravil, zůstávaje v jich společnosti; a tak dokonal věk svůj v pondělí 19. dne měsíce Novembris, listopadu. Kterýžto pan Smiřický také pány místodržící z kanceláře české na hradě pražském vyházeti pomáhal, skrze což potom statkové a bohatství jeho, jako i jiných v témž pozdvižení českém společníkuov, jiným jse dostalo.

Měšťané plzeňští, stavuom českým spolčeným odporní, zůstávajíce až posavad vojensky obležení skrze Ernesta Mansfelda k tomu nařízeného, jsou mocí dobytí a přemožení a tak podmaněni k ruce týmž stavuom českým. Nebo tíž Plzeňští od starodávna při náboženství římském zůstávaje, evanjelitskému religionu jse protivili. Tejž hrabě Mansfeldius na slovo vzat a opanovav město Plzeň činil a řídil tam podle vůle své.

Měsíce listopadu, Novembris, hvězda ocasatá ukazovala jse na obloze nebeské tímto způsobem.

Město Brod Německý v kraji Čáslavském, panu Trčkovi náležité, lidem vojenským císařským osazeno bylo, k němuž nětco lidu od stavuov nařízeného přitáhlo, chtěje je vzdáním opanovati; ale nic nedovedše zase jse navrátili. Pěchota, jenž v městě Kolíně nad Labem ležela a stavuom českým náležela, hnuvše jse odtad na Valetě vybili a vytloukli klášter Sedlecký nedaleko Hory Kutny v nebytí doma opata téhož kláštera Bartolomea Píky, pobravše, co našli. Actum v advent, měsíce prasince, Decembris.

Pan Hendrich Mates hrabě z Turnu, principál stavuov českých spolčených, vtrhl vojensky s lidem, jež pod správou svou jměl, do Rakous a tam štrafoval, činíce škody veliké, jakž jse z obojí strany páchalo a provozovalo, a mnozí nevinní trpěti museli. Nebo když jse vadí a rvou páni, nastavte vlasuov nebozí poddaní!

Smrt také svou moc a vojnu provozovala, pojavše z tohoto světa pamí Annu, císaře Matyáše, českého a uherského krále, manželku, jenž umřela v Rakousích měsíce tohoto Decembris, prasince. A tak Jeho Milosti císařské, pánu z přirození dobrotivému a pokoje žádostivému, zármutku, žalostí a starostí nesvorností křest'anskou přibejvalo a se přidávalo bez jeho viny. - Pán Buoh račiž vše spokojiti svou všemohúcností!

Léta 1619

Hvězda opěty jakási podivná, jasná a jse třpytící dnuov nočních vidína byla v obloze nebeské, jako by dvojitá byla, tímto způsobem.

Pod tou v Čechách vojenskou rozbrojí velké loupeže a lidí obírání po cestách i v domích jse páchaly a provozovaly od lidu vojenského z obojí strany a šacuňky, vem kde vem, víra sem, víra tam, poberat' všeckno, věř sobě, jak chceš! K pokoji žádné naděje nebylo, práva zastavena a lidé k spravedlnostem svým přicházeti nemohli.

Ernestus hrabě z Mansfeldu nadepsaný dán a vyhlášen jest do achtu císařského proto, že jest jse Čechuom pozdviženým potrebovati dal a jim napomáhal, v čemž i od Fridricha, pfalckraběte při Rejnu, churfiršta říše, psaním k němu učiněným potvrzován byl, jenž z německé řeči na česko přeloženo jest v slova tato:

Fridrich, z boží milosti pfalckrabě při Rejnu, svaté říše churfiršt etc. Nepochybujeme, že o tom dobrou vědomost jmáte, kterak dnuov pomínulých Jeho Milost císařská původem a nabízením některých rad svých mandata v rozdílná místa, do měst říše svaté, vztahující jse na osobu Vaši, rozeslati a publikovati dáti ráčil, kterýmiž osobu Vaši do achtu, na to, aby i mocí na Vás saženo bylo, každému moc dáváje, příčinu toho pokládajíc, že jste do království Českého, Jeho Milosti císařské vlastně náležejícího, lid cizí vojenský uvedli, jakž týž mandát to v sobě šířeji obsahuje a zavírá. Vpravdě jest nám to s nemalým podivením, že Jeho Milost císařská na obšírné psaní churfirštův, knížat sjednocených Svaté říše, v příčině nynějšího zbouření v království Českém, též defensí v Svaté říši od churfirštuov a knížat sjednocených a léta 1618 v Rotnburku nad řekou Tauber měsíce listopadu společně shromážděných učiněné,

pamatovati neráčí, proč a z kterých příčin jsou sobě tejš sjezd položili, že Vás za nejvyššího jenerála nad lidem válečným do království Českého, na kteréž jse tak veliké nebezpečnosti valilo, a potomně i na města a knížata svaté říše a sumou na vseckny stavy evanjelitské bylo by následovalo, jakž toho začátek léta 1614 při Achu, Milhejmu a Vezlu, pod zástěrou rebelie, s jistým Jeho Milosti císařské povolením cizí vrchností, ouhlavnímu nepříteli všech stavuov evanjelitských učiněn jest, a to vše bez vuole a vědomí churfírštuov svaté říše. Co jse do achtu dávání dotejče, nic před sebe bráti nemá, čehož také příklad na slavné paměti císaře Rudolfa II. léta 1594 při městě Donawerd, že ne cizí vrchnosti, než knížat svaté říše, bavorskému podle nejbližší příležitosti exekucí z vuole a vědomí churfírštuov svaté říše na sněmu, téhož léta vejš dotčeného v Řezně držaném, poručena byla. Což tím způsobem i při Achu a Milhejmu, však pokudž toho hodné příčiny byly, kráčeno býti jmělo. Z čehož jse poznává, že to jest začátek na zkázu a vyvrácení, bez ušetření všech stavuov a krajin, evanjelitských učiněn byl. Nebo Vezl nikda proti Jeho Milosti císařské nic neprovinil, nadto vejš domu rakouskému nikda nenáležel, nýbrž v moci knížat jilichských jako i vsecko hrabství klevské zůstával, toliko pro samé náboženství evanjelitské téhož léta 1614 obležen a v moc cizí vrchnosti uveden jest. A kdyby tehďaz to zlé předsevzetí zastaveno nebylo, oumysl jejich byl dáleji do svaté říše vtrhnouti. Že pak léta 1618 na stavy evanjelitské království Českého pro samé náboženství mocí válečnou na zkázu a dokonalé vyvrácení sáhnuto býti jmělo, slušně a spravedlivě podle moci práva přirozeného a práv všech národuov propůjčení, týmž nepřáteloum a škůdcaom svým vstříc vkročeno jest a pro obhájení téhož království Českého, jakožto nejpřednějšího sloupu svaté říše, a sumou všech stavuov i vyšších i nižších náboženství evanjelitského, netoliko od stavuov evanjelitských, nýbrž od všech churfírštuov, knížat sjednocených i tý společní konfederací za nejvyššího jenerála s jistým počtem lidu válečného do království Českého nařízení a vypravení jste. Protož to bannum, totižto acht, na překážku téhož předsevzetí nynějšího pro obhájení náboženství a odvrácení všeho zlého nebezpečnosti následujícího, s vědomím a mocí svou Vám od společné konfederací dáno, v ničemž býti nemůže, nýbrž poněvadž jse tu v nejmenším důstojnosti Jeho Milosti císařské urážení nenachází, té povinnosti Vaší podle moci Vám dané kráčeti budete. Nebo poněvadž pře spravedlivá jest a velebnosti božské jse velice dotejkající, sám Buoh dáleji k vyvrácení nešlechtných rad a obhájení pravdy své svaté prostředky k tomu obranými a pomocí svou přispěti ráčí. Datum v Hejdlburce 9. Marcii anno 1619.

Stavové spolčení evanjelitští v království Českém citovavše jse shromáždili jse na hrad pražský a opěty veřejnost vojenskou obnovili a nařídili a přitom vyhlásili a vuobec rozepsati

dali a za nepřátely své položili, a aby země české prázdný byly osoby tyto: Pan Zdeněk z Lobkovic, jsa nejvyšším kancléřem království Českého, jenž při Jeho Milosti císařské v Rakousích zůstával; pan Jaroslav Bořita z Martinic Smečanský; ten také po vyhození sebe oknem z kanceláře hradu pražského v Čechách nezůstával; pan Vilém Vřesovic, jsa nejvyšším mincmejistrem, jenž také z Čech odjel; pan Zdeněk Lev Libštejnský z Kolovrat, pan Albrecht Šebestian Leskovec; pan Jan z Klenového, jsa nejvyšším písařem, Přibík Jeníšek z Oujezda, Pavel Michna, sekretář, Jiřík, bratr jeho, s dědici a budoucími svými. - Kterýžto Pavel Michna při kanceláři císařské vzešel a také na ten čas při Jeho Milosti císařské v Rakousích zůstával. Ferdinand Rudolf Lažanský, Fabius Maximus Ponzonius, mistr Filip Fabricius, sekretář, jenž také z kanceláře hradu pražského vyhozen byl, Jan Albrecht z Trnice, jsa císařským rychtářem v Starém Městě pražském, Jan Chryzostom Šrepl, byv císařským rychtářem v Novém Městě pražském, i s dědici budoucími svými; Kryštof Šrepl, bratr jeho, tolikéž, Andreas Leinhaus, Samuel Kolinus, řečník, prokurátor, Benedikt Meiskhynig, ouředník arcibiskupuov; Jakub Hořický z Tepenče, Zikmund Turnovský, hejtman krumlovský, Gregor z Hornsfeldu, Samuel Albín, Leonhart Korcka, hejtman někdejší v Jindřichově Hradci, Adam Václav Andreae, Severin Táhlo, písař novoměstský, Mistr Jan Začal, Jan Chroust, vážnej, Michal Rychtršic, Jiřík Pretorius, ouředník broumovský, Jan Lohelius, arcibiskup pražský, Wolfgangus Selender, opat broumovský, Kašpar Kwestenberger, opat strahovský, a těm prej podobní, kteříž by jse ještě vyhledali.

Těž nařídili tíž stavové čeští spolčení, aby v ouřadech a službách zemských nebejdali tito: pan Adam z Šternberka, byv nejvyšším purkrabím pražským, pan Vilém Slavata, jenž také z kanceláře české vyhozen byl a jakýsi revers týmž stavuom českým na sebe učinil a také z země odjel, pan Heralt Václav Libštejnský z Kolovrat, pan Fridrich z Talmberka, byv presidentem nad appellacímí, pan Hendrich Libštejnský z Kolovrat, pan Sezima z Vrtby, pan Heřman Černín, Petr z Libenthalu, Purkhart Točník, byv podkomořím království Českého, Kryštof Vratislav z Mitrovic, Mates Pregl, byv hofrychtýřem, Jan Ploteis, sekretář, Kryštof Grad, Franc Osterštog, Jan Sferýn, Florian Libochovský, Jan Hogner, byv císařským rychtářem v Menším Městě pražském; Matyáš Šiška a Mikuláš Mrázek, oba z Litoměřic; Bartoloměj Kolenius, ouředník doksanský; Jakub Vilém Achlar; Fabian Holub, mistr Jiřík Šín, Jiřík Walter; z města Mostu tito: Jan Vopice, Jan Španmiler, Jan Ebrhart, Melichar Štehor, Ondřej Blumštein, Jan Muk, Jan Horštat, Martin Wagner.

Tím pak a takovým nařízením nadepsaní stavové čeští tak spolčení větší sobě nenávisť a při vrchnosti hněv a nebezpečnost (s čímž jse potomně potkali) učinili a způsobili, a země Česká hubiti jse nepřestávala.

Mezitím jistotně zvědino a vuobec oznámeno, že císař Matyáš, český, uherský král, v městě rakouském Vídni, jsa mnohými starostmi pro takové rozbroje obklíčený a obtížený roznemohše jse, živobyťi své v tomto světě dokonal a umřel, jenž žádostiv byl to vše milostivě k spokojení přivesti, a Saturnus zuřivý tomu nechtěl a panně Audienci cestu zamezil. Po jehožto smrti vždy jse dáleji a tížeji ty rozbroje vojensky rozmáhaly; nebo arcikníže rakouské Ferdinand, pan strejc císaře Matyáše, té války vojenské tak začaté jse ujavše, na království české a uherské, jakožto k týmž královstvím za živobyťi císaře Matyáše sucesor zvolený a korunovaný dosednouti jse hotovil; ale pozdvižení stavové čeští, to vše opovrhše (a nepochybně) boje jse následujícího trestání (kteréhož však potomně neušli) a věda, že neobránili jse, že jse nevyprostiti, vždy jse vojensky, jménem obhajování vlasti a religionu sílili, rotili a puntovali, králi Ferdinandovi odporující, kladouce příčiny, že by kvuoli straně římského náboženství (kteréhož se přidržel) religion evanjelitský usiloval zahladiti a království České sobě a domu rakouskému v dědičnou poddanost uvésti a jich svobody jim odniti etc. Čímž stavuov slezských po sobě potáhli, že jse s nimi spolčili a jedni druhým pomáhati a sebe retovati sobě jse zavázali. Týmž způsobem někteří z stavuov markrabství Moravského učinili, někteří pak odepřeli, pročez také mezi týmiž pány Moravany různice a ncsnáze vzešly a někteří arestováni jsou a někteří přeč zodjížděli.

Karel, arcikníže rakouské, bratr krále Ferdinanda, jsa biskupem vratislavským v Slezsku, také tam ncsnáze a nevole jměl s stavy evanjelitskými, zvláště s Nisskými, k témuž biskupství náležitými.

Měsíce máje lid český vojenský stavuov českých vtrhli do Moravy a tam sobě odporné hubili a veliké škody i v Rakousích zdělali.

Připis listu od pana Ladislava z Lobkovic, ten čas hejtmana markrabství Moravského, ku panu Hendrichovi Matesovi hraběti z Turnu učiněného v slova tato:

Službu svú etc. Před Vaší Milostí netajím, kterak mne toho jisté zprávy docházejí z míst rozdílných, že byšte s lidem vojenským z království Českého do markrabství Moravského vtrhnouti ráčili. I majíce já pak zemi tuto sobě od Jeho Milosti královské, pána mého

milostivého, svěřenou, nechtěl jsem pominouti Vaší Milosti tohoto psaní učiniti, žádaje, že mně, za jakou příčinou jste do země této vtrhnouti ráčili, oznámíte ráčíte. Odpovědi místné od Vaší Milosti očekávaje, na všem dobře a šťastně jmíti jse vinšuji. Datum v městě v Brně 29. dne měsíce Aprilis, léta, 1619.

Odpověď na to:

Službu svú etc. Jakož ráčíte skrze schvalné psaní na mne dotaz činiti, za jakou bych příčinou do markrabství Moravského s lidem vojenským z království Českého vtrhl, není pochybné, nežli že dle Vaší Milosti vzáctného rozumu toho dobrou vědomost míti ráčíte. Já pak učinil jsem to z poručení a mám s sebou všeckno rytířstvo království Českého, kteříž své vysoce vzáctné a blízké spřízněné pány strejce, ujce, švagry a bratry, přátelským způsobem a míněním navštěvují, zakazující jse, že při těch, ježto s nimi z upřímného srdce míní, hrdla, životy, jmění a statky své vynaložiti chtějí; vedle toho oumyslu jsouce na ty, kteříž ten svatý svazek lásky, jednoty a spojení až dosavad mezi námi roztrhnouti jse snažili, též k tomu, aby království České pohanským a barbarským způsobem loupeží, mečem a ohněm pohubeno a plundrováno nebylo, sáhnouti a svým pomoc a fedruňk učiniti, v tom zjevně a patrně jse odvírajíce, že těch, kteříž naši nepřátelé jsou, nenávidí a je vedle nejvyšší možnosti pomocí Pána Boha všemohoucího tříbiti budou a chtějí. Poněvadž pak správa Vaší Milosti poručena a svěřena jest, pročež račte to tak opatřiti, opatrovati a spravovati, abyšte ráčili moci z toho, jak čest a pochvalu, takž i od země poděkování jmíti. S tím etc. Datum v Znojmě, 30. aprilis léta 1619.

Mates Hendrich hrabě z Turnu.

Rakušané evanjelitského religionu jse přidržující, majíce také od dávna ve víře jich překážky a protivenství, jse poadvihovali a proti stavuom českým býti jse spečovali, pročež v hněv a nemilost králi Ferdinandovi, pánu svému, vešli.

Mezitím churfirštové germanští podle povinnosti jich k vyvolení císaře nového jse hotovili, k nimž Jacobus, král anglický, britanský, psaní, jenž tuto do češtiny přeloženo jest, v rozum tento:

Jacobus I. z boží milosti Veliké Britanie, Šotlandu, Irlandu etc. král, veliké kníže provincií v Indii orientálské etc.

Velikomocná, osvícená knížata a všickni páni, páni stavové sjednocení svaté říše, páni švagrové a přátelé nám velice milí!

Pozdravení naše přátelské s vinšováním všeho dobrého a prospěšného na Pánu Bohu láskám vašim vzkazovati ráčíme. Byvše nám o smrti velikomocného císaře římského Matyáše I., uherského a českého krále, oznámeno, nad tím jsme zvláště v těchto nepokojných a nebezpečných časech velice jse pohnouti ráčili, ale poněvadž, co jse narodí, v času od Pána Boha uloženém umřítí musí, i nic divného není. Že pak na ten čas svatá říše bez monarchy a pána zůstává, za slušné jsme uznali a toto psaní naše láskám vašim o též věci učiniti ráčili: předně, že svatá říše bez monarchy a pána pro mnohé a vysoce nevyhnutelné příčiny, obzvláště pak pro uvarování nebezpečnosti, kteréž by jse v tom čase od nepřátel okolních zběhnouti mohlo, dlouho zůstávati nemůže. Jakým by pak způsobem a řádem v tom kráčeno býti jmělo, o tom císaře Karla Velikého a císaře Karla Čtvrtého, otcuov vlasti slavné paměti, bulle zlaté vyměřují, že království římské na čtyry churfiršty, krále českého, pfalckrabí při Rejnu, saského a brandenburského posloupně z jednoho na druhého až do čtvrtého kolena jíti má, a tak až do posledního. Že pak arciknížata rakouská až do sedmého kolena císařství římské na sobě zdržovali, nepochybně jest, že jest to na vzáctné přimluy a ne vedle vyměření výš jmenovaných bullí zlatých od churfirštuov svaté říše, zvláště pak duchovních, jim dáváno bylo; nyní pak, poněvadž slavné království České bez krále a pána, kterýž první chur svaté říše drží, zůstává, tehdy přednost churu svaté říše na osvíceném knížeti a pánu, panu Fridrichovi, z boží milosti pátém pfalckraběti při Rejnu, synu našem milém, na ten čas zůstává, a podle vyměření vejš jmenovaných bullí zlatých posloupnost nápadní království římského na něj přichází. Z té příčiny k láskám vašim velikomocným a osvíceným knížatuom a pánuom švaguom a přáteluom nám velice milým svaté říše, aby osvícené kníže a pán, pan Fridrich, z boží milosti pátý falckrabě při Rejnu, churfiršt svaté říše, syn náš milý, též posloupnosti nápadní výš dotčené užítí mohl, jse přimlouvati, a co by k dalšímu fedrování a opatření té věci náleželo, to vše se vším dostatkem tak, jakž náleží, podle nejvyšší moci naší spraviti a opatřiti ráčíme. Nadto pak vejš, aby ta věc svouj průchod jmíti a ku konci šťastnému, též všemu křesťanstvu užitečnému, dobrému přivedena býti mohla, nepominuli jsme válečné armády po moři i po zemi naříditi, a to vše, co by budoucně všemu křesťanstvu, předně k rozmnožení cti a slávy boží, řádu a spravedlnosti utvrzení, sloužilo, opatřiti ráčíme, jakož také nepřemožená, osvícená knížata provincií v Nydrlantu sjednocených v též válečné hotovosti po moři i zemi s námi zůstávati ráčí. S tím láskám vašim velikomocným a osvíceným knížatuom, pánuom, pánuom švaguom a přáteluom nám velice milým, aby jse na

všem dobře a šťastně vedlo, žádati a ochraně božské poroučeti ráčíme. Datum v Londýnu, 2. aprilis léta 1619.

Město Budějovice v království Českém stavuom českým spolčeným odporné v obležení vojenském od lidu českého a slezského, k tomu nařízeného, zůstávalo.

Tíž stavové a directores nařízení v království Českém, potřebující nemálo peněz, statky klášterské prodávali a zastavovali.

Lid pak královský vojenský svedli bitvu s nadepsaným Ernestem hrabím z Mansfeldu a lidem jeho, a něco jich zbivše a z svých ztrativše, však pole obdrželi a hrabě z Mansfeldu, vzav tu nemalou škodu, coufnouti musel. Naříkáno bylo na N. hrabí z Hollochu, jenž stavuov českých hejtmanem a oficírem vojenským nařízeným byl, že jmaje retunk témuž Mansfeldovi učiniti a přispěti, nedbanlivě obmeškal, pročež i v podezření zůstával, že by nětco stranil; a přezděli mu hrabě z Lenocho pro jeho obmeškání.

Po čemž brzo lid ten český a slezský, od nichž město Budějovice obleženo bylo, a v témž ležení promírali, nic nezejskavše, od téhož města odtrhli. A lid ten krále Ferdinanda, nad kterýmž N. hrabě Bukvoj nařízený byl, nepřestávali zemi Českou mečem i ohněm, zvláště v kraji Bechyňském a Prácheňském, hubiti a plundrovati.

V markrabství Moravském divy v oblacích nebeských byly, o čemž vuobec vytištěno a oznamováno bylo, totiž kříže a kola krvavá, a střelba jako z děl že slyšena byla, prach ručníčný že z oblakuov přšel a tři kusové horcí nějakého kovu k zvonovině podobného na zem upadli.

Sjezd byl na hradě pražském stavuov království Českého a tu závazky a spolek s Moravany a Slezáky evanjelitskými k neopouštění sebe obnoven a utvrzen.

Na poselství uherské a rakouské evanjelitských, o čež předešle námluva byla, se také očekávalo, k dokonalému utvrzení jich společnosti.

A k pokoji se nikterakž neschylovalo, země jse vždy hubila a plundrovala, a náklady veliké býti a jíti musely. Stavové markrabství Moravského evanjelitští pozdvižení ujali se také v témž markrabství statkuov klášterských a jesuity mnichy zvyovídali.

Tíž stavové a directores království Českého, jmaje při sobě legáty moravské a slezské a opovrhše dokonce Ferdinanda, arcikníže rakouské, jenž předešle na království České volen a korunován byl, a mnohé příčiny toho sobě, proč by králem českým býti a dosednouti neměl, vzavše a položivše, totiž: že by ouhlavním nepřitelem religionu jich evanjelitského byl a to náboženství zahladiti usiloval, slibu neplnil, království České a stavy téhož království sobě a domu rakouskému v dědičnou poddanost proti jich právuom a svobodám uvésti a podmaniti i jiné svobody jich zrušiti chtěl, zemi Českou že tyransky hubiti a plundrovati nařizuje a dopouští etc.; a tak vše tíž stavové před sebe vzavše, i zvolili a vyhlásili jsou sobě za krále Friderica, palatina Rheni, churfiršta říše germanské, jenž jim příjemný byl i v religionu evanjelitském s nimi se srovnával, pána mladého, majícího k manželství Elisabet, dceru Jacoba Englického, Britanie, Scocie etc. krále. Tak se další příčina větší rozmohla k válkám vojenským a křesťanské krve prolévání pro tu slávu světskou a panování. Pán Buoh svou milostí račiž býti s námi.

N. Bukvoj, krále Ferdinanda hejtman vojenský, nepřetával království České hubiti a zemi plundrovati, a přitrhše k městu Písku, jenž retuňkem obmeškáno bylo, je opanoval a v něm své tyranství i ohněm provozoval.

Jest přízeji poznamenáno, s jakým štěstím i neštěstím jest jse pan Václav Vchynský potkával, a dobyv jse z vězení, přeč jse dostal. Na vyhledávání pak toho od něho při stavích, pod těmi proměnami v království Českém vrchností, a na mnohé zaň přimluvy jest zase do země přijat a panství chlumecké jemu navraceno. Sic sors omnia versat.

Na hradě pražském vyjeveny a nalezeny jsou drahé věci od zlata, stříbra a zlatého kamení podivnými mustry a přípravami způsobené, načež slavné paměti císař Rudolfus, český král, za živobyti svého nakládal i sám osobně toho jse (jsa na to laskav) dotejkal, což skryto a zazděno bylo. A Jeronym Makovský, někdy tejný životní komorník téhož císaře Rudolfa, to vyjevil a tím sobě z arestu, vězení (v kterémž až dosavad pro svá proti témuž císaři Rudolfovi těžká protivenství zůstával), pomohl a jest osvobozen. Kam jsou jse ty vyjevené a vyzdvižené drahé věci a mustry poděly a obrátily, není vuobec povědomo; nebo pod těmi rozbrojemi v Čechách bylo jen všeckno dryps, draps etc.

Kristian kníže z Anhaltu učiněn jest od stavuov Českého království a vyhlášen nejvyšším té vojenské války jenerálem a to jemu k řízení a spravování v moc dáno. Nebo naříkáno bylo na nesprávné ordinancí, čímž že nejednou užitečná příležitost proti nepřáteluom obmeškána a

zmrhána byla, a mnozí jen sobě nabýti hleděli, nebo mnoho lidu cizozemského do království Českého navedeno. Sám Pán Buoh ví, jak zase vybyti budou.

Na snažné také toho od stavuov českých spolčených vyhledávání při Uhřích evanjelitských též Uhři, k týmž stavuom českým svolivše, touž společností jse sobě zavázali, a opovrhše také Ferdinanda, jenž předešle také k království uherskému za živobyti císaře Matyáše zvolen i korunován byl, successí jemu odepřeli, zvolivše sobě gubernátora Betlema Gabory z národu svého, vojensky jse také zdvihli. Tak jse ta vojna rozmáhala a z obojí strany jse proti sobě sílili a pomocníky vyhledávali.

Churfirštové pak říše germanští sjevše jse tu, kdež jim náleželo, a nedbajíce na psaní jim od Jacoba, krále englického, Britanie, učiněné, zvolili jsou k císařství a vyhlásili příze a často jmenovaného arciknížete Ferdinanda, českého a uherského voleného a korunovaného krále, jemuž tak Čechové a již i Uhři spolčení a pozdvižení jse sprotivili a successu a dosednutí na též království odporovali.

Vnově volený český král Fridericus palatinus; jsa tak od stavuov království Českého spolčených k témuž království, jakž příze poznamenáno, zvolen, vypravil jse a přijel do království Českého i s manželkou svou Elisabet a synem jich mládenečkem Friderichem Hendrichem, a na hrad pražský jse dostavše, jsou od stavuov českých slavně přivítáni ve čtvrtek 31., posledního dne měsíce října po památce sv. Šimona a Judy ap. A hned potom pátý den, totiž 4. dne měsíce listopadu, na též království české a paní Elisabet, manželka jeho, ve čtvrtek téhož měsíce dne 7. v kostele hlavním hradu pražského jsou korunováni a při tom slavně hodováno.

A hned brzo téhož měsíce listopadu nařízení jsou od téhož krále Fridricha noví páni ouředníci a soudcové zemští tito:

Z stavu panského: nejvyšším purkrabím pražským pan Bohuchval Berka z Dubé a z Lipého, nejvyšším hofmistrem pan Vilém z Lobkovic, nejvyšším komorníkem pan Jiří z Talmberka, nejvyšším sudím pan Joachym Ondřej hrabě Šlik, nejvyšším kancléřem pan Vilém z Roupova, purkrabové karlštejnští: z stavu panského pan Hendrich Mates hrabě z Turnu, z stavu rytířského pan Otta z Losu, nejvyšším písařem pan Kašpar Kaplěš z Sulevic etc. A z direktorův předešle od stavuov nařízených sešlo.

Po vyřízení toho král Fridericus do města říšského Normberka, kdež sobě knížata některá germanská religionu evanjelitského podle svobod jich sjezd položili a jse citovali, z království Českého se vypravil, zanechav tu na hradě pražském manželky své s synem jich.

Pod tím lid vojenský od stavuov českých nařízený a proti nim lid krále Ferdinanda, již císaře, v markrabství Moravském leževše, jak mohli, sobě škodili.

Písek, město české od lidu krále Ferdinanda opanované, jest zase lidem českým osvobozeno a accordem, však zhubené a splundrované, postoupeno.

Před svátky vánočními král Fridrich palatinus zase jse z města říšského Normberka do Čech na hrad pražský jako na poště navrátil. Co pak na tom sjezdu v Normberce jest, způsobeno, nebylo vuobec povědomo.

Při konci roku tohoto Elisabet, manželka krále Fridricha palatina, porodila na hradě pražském syna, kterémuž potomně na křtu svatém dáno jméno Robertus.

Léta 1620

Páni Moravané položili sobě a drželi sněm svůj v městě Brně, k nimž jse tam do Moravy z Čech vypravil tejjž král Fridericus, aby markrabětem moravským, pánem jich učiněn byl, což jse vykonalo.

Pan Voldřich Vchynský ze Vchynic, jeden z těch, jenž pány místodržící z kanceláře české na hradě pražském vyhazovati pomáhal, zůstávaje v ležení vojenském stavuov českých jedním oficírem, umřel a domů k pohřbu přivezen.

Nepřátelství mezi císařem Ferdinandem a Fridrichem palatinem jse rozmáhalo. Král polský Sigismundus Švéda, jenž k manželství jměl manželku z domu rakouského a s ní syna již dorostlého, císaři Ferdinandovi, švagru svému, lidem polským nápomocen byl a fedroval, ačkoliv Poláci od přirození národ německý nenávidějí.

Maximilianus, bavorské kníže, tuhý fautor náboženství římského a defensor Jesuitarum ordinis, strejc téhož Fridricha palatina, odloživ strejcovství, silně císaři pomáhal. Týmž způsobem Johannes Georgius, kníže saské, churfiršt, učinil; nebo jsouce religionu konfessí Augustanae (před lety císaři toho jména Pátému Carolovi, slavné paměti, od knížat a měst germanských podané) učení luteránského, k Čechům i k jiným, jenž jse učení kalvinského,

Luterovu učení odporného, přidrželi, nenávist nesl a jměl, o čež až posavad, zvláště mezi kněžími hádky a hadruňky nepřestávají.

V Rakousích v neděli Palmarum u Sicendorfu nětco lidu českého a moravského, jenž v Rakousích zůstáváje péče na sebe nejměli, jsou od lidu polského i přitom jiného císařského přikvačeni a tu jich nětco zbito; ostatek, kdo mohl, uteklo a jse retovalo. Poté dostavše pomoci a jse zase shromáždivše, na tejš lid císařský udeřili a týmž se jim odměnili. Tak taková hra tomu chce, zvlášť v způsobu vojenském.

V Čechách král Fridrich palatinus s stavy českými spolčenými a posly uherskými, moravskými sněmovali, konfederací, defensí, berně nařizovali. Mince peněžítá opěty zvejšena a skrze mandáty, patenty odevřené, vyhlášena, tak aby dukát zlatý platil, brán a vydáván byl po půl druhé kopě gr. českých, toлары stříbrný po 1. kopě gr. českých a 15 krejcařích, rejnské zlaté po jedné kopě gr. českých a 10 krejc., šedesátníky po 1 kopě miš. a 50 gr., poloutolary po 30 gr. českých, orty po 15 gr. českých, čtyrmecítmakrejcarníky po 30 krejcařích, dvanácterníky po 15 krejcařích, dudky polské po půl osmu krejcaru. A ještě na tom lakomci a dráči nepřestávaje, vechsly a jináč a jak mohli zvejšovali. A to vše dalo jse pro ty války vojenské; a peněz se nedostávalo, že cizozemci dobrou starou minci, zvláště českou, na svou lehkou, nehodnou minci předělávali a tak nabejvali.

Při nadepsaném sněmu českém páni Čechové spolčení zvolili a vyhlásili čekancem království Českého Friderica Hendricha, syna staršího krále svého Friderica palatina, mládence let dospělých nedošlého, s Elisabet, dcerou Jacoba, krále englického, Britanie, splozeného, při čemž turnaj držán na hradě pražském, nerozvažující toho starého přísloví, že po radosti bejvá žalost. A tak ten čas království České tři krále před rukama jmělo, skrze což k zarmouceným věcem se pospíchalo.

Když tak (jakž příze poznamenáno) mince peněžítá velice mimo první předešlá léta zvejšena byla a platila, jak pžízeji poznamenáno, a jse na nově nařízenou lehkou minci předělávala, z čehož byl zisk veliký, i dali jse vuobec do vyzdvihování a vyhledávání mince peněžité staré, dobré, vážné, kdo jměl a jak seč bejtí mohl, vechsly i jinak; netoliko pk minci peněžitou, ale i mnohé staré pěkné klenoty houfně vezli, nesli a k předělávání na minci novou peněžitou dodávali (zvláště do mince na Horách Kutnách) za čež novou mincí placeno bylo. A to sloulo za pagament; čímž mnozí nemálo nabyli a sobě nahnali, na dobré svědomí nedbajíce, nebo i na předešle před lety nehodných a neberných, zapověděných peněžích jse vydělávalo a

zejskalo. Malá drobná mince jse na ten čas nedělala a staré jse nenacházelo, v čemž soužení bylo chudým lidem. Jakési toliko po třech grejcařích grošičky nehodné, falešné (nevědomo bylo, kde jse a od koho dělaly) houfně jse v Čechách nacházely, brány a vydávány byly. Praveno, že by je s dovolením vrchnosti židé dělali, čímž bez pochybnosti také sobě naháněli. Tožť ta mamona, pro niž jse zle v světě děje. Vojna tím vinna.

Septembris, září, pan Jan řečený Šuster, zlatotepec z Prahy, proběh mince zemský, přijel do města Hory Kutny s pagamentem stříbra, a vzav za to z mince do jednoho tisíce kop gr. českých, vracující jse pak zase, vynikli na něj v cestě loupežní zloději, jimž jse on bránice, jednoho zastřelil; ostatním nemoha odolati, jest od nich zastřelen a tak zrádcovsky, nešlechetně zamordován a obloupen pro ty žádostivé a světu milé peníze.

Johannes Georgius, kníže saské, churfiršt, jsa již zjevným nepřitelem Čechuov, Moravanuov, Slezákuov, proti císaři Ferdinandovi spolčených a pozdvižených, dal vojensky oblehnouti v Lužicích město řečené Paucen, po česku Buděšín, a jest silně dobejváno, čemuž jse snažně bránili.

A Čechové na téhož churfiršta, že by erbanunky mezi královstvím Českým a domem saským učiněné a utvrzené zrušil a protrhl, nařikali; nebo byli předtím toho při něm, aby je fedroval a proti nim podle týchž erbanunkův nebejval, vyhledávali, ale nic při něm nezejskali a neobdrželi. On pak neschvaluje jim toho jich proti císaři Ferdinandovi, králi jich od nich volenému a korunovanému, předsevzetí, při císaři Ferdinandovi, jemuž byl také k císařství hlas svůj dal, stál a zůstával. A tak tíž páni Čechové a společníci jich jsou, (nač jse tak při témž churfirštu saském i bezpečili) zmejeni, což jim také hrozného následujícího pádu jich připomáhalo.

Lid vojenský, Germanové, Bavořané, Italianové, zběh polská etc., nad kterýmžto lidem nejvyšším polním jenerálem nařízen byl N. Bukvoj, sem i tam jse po České zemi dávaje, vše hubili a plundrovali; města Tejn nad Vltavou, Vodňany, Prachalice, Sušice, Vimperk, Louny, Strakonice, etc., tvrze a sídla opanovavše, ukrutně s lidmi nakládaje, bohatých kořistí dostávali a nabejvali. Lid pak stavuov českých s jinými jich společníky nařízený, jsouce dosti silný, nic platného sobě nedovozovali a nepůsobili a váhavě se jměli k odpírání; někteří jsa zjímaní, obraní, šacovani a odpolu nazí propouštění, domů jse navracovali, na nesprávu nařikajíce.

Rakušané evanjelišti, jenž také byli po stavích českých postoupili, vida, že neodolají, jsou spokojeni a císaři Ferdittandovi, pánu svému dědičnému, jse na milost dali.

Bethlem Gabory, gubernátor uherský, v české konfederací zůstávaje, silně císařským odpíral a N. Henricus Dampir, nařízený vojenský hejtman lidu císařského, davše jse ku Prešpurku, jest na řece Dunaji od jednoho Uhra zastřelen; a tak jemu se konec stal života jeho.

A tak dáleji toliko o vojně slyšáno a nařizováno bylo. Valní ta dvě vojska v království Českém lidu císařského a konfederátorův českých sobě odporná, jedni po druhých a před druhými jse podle fortelův dávaje, až jse obojí dostali ku Praze, městu hlavnímu, na hůru Bílou tak řečenou, nedaleko obory a stavení, jež sluje Hvězda; tu vojsko české, nemaje na sebe pozoru a opatrnosti, jsou od vojska císařského přikvačeni plným šlachtorduňkem, zvláště od kyrysaruov, a hned jim střelba velká (jenž stráží náležitou opatřena nebyla) jest odňata, a tak vojsko české rychle rozraženo. Uhři dali jse dle jich obyčeje nejprve v utíkání; to vidouce české rejtarstvo, tolikéž učinili; jízda moravská pozastavivše jse a nemoha sami odolati, vzavše škodu, coufli a také na outěk jse dali; pěchota opuštěná utrpěla, jako by na masné krámy uvedena byla. A tak to vojsko císařské pole a vítězství obdržalo, jež sobě vojsko české za jisto pokládalo.

V té bitvě zahynul jest také Jetřich Šatný z Olivetu, mladý člověk.

Hned pak po té porážce král Fridrich palatinus jako omámený s manželkou, dětmi a při něm někteří, jenž jse ho přidrželi, pobravše s sebou, což mohli, dali jse také z Prahy na utíkání, preč jse davše z království Českého, a jak mohli, jse salvírovali, na neopatrnost a nesprávu oficírův vojenských naříkajíce. Stala jse jest tu hanba, lehkost, posměch Čechuom a potracena starobylá chvála česká, následující pak zhouba a žalost převeliká! Nebo Pražané všech tří měst pražských, hned po té porážce lid ten vojenský císařský do měst pražských beze všeho odporu vpustivše, jse k ruce císaři Ferdinandovi poddali, a hrad pražský také opanován; lid pak ten do měst pražských puštěný dáleji sobě v týchž městech pražských provozovali podlé vůle své, bohatství a loupeže nabejvajíce. Dále pak lid císařský poznavše, že žádného juž odporu v Čechách nejmají, dali jse sem i tam po vší České zemi v loupění, plundrování, braní, všeckny kouty vyhledávajíce i nebohé lidi jímajíce, hlavy zatahováním, i jinak je ohněm, pro vyjevení a vyhledání peněz skrytých, mučíce, trápili i usmrcovali, takže hrozno a žalostivo bylo o tom rozprávěti etc. A tak nic jiného nebylo nežli: ach, ouvé a běda, dej a berme! Ani katolitským římského náboženství odpuštěno a prominuto nebylo; jen dej všechno a věř sobě,

jak chceš! Mnozí, i s dětmi do lesův utíkajíce, tam mřeli, etc. Takhle Pán Buoh na Čechy dopustiti a je trestati ráčil a to bez pochybnosti pro hříchy jich, pejchu, marnost, nesvornost, nespravedlnost etc.; nebo zůstávajíe předtím v marnostech a rozkošech světa tohoto, nesmírnou nádhernost v šatstvu bohatém, kroji, mustry rozličnými potvornými, starým Čechuom, předkům svým, nepovědomými, páchali a provozovali v slavném hodování a pangetování, s soužením chudých lidí, jenž jse práva a spravedlnosti dovolati nemohouce, úpěli, k Bohu na pomstu volali a žalovali etc.

Vše a brzo potom: po poddání jse Pražanuov jiná města česká jse také císaři Ferdinandovi poddávajícíe, lid vojenský císařský do měst pouštěti, přijímati, vychovávatí na velikou svou škodu a další záhubu museli a přitom z peněz šacování byli. Tábor město toliko odepřelo, a přijavše do města své puntovníky, jse zavřeli, k bránění se hotovíce.

V těch takových v království Českém bídách, žalostech a zármutcích císaře Ferdinanda vojenský jenerál, N. Bukvoj Bonaventura, s nětco toho lidem vojenským, pod správou jeho zůstávajícíím, dal jse, vytáhše z Čech, k Moravě a Rakousuom, kdež ještě nespokojené pozdvížení zůstávalo. Páni Čechové juž jako v saku zůstávati, a promudrovavše a prohravše své předsevzetí, amen říkati a na další Jeho Milosti císařské nařízení s strachem očekávati museli. Jakož hned brzo od Jeho Milosti císařské Karel kníže z Lichtenštejna do království Českého k spravování a řízení k ruce Jeho Milosti císařské téhož království vypraven a nařízen jest, do další v tom Jeho Milosti císařské vuole a toho opatření.

Spívej žalmovými melodiemi:

Ó všemohúcí, věčný Pane Bože, smiluj se nad námi,
po tvém spravedlivém nás potrestání!
Pro syna tvého milého, Pána Jezu Krista,
skrz nějž jest k tobě cesta pravá a jistá,
nevstupujž s námi v soud, ó Pane,
nebo před tebou žádný práv nezůstane;
toběť jse pokoříme a poníženě poddáváme,
k milosrdenství tvému jse utíkáme.
Voláme k tobě ve jménu syna tvého milého:
neopouštějž nás, stádce tvého souženého!
Ó račiž to zbouření světské spokojiti

a nás na milost přijíti a v své ochraně jmíti,
abychom v pokoji tebe mohli ctíti a chváliti.
Synu boží, vykupiteli náš, rač se přimluvíti
a sebe a vůli tvou svatou dáti poznávati,
amen, amen, amen, rač jse smilovati!

Osoby některé, jenž předešle od pozdvižených stavuov z království Českého zvyovídány byly, jse zase, i fratres monachi Jesuitae, navracovaly a zase dosazovány jsou.

Páni komisaři, od Jeho Milosti císařské v království Českém nařízení, citovali mnohé z stavuov českých, aby jse k Jeho Milosti císařské Ferdinandovi, jakožto k králi a pánu svému, přiznávali a k poddanství a poslušenství závazky činili; kteříž by pak toho pomínuli, za rebelles jsou položeni a statkové jim zodjímáni.

S prokurátorem Martinem Froweinem, jenž byl, dostavše jse na onen čas do Čech a dav se na prokurátorství, tím zbohatl a vzešel a religionu těch, jež strana protivná pikharty nazejvají, zuostával, divně jest nakládáno i zmučen jest; nebo sobě byl při témž pozdvižení (k kterémuž také napomáhal a tím také prokurátorstvím od mnohých hněv a nenávist spůsobil, nerozvažující věci budoucích) nenávist zejskal.

(1621-1626)

Léta 1621

V městech pražských vyhlašování jsou vuobec s troubením a bubnováním dva mandátové císařští, jenž slovou acht, jinak bannum; kterýmižto mandáty oznamováno jest, že Jeho Milost císařská dává do téhož achtu Fridricha palatina, jež sobě byli Čechové pozdvižení králem učinili, zbavující jeho Jeho Milost císařská týmž achtem i churfírštví svaté říše i vši jeho autoritatis etc. Druhým mandátem a týmž spůsobem že fo takovéhož achtu dávati ráčí tři osoby, totižto Jana Jiřího staršího markrabí z Branderburku, Kristiana kníže z Anhaltu a Jiřího Fridricha hrabí z

Hohenloe, jenž témuž Fridrichovi palatinovi a Čechuom pozdviženým nápomocni byli etc.; kterýchžto mandátích položeno jest datum v Vídni dvamecímého dne měsíce ledna léta tohoto 1621. Avšak pod tím Ernestus hrabě z Mansfeldius v Čechách s lidem svým vojenským zůstával a město Plzeň lidem jeho osazené zůstávalo.

Těžce a zarmouceně jse dálo v království Českém, juž na nejvyšší souženém, splundrovaném a obraném; lidé jako omámeni byli, nevěda co činiti. Z nařízení pak císaře Ferdinanda a jménem jeho někteří z stavuov českých tak pozdvižených jsou arestováni a do vězení bráni, někteří ode všeho zutíkali. Takhle juž nebozí páni %Cechové, když jste jse brániti (jako staří Čechové, předkové vaši, se bránili) neuměli, ký jste vojny nezačínali!

Ale pozdě juž jest honit bycha,
Česká země naříká a vzdychá.

Týmž spusobem dálo jse v markrabství Moravském těm, jenž k pozdviženým Čechům přistoupili a s nimi se spuntovali.

Jménem a nařízením Jeho Milosti císařské rozesláni jsou odevřeni vůbec mandátové od Karla knížete z Lichtenštejna, v království Českém nařízeného, jenž v Menším Městě pražském obejval, aby ti, kteříž zutíkali, zase jse v šesti nedělích pořad sběhlých navrátili a postavili, pod těžkými na to pokutami; a byly těmi mandáty citovány a jmenovány osoby tyto: Hendrich Mates hrabě z Turnu, Bohuchval Berka, Václav Vilém z Roupova, Joachym Ondřej Šlik, Jan Albin Šlik, Václav Berka, Adam Lukšan, Smil Hodějovský, Jan z Bubna, Pavel Kaplér, Petr Milner, Ernfrýd Berbisdorf, Smil z Michalovic, Hans Milner, Johan Baptista Eisen, Jan Oršinovský, Fridrich Georg, Benjamin Frowein, Daniel Škreta, Václav Písecký, Eliáš mladší Rozín, Jan Felix Goliáš, Samuel z Veleslavína, Ulrich Erdtl, Pavel Ješín, Pavel Kutnaur, Jan Knot, Jakub Hufnagl. Ale žádný z nich do těch klepet nechtěl a jse nenacházel.

Marcius, březen, Karolus arcikníže, bratr císaře Ferdinanda, jsa biskupem vratislavským, přijel do Prahy a nedlouho tu zůstav, odjel dáleji.

Soldáti vojenští, jenž v království Českém pozůstávali a sem i tam jse projížděli a protulovali, na cesty a silnice jse vydávaje, mlídi loupili a obírali, s koho býti mohli, na žádného nedbajíce.

V Hispanii umřel jest 31. Martii Filipus, král Hispaniarum, strejc Jeho Milost císařské Ferdinanda, českého a uherského krále, zanechav po sobě dědice, syna svého Filipa, toho jména Čtvrtého.

Martin Frowein řečený, příze poznamenaný, zůstává s jiným vězněm na Bílé věži hradu pražského, nalezen jest mrtvý pod touž věží; praveno, že sám vyskočil dolů z též věže. Jehož tělo odtud vzato, čtvrceno a po městech pražských jest rozvěšeno.

Hrozný pád království českého

Ačkoliv čáka a naděje byla, že těm tak arestovaným a vězením ujištěným osobám milost učiněna bude a při hrdlích zůstaveni budou, ale nařízením Jeho Milosti císařské jsou k smrti odsouzeni a ortelováni a jedni po druhých z rathauzu Starého Města pražského na theatrum, v rynku hlavním téhož města k tomu připraveném a sukem černým obestřeném, vyvedeni a mečem stínáni osoby tyto: Ondřej hrabě Šlik, přitom mu pravá ruka jest uřata, Václav z Budova, Kryštof Harant, jenž byl knihu o svém do země Svaté putování vydal a tisknouti dal, Kašpar Kaplér ze Sulevic, jsa věku svého stáří let osmdesáte, Prokop Dvořecký, Fridrich z Bílé, Jindřich Otta z Losu, Vilém Konecchlumský, jehožto tělo s hlavou do města Hory Kutny a odtud do Třebonína ku pohřbu jest dovezeno, Bohuslav z Michalovic, a pravá ruka mu uřata, Diviš Černín z Chudenic, aniž mu to spomohlo, že římského náboženství byl a zůstával.

Z měšťanuov: Valentin Kochan z Nového Města pražského, Tobiáš Štefek z Nového Města pražského, Kryštof Khobr z Menšího Města pražského, Jan Šultys z Hory Kutny, byv tam prvním konšelem městským, jehožto hlava do města Hory Kutny jest odeslána a na bráně Kolínské vystrčena. Maximilian Hošťálek z města Žatce, hlava jeho týmž způsobem tam do Žatce odeslána, Johannes Jessenius doctor, jemuž nejprve jazyk uřezán, s'at a čtvrcen jest, Jiřík Hauenšild, a ruka mu uřata, Leander Rypl, jurista, jemuž také ruka uřata, Václav Maštěrovský, Jindřich Kozel z Nového Města pražského, Ondřej Kocour, odtudž, Jiřík Řečický odtudž, Michal Witman odtudž, Simeon Vokáč Suma s'atých těch dvadceť a čtyry. Jan Kutnauer a Simeon Sušický z okna rathauzu Starého Města pražského na trámě oběšeni; Nathaniel Vodňanský na Justicii, šibenici, v rynku Staroměstském oběšen. Hrozné divadlo bylo z těch tak usmrcených. Dvanáct hlav s'atých jest na bránu mostu pražského velkého u špitála dáno a vystrkáno; těla přáteluum usmrcených ku pohřbu jsou pasírována. Actum té executi v pondělí po památce sv. Vítam 21. dne měsíce Junii, léta tohoto 1621.

Na druhý den v outerej vymrskání a zvyovídání jsou: Josef Kubín, řečník prokurátor, Václav Božecký, Jan Švehla, prokurátor; za jazyk k Justicii, šibenici, přibit Mikuláš, starší servus v Starém Městě pražském. A to vše dalo jse a konalo v přítomnosti lidu mnohého i

vojenského. P:Pan Vilém z Lobkovic a Pavel z Říčan, Jan Vostrovec, Václav Šťastný Pětipeský, jsou také k smrti odsouzeni, ale jsou u vězení zůstaveni a zanecháni do další vůle a resolucí Jeho Milosti, což vše dále zůstává v soudu božím a v jeho spravedlnosti.

Víceji zvyprávění jsou přítom: Wolfgang Hozlaur, Melichar Tejprecht, Lukáš Karban, Jan Kamaryt; a u vězení zůstaveni: Jiřík Závěta, Pavel Prčka, Matyáš Borbonius, doktor, Eliáš starší Rozín.

Při té popravě troubeno a bubnováno bylo, aby mluvení a nařikání těch, jenž konec brali, slyšáno nebylo.

N. Bukvoj, hejtman polní vojenský Jeho Milosti císařské, zůstává v Rakousích a vydav jse s nětco málem lidu proti Uhrům, jenž veliké škody okolo Vídně města činili, jest od nějakého špatného Uhra kopím prohnán a tak usmrcen jsa, konec vzal.

Pro přízepsanou exekuci a trestání osob jmenovaných zhoršili a zhrozili jsou jse mnozí, zvláště ti, jenž jse v městě Táboře zavřeli, obleženi jsa od lidí vojenských císařských, jichž hejtmané nařízení byli: N. Paradeis a N. don Baltazar s jinými; a tak Táborští, jsouce dobejváni, velmi jse a uměle brániii, zbivše a postřílevše nemálo těch, od nichž obleženi a dobejváni byli, jsa tíž Táborští hojnými provianty zásobeni a tak odporovali, rozuměje, že jim běží o všechno, nemaje naděje k žádné světské milosti, v svém předsevzetí urputně zůstávali.

Skrze tento pád český mnozí nabyli a zbohatli, domácí a přespolní; některým bráno, některým darováno, jedni druhé odsuzující a vinu přičítající; co na ty vojny vybráno a vyšacováno, z ničehož jse počtu nečinilo; práva zastavena; na to sobě ukazující, žádný žádnému z ničehož práv býti nechtěl, a Čechové, že by již práva a svobody své potratili, tak odsuzováni byli. Mnozí pak, jenž prve s Fridrichem palatinem drželi, mezi lid vojenský císařský jse najímali a verbovati dali; nebo předce Ernestus Mansfeldius a Betlem Gabory, gubernátor uherský, též Johannes Jiří starší markrabě brandenburský (jejž vuobec kníže z Jegendorfu jmenovali) vojensky polem ležíce, veliké škody činili, zvláště Uhři v Rakouské zemi, vždy jse císaři Ferdinandovi protivice. Nota: Jistě s podivením bylo, že těch časuov pohan Turek pod tou nesvorností a vlastní zhoubou křesťanskou nic před sebe proti křesťanuom (podle způsobu svého) nebral na zkázu křesťanskou; bez pochybnosti, že jeho sám Pán Buoh od toho zdržovati ráčil. O ochraňuj své věrné, Pane Bože náš!

Soldáti vojenští, jenž až posavad v království Českém pozůstávali a sem i tam se projížděli a protulovali, lidi po živnostech jse vydávající loupili a obírali, na žádného nic nedbajice. O nebozí Čechové, pomozíž vám náš Pán Bůh sám!

Plzeň město, jenž bylo od Ernesta Mansfeldia dobyto a opanováno, jest zase (však zplundrované) vzdáno a opuštěno.

Jacobus, rex Anglorum Britaniae, vypravil legaci svou k Jeho Milosti císařské Ferdinandovi do Rakous o jednání míru a pokoje mezi Jeho Milostí císařskou a Fridrichem, palatinem Rheni, zetěm téhož krále englického, jež sobě byli Čechové pozdvižení králem svým učinili; nebo jse veliké škody témuž Fridrichovi v zemi jeho činily. A kde by na ten čas tejš Fridrich zůstával, vuobec povědomo nebylo. A novým pozdvižením a válkami vojenskými hroženo bylo a k tomu jse v Germanii schylovalo; nebo mnozí nad týmž Fridrichem a pádem a zavedením jeho (kteréž jse jemu akrze zbouřené a pozdvižené stavy království Českého stalo) lítost jměli. V Čechách juž (kromě města Tábora, kdež jse protivní zavřeli a statečně bránili) vše císaři Ferdinandovi podmaněno bylo s ukládáním berní a šacunkův a jiných soužení od lidu vojenského, v zemi zůstávajícího.

Tak jste sobě dovedli, milí páni Čechové! Pomáhejš vám svou milostí Pán Bůh sám!

Tábor, město v království Českém, až posavad od lidu vojenského Jeho Milosti císařské obležené jsouce, dobejváno bylo a statečně jse tam zavření bránili a odpírali; nad kterýmžto lidem Jeho Milosti císařské ustanoven byl nejvyšším Don N. Baltazar, Španěl rozený. Když pak dáleji pro nedostatek proviantu a vikuálií trvati a vystáti nemohli a vida, že žádného retunku není, to město jsou smlouvou, accordem, vzdali, a že při hrdlích zůstaveni budou, jim připovědíno; z nichž někteří mezi lid Jeho Milosti císařské jse najímati dali, jiní jse přeč odebrali. Actum toho vzdání 18. dne měsíce Novembris, listopadu.

Kněží evanjelitští jsou v Praze zvyovídáni z království Českého, aby i jiných zemí Jeho Milosti císařské prázdni byli, jakž mandátové odevření od knížete Karla z Lichtenštejna (jenž království České, jsa k tomu od Jeho Milosti císařské nařízen, spravoval) to v sobě široce obsahovali a rozepsáni byli; a vztahovali jse na ty kněží, kteříž že s stavy v království Českém pozdviženými a s Fridrichem palatinem, falckrabím, drželi a toho na kázáních svých potvrzovali, a tím že lid proti Jeho Milosti císařské pozdvihovali etc. I odbírali jse tíž kněží přeč, mezi nimiž kněz Jiřík Dicastus, jenž administrátorem pražským byl a téhož Fridricha

palatina k království Českému, nařízením stavuov českých pozdvižených, byl korunoval. Při kterémžto odebrání jest u Městce Odraného loupežně z toho, což s sebou vzal a při sobě jměl, obrán.

Lid císařský vojenský, jenž sem i tam jezdili a lidi v silnicích a cestách loupili a obírali, nepřestávali toho páchat, bera příčinu neplacení, jakžkoliv veliké sumy peněžité, zvláště z mince na Horách Kutnách, z země České se jménem a k ruce Jeho Milosti císařské vyvážely. V místech některých jim odpírali a některé i zbili.

Obrán jest také a oloupen od týchž loupežníkuov Filip sekretář, jenž cestou u Tří dvoruov v kraji Čáslavském jel, a nemálo mu peněz pobráno. To ten Filip sekretář, jenž byl z okna kanceláře hradu pražského se dvěma pány místodržícími vyhozen.

V kraji Kouřimském ve vsi Poboří postiženi jsou někteří takoví loupežníci, aby podle dovolení na to od vrchnosti nařízeného jímání byli; ale tíž postižení počali jse brániti, ale jsou z nich dva zabiti, tři do Prahy podle téhož nařízení dodáni a tam zutraceni jsou.

Toho času kníže Karel z Lichtenštejna, jenž nařízením Jeho Milosti císařské zemi Českou spravoval, odjel z království Českého do Rakous k Jeho Milosti císařské, na jehožto místě nařízen jest k témuž spravování v království Českém pan Adam z Valdštejna, zůstávaje nejvyšším hofmistrem téhož království. Zarmouceně a žalostivě jse vždy dalo v Čechách a větším soužením a těžkostmi hroženo bylo. Pán Bůh rač jse smilovati!

Pod tím hrozným a těžkým pádem a zavedením stavuov pozdvižených v království Českém Betlem Gabory, gubernátor uherský, jenž jse byl s týmiž stavy českými pozdvihl a spuntoval, nic na tu porážku u Prahy na Bílé hoře vzatou nedbaje, předce s lidem svým vojenským při Rakousích škody činil, císaři Ferdinandovi jse protivíce a odporující, až k tomu přivedeno a přistoupeno jest, že s ním accord a porovnání na jisté artikule jest učiněno, což k sněmu uherskému k utvrzení jest odloženo. A tak ostatní pozdvižení Čechové, jsouce od puntovníkuov svých opuštění, museli ke všemu říkati Amen. Nebo i N. markrabě z Brandenburku, kníže z Jegendorfu, puntovník týchž stavuov českých, leže v Slezsku, vojanský lid svůj jest rozpustil. Toliko ještě Ernestus Mansfeldius (jenž jse byl také s týmiž stavy spuntoval a jim napomáhal) v říši Germanii nepřáteluom svým odporoval a veliké škody provozoval mocí svou vojenskou, zvláště knížeti bavorskému a některým biskupuom

germanským, na žádného nic nedbajíce; pročež naň acht císařský obnoven, rozepsán a vyhlášen jest.

Toho roku 13. Julii umřel jest v Hispanii arcikníže rakouské Albertus, syn slavné paměti císaře Maximiliana toho jména Druhého, českého, uherského krále, kterýžto se byl, jsa v mladém věku, tam do Hispanie dostal a tam zůstával.

Léta 1622

Jeho Milost císařská Ferdinandus, český a uherský král, zůstává v stavu vdovském a jmaje k manželství zasnoubenou pannu Leonoru, kněžnu mantuanskou, ji k manželství pojal a do Rakous jest přivezena.

Lid vojenský, z českých stavuov zprotivených pozůstávající a odporující, jenž jse v městě Třeboni zavřeli, jsouce drahý čas vojensky obleženi a nemoha pro nedostatek vikuálií a proviantův vytrvati, accordem, smlouvou, jse také poddali. To poddání vykonalo se 2. dne měsíce Martii, března.

Odtad potom lid císařský vojenský táhli k zámku Zvíkovu, kdež jse také odporní zavřeli k bránění sebe.

Lid vojenský Jeho Milosti císařské, rejtarstvo a pěchota, kladouce jse v království Českém po městech a vesnicích, nepřestávali škod a nátiskuov prve souženým a obraným lidem činiti, jsouce ordinováni k Kladsku; nebo jse tam N. mladý hrabě z Turnu s jinými svými zavřel k bránění, císařským odporující.

Jat jest N. Gerštorf, jenž jse mezi Jeho Milosti císařské protivné potřebovati dal a jsa do Prahy dodán, s'at jest mečem v Menším Městě pražském, v pátek den památky Svátostí, 8. dne měsíce Aprilis, dubna. Někteří jiní z takovéž příčiny zjímání a arestování jsou.

Karel kníže z Lichtenštejna, nařízený od Jeho Milosti císařské správce království Českého, jenž předešlého roku do Rakous k Jeho Milosti císařské z Čech odjel, zase jse do Čech navrátil s svým komonstvem a do Prahy přijel; s jakým opěty nařízením, čas vyjeví.

Italianové, Španělové etc., lid vojenský, zběřičný, císařský, táhli z Rakous a z Moravy do Čech ku Praze, skrze kraj Čáslavský a Kouřimský s svými kuběny, lidem škody a nátisky činíce; na jichžto vychování obyvatelé sbíratí a dávatí museli, podlé o tom nařízení. A tak

soužení a bída České země nepřestávala, s většími vždy pohrůzkami na vyhlazení národu českého. O Pane Bože, rač jse smilovati!

V těch mnohých lidských ouzkostech, žalostech a zhoubách v království Českém nařízeno a vuobec vyhlášeno jest jménem Jeho Milosti císařské skrze mandáty tištěné a psané, jenž vlaským jménem pardon jmenovány byly, že Jeho Milost císařská z milosti své pozůstávajícím, jenž jse byli podle jiných a s jinými proti Jeho Milosti císařské pozdvihli; svolovali a napomáhali etc., skrze což že Jeho Milost císařská k velikým škodám a dluhům připraven jest a mnoho tisíc lidu o život připraveno etc.; tu milost činí a jim čest a hrdla odpouští, s vejminou těch, kteříž byli zutíkali; však statky všech těch pozdvižených jakožto propadené v své moci že zůstavovati ráčí. Kdo by jse pak v nařízeném termínu k té milosti nepřiznal a pomínul, že exekucí hrdelní pokuty následovati jímá; v kterýchžto mandátech Jeho Milost císařská dědičným králem českým jse oznamuje. A tak odstup, přeč, slávo a svobodo česká! - Nápodobně a týmž způsobem konalo jse v markrabství Moravském.

Pan Vilém z Lobkovic, pan Pavel z Říčán, Jan Vostrovec, Šťastný Pětipeský a někteří měšťané, jenž v pražském vězení až posavad zůstávali, jso jinam k vězení na některé zámky císařské w Čechách podáni, za jakou příčinou, není vuobec povědomo. Pán Bůh rač býti s nimi svou milostí.

Měsíce máje hlava pana Ondřeje hraběte Šlika, jenž byla s jinými hlavami stínaných na věži velkého mostu pražského vystrčena, jest odtad dolů vzata a pohřbena; což jse stalo a k tomu dovoleno jest na objednání toho od přátel jeho.

V říši Germanii Ernestus hrabě z Mansfeldu, polní hejtman vojenský, císaři Ferdinandovi protivný, předce v tom protivenství trvaje, lidu svého vojenského rozpustiti nechtěl, ale vždy jse víceji rotil a s jinými puntující sílil. Též v Čechách na Kladsku zavření týmž způsobem jse protivili a jak mohli opatrovali. Lid vojenský císařský, jízda i pěchota, vždy rozkvartýrování leželi, drancovali a šacovali; pročež u Kladska a v kraji Hradeckém některej tisíc lidu seldského zbrojně jse shromáždilo k bránění sebe a odporování škůdcom jich, a tak soužení a hubení České země nepřestávalo. Pod tím drahota ve všelijakých věcech vznikla nesmírná a o minci peněžitou lehkou, jenž na nejvyšší vzešla, nevole a hadruňky.

Ve vsi Trnavce, k statku zdechovskému náležející, někteří rejtaři vojenští, jenž jse k lidu válečnému Jeho Milosti císařské náležeti pravili, loupili, drancovali, šacovali a násilí činili;

pročež sebrali jse na ně sedláci, a na ně jse davše, je zbili a koně jich pobrali, hodně a spravedlivě. Takové loupení, drancování a šacování trvalo a dalo jse vždy v České zemi od lidu vojenského, v zemi zůstávajícího. Při tom i od ledakohos, vše jménem proti rebellům, nad vinnými a nevinnými, i od některých vlastních Čechuov rozených!

Ah, ah, Bohemia, cecidisti, o patria,
iam contraria sunt tibi omnia
et gens tua propria; nulla tibi concordia,
nec justitia, migravit tua gloria,
constancia, libertas et victoria;
manet miseria propter peccata, vitia;
o adesto dei misericordia, cum eius potentia,
ne multiplicetur malitia.

Rození pak Čechové, zvláště mladší vyleťálkové, procházeli a projížděli jse po vlasku, španělsku, francouzsku, čertovsku etc., bez dobrých mravuov a ctností, s domácími mezi sebou vádami a šarvátkami, nic na pád a záhubu vlasti své nedbajíce, i mnozí mezi škůdce zemské jse dávali; a jedni na druhé viny vyjevovali a k těžkostem přivozovali. Pod tím jse země Česká cizozemci osazovala a propadení statkové prodávali, rozdávali a zastavovali.

Lugit Bohemia

Upads hrozně, milý Čechu,
do záhuby a posměchu!
Každý do tvé vlasti běží,
nezůstáváš jen v loupeži;
již tvá sláva bídně klesla
a udatnost přeč, odešla,
svoboda také zahnána,
kdož tím vinen, než ty sam
a. Ochraňujž sám Pán Buoh tebe
a pomoz z země do nebe.

Země česká, milá máti,
nevím, jak mám naříkati,

kvílití a žalovati.

Těžko na to zpomínati,
jak jsi v slávě, chvále byla;
juž jsi toho všeho zbyla,
skrze nepravosti, hříchy,
pravdu pravím, crede mihi.
Zastavili Čechuom smíchy,
zmrhány jsou jich svobody,
již je cizí práva soudí,
zranili tě vlastní tvoji,
ó, kterak a kdo tě zhojí?
Následuje bída, psota,
přítom veliká dražota;
padla s tebou i Morava,
tobě také vinu dává.
Nepřítel vejská a skáče,
Slezsko a Lužice pláče,
že s tebou punt učinili,
vrchnosti jse zprotivili,
také toho zlým zažili.
Přišla jsi o své rozkoše,
stříbro, zlato, pěkné groše
a ještěť jse horším hrozí,
ač jsou již zhynuli mnozí,
aniž již touž vlastí sluje,
jinými jse osazuje,
cizozemcům dovoluje,
v ničem žádný nelituje.
Ledakdos bije, morduje,
na tvé hejří a hoduje,
čehož také původové
jsou mnozí tvoji synové.
Ó milí páni Čechové,
již jste bídní otrokové.

Pán Bůh pro nepravost tresce,
ráčí činiti, kdy a co chce,
budeť konat také svůj boj,
učinit' svým věrným pokoj;
každý člověk k tomu se stroj,
vezma na se duchovní zbroj.
Ó, čiňte z hříchův pokání,
poddaní, také i páni,
smrt k svému právu pohání,
žádnýť se jí neobrání.
Smiluj jse Pán Bůh nad námi
! Rač dát pokoj, zruš různice.
Zpíval bych vám ještě síce,
nemohu již hořem více,
své vlasti tak litující,
chraniž nás božská pravice!

Páni čeští pan Vilém Slavata a pan Jaroslav z Martinic, jenž byli z kanceláře hradu pražského vyházeni a z země České jse, též pan Adam z Šternberka, byv nejvyšším purkrabím pražským, odebrali a až posavad jinde jako exules zůstávali, zase jse do Čech vrátivše, do Prahy přijeli a jsou od sobě příznivých slavně přivítáni.

V říši Germanii předce válka vojenská, jenž skrze a pro Čechy vznikla, trvala; nebo Fridrich falckrabě, jehož byli Čechové králem svým, však nesvorně, učinili, po porážce jich na Bílé hoře u Prahy ujevše z království Českého, spokojen nebyl, jmaje punt s některými knížaty germanskými. Hrabě také Mansfeldius Ernestus předce jemu k ruce vojenský lid jměl a držel, vždy jse sílice, jemuž jiní, s císařem Ferdinandem držící, zvláště Maximilian, kníže bavorské, strejc téhož falckraběte Fridricha, též vojensky odpírali. A tak z obojí strany sobě škodíce, bitvu učinili, v níž z obojí strany nětco zbito a zjímáno, v čemž jse každá strana vyhráním chlubila, ale nic jistého, kdo by obdržal, jse nenacházelo, zvláště v Čechách. Nebo také Čechuom chlubení a proti Jeho Milosti císařské mluvení těžce zapovědíno bylo; a tak jim ústa zamčena a ruce svázány jsou.

Zběř polská rozličná, táhnuce skrze Českou zemi, a jakž praveno, do Bavor ku pomoci císařským, dostavše jse k Kladsku, zbili něco lidu selského, jenž jse jich nenadáli; jmaje pak

dále odpor od lidu vojenského Jeho Milosti císařské protivného a vzavše také škodu, táhli ku Praze. Lid neforemný s lehkou zbraní.

Zámek Zvíkov v Čechách obležen vojensky od lidu Jeho Milosti císařské; nebo jse někteří z pozůstávajících rebellův na témž zámku zavřeli, poddati jse nechtějice, jako i na Kladsku týmž způsobem odporovali.

V říši mezi knížaty germanskými předce také rozbroj jedněch proti druhým, pozdvižení, puntování a vojenská potejkání trvali a jse rozmáhali, někteří s Jeho Milostí císařskou, někteří s falckrabětem držice a pomáhajice. Jaké to skončení vezme, to v moci boží!

České království s obyvateli svými, jmaje vždy na hrdle v zemi lid císařský vojenský, jako v klešťích zůstávali u velikých šacuncích, obtížnostech, loupežech etc. Při tom drahota ve všech věcech nesmírná čím dáleji více jse rozmáhala, což vše zůstává do vůle a smilování božího.

V Praze opěty nařízením vrchnosti, od Jeho Milosti císaře Ferdinanda ustanovené, některým z stavuov českých zbraně zodnímány byly a některým zapečetíny a zapověděny jsou, za příčinou, že by jse nětco vyhledalo, kterak by někteří od Jeho Milosti císařské odstupovati oumysl jměli a stranili; a lid vojenský císařský, zvláště kteříž evanjelitského religionu jse přidrželi, v tom podezření zůstávali.

Obležení na zámku Zvíkově, zůstávaje od lidu císařského a nemoha dáleji vytrvati, tu pevnost accordem vzdali.

Pan Volf z Vřesovic, jsa v Praze věznem na hradě pražském, za příčinou, že by s některými Jeho Milosti císařské protivnými srozumění jměl a mezi ně dáti jse chtěl, z toho vězení přeč ujel, ten tam, kdo ví kam.

Mense Augusti. Osoby mnohé z stavuov českých citovány a obsílány jsou do Prahy před Karla kníže z Lichtenštejna, nařízeného správce v království Českém, a k němu přidané, za příčinou toho českého veřejného zbouření a pozdvižení hrozného, nešťastného, převelice zhoubného a škodlivého, skrze což mnoho lidí o hrdla a statky jest přišlo, a zhouba toho království převeliká. I stavěli jse mnozí, vinní i nevinní, a vejmluv svých v spisech podávali, jak kdo mohl, jedni druhým vinnu dávajice, čehož jim do další vůle Jeho Milosti císařské odloženo. Po vyřízení pak toho tejj kníže Karel vyjel z Čech do Rakous k císaři Ferdinandovi, pozůstaviv Čechuov v nejistotě, jak s nimi dále naloženo bude, čehož s strachem očekávali.

Pan Voldřich Myška ze Žlunic, mladý člověk, syn nebožtíka pana Jana Kryštofa Myšky na Hrádku nad Paďousy v kraji Kouřimském, přijevše z Prahy domů na týž Hrádek, zahořekovavše sobě, že jse na něj také pro tu rebellii nastupovalo, umřel, zanechav po sobě mladé vdovy, paní Johanky rozené Malovky, již byl pannu k manželství nedávno předtím pojal.

Brzo potom mandátové odevření rozesláni jsou po království Českém od Karla knížete z Lichtenštejna, jménem Jeho Milosti císařské, nimž jse poroučelo a nařizovalo, aby kteříž co rebellům pozdviženým sum peněz povinnovati byli, to vše jakožto propadené do renthauzu k ruce Jeho Milosti císařské skládali a odvozovali, pod těžkými na to, kdo by co toho zatajil a naň to vyjeveno bylo, pokutami; kdo by pak zatajenou věc vyjevil, že darován býti jmá. A tak jse vždy dále juž nebohým, padlým, zavedeným Čechuom soužení a bída rozmáhala a následovala.

Na Kladsku lid vojenský, jenž jse tam dali a zpevnili, s N., mladým hrabětem z Turnu, provianty a municí vojenskou jse opatřivše, nepřestávali jse Jeho Milosti císaři Ferdinandovi protiviti, poddati jse odporující. I vyzdviženo jest na ně nětco lidu vojenského císařského, jenž v Čechách rozkvartýrováni leželi a zůstávali, s velikou obyvatelův obtížností; i táhli podle jim dané ordinací k témuž Kladsku, a jakž tam přitáhli, jsou mnozí z nich od týchž Kladských zbiti, zraněni a odehnáni, zvláště z těch, kteří z měst českých Kouřima a Kolína vyzdviženi byli. Tak je Pán Buoh trestal; nebo zůstávaje v Čechách a nejasa k nižádné platnosti, veliké nátisky nebohým prve souženým lidem činili a podle vůle své sobě provozovali a jen loupiti a obíratí jse snažili.

Pan Jiří Adam z Roupova, jenž jše byl v tom stavův českých pozdvižení týmž stavům potřebovati dal a také s nimi držel, obávaje jse skrze to těžkého trestání, rozprodav a vzav s sebou, což mohl, z Čech přeč ujel; nebo vše dále na rozsudku Jeho Milosti císařské zůstávalo, a na to s strachem a starostí očekáváno bylo.

Brzo potom rozesláni jsou mandátové listovní odevření po království Českém od Karla knížete z Lichtenštejna, nařízeného místodržícího v témž království, jménem Jeho Milosti císařské, nimiž jse poroučelo, aby nižádný statkův neprodával, movitých i nemovitých, ani peněz, jež kdo na ourocích a jináč jmá, nevyzdvihoval a neodevzdával, a hospodářství aby jse neopouštěla. A tak nebylo na ten čas činiti nežli o peníze: dávejte a berme.

Bída v Čechách! Hospodářství pustla, drahota nesmírná ve všech věcech, zvláště v městech a řemeslnících, kupcích, handlériích, překupnících, jak kdo mohl, šantroky všelijakými; vše penězi jse vyvažovati muselo. Koňům, dobytčům všelijakým nad míru vysoko vzešlo, i omastkuom; vína skrovný žejdlík dosti lehkého za 15, 16 krejcarův, vlny jeden kámen po 20, 21, 22, 23, 24 kop míšeňských etc. Mince peněžítá na váze i zrnu velmi zlehčená se dělala; stará dobrá mince stříbrná, zlatá vysoce vzešla, ač té zřídka vidíno bylo a procházelo a vzáctna byla, etc. Avšak pod tím pode vším mnozí Čechové, zvláště mladí, hrdí, nedbalí, s fraucimorem svým marné pejchy opustiti nechtěli; lezouce z louže do bláta vždy dáleji, nic na záhubu svou a vlasti své nedbaje a jse neohlédajíce, při tom sami na sebe těžkostí jedni na druhé vyhledávajíce. Ó zastav nepravosti takové, Pane Bože, sám!

Měšťanuom jihlavským v markrabství Moravském odňat jest kostel hlavní v témž městě, kdež byli od dávna religion svuoj evanjelitský provozovali, plat z něho platíce; a tak ten kostel postoupen jest katolickým religionu římského. I kněží jich z města vypovědění jsou, skrze což týmž měšťanuom jihlavským žalost byla a soužení v náboženství jich následovalo.

Nádhernost, zvláště v marném, drahém šatstvu a oděvu, panketích, etc. pánuom Čechům, jenž na pád a záhubu vlasti své málo dbali, nepřestávala, jako by ještě na sebe vnađu dávali, jakžkoliv hrozná drahota ve všech věcech vzešla a další soužení a těžkosti následovaly, v čemž sami jedni na druhé viny své vyjevovali. .

Nesvornost Čechy zavedla,
v posměch, potupu uvedla;
svoboda pod lavici vlezla,
avšak pejcha vždy přeč nechce,
až Pán Buoh dokonce stresce.

Císař turecký vyslal legáty své k císaři křesta.nskému Ferdinandovi do města rakouského Vídně.

Karel kníže z Lichtenštejna, místodržící království Českého, přijel zase z Rakous do království Českého, mense Octobris.

A hned brzo jménem Jeho Milosti císařské jest nařízeno, aby ve všem království Českém špitálové zádušní s jich důchody pod moc a správu N., Baptista řečeného, Vlacha rozeného, preláta katolického religionu k tomu voleného, uvedeni byli, k čemuž komisaři jsou nařízeni. -

Nota: Tím přetěžkým pádem českým někteří, jenž Jeho Milosti císařské věrní a pozdviženým odporní byli, statky propadenými a rebellům odňatými zbohatli a vzešli. Mezi jinými pan Pavel Michna, jenž jse tituloval z Vacínova, byv při kanceláři české zvejšen a pánem učiněn.

N. don Martinus, jeden z oficírův vojenských Jeho Milosti císařské, rozený Hispanus, dal v městě Kouřimi stíti dvěma svým vojákům, Francouzům, hlavy za příčinou, že v Křižanově jedné dívčičce násilí učinili a ji umrtvili, jenž byla toliko sedmiletá. Hlavy těch nešlechtníkuov jsou tam do Křižanova, jiným k vejstraze, poslány.

V království Českém vždy jse žalostivě a souženě dalo; mnozí, zvláště v městech pražských, od religionu evanjelitského k náboženství římskému přistupovali; mezi jinými také z stavu rytířského Jiřík Dobřenský z Dobřenic, Ondřej Hornátecký z Dobročovic etc., jenž prve s pozdviženými proti Jeho Milosti císařské byli a drželi, boje jse skrze to světského trestání a nemilosti. Též Dobiáš Šlechtín, starý šedivec, a předtím Václav Mírek na Nesmiřicích; ten nevěda, jak a co víra jest. Což vše v soudu božím spravedlivém zůstává.

Pan Vilém Slavata z Chlumu a z Košumberka, přijevše do Jindřichova Hradce, panství svého, kteréhož byl po manželce své, paní N. z Hradce, poslední dědičce téhož panství, dostal, a byv religionu evanjelitského, k římskému náboženství přistoupil, jest od poddaných svých a od mnichuov ordinis Jesuitaruin, jenž jse tu v Hradci osadili, slavně přivítán. A tu hned poddaní k náboženství římskému přinuceni jsou, v čemž i paní macecha jeho, paní Sibylla, rozená hrabinka z Mansfelda, jsa religionu evanjelitského, nabádána jest a pokušení jměla, avšak potom předce svolila. Ale *coacta fides nulla est fides*; víra z přinucení žádná víra není, aniž co prospívá, a komu není zhůry dáno od Boha; nebo víra jest dar boží. Ani Kristus Pán, syn boží, nenutil k víře mocí světskou, ale slovem svým svatým; i vyvolení apoštolé jeho, jenž světského panování a moci neužívali, nýbrž od Krista Pána jim to zapovědíno, a smrt pro Krista Pána od moci světské pro pravdu a evangelium syna božího utrpěli a podstupovali; aniž moc světská napraví u víře bludného, nebude-li napraven slovem božím. Ergo: modliti jse jest Bohu za dar Ducha svatého k poznání pravému Pána Boha všemohúcího a Krista Pána, syna jeho, vykupitele našeho a pravdy jeho; nebo kdo Krista neumí, nic neumí. *Fidelis et constans esto Christo, nam in fine coronatur bonum opus.*

V markrabství Moravském novokřtěnci, sekta náboženství postranního, také z země vypovědění a vybyti jsou, čemuž někteří obyvatelé téhož markrabství (jenž z nich v politickém hospodářství nemalé oužitky jměli) neradi byli.

Židé, protivníci Kristu Pánu, synu božím, nepřátelé všeho křesťanstva, v svých nepravostech pokoj jměli, křesťanským rozbrojům, nevolam a různicím jse posmívající; žádný jim nic neříkal; ještě fedrováni byli, vše pro užitek světský.

Kladsko, jsa až posavad od Jeho Milosti císařské lidu vojenského obleženo a dobejváno, v němž jse odporní rebellové zavřeli a tuze bránili, vida, že jest nezbytí a že žádného retuňku není, accordem té pevnosti postoupili a na smluvené artikule odtad propuštění jsou měsíce Octobris, října.

Mense Octobris umřel v Praze Johannes Lohelius, jsa arcibiskupem pražským, letitý člověk, jenž jse byl na to arcibiskupství po smrti N. z Lamberka, arcibiskupa pražského, dostal. Brzo potom zvolen a dosazen na to arcibiskupství Arnošt z Arrachu, Němec, rozený Rakušan, mladý člověk.

Kněží, Germanové evanjelitští, augšpurské konfessí jse přidržející, jenž až posavad v Praze zůstávali, na přízeň a přimluy churfiršta saského (jenž téhož religionu byl) jse bezpečíce, jsou také předce z Prahy vybyti a tak, kam jse jim vidělo, jsou jse odebrali. Kolegium velká v Starém Městě pražském někdy slavného učení pražského od císaře Karla IV., krále českého, vyzdvižená a fundovaná, také pustá zůstávala a vojenský provianthaus z ní učiněn jest.

Sněm říšský v Germanii držán jest v městě říšském Regenšpurku, Řezně, k kterémuž jse Jeho Milost císařská Ferdinandus etc. na vyhledávání toho knížat říšských z Rakous osobně vypraviti ráčil. Pán Buoh rač dáti prospěšně ku pokoji a ke všemu dobrému.

Mnoho osob z stavuov v království Českém před nařízené k tomu od Jeho Milosti císařské obsíláno a citováno, pro příze oznámenou rebellii a nešťastné pozdvižení, a vejpovědi vyhlašování statkuov odsuzování, načež jse exekucí konala a v statky uvozováno bylo, něctco zas z milosti navracováno; někteří od evanjelitského náboženství k římskému přistupovali, pro ujiti další nemilosti. Žalostivě a zarmouceně jse dalo a páni Čechové, jsa v saku, museli říkati amen.

Drahota veliká nesmírně ve všelijakých věcech vždy jse rozmáhala; každý své věci zvejšoval, jak chtěl, upřímnost a dobré svědomí zavřeno. Mince peněžítá nová, stříbrná, velmi zlehčená jse dělala; staré dobré stříbrné tolary vzácné byly a zřídka vídány, byly jenž předešle po 70 krejcařích vydávány a brány byly, juž po čtyrech po pěti kopách míš. Dukátové zlatí, kteříž po půl druhé kopě míš. platívali, juž po šesti, sedmi kopách míš. etc. Tak bída bídu následovala a

zhouba zemská nepřestávala. A tak zlehčena jest na nejvyšší stará sláva národu českého, a to vše skrze příze psané poznamenání, zavedení a hrozný pád stavův českých, jenž své pozdvižení a nerozvážlivé předsevzetí ničemně prohráli a tak sebe a jiné mnohé nevinné, k takovým hrozným bídám, soužení a těžkostem připravili. Pán Buoh rač jse smilovati!

Toho také roku země Fridricha, palatina Reni, pfalckraběte, churfiršta, jehož byli Čechové císaři Ferdinandovi protivní králem svým učinili, jest od lidu vojenského císařského hubena a plundrována a město Heidelberk, residencí téhož pfalckraběte, kdež jse jeho bránili, jest mocí dobyto a hrozné tam tyranství, mordy a násilí provedeno a spácháno od téhož lidu vojenského, nad čímž jiná knížata říšská stížnost a nemalé zhoršení jměli a nesli.

Vše tohoto roku: v Turcích také mezi pohany veliké pozdvižení, různice povstaly mezi rodem jich ottomanským. A císaře tureckého zabivše, jiného zvolili.

V Germanii evanjelitští společníci tuze jse o religion svůj zasazovali a puntovali. Čechuov jse žádný neujímal a tak zůstávali na milost boží.

Podivně vuobec oznamováno bylo, rozprávěno a jištěno, že tělo mrtvé nějakého vojenského člověka, rozeného Poláka, jenž v klášteře sv. Jakuba v Starém Městě pražském před některým téhodnem pohřbeno bylo, z hrobu vstávalo, v témž klášteře bouřilo, škodu činilo, mluvilo a po témž klášteře nětco psalo; což od lidí, jakž lidský obyčej, jinak a jinak vykládáno a souzeno bylo; o čemž dále mluviti a rozprávěti od vrchnosti jest zapovědíno.

Také noviny oznamovány, kterak Mauricius, hrabě Nassovius, správce zemí Nydranských, králi hispankému protivných, spolčiv jse vojensky s Ernestem z Mansfeldu, jenž byl pozdviženým stavuom v království Českém válečně pomáhal, vojsko španělské, nad kterýmž nejvyšším nařízený byl N. Spinola, porazili a všechny pasy, jež sobě byli Španělové do Germanie odevřeli a opanovali, zase odňali.

Římská strana jse chlubila a rozhlašovala, že by král pruský, pohan, k religionu jich římskému přistoupil a o to legáta svého k Jeho Milosti císařské Ferdinandovi vypravil. Si credere fas est.

Zběř polská, jenž byli skrze Slezskou a Českou zemi pod spůsobem ku pomoci Jeho Milosti císařské táhli vojensky a pod tím, jak mohli, loupili a lidi mordovali, vracující jse zase, jsou na větším díle na hranicích slezských od lidu slezského, jenž jse na ně sebrali, zbiti a poraženi

a loupež ta jim odňata jest. Tak je Pán Bůh trestal hodně a spravedlivě, nebo nešlechtné věci páchali.

Léta 1623

Mnozí těch času od evanjelitského religionu k římskému religionu přistupovali v království Českém pro zachování statku a ujití nemilosti světské. Mezi jinými pan Karel Mracký z Dubé na Pyšelicích, jmaje statku hojně a jsa věku svého okolo let 70; avšak brzo po témž přestoupení umřel. Též týmž způsobem přestoupila paní Sybilla, rozená hrabinka z Mansfeldu, pozůstalá vdova po panu Adamovi Slavatovi, jenž na Horách Kutných obejvala a tuze jse evanjelitského religionu byla přidržala; ale jsa od pana Viléma Slavaty, jemuž macechou byla, do Hradce Jindřichova, sídla jeho, vylouzena, tam nabádaním jeho k tomu přistoupení svolila, jsa také letitá paní. Nebo stavuom pro příze psanou rebellí a proti Jeho Milosti císařské pozdvižení statkové jich odnímání, vejповěďmi na to vyšlými, a jiným dávání byli. A tak někteří snižování a jiní zvejšování jsou, což vše zůstává v spravedlivém soudu božím. - Nebo kteří tak přestupovali, těm jse obzvláštní světská milost prokazovala.

Na pražské šibenici oběšen jest jeden vojenský oficír, v pěkných, nákladných šatech, s pozlacenými vostruhami za příčinou, že jsa nařízen, aby loupení a obírání lidí po cestách a silnicích přetrhoval, sám jse toho dopouštěl a nabejval. Potom brzo po oběšení jeho z těch šatův od někoho svlečen jest.

Kalich ten a meč, oboje pozlacené, což tak od starodávna na kostele Tejnském v Starém Městě pražském ku památce, že předkové, staří Čechové, kalich večere Krista Pána, syna božího, pravdou a mečem vítěziteldně obdrželi, zůstávalo jest, to oboje z téhož kostela snato a dolů vzato, na potupu religionu evanjelitského. Avšak slovo a pravda Páně zůstane na věky. Co předkové udatně zejskali, to potomci jich ničemně zmrhali.

Týmž způsobem a v témž kostele Tejnském hrob pohřební někdy mistra Jana Rokycana, jehož sobě byli předkové Čechové za času kralování Jiřího Poděbradského z Kunštátu, krále českého, arcibiskupem pražským učinili a ten svátostí večere Krista Pána, syna božího, pod obojí způsobou posluhoval a římskému náboženství jse protivil, jest zkažen a ostatky téhož mistra Jana Rokycany odtad vyvrženy jsou.

Týmž způsobem učiněno jest tělu nebožtíka kněze Havla, faráře při kostele sv. Jiljí v Praze, jenž nedávno umřel a tu pohřben byl; dobrý, pobožný člověk, ctného chování a kazatel slova

božího vejborný, jenž také předešle na Horách Kutnách správcím duchovním při kostele Svatobarborském bejval a odtad jse tam do Prahy dostal. Hrozně a nešlechtně provozovalo a páchalo jse nad lidmi nevinnými, křesťanskými.

Loupeže od lidu vojenského jse vždy rozmáhaly, skrze což někteří v Praze, jenž takové loupeže přijímali a kupovali, pokutou peněžitou i jináč trestáni jsou. Při tom dražota hrozná a prve neslechaná ve všelijakých handlech, potravách a živnostech nastala.

Umřel v Praze na Hradčanech v domě svém pan Adam z Šternberka, jsa nejvyšším purkrabím pražským.

Před slavnými hody památky Vzkříšení od mrtvých Krista Pána, syna božího, caesar Ferdinandus Secundus, imperator, český, uherský král, vracejíce jse z města říšského germanského od sněmu, jenž v městě Regenspurku, Řezně, položen byl, přijel do království Českého ku Praze, proti němuž někteří z stavuov téhož království s nětco lidem jeho vojenským, rejtarstvem a soldáty, vyjeli a vyšli až na horu Bílou; a tu jsa slavně přivítán, přijel na hrad pražský. Pán Buoh račiž šťastně dáti k lásce, svornosti a pokoji a ké všemu dobrému. Co na dotčeném sněmu říšském nasněmováno bylo, o tom Čechům vuobec povědomo nebylo.

Zázrakové podivní v oblacích nebeských nad Prahou v království Českém jse ukazovali a vidíni byli. Též v markrabství Moravském. Co tím Pán Buoh znamenávati ráčí, to v vůli a jeho božské všemohúcnosti zůstává.

Jeho Milost císařská Ferdinandus, nedlouho v Čechách pobyvše a obnoviv některé ouřady zemské, vyjel zase do Rakous, měsíce máje. Suplikací bylo jemu mnoho podáno, zvláště od těch, na kteréž jse pro rebellí a pozdvižení nastupovalo a statky jim odnímány byly, a milosti vyhledávali, ale nejsou tím ubezpečeni; tak v nejistotě zůstali.

Pan Henyg z Valdštejna. a na Doubravici, pán literního umění učený, byv také v tom pozdvižení českém rebellem usouzen a statky jeho, jenž nemalé jměl, jemu odňaty, ujevše z Čech do Míšně, tam, i brzo manželka jeho, paní Kristina rozená Nypšička, po něm, jsa tam s ním, zemřeli, tohoto měsíce máje.

Při konci měsíce máje umřel na Čestíně Kostele pan Ladislav Hrobčický z Hrobčice, letitý šedivý člověk, jenž také pro nadepsanou rebellí a pozdvižení těžkost jměl a na statek jeho

nastoupeno bylo. Pozůstavil po sobě v vdovství manželky své mladé, krásné, rozené Kaleničky z Kalenic, paní Polyxeny, nejmaje s ní plodu žádného.

V hody svatodušní lid císařský vojenský, jenž v Praze zůstávali a na těžkost jiných lidí leželi, nejmaje placení, brali také, jak moha, a davše jse v loupež a zbouření, nemalou škodu lidem jiným učinili; pročež někteří z nich zjímání a zvěšení jsou, podle práva vojenského. Tak nouze a bída provozuje a nic jiného v Čechách nebylo než dávejte a berme.

Lid vojenský císařský, národu rozličného, jenž v Čechách a v Moravě až posavad rozdílně zůstávali a nejmaje placení, nevole, soužení a nátisky obyvatelům činili, jsou těchto časů, mense Junii a Julii, jinam vyzdvihováni; nebo některá germanská říšská knížata spuntovavše jse, jedni proti druhým vojensky pozdvihli, I někteří Fridricha pfalckhrabí, na onen čas voleného i korunovaného krále českého, se ujlmajíce, jemuž země jeho zhubena i odňata byla i churfiršství a Maacimilianovi knížeti bavorskému od císaře Ferdinanda zastavena, čemuž jiná knížata místa dáti nechtěli. Tak jse škodlivé rozdvojení v křesťanstvu rozmáhalo. Jaký tomu konec bude, to v moci boží.

V Praze lid vojenský císařský některé židy vybili a zloupili.

Mense Augusti, srpna, lid vojenský císařský, dostavše jse k Městci Heřmanovu, to zapálili, i zámek shořel. Zoumyslná nešlechtnost! Že jich prej fedrovati a koní propůjčiti nechtěli.

Po tom příze poznamenaném hrozném pádu stavuov království Českého a spolu jich puntovníkuov některá knížata a hrabata germanská v říši, jenž byli také Čechuom napomáhali, nepřestávali císaři Ferdinandovi protivní a odporní býti, zvláště Kristianus, kníže brunšvické, jinak halberštacký, s puntovníky svými, jenž nemálo lidu vojenského shromáždili, a potkavše jse s lidem vojenským císařským, nad nímž nejvyšším byl N. Monsur de Thyle s jinými, bitvu polní spolu svedli; což v. rozhlášení přišlo a mnohým s zarmoucením, že by tejj kníže Kristian Brunšvický se všemi svými na hlavu poražen byl, sám že utečením život zachoval, jiných knížat, hrabat, hejtmanuov a oficíruov vojenských že namnoze zbito a zjímáno, což široce vuobec rozepsáno i tištěno bylo, a Te Deum laudamus zpíváno. Ale od strany odporné tomu odpíráno, ba vše jináč rozprávěno bylo, s mnohými jedni druhým pohrůzkami a nebezpečstvím, jiných novin, zvláště v Čechách, očekávajíce. Mezitím Česká země od lidu vojenského, v Čechách porůznu zůstávajícího, jse hubiti nepřestávala. Drahot prevelikých ve všech věcech vždy dále přibejvalo. Pšenice po 15, 16, žito po 8, 9, 10, volové, krávy po stu a

vejšej kopách míšenských etc. kupováno a penězi vyvažováno býti muselo. Co pak telata, skopcové, svinský dobytek, husy, koury etc. Vína žejdlík jeden za 9, 10 gr. bílých., piva též převelmi drahá; soli bečka jedna přes 30 kop míš.; plátna, krámské věci, šatstvo, etc. v neslejchané drahotě etc. Dukátové zlatí po 15, 16 kopách míš., staří stříbrní tolarové po osmi, desíti rejnských platili, avšak zřídka jse nacházeli; nových, na větším díle měděných tolaruov a grošův hojně vuobec bylo. Největší pak žalost a naříkání bylo na soužení religionu, náboženství evanjelitského, kteréž, zvláště v městech, zapovědíno a zamezeno bylo. Pán Bůh rač jse smilovati a přispěti svou všemohúcností.

Septembris et Octobris. Lid ten vojenský Jeho Milosti císařské v království Českém po městech ležící vyzdvihován jest z Čech do Rakous, jakž praveno proti Uhruom, kteříž až posavad nejsa spokojeni, jse pozdvihovali, a vojensky jse vyzdvihše, jse protivili, jmaje na pomoc i Turky a jiné své společníky. Tak hle! křesťanská nesvornost sobě dovozuje, sobě ke zlému.

Mense Octobris, Novembris, tíž Uhři, jichž principál Betlem Gabory z Sedmihradské země, jmaje při sobě některé z stavuov českých, jenž po porážce české zutíkali, přítom na pomoc i Turky a Tatary, vtrhše do země Moravské, proti lidu vojenskému císařskému tam nařízenému, veliké škody činili, zemi tu Moravskou, zvláště kdež jse jim protivili, ohněm, mečem hubili, lidi mordující a zajímající. Při čemž někteří z Moravanuov, jimž statky jich zodjímány a pro rebellí odsouzeni byli, zase jse týchž statkuov svých ujímali. Jini pak někteří, zvláště jenž religionu římského jsou, přeč z Moravy před takovým nebezpečenstvím ujížděli. Správa jse činila, že tam lid Jeho Milosti císařské vojenský od týchž vojenských Uhruov, jichž že veliký počet byl, ze všech stran obležen, pročež hladem velikým soužení, mnoho koní hladem snědli. A tejj nadepsaný Betlem Gabory, sprotivivše jse tak zase Jeho Milosti císařské, Turka pohana sobě za suchera svého přijal. V Čechách nařízeno, aby dvacátý člověk z osedlých vojensky zhotoven a vyzdvižen byl. Nebo týmž způsobem České zemi hroženo bylo.

Lid ten Jeho Milosti císařské vojenský v Moravě u Hodonína zuostávající, jenž od Uhruov znovu pozdvižených obleženi a velikým hladem soužení byli a mnoho koní snědli, jsou, co jich nepomřelo, jakýmsi accordem, jakž praveno, propuštění, avšak k pokoji jse neschylovalo; a lid jiný vojenský Jeho Milosti císařské najímán, hotoven a v Čechách sem i tam kvartýrován jest, čímž další veliké soužení, nátisky a šacunky domácím obyvatelům nepřestávaly a mnozí o všeckno přicházeli.

Tejž lid uherský zběřičný, vzavše příčinu, že by jim accord zdržán nebyl, zase jse zbouřili a zdvihli a udeřivše na klášter Velehradský, jej vybrali a vydrancovali, zbivše v něm mnichy některé. Tak jse jedni druhým vymstívali.

Pročež jse v Čechách znovu k vojenskému tažení hotovilo a najímáno.

Ach, čeho jsme dočekali!
Hrozná již věci nastaly,
juž jest naopak ten svět,
těchto tak zarmoucených let
zvláště království Českému,
na nejvyšší souženému.
K pokoji jse neschyluje,
bída, drahota panuje,
vesměs jse mordují, loupí,
rvou jse spolu jako kohouti;
a snad již světa skonání,
smiluj jse Pán Bůh nad námi,
a rač pomoci z toho hoře,
všemohúcí Pane Bože!

Léta 1624

Měsíce ledna. Nesnáze, nevole a hadruňky vznikly v království Českém o minci peněžitou, zvláště lehkou, českou, vnově od cizozemcův jakýchsi, jimž mince císařská najatá byla, nadělanou, kteráž jednak zvyšována, jednak zmenšována byla a zapovídána, skrze což mnozí dráči nabyli, jiní ke škodám přicházeli. Tak vše dobré v království Českém hynulo, ještě předešle česká dobrá mince všeckny jiné předčila a pochvalu jměla. Juž bída bídu následuje! Drahota veliká nepřestávala, což té minci přičítáno. Hlad při tom; chudí hladem mřeli, zvláště v Praze, bohatí pangetovali a cizí statky sobě osobovali jak moha. Práva a spravedlnosti lidské spaly a mlčely.

Lid opěty jakýsi vojenský císařský, cizozemci, Italianové, Francouzové, Němci, jízda a pěchota, táhli skrze Českou zemi k Moravě proti Uhrům znovu zbouřeným a pozdviženým;

brali, loupili, k čemu přijít mohli, zvláště koně, dobytky etc. Domácí pak ležáci, sem i tam rozkvartýrování, páchali tolikéž, dáleji nespíchájíce, jen šacovali a drancovali.

O rybě jakési podivné jse tisklo a rozhlašovalo, že by v Polště u města Varšavy v řece Visla řečené lapena byla, kteráž že jměla jakési potvorné dvě nohy, obličej člověčí, korunu na hlavě s kříží a po sobě střelbu k vojenské nápodobnou, s literami latinskými etc., jakž to vymalováno.

Těž tištěno a hlásáno, že by Ernestus hrabě z Mansfeldu od Španěluov poražen byl bitvou polní vojenskou. Si de istis credere fas est, jakž Němci říkají: Wer weis, obs war ist. - Čechuom prve zděšeným a omámeným jse ledacos hrozilo a rozprávělo.

Pod tím příze poznamenaným těžkým a hrozným pádem a zavedením stavuov království Českého, Jeho Milosti císařské zprotivených, jiní, jenž s Jeho Milostí císařskou drželi a religionu římského byli, mnohých a hojných statkuov, týmž zprotiveným v pokutě odňatých, nabyli a sobě rozchvátali, jak kdo co dostati a objednati mohl. Mezi nímaž Pavel Michna tak řečený, jenž jse byl do kanceláře království Českého dostal a z Vacínova stitulován a předešle pana Zajíce z Haznburku dědičným poddaným byl, vysoko vzešel a bohatým pánem učiněn. Jak pak takoví statkové oplakaní budou zažívání, to v moci a vůli boží.

Česká země jse žalostivě rmoutí rvou jse vo ni jako kohouti.

Nátisky a soužení veliká a žalostivá dála jse Čechuom evanjelitského religionu v náboženství jich i v věcech světských a jich živnostech, zvláště městským obyvateluom, jimž ledakdos, kdo jen římského religionu byl nebo k tomu přistoupil, do měst k hejtmanství a vladařství nařizování byli. Někteří sousedé z měst, jenž jse byli dobře jměli, ode všeho přeč šli a žebrotou živi byli. A země Česká nepřestávala jse cizozemci osazovati.

Týmž způsobem dálo jse v markrabství Moravském. Přitom hlad a drahota převeliká ve všelijakých věcech nepřestávala. Mnozí ochuzení lidé hladem mřeli; soužení a loupeže, šacunky od lidu vojenského, císařského, na větším díle cizozemcuov, jenž sem i tam rozkvartýrování byli a na neplacení nařikali, jse provozovaly. Nebylo kde a k komu jse, mimo Pána Boha, utíkati, také žádný nenapravit, až sám Pán Bůh jse smiluje a napraví; a snad juž brzké světa skonání!

Mense Martii, března, zabit jest v Praze nešlechtně a zrádně pan Ladislav Vostrovce od vojákuov loupežných, beze vsí příčiny, že jim ručnic svých, pistoluov, dáti nechtěl; nebo v pražských městech týmž způsobem jako jinde netoliko v noci, ale i v bílý den loupili a obírali tíž vojáci; žádný před nimi bezpečen nebyl.

Téhož měsíce v městě Kolíně nad Labem umřel jeden soused a ten byl dobrého náboženství evanjelitského; pročez nějaký řečený Jan Václav Grysl, jsa téhož města Kolína nařízeným hejtmanem a náboženství římského, zbraňoval to tělo mrtvé pohřbíti u kostela. I rozhorlili jse o to lidé vojenští císařští, jenž tu ukvartýrováni byli, jsa také na větším dílu religionu evanjelitského, a ujavše jse sami toho těla mrtvého, ten pohřeb témuž tělu náležitě vykonali a u kostela pohřbili, jimž toho ten hejtman nesměl a nemohl zbrániti. Ten Jan Václav Grysl velké nátisky a soužení činil také týmž obyvateluum téhož města Kolína, což jse i v jiných městech království Českého i markhrabství Moravského provozovalo, skrze což někteří od evanjelitského religionu k římskému přistupovali; kdo svolil, hned nějakým ouřadem obdařen byl.

Tak divné a mistrné proměny dály jse v souženém, juž zloupeném a zhubeném království Českém v světských věcech i duchovních; mnozí snižováni; jiní zvyšováni etc. Někteří páni čeští, jenž s císařem Ferdinandem proti pozdviženým drželi a pomáhali, titulem hrabětským obdařeni a ztitulováni jsou a hojných statkuov, proviněným odňatých, nabejvali. Sic sors et fata versant.

A fortuna světem točí,
jedny, druhé všelijak sočí;
člověk v tom světě co v kole,
jednak nahoře, jednak dole,
avšak vše do boží vuole.

Pan Zdeněk z Lobkovic, jsa od dávna nejvyšším kancléřem království Českého a zůstáváje vždy osobně při Jeho Milosti císařské Ferdinandovi v Rakousích, učiněn jest nejvyšším purkrabím pražským a Pavel Michna z Vacínova, jenž z nízka vysoko vzešel, zbohatl a pánem učiněn, tím zemským úřadem nejvyššího kancléřství českého obdařený, jakožto obránci náboženství a religionu římského.

V Praze nařízeno, kteří by sousedé pod tím pozdvižením českým do sousedství přijati byli, nechtěli by k římskému religionu a náboženství přistoupiti, aby jse vyprodali a přeč odešli a nižádnému, kdo by téhož religionu nebyl, aby jse na domy zápisův nedovolovalo a do sousedství přijímán nebyl. I byla o to v obci vřava a nesnáz a mnoho jse jich vyzdvihnouti chtělo; pročež toho odloženo do dalšího o tom nařízení.

Měsíce máje v kraji Chrudimském někteří z lidí vojenských Jeho Milosti císařské, jenž až posavád sem i tam v království Českém rozkvartýrováni zuostávali, brali lidem loupežně, jak mohli, z kvartýruov svých vyjíždějice; i udeřili na ně sedláci k šturmu a sběhlo jse nemálo lidu selského; ale ti loupežní vojáci juž přeč byli. A vtom jse k týmž sedlákuom přitrefil Jindřich Hradecký z Bukovna, mladý člověk, obyvatel v témž kraji na Trojovicích; ti pak sedláci, domnívaje jej býti z těch loupežných vojákuov, jej i pacholka jeho při něm, též třetího z těch loupežníkuov, jenž s svými ujeti se opozdil, zabili. Tak jse v ty časy dálo v souženém království Českém bez nápravy a trestání.

Ve středu 15. dne měsíce máje v městě germanském říšském Regenšpurku, česky řečeném Řezno, hrom udeřil a zapálil v jedné věži městské mnoho prachu ručičného, čímž stala jse tomu městu škoda veliká; nebo půl třetího sta domův a dva kostely vyhořaly a někteří lidé tím umrtveni jsou, o čemž vuobec tištěno a oznamováno.

V Praze všickni praeceptores, jenž religionu evanjelitského zuostávali a dítky po domích čísti a psáti a dobrým mravuom učili, jsou přeč vypovědění. Příčina toho vzata od nepřátel, že by prej mládež tím učením od religionu římského náboženství odvozování a v kacířství uvozování byli. Tak jse těch časův v Čechách moc světská provozovala. Židé zlořečení, zjevní nepřátelé a rúhači víry křesťanské, pokoj jměli a nic jse jim neříkalo, jsa živi podle vuole své.

Tak v ty zarmoucené časy loupeže, bída, soužení etc., přitom velké ve všech věcech nedostatky a hrozná drahota v království Českém těžce osedlaném, panovalo. Pán Buoh rač jse smilovati, k čemuž jistě potřebí jest pravého pokání.

Mense Augusti, srpna, v Praze tři soldáti vojenští utraaceni jsou a do kol dáni, protože jedné poctivé I susedě, manželce jednoho pražského měštěná, když z vinice šla, nešlechtné násilí mocně provedli a spáchali.

V městě moravském Jihlavi mor valný trval a zhusta lidé tam mřeli; nic smrt jse nebála vojákuov, jenž tam až posavad na veliké soužení téhož města leželi. Mezi jinými sousedy umřel tam pan Pavel Heidler, kterýž jsa bohatý a boje jse o statek, od evanjelitského religionu k římskému přestoupil; a tak o všeckno přišel.

Měsíce Octobris, října, kněz Jiřík Štýrský, opat sázavský kláštera sv. Prokopa, zamordován jest zrádně nočně v témž klášteře od loupežníkuov, jenž zakukleni byli, aby poznáni býti nemohli; peníze a klenoty kostelní pobrali. Ze všech stran jse těch časuov v království Českém veliké loupeže a obírání, tejně i zjevně (zvláště od lidu vojenského, v témž království vždy ležícího) páchaly.

Mor ten z Jihlavy dával jse do Čech a počali také lidé mřiti v kraji Čáslavském na morní bolesti. Počítáno, že v Jihlavi zemřelo v ten mor lidí obojího pohlaví přes deset tisíc.

Lid ten Jeho Milosti císařské vojenský, rejtarstvo a pěchota, jenž až posavad v Čechách a v Moravě na velké soužení obyvateluov leželi a nejsa k žádné platnosti, toliko brali a šacovali a oficírové jich hodovali, jsou vyzdviženi, a jakž praveno, do říše germanské ordinováni, nebo tam pozdviženi vojenské nepřestávalo, zvláště proti Španěluom a jich puntovníkuom; a z obojí strany jse proti sobě sílili, vše pro religion i světské panování, což v zemích nydranských od mnoha let trvalo.

Léta 1625

Ten nadepsaný lid vojenský, dostavše jse z království Českého do říše Germanie, dali jse tam v takověž loupění a drancování, jakž v Čechách navykli; pročež sebrali jse a zdvihli proti nim někteří obyvatelé a nětco jich zbili.

Těch také časuov umřel arcikníže rakouské Carolus, jsa , biskupem vratislavským v Slezsku, vlastní bratr Ferdinanda císaře, českého a uherského etc. krále. Kterýžto Carolus také veliké soužení činil těm, jenž jse religionu evanjelitského přidrželi, zvláště k témuž biskupství náležejícím. Odjevše z Slezska, tak jinde, v Italii, život svojo dokonal.

Umřel také toho roku Jacobus, král englický, britanský, pán učený a pokojný, jsa religionu evanjelitského, pročež v nenávisti byl papeži, biskupu římskému, a jiným papežencům; zanechav po sobě syna dědice, pána mladého.

Jak v souženém království Českém, tak v markrabství Moravském páchaly a dály jse obírání lidí v cestách a silnicích od lidu vojenského, jenž vždy v těch zemích zuostávali a svou nešlechtnou vuoli, na žádného nedbajíce, provozovali; pročež nařízením vrchnosti jsou někteří z týchž vojákuov zjímáni, ortelováni a hroznou smrtí zutraceni v témž markrabství Moravském.

V říši Germanii, zvláště v Belgii, v zemích nydranských, kdež od dávna dlouhotrvající nesnáze, nevole a pozdvižení vojenská mezi Hispany a jim odporujícími nepřestávaly, pro religion, náboženství, svobody a světská panování etc., čehož obzvláště Holanderové a Selanderové okoušeli a jse hájili a bránili, jmaje punt s mnohými potentáty světskými, domu rakouskému odporující, jakžkoliv jiné země nydranské byli sobě králové hispanští, z domu rakouského pošlí, mnohými vojenskými válkami podmanili, čemuž papežové, římsí biskupové, všelijak napomáhali a duchovní i světské pozdvižení jitřili a bouřili od starodávna, při tom a pod tím světská vladařství a panování sobě osobující, proti záповědi Krista Pána, syna božího, vše nálezky svými vlastními, mimo Písma svatá smýšlenými. Pročež nepřestávaly hrozné nesnáze a nevole jedněch proti druhým ve všem křesťanstvu. Pán Buoh račiž to spokojiti a své věrné ochraňovati svou božskou milostí a všemohúcností. Toho pak roku N. Spinola, hejtman vojenský krále hispanského, oblehl vojensky pevnost řečenou Bredu v Nydrantu, na kteréžto pevnosti obojí straně nemálo záleželo; čehož Holanderové a Selanderové, jenž Stadové slouli, s puntovníky svými tuze bránili, jmaje obojí lidu vojenského sílu nemalou.

Mezi tím Mauricius, hrabě z Nassau, nejvyšší správce a řegent od týchž Holanderův a Selanderův od dávna zvolený náležitě, jenž byl syn Vilhelma, knížete z Orangie a hrabě z Nassau, kterežto Vilhelm byl v týchž zemích nydranských nejvyšším správcem a regentem, v válkách vojensky zkušený a ten potom původem nepřátel jeho a nějakých nešlechtníkuov zrádně jest zamordován. O tom a o jiných jistě hrozných podivných nydranských činech hojně kroniky sepsané a tištěné, vůbec vydáné, vypravují.

Umřel jest také tam v Nyderlandu kníže Mauricius, hrabě z Nassau, nejvyšší regent stavuov holandských a selandských, králi hispanskému odporných, jenž byl syn Vilhelma, knížete z Orangie, hraběte z Nassau, jenž byl také ty země spravoval, odpíraje Španělům až do smrti, až zrádně zamordován byl a nešlechtně.

Těžká persekucí a soužení dalo jse v království Českém a a v markrabství Moravském proti lidem evanjelitského religionu jse přidržícím, jenž k náboženství římskému přistupováti nechtěli; skrze což zdvihli a srotili jse lid obecní; zvláště na panstvích císařských Lysý a Brandejse, a opustivše statečky a živnosti své, shromáždili jse vojensky v počtu nemalém, k nimž i jiných za takovou příčinou přibejvalo. Vrchnost pak světská, od Jeho Milosti císařské nařízená, aby z toho dalšího nebezpečnosti nepošlo, vyslali mezi ně, aby jse spokojili a k svým statkuom navrátili, že jse jim toho k římskému náboženství přistupování odkládá do dalšího nařízení. Nejisto, jak jse dál stane; nebo sliby a přípovědi držel kdo a jak chtěl. Coacta fides, quid prodest etc.

Breda, pevnost v Nyderlandu, jsa od Španěluov vojensky obležená, nemoha dáleji hladem, kterýmž obležení v té pevnosti soužení byli, vytrvati, jest smlouvou Španěluom vzdána a jsou odtud tíž obležení propuštěni.

Když tak po pádu a zavedení Českého království dalo jse v religionu, svobodách a právích veliké soužení a persekucí, v Germanii, říši křesťanské, také jse vše bouřilo a zdvihalo vojensky a jedni proti druhým jse puntovali a sílili; císař Ferdinandus také nemálo lidu vojenského svým společníkuom ku pomoci dal vypraviti, kteříž táhnouce skrze Českou zemi nemalé škody podle obyčeje svého páchali. Co dál z toho pojde, to v moci boží.

Podle nadepsaných pokut božích také morová rána boží v království Českém se místy v lidech rozmáhala, zvláště v městech pražských a na Horách Kutnách.

Těch také časuov lid vojenský, císařský vyzdvihován jest z Čech, Moravy etc. etc. a táhli jedni po druhých do říše Germanie; nebylo vuobec povědomo kam a proti komu.

Octobris, těžká, tyranská persekucí a soužení jse yždy dalo a rozmáhalo v markrabství Moravském proti religionu evanjelitskému, zvláště v městech předních, HoIomouci, Brně, Jihlavi, a obyvatelé moeí světskou, mimo slovo boží, vězením, statkuov braním k přistupování k římskému, papeženskému náboženství nuceni byli, načež přísně N. z Ditrštejna, kardinál, biskoupek moravský, jménem Jeho Milosti císařské nastupoval; a tak někteří z mušení přestupovali, jiní od statkův svých přeč ucházeli a vypovídáni byli. Nebylo žádné lítosti; Pán Bůh rač jse sám smilovati!

27. Novembris, Ferdinandus, syn císaře Ferdinanda, českého, uherského etc. krále, korunován jest v Edinburku na krále uherského.

Léta 1626

Pan Václav Vchynský ze Vchynic, jenž v živobytí svém mnohých těžkostí, štěstí i neštěstí okusil, jsa na zdraví nedostatečný, dal jse z Čech do Moravy, tam v městě Brně umřel. Hrozné věci o něm, že by po smrti vstával a lidi dávil, rozprávěny byly.

Skrze nadepsané zbouření a vojenské pozdvižení a hrozný pád stavuov v království Českém v řiši germanské také nesvornost a pozdvižení trvalo, a jedni proti druhým jse puntující vojensky jse pozdvihovali, zvláště pro religion v náboženství, císaři Ferdinandovi jse protivíce; i král denemarský. A jmaje z obojí strany mnoho lidu vojenského, jedni druhým, jak mohli, škodili. V Čechách a v Moravě tuze jse na přestupování k římskému náboženství nastupovalo a přinucovalo a přitom od lidu vojenského, v Čechách zuostávajícího, nátisky veliké; pročež mnozí ode všeho jse odbírali a odeházeli, zvláště z měst, na něž mandáty, patenty odevřené, jménem.císařským. rozsílány, aby přechovávání a fedrování nebyli, ale jímání a ujišťování, z vyšších pak stavuov aby na kancelář českou oznamování byli. Mnozí pak skrz takové soužení nevěda, co činiti a kam jse díti, k tomu římskému náboženství přistupovali, jiní lidu vojenského cizího, protivného císaři, do Čech žádostivi byli a vinšovali. Tak jse v ten čas dalo a nejtížeji pro religion náboženství; nebo vrchnost náboženství římského nikterakž od svého předsevzetí v tom upustiti nechtěli, ale vše violenter. Jakápak víra jest z přinucení a z mušení, to v soudu božím.

V sobotu po památce Těla Božího, 13. dne měsíce Junii, června, vyhořalo město Brod Německý.

Vuobec bylo v Čechách praveno a hlásáno, že jse při pomezí českém veliký počet lidu vojensky zrotilo, pozdvihlo a shromáždilo, že by sedláci byli jest mluveno; a to že jse stalo za příčinou, že by jse jim v náboženství religionu evanjelitského i jináče veliké nátisky a soužení díti nepřestávalo, čehož že jim sněsti možné není. A tak obávati jse bylo dalších válek, rozbroji a nebezpečenství; nebo šatan s svými nechtějí pokoje, až Buoh sám tresce.

XIV.

Léta 1577-1626

Eiusdem Autoris

Anno Christi Salvatoris 1577

Johannes Austriacus, postranní syn císaře Karla, toho jména Pátého, krále Hispaniarum slavné paměti, učiněn a nařízen jest od Filipa, krále hispanského etc., gubernatorem Belgarum, Germaniae inferioris, a jsa tam vypraven, vedl válku vojenskou proti stavuom v týchž zemích a krajinách, témuž králi Filipovi, pánu jich, sprotiveným, jenž jse nepřestávali pozdvihovati a pro religion, náboženství evanjelitské, a svobody jich, skrže což v týchž zemích od dávna veliké nesnáze, záhuby lidské a hrozná krveprolití nepřestávaly a trvaly na škodu všeho křesťanstva.

V království Českém město Most vyhořalo téměř všeckno, v ten outerej po památce sv. Floriana.

Anno 1578

V sobotu po památce Zvěstování blahoslavené Panny Marie N. přijmím Škoda, hladký, urostlý, jsa v městě Novém Kolíně nad Labem, hrál, hodoval a frejem zacházel u Maruše Matrasky, sousedy v témž městě. I přišel jest do téhož domu rychtář městský, řečený N. Žemlička, a pohodl jse o nějaké psaní s týmž Škodou, kteréžto psaní bylo od práva z města Hory Kutny učiněno o nějaké peníze, kteréž byl tejj Škoda vyhrál na Janovi, synu Pavla Skřivana z Hory Kutny. Když pak tejj rychtář tuze jse na téhož Škodu domlouval, a dobyv tejj Škoda zbraně, jej Žemličku, rychtáře, i biřice jeho zabil; a tu hned od jiných jat jsa, do vězení dán jest. Potom při právě téhož města Kolína ortelován a do kola vpleten; a ta Maruše Matraska, jsa pro téhož Škodu v podezření a předešlá přečinění jí jse připomenuvše, do téhož vězení dána a zmučena jest, v kterémž i umřela. Zle na tom světě.

Anno 1580

Při konci masopustu nějaký člověk, jda přes pole z města Králové Hradce, zastřelil psa k vlku podobného a nedomnívaje jse jináč, nežli že to vlk jest, daroval jej pro uctivost jednomu panu sousedu a on jinému; a tak se s ním sem i tam nosili, až se dostal k vydělání kožišníku, jenž jej také za vlka přijal. Až ten pes od toho, či ten pes byl, nemoha se psa domů dočkati, jest poznán a z toho smích učiněn. Haf, haf, haf.

Anno 1582

Umřel v Praze Jan Človíček, jenž jse psal a tituloval z Popovic, prokurátor, řečník při soudech vyšších.

V Antorfu, městě nydranském, Vilhelmus Orangius, hrabě z Nassau, jest od nějakého nešlechtníka zrádně postřelen, avšak živ zůstal a jse vyhojil, jsa stavův nydranských, králi hispanckému zprotivených, předním těch zemí gubernátorem.

Sněm říšský v Germanii, v městě říšckém Augšpurku držán jest, v přítomnosti císaře Rudolfa, českého, uherského krále, a některých knížat říše.

Pan Heřman Bohdanecký z Hodkova, člověk zrostu těla skrovného, však správný a rozumný, umřel na Bračicích, sidle svém, ve středu post Stanislai.

Pan Vratislav z Pernštejna, pán český, vznešený, jsa nejvyšším kancléřem království Českého a rytířem aurei velleris, vysokého zrostu a velmi ryšavý, umřel a potomně na hradě pražckém v kostele hlavním v jedné kaple, kdež mnoho reliquií shromážděno jest, pohřben; náboženství římského, fautor et defensor Jesuitarum.

Toho také roku drahoty byla ve všech věcech. Nějaký chudý, pracovitý člověk, kopaje hlínu u města Kouřima, v širém poli trefil na čistou mouku a nabravše jí domů donesl, a chleba z ní napekše, jiným o tom oznámil, jenž týmž způsobem učinili.

Anno 1594

Pan Adam Slavata na Čestíně Kostele dal stíti Jana Brodského, služebníka svého, pro zlíhání jedné děvečky z fraucimoru jeho; a to naň skrze kněze, jemuž jse zpovídál, vyjeveno.

U města Čáslavě blízko dvoru Řečice Martin Měnický zabil N. Pátka, švagra svého, svadivše jse o pastvy; o čež tejj Měnický těžkost jměl a jest naň soudem nastupováno, avšak toho očištěn jest, ukázav to, že on Pátek, jemu pohrůžku učinivše, příčinu k svádě a bitvě dal.

V Praze stat jest v rynku Staroměstckém jeden soused N. řečený Bouda, že zabil v svádě druhého souseda N. Malvaziho.

Anno 1596

Umřel v Praze Abrham Hroch, prokurátor při vyšších soudech zemských, čímž byl zbohatl a vzešel. Nota: Blahoslavený jest člověk ten, kterýž prokurátoruov práv světských nepotřebuje.

Ergo:

Kdo řečníka chce ujíti,
hled' na sebe pozor jmíti,
aby jse pokojně choval,
lidem příčiny nedával,
různic, šarvátek nedělal,
cizího neosoboval;
a tak můžeš pokoj jmíti,
řečníka škod prázen býti,
zůstávati s celou hlavou,
když jse spraviš radou zdravou.

Anno 1597

V městě Novém Kolíně nad Labem st'at jest jeden soused téhož města, řečený N. Kurka, řemesla krejčovského, pro zabití suseda druhého, řečeného N. Hrabaní.

Anno 1598

V městě Chrudimi zabit jest v svádě Jan Vorelský od nějakých řemeslníkuov.

Tiskly noviny, že ve vsi Pořečicích, na gruntech pana N. z Lobkovic, herka porodila hříbě o dvou hlavách.

Anno 1599

Benjamin Kutovec z Ourazu, jsa hofrychtěrem měst králové v království Českém a odjevše z Prahy před morem, umřel v Solnici městě; po jehožto smrti dán jest ten ouřad Janovi Bunsonovi.

V outerej po neděli Smrteldné, Judica, paní Kateřina Prošovská se dvčma dcerkami svými, jeda na voze přes potok tehdáž rozvodněný, pode vsí Vrbčany nedaleko Plaňan stopily jsou

jse žalostivě se dvěma koňmi při tom; nebo mostek přes tež potok vodou přikryt byl, a vozka mostku chybil, a tak jse vuoz s nimi do proudu převrhl a převrátil. Napomínána byla táž paní Prošovská, aby nejela a posečkala, až voda opadne; nechtěla poslechnouti a tak k smrti pospíšila.

Umřel v Praze mistr Adam Daniel z Veveslavína, muž učený, jenž pěkné knihy tištěním vydával, českým jazykem, jako: Itinerarium, Putování svatých, Politiam a Herbarium Matheoli, knihy lékařské rozšířil, při tom Apatéku domácí etc.

Anno 1600

Ve středu před památkou Tří králův Mudrcuov vyhořaly tři dvory selské ve vsi Miskovicích, nedaleko města Hory Kutny; a hned v noci na čtvrtek také ohněm domácím v městě Čáslavi vyhořalo několik domů, při tom krov na kostele farním i na věži.

N., syn jediný Václava z Kaliště, prokurátora v Praze, zůstávaje v nemilosti otce svého, jeda odněkad na koni, nalezen mrtvý u vodě s koněm při něm stojícím. Též jse stalo Janovi Herkulesovi, že upadše s koněm s nějakého vrchu mrtvý nalezen.

V neděli den památky Vzkříšení Krista Pána u pána N. Vlinského N. Smrčka zabil v svádě Joachyma Obšoce, přijimaje ten den předtím oba svátost večere Páně.

Anno 1601

Pekaři v Praze skrovný, malý chléb ku prodeji dělali, ježto obilí v mírné ceně kupováno bylo, a jsa v tom napomínáni, nic nedbali; i jsa v tom někteří vyhledáni, vzati jsou do vězení a potom z lopaty do řeky metáni a tak skoupáni. Pročež někteří z tovaryšův řemesla pekařského jse spuntovavše jse vyzdvihli, zavázavše jse řemesla toho nedělati; ale jsou také do vězení sebráni a náležitě potrestáni, zvláště původcové toho spuntování, takže své svévolné předsevzetí opustiti museli.

Anno 1603

Jeronym Makovský, z nízkého řádu pošlý, jsa životním služebníkem Jeho Milosti císařské Rudolfa a vzešedše tím, spejchal a mnohé nenáležitě věci mimo vůli a vědomost Jeho Milosti císařské před sebe bral svou všetečností a vysokomyslností a při tom zbohatše páchal vůli

svou; pročež v hněv a nemilost Jeho Milosti císařské vešel a vězením opatřen, do další o něm resolucí Jeho císařské Milosti.

Anno 1606

Pan Jindřich Zejdlic, syn nebožtíka pana Hertvika Zejdlice, dal ustavěti lázeň novou na gruntech svých Příbyslavi, a jak jse v ní mejti počal, ta lázeň se na něj obořila a jej zasuvše umrtvila; jiným, jenž při něm byli, z rumu pomoženo.

V Praze Havel řečený Skočnodvorský z Moravy, jenž byl, dostav jse do Prahy a pojav k manželství Kateřinu od Kocourů v Novém Městě pražském, pozůstalou vdovu po Janovi z Řásné z města Hory Kutny, a přečkav ji živobytím a chtěje jse zase oženiti, vzal nenávist a hněv k Valentinovi Divišovi, prokurátoru, že by jedné přítelkyni své, již tejj Havel k manželství jmíti a dostati chtěl, v tom odrazoval, a přišedše v prehlivosti, an jse toho tejj Valentin nenadál, do příbytku jeho, jej nešlechtně zabil. Pročež jat a do vězení dán, potom souzen, ortelován a nemoha žádné milosti užiti s'at jest anno 1607 Julii mense.

Anno 1607

Pan Ferdinand purkrabí z Donína, jsa v mládeneckém stavu a presidentem nad appellacímí, pojal k manželství paní Marketu, rozenou Trčkovu z Lípy, pozůstalou vdovu po panu Václavovi Berkovi; sjezd byl v městě Chrudimi a svadební veselí na Chrasti s pompou a slávou světskou.

Anno 1610

V Praze Kašpar Hornátecký zabit jest v pútce na ulici od Pavla Malovce.

Měsíce Januarii, ounora, pan Jaroslav mladý Smiřický, pán bohatý, pojal k manželství pannu Annu Alžbětu, rozenou Zapskou ze Zap. Actum Pragae.

V Praze N. Běšín, jmaje s N. Žampachem nevoli a bitvu a jsa od téhož Žampacha zraněn, vystřelil z ručnice, trefil pana N. Měsíčka přítomného a tak jej zastřelil; kterýžto pan Měsíček byl jest předním hejtmanem panství Jeho Milosti císařské v království Českém. Nota: Neslejcháno jest, aby jse v jiných zemích sami svoji tak v domácích ničemných šarvátkách o hrdla připravovali jako páni Čechové.

Panna Bohunka, dcera N. Vartovského, jsa při hejtmanu brandejském a manželce jeho, byvše zdráva, nalezena jest soukromí mrtva; o čež otec její na téhož hejtmana Pavla Neipaura a ženu jeho žalostivě nastupoval.

Anno 1611

V Praze zabit jest v svádě N. Adam Trmal od N. Leskovce, kterýžto Trmal byl také zabil zastřelením Adama Byšického.

Anno 1612

V Rakousích, v městě Vídni, vymrskán metlami a na káře vyvezen a vypovědín jest jeden měšťan, řečený N. Lev, že jse prej procesí katolické posmíval; starý člověk.

Anno 1614

V Praze umřel pan Jindřich Kunrád Šanovec z Šanova, jenž předtím byl hejtmanem hradu pražského, zůstávaje v podagriské nemoci; zanechal po sobě v vdovství paní Lidmily, rozené Voděradské z Hrušova, manželky své, s níž žádných dětí nesplodil.

Těž umřel v Praze pan Václav Albrecht Smiřický z Smiřic a slavné ceremonie tělu jeho tu v Praze jsou vykonány a odtad na Náchod ku pohřbu dovezen.

Pan Vilém z Vřesovic, jsa nejvyšším mincmejstrem království Českého, pojal k manželství paní Lidmilu z Hrušova, nadepsanou vdovu pozůstalou po příze jmenovaném panu Jindřichovi Kunrádovi Šanovcovi. Actum Pragae.

Také v Praze umřel pan Jakub, řečený Menšík, jenž z níзка vysoko vzešedše, učiněn byl purkrabím hradu pražského, jmaje manželku z rodu Pětipeských, s nímž veliký kříž a soužení jměla a snášela pro jinou postranní.

Pan David Horňatecký z Dobročovic, jeda na voze s manželkou svou, upadl těžce z vozu doluov, když jse koňové splášili, od kteréhožto pádu umřel.

V Praze vstoupili v stav manželský: Karel Přebozský z Zásmuk, se pannou Alžbětou, rozenou Horňateckou, sestrou příze psaného pana Davida Horňateckého.

Anno 1615

Vstoupili v stav manželský: pan Hertvik Skalský z Dubu se pannou Annou Kateřinou, sirotkem, rozenou Salavkou z Lípy. Actum Pragae.

O masopustě urozený pán pan Adam starší z Valdštejna a na Žehušicích, zůstává v Praze na léčích, umřel tam a v kostele Tejnském v Starém Městě pražském pohřben.

V postě umřel pan Ctibor Tiburcí Žďárský, člověk bohatý, byv jedním místodržícím Jeho Milosti císařské v království Českém a purkrabím karlštejnským.

Měsíce července, Julii, na Ratajích Hražených pan Jiří z Talmberka, jsa vdovcem a nejvyšším sudím zemským, pojímal k manželství paní Marketu, rozenou Trčkovnu z Lípy, pozůstalou vdovu po panu Ferdinandovi purkrabí z Donína.

Těch časuov mistrné rozprávky byly o nějakém zhoubci a škůdci zemském řečeném N. Kopuleť, že by po cestách a silnicích lidi loupil a mordoval, a když kdy jímán byl, že zmizel, s čáry umějíce.

V městě Benešově zabit jest hanebně od sedlákuov Jiřík Blíživský, pohodše jse s nějakým knězem, kteréhož jse ti sedláci ujali proti témuž Blíživskému.

Anno 1616

Tištěno wobec, že předešlého léta 1615, 12. dne měsíce Decembris, v Švédské zemi při městě Kolmaru lapena nějaká ryba půl druhého lokte zdýlí, kteráž že jměla vyrostliny svrchu na hřbetě podobné k halapartnám a na hlavě podobenství šavle, zespod břicha podobenství nohy člověčí a po straně cifry tyto: WE, WE, WE, MENSSE.

V Praze umřel pan Vilém Zajíc z Haznburku, jsa presidentem nad appellacímí na hradě pražském, a v klášteře sv. Jakuba v Starém Městě pražském pohřben.

Ohněm domácím nešetným vyhořalo v Novém Městě pražském 40 domuov nedaleko rathauzu, a tím ohněm při tom několik dětí zahynulo.

Rozepsáni jsou mandátové Jeho Milosti císařské, nimiž nařizeno o minci, aby širocí tolarové stříbrní po 90 krejcařích a zlatí dukátové po dvou kopách míš. a po 10 krejcařích vydáváni a

bráni byli; drobná česká mince jse nedělala, skrze což mnoho cizozemských lehkých mincí do Čech jse dostávalo.

V Praze zemřeli: Jiřík Funk, starobylý služebník při kanceláři české, a Adam Linhart, prokurátor, jenž prokurátorstvím zbohatl a vzešel.

Anno 1618

V Praze Mandalena, manželka Samuele Colinusa, prokuratora, s'ata jest mečem, jsa k smrti ortelována, jsa od téhož manžela svého obviněna, že jse k němu nevěrně chovala a cizoložila i otrávití jej že usilovala.

Anno 1622

Také v Praze při jednom svadebním veselí N. Čabelický zabil v svádě N. Malcvce. Tak jse páni Čechové při kvasích bili, sami jse hadrujíce. Kde pak náleželo, tu jse nebránili, nýbrž sebe hubili.

Pan Petr z Libenthalu, Germanus přespolní, jenž jse byl v Čechách osadil, oženil a po ženách nabyt, dostav jse příjezdem do Lužice a chtěje, aby jemu k další cestě jeho koní půjčováno bylo, a o to jse nesnadíce, jest tam od proti němu v tom zbouřených lidí zabit a při něm někteří z čeládky jeho; potomně do Čech přivezen a v Novém Městě pražském v klášteře Matky Boží jest pohřben. Ryšavý člověk byl; po něm vdovou zůstala paní Anna Dorota, rozená Kamejtská ze Lstiboře, již byl vdovu, byv také vdovcem, k manželství dostal. Nota: Jinde sobě tak bráti nedadí jako juž v Čechách, kdo a jak může, berou a derou.

Téhož měsíce Aprilis zemřeli: paní Kateřina Přebozská, vdova, v městě Kouřimi objevající, rozená Šanovka; a tam v Kouřimi jest pohřbena. A v kraji Čáslavském na Spiticích pan Hertvik Myška ze Žlunic; praveno, že jse nesmírným pitím páleného vína usmrtil. Sic finis bibendi et vivendi.

Těž umřel v městě Králové Hradci nad Labem pan Hanibal z Valdštejna a na Hostinném, jenž před lety byl nejvyšším mincmejistrem království Českého.

N. Suchomaský z Svárova zabit z pistoly, ručnice tak řečené, od Belvice Kašparova, svadivše jse ve hře, jse pobidli; po kterémžto skutku on Belvic ujištěn jest, že to nenáležitě spáchal.

Actum Pragae. Avšak potomně toho očištěn, ukázav toho zoumyslnou příčinu, sobě od téhož Suchomaského danou.

Potomně opět v Praze Jindřich, syn pana Jaroslava Myšky ze Žlunic na Velkých Bečvářích v kraji Kouřimském, a Jan, syn pana Jiříka Mírka z Solopisk na Plaňanech z téhož kraje, oba mladí neženatí, svadivše jse, zbili jse, stloukli a zranili, od čehož tejj Jan Mírek kolikýsi den tam v Praze umřel.

V témž kraji Kouřimském ve vsi Kbele Karel Hlaváč z Vojenic, jenž byl ten statek koupil a neženatý zůstával, jmaje sobě oznámeno, že jemu zloději nočně obilí do mandelů sklízené kradou z pole na týchž gruntech jeho, vyšel sám třetí z též vsi Kbel, a dav jse po těch škůdcích stíhaje je, až jse dostal do vsi Kořenic, na grunty pana Ondřeje Hornateckého. Ti pak škůdcové, davše jse do něho, jej jsou hrozně zamordovali; N. strejc jeho, jenž s ním byl, jsa od nich zraněn, s druhým přítomným zpátkem jse retovali. A on Hlaváč, tak zabitý zavlečen a tak mrtvý hrozně posekaný a popíchaný potom nalezen a do vsi Kbel dopraven a dlouhý čas nepohřbený zůstáváje, potom tu v kostele beze všech ceremonií pohřebních zakopán. Stalo se to měsíce Augusti, srpna, v klízení obilí. Nota: Nižádný jse téhož Karla Hlaváče těla tak hrozně zamordovaného neujímal, ačkoliv římského religionu byl; a v statek po něm zůstalý jiní jse uvedli pro dluhy a závady.

Pan Rudolf Sejdlic z Šenfeldu umřel, jakž praveno, náhle a že otráven na Chocni, sídle svém, syn nebožtíka Sejdlice, bohatého, jenž byl, z Slezska do Čech jse dostavše, vzešel a zbohatl.

V Starém Městě pražském v Dlouhé střídě, v domě řečeném u Vozlův, proti šlachtatě řeznické umřel Voldřich Vodička, soused, jenž byl náramně na sluch ohlechl a tak hluchý až do smrti své zůstával.

Léta 1625

Zabit v cestě pro peníze od vojákuov loupežných pan N. Kalenice, člověk bohatý; a to jse stalo měsíce máje. Potom brzo umřel v Čestíně strejc jeho, pan Zikmund Kalenice, letitý starček.

Měsíce Julii, července, umřel Bořek Salava z Lípy v dvoře svém v Blince v kraji Kouřimském; byl syn Matěje Salavy, jenž předešle na Malešově bejval. Po něm brzo umřela také N. dcera jeho, manželka Adama Břežského, mladá žena.

Umřel v Čechách na panství svém, statku Mirošovicích, pan Štefan z Šternberka, kterýž byl od evanjelitského religionu k římskému přistoupil, a byv potřebný v jmění světském, ouřadův a statkův nabyl. Tak svět svými sem i tam točí.

Mense Octobris umřela také na Radboři v kraji Kouřimském u pana Ondřeje Horňateckého, zetě svého, paní Anna Dorota, rozená Kamejtská z Elstiboře, pozuostalá vdova po panu Petrovi z Libenthalu, Germanovi; a předešle jměla k manželství Václava Voděradského; a po něm dostavše jse témuž panu z Libenthalu, jemu k vůli od religionu evanjelitského k římskému náboženství přistoupila.

V kraji Kouřimském zamordován jest hrozně pan Otta Jindřich z Vartnberka i paní N., manželka jeho, od jeho vlastních poddaných, kteříž vzali toho příčinu, že s nimi tejjž pán a paní ukrutně pro religion v náboženství i jinak nakládali a je sužovali; pročež jse tíž poddaní pozdvihli a srotili, a skrze to obávati jse bylo dalšího jiných pozdvižení a nebezpečnosti.

V kraji Kouřimském zamordován jest také zrádně a nešlechtně v cestě na koni jedoucí, střelením k němu z ručnic, pan Daniel Kapr, Jeho Milosti císařské přední sekretář, od Adama Zapského, v témž kraji obejvajícího, a pomocníkuov v tom jeho, což hned brzo jest vyjeveno, a on Zapský něžením arestován, i N., manželka téhož Daniele Kapra, Němkyně, kteráž že veda život bezbožný a nešlechtný, že ten mord s týmž Zapským nastrojila.

Nenávist a nepřátelství od římského náboženství jse přidržejících nepřestávala jse rozmáhati proti evanjelitským etc. zvláště v království Českém a v markrabství Moravském. A v Novém Městě pražském, když jse zbraňovalo těl mrtvých evanjelitských při kostelích pohřebovati, někteří sousedé a obyvatelé láli a sáпали jse na kněží papeženské; pročež jsou do vězení vzati a potom dva s'ati, jiní v takovémž nebezpečnosti zuostávali. To vše dalo jse jménem císařským a titulem nové rebellie a pozdvižení, etc.

Léta 1626

V Praze po vyhledání mordu nad panem Danielem Kaprem sekretářem spáchaného odsouzení jsou hrdel N., manželka téhož pana Kapra, a Adam Zapský, frejř její. Ona pak, jsa z vězení vyvedena, jest metlami mrskána a v rynku Starého Města pražského mečem s'ata, v ten pátek 30. dne měsíce Januarii, ledna; Zapský milosti vyhledával, ale nic neobdržel, ale také mečem trestán asi v témdni po ní na hradě pražském; popravec netrefil jeho krk a do puol hlavy jemu vial. Takhle paní Venus svým dvořanům platí.

Eiusdem Autoris

XV. - Léta 1574-1626

Hora Kutna

(1574-1580)

Léta od narození Krista Pána, syna božího, 1574

Ve středu po památce sv. Bartoloměje apoštola okolo třetí hodiny na noc vyšel oheň z domu Jindřicha Bzeneckého, jinak Holika, a shořalo tu domů několik v té ulici pod brankou, jdouce k bráně Klášterské na Horách Kutnách.

Léta 1575

Umřel v předměstí čechovském v domě svém Jan Pampa z Vičkovic, vysoký urostlý člověk, nikdá jse neženě, syn nebožtíka pana Abrhama Pampy. A v kostele sv. Barbory v kaple minciřské na Horách Kutnách pohřben, na němž ten rod mužského pohlaví přestal. Štít toho rodu: dvě nohy nedvědí utaté, držíce mezi sebou vzhůru klobouček myslivecký.

V pátek před památkou s. Georgii umřel na Horách Kutnách pan Zdislav Bořita z Martinic na dvoře Vlaském tak řečeném, tu v městě Hoře Kutně, jsa mincmejstrem nejvyšším království Českého, a exequiae mu slavné tu jsou učiněny. A potomně vezen jest ku pohřbu na hrad pražský a tam v kostele hlavním pohřben, jehožto tělo ku pohřbu nesli vyslaní Horníci z Hor Kuten.

Václav Dačický z Heslova dokonal jest život svůj na tvrzi Lorci, sídle svém v předměstí Hlouškách Hory Kutny, ve středu po památce Nanebevstoupení Krista Pána, syna božího, a potom u chrámu sv. Barbory tu na Horách Kutnách podlé předkuov svých jest pohřben.

Léta 1576

Matyáš, syn nebožtíka Jakuba Stejška Freisichselbsta, pojal k manželství pannu Dorotu, dceru Martina z Neratova, v Pardubicích a odtud mu do Hory Kutny přivezena při památce Nanebevstoupení Krista Pána, syna božího.

Těž vstoupili v stav manželský: Jan Klabalů se pannou Mandalenou, sirotkem, dcerou nebožtíka Jana Husy, v ten outery po památce s. Petri, Pauli apostolorum; a Pavel Hraběšinský od Bakalářů, vdovec, písař radní p. šepnistruov, se pannou Lidmilou, dcerou mistra Václava Didacta, písaře téhož práva, v ten outerej post Transfigurationis Christi.

V pátek po památce sv. Lucie umřel v Praze pan Samuel Šatný z Olivetu od Hory Kutny, trvaje při kanceláři české Jeho Milosti císařské a neženatý zůstávaje. Potom do města Hory Kutny, vlasti své, přivezen a u chrámu sv. Panny Barbory podlé předkuov svých pohřben.

Toho roku původem a radou ouředníkuov horních na Horách Kutnách vedena jest voda struhami vnově zdělanými ode vsi Bylan až na Kaňk a i dovedena na náklad z mince císařské, chtěje užitek těm horám přivesti. A k dutí vody udělány jsou dva rybníci, jeden u hutí zágrovný, druhý za branami Kouřimskou a Kolínskou, mezi zahradami na Trávníku, místě tak řečeném, kdež v kuželky hrávali, při městě Horách Kutnách. Stálo to nemálo, vše daremně a bez užitku a brzo to spuštěno a v nic přišlo, mimo to, co lidem škod v zahradách a rolích tím jest naděláno.

Léta 1577

Učiněn jest a nařízen nejvyšším mincmejestrem království Českého a na Hory Kutny uveden pan Vilém starší Oprštorf z Dubu z Fridštejna.

Zemřeli toho roku na Horách Kutnách: Arnošt z Drasova, mládenec obšťární, na němž ten štít mužského pohlaví, totiž erb znamení nedvěda s halapartnou vzhůru stojícího, přestal; Michal Prejnar; Jiřík Dobeš z Rohožova v předměstí hloušeckém, jichž znamení v štítu sekera. A vstoupili v stav manželský: Pavel Skřivan, vdovec, s Johanou Veisovou, vdovou, na Tarmarce; a Johannes, kantor ze školy, s Kateřinou starou Bzeneckou, jinak Samserkou; obě baby staré, k manželství nehodné, k starosti jse střečkovaly; a ti ženichové to učinili pro peníze podle práva žakovského.

Léta 1578

V pondělí po památce hromnic pan Ludvík Karel z Řásné, ten čas hofmistr horní na Horách Kutnách, vstoupil v stav manželský se paní Annou Zygelkou z Chocemic, pozůstalou vdovou po panu Samuelovi Vodolínském z Vodolína na Rybném trhu.

Toho roku platilo obilí: pšenice po 17, ječmen po 8, žito po 13, hrách po 14, oves po 9 gr. alb. Ach, kdy a kdo již toho na tom světě dočeká!

V pátek před památkou Seslání Ducha sv. umřel na Horách Kutnách pan Tomáš Šprlink, jenž předešle hofmistrem horním bejval při týchž Horách a u kostela Námětského pohřben.

Leopolt Šetlar na Tarmarce, Germanus, suken krojič, pojal k manželství pannu Annu, dceru Dobiáše Šafara, ten čas puchaltera horního při Horách Kutnách, v ten outerej po památce Rozeslání apoštolův Páně.

A předtím v pondělí Melichar Žatecký, bakalář ze školy, pojal také k manželství Dorotu Vočkovou, babu starou, mrzutou, pozůstalou po někdy Václavovi Vočkovi, a to učinil pro peníze.

Vstoupili v stav manželský: Zachariáš Freisichselbst z Jihlavy s zjevnou vdovou, pozůstalou po Jeronymusovi Pejskarovi, Němci, havěři, v outerej den památky sv. Marie Magdalenské.

Pan Vilém mladší z Opprštořfu, syn pana Viléma z Opprštořfu, v ten čas nejvyššího mincmejsra v království Českém, vstoupil jest v stav manželský se pannou Kateřinou, šlechtičnou, dcerou pana Joachyma Novohradského z Kolovrat; přivezena mu slavně do Hory Kutny a tu oddavky a svadební veselí jměli na Vlaském dvoře v přítomnosti panstva, rytířstva, Horníkuov, v tu neděli po památce Omnium Sanctorum.

Umřel pan Mikuláš Walter.

V outerej den památky sv. Martina Jakub Brodský, prokurátor městských rozepří, pojal k manželství Annu Netolickou, vdovu od Tobolářů.

Léta 1579

V outerej po neděli řečené Devětník Volf Herolt, písař mince, vstoupil v manželství se pannou Kristinou Zygelkou z Chocemic; a hned potom v týmdni po té svadbě, totiž ve středu po památce sv. Matěje, matka té nevěsty, byvše při té svadbě dcery své zdráva, umřela.

Ve středu den památky Zvěstování blahoslavené Panně Marii umřel na Horách Kutnách pan Zikmund Materna z Květnice, jsa věku v hojných letech, pozůstaviv po sobě v vdovství paní Lukrecie, rozené Hrabaňky z Přerubenic, manželky své mladé.

Zachariáš Ditrich od Balcarů na Tarmarce proti starému rathauzu umřel u Veliký pátek před slavnými hody památky Vzkříšení Krista Pána a u kostela Námětského tu na Horách Kutných pohřben. Byl dobrý, pokojný člověk, rodilý Germanus, dostav jse do Hory Kutny a zůstáváje tu při službách horních, tu jse i osadil, pojal byl k manželství Mandalenu, vdovu pozůstalou po Balcarovi Švorcovi, také Germanovi a písaři horním, kterýžto byl v svádě zabit v noci od jakéhosi N. Rychnovského.

Umřel Jan Zlonický v Nových mlejních při Horách Kutných. Pavel Hejman, Horník starý, umřel v pátek den památky Dionisii a u chrámu Barborského pohřben.

Léta 1580

V neděli den památky blahoslavené Trojice Kateřina, dcera Tomáše Klabala, konváře, jsa prve od rodičov svých zamluvena Jiříkovi Landekovi, proběři hornímu, dala jse ukrásti Pavlovi Šprlinkovi a s ním jse k manželství oddati proti vůli rodičův svých.

Kateřina Stejškova, manželka Zikmunda Kozla, již byl tejš Zikmund Kozel vdovu pozůstalou po nebožtíkovi Jakobovi Freisichselbstovi k manželství pojal, umřela v neděli den památky sv. Bonifacia; byla dcera N. Hakna, řezníka tu na Horách Kutných.

Melichar Holoubek z Hory Kutny, jenž předtím jedním harcířem Jeho Milosti císařské byl, jsa pro své neřádné chování z měst pražských vypovědín, jich prázen býti nechtěl, až potom vzat jsa v Novém Městě pražském do vězení, chřtán sobě sám podřezal a tak vyvezen k místu popravnímu a s'at jest.

V outerej den památky Cecilie vstoupili v stav manželský Pavel, rodilý Polák, apatekář, s Mandalenou, pozůstalou vdovou po Zachariášovi Ditrichovi.

Ve čtvrtek před památkou Narození Krista Pána, syna božího, upadlo kus zdi od Hrádku proti lázni, jenž U kola sluje, na Horách Kutných a zasula pacholátko, jdoucí z též lázně po zmytí, kteréž tu do Hory Kutny z Slezska z města Nisy na učení dáno bylo; a hned tu mrtvé žalostivě vyrumováno a dobyto.

(1581-1590)

Léta 1581

V pondělí po neděli Devětník Pavel Hraběšinský od Bakaláruov, písař radní p. šepmistrův, jsa po druhé vdovcem, pojal k manželství pannu Marianu, dceru Jana Pecha z Kouřima, a do Hory Kutny mu přivezena. Též Zikmund Kozel, vdovec, pojal k manželství pannu Annu, dceru Matěje; přijmím Dítěte, pekaře, v poslední neděli masopustní.

Adam Čechtický, jsa písařem horním urbuním, umřel v sobotu po neděli Provodní, u chrámu sv. Barbory pohřben.

V pondělí po též Provodní neděli Jan, syn pana Petra Nykláska z Žitenic v Dolanech, pohodše jse s panem Zygelem v domě šenkovním, jenž sluje u Kadeřávků, a pobidše se k bitvě za bránu Kolínskou a tam vyšedše, jest tu tejj Jan Nyklásek od něho Zikmunda Zygele zabit, po čemž; tejj Zikmund Zygel přeč poodjel, a když jse zase (zjednav u sobě glejt císařský) navrátil, jest naň od nadepsaného Petra Nykláska, otce téhož zabitého, právem nastoupeno, a tu při právě města Hory Kutny proti témuž Zygelovi za právo dáno; ale jest toho potomně od rad nad appellacímí na hradě pražském očištěn, což potomně revisí císařskou utvrzeno. Však on Zikmund Zygel jedno sto tolarův od té revisí panu Kryštofovi Popelovi z Lobkovic, nejvyššímu hofmistru (jenž revisí takové vyřizoval) dáti musel. Nadepsaný Jan Nyklásek zabil předešle také v svádě na Nebovidech Fridricha Hrabani z Přerubenic, což skrze smlouvu 1500 kop míš. spokojil.

Ve čtvrtek in festo Corporis Christi Jan Hůlka z Počernic pojal k manželství pannu Dorotu, dceru pana Mikuláše Vodňanského, ten čas Jeho Milosti císařské rychtáře na Horách Kutnách.

Též Leopolt Šetlar, vdovec jsa, pojal třetí manželku, pannu Annu, dceru Jakuba Kubína, ve mlejně Hotmilském při Horách Kutnách v outerý post Bonifacii.

Toho roku ouředníci horní na Horách Kutnách dali na košt a náklad Jeho Milosti císařské dělati rybník na gruntech malešovských nad huťmi horními šmelcovními nedaleko Hory Kutny s velmi nákladnou hrází k držení a dutí vody k šmelcování v týchž hutěch.

Zikmund Freisichselbst, jinak Stejšek, pojal k manželství Dorotu, dceru Petra Bernáška na Horách Kutnách, v ten outerej po památce sv. Jiljí; a hned potom ve čtvrtek po též památce Lidmila, sestra téhož Zikmunda Stejška, dala jse ukrásti a oddati k manželství Johanesovi

Hořepnickému, bakaláři ze školy vysokostelské, proti vůli bratří svých, o čež k Jeho Milosti císařské suplikovali a žalovali, ale daremně.

Také Jakub Khobr z Prahy pojal k manželství pannu Kateřinu, dceru Pavla Pilgrama od Mědínků, na Horách Kutnách v ten pondělí po památce Narození blahoslavené Panny Marie a v Praze se osadili.

Jan Zygel, jsa písařem mince na Horách Kutnách, ujel tejně přeč od Hory Kutny a povinnosti své, zanechav tu Anny, manželky své, s dítkami jich v žalosti. Proč by ujel, mistrně to vykládáno bylo, však potomně jse zase navrátivše skrze to v potupě zuostával.

V neděli po památce Omnium Sanctorum panna Anna Kašpara Fifka, Horníka bohatého na Horách Kutnách, vezena do Prahy k manželství Benj aminovi Kutovcovi, byvše jemu předtím zasnoubena; věnováno mu po ní za 1000 kop míšeňských vejpravy a 2000 kop míšeňských hotovéhoho.

Léta 1582

V neděli ante Conversionis Pauli Pavel Skřivan, vdovec, pojal k manželství pannu Dorotu, dceru Jiříka Hlaváče, jinak Kliky.

Centurin Muk, Němec, mince písař, pojal k manželství pannu Annu, dceru Tomáše Klabala, konváře.

V neděli po památce sv. Matěje apoštola umřela paní Kateřina Pucherská, manželka pana Kašpara Fifka.

Tomáš Canimedes, jsa zdrav a procházeje jse a přišedše domů, náhle umřel ve čtvrtek post Marci Evangelistae.

Týmž způsobem umřel pan Jan starší Podivický z Podivic ve čtvrtek po památce Stanislai.

A v týž den pan Šťastný Novohradský z Kolovrat, přijev do města Hory Kutny, dav zoumyslnou příčinu a sekaje na mne, mne zranil; jemu když jsem se bránil, jest mimo chtíč a naději mou zabit. Což jse stalo v domě řečeném u Svobodů u brány Kouřimské, skrze což jsem nemalých těžkostí a dlouhotrvajících soudů (neb mně jse ta nešťastná příhoda mezi vysoké dostala) pocejtiti musel, až Pán Buoh pomoci a vysvoboditi a ochrániti ráčil.

Zikmund řečený Škornička, poražen jsa šlakem, umřel v pátek post festum s. Petri et Pauli apostolorum.

Kněz Jan Semín, arciděkan na Horách Kutnách, umřel v pondělí po památce sv. Anny a u chrámu s. Barbarae jest pohřben. Dobrý stařeček byl.

Káča, dcera Hedvičina z České ulice, ušla přeč od muže svého, Jana Třebechovského, s Adamem Kobzářem, Adamcem řečeným, a Václavem Trnkou. A on, muž její, dav jse po nich, dohonil jse jich na pomezí uherském na gruntech pana N. Drštvy; tam je do vězení vpravivše, ženu zase přivedl, kteráž brzo umřela, a oni po některém čase oba dva jse do Hory Kutny navrátili. Tožť ta jich pout'!

Mikuláš Chyždera, jsa vdovcem, pojal k manželství Kateřinu, pozůstalou vdovu po Jakobovi Kubínovi, mlynáři hotmílském; a to jeho třetí manželka.

Toho roku byl mor na lidi v království Českém veliký a nejprve začali zhusta mřítí v Praze mense Augusti, srpna, pročež z Prahy ujížděli, kde jse komu vidělo, zvláště bohatí. A ten mor se tak rozmohl, že všudy i po vesnicích velmi mřeli, vše na hlízy a pryskejře. V městech pražských mnoho tisíc lidu pomřelo. Na Horách Kutnách, na Kaňku, v jeden den po 50, 60, 70, 80, 90, po 100 osobách těl mrtvých u všech far pohřebovali; a zemřelo v tu ránu boží lidí obojího pohlaví na Horách Kutnách okolo pěti tisíc, starých, mladých, mládencuov, panen krásných, dětí, vše vesměs. A jak jse kdo roznemohl, nedlouho stonaje, brzo umřel; a toliko zvonění slyšáno bylo. V kteroužto ránu boží morovou zemřeli jsou na Horách Kutnách mně známí a povědomí tito: Jeremiáš Šentygar, apatekář, Václav Starý od Svobodů, Kateřina Hanzlovic, Jindřich Vodolínský na Rybném trhu, Jan Bračický, Anna Kubkovic, paní Johanka Nykláskovna z Žitenic, manželka pana Tomáše Bykaneckého na Koňském trhu, Virgilius zlatník, Joachym, kožišník z Hloušek, Jiřík Ryšánek, řezník, jsa rychtářem městským, Johanka Hanzlovic, manželka Mikuláše Pejra, Anna, manželka Jana Kavky, Anna, pozůstalá vdova po Tomášovi Šprlinkovi, pan Jiřík Košín s manželkou, Markéta Fabiánka, sestra Bykaneckých, jinak Melhauzských, Kateřina Podbranských, manželka Víta Dobše z Rohožova v Hlouškách, Jan Šetelka z Varvažova, proběř horní, Mandalena Hanzlovic, manželka jeho, mistr Václav Didactus, písař radní přední pánuov šepmistruov, Jan Záborovský, krejčí na Tarmarce, Mikuláš Pejra, Jan a Bohuslav bratři Šatní z Olivetu, oba mládenci, Mikuláš Třebovský, písař horní ovesnej, Jan Špikfous, servus pánuov šepmistruov, Dorota; manželka jeho, Kašpar Mohler zlatník, Šimon Krásnohorský, zlatník, Anna Zygelka,

manželka Ludvlka Karla z Řásné, tehdáž horního hofmistra, panna Mandalena Pilgramovic od Mědínků, Anna, manželka Jana Pečického, Vavřinec Čečetka, řezník, panna Dorota, dcera Řehoře Vodičky, Pavel Polák, apatekář, Jeronym Knobloch, Jan Přibík, havěř v Hlouškách, Zikmund Zahradka, Štilfrid Doubrava, krejčí, Jíra Vávru, sládek, Jinak Veselář, Jan.Koryčanský, kožišník, mincíř, Jan Klabal, konvář, Mandalena od Píšťů, manželka Kryštofa Košického, kněz Ondřej, opat sedlecký, panna Mandalena Záborovských, Daniel Stejšek Freisichselbst, Anna, dcera Tomáše Klabala konváře, manželka Centurina Muka, písaře mince, Tobiáš Herolt, písař horní, Pavel Hraběšinský, písař radní od BaĀÉalářů, Anna, manželka Václava Vyziny, ten čas primátora města, paní Mandalena Šatná, kulhavá vdova, Dorota, dcerka kněze Jana Semína, děkana nebožtíka, Dorota, manželka Ludvíka Šafara na Kaňku, urbureře horního, Kristina Zygelka, manželka Volfa Herolta, Martin Gruober, písař mince, Pavel Všetečka, koželuh na Páchu, Jan Kaplan, krejčí, Mikuláš Chyžděra, mistr Johannes Hořepnický, Pavel Klabal, Ambrož Bílský, krejčí, jinak Petržilka, Řehoř Hůra na Kaňku, Pavel Pilgram od Mědínků, panna Dorota, dcera Tomáše Haška na Sukově při Kaňku, Adam Zavadil na Kaňku etc.

Přespolní blíž a okolo Hory Kutny: Jindřich Materna z Květnice na Radovesnicích, Jindřich, Jiří a Zikmund bratří Kasaličtí z Kaštic na Pašiněvsi, Jan Ursin z Vladoře v Hlízově, Jiřík Háša z Oujezda na Konárovicích, Jan a Fridrich bratří Nykláskové z Žitenic na Chotouchově, a ve Kbele vsi pohřbeni jsou etc.

V touž ránu boží umřel také na Horách Kutných Jan Dačický z Heslova (frater autoris) v tu neděli po památce s. Dionisii, Diviše, s Kateřinou manželkou svou a s patero dítkami, vše v téhodni jednom pořád zběhlém, v domě jich Krbcovském, a všichni u chrámu sv. Barbory pohřbeni jsou. A tak ten žalostivý, prudký mor přestal při konci roku tohoto. Pán Bůh račiž se smilovati nade všemi námi.

Páni Horníci na Horách Kutných podle svých svobod zvolili sobě a nařídili k obci své správce duchovního, děkana, kněze Sixta Candida; a jej k chrámu Vysokostelskému, kdež od starodávna arciděkanství jest, uvedli a dosadili.

Léta 1583

Ukradeno jest Adamovi Kejšarovi, koláčníkovi, sousedu na Horách Kutných, peněz 60 kop gr. českých; pročež v domnění toho zlodějství byla Anna děvečka, Němkyně, služebná téhož

Adama Kejšara, a dána jsouce do vězení, když (jsa mladá) řeči pletla, podána jest ku právu outrpnému a na trápení jednak že neukradla, jednak že vzala, mluvila, pravíce, že by ty peníze Havlovi, bratru Jana Charamzy, lazebnika tu na Horách Kutnách, dala, kterýžto také vzat jest do vězení a jsa také k outrpnému právu dán, odpíral, i vyvedena jest ta děvečka třikráte k místu popravnímu, k oběšení jsa ortelována, a když konec bráti jměla, vždy tomu zase odpírajíce do vězení zase přivedena byla, a s tím prodleno. Mezitím pak dáno jest znáti do Hory Kutny, že jse nějaký zločinec, jenž při právě města Mejta Vysokého utracen byl, k tomu zlodějství a krádeži těch peněz přiznal. A tak ti mladí lidé jsou toho očištěni a ohavné smrti zbaveni, ale na zdraví svém strápeni a pokažení. Potomně nějací Němci, přátelé té zmučené, přišedše do Hory Kutny, nastoupili právem pro zmučení té děvečky na přizepsaného Adama Kejšara, takže jse s nimi o to smluviti a platiti a tak škodu na škodu jmíti musel. Ti pak Němci, vzavše jménem škod a nákladu peníze, zase odešli a té děvečky tu zanechali. Havel strápený, vyhojen jsa, žebrotou živ jsa, do špitála obecního se k posledku dostal. Ergo: Nenáleží a nemá se k zkáze člověka kvapiti v nejistotě.

Toho roku zemřeli jsou na Horách Kutnách: Salomena, vdova pozůstalá po panu Pavlovi Pilgramovi od Mědínek, v outerej po památce sv. Erazima a nazejtří ve čtvrtek Jan Kašpar Endres, kloboučník od Bukáčů u underláku; ve čtvrtek po památce Markéty Václav Vizina, jsa prvním konšelem města; Kašpar Fifek, bohatý člověk, vdovec, Germanus, v pátek den památky sv. Kryšpína, jenž z počátku tovaryšem řemesla kožišnického byl, a dostav jse na Hory Kutny, tu jse osadil, dostav pořád pět manželek, po nichž statku a dále handlováním vín uherských a lichvou zbohatl a nabyl; v kostele Barborském pohřben, na jehožto památku pěkné epitaphium z bílého alabastru jest mistrovsky uděláno a v kaple minciřské postaveno; Václav Libotovský, mydlář z dolejšího města; Ondřej Rybář, řečený Fugel; Jiří Srbuov Páčovský; Alžběta, zůstalá vdova po mistru Václavovi Didactovi, písaři radním. Umřel také toho roku pan Václav Kasalický, v sobotu po první neděli postní, zanechav po sobě v vdovství paní Mandaleny Šatných z Olivetu.

A vstoupili v stav manželský: pan Tomáš Bykanecký z Lipan se paní Lukrecií Hrabaňkou z Přerubenic, ovdovělou po panu Zikmundovi starém Maternovi z Květnice; Johannes Hubeus, jinak Hubka, ze školy mládenec, se pannou Annou, dcerou nebožtíka Jana Bzeneckého, minciře.

Léta 1584

Ve čtvrtek po památce sv. Panny Doroty zemřeli: Vít Jiskra, starý šenkář, a Matoušek řečník, na oči krhavý.

V pátek po památce Vzkříšení od mrtvých Krista Pána Václav Hrabaně z Přerubenic a Jan Jiří Háša z Oujezda, mladý člověk, učinili mezi sebou vádu a šarvátku u Bakalářů, domu tak řečeném na Horách Kutnách, v kteréžto šarvátce jest tejj Václav Hrabaně v ruku zraněn, od toho zranění po dvou téhodních, totiž v neděli Jubilate, umřel a ve vsi Pečkách nedaleko Hory Kutny pohřben. O čež potom soudy vznikly a obvinění jsou z toho společně při soudu zemském, totiž I on Jan Jiří Háša, Matěj Salava z Lípy, Jan starší Šatný z Olivetu, Simeon Těmín, N. Odkolek, jenž šarvátky té přítomni byli a témuž Hášovi dvořili; Háša pak, jmaje jse ženiti, učinil o to smlouvu s Hrdiborem Hrabaním, bratrem zabitého, jenž na to nastupoval, svoliv jse tou smlouvou dáti na termíny sumy peněžité půl třetího tisíce kop míš. Jiní obvinění, právo a rozsudek vyčkavše, a že to, kterak nadepsaný Václav Hrabaně řečí i skutkem k té šarvátce a bití příčinu dal, jsou toho očištění.

V outerej po neděli Prosebné Tomáš Herolt, písař horní, mládenec, pojal k manželství Evu, pozůstalou vdovu po nebožtíkovi Jeremiášovi Šěntygarovi, apatekáři.

Anna Porybná, manželka Václava od Slonů kulhavého (od Porybných), jmaje prve nesnáze a nastupování na sebe od téhož manžela svého o nevěrné v manželství chování, i zápis na sebe učinivše, vyšpehována a nalezena jest v noci od rychtáře městského Cypriána Trnky, krejčího, v jedné komoře s Janem Kunovským, soukeníkem, a vzata i s týmž Kunovským do vězení šatlavního; pročež na ni tejj manžel její toužeji nastoupil právem a žádné milosti jí učiniti nechtěl, takže jest k outrpnému právu podána a vyznavše své některé freje, jest k smrti ortelována, potom vyvedena a za živa zahrabána. Kunovský propuštěn, n_ebo jse naň skutku nevztahovalo. Tožť ten frej a pomlsky!

Zikmund Khobr, Germanus z Slezska, byv drahný čas při Horách Kutnách mince písařem a při tom s frejem a hraním v karty zacházeje a odtad jse do Prahy do puchalterie císařské dostavše a jmaje k manželství N., pozůstalou vdovu po Kristianovi Ditrichovi, Němci z Normberka, jenž tu při Horách Kutnách na onen čas puchhalterem horním byl, tam v Praze tejj Khobr umřel. Ryšavý, uštípavý, posměvačný Němčík byl.

Marta, manželka Kryšpína Hebenstreita, umřela v outerý po Proměnění Krista Pána památky.

Nevole a odpory vznikly na Horách Kutnách mezi ouřadem městským a ouřadem horním. Nebo ouředníci horní, zvláště Ludvík Karel z Řásné, hofmistr horní, potáhše v tom po sobě i nejvyššího mincmejstra, pana Viléma staršího z Opprštorfu, sepsali a vydali jakási práva horní nová, aby se nimi všickni při týchž horách řídili a spravovali, čemuž ouřad městský, šepmířtři i konšelé místa dáti nechtěli, pravíc to býti na zlehčení jich a proti právuom a svobodám jich, až ta nevole jse dostala k vyslyšení toho mezi nimi od nařízených k tomu od císařské Milosti, což jse potomně v Praze začalo, a tam k tomu oboje strana citováni byli. A to byvše začato, není nic dokonáno a na místě postaveno a do dlouhé truhly odloženo.

Ludvík Šafar na Kaňku, jsa urbureřem horním, a Zikmund Kozel, písařem urburním, jse znaříkali, a se o to soudíce, svědky proti sobě vedli, při právě městském na týchž Horách Kutnách. Potom jse o to smluvili, to také přeč.

Jeden prostý člověk, Endrle, marštalíř při koních horních, ten také jmenovaného Ludvíka Šafara nevěrným při těch horách chováním znařikal, o čež potomně také před komisaři na ty hory nařízenými slyšáni byli, ale to také mlčením v nic přišlo a pominulo a žádné nápravy při těch horách nenásledovalo, toliko jedni druhé sočili, omlouvali a o přednost se hadrovali, sobě toliko každý vyhledávaje.

Umřel náhle pan Jiřík Mládek od Leksů v domě Kadeřávském, v neděli po památce Michaeli archangeli.

Léta 1585

Zemřeli Jan Herolt, řečník prokurátor, Samuel Platů Počátecký, jinak Drhonický; Eva, manželka Jana Zahrádky, zámečníka za Vorlovy, domem hostinským. Item shořely krovy velké starodávni na Vlaském dvoře, na té straně proti domu Vodolínských při Rybném trhu.

Vstoupili v stav manželský: Voldřich Vodička z Starého Města pražského se pannou Dorotou, dcerou pana Jiříka Mládka od Leksů, a v Praze jse potom osadili; Jiřík Fidler, kramář, rodilý z města Hostinné nad Labem, s Mandalenou Husovic, pozůstalou vdovou po Janovi Klabalovi, konváři, v neděli den památky sv. Matěje apoštola. A po témž svátku v outerej Jan, syn nebožtíka Adama Čechtického, se pannou Alžbětou, dcerou Jiříka starého Holoubka, za domem Vorlovským.

Zemřeli: pan Tomáš Bykanecký na Koňském trhu, za velkými krámy masnými, řeznickými, v outerej po velikonoci, zanechav po sobě v vdovství paní Lukrecie Hrabaňky z Přerubenic, manželky své. Po něm brzy pan Jan Bykanecký, bratr jeho, obstárný člověk, nikdá jse neženivše, ve středu po neděli Jubilate; oba u kostela sv. Barbory pohřbeni jsou. Po něm pak pan Jiřík Mírek z Solopisk, též starý mládenec podagricus, v sobotu ante dominica Exaudi 1/6; a u téhož kostela pohřben. - Též umřela Anna, manželka Sudy pekaře Jakuba, jinak Soušického, v outerej po památce Mariae Magdalenaе, kteráž dlouho a divnou nemoc jměla, takže jí se tvář její padala, i nos její jí upadl a o jedno oko přišla a zhojiti ji nemohl z lidí nižádný od té nemoci její.

V sobotu po památce s. Laurentii, Vavřince, děvče nějaké, jsa ve dvoře paní Kateřiny Mladějovské, ve vsi řečené u sv. Jakuba nedaleko Hory Kutny, zapálilo dotčený dvuor, od čehož shořel, a mnoho se tím ohněm škody stalo, zvláště na obilí, tehdaž vnově sklizeném. To děvče dáno do vězení ku právu do Hory Kutny, však mladosti její ušetřeno a na přímluvu lidí na zápis jest propuštěno.

Předtím umřela Anna Klikova, vdova pozůstalá po Jiříkovi Hlaváčovi, o kteréž praveno bylo, že by po smrti vstávala, chodila a jse ukazovala.

V sobotu před památkou sv. Matouše umřela jest paní Johanka Šatná z Podivic, manželka pana Jiříka Šatného z Olivetu, Jeho Milosti císařské ouředníka mince tu na Horách Kutnách, zůstávaje v dlouhé nemoci a nedostatku zdraví svého; a u chrámu Barborského jest pohřbena.

Též umřela na Bykanči nedaleko Hory Kutny paní Kateřina Tochorských, manželka Matěje Salavy z Lípy, mladá krásná žena.

Nějaký Vlach s dovolením vrchnosti chtěl a sliboval dovésti jakéhosi khunstu, aby voda vođu z hlubin dolových hnala, davše jse v to na Kaňku při Horách Kutnách, v dole horním Fratích, na náklad císařský, davše nad tím dolem udělati kolo velmi veliké, sem i tam se obracející způsobem kola mlejnského; ale nic nedovedl a smích střápal; a maje jse odebrati, dal jse v naříkání, že by mu služebník jeho utekl s penězi, i dovedl toho, však sobě a ne císaři, že jemu ty peníze ztracené, jakž on pravil, i od neprovedeného khunstu z mince císařské tu na Horách Kutnách dali a zaplatili. Nota: Ty hory nepotřebují žádných kejksokuov, samé toliko upřímé práce a věrnosti horních ouředníkuov.

Jakub přijmím Holej, od Hutníčkuov, rodem z města Hostinné, pojal k manželství Marianu od Bakalářů, pozůstalou vdovu po Pavlovi Hraběšinském, písaři radním pánův šepmistruov na Horách Kutnách, dceru Jana Pecha z Kouřima.

Vzati jsou do vězení na Horách Kutnách pět havěruov, totiž N. Pavlišta, N. Packoza, N. Tureček, N. Pater a N. Vomáčka, že kradli v dolích a při dolích rudy jiným havěruom a nákladníkuom horním i jiné věci; pročež ortelováni a zvěšeni jsou. Vztahovala se ta věc i na některé jiné, kteříž zutíkali. Proběh jeden horní, Eliáš Knebl, Němec, ten také poustoupil, potom se zase (jsa glejtován) vrátil, uvoliv jse svou nevinu odvozovati.

V outerej den památky sv. Panny Kateřiny v domě Bakalářovském hostinském Anna, příjmím Vážná, šenkýřka, strkaje nevázně Matesem, malířem z kláštera Sedleckého, a on upadše se schodův před světnici dolejší v témž domě, tím pádem tu hned jest umrtven, a táž Vážná, jinak Jana, šenkýřka, do vězení vzata, potom zase propuštěna, nebo žádný na to nenastupoval, a chudý zabít byl.

Tvrz Lorec s pivovárem a zahradou dckami zemskými se řídící, ležící mezi městem Horou Kutnou a Kaňkem při předměstí hloušeckém, prodáno jest (na místě a k ruce sirotkův po dobré paměti Václavovi Dačickém z Heslova, jemuž jse byla táž tvrz při rozdílích na díl jeho dědický dostala) paní Kateřině rozené Smiřické z Smiřic, manželce pana Jana Lukáše z Žerotína, za 700 kop grošuov českých hotových.

Nota. Před lety byl v držení té tvrze Lorce pan Zdislav Zvířetický z Vartenberka; potom od téhož pána dostala se panu Václavovi Podhradskému z Vlčí hory, od něhož ji potomně dostal Ondřej Dačický z Heslova, pater autoris libri praesentis.

Ve čtvrtek po památce sv. Kateřiny páni ouředníci a soudcové zemští a jiní páni a rady Jeho Milosti císařské sjeli se do Hory Kutny, totiž: pan Vilém z Rožmberka, nejvyšší purkrabě pražský, pan Jan z Valdštejna, nejvyšší komorník, pan Jiří Bořita z Martinic, nejvyšší sudí, pan Adam z Hradce, nejvyšší kancléř, pan Ladislav z Lobkovic, president komory české, pan Joachym Novohradský z Kolovrat, purkrabě karlštejnský, pan Jaroslav Smiřický z Smiřic, pan Adam Slavata, pan Ferdinand Hofman, pan Michal Španovský z Lisova, nejvyšší písař, pan Burian Trčka; podkomoří, pan Jan Vchynský ze Vchynic, purkrabě karlštejnský, pan Albrecht Kapoun z Svojkova, purkrabě kraje Hradeckého etc. A tu jedni druhé do hospod, kdež kdo forýrován byl, navštěvovali a ku panu z Rožmberka do rady scházeli; oč a proč, vuobec

povědomo nebylo. Naděje byla, že by při tom sjezdu některé neřády a odpory při Horách Kutnách vyslyšeli, napravití jse přičinili a před sebe vzali, jakž o tom nejednou na sněmích svolováno bylo. Ale nic jse toho nevykonalo, a pobyvše tu na Horách Kutnách koliksi dní a nic nespůsobivše, zase se rozjeli.

Léta 1586

V neděli post Conversionis Pauli vstoupili v stav manželský: Jiřík, syn pana Ludvíka Karla z Řásné, ten čas hofmistra horního, se pannou Kateřinou, dcerou Matěje Brožova od Bukáčů u undrláku.

Ve čtvrtek v noci na pátek po památce Blasii umřel v domě svém na Rybném trhu pan Václav Podhradský z Vlčí Hory, starý, letitý; u kostela Námětského pohřben.

Těž umřel kněz Jiřík, farář u chrámu Barborského, a Adam Šlechtín z Sezemic, jsa na lécích v Nových mlejních při Páchu.

V neděli Květnou umřel Jan Čechtický, člověk mladý, zanechav po sobě v vdovství Alžběty Holoubkovic, manželky své.

Těž umřel mistr Mikuláš Rakocius Rakovský od Kašků, rozený Uher, jenž jse tu byl na Horách Kutnách, byv mistrem školním, oženil a osadil; poeta carminuov latinských.

V outerý post dominicam Cantate planěť nový s maňasem z kamene vytesaného v rynku před Balatých jest postaven, kdež byl prve dřevěný stál. Ten novej kamenej koňšelé města přítomní v gruntu založili pro utvrzení práva a spravedlnosti. Jen aby nebylo po osobách a s přeskáčkou.

Páni komisaři nařízení přijeli opěty do Hory Kutny, totižto pan Vilém z Rožmberka, nejvyšší purkrabě pražský, pan Ladislav z Lobkovic, president komory české, pan Ferdinand Hofman, pan Karel z Bibrštejna, pan Pavel Korka etc. A sešedše jse na dvouor Vlaský a vyslyševše některé žaloby a odpory, změnili ouřadníky horní.

A tak místo Ludvíka Karla z Řásné učiněn hofmistrem horním Zikmund Kozel, jenž jse na to třel a jiné sočil, místo Ludvíka Šafara na Kaňku zvolen k urburěství hornímu Jan Machovský; místo Víta Jílovského štolmistrem Tomáš Hašek z Sukova na Kaňku, jenž v té povinnosti byl, avšak složen, jmaje činiti soudem o nárek sfalšování prub horních, což byl

odvozoval. Nadepsaným pak z těch ouřaduov složeným osobám jest poručeno a jsou zavázáni, aby se v času jim uloženém na hrad pražský postavili, a co jim za vinu dáno bude, toho se spravili. Při též komisi složení jsou také všickni šmelcíři kaňkovští, jenž císařské při těch horách dělníky stravovali a je sužující sobě naháněli, a nařízeno, aby se tíž dělníci sami stravovali, a tak z těch šmelcířuov sešlo, což bylo při těch horách trvalo mnohá léta. A tak to tíž páni komisaři vyřídívše zase odjeli.

Umřel na Vrbici, sídle svém v kraji Čáslavském, pan Martin z Šaratic. A Samuel Freisichselbst z Jihlavy pojal k manželství pannu Kateřinu Smoličku ze dvora štítarského za městem Kolínem nad Labem, dominica Exaudi.

Mandalena od Balcarů, manželka Václava Sixta z Čáslavě, v dolejší apatyce při rathauzu na Horách Kutnách, umřela ve středu v noci na čtvrtek po památce Rozeslání apoštoluov Páně a u chrámu Námětského pohřbena; čtyry manžely jměla: 1. Balcara Švarce, Němce, 2. Zachariáše Ditricha, též Němce; 3. Pavla Poláka, apatekáře, 4. nadepsaného pana Václava Sixta, a ten ji živobytím přečkal.

Umřel Jiřík Holoubek za domem Vorlovým v té ulici, velmi letitý a zdětinělý člověk, zůstáváje v loži dlouhé časy, byv řemesla řeznického.

Melichar Žatecký, bakalář, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Judith Freisichselbstku Stejškovic (po babě mladou) v outerej po neděli Misericordia.

Ve čtvrtek den památky sv. Severina^{23/10} Václav, syn napsaného Jiřího Holoubka, vstoupil v manželství se pannou Bohunkou, dcerou nebožtíka Alexandra Podhradského z Vlčí Hory.

Ve čtvrtek v noci na pátek po památce sv. Panny Kateřiny umřela Anna, manželka Dobiáše Šafara, ten čas puchaltera horního na Horách Kutnách.

V pondělí v noci post festum s. Andreae apostoli umřel Martin, písař radní pánuov šepmistrův.

Florian Farinestus pojal k manželství pannu Kristinu, dceru Tomáše Dypolta Zruckého, v neděli post festum Nicolai.

Ve vsi Kbele za městem Kolínem nad Labem zabil kuoň Lidmilu, krčmářku mou, uhodiv ji zadními nohami. Matyáš a Zikmund bratři, synové nebožtíka Jakuba Stejška Freisichselbsta z

Jihlavy, jenž jse byl usadil na Horách Kutnách, přijati jsou do stavu rytířského, z Freidnpachu se titulující; davše od tohoto přijetí 1500 kop míšeňských. Nebo tejj Zikmund nemálo zbohatl horami tu při Horách Kutnách.

Léta 1587

Na Oumoníně, sídle svém nedaleko Hory Kutny, umřel pan Jan Salava z Lípy v pondělí po neděli Květné; a v tom kostelíku nad Oumonínem, jejjž byl založil a vystavěti dal, pohřben.

V neděli den památky Vzkříšení Krista Pána umřel v klášteře Sedleckém při Horách Kutnách ležícím kněz Bartholomeus, přijmím Makeš, mladý člověk, nedávno jse předtím na to opatství dostavše; na jehožto místo učiněn jest opatem téhož kláštera Georgius Taxerus, jenž byl prve opatem kláštera Zlaté Koruny, obstárný člověk, Germanus.

Vstoupili v stav manželský: Samuel přijmím Barbora, rodilý z města Králové Hradce, se pannou Juditou, dcerou pana Ludvíka Karla z Řásné, ten čas hofmistra horního při Horách Kutnách; též Řehoř Bořanovský z Bytešky, jinak Kříčko, konvář, vdovec, s Mandalenou, vdovou z města Pardubic, a to jeho čtvrtá manželka; a Václav Sixt Čáslavský, též vdovec, se pannou Marianou, dcerou nebožtíka Jindřicha Trnky, jenž mu přivezena jest do Hory Kutny od paní Malešický z Rataj, kdež v službě byla, v středu po neděli Misericordia.

V sobotu po památce Filipi et Jacobi apostolorum na Horách Kutnách v jedné šachtě horní za branou Kolínskou našli a vytáhli havěři jakousi ženu mrtvou, hanebně ohyzdně osekanou, s očima zavázanýma a hrdlem zataženým. Jak jse tam dostala, není povědomo.

V tejjž den umřela panna Alžběta, dcerka nebožtíka pana Alexandra Podhradského z Vlčí Hory, jmaje jse vdávati za Václava, syna Jana Rotleba, truhláře. Též umřela Rozina, manželka Joachyma Šprlinka.

Víceji zemřeli na týchž Horách Kutnách: Jan přijmím Sládek, prokurátor, Samuel Freisichselbst z Jihlavy, mistr Jeronymus Machabeus, Dorota Canimedesovic, jinak Svíčnikovic, manželka Pavlíčka postřihače.

Jest přízeji pod létem 1581 poznamenáno, že rybník vnově založen na gruntech malešovských ku potřebě Horám Kutnám. I když ten rybník tohoto r. 1587 dodělán byl a dešťové byli nemalí, a jsa ten rybník vodou přeplněn a nadržán, strhl se v tu neděli po památce Bonifacia,

protrhše tu novou hráz hlavní, velmi nákladně při něm udělanou, a jdouce voda silně valem, vzala s sebou a pobořila druhý rybník, pod ním ku potřebě také týmž horám udělaný, takže voda jedna druhou silně stíhající, velikou škodu učinila na mlejnicích, hutech horních, šmelcovních, zahradách, lukách, obilí, stavení etc., a některé domy v předměstí páchovském města Hory Kutny, též oboje lávky velké, přes tejjž potok Pách udělané, s sebou vzala; a vystoupila až na dolejší město, zeď městskou při bráně Čáslavské probořivše, a tu na dolejším městě dříví pivovarní také pobrala a zanesla. Pán Buoh uchoval, že se to v noci nestalo, bylo by jistě nemálo lidí nenadále zahynulo. Nazejtří, když táž voda opadla, šli lidé na divadla; nebo na týmž předměstí bylo po té vodě jako po shoření. Kateřina Smolička, pozůstalá vdova po Samuelovi Freisichselbstovi, chtěje (z ponuknutí a všetečnosti jiných dvou žen při ní) přes lávku nad proudem vody přeloženou přejíti na stranu druhou, upadly všechny tři do proudu té vody; těm dvěma spomoženo, tu pak mladici Smoličku (nebo nevelká a outlá byla) zachvátil proud toku s sebou a tak u Nových mlejnu jest utopena mrtva nalezena a vytažena. Těm škodám ouředníci horní jedni druhým vinu dávali, což od jiných předpovídáno bylo, ale nechtěli věřiti, až jse stalo.

Jan Horlanský z Slezska rodem, jsa písařem dolův horních na Kaňku, pojal k manželství Lidmilu, dceru Tomáše Haška na Sukově, ten čas štolmistra při týchž horách, oba urostlí, v outerej po památce sv. Víta.

Pan Jan Vopršal ze Zher pojal k manželství pannu Mandalenu, dceru pana Jakuba z Bítova v Hořanech nedaleko města Hory Kutny, v tu neděli po památce sv. Prokopa .

Zemřeli: pan Jan Lukáš z Žerotína na tvrzi Lorci při Horách Kutnách, zůstávaje v těžké podagrické nemoci, a tak nemocí soužený dokonal život svůj v pátek post Filipi Jacobi apostolorum a potom do města Kolína nad Labem dovezen a v kostele velkém podle pana otce svého pana Karla pohřben jest, zanechav po sobě v vdovství paní Kateřiny z Smiřic bez dětí.

A hned nazejtří v sobotu den památky s. Filipi Jacobi apostolorum umřel na Bykanči pan Matěj Salava z Lípy, jsa vdovcem, a na Bykanči pohřben.

V outerej den památky sv. Jiljí umřel na Suchdole nedaleko Hory Kutny pan Jan Hendryk Voděradský z Hrušova.

V neděli ante festum s. Venceslai na Kaňku v dole horním řečeném Trmendly zdušilo jse a zahynulo pět havěruov smradem horním, jenž sluje švub, a šestý na Kuklíku, v dole řečeném Dobrá Mysl.

Die sabbati post festum Galli obiit Montibus Kutnis Johannes Simonides, compositor musicae figurativae optimus.

Pan Vojtěch Vopršal ze Zher, jsa v hojných letech, umřel v domě svém při Horách Kutnách, v předměstí čechovském ve středu po památce Všech sv. a u chrámu sv. Barbory pohřben.

V pondělí po památce Moudrosti boží Václav Julian od Hutníčků pojal k manželství zjevnou vdovu Mandalenu Vojáčkovou, šenkéřku.

V sobotu po památce Moudrosti boží pan Vilém starší z Oprštorfu propuštěn jest z ouřadu nejvyššího mincmejrství. Držel ten ouřad okolo 10 let pořád zběhlých. Volf Herolt učiněn horním puchalterem.

Léta 1588

V pondělí den památky Conversionis Pauli umřel na Kaňku na Sukově Tomáš Hašek, člověk obstárný, a u kostela sv. Vavřince tu na Kaňku jest pohřben.

V outerý po památce sv. Panny Doroty Pavel, syn Matěje Dítěte, pekaře, mladý člověk, pojal k manželství Lidmilu, dceru Stanislava Poláka, kožišnického řemesla.

V neděli v noci na pondělí masopustní na Kaňku v domě šenkovním u Jana Horlanského zabit jest nožem Jan Škandera od jakéhosi Němce, jenž hned přeč utekl. A v neděli postní Invocavit Jindřich Bzenecký, jinak Holík, uhodil na ulici jednoho tovaryše řemesla řeznického čekanem v hlavu a zranil jej, od čehož umřel, a tejj Jindřich Bzenecký přeč ušel.

Umřela Alžběta, Pavla Litomyšlského, písaře radního, manželka, v pátek post festum Resurrectionis Christi.

V outerej den památky hromnic Václav Vodička, bakalář, písař radní městský, Dorotu, pozůstalou vdovu po Adamovi Čechtickém, pojal k manželství.

Umřel na Kaňku Ludvík Šafar, někdejší urburěř horní, a tam u kostela pohřben. A v pátek post festum s. Spiritus umřel na Horách Kutnách Ludvík Karel z Řásné, byv primasem města, jenž byl také prve drahně let hofmistrem horním bejval; a u chrámu Námětského pohřben. Čtyry manželky jměl: 1. Sabinu z Vitence, 2. Annu z Vlčí Hory, 3. Annu Zygelku z Choemic, 4. Johannu z Vopřetic, jenž ho přečkala.

Vstoupili v stav manželský: Jan Čížek, šafář mince, s Dorotou, dcerou nebožtíka Jana příjmím Sládka, prokurátora; též Daniel, syn Endresa Brožovského, kloboučníka, s Juditou, dcerou Matěje od underláku u Bukáčů, v outerej post Jacobi.

Umřel na Třebečicích, sídle svém, nedaleko Hory Kutny pan Adam starší Materna z Květnice, jsa starým mládencem, a v kostele Barborském v kapli minciřské na Horách Kutnách jest pohřben.

Oddali se k manželství: Jan od Leksů, syn nebožtíka pana Jiříka Mládka, se paní Johannou z Vopřetic, pozůstalou vdovou po panu Ludvíkovi Karlovi z Řásné, jenž jse prve za živobyťi téhož pana Ludvíka milovali.

Skrze nařízené pány komisaře, totiž pana Joachyma z Kolovrat, pana Hertvika Zeydlíce, pana Albrechta Kapouna a pana Pavla Korku, pan Karel z Bibrštejna, jsa učiněn nejvyšším mincmejstrem, uveden jest k tomu ouřadu na Hory Kutny, jenž před lety tejš ouřad na sobě jměl a spravoval.

Oddáni jsou k manželství: Martinus Kochan, bakalář ze školy barborské, s Zuzanou, Jana Veverina Píseckého dcerou, na trhu Uhelném; a to se stalo proti vůli téhož Veverina, otce té nevěsty.

Umřel Havel, příjmím Šiška, jsa starším nad havěři hor stříbrných na Horách Kutnách, v tu středu post dominicam Gaudete.

V sobotu na Štědrý den k samému večeru u prachaře nedaleko kostela sv. Trojice za městem Horou Kutnou zapálil jse prach ručníčný a rozmetal tu staveníčko prachařovo sem i tam; někteří přítomní jsou od toho opáleni a děťátko téhož prachaře umrtveno.

V pondělí v noci na outerej den památky sv. Štěpána N. Bouša havěř zabit jest pod tím loubím před Gronymusovi proti Mejšnarovům, o čež soud vznikl, a nějaký zlatník, na nějž skrze to nastupováno bylo, závazkem se toho očišťovati musel.

Léta 1589

Knechti vojenští, Němci, jsa nařízení do Uher proti Turkuom, dostavše jse do Hory Kutny a tu jse zdržující a nezvedně sobě provozující, drancovali a šnorchovali; i udeřila na ně chasa horská, zvláště havěřská, podle jich obyčeje zbili a seprali ty knechty; sotva to vrchnost přetrhla, že žádný zabit nebyl. Domáci ti někteří vězením trestáni a knechti zepraní dáleji vandrovati museli.

Umřel Jiřík Moravec, řečený po ženě Němčický, řezník v České ulici, v první pátek postní.

V outerej po neděli Laetare umřela panna Dorota z Neratova, manželka Matyáše Stejška Freisichselbsta.

V první pak neděli po velikonoci, Quasimodo, umřela Mandalena, manželka Václava Vilémovského, konváře na Tarmarce. Též zemřeli: Jan Polanovský, starý proběh horní, starý mládenec, pod farou vysokostelskou v domě svém; potom paní Johanka z Vopřetic, vdova pozůstalá po Janovi Mládkovi od Leksů, po děťátku na sirobu narozeném.

Pan Jindřich Vražda z Kunvaldu, mládenec, pojal k manželství paní Lukrecii Hrabaňku z Přerubenic, pozůstalou vdovu po panu Tomášovi Bykaneckém z Lipan, na Koňském trhu na Horách Kutnách; a to její třetí manžel po dvou starých.

Také vstoupili v stav manželský: Johannes Šoltys, rodilý v městě Slaném, jsa kantorem ve škole vysokostelské tu v Hoře Kutně, s Alžbětou Holoubkovic, pozůstalou vdovou po Janovi Čechtickém.

Umřel Ondřej Šícha, tak řečený, někdy havěř, potom prokurátor rozepří právních, v ten pondělí po památce sv. Víta.

Páni šepmistři a konšelé na Horách Kutnách koupili k obci své města Hory Kutny tvrz Lorec, v předměstí hloušeckém města Hory Kutny, od paní Kateřiny Žerotínové z Smiřic. A jistě koupili k té obci dobře, platně a užitečně.

Na Libenicích pod Kaňkem umřel pan Jan Libenický z Vrchovišť, letitý, a v kostele při vsi Gruntě pohřben.

Léta 1590

Ve čtvrtek v noci na pátek, den památky Conversionis Pauli, umřel na Přítoce, sídle svém nedaleko Hory Kutny, pan Adam Materna z Květnice, urostlý, letitý člověk; potom v neděli po památce hromnic na Horách Kutnách v kostele sv. Barbory v kapli minciřské byl pohřben.

Vstoupili v stav manželský: Pavel Litomyšlský, vdovec, písař radní, s Kateřinou, dcerou Jana Koláčníka, dominica Adorate, 4. o masopustě. Též v tejj masopust Pavel Cholopický, starý vdovec, s Maruškou, dcerou Řehoře Vodičky na Tarmarce.

Ve vsi Vostrově umřel pan Mikuláš Nyklásek z Žitenic a ve vsi Kbele v kostele pohřben.

Autor huius libri, Mikuláš Dačický z Heslova, pojal k manželství pannu Alžbětu, dceru pana Jiříka Mládka, v ten outerý po neděli řečené Devětník, 20. dne měsíce ounora, o masopustě. Actum na Horách Kutnách v domě řečeném Knížecím, jinak Knejslíkovském.

Pan Johannes Fridrich Hofman z Grynpychle a z Střechova z Šteirmarské země, jsa při témž svadebním veselí zdrav a vesel, však brzo se roznemohše a nedlouho stonaje, v témž domě (v němž obejval) umřel, v ten čtvrtek v noci na pátek po neděli masopustní. Tělo jeho jest vykucháno a do truhly cejnové, vnově k tomu udělané, položeno; potom v neděli postní Laetare do chrámu Barborského poctivě donešeno a v kaple havěřské zanecháno; až potomně léta nastávajícího 1591 odtud vzato a do Štýrska, vlasti jeho, jest dovezeno. Byl pán dobrotivý, ujevše z Štýrska před persekucí, jenž jse tam tehdáž dála proti religionu evanjelitských, kteréhožto religionu jse přidržel, a dostav jse na Hory Kutny, tu jse zdržujíc, život svůj dokonal.

Ve vsi Břežanech umřel pan Jiřík Hostačovský z Petrovic, starý člověk letitý, nikdá jse neoženivše.

Na Horách Kutnách v předměstí čechovském umřel jest a dokonal život svooj časný, v domě svém za branou Kouřimskou, pan Štefan Mírek z Solopisk, v ten pondělí v noci na outerý po památce blahoslavené Trojice, a u chrámu sv. Panny Barbory jest podle předkův svých pohřben.

V outerej po památce Navštívení sv. Alžběty Jiřík Hrdík z Jičina pojal k manželství pannu Mandalenu, dceru Tomáše Klabala, konváře.

Anna, manželka Stanislava kožišnika, umřela ve středu po neděli Respice.

Pan Karel z Bibrštejna, jsa nejvyšším mincmejestrem, odebral jse přeč od Hory Kutny, nic platného těm horám nespůsobivše.

Páni šepmistři a konšelé odňali ouřad městského rychtářství Jindřichovi Labuškoví na Tarmarce, k kterémuž ho byli zvolili, davše mu vinu nepilnosti; ale on o to nestál a k sobě zase přijítí nechtěl. I zvolili k tomu Cypriana Trnku, krejčího.

Měsíce Augusti, srpna, zemřeli na Horách Kutnách Kateřina Bzenecká, jinak Holíková, pekařka, jedna z mokré čtvrti, a Bartoň Vokáček, řezník.

Na Žehušicích umřel pan Jan purkrabě z Donína, v tu středu v noci na čtvrtek 5. dne měsíce září; kulhavý pán byl.

Ve čtvrtek před památkou sv. Václava umřela na Horách Kutnách Mandalena Hanuška, baba stará, jejížto statek Pavel Litomyšlský, písař radní, jakýmsi kšaftem (jejž sám sepsal) zosobil soudem proti Václavovi Porybnému od Slonů, nápadníku k témuž statku. Po pohřbu této Mandaleny Hanušky u kostela Barborského asi den pátý nalezen jest hrob ten vykopaný, tělo to z oděvu svlečené, krvavé, nosem k zemi ležící a jako by klečelo; což jak jest jse to stalo, anebo kdo to tak spáchal, podivné bylo.

Těž umřel Zikmund Holík, pekař, mladý člověk, dominica Miserere.

V outerej den památky Dionisa umřel Johannes Veverin Písecký, jenž jse podle obdarování psal a tituloval z Granichsfeldu; byl písařem radním drahné časy tu na Horách Kutnách; k posledku svadiv se s konšely, toho zbyl; v kostele Barborském před kaplou kněžskou pohřben a epitaphium mosazné na též kaple ve zdi postaveno.

V pondělí na Štědrý den před slavným hodem památky Narození Krista Pána, syna božího, stala jse příhoda nešťastná a žalostivá v rynku před domem Zikmunda Stejška Freisichselbsta, vnově vystaveném, kdež pekařky s chlebem před hody týmiž vánočními sedati a prodávati obyčej jmají. Upadli nenadále dva štítové kamení z téhož domu pojednou, tak jako by je

podt'al, a zasuli a zbili i usmrtili obojího pohlaví lidí osob do trimecítma prodávajících chleby a kupujících; což přičítáno a naříkáno bylo neopatrnému stavení téhož domu.

Jíra řečený Hromů, jinak Kačerovský, šenkýř, člověk zlolejný, dán do vězení šatlavního a odtad do trlice před Vysokým kostelem, pro jeho hanebné zlořečení, lání a hromování, od čehož vuobec tak Jíra Hromů nazván byl.

Duol horní na cougu kuklickém na Horách Kutnách, řečený Štěstí, kteréžto jméno s skutkem se srovnávalo, nebo toho času tejš důl velké užitky a uberlaufy horní vydával a vycházely, čímž Zikmund Kozel, tehdáž jsa horním hofmistrem (a dostav toho dolu od Jiříka Karkala, havěře, za chatrné peníze) zbohatl.

Jakož i předešle Jan Pampa tak řečený, havěř, držitel tehdáž dolu horního, nemalých odtud užitkuov nabyt. Avšak to horní nabytí od potomkuov jich vše marně utraceno.

(1591-1600)

Léta 1591

Zemřeli při a na Horách Kutnách: Jiřík Tanečný na Kaňku, jsa horním štolmistrem; Jan Špetlů, myslivec, v neděli den památky Tří králuov mudrcuov.

V outerý po neděli řečené Devětník Matyáš Stejšek Freisichselbst, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Mandalenu, dceru dobré paměti pana Štefana Mírka z Solopisk na Horách Kutnách.

Drahota byla veliká; žito strych, korec, po půl třetí kopě míš., pšenice tolikéž, hrách po třech kop. míš., oves po 40 gr. alb.; koroptva u Hory Kutny za 15 gr. alb., v Praze za 20 gr. alb.; kdo ví zač bažant, a to jen pro pány a prokurátory! Slámy jedna kopa votepí po půl třetí kopě míš.; vařené ovoce těžce se dostávalo; tři vejce slepičí za jeden gr. č., a peníze nejdrážeji; pejchy pak, lsti, podvodu, falše hojně dosti.

Zikmund Zygel učiněn štolmistrem horním při Horách Kutnách.

V pondělí den památky Zvěstování blahoslavené Panny Marie umřel pan Jakub Vnuček z Vorličné v městě Čáslavi a na Horách Kutnách Jan, příjmím Zeman, v České ulici, jsa jedním starším nad havěři hor stříbrných, v outerej po témž svátku. Též Václav Holoubků, mladý

člověk, v sobotu před nedělí Smrteldnou, zanechav po sobě v vdovství paní Bohunky z Vlčí Hory.

Těž Mikoláš Kozel, otec Zikmunda Kozla, letitý člověk; a předtím na Libenicích pod Kaňkem pan Vilém Všebor Libenický z Vrchovišť, mladý člověk, a v kostele u vsi Grunty nedaleko Kaňku a Libenic pohřben, dokonavše život svůj ve čtvrtek po neděli Cantate, 16. dne měsíce máje, zanechav po sobě v vdovství paní Kateřiny z Říčan, manželky své; zajímavý byl.

V outerej velikonoční pan Jindřich Myška ze Žlunic, v tvář škaredě, v domě hostinském na Horách Kutnách, u Bakalářů řečeného, od N. řečeného Německa, krejčího; pročež teěž Němeček vzat do vězení a právně naň nastoupeno; ale nic na něm není obdržáno, nebo to ukázáno, že týž pan Myška jeho Němečka bítí začal bez hodné příčiny.

V pátek po neděli Cantate N., krejčí, příjmím Černoorský, pomínuv se smyslem, vskočil do jedné hluboké šachty horní na Kaňku a tak se zabil.

Dominica Exaudi post festum Ascensionis Christi umřela Dorota, manželka Jana Vodňanského, u Zlatého jelena, domu tak řečeného, porodívše dvě dítek pojednou, gemini, jenž také živé nezůstaly; byla dcera nebožtíka Kristiana Ditricha z Normberka, jenž tu při Horách Kutnách se osadil a horním puchalterem bejval.

Ve středu 19. dne měsíce června zbit a zraněn jest N. Vranovský z Moravy, přijevše do města Hory Kutny, svadivše se s Vilémem Konecchlumským a Hrdiborem Hrabáním v domě u Bakalářů a odtad, pobídše se, dostali se za branou Kouřimskou a on Vranovský, jsa zraněn a zbit, vešel do domu Matyáše Stejška Freisichselbsta a tam umřel a u kostela s. Barbarae pohřben; mladý, urostlý člověk byl.

Vítek, pacholek rychtáře městského, zabil Jíru biřiče, hospodáře šatlavního; a hned do vězení vzat, potom vyveden a stat, v pondělí post festum Petri et Pauli apostolorum.

Ve čtvrtek po památce sv. Jeremiáše Anna, dcera Jindřicha Labušky na Tarmarce, jsa nedávno vdána za Matěje Luskáče, suken postříhače, umřela.

V outerej po památce s. Laurentii vyveden z vězení a s'at Václav, příjmím Hes, Němec, šmelcír z hutí horních, urostlý člověk, jsa ortelován, že zabil z hněvu druhého šmelcíře, Pavla Hartmana, tovaryše svého.

Po propuštění z ouřadu nejvyššího mincmeistrství pana Karla z Bibrštejna, skrze pana Hertvika Zeydlíce, na Horách Kutnách nařízeného a vyslaného, nařízení jsou k spravování těch hor: 1. Dobiáš Šafar, jsa horním hofmistrem, z kteréhožto hofmistrství Zikmund Kozel byl složen; 2. Jiřík Šatný z Olivetu, jsa mince ouředníkem; 3. Mikuláš Vodňanský od Zlaté husy, jsa Jeho Milosti císařské na Horách Kutnách rychtářem; ti aby ty hory na ten čas spravovali, do dalšího toho opatření. A urburětem horním místo Jana Machovského učiněn Jiřík Dominik tak řečený, nepovědomý odkad, jenž dostav se za mládí do Hory Kutny tu zůstával. Mistrně se mátl a měnilo z nenávisti a ošklivosti jedni druhých.

V pondělí po památce sv. Jiljí s'at Martin biřic, hospodář šatlavní, biřička, žena jeho; jí nejprv ruka uťata a jazyk tejem vytažen. Dáno jim za vinu, že na rychtáře městského, tehdáž Ondřeje Michalova, řezníka, sáhli, na něj se sápage, láli a zlořečili, a táž biřička že by mu i pohlavek dala.

Umřel Jindřich Bohdanecký, jinak Šad, mydlář, v domě svém, v té ulici proti domu, jenž sluje Knížetci.

Těž těch časů zemřeli: Eva Tobolářka stará, raušnice, vdova, a Rejna, manželka Jana Kaše od Píšů; obě letité. V neděli v noci na pondělí po ochtábu památky sv. Václava v domě Pilgramovském, jinak u Mědínek, proti undrláku na Horách Kutnách, umřel jest pan Podivický z Podivic a u chrámu sv. Panny Barbory jest pohřben, zůstaviv po sobě v vdovství paní Doroty z Pilgramu, manželky své, s Zdislavem, synem jich jediným, spolu splozeným.

Kašna vodní, dřevěná, dole v té ulici jdouce k bráně Klášterské, udělána a postavena jest a voda do ní trubami od staré kašny před Krbovic uvedena.

V outerej po památce sv. Panny Kateřiny Jan Kaše, vdovec, starý, nevrlý kmet, pojal k manželství Lidmilu, pozůstalou vdovu po Jiříkovi starém Holoubkovi.

Potom v pátek po též památce umřela Kateřina, dcera Tomáše Klabala, konváře, manželka Pavla Šprlinka; s nímž - původem Doroty, máteře její - rozvedena byla; též umřela Mandalena Kaznarka, vdova, ve středu den památky sv. Barbory.

A vstoupili v stav manželský: Tomáš Pokorný, krejčí, s Lidmilou Šprlinkovic, pozůstalou vdovou po někdy Janovi Hořanském na Kaňku, v ten outerej po památce Početí blahoslavené Panny Marie.

Léta 1592

Pan Bernart Materna z Květnice a na Přítoce blízko Hory Kutny, syn nebožtíka pana Adama Materny dobré paměti, pojal k manželství pannu Annu, dceru pana Viléma Malovce na Zbraslavicích.

O masopustě Jan Václav z Řásné, syn nebožtíka Ludvíka Karla z Řásné na Horách Kutnách, jsa v Praze, pojal tam k manželství Kateřinu Kocourku, vdovu v Novém Městě pražském, a tam jse při ní osadil.

Ve čtvrtek před památkou hromnic v šachtě horní dolové na Kaňku, řečené Panská šachta, zdusili se tři havěři a umrtvení jsou smradem dolovým, jenž slove švuob. Nota. Smrad teri (jakž havěři rozprávějí a toho povědomi jsou) že pochází z větrův v dolích zastavených a pokažených od horní jedovatosti; a ten když jse zdvihne a táhne z svého místa a člověka postihne, hned že jse chce tomu člověku spáti, a tak ten smrad jej umoří a zůstane mrtvý jako zdřevěnělý, tak jakž stál, ležel nebo něco dělal; a takový smrad že jse tu zastavuje, kdež vítr docházeti nemůže. Rozumní havěři, když takový smrad učijí, hned jak mohou, před ním nahoru lezou a utíkají; kdo se obmešká a ten smrad ho postihne, ten bez sebe. A chtěje někdy jedni druhým z téhož smradu pomoci, obojí týmž způsobem od toho smradu usmrceni bývají. A tak havěřství jest živnost a práce nebezpečná.

V outerej po památce hromnic Jan, syn nebožtíka Jiříka Němčického, Moravce, v České ulici, vstoupil v stav manželský se pannou Alžbětou, dcerou Šimona mlynáře.

V pátek po památce sv. Panny Doroty umřel Jakub, příjmím Holej, od Hutníčků proti rathauzu, podagricus, jsa prvním konšelem městským tu na Horách Kutnách, jenž se tu byl do Hory Kutny dostal, oženil a osadil, jsa rodilý. z města Hostinného nad Labem pánuov z Valdštejna, byv řemesla kožišnického. Zanechal po sobě v vdovství Mariany, manželky své, dcery Jana Pecha z Kouřima, již byl (byv vdovcem) k manželství také ovdovělou pojal, žádných dětí s ní nepozůstavivše.

Ve vsi Hlizově pod Kaňkem umřel pan Jan starší Šatný z Olivetu v sobotu po neděli masopustní Esto mihi a potom ve středu po neděli postní Invocavit na Horách Kutnách u chrámu sv. Barbory pohřben podle předkuov svých, zanechav po sobě v vdovství paní Aleny z Drásova, manželky své. Brzo potom, totiž v outerý po neděli Smrteldné , umřel také bratr jeho vlastní, mladší, v městě Hoře Kutně v domě svém pan Jiřík Šatný z Olivetu, jsa vdovcem

a od dávna ouředníkem mince Jeho Milosti císařské tu na Horách Kutnách i jedním těch hor nařízeným správcem. Pohřben též u chrámu Barborského, pozůstaviv po sobě tři synův svých: Jana, Václava, Mikuláše a jedné dcery, Anny, s dobré paměti paní Johankou z Podivic, manželkou svou, zplozených. - Nota. Nadepsaní dva vlastní bratři Šatní z Olivetu, nesnadíce se o statek po rodičích jich jim náležitý, zvláště o ves Hlízov, dlouhé časy tak, že jich nižádný smířiti a porovnatí nemohl, jse na sebe zazlili a jse soudili až do smrti jich. Tak je sám Pán Bůh spokojiti a to mezi nima přetrhnutí ráčil. Ergo, bonum est et iocundum habitare fratres in unum.

Též zemřeli na Horách Kutnách: Dorota, manželka Zikmunda Stejška Freisichselbsta, dcera nebožtíka Petra Bernáška, v sobotu před památkou Soslání Ducha sv. Anna, manželka Jakuba, malíře od Jandů; a ve vsi Kbele umřela Kristina, řečená Koštofalka, dostavše jse tam z Hory Kutny k manželství za Jiřika Žáka; žena klevet, lži a sváruov plná.

Skrze neopatrnost při dolích horních císařských zapálilo se v šachtě dolové na Skřivanech, nákladech horních tak řečených, podle Kaňku. Stala se škoda nemalá; nebo rychtuňkové horní vyhořeli, načez mnoho vynaloženo bylo. Z okolních zemřeli toho času: pan Natanael Koudele na Řečici a pan Vilém Malovec na Zbraslavicích, jsa vdovcem.

Ve středu den památky Rozeslání apoštolův Páně kněz Sixtus Candidus, děkan na Horách Kutnách, jsa stár a v letech asi 60 a nedávno vdovcem, střečkoval jse k stati a oženil jse, pojav k manželství Esteru, děvečku služebnou od Jakuba Sudy, pekaře, pravě, že jmá mnoho semena, kteréhož že zdržeti nemůže.

Umřela paní Eva Zilatka z Ostrova Perknířova, manželka pana Jindřicha Mírka, v ten pátek po památce Rození ap. Páně; a u kostela sv. Barbory jest pohřbena.

Též Voršila, manželka Hanse Špisa, ten čas ouředníka mince tu na Horách Kutnách, ve středu Mariae Magdalenae památky; byla dcera Jakuba Kubína, mlynáře hotmilského.

Umřel také na Plaňanech pan Simeon Mírek z Solopisk, zanechav po sobě v vdovství mladé vdovy, paní Salomeny, rozené Hraabaňky z Přerubenic, jemuž se pro statek dostala starému, a tu nabyla. Tento pan Mírek, nejmaje žádných dětí, nařídil a právně utvrdil o statku svém Plaňanech, aby dělen mezi rodem jeho nebyl ani nápadem bratrským nebo strejccovským, ale vždyckny nejstarší v letech toho rodu aby téhož statku v držení zůstával; však o peníze, jež na ourocích jměl, nařízením svým strejce své podělil.

Také umřel na Cerhenicích pan Mikuláš Štěla z Rokyc, zanechav po sobě v vdovství N. rozené Kordulky z Sloupna.

Na Horách Kutnách ve čtvrtek po památce Nativitatis beatae Mariae umřela Anna, řečená Ovesná, vdova po nebožtíkovi Mikulášovi Třebovském, šafáři mince císařské na Vlaském dvoře. Byla jedna z mokré čtvrti ženské paní Hornic na Horách Kutnách.

Tomáš Hubáček na Uhelném trhu pojal k manželství Dorotu, dceru nebožtíka Šimona Krásnohorského, zlatníka, v ten outerej po památce sv. Šimona a Judy apostolorum.

Též vstoupili v stav manželský: Augustin Šmilaur z Jihlavy s Marianou, pozůstalou vdovou po Jakobovi Holém od Hutníčků, a tu jse při ní na Horách Kutnách osadil; a to její třetí manžel.

Ve středu po památce sv. Martina Volf Herolt, jsa puchalterem horním, učiněn jest ouředníkem mince, a puchalterem Centorio Muk, Němec, nepovědomý kdo a odkad. A Zikmund Zygel s štolmistrství sobě nenadále složen, nebo sobě zpuřně a prudce provozoval. To vyřídili Jindřich z Písnice, sekretář z kanceláře české hradu pražského, a Lazar Erger, jenž k tomu nařízení a vysláni byli.

Páni šepmistři a koňselé města Hory Kutny proměnili také svouj starodávny řád v platu, jenž sluje příjemné; když jse kdo do sousedství přijímá, že se jim dávalo toho příjemného toliko 36 gr. českých, a ještě těch 6 lichých gr. potřebnému zase vracováno bylo. Ale juž ukládali, co a jak na koho chtěli a vyšacovati mohli, o to jse s nima smlouvati a dáti musel, a to jse ne do obce, toliko mezi koňselý dostává; načež jse nenachází žádného jim toho osvobození. Tak sobě to sami nařídili.

Léta 1593

Při počátku roku tohoto zázrakové na obloze nebeské vidíni byli, o čemž vuobec tištěno bylo: totiž kříž a meč krvavý v jasných oblacích, přitom hřmot a křik v oblacích: Běda! běda! běda! To že viděl a slyšel jeden prostý člověk, Jarolím Mařík tak řečený, ve vsi Zlatníkách, dvě míle od Prahy, od kteréhožto vidění že oslnul a na to, že pravda jest, velebnou svátost přijímal.

Vstoupili v stav manželský: pan Václav Kapoun z Svojkova se pannou Dorotou, dcerou nebožtíka pana Adama Materny z Květnice na Přítoce nedaleko Hory Kutny. Sjezd a svadební veselí jměli v městě Kolíně nad Labem, v neděli po památce sv. Šťastného.

Těž Matyáš Zlonický ve vsi Opolanech, syn Doroty, mlynářky novomlejský od Hory Kutny, se pannou Emilií, z fraucimoru paní Křinecké na Rožďalovicích.

A v masopustní neděli Esto mihi mistr Johannes Menicius Táborský, písař radní pánuov šepmistruov na Horách Kutnách, pojal k manželství Dorotu, dceru Stanislava kožišníka, kteráž prve dána byla k manželství nějakému Jeronymovi, člověku přespolnímu, avšak s ním brzo rozvedena a jemu odňata byla; nebo byli mezi ním a rodiči jejími mistrné nářky a soudy vznikly tu při právě na Horách Kutnách, skrze což se byl tež Jeronym i do trlice dostal a potom města Hory Kutny i tež Doroty, ženy své, prázen býti a od ní upustiti musel.

Zemřeli na Horách Kutnách: Jan Bradavička, jenž bejval ouředníkem v klášteře Sedleckém, a Václav Vodička, jenž byv mistrem školním, jměl k manželství Dorotu Čechtickou, vdovu starou, již pro peníze (jsa mlád) pojal, ale při těch penězích žádné rozkoše a zvůle neužil.

V sobotu po neděli Laetare umřel Martin Beran, starý servus právní pánuov šepmistruov.

Důl horní, řečený Ruthart pod Kaňkem nad vsí Hlízovem, ježž byli páni šepmistři a konšelé ku pavování k ruce obci jich městské léta 1591 ujali a nemálo tu propavovali a naložili, a nic tím nezejskavše, jej jsou tohoto léta upustili.

Umřel Václav Svoboda u vězení šatlavním v sobotu po památce sv. Jiří, jenž, byv šafářem mince na Vlaském dvoře tu na Horách Kutnách, svou v tom neopatrností v dluhy vešel a skrze to do vězení jse dostal.

Kněz Sixtus Candidus, děkan na Horách Kutnách, vzav odtud odpuštění, odebral jse do Pelhřimova; na jehožto místo páni Horníci objednali sobě kněze Valentina z města Žatce a na Hory Kutny přivezen.

Ve čtvrtek po neděli Quasimodo umřel Eliáš Knebl, Němec, jenž proběrem horním bejval, že Tomáše Klabala, konváře. V sobotu po též neděli Quasimodo umřela také na Horách Kutnách Mariana, manželka Joachyma Přemysla, rodilého z města Stříbra v kraji Plzeňském, jenž předešle jměla k manželství Jiříka Pachovského, jinak Srbovic, tu na Horách Kutnách. - Nota.

Tato Mariana byla sirotek, osiřelá v městě Kolíně nad Labem, do kteréhožto města dostal jse byl jakýsi Němec přespolní, nešlechtný, a ten veda sobě tu nádherně a činíce jse doktorem lékařským, dostal k manželství nadepsané Mariany i s spravedlností jí náležitou. Po hodech pak svatebních, pobyv s ní tu za čas, jel s ní odtad, rozprávěje, jak se dobře míti bude v vlasti jeho; a dojevše toliko do města Hradce nad Labem, vyjevono jest a oznámeno, že ten slavný ženich jest kat. A když to rozhlášeno, pospíšil odtad ten nešlechtník, pobrav s sebou, což s sebou jměl a nabyl, a té mladice Mariany tu nechal s naříkáním, kteráž zase domů do města Kolína jest navracena a tak hanebně i s těmi, jenž ji vdávali, byla podvedena a k lehkosti jest přivedena. A dostavše jse do Hory Kutny, zase dvakráte k vdaní přišla a tu život svojo dokonala, ut superius. - Ledakdos z cizozemcuov poběhlých sobě provede, co chce v Čechách, ještě mu domácí napomohou. Čechuom tak nikdež neprojde a nepostačí nikoli.

V městě Kolíně nad Labem o jarmarce Vavřinec Svobodů, řemesla krejčovského z Hory Kutny, zabit od pana Jindřicha Materny, skrze což počala býti rozbroj a sotva to spokojeno a přetrženo. Potom kolikýsi den při témž městě Kolíně N. muž Horačky, krejčí, zastřelil nějakého člověka, praveno že nechtě.

Paní Mandalena Hrabaňová, vdova letitá, umřela na Horách Kutnách a u chrámu sv. Barbory pohřbena.

Toho roku umřel také pan Karel z Bibrštejna, kterýž po dvakráte nejvyšším mincmejistrem království Českého byl a na Horách Kutnách řídil a přebejval.

Těž umřel v Praze Pavel Grymyller, jsa nejvyšším proběrem kovuov a mince, avšak málo tomu rozuměl a platen byl.

Z okolních Hory Kutny zemřeli: pan Petr Nyklásek z Žitenic ve dvoře svém ve vsi Dolanech, v ten pátek po neděli Cantate, a potom v outerej po též neděli dovezen ku pohřbu na grunty mé do vsi Kbel a při kostele pohřben; nebo při tom záduší tíž Nykláskové pohřeb jmají. Těž umřel pan Diviš Hostačovský z Petrovic na Libodřicích.

Toho času ouřad nejvyššího mincmejstrství zůstával prázdný; pročež vyslán byl na Hory Kutny od vrchnosti pan Jindřich z Písnice a ten konšely městské tu na Horách Kutnách obnovil a sadil, jsa Jeho Milosti císařské nejvyšším prokurátorem zemským, a učinil primasem Zikmunda Kozla a rychtářem městským učiněn Jan Šoltys Slánský.

V pátek po památce sv. Jana Křtitele umřel kněz Valentin, vnově zvolený děkan na Horách Kutnách, a u chrámu sv. Barbory pohřben, pobyv tu na Horách Kutnách živ okolo devíti neděl.

V neděli Respice primum, die Procopi, umřel v předměstí páchovském Mikuláš Náchodský, jenž jse tituloval z Babího a býval ouředníkem na Malešově; pohřben u chrámu Námětského, zanechav po sobě v vdovství Mariany, manželky své, se dvěma dcerami, Annou a Lidmilou, spolu splozenými.

Ve středu po památce Procopi pan Jan Jiří Vachtl z Pantenova na Smrkovicích, v kraji Hradeckém, pojal k manželství paní Salomenu, rozenou Hrabaňku z Přerubenic, pozůstalou vdovu po nebožtíkovi panu Simeonovi Mírkovi z Solopisk na Plaňanech.

V pondělí po neděli Dominus illuminatio v městě Králové Hradci nad Labem vstoupili v stav manželský Mikuláš z Řásné od Hory Kutny, syn nebožtíka Ludvíka Karla z Řásné, se pannou Annou, dcerou mistra Jiříka Vodičky v témž městě Hradci, a do Hory Kutny mu přivezena; a Matěj Luskáč, řemesla postřihačského na Horách Kutnách, pojal k manželství pannu Annu Čechtických, maličkého zrostu a hrbovatou, v outerej den památky sv. Eliáše, proroka božího.

Ve středu post festum Laurentii pacholisko jakési zoufalé, rodem z Ledče, v letech asi 17, jsa při právě na Horách Kutnách vzato do vězení pro zlodějství přiznalo jse, že jest jse svou vlastní krví d'áblu zapsal do let šedesáti, aby po vyjití těch let jeho byl; ale nedočkav let šedesáti, jest vyveden a mečem s'at a tak od d'ábla podveden.

Libenice, statek pozemský zápisný, jenž až posavad na vejplatě zuostával, ležící nedaleko Hory Kutny pod' Kaňkem, vyplacen jest k ruce země a královské; jehož toho času v držení byl Vratislav Libenický z Vrchovišt a postoupiti musel.

Toho také roku pan Václav a pan Jindřich, vlastní bratří purkrabové z Donína, prodali jsou panství Žehušice, dědictví své, panu Jiřímu Vosterskému Kaplířovi z Sulevic za 57000 kop gr. českých.

Páni Horníci na Horách Kutnách podle své v tom svobody zvolili sobě k děkanství tu na Horách Kutnách kněze Jakuba a přivezen jest z Prostějova do Hory Kutny ve čtvrtek po památce sv. Lukáše evangelisty.

Samuel Nejepinský, jinak Horáček, rodem z Ledče, dal nákladně vystavěti duom v předměstí čechovském města Hory Kutny, kteréhož byl po manželce své Kateřině, dceři nebožtíka Abrhama Pampy z Víčkovic, dostal, blízko u chrámu Barbarae. Nota. Tento Samuel, byv poddaným dědičným pánuov Trčkuov, tak při nich vzešel, že regentem panství jich jest učiněn i z poddanosti osvobozen. Nadto i jemu zjednáno, že k štítu od rodu Nejepinských z Nejepína jest přípuštěn, a tak jse stituloval; a podle světa vzešev a zbohatše, spejchal a o mnohé věci jse všetečně pokoušel, až potom k pádu přišel.

Okolo památky Všech svatých kněz Sixtus Candidus, jenž drahně let na Horách Kutnách děkanem byl a odtad jse do Pelhřimova dostal, tam v Pelhřimově umřel.

Ve čtvrtek po památce Početí blahoslavené Panny Marie umřela na Horách Kutnách u Leksů Regina, vdova a matrona letitá; dobrá hospodyně byla.

Jan Nejedlý, mladý člověk, zabit na cestě od N. řečeného Němečka, jinak Pyšle, jeda spolu na voze a něco jse pohodše; pročež tejj Němeček podán do Prahy do vězení, a dlouho v něm zůstávaje, potom zase propuštěn.

Jan Dačický z Heslova, urostlý, mladý člověk, dostav jse nedaleko Hory Kutny do vsi Křesetic k Karlovi Hášovi s Zikmundem Nykláskem a přijevše tam s nimi zdráv, jest tam mistrně o hrdlo své připraven; jakým způsobem, to najevo nechtělo. Přivezen mrtvý do Hory Kutny a u chrámu Barborského podle předkuov svých pohřben. Potom z toho tíž Karel Háša a Zikmund Nyklásek jsou obviněni na soudu zemském a na ně nastupováno k vyhledání mordu spáchaného; ale mezitím máti zabitého, jenž na to nastupovala, totiž paní Kateřina z Ouberovic, umřela. A tak to až posavad nebylo a není vyhledáno a v dlouhé truhle zůstalo, až Pán Buoh sám pomstí a trestati bude.

Léta 1594

Jan, Václav a Mikuláš, bratří Šatní z Olivetu, prodali kolaturu s statkem k tomu náležejícím ve vsi Vilímovičkách pánuom šepmistruom a radě na Horách Kutnách k obci jich; čehož byl pan Jiřík Šatný, otec týchž bratří, dáním od vrchnosti, a po něm tíž synové jeho v držení zůstávali; a to za dva tisíce a padesáte kop míšeňských sumy peněžité hotových. Potomně v outerý den památky sv. Pavla na víru křesťanskou obráčení jest jim pánuom Horníkuom od týchž bratří postoupen. Přitom také jest týmž pánům Horníkuom na rathauz odveden kalich s patynou na něm, oboje z samého čistého zlata udělaný, k posluhování svátosti večere Krista

Pána k též kolatuře zádušní od starých předkuov způsobený a náležitý. A to vykonáno jest a od týchž bratří odvedeno na rathauze města Hory Kutny v velké radní soudní světnici v plné radě týchž pánuov šepmistruov a konšeluov v nadepsaný den outerní v přítomnosti pana Jindřicha Mírka z Solopisk a mne, Mikuláše Dačického z Heslova, též Jana Vokrouhlického z města Králové Hradce, načež také jim, bratřím Šatným, jest kvitancí od nich pánuov šepmistruov a konšeluov dána. - Nota. Váží ten kalich i s patinou zlata čistého tři hřivny, pět loktů a půl třetího kventele počítajíce na váze stříbrné; a jest na témž kalichu dole při spodku vyrytý erbík nebo štítek, v němž ruka zbrojná držící kladivo a nad tím štítkem léto ciframi vyrytými: 1539. - A to jsem proto a pro povědomost toho poznamenal, že jse prej před lety prvnější patyna zlatá z toho kalichu byla ztratila a na to místo tato druhá jest udělána. Neb takové věci od nešlechetných příměří nemají.

V outerej po památce sv. Panny Doroty pan Hendrich Hrabaně z Přerubenic pojal k manželství paní Kateřinu z Řičan, pozůstalou vdovu po panu Vilému Všeborovi Libenickém z Vrchovišť; svatbu jměli na Horách Kutnách.

V sobotu po památce sv. Matěje apoštola umřela na Horách Kutnách v domě svém paní Alena Šatná z Drásova, pozůstalá vdova po panu Janovi starším Šatném z Olivetu, jsa poslední toho rodu z Drásova. Statek svůj panu Janovi Jiřímu Hášovi a dceři jeho, panně Mandaleně, kšaftem odkázala, nebo žádných dětí nepozůstavila, aniž jse kdo z přátel její krevních nacházel. U chrámu Barborského pohřbena.

Též umřel na Horách Kutnách Hynek Baderský z Oujezda, byv sídlem ve vsi Nebovidech, dvoře svém, v sobotu v pústě ante dominicam Reminescere, pátého dne měsíce března, a dovezen ku pohřbu do vsi Liblic; urostlý člověk byl, zanechav po sobě syna jediného, jménem Bavora, nepodařilého.

Pečky, ves na Podblatí, vyhořely. - A ve středu po neděli postní Oculi upálena u Hory Kutny na hranici N. Rádličková, baba čarodějná, pro čáry kouzelné, jež páchala.

Anna Rybičková od Hory Kutny v městě Brodě Českém, manželka Jakuba z města Čáslavě, jenž se tam v Brodě na domě hostinském osadil, umřela; a tam jse byla z Hory Kutny, nezbyvše s Janem Rybičkou, mincířem, prvním mužem svým a jeho živobytím přečkavše, dostala.

V pondělí po neděli Provodní na Nebovidech u pana Jana Jiřího Háši umřel náhle Pavel Vodolinský od Hory Kutny; do Hory Kutny přivezen a u chrámu s. Barbarae podle předkuov svých pohřben; neženatý zůstal.

Těž umřela na Horách Kutnách v domě svém na Koňském trhu paní Dorota stará Zygelová, vdova velmi letitá.

Škola obecní žákovská, stará, dřevěná, u chrámu Vysokostelského v městě Hoře Kutně jest obořena a na tom místě nová kamenná z gruntu nákladně jest ustavena; avšak páni žáci dorostlí více freje nežli učení pilni byli.

Zikmund, syn pana Petra Nykláska nebožtíka ve vsi Dolanech, pojal k manželství pannu Annu Hášovou; a předtím v Ledči vstoupili v stav manželský Karel Háša se pannou Kateřinou Lukaveckou.

V neděli po památce Marie Magdalenské umřela na Horách Kutnách paní Anna Libenická, rozená Kamejtská z Elstiboře, vdova pozůstalá po panu Janu Libenickém z Vrchovišť, a ve vsi Gruntě v kostele pod Kaňkem jest pohřbena.

Káči Hromové, děvečce nezvedené, vyšoustán pardus u praněře, že sobě pankharta uhonila. Když k mrskání tomu přivedena byla, na jiné kurvy zejména volala, a proč jich také nemrskají, se domlouvala. Nebo se Maruška Nožířovic téhož dopustila.

Vstoupili v stav manželský: Ludvík, syn nebožtíka Jana Veverina na trhu Uhelném, se pannou Judit, vnučkou Estery perkytlářky z České ulice, a Radslav Hlavsa z Liboslavě, mince písař, se pannou Annou, dcerou nebožtíka Jana Skřivana krejčího.

Umřel kněz Jakub starý, jenž farářem při kostele Námětském na Horách Kutnách bejval.

Léta 1595

V pátek po památce Antonii obnoveni jsou konšelé města na Horách Kutnách skrze doktora Jindřicha z Písnice, ten čas nejvyššího prokurátora Jeho Milosti císařské, a učiněn prvním konšelem Zikmund Kozel a rychtá. řem městským učiněn Tomáš Hubáček.

V neděli den památky Otilie vstoupili v stav manželský Ludvík, syn Jana Kavky, s Kateřinou, pozůstalou vdovou po Ludvíkovi Šafarovi, urburěři horním na Kaňku.

A nazejtří v pondělí umřel Jiřík řečený Karkal, havěř, hluchý člověk, jenž činně kšaft psaný o jmění svém a pořízení právní, poručil a odkázal Jiříkovi Šedivkovi, havěři, starodávnému tovaryši svému, a do téhož kšaftu svého poznamenati dal tři sta, však prej všeckno malých peněz; a to učinil na smích podle obyčeje svého, nebo jse tejš Jiřík Šedivek nadál odkazu podstatnějšího; což po smrti téhož Karkala při právě s smíchem jest čteno a publikováno a témuž Šedivkovi pasírováno.

V outerej po památce hromnic umřela jest paní Lidmila Podivická z Práchňan v domě svém při faře vysokostelské na Horách Kutnách, vdova letitá, jsa stáří věku svého okolo let 68, v hospodářství domovním správná, však přitom náramně hněvivá; dcera pana Mikuláše z Práchňan se paní Justinou z Hor manželuv zplozená, na níž ten štít z Práchňan přestal, statek svůj před smrtí svou kšaftem právním pořídívše. O čež odpory vznikly mezi nápadníky jejími, totiž Zdislavem Podivickým z Podivic, vnukem jejím po synu jejím Janovi z Podivic, a Janem, Vácslavem, Mikulášem, Annou Šatnými z Olivetu, vnuky a vnučkou jejími po Johance Šatné z Podivic, dceři její, pozůstalými; ale ty odpory jsou mezi nimi smluveny, porovnány a spokojeny. U chrámu sv. Panny Barbory na Horách Kutnách při předcích svých jest pohřbena. Byla vlastní sestra mladší paní Doroty Dačické z Práchňan, máteře mé dobré paměti, na nichž ten štít z Práchňan přestal.

Pan Fridrich hrabě Šlik etc. na Hausenštejně a Plané učiněn jest nejvyšším mincmejestrem v království Českém a uveden jest k té povinnosti na Hory Kutny skrze pana Hertvika Zejdlice k tomu nařízeného v ten pátek po památce hromnic; nebo nejvyšší mincmejestrové království Českého jmají tu na Horách Kutnách residenci svou od starodávna a dává jse jim, mimo jiné případnosti, z mince tu na Horách Kutnách každého téhodne 10 kop gr. českých.

Jiřík Fidler, rodilý z města Hostinného, kupec kramářských věcí, jenž jse tu na Horách Kutnách oženil a osadil, dal pěkně z gruntu kamenem vystavěti nákladně duom svůj při rynku ležící řečený od starodávna u Krásů, jež koupil od Ezechiele Didacta.

Ve vsi Polepích umřel Jindřich Krčín, podagricus.

Karel Háša z Oujezda, mladý člověk, prodal statek, dědictví své, ves Křesetice a dvuor Perštejnec nedaleko Hory Kutny Zikmundovi Kozlovi na Horách Kutnách.

Umřel na Horách Kutnách doctor medicus, Joannes Collesius, jenž jse byl tu na Horách Kutnách osadil. Jeden mladý, krásný člověk přespolní, Germanus, řečený Franc Grotta, přítel

krevní kněze Jiříka Taxera, pana opata sedleckého, také Germana, dostal jse na Hory Kutny a k témuž panu opatovi, žádaje od něho fedrunku; i odevzdal jemu tejj pan opat nějaký dluh peněžítý k vyupomínání na Centurinovi Mukovi, Němci, kterýžto Centurin byl jse tu na Horách Kutnách k službě při minci císařské fedrunkem jiných Němcuov dostal i potomně puchalterem jest učiněn, dostav také k manželství Anny, dcery Tomáše Klabala, konváře, panny urostlé. Nadepsaný pak Franc Grotta, přišedše k jmenovanému Centurinovi do domu řečeného u Bohemických naproti Hrádku, v té ulici jdouce k kostelu Barborskému po pravé straně ležícího, jej Centurina z odevzdaného dluhu napomínal; ale on Centurin, učiniv s ním o to svádu a žena jse za ním z téhož domu, jej před týmž domem dobytým rapírem ranou bodenou (trefiv jej právě v luno) tu hned zabil. Po kterémžto tak spáchaném skutku jest tejj Centurin od práva na závazek vzat, což jse stalo pro ušetření ouřadu puchalterského, jejž na ten čas na sobě jměl. Avšak brzo toho ouřadu zbaven jsa, do vězení šatlavního dán a z toho skutku skrze plnomocníky k tomu od nadepsaného pana opata nařízené při právě městském tu na Horách Kutnách obviněn. Pod tím vyručiv jse z téhož vězení, k stání a dostání jse nestavěl a ukrýval podle štrychu německého. Skrze což rukojmové jeho, totiž Tomáš Klabal, konvář, otec Anny, první manželky jeho, a Jiřík Hrdík, nesnáz jměli a na ně nastupováno bylo, až ho v Praze vyšpehovali a tam do vězení vpraven a zase do Hory Kutny přivezen do vězení. Když pak tu při právě na Horách Kutnách proti němu za právo dáno a vypovědíno bylo, odvolání k vrchnímu právu vzal a apeloval a vyzdvihše zase od téhož práva actá té rozepře, je sfalšoval, což jse muselo zase napravovati. A on toho pláčem odbyl. Pod tím nadepsaný kněz Georgius Taxerus, opat sedlecký, umřel a v témž klášteře jest pohřben. A to Centurinovo odvolání a apelování nevyřízené zůstalo a on, Centurin, fedrunkem jiných Němcuov z toho vězení propuštěn a tak to, a kdo zabit, ten tam. Nota. Čechuom by to zvláště v cizích zemích nepostačilo nikoli a také juž Čechové spíšeji ciziho nežli svého zastanou.

Kateřina, manželka Samuele Nejepinského, jinak po rodu Horačka z Ledče pánuov Trčkuov, umřela jest v domě svém vnově vystaveném v předměstí čechovském města Hory Kutny, dcera nebožtíka Abrhama Pampy z Vičkovic, a v kostele sv. Panny Barbory v kaple minciřské jest pohřbena.

Tři tisíce knechtuov vojenských, Němcuov, od stavuov království Českého do Uher proti Turkuom najatých, dostali jse do Čech, položivše jse v městě Čáslavi a tu okolo, a do města Hory Kutny jse procházeje, šarvátky činili, podle jich obyčeje a šnorchování; ale jsou

vždyckny od chasy a zběři horní uprání a zmláčení. Potom jse dali dáleji. Nejvyšším nařízeným hejtmanem jich byl pan Vilém Trčka z Lípy.

V neděli po památce Johannis Hus pan Zikmund Materna z Květnice pojal k manželství paní Elišku, rozenou Klusačku z Kostelce, vdovu.

Těž v stav manželský vstoupili Řehoř Vodička, jsa vdovcem, s Reginou, pozůstalou vdovou po Janovi Záborovském na Tarmarce. Osočen tu pan Václav Vilémovský.

Umřel na Kaňku kněz Adam, farář kaňkovský, letitý, šedivý člověk. Jan Špis tak řečený pojal k manželství pannu Rejnu od Hutníčků, v tu neděli po památce sv. Jiří.

V pondělí po památce Narození blahoslavené Panny Marie umřel Matouš, řečený Trunkát, zvoník kostelní od starodávna; a u chrámu Barborského pohřben; o kterémž praveno a jistěno bylo, že po smrti své vstával a se procházel. Nota. Takové věci jsou zlé znamení, ale zůstávají v samém spravedlivém soudu božím.

Pavel Malovec z Malovic zabit v svádě na Libodřicích u pana Jindřicha Mírka z Solopisk, od Mírka Mírka, bratra téhož pana Jindřicha. Potomně to smlouvou uplaceno a spokojeno.

Jacísi Němci, šmelcíři, přibráli jse i s ženami a dětmi na Hory Kutny a dali jse s povolením vrchnosti v šmelcování rud horních proti Girg Wirtovi, šmelcíři při týchž horách, chtěje užitečnějšího šmelcování dovésti a téhož Girg Wirta v tom přemistrovati; ale nic nedověše, zase se odebrali.

Vstoupili v stav manželský Pavel Ledský, jinak Vodranecký, s Lidmilou, dcerou Tomáše Klabala, konváře, pozůstalou vdovou po Eliášovi Kneblovi, v tu neděli po památce sv. Ludmily.

Potom v outerej umřel Jíra Hromů, šenkéř, člověk zlalejčný. V sobotu po památce sv. Matouše umřel jest na Horách Kutnách pan Bernart Materna z Květnice a v kostele sv. Barbory v kaple minciřské pohřben; zanechav po sobě v vdovství paní Anny, rozené Malovky z Malovic, manželky své, dcery nebožtíka pana Viléma Malovce.

A v sobotu v noci po památce sv. Václava umřel v předměstí hloušeckém ve dvoře svém Vít Dobeš z Rohožova, zanechav po sobě v vdovství Elišky z Skalice, jenž byla třetí manželka jeho; a u téhož kostela pohřben.

Toho roku na témž ehrámě sv. Barbory na straně zadní, nedostavené, ustaven štít nový, kamenný a postaven v něm u prostředku kalich pozlacený a na vrchu téhož štítu devět makovic, též pozlacených.

V pondělí den památky Galli umřela Anežka u Zlaté husy, v domě tak řečeném od starodávna na Horách Kutnách, manželka pana Mikuláše Vodňanského, jenž jse psal z Čažarova, ten čas Jeho Milosti císařské rychtáře. Byla vysokého zrostu žena a ochrance žen, mužům jich protivných. Nebo kdo z Horníkův ženu svou upral, hnedky do vězení šatlavního musel.

Těž umřela Anna, manželka Matyáše Vodolínského z Vodolína.

Léta 1596

Umřel Jan Mokronos tak řečený, tlustý člověk, jsa písařem při ouřadu rychtářství městského, jenž předešle konšelem a starším šepmistrem bejval. Byl basista vejborný musicae figurativae.

V outerej po památce Obrácení sv. Pavla na víru křesťanskou pan Jan starší Lukavecký, na Klucích pojal k manželství paní Kateřinu, rozenou Hrabaňku z Přerubenic, pozůstalou vdovu po N. panu Karlíkovi z Nežetic. A to jeho třetí manželka a on její třetí manžel.

V teěž outerní den pan Jan Štolc pojal k manželství pannu Dorotu, dceru nebožtíka pana Václava Dačického na Lorci.

Vše na Horách Kutnách zemřeli: Pavel Cholopický u Balatých, v domě tak řečeném v rynku, kterýž před lety při dvoře Jeho Milosti císařské drabantem bejval a potom se tu na Horách Kutnách oženil a osadil, a Mikuláš, syn nebožtíka pana Jiříka Šatného z Olivetu, zůstav neženatý, v pondělí po památce sv. Matěje apoštola.

V pondělí po neděli postní Oculi obnoveni jsou na rathauze v městě Hoře Kutně šepmistři a konšelé městští téhož města skrze nejvyššího mincmejstra pana Fridricha hrabě Šlika; a po tom obnovení učiněn jest rychtářem městským Jan Šoltys Slánský, a to po druhé.

Při obnovení této rady teěž nejvyšší pan mincmejstr dal čísti poručení, kteréž přinešeno z Prahy; v kterémžto poručení byla a našla jse suplikací, v níž podepsáno bylo toliko: "Obec a chudý lid horní." Což také čtěno s žalováním a naříkáním na konšely městské, zvláště zejména na Zikmunda Kozla, konšela prvního, že by jse neupřímně v těch ouřadech chovali a uvozující na obec berně a dluhy, sobě tím naháněli etc. Kterýžto spis jest od nich konšelův za

zrádný narčen, nebo jse k němu žádný nepřiznával a nepovědomo bylo, jak se do toho poručení dostal.

Osum německých knechtuov toulali jse sem i tam a holdovali podle obyčeje německého; až jednoho dne, dostavše jse do lesuov nedaleko Čestína, tu jednoho mezi sebou a ženu Němkyni, těhotnou, jenž také s nimi vandrovala, zamordovali, a co při nich bylo, pobrali, a pachole jich, pro nevyjevení toho skutku také zbivše, za umrlé odešli, chrastím je zaházevše; ale to nedobité pachole okřávše dostavilo jse, jak mohlo, do Čestína a o tom skutku pokřik učinilo. Pročež vydali jse někteří z Čestína po těch knechtích a jmaje původ, že se k Hoře Kutně obrátili, za nimi pospíšili a je nad hutmi horními šmelcovními u kostela sv. Trojice postihše, o tom do města Hory Kutny znáti dali. I když napomínáni byli, aby jse v moc právu dali, počali jse brániti, pročež tu hned jeden z nich zastřelen jest a ostatních šest zjímáno a do města Hory Kutny ku právu do vězení dopraveno. A po odeslaném od vyšší vrchnosti a práva v tom naučení, pro kteréž od práva Hor Kuten posláno bylo, jest jeden z těch knechtů právem outrpným tázán, nebo tomu skutku tuze odpírali; ale ten trápený o všem vyznal, že sobě toho skutku všickni byli nápomocni, a jsa vyveden k místu popravnímu, stat jest, a na tom, že pravda jest, umřel.

Potom těch pět ostatních knechtův (když předce odpírali) jest také zmučeno a po přiznání jsou také vyvedeni a stínáni, v ten pondělí po neděli Květné. Hrozné divadlo bylo.

Po smrti Georgia Taxera, opata sedleckého, dva mniši, Johanes Macerus, Němec, jenž tu v klášteře Sedleckém převorem byl, a jakýsi Francouz, Franciscus Pecelius, mladý člověk, neshadnili jse a tahali o to opatství, chtěje každý dosednouti. Macerus přinášel poručení na to z komory české a Pecelius z kanceláře; a tak jeden, jedenak druhý v to opatství do téhož kláštera uvozován byl. Naposledy ten Francouz Pecelius, jenž nic česky neuměl, obdržel; Macerus pak, rozhněvav jse, mnišství opustil a potom jse oženil, pojav k manželství Káču, dceru Anny Bednářky řečené Černá z města Hory Kutny, prve dvakráte zmrhanou, a s ní jse přeč odebral. To jest, hle, dvěma pánům sloužiti!

Nota. Rovně jako psi o kost, takovou měrou popi o světská zboží jse derou, protož vzítí psuom kost a popuom zboží, tak bude pokoj a slovo boží jse rozmnoží, když kněží ne světská, ale nebeská zboží seznají.

N., biřic horský, jmaje svou ženu biřičku, vyloudil od Hory Kutny Juditu, dceru nebožtíka Martina bednáře, a ušli spolu do Brandejsa; i jsou tam vzati a zase do Hory Kutny dodáni; on sťat a ona vymrskána a cejch jí na tvář horkým rozpáleným železem přiložen a z města vyvedena ve středu den Kiliána.

V outerej po památce Rozeslání apoštoluov Páně umřela na Horách Kutnách Mariana od Hutníčků, manželka Augustina Šmilaura z Jihlavy; byla dcera Jana Pecha a Kouřima, dostavše jse nejprve k manželství Pavlovi Hraběšinskému u Bakalářů, písaři radnimu na Horách Kutnách, po něm Jakobovi od Hutníčků, příjmím Holému, z města Hostinného, potom nadepsanému Augustinovi Šmilaurovi; a ten ji přečkal.

Duol horní řečený Černý lev na Rovni na cougu králickém vydal užitek rudami stříbrnými, čímž Tomáš Klabal, nákladník téhož dolu, nemálo nabył.

Ve středu po památce Proměnění Krista Pána na hoře Tábor Lukeš, starý tesař, jmaje pobíjeti krov na věži námětské a vnutkav jse v to a jiné, jenž jse v to dáti chtěli, potupující, vlezše na tejš krov, než pobíjeti začal, doluov, nejprve na kostel, odtud na krchov upadše, jse zabil a tak o hrdlo své přišel.

V sobotu v noci na neděli den památky sv. Zuzany umřela jest ve vsi Hlízově paní Zuzana, manželka pana Jana Šatného z Olivetu, dcera nebožtíka pana Matyáše Hostounského z Kosmáčova, prokurátora při soudech zemských, a podle předtím v nemoci žádosti její do Prahy dovezena a tam u chrámu sv. Jindřicha v Novém Městě pražském pohřbena.

Pan Bohuslav Voděradský z Hrušova pojal k manželství pannu Mandalenu Pešičku z Komárova. Actum Pragae.

V outerej po památce sv. Matouše umřel na Horách Kutnách Václav Vilémovský, konvář na Tarmarce, jsa vdovcem; kratochvílný starček byl a rád pálené víno pil.

Kbel, ves v kraji Kouřimském, dědictví mé pozemské s příslušenstvím k též vsi náležitým, prodána jest panu Václavovi Voděradskému z Hrušova za sumu peněžitou pět tisíc a padesáte kop gr. českých a ve dcky zemské jest jemu položena. Nota. Ten statek před lety koupil byl jest pan Bartoš z Práchňan, praděd muoj, od pana Jana Pašiněveského za tři sta kop gr. českých širokých, jakž vejpis z starých desk zemských v kvaternu registr, kdež sobě sami

kladli, v pátek po sv. Jakubu apoštolu léta 1491, A 20, ukazuje. Takhle tehdaž statkové laciní byli.

Jakub Kubelka, syn Jana Štěpánova, koláčníka, uloudil k manželství Juditu, dceru Zachariáše Freisichselbsta, a dal jse s ní oddati; nebo jemu ji tež otec její dobrovolně dáti odporoval.

Umřela paní Eliška, pozůstalá vdova po panu Janovi Collesiovi, doctoru medicinae tu na Horách Kutnách. Páni Horníci na Horách Kutnách ujali a zarazili k obci své městské duol horní nový v Drnu a Čelíně blízko kostelíku sv. Petra za městem, davše tomu dolu jméno V požehnání; však jinak jse rozmyslivše, brzo to opustili.

Zemřeli: Hedvika Stará v České ulici a Matěj Luskáč, rodilý z Třebechovic, jsa vdovcem.

Léta 1597

Umřel na Souňově, sídle svém, Václav Balbín z Vorličné, zanechav po sobě v vdovství paní Veroniky z Konecchlumí, manželky své; tělo jeho do Hory Kutny přivezeno a v kostele Námětském podle otce jeho jest pohřbeno.

V Praze umřel Jakub Khobr, pozůstaviv v vdovství manželky své Kateřiny Pilgramky od Hory Kutny.

Pan Jan Šatný z Olivetu, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Elišku, dceru nebožtíka pana Štefana Mírka z Solopisk na Horách Kutnách, s volí paní Kateřiny, máteře její, však proti vůli bratřích její; avšak potom spolu dobří přátelé učinění jsou.

Ve vsi Volšanech pan Jiřík Salava z Lípy z nějaké tesknosti sám jse z ručnice zastřelil.

Ve čtvrtek po památce Skolastiky umřela Dorota, manželka Matěje Dítěte, pekaře, náramně tlustá žena.

Těž umřel na Horách Kutnách Mikuláš Vodňanský, jenž jse podle obdarování sobě daného tituloval z Čažarova, rodilý z města Vodňan, v ten outerej po neděli postní Reminiscere, zůstávaje tu na Horách Kutnách Jeho Milosti císařské rychtářem až do smrti své, stáří věku svého okolo 66 let; v kostele Barborském jest pohřben.

V sobotu před Velikonocí umřel Matěj od undrláku, jinak od Bukáčů. A v sobotu po Velikonoci umřel také Stanislav kožišník, rozený Polonus, jeden z spoluradních konšeluov tu na Horách Kutnách; urostlý, piknosý člověk byl.

Skrze Jeho Milosti císařské rady v komoře české na hradě pražském nařízen a učiněn jest císařským rychtářem Řehoř Vodička na Tarmarce, tu na Horách Kutnách.

Umřela na Nových Dvořích nedaleko Hory Kutny paní Alžběta z Šlejnic, manželka pana Kašpara Melichara z Žerotína, a v městě Kolíně nad Labem v kostele hlavním jest pohřbena; byla paní dobrotivá.

Těž umřel pan Maxmilián Trčka v mladých letech věku svého.

V Čáslavi městě umřela Barbora, manželka N. Ezechielova, jenž předešle jměla k manželství Jakuba z Vorličné.

Jiřík, myslivec a služebník Zikmunda Stejška Freisichselbsta na Horách Kutnách, zastřelen jest v lesích císařských za Konárovicemi, kterých v držení byl teěž Zikmund Freisichselbst, nevědomě jak a od koho, nebo tak zastřelený jest nalezen. Nechtěl té myslivosti na cizích gruntech opustiti, prve proto těžkosti okusivše.

Augustin Šmilaur z Jihlavy na Horách Kutnách, jsa po Marianě, první manželce své, vdovcem, pojal k manželství pannu Juditu Pulcerin z Jihlavy, krajanku svou, a do Hory Kutny mu přivezena.

Girg Wirt, Němec, hutmistr, šmelciř rud a kyzův horních vejborný, jmaje také tu na Horách Kutnách důl svojo obzvláštní a leza do téhož dolu, tam upadl a se zabil a mrtvý nahoru z téhož dolu vytažen. Nota. Pro to bídné zlato a stříbro tak jse, hle, lidé v nebezpečenství dávají a mistrně o hrdla přicházejí.

Umřel Matěj, řečený Sup, od Hanů, šenkýř, vycvičený hráč v kostky a karty; ten takovou sílu v rukou jměl, že nové, nerozvázané, celé karty rukama pojednou přetrhoyal na dvě. Vidi ipse multoties.

Jindřich, syn Dobiáše Třísky, pojal k manželství Apolonu, pozůstalou vdovu po Petrovi Dvořákovi ze vsi Přítoky, dceru N. Chaberského, svobodníka.

Dvuor dobšovský v předměstí hloušeckém při Horách Kutnách s dědinami pod hamfest náležejícími, řečenými Suchměščovské, prodán jest pánuom Horníkuom města Hor Kuten od poručníkuov sirotkům po Vítovi Dobšovi z Rohožova pozůstalým nařízených za sumu peněžitou jeden tisíc dvě stě a padesáte kop gr. českých. A ten prodaj stal jse po spokojení dluhuov od rodičuov týchž sirotkuov zdělané. Nota. Hamfešt ten na ty rolí a dědiny Suchměščovské od někdy pana Petra Rašína z Risnburka a na Staré pod plat dědičný svědčící, přijali jsou k sobě páni šepmistři a konšelé na Horách Kutnách jakožto kupující a jim jest odveden.

V pondělí die Michaelis archangeli Jeronym Labuška pojal k manželství Lidmilu, dceru Jana Skřivana, nebožtíka.

Zemřeli také toho roku na Horách Kutnách: Marie, manželka Jiříka Wirta, hutmistra horního; Dorota, pozůstalá vdova po Janovi Veverinovi na Uhelném trhu; Havel Chytra, prokurátor, a paní Dorota Pilgramka, pozůstalá vdova po panu Janovi Podivickém z Podivic.

A ve čtvrtek po památce Marie Magdalenské umřela jest také panna Anna, dcera nebožtíka pana Jiříka Šatného z Olivetu se paní Johannou z Podivic, manželkou jeho dobré památky, zplozená.

V neděli die s. Andreae apostoli Jan Vodňanský od Hor Kuten, jsa vdovcem, pojal k manželství paní Evu z Žitenic, pozůstalou vdovu po panu N. Pátkovi. Actum v Chotusicích. S nímž potomně nezbyla pro jeho nespůsoby.

Léta 1598

Ve čtvrtek po památce Tří králuov umřel na Horách Kutnách Volf Herolt, jenž jse psal z Oupy, jsa ouředníkem mince tu na Horách Kutnách, jenž tu při horách těch z mladosti trval, a se tu dostavše, dvakráte oženil a osadil, pojavše k manželství nejprve pannu Kristinu Zygelku z Chocevic a po druhé paní Annu, pozůstalou vdovu po Danielovi Stejškovi Freisichselbstovi z Freidnpachu.

V městě Čáslavi pojal k manželství Pavel Dupák z Prahy, vdovec, pannu Kateřinu, dceru Juliusa Halaše z Radimovic, a do Prahy jse s ní odebral.

O masopustě pan N. Podstatský z Moravy, přijevše do Hory Kutny a zamilovav Justinu, dceru nebožtíka Mikuláše Vodňanského z Čažarova, jenž Jeho Milosti císařské rychtářem byl, tu na Horách Kutnách ji k manželství pojal a do Prahy jse s ní odebral; ale nedlouho s ním zbyvše, do Hory Kutny jse zase od něho odebrala a tu bez něho zůstávala.

Při konci masopustu Matěj Dítě, pekař, vdovec jsa, pojal k manželství Dorotu, děvečku služebnou od Doroty Hoškovy, perkytlářky, poddanou pana Adama Slavaty, jemu vejhostem osvobozenou.

Pan Jan Hanů z Šaratic na Vrbici pojal k manželství pannu Johanku Strupinku na Brloze.

V outerej velikonoční umřel jest na Horách Kutnách Zikmund Kozel, jenž se podle obdarování sobě objednaného z Rejzntalu tituloval a tu na Horách Kutnách zrodilý jsa, nejprve hofmistrem horním, potom konšelem městským bejval, dostav nejprve k manželství Kateřiny, pozůstalé vdovy po nebožtíkovi panu Jakubovi Stejškovi Freisichselbstovi, po druhé Anny, dcery Matěje Dítěte, pekaře, jejž živobytím přečkala; vše na Horách Kutnách. Zbohatl také dolem horním, řečeným Štěstí, na cougu horním, řečeném Kuklík, ležícím, nebo nemalé užitky odtad bral, jenž slovou uberlaufy. Zdvořilý a frejovný byl a penězi to přemáhal, což mu smrt přetrhla; a u kostela Barborského pohřben.

Pavel, syn nadepsaného Matěje Dítěte, dostav jse do vězení pro dluhy, umřel v tom vězení v sobotu po neděli Misericordia, zanechav v vdovství manželky své Lidmily, dcery nebožtíka Stanislava, kožišníka.

Jan, tovaryš mlynářský, syn nebožtíka Víta, šenkéře, spíchal v svádě nožem Jakuba šenkéře, nájemníka domu svého, od čehož tejj Jakub kolikýsi den umřel, a on Jan vězením ujištěn; z čehož mu máti pomohla.

Umřel Matěj Vocolovský, jsa jedním horním ouředníkem.

Anna Prknová, vdova, baba stará, v ulici, jenž sluje Leflíře, v domě řečeném Nebe, vdala jse za jakéhosi mladého tovaryše ševcovského; pročež trestána vězením šatlavním na vznešení kněží, jenž jse nad tím zhoršovali. Ten pak švec, nepobýv s babou dlouho, pobrav jí peníze, přeč ušel ten tam.

Pan Kašpar Melichar z Žerotína na Nových Dvořích, jsa vdovcem, pojal k manželství N. pannu šlechtičnu, rozenou Valdštejnkou z Valdštejna.

Umřel Jan, příjmím řečený Kaše, od Píšťů, domu hostinského, nevrly stárec.

N. Topič tak řečený, řezník od Hory Kutny, zamordován na cestě u vsi řečené Vápno od lotruov zlodějuov.

Umřel Kryšpín Hebenštreit, starý nákladník dolův horních, nemoha jse s žádnou odměnou a užitkem při těch nákladech horních potkati. Též Jiřík; příjmím Rybníkář, řemesla ševcovského, dav jse také do pavování a nákladu horního a nemoha nic zejskati, v dole horním řečeném Mouřenín, kdež také nakládal a pracoval, smradem dolovým, jenž švub sluje, jedovatým a smrtelným, jest usmrcen.

Těch časuov strhl jse prudký, hustý, dešťový příval a trval pořád dva dni a dvě noci, čímž staly se povodně veliké a strhaly mnohé rybníky na vše strany; a zdělala voda násilná škody nemalé, zvláště v Praze, Kouřimi, Brodě Českém etc. V Praze vystoupila voda až k kostelu sv. Jiljí, k domu řečenému U třech kalichů, v Starém Městě pražském. - Vtom v neděli na pondělí v noci, po památce Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie, přivalila se náhlá prudká voda u Hory Kutny v předměstí páchovském a tu na hutech horních šmelcovních, mlejních, lukách, zahradách, domích velikou škodu zdělala, díl zdi městské podbořivše u brány Čáslavské; duom jeden, v kterémž nájmem obejval Matěj Ouberovský z Ouberovic s manželkou svou, Johankou Bračických z Chořov, s dítkami jich, podňavše tejj duom v cele, an sobě v něm svítily, s nimi se všemi vzala a tak je opodál nesla; kteříž o pomoc volajíce, kteráž jim, zvláště tak tmavé noci, učiněna býti a přispěti nemohla; ostatek pak toho domu, s kterýmž tak plynuli, jse rozbořilo, a oni všickni stonuli a tak usmrceni jsou. Po opadnutí pak té vody shledávání a u kostela Námětského žalostivě pohřbeni jsou. Z těch dítek jich dcerka jedna nalezena jest utopena s filečkem na hrdle zavázaným, tak jakž s tím utíkati chtěla. O jak žalostivá věc býti musela, když tu rodičové na smrt dítek svých, spolu jse rozžehnavajíce, patřili!

Toho také léta vedena a dovedena jest voda struhami z Páchu, potoku v předměstí páchovském, k užitku a potřebě horní až na Tourkank, nade vsí Hlízovem, aby voda vodu hnala z hlubin dolových skrze mustry k tomu zdělané; což jse dalo a dokonalo skrze vyměřování od Eliáše Gintera, přespólního Germana, tlustého člověka.

Některým to bylo vděk, jenž vody blížeji potřebovali, jiným nevděk, kterýmž na škodu byla.

Ouřadové horní proměnění: Jiřík Dominik, jsa urburéřem horním, učiněn ouředníkem mince; urburéřem Jan Štolc, štolmistrem Pavel Šprlink.

Tolary, mince falešná, procházela na způsob tolarů tyrolských, čehož původ byl na nějakého Němce přespolního, jenž jse v městě Čáslavi oženil a osadil, jsa řemesla zlatnického, kterýž nařízením od vrchnosti vzat a do Prahy dodán, při němž ty falešné pláty tolarové nalezeny byly. Nepovědomo vůbec, jak s ním učiněno bylo, nebo v Čechách cizozemcuom vše prochází.

Franciscus, řečený Pecelius, opat sedlecký, nepovědomý cizinec, jenž nic česky neuměl, jenž jse byl na to opatství dostal, umřel tu v témž klášteře Sedleckém a pohřben. Praveno a domnění bylo, že by otráven byl, nebo mu po smrti jeho velmi břicho oteklo a jse nadulo; urostlý člověk byl.

Brzo potom zvolen a uveden jest k tomuto opatství Valentinus Šembek, rozený Prušák, kterýž život svojo vedl podobněji světsky nežli duchovně; při jehožto do téhož klášteře a k tomu opatství uvozování osoby z konšeluov městských města Hory Kutny k tomu počtení přítomny byly. Nebo předešle, když jse byli o to opatství nadepsaný Franciscus Pecelius a Johannes Macerus, převor téhož klášteře, nesnadili, přinášena byla od vrchnosti světské z Prahy poručení a nařízení Jeho Milosti císařské rychtáři a šepmistruom a radě na Horách Kutnách, že jednak jednoho, jednak druhého na to opatství uvozovali, což mnohým katolickým, že jse to prej skrz kacíře konalo, protimyslno bylo.

Robenci, dělníci, přegýři mince na Horách Kutnách, původem některých jiných sprotivili jse proti svým konšeluom mincířským a přegýřským usilující to, což tu jiným lidem od starodávna spravedlnosti náleželo a vycházelo, sami sobě zosobiti a přivlastniti. Což když jse před vrchnost dostalo a o to odpory vzešly a to vyslyšáno, jest to skrze resolucí skrze rady z komory Jeho Milosti císařské a jménem Jeho Milosti císařské a tíž konšelé mincířští a přegýřští při jich starobylém řádu a lidé při spravedlnostech svých v tom majících jsou zůstaveni.

Umřel Řehoř Bořanovský z Bytešky, konvář, člověk sprostný, upřímný, jenž také nemálo na hory nakládal a pavoval; s oužitkem jse nepotkavše; a jsa po rodu stavu rytířského, za své povivé řemeslo konvářské se nestyděl. U chrámu Barborského pohřben, tu pod stupni

velikými na krchov jdouce. Byl vůbec jmenován po řemesle Křičko, jinak po jedné manželce své Studnička; nebo čtyry manželky pořád jměl. Bejval také jedním konšelem městským mezi pány šepmistry tu na Horách Kutnách. Přísloví jeho bylo začasť: "Erchercig".

V advent při právě Hor Kuten vyvedeni jsou z vězení k místu popravnímu a čtvrceni dva Němci, Mertl a Linhart, že kradli, co a kde mohli, krámy a kostely loupali a klenoty kostelní posvátní, spouštějíce to, prodávali, čímž jse prozradili, a zjímání jsouce, ku právu outrpnému dáni a ortelování jsouce, takový konec vzali.

Dobytěk, zvláště krávy, mizely zhusta narámně toho času, skrze což nemalá drahota v vomastku nastala; překupníkův v tom plno, žádný toho nepřetrhoval.

Zemřeli: paní Marketa, manželka Jakuba Hořanského z Bítova, a v městě Kolíně nad Labem pan Burjan Kasalický s manželkou svou a dítkami jich na bolesti morní, a Jan Bařín, prokurátor na Horách Kutnách, o kterémž rozprávěno, že by po smrti vstával a chodil.

Léta 1599

Umřel Pavel Skřivan, jeden z spoluradních konšeluov městských, manžel Doroty, dcery nebožtíka Jiříka Hlaváče, jinak Kliky.

Umřel pan Jan Mlazovský, jsa hejtmanem panství kolínského. Též pan Hendrych Hrabaně z Přerubenic, po němž vdovou paní Kateřina z Řičan, již byl po nebožtíkovi panu Vilémovi Všeborovi Libenickém z Vrchovišť ovdovělou k manželství pojal.

Umřela Anna, manželka Alexandra Elšice, za branou Kouřimskou.

Pan Joachym Kalenice na Zručech pojal k manželství paní Elišku Střelku z Rokyc, vdovu.

Pan Václav Kuštos, zůstávaje neženatý; byv na léčích nemocný na Horách Kutnách, dal jse dovésti na Vlačice, sídlo své, a tam umřel.

Ve středu v noci na čtvrtek po neděli Quasimodo umřel Tomáš Herolt z Oupy, jsa písařem urburním při Horách Kutnách, jenž jednostejně jak pravou, tak levou rukou písmo psáti uměl; zanechav v vdovství manželky své Evy, již byl po Jeremiášovi Šentygarovi, apatekáři, ovdovělou k manželství pojal.

Umřel Martin Zelenka, krejčí, jsa spoluradním konšelem.

Učiněn urburěfem horním Mikuláš z Řásné a písařem urburním Ludvík Veverin.

Umřel Jiřík starší z Řásné, zlatník, za domem Vorlovským.

Mikuláš, syn nebožtíka Mikuláše Vodňanského z Čažarova od Zlaté husy, pojal k manželství Annu, dceru Matěje Dítěte, pekaře, pozůstalou vdovu po Zikmundovi Kozlovi z Reizenthalu.

Zemřeli: pan Jan starý Lukavecký na Klucích, jenž pravé ruky neměl, a ta mu před lety na vojně uřata byla, zanechav v vdovství manželky své, paní Kateřiny rozené Hrabaňky z Přerubenic, již byl vdovu pojal Fabian Rumic, ouředník na Čestíně.

Chval Voda zabil Lídu, ženu svou, v cestě u města Čáslavě; což jí prve předpovídal, nebo mu stranila.

Zemřeli na Horách Kutnách: Adam Froš, Němec, ouředník horních dolův, a Václav, syn Simeona kožišníka, jsa servusem p. šepmistruov.

Umřel Jan Štolc, někdejší urburěf horní, a v kostele Svatobarborském v kapli havěřské pohřben; jednooký byl. Též Johanka, dcera nebožtíka pana Alexandra z Vlčí Hory, kteráž k manželství jměla nejprve Václava Holoubka, po něm N. Dynesa, konváře. Též umřel Jindřich Kauselův, starý proběf horní, nikda jse neženivše, jsa provisionem opatřen z mince císařské, vše na Horách Kutnách.

Mor jse v Čechách rozmohl zhusta: v Praze, na Horách Kutnách, v Hradci nad Labem a po vesnicích. A mně známí na Horách Kutnách zemřeli tito: Alexander, krejčí, podle Leksů, Abrham Šturm, apatekář, oba přespólní Germanové, jenž jse tu na Horách Kutnách oženili a osadili; Joachym Přemysl z města Stříbra, po němž vdova zůstala, Mariana Novosvětská z města Kolína nad Labem; Salomena Hubáčkovic, Johannes Žák, manžel její; Zuzana, manželka kněze Víta, faráře kaňkovského; Lidmila, dcera Dobiáše Třisky, pekaře; Justina, dcera nebožtíka pana Mikuláše Vodňanského, od Zlaté husy; Burjan, tkadlec na Koňském trhu; Václav, mlynář klášterský; Mandalena, Jana Skřivana manželka, na Koňském trhu; Martin, manžel Anny Hubáčkovic; panna Rozina, dcera nebožtíka Volfa Herolta na Tarmarce, jmaje jse vdávati za Šimona Šilhánka do města Kolína, jinak Prachatického; Jiřík Fidler z města Hostinného, jenž jse tu byl k Mandaleně Husovic, vdově, přiženil a osadil a

kramářským handlem zbohatl, a duom Krásovský, jinak U Mistrů, koupivše, pěkně vystavěti dal. Ondřej Mejzl, soukeník; Anna Bačetínská nožířovic, s smyslem pomínulá a pošetilá vdova; Antonín Vlach; Václav Hilan, jinak Ledvinka, řezník; N. N. dva bratři mlynáři z Spáleného mlýna; Jan Jedlička, kloboučník; Mandalena, Jana Štěpánova, koláčníka; Jan Hašků z Sukova na Kaňku, mladý člověk; Johannes Svojanovský, doctor medicus, zanechav po sobě v vdovství N. rozené Bohdanecké z Hodkova a děťátka, dcery jich, v sirobě; Germanus byl natione; Anna, manželka Adama Strnada, šafáře mince na Vlaském dvoře; Linhart, mládek od Leksů, ten umřel na Žlebích páně Chotouchovského u rodičův Mariany, manželky své, a tam pohřben; Zachariáš Freisichselbst z Jihlavi, v České ulici; Václav Kalvárek od Svobodů; Pavel Paukar, Němec, šmejdíř; kněz Petr, farář u kostela Námětského; kněz Jacobus Meliseus, archiděkan tu na Horách Kutných chrámu Vysokostelského, kterýž těl mrtvých, od nichž jse jemu od kázání nad mrtvými slova božího neplatilo, do kosteluo v kázání vnášeti zbraňoval a tím v lidu pohoršení a na sebe žehráni působil; Laurencius, mistr školní školy vysokostelské; a jest spolu s týmž archiděkanem v jednom hrobě pohřben v kostele Barborském při chůru po levé straně; Dobiáš Šafar od Krbcuov, jsa horním hofmistrem; Jiřík Dominik, jsa mince ouředníkem, jenž jse tu na Horách Kutných v pacholetství svém dostal, oženil a osadil; Jan Čížek, jenž šafářem mince předešle byl, potom ouředníkem v Lorci; Hendrich Gladpach, bradýř, Němec, Nydrlander, etc. etc. a dětí mnoho. Ergo: Tempora longa tibi non promittere vitae; quocunque ingrederis, sequitur mors, corporis umbra.

Sic fluit occulte, sic multos decipit aetas,
sic venit ad finem, quidquid in orbe manet.

Heu, praeteritum non est revocabile tempus,

heu tacito mors venit ipsa pede! Smrt své právo provozuje, nade vším světem panuje, činí
svou povinnost předce a všecko napořád seče; zvlášt' když Pán Bůh chce tak míti,

nemůžt' se žádný ukrýti;

mocí svou nám všechněm hrozí,

pokořme jse vůli boží,

světu jse nepoddávejme,

Krista Pána poslouchajme

a v něho naději mějme,

tak příští jeho čekejme.

Zemřely: paní Kateřina z Ouberovic, manželka Dobiáše z Moravy, jenž před ním jměla k manželství pana Václava Dačického z Heslova na Lorci; a panna Salomena Rašinka z Rysnburku na Koroticích, ctná panna:

V sobotu den památky sv. Augustina hromobití veliké bylo v Hoře Kutně a opálilo Jiřika Zelenku, řemesla ševcovského, v jeho příbytku; z čehož jse sotva vyhojil.

Zemřeli: pan Jindřich Chotouchovský na Žlebích, tlustý člověk, a panna Kateřina Hrušovská z Hrušova, na Hodkově, vše v kraji Čáslavském.

Pan Jan Mírek z Solopisk, syn dobré paměti pana Štefana Mirka z Solopisk na Horách Kutnách, pojal k manželství paní Annu Malovku z Malovic, vdovu pozůstalou po Bernartovi Maternovi z Květnice na Přitoe.

Zemřeli: pan Jan Studenecký z Pašiněvsi na Krchlebích, paní Anežka Kolovratová z Eberku na Janovičkách, Vilém Slach z Hřivic, Vojtěch Krejštein, Hendrich Salava z Lípy. A na Horách Kutnách Jan Zygel z Chocemic, Matyáš Sejšek Freisichselbst, Jiřík Hrůza, jinak Soška, na dolejší městě; Kateřina, manželka Jindřicha Dobřichovského za Kouřimskou branou, v předměsti čechovském; Pavel Litomyšlský, jsa prvním konšelem v radě konšeluov města; paní Mandalena Mírkovna z Solopisk, vdova pozůstalá po nadepsaném panu Matyášovi Stejškovi Freisichselbstovi, etc.

Zabil jse sám svévolně tulichem N. Zpěváček, hudec zoufalý, pohodše jse něco s máteří ženy své; kteréž jeho tak mrtvého pěkně na máry ku pohřbu připravily, ale z poručení práva jest mistrem popravním odklizen.

Mor ten nadepsaný přestal na Horách Kutnách měsíce prosince; v kterýžto mor zemřelo lidí obojího pohlaví na týchž Horách Kutnách i na Kaňku okolo tří tisíc a nejvíc dětí.

Zemřeli také v kraji Čáslavském na Vesci N., manželka Daniele Hostounského z Prahy, nádherná, rozkošná.

A na Horách Kutnách: Matěj příjmím Faber, rozený Polák, pojezdny pánouv šepmistruov.

Také umřela na Koňském trhu v příbytku svém paní Lukrecia, rozená Hrabaňka z Přerubenic, manželka pana Jindřicha Vraždy z Kunvaldu, kteráž předešle jměla k manželství dva staré

vdovce, totiž pana Zikmunda Maternu z Květnice na Třebečicích a po něm pana Tomáše Bykaneckého z Lipan, tu na Horách Kutných, po nichž statku nabyla.

Léta 1600

Brzo potom léta tohoto nastávajícího nadepsaný pan Jindřich Vražda a panna Kateřina, obstární sestra přízepsané paní Lukrecie z Přerubenic, také zemřeli ve vsi řečené Cerekvice u Hrdibora Hrabani, jenž tam v tejš vsi obejval.

Ve středu před památkou Tří králuov mudrcuov vyhořaly tři dvory ve vsi Miskovicích, nedaleko Hory Kutny.

A hned v ten den v noci na čtvrtek neopatrností pacholkův v maštali vyšel oheň v městě Čáslavi, a rozmohše jse tak, že shořelo několik domův, též krov na kostele farním i na věži; stala jse škoda nemalá.

Umřel na Hradenině v kraji Kouřimském pan Všeslav Strojetický; hrbovatý byl od přirození.

V outerý po památce sv. Antonína Matyáš Dačický z Heslova pojal k manželství pannu Annu, dceru pana Alexandra Elšice z Elšic. Actum na Horách Kutných.

V městě Kolíně nad Labem Simon Šilhánek Prachatický pojal k manželství, jsa vdovcem, Kateřinu, svou a domu svého starodávní hospodyně, pannu obstární.

Na Horách Kutných vstoupili v stav manželský: Andreas Brtnický, študent školní, s Lidmilou, dcerou nebožtíka Stanislava Kožišníka, Poláka.

Podán z Prahy na Hory Kutny jakýsi Němec, řečený Petr Kek, a učiněn při týchž Horách puchalterem, darmochlebem, a opatřen peněžitým téhodním provisionem. Nota. Čechuov jse vždyckny v tom pomíjelo a ledajacís přichoží cizozemci předčili. Čechové jse pak sami lehčili a raději cizím napomáhali na své zlé.

Samuel Nejepinský, po rodu Horáček, syn N. ševce v městě Ledči pánuov Trčkuov, jsa dobrodiním pánuov Trčkuov, pánuov svých dědičných, z poddanosti osvobozen i od Nejepinských z Nejepína k štítu přípuštěn, nádherně a spurně sobě vedouce a provozující, spejchal, chtěje vyšším roven býti, a mistrnými spůsoby k nabejvání statku vuokol šel. A tak mu to stálo, až naň vyhledáno bylo, že vyvazené jistoty na peníze svědčící k sobě přijímal a z

nich upomínal a při právě na ně nastupoval proti právu a zřízení zemskému; pročež naň nastoupeno a jest právem za oukladníka uznán a odsouzen. A v statek jeho jse k tomu nařízení k ruce Jeho Milosti císařské uvázali, i v ten duom na Horách Kutnách v předměstí čechovském, jenž nákladem jeho, kteréhož byl po Kateřině Pampovně z Víčkovic, první manželce své, dostal, pěkně a z gruntu vystaven byl, i tále horní jemu odňaty jsou, k čemuž nařízen a vyslán byl pan Jan Seltnšlog z Frydenfeldu. Tak ho jeho pejcha, vysokomyslnost a všetečnost zase k snížení přivedla a připravila. Potomně jest jemu z toho nětco z milosti dáno a pasírováno.

O masopustě Dobiáš Poděvinský ze vsi Hořan, rodilý z Moravy z města Mezříče, jsa vdovcem, pojal v kraji Plzeňském u pana Kokořovce k manželství pannu Annu a do vsi Hořan ji sobě přivezl.

Těž vstoupili v stav manželský: Jindřich Dobřichovský u Hory Kutny, vdovec, se pannou Annou z Řisnice; a bratr jeho Jiřík v Chotusicích se pannou Annou Volanskou.

Ve středu po neděli Laetare umřela na Horách Kutnách Kristina stará Štolcová, kulhavá, manželka Jana Pardubského, v předměstí hloušeckém; a v městě Kolíně nad Labem umřela také Lidmila Hnátká, manželka Jana Humpoleckého, tlustá žena.

Ve vsi Sedlově umřel pan Václav Vlk z Kvítkova, jsa od dávna podagricus.

Před svátky velikonočními pan Vilém Pustimiřský z Moravy, zdržující se na Horách Kutnách a jmaje pojímati k manželství Kristinu Gronymusku, vdovu, dostav jse do Tejnec na Labem, zastřelen jest tam zrádně z ručnice od jakéhosi forstknechta, myslivce, v domě N. Slavíka, pekaře; vzav ten forstknecht k němu příčinu, že by jej tež Vilém předešle v svádě zranil a tak jse toho pomstil, však nešlechetně. A on Vilém tam v Tejnici pohřben, na toho pak forstknechta žádný pro ten skutek nenastupoval.

Lorenc, servus pánuov šepmistruov, pojal k manželství Lidmilu, pozůstalou vdovu po Janovi Jedličkovi.

Pavel, rektor školní, příjmím Stříbrský, urostlý člověk, nalezen jest utopený v vodě nedaleko Starého Kolína při Labi; nepovědomo, jak k tomu přišel, nebo čtyry téhodny o něm vědino nebylo, kam jse poděl.

Adam Strnad, jsa vdovcem, pojal k manželství Kateřinu Klikovic, pozůstalou vdovu po Abrhami Šturmovi, apatekáři Němci.

V outerej po památce Soslání Ducha sv. pan Věněk Malovec z Malovic, jsa v stavu mládeneckém, pojal k manželství paní Alinu, pozůstalou vdovu po panu Mikulášovi z Vojenic; svadbu jměli na Horách Kutnách.

Hašpléři, chasa horní kaňkovská, vzavše sobě příčinu podle jich navyklosti, že by pan Jan Kryštof Myška ze Žlunic na Hrádku v kraji Kouřimském ženu jednoho hašpléře, tovaryše jich, poddanou svou, vzal a ji u vězení svém tu na témž Hrádku zdržoval a ji propustiti nechtěl, i zdvihli a srotili se houfně okolo půl druhého sta osob, nařídívše sobě vůdcem muže té ženy věznice, a šli tak společně s bubnem až k témuž Hrádku, sídlu nadepsaného pana Myšky, kdež táž žena u vězení zůstávala, vyslavše z sebe k němu, aby jim tu ženu z vězení propustil a vydal; čemuž když odepřel, žádal muž její, aby s touž ženou svou mohl promluviti, k čemuž mu dovoleno. A když k ní vpuštěn, tam s ní v témž vězení zavřin jest; a koliksi pak jízdých rejtaruov, jedouce tudy, když tíž hašpléři jse položili, na ně jse dali, je rozplašili a rozehnali, že jse tak rozehnání zase, však bez muže té ženy věznice, jenž jse byl vůdcem jich učinil, navrátili. Čehož nepominul tejj pan Myška na vrchnost vznésti a po vzatém od vrchnosti naučení a nařízení jest ten vůdce těch hašpléřuov pro takové proti právu a zřízení zemskému pozdvížení a přečinění do města Kouřima ku právu podán a stat; a tak chtěje ženě, manželce své, pomoci, o hrdlo přišel. Od toho času tíž dělníci horní kaňkovští, jenž jse byli tak pozdvihovati a bouřiti, horami jse zastírajíce, navykli a v obyčej vzali, jsou krotcí učinění a taková všetečnost a svévolnost jim jest přetržena. Nota. Dělníci takoví horní jsou na větším díle lid od pánuov svých dědičných zběhlý, kteříž horami jse zastírajíce, v tom a pod tím ode všeho pánuv svých sproštění a svobodni býti chtějí.

Páni šepmistři s obcí svou městskou ujali k pavování duol horní na cougu kuklickém, davše tomu dolu jméno Šťastný obecní; však nemálo tu naloživše a s odměnou jse nepotkavše, zase upustili.

V pondělí po památce Marie Magdalenské z nařízení a jménem Jeho Milosti císařské jakožto krále českého vyslán jest do Hory Kutny pan Jindřich z Písnice, jsa Jeho Milosti císařské nejvyšším prokurátorem, k obnovení šepmistřů a konšeluov městských na týchž Horách Kutnách, což vykonal; nebo ten čas nejvyššího mincmejstra ani místodržícího nebylo, kterémužto mincmejstru ta povinnost obnovování týchž konšeluov od starodávna náleží.

Ve středu po památce Hermani umřel na Horách Kutnách Jan Machovský, jenž jse tituloval z Oudolí, a tu na Horách Kutnách jse dostavše, urburětem horním byl učiněn; a nakládaje při tom na hory, skrze to v dluhy vešel, pro něž dlouhý čas u vězení zůstával.

Adam Cyrill, kramář z Prahy, provozující tu na Horách Kutnách živnost svou a jeda z města Chrudimě z jarmarku a dostav jse do Heřmanova Městce, zabil Víta, formana od Hory Kutny, pohodše jse s ním o něco v hospodě; pročež tu hned vzat do vězení, z něhož jse ku právu dostání pod 300 kop gr. českých vyručil. Potom z toho u práva na Horách Kutnách obviněn jsa, manželce zabitého smlouvou 85 kop míš. davše, tak to spokojil.

Učiněn šafářem mince na Vlaském dvoře Florian Farinestus místo Adama Strnada, kterémuž odpuštění jest dáno. Jan Pardubský; jinak Štolc, z předměstí hloušeckého, jsa vdovcem, pojal k manželství Mandalenu, pozůstalou vdovu po Řehořovi Bořanovském z Bytešky, konváři.

V pátek v ochtáb památky Narození blahoslavené Panny Marie umřela na Horách Kutnách paní Anna Mírkovna z Solopisk, pozůstalá vdova po panu Adamovi Maternovi z Květnice, a v kostele Barborském v kaple minciřské jest pohřbena.

Ve středu před památkou sv. Václava Václav, syn Jeronyma Labušky, suken kraječe na Tarmarce, minciře, pojal k manželství Kateřinu, dceru Jana od Hrůzů z dolejšího města, jenž sluje na Svatém Janě.

Na žádost a jednání pana Zdislava Podivického z Podivic při šepmistřích a radě na Horách Kutnách puštěn jest pramen vody do domu jeho Pilgramovského, jinak u Mědínků, proti underláku, z trub obecních tu na Horách Kutnách, však pod plat uložený.

Nota. Ta voda čistotná a jeden klenot té obce jest od starých předkuov Horníkuov do města Hory Kutny s nemalým nákladem trubami přivedena z studýnek pramenných za městem, asi čtvrt míle od města Hory Kutny v tu stranu za Kouřimskou branou, v místech travnatých ležících a jse prejštících; a jest sem i tam po témž městě do kašen vodních obecních a do některých domuov (jakž sobě kdo objednal) rozvedena. A to v místa tato: 1. do kašny obecní v předměstí chehovském za branou Kouřimskou; 2. do druhé kašny obecní v městě u starého rathauzu; 3. odtad do téhož starého rathauzu k pivovaru; 4. na Hrádek nad Páchem, jdouce k kostelu Barborskému, kdež před lety pan Albrecht z Kutnštejna, jsa nejvyšším mincmejstrem, sídlem byl; 5. do lázně, jenž sluje U kola, pod týmž Hrádkem; 6. do druhé lázně, řečené Pod kostelem, což také potomně spuštěno; 7. do domu Chyzonderovského při faře vysokostelské,

což na ten čas spuštěno; 8. na faru vysokostelskou; 9. do školy vysokostelské; 10. do třetí kašny obecní na Rybném trhu; 11. na Vlaský dvor; 12. do domu Vodolinských k pivovaru; 13. do čtvrté kašny obecní u Chlebnic, proti domu Vorlovskému; 14. do páté kašny obecní u kostela sv. Bartoloměje; 15. do domu Šatných, nedaleko téhož kostela, což na ten čas spuštěno; 16. panu Janovi Vopršalovi na Čechu také pramen té vody puštěn, protože jse skrze zahradu, grunt jeho, ta voda trubami vedla; 17. též do domu Zikmunda Kozla u starého rathauzu; nebo tehdaž prvním konšelem města byl a tak jmíti chtěl, jmaje kašnu obecní před týmž domem; 18. do šesté kašny obecní, před domem Krbcovským proti rathauzu novému; 19. odtad potom do sedmé, nové kašny obecní, před Sudou pekařem, jdouce k bráně Klášterské; při čemž sobě také Jakub Holej od Hutníčků, jsa prvním konšelem města, trouby, aby mu táž voda do domu jeho Sankturýnovského tak od starodávna řečeného šla, bez dovolení obce I klásti dal, což potomně zastaveno; 20. do přízepsaného domu Pilgramovského. Potomně táž voda do tvrze Lorce v předměstí páchovském uvedena. Tak se ten tok vody do domuov rozvozoval, zvláště kvůli některým předním osobám, na škodu souseduom jiným.

Václav Šatný z Olivetu od Hory Kutny koupil sobě statek pozemský, Hradenín řečený, v kraji Kouřimském nedaleko Plaňan ležící, od paní Žofie Salavové, za sumu peněžitou 4500 kop gr. českých, k placení na termíny svolené. Brzo to potom (vzav tou koupí škodu) zase prodal panu N. Zárubovi z Hustiřan; nebo ten statek jest toliko na samých rolích bez lidí poddaných, což těžko hospodařiti.

Těch časuov jakýsi tlustý Němec, cizozemec, řečený David Wolfrom, nařízením vrchnosti dostal se na Hory Kutny a puštěno jest jemu šmelcování rud a kyzuov horních, na oužitek polovičný s Jeho Milostí císařskou; což při těch horách slejcháno a dovolováno nebylo. - Ještě jemu k tomu plat téhodní peněžitý z mince Jeho Milosti císařské dáván byl. I šmelcoval ten Němec dotad, dokad jemu forot rud a kyzuov prve zhotovených a spravených postačoval. A když to došmelcoval a sobě tím veliký užitek přivedl a spůsobil, vzav od toho odpuštění, zase jse přeč odebral, vzav příčinu, že churfiršt saský, pán jeho, také ho potřebuje, zakazuje jse, když znovu takového forotu rud a kyzů nabudou a nachovají, že jse zase týmž spůsobem najíti dá. Nebyl blázen! O císařském pak z toho oužitku žádný věděti nechtěl. Takové šejdířství, jemuž khunst říkají, žádnému by Čechu nepostačilo a pasírováno nebylo nikoli.

Nota.

Hora Kutná jest zajisté

všech poběhcův stanoviště,
kteříž berou, kradou čistě,
chtíc vládnout na každém místě;
když jse pak dosti naberou,
odtad jse zase poberou,
z toho své rozkoše jmají
a Čechuom jse posmívají.

Ty hory jsou již podobné k veliké nákladné kuchyni, kdež bejvá mnoho kuchařuo; a ti na náklad pána svého vaří, pekou, smaží etc. A co tak navaří, napekou a nastrojí, to vše sami sežerou, pánu pak a nákladníku toho ani vejsluhy nepodají a mnohé o všeckno připraví. K tomu ještě takovým kuchařuom musí jse hojně zaplatiti.

(1600-1610)

Léta 1601

Jan Kavka, těch časuov hofmistr horní, a Hans Špis, ouředník mince tu na Horách Kutnách, obdarování jsou od Jeho Milosti císařské Rudolfa, českého a uherského etc. krále, majestáty s erby malovanými, tak aby tejj Kavka znamení v štítu tří kavek pošikem malovaných s dědici svými užíval a psal jse z Tolnštejna. Nota: A tak, jsa rozený Čech, německého titulu dostal. A Hans Špis znamení kamzíka zvířátka a přitom štrychuov pokosných a aby se s dědici svými z Hertenfelsu tituloval.

Nota.

Dobré mravy, ctnost, šlechtnost
ozdobují urozenost;
kde jse pak to nenachází,
tu erbové nic neváží.

Jeden z horních proběruov N., příjmím řečený Zeman, rozený Čech, z českých rodičův svých splozený tu na Horách Kutnách, neuměje nic německy, psal a tituloval jse sám od sebe titulem německým, totiž: z Seidnfeldu, což po česku jest: z hedvábného pole. Ale tovaryšstvo jeho jemu to přeformovali, poněvadž jest rozený Čech a německy neumí a nerozumí, aby jse tituloval česky, totiž místo Seidnfeldu: "z zadních falduo", a tak jej nazejvali; o čež s ním smích i váda bejvala až do servání.

V sobotu, den památky sv. Fabiána a Šebestiána, umřela Anna Netolická od Tobolářů, domu tak řečeného, manželka Jakuba Brodského, jinak Kubička, prokurátora městských rozepří, již byl, jsa vdovcem, také ovdovělou k manželství pojal, pomohše jí z škaredých řečí pošlých od nějakého Jana Nymburského.

Kněz mladý Václav, syn kněze Sixta, někdy děkana na Horách Kutných, jmaje k manželství Annu. dceru Burjančinu tu na Horách Kutných, i vandroval od ní přeč, zůstávaje někde drahý čas. Ona pak mezitím s jiným, totiž Jindrou Kočím, jse k manželství oddala. Potom jse ten kněz Václav zase do Hory Kutny dostal, ana již s týmž Jindrou dítě splodila, i počal na to neřádné manželství nastupovati; ale navykše jse toulati a jsa kolikasi kopami gr. ukojen, od ní upustil a zase přeč odešel. Vrchnost potom domácí na to nastupovala, ale to také jest spokojeno.

V městě Čáslavi krov nový, baňatý, zelené barvy udělán a postaven na věž velkou kostelní po shoření krovu prvního.

V pondělí po památce sv. Panny Doroty umřel na Horách Kutných Tomáš Klabal, konvář. Zanechal po sobě v vdovství Doroty Klikovic, manželky své, ženy svárlivé, se třemi dcerami jich rozevdanými.

Těž umřela Lidmila stará Holoubková, žena letitá, pozůstalá vdova po Janovi Kašovi od Píšů, v ten outerej po pam. sv. Lidmily. Těž Kristina Gronymuska, pozůstalá vdova po Zachariášovi Freisichselbstovi z Jihlavy, jedna z mokré čtvrti.

Vstoupili v stav manželský Václav, příjmím Samec, rodilý v městě Kolíně nad Labem, jsa v Praze na zámku při berních zemských písařem, s Mandalenou, dcerou nebožtíka Daniele Stejška Freisichselbsta, a v Praze jse spolu osadili. A hned při témž sňatku jich manželském tu na Horách Kutných pan Mírek z Solopisk, syn nebožtíka pana Štefana Mírka, dal jse také k manželství oddati se panní Annou, vlastní matkou nadepsané panny Mandaleny, pozůstalou vdovou po nebožtíku Volfovi Heroltovi, jenž mince ouředníkem tu na Horách Kutných byl; a to její třetí manžel.

Jeden mnich v klášteře Sedleckém, opivše se a když ještě v pivovaře z korbele dopíjel, upadl znak spátkem, a tím pádem krk sobě srazivše, umřel.

Ve vsi Malých Lošánkách za vsí Kbelem umřel Václav Lošanecký v neděli Křížovou , jenž jse tu byl z Brodu města Českého dostal a k Kateřině, rodilé ze vsi Kbel, stálé vdově po někdy Jiříkovi Lošaneckém jse přiženivše, osadil. Ve vsi Kbele v sínci kostelní jest pohřben.

Na Horách Kutnách umřel také Jakub Brodský, jinak Kubíček, jenž rodem byl z města Brodu Německého, řemesla postřihačského, a do Hory Kutny jse dostavše, jse tu osadil a prokurátorem rozepří soudných učiněn. Nevysokého zrostu byl. A jsa obce města Hory Kutny při horních nákladích při dolu řečeném Hruškách, ležícím mezi zahradami za branou Kolínskou, nemálo na počtu pozůstal, avšak není povědomo, je-li to vypraveno a zaplaceno, anebo z toho upomínáno. Nota. Ten důl řečený V hruškách dlouhé časy od Horníkuov města na náklad té obce pavován byl s velikou škodou, čakou a nadějí k užitku; ale nic není dosaženo a zase to opuštěno jest. - Nota. Havěři horní mají obyčej raditi a těšiti k takovým horním nákladuom, aby tu své vychování a pastvu jměli, buď nákladníku užitek nebo nebud'; skrze což mnozí, chtěje býti bohatí, k chudobě přicházejí. Oficírové horní toliko oužitek jmají; a mnozí pak z přinucení pavovati a nakládati musejí, že prej naděje Horníky zdržuje. Ale trošty a čekání činí z mnohých lidí blázny. Ačkoliv pak bylo jednou od vrchnosti nařízeno, aby ouředníci a oficírové horní táluov nejmávali a neujímali doluov horních, jsouce v podezření, jako by podle těch ouřadův (jmaje stance, platy téhodní peněžité) sobě naháněli; ale jest to zase zrušeno, nebo jim těžko bylo od toho upustiti a raději ouřady opustiti chtěli.

Jan Nedvěd, tak řečený, havěř, ten jsa na smyslu pošetilý, toulaje se a žebraje, zamordován jest zrádně v dole horním, kdež dělal, pro peníze, jež při sobě nosil, od Jakuba Vrátného, havěře, tovaryše svého, jenž s ním do toho dolu lezl; a jsa prve podezřelý, do vězení vzat a podán jsa ku právu outrpnému, k tomu mordu jse přiznal. A tu při právě Hor Kuten ortelován, vyveden, kleštěmi trhán a do kola vpleten. A tovaryš jeho, Jan Soběhrdů, též havěř, jenž na špehu stál při tom mordu, s'at jest. Nota. Ach, co musí těžká mysl býti rodičuov o budoucích činech dětí jich.

Od Jeho Milosti císařské, českého, uherského krále etc. nařízen a učiněn jest nejvyšším mincmejistrem království Českého pan Kryštof Želinský z Sebužína, jenž předešle (trvaje z mládí při kanceláři české) místopísařem, potom místokancléřem a pánem svobodným s přilepšením štítu jeho učiněn od téhož císaře Rudolfa, Jeho Milosti.

Na Horách Kutnách umřel David Tapineus, v neděli Omnes gentes ante festum Transfigurationis Christi, byv rozepří právních soudních prokurátorem.

Pan Vilém Konecchlumský pojal k manželství paní Kristinu, rozenou Chobotskou z Prostředka, pozůstalou vdovu po panu Janovi Studeneckém z Pašiňovsi na Krchlebích, na sluch náramně nedostatečnou; svadbu v Praze jměli. Osočen tu pan Hynek Haugvic, s nímž jse slib manželský jmíti pravil.

Na Nebovidech pod Kaňkem umřela paní Lidmila, rozená Hanykěřka z Semína, poslední toho rodu po meči, manželka pana Jana Jiřího Háši z Oujezda; a na ní ten štít Hanykěrův přestal, jenž byl zelená dubová větvička s listím a žaloudky.

V neděli po památce Narození blahoslavené Panny Marie^{9/9} vstoupili v stav manželský: Bavor, syn nebožtíka Hynka Baderského z Oujezda a v Nebovidech, mladý, urostlý, však nevyvíčený člověk, se paní Eliškou, rozenou Robmhapkou z Suché, vdovou ctnou, pozůstalou po panu Hendrychovi Salavovi z Lípy, dobré paměti; což jse stalo mimo lidskou naději, zvláště vzáctných, kteříž jí k manželství jmíti žádali. A přátelé její téhož Bavora Baderského jí jeho vzítí zbraňovali a odrazovali; ale fata trahunt homines. Nebo s ním potomně zbýti nemohla pro jeho nespůsoby, kterýchž opustiti nebo nemohl, nebo nechtěl; a tak s ním jest rozvedena a on jí prázen býti a pokoj dáti musel, a z sebe bídného pobudu učinil. Já jsem jemu na žádost její a pánuov přátel její od ní odpuštění dával, což s pláčem přijal a jí prázen býti a se spokojiti připověděl.

Panna Dorota, dcera nebožtíka Jana Čechtického s Alžbětou Holoubkovic splozená, vdána k manželství Pavlovi, příjmím Primusovi, sousedu města Prostějova na gruntech N. pana z Lichtnštejna v markrabství Moravském, a tam z Hory Kutny dovezena.

Pan Pavel Hrabaně z Přerubenic a na Pečkách, jsa vdovcem, pojal k manželství paní Kateřinu, rozenou z Řičan, pozůstalou vdovu po panu Janovi Hendrychovi Hrabaňovi, strejci svém; a to její třetí manžel. Nebo předešlé v panenství svém dostala jse v manželství panu Vilémovi Všeborovi Libenickému z Vrchovišť na Libenicích.

Umřela na Horách Kutnách Anna, manželka Adama Hněvusického u Mejšnarů, žena letitá, již byl vdovy po N. mistru Šturmovi, bakaláři, dostal, a byv kantorem ve škole, při ní jse tu na Horách Kutnách osadil. Jejížto manžel, on Adam Hněvusický, když k pohřbu nešena byla, dal trubačům, pozounářuom troubiti na věži vysokostelské, snad radostí, že staré ženy zbyl, žádaje mladé, jakéž potom, však k svému hoři, dostal.

Též umřela v pátek, den památky Mlád'átek, Regina Záborovská na Tarmarce, manželka Řehoře Vodičky, ten čas Jeho Milosti císařské rychtáře tu na Horách Kutnách, žena letitá, již byl vdovu pro peníze pojal. K pohřbu jejímu také trubači na věži vysokostelské troubili, jakžkoli tejj Řehoř Vodička na troubení nevražil. Tak jse toho roku na Horách Kutnách mrtvým babám ku pohřbu jich troubiti začalo, nad čímž jse mnozí zhoršovali.

Při konci tohoto roku umřel na Horách Kutnách v České ulici, kdež nájmem byl, pan Karel Robmhap z Suché, z nemoci vodnatelnosti, davše jse protínati, a mnoho nečistoty z něho vyteklo a zůstala na něm kůže jako měšec, zanechav po sobě v vdovství paní Lukrecie, rozexé Krejštanky. Tělo jeho do kostela sv. Barbory vnešeno a potom odtad do Bohdanče ku pohřbu předkův jeho odvezeno.

Léta 1602

Umřel Jan Rotleb od Bakalářů, domu hostinského, v tu sobotu po památce Mlád'átek. Truhlářem a mincířem bejval. V kostele sv. Barbory v kaple pregýřské pohřben, zanechav Sabiny, manželky své, v vdovství.

Též umřel Matouš Slaměnský, mlynář, ve středu po památce Tří králův mudrcův a Anna, manželka Leopolda Šetlara, suken kráječe na Tarmarce, tlustá žena; byla dcera N. Kubína, mlynáře hotmilského.

Objednán a z Ledče přivezen do Hory Kutny kněz Havel Phaeton Žalanský, hlasatel slova božího vejborný, a správcím kostela sv. Barbory, farářem učiněn. Luceat per Spiritum sanctum!

V městě Kolíně nad Labem Burjan Zikota zastřelen od Němců vojenských, kterýmž, opiv jse, příčinu dal.

Léta 1603

Hans Špis složen z ouřednictví mince na Vlaském dvoře a dán ten ouřad jakémusi přespolnímu Němci, řečenému David Endrle. Ten přibrav jse, dal sobě potom na Vlaském dvoře byt spraviti nad pregovnou (kdež před lety král český Vladislav přebejval) a tu obejval s ženou a dětmi jako dědičný pán. A podhofmistrem horním nařízen také přespolní Němec, řečený Šebestián Helzl, po česku Dřívko, kteréhožto podhofmistrství bezpotřebného

nebejvalo. Tak při těch horách ouřaduov přibejvalo a užitku Jeho Milosti císařské jse nenacházelo, nýbrž na minci dluhu přibejvalo. Čechové a nákladníci horní museli jse na to dívati a říkati amen.

Umřel Řehoř Vodička, jsa Jeho Milosti císařské rychtářem tu na Horách Kutnách, člověk letitý. Ten od přirození nižádného nápoje (mimo samé vody) neužíval. Byl rodem z města Horažďovic, řemesla krejčovského, a do Hory Kutny jse dostav, tu jse osadil.

Vyhořelo několik dvoruov v Dobřeni pana Václava Voděradského; od kováře ten oheň vyšel.

Žofie Leonora, sirotek, dcera nebožtíka Víta Dobše v předměstí hloušeckém, dána k manželství Petrovi Bračickému z Chořov.

Umřela Kateřina, hotmilská mlynářka, pozůstalá vdova po Mikulášovi Chyžderovi; byla rodem ze vsi Kbel, dcera nebožtíka Beneše Dvořáka.

V sobotu před památkou sv. Jana Křtitele kroupy velké, hranaté hrozně a velmi hustě za čtvrt asi hodiny pořád na Horách Kutnách pršely a znamenitou škodu učinily na stromoví, ovoci nedozrálém, obilí osetém, zvláště pak na sklích v kostelích a domích.

Dorotě Čechtické, vdově, v domě jejím u fary vysokostelské ukradena a vynešena jest truhla železná s penězi, klenoty a jistotami na dluhy peněžité. Divná to krádež byla, že jse ta truhla ze sklepu klenutého a zamčeného tak stratila. Skrze což nastupováno bylo právem na Jana Barocha, jenž při městě Kolíně přebejval, byv o to v podezření, že bejvaje noclehem a hostem v témž domě, v tom sklepe noclehoval, ale on to odvozoval; a dlouho o to činiti bylo tu při právě na Horách Kutnách.

Po některém pak času jest ta truhla vybitá a prázdná v jedné pusté horní šachtě od havěřův nalezena. Avšak jak - a kdo to zlodějství tak mistrovsky spáchal a dovedl, vyhledáno není.

Václav, syn nebožtíka Matouše, mlynáře slaměnského, zastřelil jakéhosi pacholka selského, jenž jse za ním sháněl a jej bítí chtěl; nic mu o to říkáno nebylo.

Adam Hněvosický od Mejšnarů, jsa vdovcem, pojal k manželství Annu, dceru N. Pelanta, kováře v městě Čáslavi, hladkou, urostlou, mladou po staré, jsa také letitý. To manželstvo počalo jse nesnaditi a různě dávat; potom to smířeno, až sobě zvykli.

Vstoupili také v stav manželský: Kašpar, syn N. Purcle z Čáslavě, s Dorotou, dcerou Pavla Šprlinka na Horách Kutnách (to manželstvo jse k posledku různu rozvedlo); a Jan Šreter se pannou Rozinou, dcerou N. Tomáše Herolta.

Pan Pável Hrabaně z Přerubenic na Pečkách vdal pannu Annu, dceru svou, za Zdeňka, syna pana Karla Materny z Květnice a na Radovesnicích.

Jakub Sixt v městě Čáslavi, jsa tam prvním konšelem městským, a Václav, bratr jeho na Horách Kutnách, a s nimi N. řečený Primus v městě Prostějově na Moravě, dostavše nějakého majestátu na erb, od něhož, na které svědčil, odemřeli, i zjednali sobě společně na něj od vrchnosti obdarování, aby téhož majestátu a erbu užívali a psáti jse mohli a titulovati z Zvěřetína, ač v témž majestátu zní: z Zvěřinky.

Valentinus Šembek, opat sedlecký, bouřil jse proti Horníkuom Hor Kuten, šahaje některým sousedům na obilí na dědinách a rolích, jež pod plat k témuž klášteru Sedleckému vycházející drželi, chtěje jim to odjímati a sám toho užívati; o čež nesnáz byla.

Léta 1604

Umřel na Horách Kutnách pan Karel Materna z Květnice, v domě svém na Koňském trhu.

Jiřík Lavička, řezník v České ulici, starý frejř, jsa vdovcem, pojal k manželství Zuzanu, děvečku od Doroty Klabalové, konvářky.

Umřel Matěj řečený Dítě, pekař, a u Náměti pohřben. Pan Kryštof Želinský z Sebusína, jsa nejvyšším mincmejstrem, obnovil šepmistry a konšely městské na Horách Kutnách a dal je pronuncovati po pořádku takto: Dobiáš Tříška Tábořský, Adam Hněvusický od Mejšňarů, Václav Franc, Václav Sixt Čáslavský, Jindřich Labuška, Eliáš Knaur, kožišník, Jiřík Svoboda od Náměti, Ondřej Michalů, řezník, Jiřík Šrámek; jinak Růžička, Jan Endrle; Augustin Šmilauer Jihlavský, Joachym Souček, Jan Hubka Jaromířský, Jan Šoltys Slánský, Jan Špis, Pavel Ledecký, jinak Vodranecký, Mikuláš Vodňanský od Zlaté husy, Jiřík Hrdík Jičínský. A rychtářem městským učiněn Jan Kosař z Melhauzu.

Jan, syn nebožtíka pana Matěje Salavy z Lípy, pojal k manželství pannu Dorotu, dceru nebožtíka pana Karla Robmhapa z Suché; svadba na Horách Kutnách byla.

Radslav Hlavsa z Liboslavě, jsa mince písarem, učiněn puchalterem na místě Petra Keka, Němce, kterýž, nabyv tu peněz, zase jse do Prahy vrátil; a písarem mince učiněn Pavel Škréta.

Práva jakási horní nová jménem Jeho Milosti císařské jsou vydána a vytištěna v jazyku českém a německém a na Vlaském dvoře před mincí přibita; a když k užitku a platnosti nebyla, v nic přišla a opuštěna jsou.

Umřela na Horách Kutnách paní Kristina Chobotských z Vostředka, manželka pana Viléma Konecchlumského; a na Třebonín ku pohřbu jest dovežena.

Pan Jan Šatný z Olivetu a na Hlízově, přišedše do domu Pilgramovského na Horách Kutnách, a v tom ho nějaká těžkost smrtelná napadla, takže tu hned umřel, zanechav po sobě v vdovství manželky své, paní Elišky rozené Mirkovny z Solopisk, s dětmi nezletilými v sirobě; u kostela sv. Panny Barbory tu na Horách Kutnách podle předkův jeho jest pohřben.

Jan, syn nebožtíka Zikmunda Kozla, pojal k manželství pannu Dorotu, dceru kněze Dicasta Jiříka z města Jičina pánuov Trčkuov.

Umřela na Libodřicích paní Anna, rozená Báderská z Oujezda, manželka pana Jindřicha Mírka z Solopisk, již byl, byv vdovcem, vdovu pozůstalou po nebožtíkovi panu Divišovi Hostačovském k manželství pojal. Ku pohřbu na Voděrady jest' dovezena.

Pan Adam z Říčan, dostav jse do Hory Kutny ku paní Voršile Budské, jinak Karlovské, vdově, a zamilovav dceru její Martu Barboru, učinil s ní slib k stavu manželskému. Když mu pak toho manželství od pánuov přátel jeho bráněno a zhajováno bylo, jel s ní do Bohdanče a tam spolu oddáni jsou.

V pondělí před památkou sv. Ondřeje apoštola Páně Václav Voděradský vdával dceru svou, pannu Kateřinu, se paní Annou Dorotou, rozenou Kamejtskou z Elstiboře, manželkou svou, splozenou, za pana Ondřeje Horňateckého z Dobročovic a na Zbraslavicích. Actum na Suchdole.

Umřela při Horách Kutnách v Nových mlejních v předměstí páchovském Dorota mlynářka, po rodu svém Koutská z Kostelce, manželka Jakuba mlynáře, již byl, jsa při ní tovaryšem mlynářským, k manželství dostal. Čtyry manžely jměla: prvního Matyáše řečeného Mládka v

Praze, druhého N., přijmím Kuře, tovaryše svého mlynářského, třetího Jana Zlonického, čtvrtého nadepsaného Jakuba, mlynáře, jenž ji živobytím přečkal.

Těž umřel na Horách Kutných pan Jan Jiří Háša z Oujezda, jsa vdovcem, a na Nebovidy, sídlo své, kteréhožto byl statku po manželce své, rozené Hanykěřce z Semína, dostal, jest mrtvý dovezen. Mnoho po něm dluhů zůstalo, kterýchž věřitelové těžce dobejvali.

Zikmund Stejšek Freisichselbst na Horách Kutných prodal statek svůj Konárovice bratřím Klusákuom z Kostelce, ježž byl od nadepsaného pana Jana Jiřího Háši koupil.

Léta 1605

V sobotu den začetí léta nového Václav, přijmím řečený Soused, tovaryš řemesla ševcovského, dostav jse do domu mistra Johanesa Benicia, písaře radního, jenž sluje u Staňků, a jmaje srozumění v freji s Annou, děvečkou služebnou v témž domě, skryl jse na noc nahoře na půdě, na touž děvečku očekávaje; ale jest tam po dusání ucejtěn od jiných, jenž nahoru šli, aby zvěděli, co by jse to dalo. On pak, chtěje odtad jinou stranou vylézti, upadl dolů na dvorec a tím pádem se zabil, a tak se pro frej o hrdlo nebohý připravil. Ta pak děvečka do vězení vzata přiznavše jse, že s ním zle živa byla, avšak jí to odpuštěno; potomně přece sobě pankharta uhonivše, přeč od Hory utekla. Tožt ten milej frej! Nota. Nejmistrnější věci jse přiházejí na tom světě v freji a myslivosti, s mnohým přitom nebezpečenstvím; protož šetř, aby pro zajíc a pomlsky hlavy nesrazil.

Umřela na Smrkovicích paní Salomena, rozená Hrabaňka z Přerubenic, manželka pana Jiřího Vachtle z Pantenova, již byl pozůstalou vdovu po nebožtíkovi panu Simeonovi Mírkovi z Solopisk na Plaňanech pojal; šilhavá byla.

V sobotu den památky Gregorii umřel na Horách Kutných pan Hrdibor Hrabaně z Přerubenic, zanechav po sobě v sirobě paní Kuňky z Konecchlumí; ve vsi Pečkách blízko Hor Kuten pohřbena.

Jan Hubryk, z Slezka rodilý, vzav těžký pád s koněm, umřel na Horách Kutných v domě svém, ježž byl koupil.

Jan Šoltys, rodilý z města Slaného, kterýž jse tu na Horách Kutných, byv nejprve kantorem ve škole, oženil a osadil i zbohatl, obdarován erbem, aby jse tituloval z Felsdorfu podle majestátu

německého, jehož byl dostal, a žádný jse k tomu majestátu nehlásil. Znamení toho erbu: rys zvíře a podle něho tři šamrhy, jako nimi točívají.

V outerej po neděli Cantate Jakub, mlynář novomlejnský, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Lidmilu, dceru nebožtíka Ludvíka Šafara na Kaňku.

V pátek v noci na sobotu po též neděli Cantate umřel Pavel Šprlink, jenž horním štolmistrem bejval.

Burjan Vlčkovský a někteří tu domácí na Horách Kutnách, učinivše mezi sebou sváďu v České ulici, v kteréžto svádě zabit jest mezi nimi Petr Janůvka z Čáslavě; praveno, že od Zikmunda mladého Kozla.

V outerej 12. dne měsíce Julii, července, umřel na Horách Kutnách, jsa vdovcem, Zikmund Freisichselbst, jemuž vůbec říkali Stejšek; ale on tomu nechtěl a psal jse z Freidnpachu; a zbohatl byl na Horách Kutnách horami, na kteréž nakládal. Zanechal po sobě jediného syna Petra a dcery Kateřiny, s Dorotou, dcerou nebožtíka Petra Bernáška; manželkou, zplozenými. Otec jeho byl Jakub Freisichselbst; rodilý v městě Jihlavi v Moravě, jenž jse byl do Hory Kutny dostal a tu jse oženiv a osadiv, handlem v vlnách a víních uherských zbohatl a rychtářem městským, potom císařským byl. V kostele sv. Panny Barbory před chůrem v levé straně pohřben.

Kolo velké uděláno s mustrem u Nových mlejnuv nad Páchem a uvedena na ně voda z svrchního Páchu, aby voda vodu nahoru z doluov horních hmala pumpami, na starém cougu kralickém, kdež vnově nákladníci horní pavovali.

Ve středu po památce Galli umřel Leopolt Šetlar na Tarmarce, suken krojič, jsa Jeho Milosti císařské rychtářem tu na Horách Kutnách, rozený Germanus, jenž dostay jse před lety do Hory Kutny, tu jse osadil a čtyrykrát oženil. První manželku jměl N. Zývaldovic; druhou pannu Annu, dceru Dobiáše Šafara, ten čas horního puchaltera; třetí Annu, dceru Jakuba Kubína, mlynáře hotmilského; čtvrtou Mandalenu, dceru nebožtíka Bartaloměje Vokáčka, řezníka; a ta ho přečkala. Bejval také rychtářem městským, V kostele sv. Barbory v kaple minciřské pohřben a žádných dětí nepozůstavil. Po smrti jeho učiněn a nařízen Jeho Milosti císařské rychtářem Václav Sixt Čáslavský, jenž apateku při rathauze spravoval.

Jan Kavka, jsa hofmistrem horním mnoho let pořád, jest z toho ouřadu pro sešlost věku svého a že jse na ten ouřad jiní, zvláště Němci, třeli, propuštěn a provisionem, platem téhodním, opatřen. A dán ten ouřad Šebestiánovi Helzlovi, Němci, jenž na to číhal a od jiných Němcuov k tomu fedrován byl, jako by jse k tomu z Čechuov žádný nehodil. Špatné užitky těch časuov Jeho Milosti císařské a kverkům a nákladníkům vycházely z těch hor; sotva pro ouředníky, jenž sobě hleděli.

Léta 1606

Jan Vinkler, vdovec, kramář z města Nymburka nad Labem, pojal k manželství nadepsanou Annu, pozůstalou vdovu po Leopoldovi Šetlarovi, v ten pátek po památce hromnic pospíchaje, aby nezmeškal. Vdovila 15 téhodnuov.

A v tejž den umřela Eva.Kotková, konvářka, manželka Jindřicha Křepelky, konváře, letitá žena, kteráž předešle jměla Ondřeje Kotka, konváře.

Pan Mikuláš Horňatecký pojal k manželství pannu Kateřinu, rozenou Kamejtskou z Elstiboře; svadbu v Praze jměli.

Těž vstoupili v stav manželský: Burjan Vlčkovský s panuou Kunkou z Šaratic.

Paní Kateřina, pozůstalá vdova po dobré paměti panu Štefanovi Mírkovi z Solopisk na Horách Kutnách, umřela ve vsi Híízově pod Kaňkem u pana Jana Šatného z Olivetu; zetě svého; a u kostela sv. Barbory na Horách Kutnách pohřbena.

Ve čtvrtek v noci na pátek před památkou sv. Jiří umřel na Dobřeni, sídle svém, pan Václav Voděradský z Hrušova, zanechav po sobě v vdovství paní Anny Doroty, rozené Kamejtské z Elstiboře, manželky své; pohřben v truhle cejnové, pěkně udělané, tu v kostele dobřeňském. Zůstala po něm pěkná od knih rozličných bibliotéka, což od přátel jeho různě rozebráno.

Páni šepmistři a konšelé na Horách Kutnách dali vůkol rathauz svůj zrejsovati s figurami rozličnými a nad radní velkou světnicí na štítu devět makovic baňatých pozlacených postaveno.

V městě Kouřimi umřel Václav Pech; byl velmi tlustý člověk.

A na Horách Kutných umřela v domě svém na Koňském trhu paní Anna Klucká, rozená Maternová z Květnice, vdova letitá, byvše v dlouhotrvající nemoci; a u chrámu Barborského pohřbena. Manželé její byli: první pan Vilém Hanykěř z Semína na Nebovidech, a ten, byv starý v letech, nižádných fousuov na bradě nejměl od přirození; druhý pan Václav Báderský z Oujezda, třetí Jindřich Klucký z Libodřic; avšak dětí nepozůstavila.

Jeden člověk z města Českých Budějovic, jenž jse Danilem a jinde jináč jmenoval, dostav jse do Hory Kutny, namluvil sobě a dostal k manželství Marianu, vdovu u Kubkuov, podle masných řeznických krámuov dolejších, a pobyv s ní nedlouho, vzat do vězení šatlavního; nebo po něm původ byl, že falešné a podvodné listy na konšely budějovské o dluhy sobě zdělal a nimi upomínal, davše sobě pečeť jich městskou sformovati. Pročež vyslány byly z města Budějovic osoby a ty naň nastoupily podle práva; a on jste k tomu přiznavše, jest k outrpnému právu podán, ortelován a mečem s'at. Pečeť ta falešná, z mosazi udělaná, kteréž v městě Kouřimi, chtěje jse tam také ženiti, zanechal, jest ku právu do Hory Kutny odeslána a týmž vyslaným Budějovským s listem falešným zachovacím, jež sobě taky na něho svědčící pod touž pečeti sformoval, na dvě přetatá, odevzdána. Divná šibalství na tom světě.

Okolo času památky sv. Martina umřel na Břežanech, sídle svém, pan Kryštof Želinský z Sebužína, jsa nejvyšším mincmejstrem království Českého, jenž jse nemnoho s tím ouřadem zaneprázdnňoval. Manželka jeho s dítkami pozůstalá, paní Mandalena, dcera nebožtíka pana Jiříka Voděradského z Hrušova na Dobřeni. Tělo jeho do Prahy přivezeno a potom léta 1607 dominica Oculi v kostele farním sv. Mikuláše v Menším Městě pražském jest pohřbeno; nebo evanjelitského religionu byl a zůstával.

Léta 1607

V outerý, 16. dne měsíce Januarii, ledna, vstoupili v stav manželský: pan Jiří Jan Materna z Květnice, vdovec jsa, se pannou Johankou, rozenou Kapounkou z Svojkova, splozenou se paní Eliškou Klusačkou z Kostelce; svatba jich vykonána na Horách Kutných.

V pondělí po neděli Adorate secundum Hans řečený Lemrsdorf, Němec, nepovědomý odkad, pojal k manželství pannu Annu, dceru nebožtíka pana Viléma Salavy, proti vůli přátel její. Nota. Češky zprzňují a zavozejí vlast svou.

Nebovidy, statek pozemský pod Kaňkem ležící, po nebožtíkovi panu Janovi Jiřim Hášovi pozůstalý, prodán skrze nařízené k tomu pány komisaře panu Pavlovi Hrabaňovi z Přerubenic

za dvaceti a jeden tisíc kop míš. sumy peněžité, pro spokojení dluhův od téhož nebožtíka pana Háši vzdělaných.

Zdeněk Řepický z Sudomíře pojal k manželství pannu Johanku Pešičku z Komárova; svadbu jměli na Suchdole. V neděli velikonoční umřela Anna Hlínská, šenkérka u Mejšnarů; a potom Dorota, manželka Václava Štětky, v pondělí po neděli Jubilate. Krásná, urostlá žena byla.

V předměstí čechovském města Hory Kutny umřel Jan Kavka, starý hofmistr horní; u kostela Barborského pohřben.

Vstoupili v stav manželský v Praze: pan Petr z Libenthalu, rozený Germanus, jsa vdovcem, se paní Annou Dorotou, rozenou Kamejtskou z Elstiboře, pozůstalou vdovou po dobré paměti panu Václavovi Voděradském z Hrušova na Dobřeni, kterážto Čechy pohrdla a dostavše jse za téhož pana Petra z Libenthalu od evanjelitského religionu, v kterémž vzrostla, k náboženství římskému (kteréhož také tejj pan Petr byl) přistoupila; což v soudu božím zůstává. Osočen tu také pan Jiří Vachtl z Pantenova, vdovec. Nadepsaný pan Petr z Libenthalu, dostav jse byl předešle do Čech, dostal k manželství paní N. z Veitmile, pozůstalé vdovy po panu Janovi z Šelumberka, po níž zbohatl. Nota: Čechové v Němcích takového štěstí nemají.

Umřel Jiřík starý Lavička, řezník v České ulici.

Čeládka horní kaňkovská a starokolínská, zdvihše jse z díla horního, kladouce sobě některé stížnosti do ouřadu horního, vyslali z sebe některé osoby do Prahy na žaloby; ouřad pak horní neobmeškali proti nim správy své učiniti. I jsou ti vyslaní z těch pozdvižených tam v Praze vězením arestováni a za buřiče položeni; avšak jim to odpuštěno a nařízeno, aby jse zase k pracem svým navrátili a pokojně jse chovali. Což vuobec na Vlaském dvoře skrze odevřené mandáty českým a německým jazykem čteno a vyhlášeno, pod pokutou hrdla ztracení, a tak jsou ti pozdvižení horní dělníci spokojeni. O hrdla jim bylo činiti, kdyby hor ušetřino nebylo, nebo bez takových ty hory státi nemohou. Nota. Taková horní zběh tomu chce, když jse kdo pánu svému dědičnému zprotiví a z gruntu zběhnouce mezi ně jse dá, aby na ně saháno nebylo a sobě v tom svobodni byli; Což stavu panskému a rytířskému za stížné jest a proti právu a zřízení zemskému. Ale ta zběh na to nedbaje, své vůle v tom užívati chtějí, jakož jse skrze to nejednou od nich šarvátka stala.

V sobotu na neděli po první hodině na noc, 4. dne měsíce Augusti, srpna, před památkou Krista Pána hrom zapálil dva dvory ve vsi Dolanech, nedaleko Hor Kuten, Burjanovi Vlčkovskému a N. Novákovi, dvořáku, sousedu jeho, a shořely do gruntu.

Umřel na Zdechovicích, sídle svém, pan Aleš Tluksa Vrabský z Vrabí a tam v kostelíku pohřben.

Pan Voldřich Byšický z Byšic pojal k manželství pannu Lukrecii, rozenou Lažansicou. Svadba byla na Královicích. Jan Kouřimský, jsa prvním starším řemesla krejčovského na Horách Kutnách a předtím rychtářem městským, byv v Praze a vracující se zase, dostal jse do města Kouřima, vlasti své, a jsa v nějaké komoře v noci na odpočínutí, nějakým poblouzením, nejša místa povědom, upadl ven z okna, a potloukše jse tím pádem smrtelně, na druhý den umřel a tam v Kouřimi pohřben.

Cikáni, tuláci, s dětmi a s ženami přibrali jse do kláštera Sedleckého s dovolením Valentina Šembeka, opata téhož kláštera. I běželi tam lidé od Hory Kutny i odjinud na lelky, hádání; zvláště ženské pohlaví, jako opice; načež horští kněží na kázáních svých žehrali hodně.

Duom Mědíňkovský, jinak Pilgramovský, proti dolejšímu masnému krámuu řeznickému, jinak undrláku, na Horách Kutnách prodán jest od pana Zdislava Podivického z Podivic panu Adamovi Slavatovi z Chlumu a z Košumberka za sumu peněžitou dva tisíce a šest set kop míš., kteréž jse pán na hotově dáti uvolil. A obejvaje prve nájmem tu na Horách Kutnách, do téhož domu jse vstěhoval.

Při právě na Horách Kutnách jakýsi mladý člověk, jsa k témuž právu dodán od pana Petra Lukaveckého, že oheň položil, na jeho, k čemuž jse dobrovolně i k jiným zlým skutkuom na trápení přiznal; i jest vyveden k místu popravnímu a na hranici dřev upálen. Když podpálený na hranici ležel, křičel, mluvě, že ho nespravedlivě odsoudili.

Pan Jiří Jan Materna z Květnice umřel na Březině, sídle svém, v kraji Bechyňském; do Hory Kutny přivezen a na krchově kostela sv. Barbory pohřben.

Pan Hanibal z Valdštejna a na Hostinném, jsa od Jeho Milosti císařské Rudolfa, českého, uherského krále, zvolen a učiněn nejvyšším mincmejstrem království Českého, uveden jest v ten ouřad na Horách Kutnách na dvoře Vlaském, tak od starodávna řečeném, kdež nejvyšší mincmejstr residencí svou jmá od starodávna. K kterémužto uvozování nařízení byli: pan

Gotfrid Křinecký z Ronova, pan Adam Slavata z Chlumu a z Košmberka, pan Pavel Hrabaně z Přerubenic a na Pečkách, ten čas druhý hejtman kraje Čáslavského, a pan Václav Březský z Ploskovic a na Bohdanči. Actum v pondělí po neděli adventní Ad te levavi. A pobyv tu tejš nový pan mincmejstr asi deset dní, zase odjel.

Léta 1608

Tejš pan Hanibal z Valdštejna podle své mincmejestrovské povinnosti přijev zase do Hory Kutny, obnovil šepmistry a konšely v ten pondělí po neděli Adorate primum na rathauze tu na Horách Kutnách. Potomně obnoveni jsou starší nad havěři hor stříbrných, starší perkverku kaňkovského, konšelé mincířští a pregýřští; kteřížto pořádkové drahně let obnoveni nebyli pro nesvornost ouřadu městského a ouřadu horního, jenž jse o přednost nesnadili.

V outerej před památkou svaté Panny Doroty pan Zikmund mladší Materna z Květnice na Třebečicích, jsa vdovcem, pojal k manželství paní Annu, rozenou Lažanskou z Bukové, vdovu pozůstalou po panu N. Berkovi z Dubé, etc.

O masopustě David Horňatecký z Dobročovic pojal k manželství pannu N. Smrčkovnu; a Jan Diviš Hostačovský z Petrovic pannu Anežku, sestru téhož pana Davida. Při kterémžto svadebním veselí pana Hostačovského na Žabonosech uhořalo hostem 14 koní s maštálí, neopatrností čeládky.

V neděli postní Oculi Jaroslav, syn nebožtíka Hrdibora Hrabaně, pojal k manželství pannu Mandalenu Radkovcovnu; svadba vykonána na Horách Kutnách v domě Mejšňarovském.

Těž umřela na Horách Kutnách paní Zuzana, manželka pana Pavla Škréty, v domě Vodolinských na Rybném trhu, proti dvoru Vlaskému.

Na Ronově umřela paní Lidmila, rozená Robmhapová z Suché, pozůstalá vdova po N. Hyzrlovi z Choduov, kterýž byl za živobytí svého, byv na Horách Kutnách, na hory nakládal a životně jse díla havěřského dotejkal, chtěje nabýti bohatství.

Nařízením vrchnosti mustruňk valní vojenský na Horách Kutnách i poddaných jich držán.

Pan Zdeněk Materna z Květnice umřel na Pečkách u pana Pavla Hrabaně, otce manželky jeho.

Zabil jse sám zoufale N., kuchař od pana Adama Slavaty, jsa nemocen a na rozumu pošetilý.

Adolf, člověk přespolní, rozený Francouz, jenž se tu na Horách Kutných zdržoval a okolním pánuom posluhoval, přijev do města Kolína a tumlujíc kuoň svojoj, jest nectně a nevinně od jednoho tu v Kolíně domácího, kterýž jej nepřátelským vojákem býti pravil, zastřelen.

Umřela na Horách Kutných Anna řečená Vážná, šenkérka.

V sobotu 12. dne měsíce v noci na neděli, Daniel Šlejnýř tak řečený, jenž jse byl tu do Hory Kutny dostal a byv havěřem jsé oženil, potom prokurátorem, řečníkem soudních rozepří práva městského, učiněn, přišedše domů, kdež obejval, opilý, a pohodše jse něco s Kateřinou Svobodovic, manželkou svou, již byl vdovu pojal, když v tom od Jana, vlastního bratra svého, přítomného, pokojen byl; téhož bratra svého z ručnice nešlechetně zastřelil; pročež nazejtří vězením ujištěn, pravíce, že nic neví, co jest jse to a jak stało. Potom vyručen, aby z toho účinku práv byl; ale potom to v nic přišlo, nebo mezitím potomně tejj Daniel umřel a tak toho prázen.

V pátek v noci na sobotu před památkou sv. Bartoloměje vyšel oheň v městě Hoře Kutně z domu, jakž praveno, Václava Štětky, čemuž on odpíral, a vyhořali v tom řadu proti undrláku a proti rathauzu domové tito: 1. duom, jenž sluje na Korábě; 2. nadepsaného Václava Štětky; 3. Pavla Ledského jinak Vodraneckého; 4. Pavla Nicefora, jinak u Štolců; 5. Joba, kramáře, řečeného Nejpaura; u Kryšpínů; 6. Doroty Klabalovy, konvářky, vdovy; 7. duom pana Adama Slavaty, řečený Mědínkovský, jinak Pilgramovský, jejj byl tejj pán koupil od pana Zdislava Podivického a v něm přebejval; 8. Estery Holubovy, vdovy, u Fífků; 9. Jana Endrle, u Choboltů předešle tak řečený; 10. Václava France, jinak u Vyzinů; 11. Augustina Šmilaura, jinak u Hutníčků, proti rathauzu; 12. u Skřivanů, krejčů; 13. Mariany Polákovy, truhlářky, vdovy; 14. Jana Piscisa, radního pánuov šepmistruov, jinak u Hanušů; 15. Mikuláše Vondráčkovice, řezníka za týmž domem Piscisovým v koutě, kterýž potomně tejj Piscis k domu svému tak vyhořelý přikoupil. Byl oheň hrozný, veliký a škoda se stala nemalá.

Ve středu v noci na čtvrtek po památce Stětí sv. Jana vyhořalo také okolo 22 domuov v Starém Kolíně u Labe řeky; kněz farář jich zapálil neopatrností ohně, suše hrušky v peci; při čemž jsa také opálen, od toho opálení umřel.

David Endrle, Němec, zsložen z ouřednictví mince na Vlaském d'voře a dán ten ouřad Pavlovi Škrétovi, jenž v též minci písařem byl; a místo Radslava Hlavsy, jemuž také puchalterství odňato, učiněn puchalterem Hans Špis. Tehdáž sobě ouředníci, oficírové horní, vechslem

nových, vejborných, stříbrných tolaruov, jenž jse tu na Horách Kutnách bily a dělaly, nemalé užitky přivozovali, jak moha, a nákladníkuov a dělníkuov horních ledajakýmisi nehodnými cizozemskými penězi odbejvali.

Pan Mikuláš Skalský z Dubu pojal k manželství paní Johanku, rozenou Kapounku z Svojkova, pozůstalou vdovu po panu Jiřím Janu Maternovi z Květnice.

U práva poděbradského stata jest N., manželka Matěje Kuchaře starého od Hory Kutny, pro cizoložství a že dět'átko své zabila; muž jse jí ujítí nechtěl.

Žena jakási z předměstí při Horách Kutnách pravila a to jstila, když muž její od ní v sedmi hodinách ku práci své horní odešel, něco k ní muži způsobeného přílehše, jí a lože vzalo a až na Pách potok, k lavičkám přes tejš potok položených, odneslo a tu opustilo, a ona že zase, jsa toliko v košili, sotva domů trefila; což že jse stálo v pondělí v noci na outerej po památce sv. Tomáše apoštola. Nevědělo jse, jí jak toho věřiti.

Zemřeli také toho roku na Horách Kutnách: Martin Holub, manžel Estery, dcery Jana Sokola, krejčího; Tomáš Dypolt Zrucký v předměstí páchovském; Marta Kohoutkovic, náramně byvše hluchá, manželka Jana Rozy; Florián Farinestus, jsa šafářem mince; panna Hedvika od Pavla Škréty; Fridrich starý Chulejovský v předměstí kolmarském; Lidmila od Bukáčů, vdova po Matěji Kloboučnickovi od undrláku; Mandalena Šišková, vdova po Janovi Kouřimském, krejčím; Anna stará Sukovská, pozůstalá vdova po Tomášovi Haškovi na Sukově při Kaňku; Hans Helman, bradýř; kněz Pavel z dolejšího města; Alexander Elšic v předměstí čechovském za branou Kouřimskou, manžel Judity od Leksů; Jan Holej, novoměstský šenkěř z rathauzu; Dorota Hošková, jednooká, manželka Jana Strejce, kantora školního, již byl vdovu pojal a tu jse při ní na Horách Kutnách osadil.

Léta 1609

V neděli po památce sv. Antonína pan Vilém Konecchlumský pojal k manželství pannu Annu Remin z fraucimoru paní N. Valdštejnské na Žehušicích, Němkyni, jsa vdovcem.

V městě Třeboni pana Petra Voka z Rožmberka umřela Kateřina, manželka Zikmunda Zygele od Hory Kutny, jenž jse byl s ní tam k službě témuž pánu dal a odebral; byla dcera nebožtíka Tomáše Haška na Sukově při Kaňku, Hor Kuten.

Těch časův také zemřeli: pan Joachym Kalenice na Zručích; pan Nyklásek z Žitenic, jsa hejtmanem panství chlumeckého, a na Chotouchov, sídlo své, přivezen, odtad do Kbel a tu pohřben v kostele; pan Jan Bohdánecký z Hodkova na Horách Kutnách, jsa od dávna nemocen; a tu na Horách Kutnách v kostele Svatobarborském v kaple mincířské jest pohřben. Víceji na týchž Horách Kutnách zemřeli: Justina Sudka od Tobolářů, manželka Jiřika Šípaře z Prahy, k níž jse tu byl k vdově přiženil a nesvorně spolu byli; Jan Hubalka, posel cechu řeznického, Michal Fišer od pana Adama Slavaty, N. Svoboda, krejčí na Tarmarce u starého rathauzu, Martin Kochan, prokurátor, řečník, podagricus; ten umřel v pátek po památce Gregorii; Jiřík Šedivek, havěř, ten umřel ve vsi Spiticích; Hans Kaba, krejčí, Němec, v Panenské ulici.

A na Oumoníně paní Žofie rozená z Minic, manželka pana Mikuláše Salavy z Lípy, již byl vdovu, pozůstalou po panu Všeslavovi Strojeticím, pojal.

Vstoupili v stav manželský: Václav Šafařík, proběř horní, s Mandalenou od pana N. Robmhapa; Petr Capo, študent ze školy, s Esterou, dcerou Jana Sokola, krejčího od Antošků, pozůstalou vdovou po Martinovi Holubovi z Chrudimi; Petr Petricius, též študent ze školy, s Salomenou, dcerou nebožtíka Jana Šišky, havěře.

Víceji zemřeli na Horách Kutnách: Jiřík od Třešně, jinak Svoboda, krejčí u Náměti, Pavel Kablik na Páchu, sladovník, N., stará židovka, jenž předešle rozená židovka jsouce a k víře křesťanské přistoupiše pokřtiti jse dala; N., manželka Bartoloměje Štěrby od Pokšíků, Mandalena stará Štěpánka v Hlouškách, vdova, Anna Husovic, manželka Václava Dítěte, pekaře, Dorota, manželka Joba Nejpaura.

Johannes Hartmanus, Němec jakýsi, učiněn opatem Sedleckého kláštera.

Zemřeli: Kateřina, manželka Jana Piscisa, písaře radního pánuov šepmistruov, Barthoň, Němec, řezník za bránou Klášterskou, Jan Čapek, pozounar trubač, Lidmila, Václava kožišníka v Hlouškách.

Vstoupili v stav manželský: Zikmund Kozel, syn nebožtíka Zikmunda Kozla, s Mandalenou, dcerou nebožtíka Alexandra Elšice v předměstí čechovském.

V neděli Deus fortitudo, den památky sv. Anny, pan Jan Jindřich Roznhagen pojal k manželství paní Elišku Mírkovnu z Solopisk, pozůstalou vdovu po nebožtíkovi panu Janovi Šatném z Olivetu a na Hlízově.

Zemřeli: Dorota, manželka Jana Endrle, Dorota Obsáhlová, jablečnice, Lidmila Jedličková, Jan Nečas, prachař, jsa opálen prachem ručníčným, Eva Valentka, mlynářka.

Bartoloměj Štěrba od Pokšíků, jsa vdoveem, pojal k manželství Dorotu, dceru Václava France.

Michal Němec, posel ouřadu horního, zabil oštěpem Šťastného Skaleckého, krčmáře.

Vstoupili v stav manželský Václav, syn Jakuba, jircháře z dolejšího města, s Lucií, dcerou Mikuláše Kocurovského, maléře v Hlouškách.

Ve středu po památce sv. Lukáše evanjelisty při právě na Horách Kutných utracena, sřata a zahrabána jest Anna děvečka, dcera nebožtíka Jana Špetlova, myslivce, protože zmrhavše jse a dětátko porodivše a chtěje to zatajiti, je zabila.

Panna Lidmila, pozůstalá dcera dobré paměti pana Václava Voděradského z Hrušova, zůstáváje v Praze při paní máteři své, paní Anně Dorotě juž Libenthalové, rozené Kamejské z Elstiboře, vdána jest tam k manželství za pana Jindřicha Kunráda Šanovce z Šanova, vdovce, ten čas hejtmana hradu pražského.

Ve vsi Poličanech umřela paní Salomena, manželka pana Matyáše Jílovského, již byl vdovu pojal. U kostela sv. Barbory na Horách Kutných jest pohřbena.

Těž umřela na Horách Kutných panna Kateřina, šlechtična, dcera pana Adama Slavaty, a v kostele sv. Barbory v kaple za velkým oltářem pohřbena.

Umřel Vít Voračovský, vinopal.

Léta 1610

V masopustě pan Pavel Škréta Šotnovský z Závořic, toho času ouředník mince na Horách Kutných, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Kateřinu, rozenou Nypšičku etc.; a do Hory Kutny mu přivezena.

Umřel na Horách Kutnách kněz Johannes Barner, farář německý kostela sv. Jiří, v předměstí čechovském za Kouřimskou branou na Horách Kutnách, mladý člověk, a v témž kostele jest pohřben. Nota. Ten kostel sv. Jiří jest od dávna přivlastněn k provozování a kázání slova božího jazykem germanským; kterýžto kostel hutníci, šmelcií horní, jenž Němci jsou, v svém opatrování mají.

Job Nejpaur, handlěř železa, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Annu z města Nymburka nad Labem a do Hory Kutny mu přivezena v pondělí post Antonii.

Umřel v městě Čáslavi Jakub Holický od Hory Kutny, jemuž vuobec říkali S mečem, letitý, starý člověk a minciř, jenž jse tam do města Čáslavě byl dostal.

Umřel v Praze, jsa vdovcem, Daniel Hostouňský, syn nebožtíka Matyáše Hostounského z Kosmáčova, prokurátora při soudech vyšších vznešeného, čímž tejj Matyáš zbohatl. Avšak tejj syn jeho, brzo toho odbyvše a utrativše, v chudobě život svůj dokonal; nebo prokorátorské nabytí rádo na mizinu přichází. Et probatum est.

Svícnové cechovní, řečení korbelové, na dlouhých bidlách voskem otočených, jenž od dávna v kostele Vysokostelském před chůrem stáli a s nimi jse za starodávna v procesí slavných nošeno bylo, jsou nařízením kněze Václava Štefana Termana, děkana na týchž Horách Kutnách, z téhož kostela vyvrženy, nebo jich juž k ničemuž potřebováno a užíváno nebylo, a procesí starodávni také dávno při té obci opuštěny jsou, nad čímž ti, kteříž staré ceremonie kostelní oblibují, zhoršeni byli.

Umřel Daniel řečený Šlejnyř, řečník městských rozepří právních, jenž byl vlastního bratra svého zabil, a jmaje skrze to na sebe nastupování, tak toho prázen.

Při sněmu zemském na hradě pražském učiněn nejvyšším mince proběrem zemským Jan řečený Šuster z Goltberku, měštěnin Starého Města pražského.

Johannes Hartmanus, opat kláštera Sedleckého, jsa tu nedlouho opatem a nehrubě zdráv, umřel a v témž klášteře pohřben. Po něm brzo Pavel Bolenda, ouředník jeho, také život svůj na Horách Kutnách dokonal. Též Pavel od Beranů, člověk osumdesátiletý, umřel.

Umřel Jan Vala starý, jenž na Vlaském dvoře posluhoval.

K kostelu sv. Jiří za Kouřimskou branou na Horách Kutnách, kdež germanský religion augustanae confessionis řízen a provozován byl, objednan jest a farářem učiněn kněz Jacobus, přijmím Monacus.

Zikmund Zygel z Chocemic od Hory Kutny dostav jse byl na Třeboň ku panu Petrovi z Rožmberka, tam umřel i pohřben jest.

Máje měsíce dvůr Hranice páně Voděradského shořal.

A ve vsi Pukčicích vyhořaly některé dvory, v kterémžto ohni matka, chtěje děti své z toh ohně vynésti, s nimi tam týmž ohněm zahynula.

V pondělí po památce s. Filipi et Jacobi apostolorum vstoupili v stav manželský: pan Adam Mírek z Solopisk se pannou Marianou, rozenou Horňateckou z Dobročovic; a nazejtří v outerej pan N. Vostrovský, vdovec, se paní Julianou, rozenou z Běhušic, pozůstalou vdovou po panu Janovi Bohdaneckém z Hodkova. Potom v outerej po neděli Cantate Fridrich Haker, vdovec, s Juditou, pozůstalou vdovou po panu Alexandrovi Elšicovi; vše na Horách Kutnách.

Zachariáš Mrázek, řečník prokurátor, jeda z města Kouřima opilý, umřel nenadále na voze a tak mrtvý do města Hory Kutny zase přivezen.

V outerej po památce blahoslavené Trojice umřel pan Jiřík z Řásné od underláku, syn nebožtíka pana Ludvíka Karla z Řásné, zanechav po sobě manželky své Lidmily, dcery Matěje z underláku, podle dolejších masných krámuov řeznických. Byl nevysoký, pícnatý, trudovatý člověk, příliš jse přepíjejíce, což mu do hrobu pomohlo. U chrámu Námětského podle předkuov jeho pohřben.

Zámek Lichumburk v kraji Čáslavském vyhořal, od čehož tak pustý zůstal a zůstává až posavad.

Jiřík Nicefor na Horách Kutnách, starček letitý, jsa zdráv a vypraviv jse do Prahy, tam umřel i pohřben jest.

Chotouchov tvrz vyhořala od zapálení hromového.

Umřel na Horách Kutných Václav Nemes Chrudimský, zanechav vdovy po sobě Maruše, manželky své, dcery nebožtíka Řehoře Vodičky, již byl vdovu, pozůstalou po Pavlovi Cholopickém, pojal.

Těž umřela Dorota Růžičková na Tarmarce, letitá vdova.

Město Hostinnej pana z Valdštejna vyhořalo i s kostelem.

Jan Hanuš, syn nebožtíka Martina Hanuše z Šaratic, jsa v Praze na léčích, tam umřel, zanechav v vdovství manželky své, paní Johanky rozené Strupinky. Z Prahy mrtvý do Hory Kutny a odtad do Dobrovítova ku pohřbu dovezen.

Tejnec, městečko nad Labem, vyhořalo v sobotu post Ludmilae.

Johannes Piscis, pisař radní pánuov šepmistruov, pojal k manželství, jsa vdovcem, Sabinu, pozůstalou vdovu po Hans Helmanovi, braděři, Němci, dceru nebožtíka Dobiáše Šafara, v ten outerej sv. Matouše; a to jeho třetí manželka.

Umřela Anna Marie, manželka Václava Štětky.

Učiněn opatem sedleckým Mathaeus Sartorius, urostlý člověk.

Kněz Havel, hlasatel slova božího vejborný, jsa správcem a farářem kostela s. Barbarae, vzav pořádné odpuštění od pánuov Horníkuov, dal jse do Prahy a tam farářem u kostela sv. Jiljí v Starém Městě pražském učiněn.

Alžběta, manželka Mikuláše Dačického z Heslova, autoris huius libri, umřela šestého dne měsíce Novembris, listopadu, totiž v sobotu v noci na neděli po památce Všech Svatých, jsa stáří věku svého okolo let 44; a u chrámu s. Barbarae pohřbena jest.

Potomně ve středu v noci na čtvrtek, 17. dne téhož měsíce listopadu, umřel také pan Voldřich Mírek z Solopisk, v domě svém v předměstí čechovském za branou Kouřimskou, zůstávaje neženatý a jsa utrápen těžkou podagrickou, dnavou nemocí, a při témž chrámě Barborském pohřben.

Lucka, merhyně, předešle z Hory Kutny vymrskaná, a Zuzka, dcera její, vzaty jsou do vězení a potom katem u planěře vymrskány a horkým železem cejchovány, z města vyvedeny a pod

ztracením hrdla vypovědíny, protože táž Zuzka, dcera její, uhonivše sobě pankharta, to dítě umrlé, chtějí ten skutek zatajiti, zašikovaly přeč a skrže to v podezření vešly, že by je zabily.

Jedna souseda v městě Chotěboři vzata do vězení a těžce na ni právem nastupováno, protože manžel její nalezen byl v noci mrtvý, maje hrdlo podřezané, a ona, jsa s ním ve zlé vůli, v podezření toho skutku byla.

Jeden zoufalý selský člověk podán ku právu do města Kolína nad Labem za příčinou, že by jse d'áblu poddal a krví svou zapsati připověděl; ale jsa napravován a toho že lituje za milost prosil, a v kostele v kázání před oltářem aby stával, jest mu nařízeno.

(1611-1615)

Léta 1611

V neděli in Excelso throno panna Kateřina, rozená Lipanská, jsa předtím oddána k manželství panu Janovi Chotouchovskému, jemuž v tom N. Strupin překážku učiniti usiloval, pravě jse s touž pannou jmíti slib manželský, jest témuž panu Janu Chotouchovskému na Hostačov přivezena.

Zemřeli na Horách Kutnách: Salomena, manželka Vavřince Dvořáka, mlynáře, Simeon, starý kožišník, a v městě Brodě Českém pan Jan z Větčina.

Mathaeus Sartorius, opat kláštera Sedleckého při Horách Kutnách, jenž tu nedávno dosazen byl, jedouce s převorem svým Dobiášem Meirem a s čeládkou svou skrže město Přeloučí a jedouce odtad a potkav nějaké ženy a lajice jim, vystřelil z ručnice a jednu postřelil; pročež vyběhli někteří z Přeloučí, a dohonivše téhož opata, jej i převora jeho hrozně zamordovali, a coť při sobě jměl, i koně vozni, pobrali. Tělo jeho mrtvé do kláštera Sedleckého přivezeno; převor není nalezen, praveno, že někde do vody uvržen. Nebylo slyšeti, aby o to na koho nastupováno a trestáno bylo.

Zemřeli na Horách Kutnách: Dorota, řečená po prvním manželu jejím Koktová, Jana Brožana, kožišníka, manželka; Maruše, manželka Václava, apatekáře z dolejší apateky, jinak po prvním manželu svém Hamrlka; Anna, pozůstalá vdova po Janovi Zygelovi u kostela sv. Bartoloměje; Vít Jílovský, jinak starý Pečecký, vdovec, letitý člověk etc. etc.

Pan Václav Šatný z Olivetu umřel také tu na Horách Kutnách, v domě svém, zůstává neženatý, v pondělí, druhého dne měsíce máje po památce Filipi et Jacobi apostolorum, a potom v neděli Křížovou u kostela sv. Barbory podle předkuov svých pohřben.

A v městě Čáslavi umřel Kašpar Purcl, mladý člověk, kterýž rozvedše jse s Dorotou Šprlinkovic, manželkou svou, pro její nespůsoby, tam jse do Čáslavě, vlasti své, k máteři zase od Hory Kutny odebral.

Na Královicích umřela paní Lukrecie, rozená Lažanská, manželka pana Voldřicha Byšického. Do Hory Kutny přivezena a odtad ku pohřbu do kláštera Sedleckého, nebo římského náboženství byla.

V městě Čáslavi umřel pan Jakub Sixt, podagricus.

Václav, příjmím Štětka na Horách Kutnách, jsa po třetí vdovcem, pojal k manželství pannu Kateřinu, dceru nebožtíka Adama Aglasina, v městě Brodě Českém.

Václav Trnka, prokurátor, řečník, pojal k manželství Annu, pozůstalou vdovu po Janovi Machovském.

Jan, syn Matěje Kalousa, pekaře na Horách Kutnách, ten čas rychtáře městského, pojal v Praze k manželství pannu Alžbětu Volavkovic, sirotka, a do Hory Kutny mu přivezena.

Umřel Štěpán řečený Zima v předměstí hloušeckém, jsa od dávna servusem p. šepmistruov.

Těž umřel pan Jakub Hořanský z Bítova u pana Jana Vopršala ze Zher v předměstí chechovském, zetě svého, starobylý upřímný Čech, věku svého jsa stáří okolo let 80, a u chrámu Barborského pohřben.

Jan Balbín z Vorličné, syn nebožtíka pana Václava Balbína na Vovčácích, pojal k manželství pannu Kateřinu, dceru nebožtíka pana Mikuláše Hlaváče z Vojenic. Actum Montibus Kutnis.

Umřel Jan Menšík, koželuh v předměstí páchovském etc. etc.

Léta 1612

V kraji Kouřimském umřel pan Mikuláš Krabice z Vejtmile; ryšavý člověk byl a v městě Kouřimi jest pohřben. Manželka jeho, vdova po něm zůstala, paní N. z Votína, před níž jměl předešle k manželství paní Dorotu, rozenou z Říčan.

Kolo mlejnské udávilo až do smrti Jana Kuchynku, mlynáře, v mlejně Augustina Šmilaura.

Umřel u Hory Pavel Řezníček, kterýž uberlaufy z dolu řečeného Starý šlojíř na cougu králickém brával.

Umřel Mikuláš Řísnický z Řísnice ve dvoře svém ve vsi Mezholezích a v kostele na Vysoké nad Suchdolem, vrchu tak řečeném, pohřben jest.

Těž umřel v Zbraslavicích, leže tam nemocen, pan Simeon Těmín z Těmic, jsa vdovcem, a do vsi Pertoltic, kdež sídlem byl, ku pohřebu dovezen.

Vstoupili v stav manželský: pan Šimon Prachatický, jinak Šilhánek, z města Kolína nad Labem, se pannou Anežkou, dcerou nebožtíka Wolfa Herolta na Horách Kutnách, a do města Kolína jest jemu dovezena.

Umřel Jonáš slepý, kunštovný a šprýmovný.

Komisaři opěty nařízení jsou na Hory Kutny k vyhledání neřáduov při týchž Horách. Totiž pan Adam starší z Valdštejna na Žehušicích, pan Adam Slavata, jenž tu na Horách Kutnách bytem zůstával, pan Pavel Hrabaně z Přerubenic na Pečkách, ale nic není způsobeno, nebo žádný napraviti nechtěl, a tak to opěty do dlouhé truhly položeno. Při té komisi arestování jsou vězením rathauzským Georg Kulden, hutmistr, a Lorenc, šmelcíři horní, že by neupřímně a škodně šmelcovali.

Pan Hannibal z Valdštejna, jsa nejvyšším mincmejstrem, přítomen té komisi nejsa, nic tomu neřákal nebo nechtěl, anebo tomu nerozuměl, s svou také škodou.

V klášteře Sedleckém umřel opat téhož klášteřa, Jan Radotinský, jsa tu nedávno opatem učiněn.

A na Horách Kutnách zemřeli: Matouš, příjmím Haňkuře, havěř, Mandalena, pozůstalá vdova po Jiříkovi starším z Řásné, zlatníku za domem Vorlovským, a Mates Loška, konvář od Kotků etc.

Pan Václav Břežský z Ploskovic, jsa hojný v letech a starobylý Čech, umřel na Bohdanči, sídle svém, a tam pohřben. Nenáviděl Němcův, jenž v Čechách vládli.

Pan Prokop Dvořecký z Olbramovic nařízen a vyslán jest na Hory Kutny, v komisi jmaje sobě k tomu přidané některé jiné osoby, přijevše do Hory Kutny, rejtunk a svolání vši obce městské a horní na Vlaský dvuor nařídili k svobodnému nedostatkuov a neřáduov při těch horách mluvení a oznamování. Po mnohém pak zpráv dávaní a vyhledávání Šebestián Helcl, byv hofmistrem horním, jest z toho ouřadu složen, Mikuláš z Řásné z urburěřství, Pavel Škréta z ouřednictví mince, Hans Špis, jsa puchalterem horním, a někteří jiní oficírové horní na závazek bráni, arestování do dalšího vyhledání a opatření. Místrně jse dálo a vina dávána týmž oficírům horním. Místo pak složených ouředníkuov horních učiněn hofmistrem horním Jan Piscis, byv předním písařem radním městským, Jan Šoltys Slánský ouředníkem mince, Ludvíkovi Kavkovi, jenž štolmistrem horním na Kaňku zůstával, urburěřství poručeno do dalšího opatření.

Po přizepsaném nařízení a obnovení ouředníkuov horních ustaveny jsou dvě šibenice, jedna na Kaňku a druhá u Labe, k vejstraže zlodějství.

V sobotu po neděli Laetare v domě šenkovním Václava Štětky zabit jest v svádě a šarvátce Hans, příjmím Pek, havěř z Hloušek, Němec, od Jana Šebesty, poddaného pana Jana z Kolovrat; a hned vzat tejš Jan Šebesta do vězení. Potom to placením spokojeno.

Martínek, pachole pana Jana Kamberského, upadše v domě Krbcovském dolů s pavlače, zabil jse.

Václav, jediný syn pana Pavla Hrabaně na Pečkách, odjev do Prahy a jsa nemocen, tam v Praze umřel, mladý, neženatý; domů na Pečky přivezen a tu pohřben.

V pondělí po neděli Provodní Kateřina Svobodovic, vdova po Danielovi Šlejnýřovi na Horách Kutnách, zahořekovavše sobě pro nětco a přišedše na Kaňk, uvrhla jse do jeho hluboké radšachty, jenž sluje Panská šachta, a tak jse zoufale zabila; a zdropocená vytažena, že sotva

poznána býti mohla. U kostelíka poutnického Mariae Magdalenaee nedaleko téhož Kaňku jest zakopána. O Deus omnipotens, ne nos inducas in tentationem!

Mikuláš z Řásné na Kaňku, jenž urburěrem horním byl a z toho ouřadu složen, vešel s manželkou svou a dítkami v spěšnou nemoc a nedlouho stonaje umřel; a tam u kostela kaňkovského pohřben. Praveno bylo, že by jse jim nějaká jedovatá věc omylem a neopatrnosti do jídla dostala, v nebytí jeho doma až při jídle; nebo s alchymií zacházival, k čemuž že jse prudkých jedovatých věcí potřebuje, což nebezpečno jest. Nebo brzo potom kolikýsi den i manželka jeho Anna také umřela. Byla dcera nebožtíka Jiříka Vodičky v městě Králové Hradci.

Umřel Jan, syn Jeronyma Karlovského, jinak Budských; náramně hluchý byl od přirození; po němž pozůstala v vdovství Alžběta Vraštička, manželka jeho. Na Konárovice dovezen a tam pohřben.

Opěty komisí hlavní sněmem předtím nařízená na Horách Kutnách jest vykonána, a přijeli v té komisí páni tito: pan Adam z Šternberka, nejvyšší purkrabě pražský, pan Vilém Slavata z Chlumu a z Košumberka, nejvyšší sudí dvorský, pan Theobald Švihovský z Ryzmberka; z rytířstva: pan Jan Janovský z Klenového, nejvyšší písař zemský, pan Gerštorf, pan Diviš Černín z Chudenic, pan Prokop Dvořecký z Olbramovic etc.; k nimž do rady povoláni byli a přijížděli: pan Adam starší z Valdštejna a na Žehušicích, pan Heralt Václav Libštejnský z Kolovrat a na Janovičkách, pan Pavel Hrabaně z Přerubenic a na Pečkách. A tu na Hory Kutny na Vlaský duvor se sjížděli a scházeli do rady a ty horní neřády vyhledávali a vyslejšchali i jiná některá od lidí vznášení a žádosti, při čemž sobě ouřad městský s obcí do ouřadu horního některé artikule kladli a stěžovali. A tak vyřčeno jest tou komisí toto: Faltin Kytner, Němec, jenž fedruňkem jiných Němcuov perkmistrem horním učiněn byl, jest z toho ouřadu složen, a nařízen k tomu ouřadu Matyáš Jílovský. Jiříkovi Fuldovi, jenž písařem mince byl, dáno odpuštění a do vězení vzat, že něco přemluvil. Hans Špis, také Němec, složen z puchalterství a vzat na závazek a dána ta povinnost Mikulášovi Vodňanskému. Zikmundovi Brodskému na Kaňku dáno štolmistrství; Šebestiánovi Helzlovi, jenž za nemocného jse položil a v domě Stejškovském v rynku obejval, stráž a varta nařízena. Lorenc šmelcír dán také do vězení a Janovi Hesovi šmelcování poručeno. Při tom nařízeno, aby jse zase drobná mince dělala, nebo jse bylo mnohým do toho nechtělo a vechslem tolaruov sobě toliko naháněli. Také napomenuto a oznámeno, aby cechové, totiž řemesla a pořádkové na týchž

Horách Kutnách, obzvláštní pavuňky ujímali, těžili a nakládali, nechtějí-li v berních zemských s jinými městy srovnání býti a na sebe uvéstí.

Jak to pak stále a užitečné bylo, o tom dáleji a na boží milosti; nebo ty hory nechtějí nežli upřímnou práci a věrnosti bez ošemetnosti.

V předměstí hloušeckém v Mečkase, domě tak řečeném, umřela paní Lidmila, manželka pana Matyáše Šlechtína z Sezemic, a do Kluk pana Lukaveckého dovezena a tam pohřbena jest. Byla rodu Břežských z Ploskovic.

A v témž předměstí umřel také Jiřík Smolík, letitý člověk, nikdá jse neoženivše.

Zemřeli také na Suchdole: pan Bohuslav Voděradský z Hrušova, poslední toho rodu a štítu mužského pohlaví po meči. Na Dobřeň dovezen a tam při předcích jeho v kostele pohřben. Vdova po něm pozůstala, paní Mandalena, rozená Pešička z Komárova.

Na Třeboníně umřela paní Voršila, kteráž byla k manželství jměla nejprve pana Jana Balbína na Vovčářích a po něm pana Václava Humpoleckého, třetího pana Adama Konecchlumského; do Hory Kutny přivezena a v kostele Námětském pohřbena.

Jíra, tesař umělý, vysokého zrostu člověk, děláje řemeslem svým u Mikuláše Kocurovského, maláře v předměstí hloušeckém, upadl těžce a tím pádem usmrcen.

Opatem sedleckým učiněn Michael Coculus, převor téhož kláštera; a k tomu potvrzen skrze N. opata zbraslavského, visitátora téhož kláštera.

V Praze umřel Jan Vodňanský z Čažarova, jenž jse tam byl z Hory Kutny dal a dostal.

Adam Bohuslav, syn nebožtíka Simeona Těmína, mladý člověk neženatý, jsa nemocen na zdraví, dal jse do Hory Kutny k hojení. A pozhojiv jse, dal jse nešetrně v jízdu na koni a tak sobě zase nemoc obnovil; a složiv jse zase tu na Horách Kutnách v domě Krbcovském, u pana Jana Kamberského, ujce svého, jenž v témž domě obejval, umřel v tu neděli po památce sv. Petra a Pavla ap.. Tělo jeho do kostela sv. Bartoloměje vnešeno; odtad potom vzato a v kostele sv. Barbory pohřbeno jest.

Petr Freisichselbst, jinak Stejšek, na Horách Kutnách oddán bezděk k manželství s Annou Marií, rozenou Těminkou z Těmic, s kterouž neoddávaný přebejval a syna s ní splodil. Bratří

její k tomu ho jměli, přišedše na něj i s knězem nenadále, že k oddavkuom svoliti musel. Kterážto Anna Marie jměla prve k manželství Adama Prechta, jenž jí brzo umřel. Actum těch oddavků slavných v pondělí po památce Mariae Magdalenae v domě, jenž sluje Chlumovský, v předměstí čechovském, kde tejj Petr obejval.

Paní Johanka, rozená Kapounka z Svojkova, manželka pana Mikuláše Skalského z Dubu, umřela v domě jich na Koňském trhu, za velkými krámy masnými řeznickými na Horách Kutnách, a při kostele sv. Barbory pohřbena. Jměla předešle k manželství pana Jiřího Jana Maternu z Květnice.

V dole horním řečeném v Kocouřích, při Horách Kutnách, u kostelíku sv. Martina za městem umrtveni jsou dva havěři smradem dolovým smrtelným, jedovatým, jemuž švub říkají.

Zemřeli na Horách Kutnách: Kateřina, vdova, stará baba, kteráž před lety jměla k manželství kněze Jana Semína, děkana na týchž Horáeh Kutnáeh, a po něm N. Píska, zvoníka; též Rozina Valentovic, mlynářka, manželka Jana Opple; Pavel Strejček, kramář; Dorota Čechtická, stará, kteráž byla k manželství jměla pana Adama Čechtického, jenž horním urbuním písařem bejval, po něm Václava Vodičku, bakaláře školního.

V pátek den památky sv. Václava v noci na sobotu shořal duom Andreasa Mozola, řečeného Sojkovský, při fortně Hloušecké.

Umřel v Praze Adam Cyrill, kramář, byv šlakem poražený, a ochromený; a předešle živnost svou kramářskou v domě u Porybných, jinak u Slonů, v městě Hoře Kutně dlouhý čas vedl a provozoval.

V kraji Hradeckém umřel Matyáš Vodolinský z Vodolína od Hory Kutny.

Mense decembris pan Vilém z Vřesovic uveden jest na Hory Kutny k ouřadu nejvyššího mincmejrství skrze komisi k tomu nařizenou, nebo předtím pan Hanibal z Valdštejna z toho ouřadu propuštěn byl.

Léta 1613

V pondělí po památce Tří králuov mudrcuov vnově volený nejvyšší mincmejstr království Českého pan Vilém z Vřesovic obnovil a sadil na rathauze na Horách Kutnách konšely

městské, učiniv prvním konšelem Dobiáše Třísku Táboorského a rychtářem městským učiněn Jan Strejc Písecký.

Pan Mikuláš Vachtl z Pantenova pojal k manželství paní Kateřinu, pozůstalou vdovu po Zikmundovi Lindnarovi. Actum na Horách Kutnách.

Měsice února, Februarii, umřela na Horách Kutnách paní Judith, manželka Samuele Barbary, dcera nebožtíka Ludvíka Karla z Řásné; též Marta, vdova po Cyprianovi Trnkovi, krejčím.

O masopustě pan Věněk Malovec z Malovic pojal k manželství, jsa vdovcem, paní Annu, dceru nebožtíka pana Joba Třídvorského z Votína v městě Kouřimi, pozůstalou vdovu po panu Mikulášovi Krabicovi z Veitmile. Actum v městě Kouřimi.

A vstoupili také v stav manželský: pan Voldřich Vostrovce se paní Annou, rozenou Hrabaňkou z Přerubenic, pozůstalou vdovou po nebožtíkovi panu Zdeňkovi Maternovi z Květnice; což jse stalo mimo vůli pana Pavla Hrabaně, otce jmenované paní Anny. A v Praze svadba vykonána.

Samuel, syn Jindřicha Labušky, suken kroječe na Horách Kutnách, jedá z města Čáslavě, zastřelil z ručnice Jana Žandovského, pacholka kočovského, jenž ho vezl; pro kterýžto skutek pan Adam Slavata na téhož Samuele právem nastupoval, pravě toho zastřeleného býti svým poddaným; dostal pokuty podle zřízení zemského tři sta kop gr. českých.

Ve vsi řečené Zboží na panství poděbradském umřel Matyáš Novomlejnský, jinak Zlonický, od Hory Kutny, jenž jse byl tam v též vsi Zboží osadil.

Zemřeli: Voldřich Houska, jediný syn paní Mariany Houskové, vdovy, kteráž tu na Horách Kutnách obejvala, k níž mrtvý nejprve do Hory Kutny a potom jinam ku pohřbu dovezen; v Praze: Voršila, manželka Martina Vilheima, jenž nejprve na Malešově a potom na Kolíně hejtmanem bejval; na Bečvářích: paní Alina z Svárova, manželka pana Jaroslava Myšky ze Žlunic; na Bohdanči: paní Alžběta Mírkovna z Solopisk, pozůstalá vdova po panu Václavovi Břežském z Ploskovic; pan Jiřík Gerštorf na Cholticích; na Horách Kutnách: Mandalena Bařetinská, nožířka, vdova, a Jan Klabal, mladý člověk, neženatý, ayn nebožtíka Jana Klabala, konváře, s Mandalenou Husovic splozený.

Pan Jan Jiří Žďárský pojal k manželství pannu Alžbětu, šlechtičnu, rozenou Berkovnu z Dubé, kteráž na Třebečicích nedaleko Hory Kutny při paní Aleně z Bukové, rozené Lažanské, paní máteře své, a panu Zikmundovi mladším Maternovi, otčímu svém, zůstávala.

Jan Oppl na Horách Kutnách pojal k manželství Dorotu, dceru N. pekaře z Čáslavě města.

V předměstí hloušeckém při Horách Kutnách, v domě řečeném Příbíkowském, umřel pan Ondřej řečený Šterna, manžel paní Kateřiny Dalčické; a brzo po něm umřel Václav Kubín, mlynář hotmilský, po němž vdova zůstala manželka jeho Lidmila, dcera nebožtíka Jiříka Lavičky, řezníka.

Ve středu 5. dne měsíce června hrom zabil v předměstí kolmarském na Horách Kutnách jakousi ženu šafářku. Téhož měsíce června dne 11. v městě Čáslavi vstoupili v stav manželský: Mikuláš, syn Jana Šoltysa od Hory Kutny, se pannou Salomenou, sirotkem Matrasovým z města Kolína nad Labem; a jest jemu do Hory Kutny přivezena.

Umřel Jiřík Dušnický tak řečený, posel p. starších havěřských hor stříbrných.

Téhož měsíce pan Adam, syn dobré paměti pana Bernarta Materny z Květnice a na Přítoce, se paní Annou Malovkou splozený, pojal k manželství pannu Marianu, dceru dobré paměti pana Václava Břežského z Ploskovic se paní Alžbětou Mírkovnou z Solopisk splozenou.

Těž vstoupili v stav manželský: pan Albrecht Leskovec se pannou šlechtičnou, pannou Dorotou, dcerou pana Adama Slavaty z Chlumu a z Košmberka, obejvajícího na Horách Kutnách. Actum Pragae.

Samuel Kavka v České ulici, gegenhandler hutí horních, pohodše jse s Kateřinou, manželkou svou, z ručnice ji zastřelil; pročež do vězení vzat a zase propuštěn jsa, při pohřbu zastřelené manželky své za márami šel. Počálo jse naň o to nastupovati, ale to potom zmizelo. Byla dcera nebožtíka Jana, příjmím Zdravého, od Kubků, již byl on, Samuel Kavka, vdovu pozůstalou po Václavovi Vocelovském, proběři horním, k manželství pojal.

Umřel Martin Mareš, řemesla ševcovského, stáří věku svého let 90.

V sobotu po památce sv. Jakuba apoštola v noci hrom zapálil dvuor Dobiáše Třísky v předměstí kolmar.ském; shořel ten dvuor i s obilím vnově sklizeným.

V pondělí 20. dne měsíce Augusti, srpna, v městě Kolíně nad Labem o jarmarce někteří mladí lidé pobídlí jse všetečně k plavení po řece Labi, a jmaje plavce neumělého, lodí jse s nimi zvrátila a dva jse z nich utopili, totiž Jakub, mládenec řemesla kožišnického, a N. dcera nebožtíka Jana Jedličky, obé od Hory Kutny; jiným sotva spomoženo. Těch dvě mrtvých do Hory Kutny přivezeno a u kostela Námětského pohřbeni. Při všeiečnosti bývá rádo hostem neštěstí.

V outerej po památce sv. Bartoloměje apoštola 27. dne měsíce Augusti, srpna, pan Štefan, syn pana Jindřicha Mírka z Solopisk, pojal k manželství pannu Kateřinu, dceru nebožtíka pana Joachyma Kalenice na Zručech, a tam svadební jich veselí vykonáno. I

V Praze umřel Konrád Škréta z Závořic, byv při komoře české puchalterem; na dary nesytý.

Měsíce Septembris, září, v outerej po památce sv. Matouše apoštola 24/9 Matyáš Jílovský, ten čas perkmistr horní při Horách Kutnách, vstoupil v stav manželský se pannou Mandalenou, sirotkem, dcerou nebožtíka pana Matyáše Freisichselbsta, jinak Stejška, na týchž Horách Kutnách s paní N. Mírkovnou z Solopisk, manželkou téhož pana Matyáše Freisichselbsta, splozenou; oddavky a svadba jich ve vsi Poličanech ve dvoře téhož pana Matyáše Jílovského vykonána.

Zemřeli v Praze: pan Jan Bunson, Samuel Nejepinský, jinak Horáček z Ledče, a brzo po něm paní Alina, manželka jeho, rozená Lukavecká z Lukavce, dcera pana Tristrama Lukaveckého. A v kraji Kouřimském na Křenicích: Pan Daniel Skalský z Dubu. V kraji Čáslavském na Hostovlicích: paní Lukrecia, rozená Benedka z Nečtin, pozůstalá vdova po panu Heřmanovi Bohdaneckém z Hodkova, hojná v letech, a v Bračicích pohřbena. V Praze: pan Jiřík Švik z Lukonos. Na Klucích v kraji Čáslavském: paní Kateřina, rozená Střelka z Rokyc, manželka pana Lukaveckého z Lukavce, etc. Jan, syn Eliáše Knoura, kožišníka na Horách Kutnách, pojal k manželství N. Kateřinu, vdovu z Kouřima.

V Praze zemřeli mezi jinými: Jiljí Perger, jsa primasem novoměstským; Pavel Šindl, Vít Dentulín, prokurátorové rozepří soudných.

Měsíce Novembris, listopadu, umřel na Slušicích pan Adam Bohdanecký z Hodkova, syn nebožtíka pana Heř, mana Bohdaneckého, zůstav v dluzích zamáchaný.

V kraji Kouřimském umřel pxn Pavel Malovec na Voděradech.

Primoří to přece trvalo; na Horách Kutnách po 5, 6, 7 osobách mrtvých těl pohřbovali za jeden den. Mezi jinými umřel také Matyáš Paulsbertel, rodilý z města Jihlavy v markrabství Moravském, doctor medicus, jenž jiné platně hojil, Sebe zhojiti nemohl, právě, že sebe pro jiné obmeškal. I Byl nakulhavý na obě nohy, na obě strany, a tu se na Horách Kutnách osadil, pojav k manželství Alžbětu, dceru nebožtíka kněze Jakuba Melisea, děkana tu na Horách Kutnách, a nesvorně s sebou zacházeli. U kostela sv. Barbory pohřben.

Víceji zemřeli na Horách Kutnách: Dorotka, dcera Eliáše Knoura, kožišníka, na obě strany kulhavá, Kateřina Chlubnová, vdova, N. manželka Paule, kotláře z dolejšího města, Václav Štětka Štětkovský, v sobotu v noci na neděli Gaudete, 15. dne měsíce Decembris, prasince, jsa starším šepmistrem; Eliáš Knour Javornický, kožišník, jmaje k manželství Justinu, dceru nebožtíka Jana Šetelky, proběře horního tu na Horách Kutnách, Jeronym starý Karlovský od Budských, jenž jse psal z Lochonic, hojný v letech, jmaje k manželství paní Alžbětu Budskou z. Bud.

Samuel, syn Jiříka Šrámka, jinak Růžičky, suken krojiče z Hory Kutny, dostav jse do města Čáslavě, tam umřel, jmaje k manželství Lidmilu, dceru Matěje Kalousa, pekaře na týchž Horách Kutnách; Anna Moravcová, vdova. Z okolních: na Suchdole paní Rejna Řísnická z Křečovic, vdova po panu Mikulášovi Řísnickém ve vsi Mezholezích, pan Petr Dobřenský z Dobřenic, urostlý člověk, nikdá jse neženivše; jemuž přezděli "sladký Petr" od toho; že rád sladké věci jídal. V Zbraslavicích v kostele pohřben.

V Heřmanově Městci umřel pan Ladislav Berka, jenž byl z markrabství Moravského poustoupil před nebezpečenstvím, jsa v nenávisti některým v témž markrabství.

Léta 1614

V outerý po památce Tří králů pan Jan, syn pana Jana Chuchelského z Nestajova, pojal k manželství paní Marianu Houskovou, vdovu, rozenou Štampašku, obývající na Horách Kutnách.

Umřel Matěj Vsetečka, koželuoh v předměstí páchovském.

Ve středu památky Trium regum oddali jse k manželství kněz Adam přespolní s Dorotou Pavlíčkovou, vdovou. Umřela Lidmila, pozůstalá vdova po nebožtíkovi Pavlovi Kambalkovi, mincíři v předměstí čechovském.

Paní Kateřina, rozená Báderská z Oujezda, manželka pana Jana Naksery v městě Kolíně nad Labem, kteráž předešle jměla k manželství Hendrycha Kutovce, umřela ve mlejně svém u města Kouřima a v Střebovli pohřbena jest.

Na Horách Kutnách umřela Káča Rejnyška, jinak Štercová, vdova; a v městě Kolíně Anna, stará forštka, od pádu ze schoduov, jsa opilá.

Paní Dorota, dcera pana Adama Slavaty etc., manželka pana Albrechta Leskovce etc., přijevše tu ku panu otci svému na Hory Kutny nemocná, umřela a v chrámě Barborském pohřbena jest.

Jan, syn nebožtíka Daniela Pražáka na Jindicích, pojal k manželství pannu Annu, rozenou Dráčovskou z Dráchova. Actum ve vsi Dolanech, nedaleko Hor Kuten.

Na Horách Kutnách Jan Šoltys Slánský zsožen z ouřednictví mince a vložen ten ouřad na Augustina Šmilaura Jihlavského.

Pan Zikmund Kord Dobřenský z Dobřenic umřel ve vsi Kobylnicích, po němž vdova pozůstala paní Johanka, rozená Hornatecká z Dobročovic, bez dětí; na Dobřenice do kraje Hradeckého ku pohřebu dovezen.

Matyáš Jílovský propuštěn z ouřadu pergministrství horního.

V městě Kolíně nad Labem umřel Jan Dobešovský z Malejovic, dav jse předtím oddati s N., kuchařkou svou, s níž dorostlé děti jměl. A na Horách Kutnách umřel Fridrich řečený Haker, rodilý z Armaberku, jenž jse byl před léty tu na Hory Kutny dostal a při službách horních zůstával, dvakráte jse oženivše; pozůstaviv v vdovství Judity, manželky své, již byl vdovu po panu Alexandrovi Elšicovi pojal.

Ve čtvrtek po neděli velikonoční Lukeš sládek, jsa náramně napitý vínem páleným, umřel tak opilý v domě Káči Chrapačky, vdovy, tu když pil a řádoval; tak k smrti pospíchaje, o život jse připravil.

Umřel N. Kába, havěř.

Pan Petr Lukavecký na Klucích, jsa vdovec, pojal k manželství paní Johanku, rozenou Dobřenskou z Dobřenic, pozůstalou vdovu po panu Zikmundovi Haugvicovi.

Měsíce Aprilis, dubna, vyhořaly Korotice, sídlo pana Petra Lukáše Rašina z Rysnburka.

V outerý po neděli Cantate vstoupili v stav manželský: Jakub, syn Jana Rozy, s Dorotou, dcerou Jana Letíka, prokurátora, řečníka na Horách Kutnách.

Pátého dne měsíce máje umřela na Horách Kutnách paní Mandalena, rozená Radkovcovna, manželka Jaroslava Hrabaně z Přerubenic.

Vstoupili v stav manželský Jiřík, syn nebožtíka Jana Sošky od Hrůzů, s Lidmilou, dcerou Joachyma Šprlinka, v outerej 3. dne měsíce Junii, června.

Téhož měsíce umřela na Pečkách, nedaleko Hor Kuten, paní Kateřina rozená z Říčan, manželka pana Pavla Hrabaně, jenž před ním jměla pana Hendrycha Hrabani, strejce jeho, již byl také vdovu pojal.

Předtím oddáni k manželství: kněz Blazius, příjmím Borovský, vdovec jsa, s Alžbětou, pozůstalou vdovou po Matyášovi Paulsbertlovi Jihlavském, doctoru medicinae na Horách Kutnách.

Umřel Bartoloměj Štěrba od Pokšíků, po němž vdova zůstala Dorota, dcera Václava France od Vyzinů.

V městě Kolíně nad Labem umřela paní Dorota Plakvicová, vdova, rozená Báderská z Oujezda.

Předtím, též roku tohoto, v neděli po památce Nanebevstoupení Krista Pána, pan Tomáš z Proseče a na Jirnách vstoupil v stav manželský se paní Marketou, rozenou Skalskou z Duba, vdovou po panu Adamovi Bohdaneckém z Hodkova pozůstalou. Actum na Horách Kutnách.

Umřela Mariana Poláková, truhlářka, vdova.

Umřel na Zhoří v kraji Čáslavském pan Matěj Salava z Lípy, nikdá jse neoženivše.

V outerej den památky sv. Jana Křtitele dosazen jest na opatství Sedleckého kláštera Bartholomeus Pica Straka, rodilý z města Hradce Jindřichova, mladý člověk, skrze visitátora Georgia Urata, opata zbraslavského, v přítomnosti Michala Cuculusa, jenž byv opatem téhož kláštera Sedleckého, učiněn jest opatem velehradským v Moravě.

Měsíce Julii, července, umřel Jan Krumplář hluchý.

V outerej po památce s. Petri et Pauli apostolorum vstoupili v stav manželský: Melichar Collidius, mistr školy vysokostelské, s Kateřinou, pozůstalou vdovou po Václavovi Štětkovi Štětkovském.

V neděli 6. Julii umřela Lidmila, manželka Dobiáše Třísky.

Jiřík Hrdík, rodilý v městě Jičíně, jsa konšelem spoluradním městským na Horách Kutnách a drže ouřad staršího šepmistrství, umřel v domě svém na trhu Rybném v tu středu po památce Rozeslání apoštolů, 16. dne měsíce Julii, července, zanechav po sobě v vdovství Mandaleny, dcery nebožtíka Tomáše Klabala, konváře.

Jakýsi mladý selský člověk, jménem Tomáš, jsa vzat do vězení pro své zlé činy a k outrpnému právu dán, přiznal jse také k cizoložství, v čemž jse dotejkalo Anny, manželky Jana Labušky, suken kroječe; pročež na sebe těžké nastupování a nepěkné slovo jměla. A ten lotras ortelován a mečem s'at jest tu při právě Horách Kuten v pátek po památce Rozeslání apoštolů, 18. dne měsíce Julii.

V pondělí po též památce Rozeslání ap., 21. Julii, vstoupili v stav manželský pan Jan Diviš, syn nebožtíka pana Václava Březského z Ploskovic a na Bohdanči, se pannou Johankou, dcerou nebožtíka pana Bernarta Materny z Květnice na Přítoce, splozenou se paní Annou z Malovic. Actum na Horách Kutnách.

A nazejtří v outerej Karel, syn nebožtíka pana Jiříka mladšího z Řásné, pojal k manželství pannu Kristinu, dceru nebožtíka kněze Mikuláše.

Potom ve středu 23. Julii nejvyšší mincemejstr pan Vilém z Vřesovic obnovil a sadil na rathauze šepmistry a konšely městské; a učiněn prvním Jan Šoltys Slánský a rychtářem městským učiněn Adam Strakonický, jinak Jelínek, krejčí.

Mense Augusti, srpna, umřela Alžběta z Radvánova, pozůstalá vdova po Matesovi Loškém, konváři od Kotků, již byl vdovu pojal.

Též umřel Pavel Duda, pošetilý, syn nebožtíka Stilfryda Doubravy, krejčího.

Mandě, děveče, šenkéřce od Bakalářů, domu hostinského, kázali vyšoustnouti pardus u planěře pro smilství, kteréž na sebe sama pravila, ch. tice Matouše, hausknechta téhož domu, muže jmíti k manželství; ale nemohlo jí to postačiti, nýbrž místo manžela pardusu dostala pro své vlastní.

Zemřely na Horách Kutných: Dorota Vančurka, mlynářka z Hlouček, Anna Vodvářková, šenkářka, Barbora Lukšová, manželka Melichara Lejčka, zámečnicka; brzo po ní tejj manžel její.

Když tak od dávných časov Hory Kutny žádných oužitkuov pavováním horním a nákladním Jeho Milosti císařské nevynášely a žádní užitkové přivozováni Jeho Milosti nebyli, učiněno a odesláno jest od Jeho Milost císařské v království Českém místodržících a rad Jeho Mflosti poručení, oznámení a nařízení, jménem Jeho Milosti a to vuobec na Vlaském dvoře vyhlášeno, že Jeho Milost císařská hory kaňkovské upouštěti ráčí a na ně dáleji nakládati neráčí.

Umřel Šimon Pampa, syn nebožtíka Jana Pampy, havěře; jenž byl nemálo pavováním hor v dole řečeném Štěstí na cougu kuklickém nabyt, ale tejj syn jeho toho potom brzo odbyl.

Víceji zemřeli: Adam Štětka, pekař, Jan Kruliš, zeť Jana Žabky, řezníka, Tomáš Šprlink, Lidmila Bzinková, vdova, etc., vše na Horách Kutných.

V Praze vstoupili v stav manželský: Karel Přebozský z Zásmuk se pannou Alžbětou, rozenou Horňateckou z Dobročovic.

V outerý ante festum s. Barbarae v advent Jan, mydlář z dolejšího města, příjmím Veška, pojal k manželství, jsa vdovcem, pannu Dorotu, dceru pana Václava Sixta Čáslavského, ten čas Jeho Milosti císařské rychtáře na Horách Kutných. Předce jse ženili a vdávali, nic na mor nedbajíce.

Vše v tu ránu boží morovou zemřeli na Horách Kutných Jindřich Tříška, pekař, panna Dorota Kozlovic, paní Eliška, rozená Střelka z Rokyc, pozůstalá vdova po nebožtíku panu Joachymovi Kalenicovi na Zručech, Jakub Skřivan; Dorota Krumplářka, pozůstalá vdova po Janovi Krumplářovi hluchém, etc.

Pan Mikuláš Skalský z Dubu pojal k manželství, jsa vdovcem, pannu Lidmilu, rozenou Ježovskou.

Léta 1615

Panna Kateřina, dcera nebožtíka pana Zikmunda Freisichselbsta, jinak Stejška, dopustila jse kratochvíle a dostavše dětátka žalovala na jakéhosi žáka školního tu na Horách Kutnách, a obvinivše jej v konsistoři pražské, jest mu přisouzena k manželství a s ní jse oddati musel. Alleluja!

Vstoupili v stav manželský pan Hertvik Skalský z Dubu se pannou Kateřinou, rozenou Salavkou z Lípy, což v Praze vykonáno.

Zemřeli: Juliana šenkérka, Němkyně, vdova po Šimonovi Herešovi, šenkéři, pozůstalá; a Jan Hlavsa u mlejna hotmilského při Páchu.

V sobotu 24. dne měsíce Januarii, ledna, zamordován jest zrádně Jan, příjmím Kučera, v domě svém v předměstí kolmarském při městě Horách Kutnách, jsa rychtářem v témž předměstí; a peníze jeha pobrány jsou. Manželka jeho, přišedše domů z města z trhu, tak jej zamordovaného, an hlavu měl rozvrácenou, v světnici nalezla; jak a kdo ten hrózný nešlechtný skutek spáchal, vyjeveno není.

V předměstí čechovském umřel David, syn nebožtíka Floriana Farinesta, jenž šafářem mince bejval.

Těž umřel Martin Hranický od Bakalářů, domu hostinského, manžel Sabiny, hospodyně téhož domu, k níž jse byl vdově, po Janovi Rotlebovi pozůstalé, tu přiženil pro statek; a chtěje babu přečkati, sám prve umřel.

Ve mlejně dolejším, pode dvorem řečeným Hranice, když mlynáře hospodáře doma nebylo, tovaryš mlynářský v témž mlejně zamordoval hospodyně, mlynářku téhož mlejna, a pobrav peníze, dal jse přeč; ale potom vyzvěděn a jat jest a ku právu do města Hory Kutny dodán, zmučen, na rynek vyvezen, kleštěmi trhán, na místo popravní vyveden a do kola vpleten jest. Děvka, jenž byla u té mlynářky sloužila a na Kaňk jse od ní dala, také vzata a u praněře mrskána a cejchována, protože od téhož zločince, když ucházel a na Kaňku jse zastavil, něco

těch peněz pobraných od něho přijala a to zatajila a s ním, jakž na trápení vyznal, zle živa byla. Zle na tom světě!

Zemřeli na Kaňku: kněz Daniel, farář na témž Kaňku, mladý člověk; a na Horách Kutných Jan, vlastní bratr jeho; byli synové nebožtíka kněze Petra, faráře námět- ského; též Dorota, dcera Jindřicha Labušky na Tarmarce.

V outerej po neděli řečené Devětník v masopust pan Mikuláš Puchart Voděradský z Voděrad pojál k manželství pannu Annu, dceru pana Zikmunda mladšího Materny z Květnice na Třebečicích. Actum v domě Mejšnařovském na Horách Kutných.

Zemřeli: Anna, manželka Jana Žabky, řezníka, Jan Straka, řemesla ševcovského, dav jse do špitála v starosti své a nedostatku; Jan Boleslavský, jinak Račický, kožišník; byvše prve sousedé, v nouzi vešli.

Vstoupili v stav manželský: Matouš Podstatek, jsa vdovcem, se paní Kateřinou Dalčickou, pozůstalou vdovou po Ondřejovi Šternovi v Houškách. Actum v neděli masopustní Esto mihi.

Vše na Horách Kutných zemřeli: N. manželka Jiříka Fuldy, Jakub Roza, Jan Charamza, lazebník.

Umřela Dorota, manželka Jana Khyvice.

A ve čtvrtek po neděli masopustní Esto mihi umřel jest v předměstí čechovském v domě svém za branou Kouřimskou pan Jan Vopršal ze Zher, byv stáří věku svého 64 léta, a pohřben jest u chrámu sv. Barbory tu na Horách Kutných, pozůstaviv po sobě v vdovství manželky své paní Mandaleny, rozené z Bítova, dcery pana Jakuba z Bítova v Hořanech.

Ve středu po neděli postní Reminiscere N., písař pana Adama Materny, zabil Hansa, služebníka pana Mikuláše Pucharta, pobídše jse k bitvě za branou Kouřimskou.

Ve středu postní po neděli postní Laetare u Bakalářů, v domě hostinském, vsadili na kuoň Karla pacholátka, syna nebožtíka Václava Rotleba; a když na něm jel, kuň ten jse splašiv, to pacholátka usmejkal až do smrti.

Umřela Marie, manželka Matěje Trojana, jenž jse byl tu s ní na Horách Kutných osadil.

Též umřel Mikuláš, řečený příjmím Horníček, váčkář, smyslu nezdravého a pošetilý, jenž o víře křesťanské nic nesmejšlel a nedržel a rouhavě mluvíval; což mu jako bláznů pomíjeno bylo.

Jeho Milost císařská Matyáš, český, uherský etc. král, i se paní manželkou svou Annou, jedá z Rakous do království Českého, jsou pod Kaňkem na silnici od nejvyššího mincmejsra pana Viléma z Vřesovic a Horníkuov vítáni a suplikací s darem od stříbra přístrojeným Jeho Milosti císařské podána a prošeno, aby těm horám k spuštění jse schylujícím, spomoženo bylo.

Zemřeli: Keruše, kuchařka, 21. Junii a Václav, uzdař, nazejtří; a v pátek na sobotu po památce Rozeslání ap. umřel pan Jeronym Labuška, suken krojič na Tarmarce, mincíř.

Pan Václav Chotouchovský prodal statek svooj, zámek Žleby, s příslušenstvím k témuž zámku náležitým, v kraji Čáslavském ležící, panu Heřmanovi Černínovi za šedesáte tisíc kop gr. českých, a davše jse do města Hory Kutny, tu na Hrádku nad Páchem, jež koupil, se osadil a obýval.

Mense Augusti, srpna, v městě Čáslavi umřel Johannes Palladius, písař radní městský, po němž vdova pozůstala Anna, dcera Eliáše Knaura od Hory Kutny.

Umřela Mandalena, pozůstalá vdova po Jiříkovi Hrdíkovi na Rybném trhu na Horách Kutnách; byla dcera nebožtíka Tomáše Klabala, konváře.

Též zemřeli měsíce Septembris, září, v městě Kolíně: Pavel, příjmím Černý, jinak Hlinský, manžel Anny, dcery Joachyma Šprlinka od Hory Kutny, jenž jse tam byli z Hory Kutny dali a osadili; a na Horách Kutnách Anna, manželka Joba Nejbaura.

V sobotu po památce Narození blahoslavené Panny Marie shořal duom Kavkovský v předměstí čechovském.

Umřela Eva, manželka Jana Špisa, ve čtvrtek 17. dne měsíce září, Septembris, den památky sv. Lidmily; byla rodem z města Kolína, jmaje předešle dva manžely: Jeremiáše Šentygara, apatekáře, po něm Tomáše Herolta tu na Horách Kutnách.

Ve Vesci, v kraji Čáslavském, umřela paní Anna, manželka pana Kryštofa Častolara Dlouhoveského; byla rodu Loubských po meči. A na Horách Kutnách Melichar Geller, jirchář, Němec, v dolejších městě.

Víceji v městě Kolíně: Mikuláš Peicerinus, řečený po první manželce své Lošanecký; a na Horách Kutnách Dorota, manželka Andreasa Hubeusa, písaře radního pánuov šepmistrův.

Těž Jiřík Starý od pánuov Klusákuov, Kateřina Kalinka, manželka Bartoloměje Svobody, jenž v vlnách kupčil; jměla předešle dva manžely: Jana Kalinu, soukeníka, po něm Václava Jelínka, téhož řemesla, žádných dětí nemající.

V neděli v noci na pondělí, den památky sv. Lukáše, 18. dne měsíce října, jeden mladý člověk řemesla koželužského, Eliáš jménem, dostav jse pro šarvátku do vězení a jsa v té šarvátce stlučen a zeprán, umřel hned v témž vězení; jiní, jenž v té šarvátce byli, jsou týmž vězením ujištěni.

Potom ve čtvrtek nejprve příšlý, v noci na pátek, pan Jan Chuchelský, jmaje nevoli v domě hostinském, řečeném u Bakalářů, zabil Jiříka, trubače polního, přespolního Němce, Pommera, jenž přísluhoval panu Hertvikovi Skalskému.

Umřel na Horách Kutnách 17. dne měsíce Novembris, listopadu, pan Augustin Šmilaur, rodem z města Jihlavy, jsa ouředníkem mince tu na Horách Kutnách. Zůstala po něm vdova paní Judith Pulcerin, odtadž z Jihlavy, manželka jeho. Jměl prve k manželství Marianu, pozůstalou vdovu po Jakobovi Holém od Hutníčků, dceru Jana Pecha z Kouřima, při niž jse tu na Horách Kutnách osadil; jenž předešle k manželství jměla Pavla Hraběšinského, také vdovce, písaře radního p. šepmistrův.

Téhož měsíce Novembris dne 24. v outerý před památkou sv. Panny Kateřiny vstoupili v stav manželský mistr školní N. Cyrus s Dorotou, vdovou, pozůstalou po Bartolomějovi Štěrbovi u Pokšichů.

Zemřeli na Horách Kutnách: Kristiana Drštkářka, baba asi devadesátiletá; Zuzana, vdova pozůstalá po Martinovi Kochanovi, prokurátoru (byla dcera nebožtíka Jana Veverina na Rybném trhu); Matěj, starý kuchař dvorský, a Václav Petřek, starý havěř.

Těž zemřeli: Kateřina Bukáčovic, manželka N. mlynáře, jenž předešle jměla k manželství Jiříka mladšího z Řásné; Sabina od Bakalářů, pozůstalá vdova po Martinovi Hranickém, kteráž před ním jměla k manželství Jana Rotleba, truhláře, mincíře; Matěj Trojan od Šadů, nedávno ovdovělý atd.

(1616-1620)

Léta 1616

Umřel na Horách Kutnách pan Adam z Říčan, manžel Marty Barbory, dcery nebožtíka Jeronyma Karlovského od Budských.

N. Janský ve vsi Horušicích zastřelil nešlechtně pojednou, jedním vystřelením z ručnice, N., vlastní matku manželky své, a N. Zemánka, myslivce, v svádě; pročež těžkost a dlouhotrvající vězení (jsa podán ku právu do Hory Kutny) jměl.

V masopust Václav Holoubků, jsa mistrem školním na Horách Kutnách, oženil jse v městě Kolíně nad Labem, pojav k manželství Marianu, dceru Pejrovu z domu hostinského, a tam jse osadil.

Umřel Matouš Čáp, starý posel.

Dva mladí tovaryši řezničtí, Jan a Karel, přespolní, byvše na Horách Kutnách, ukradli Janovi Žabkovi, řezníku, sousedu, nemálo peněz a odšedše hejřili nato v městě Hranicích na Moravě; i vešli tam v podezření a dáni do vězení. O čemž zvědév tejjž Jan Žabka, tam jse za nimi vypravil, a vyzdvihše je odtad, dopravil je do Hory Kutny a jsou k útrpnému právu dáni, a přiznavše jse k té krádeži, jsou ortelováni a zvěšeni, v pátek před poslední nedělí masopustní. Neveselý masopust jměli!

V domě velkém vnově vystaveném v předměstí čechovském na Trávníku proti kostelu sv. Barbory umřel jest pan Adam Slavata z Chlumu a z Košmberka, pán věku svého stáří okolo let 70. A tu na Horách Kutnách obejval. Zanechal po sobě v vdovství paní Sibyly, rozené hrabinky z Mansfeldu, manželky své. Skonání života jeho v sobotu po památce sv. Matěje apoštola Páně v hodinu nešporní 27. dne měsíce Marci, března, po neděli postní, řečené

Smrtelná. Jest v chrámě sv. Panny Barbory v kaple za velkým oltářem (kdež sobě byl zvolil) pohřben.

Ves Veletov za Labem řekou, náležející k obci Hor Kuten, k záduší špitálskému, v ten čtvrtek na noc před nedělí Květnou, Palmarum, 24. dne měsíce Marcii, března, vyhořala i s kostelem a několik lidí tím ohněm usmrceno a zahynulo.

Zemřeli také těch časů: Matěj Macek, řezník, Anna, manželka Jakuba Marše, Lidmila, dcera Maruše Náchodské, vdovy, při Páchu, v předměstí páchovském; Jiřík Trojan, havěř letitý, vše na Horách Kutnách etc.

Vašek, jinak Daněk, landkočí z Hory Kutny, veza přes pole Dorotu Vackovou, z předměstí kolmarského sousedu, s Kateřinou dcerou její a pacholetem, stopili jse všickni čtyři i s koňmi kočovskými v řece u Kácova. Ten kočí opovázlivě řeku (an voda velká byla) přejeti chtěl a tak je i sebe o životy připravil.

Zemřeli: Dorota, stará zámečnice, Lukšova vdova, Anna, manželka Ondřeje Michalova, řezníka na Horách Kutnách; též Petr z undrláku, o kterémž praveno, že byl stár dvě kopy let.

V outerý po neděli Provodní vstoupili v stav manželský: Andreas Hubeus, písař radní pánuov šepmistruov, vdovcem jsa, s Annou, dcerou nebožtíka Martina Kochana, prokurátora.

Valentinus Šembek, rozený Prušák, předešlý opat kláštera Sedleckého, potom Zlaté Koruny, jmaje na sebe těžké pro svá přečinění od vrchnosti své duchovní nastupování, nedostal jim a pobrav, což mohl, i Mandičku svou, dceru Mikuláše Koryntského, tejně s ním oddávanou, ujel z Čech do Moravy, ten tam.

Konšelé města Hory Kutny obnovení jsou na rathauze v pondělí, den památky sv. Marka evangelisty Páně, 25. dne měsíce aprilis, dubna, skrze pana Viléma z Vřesovic, nejvyššího mincmejstra, a rychtářem jich učiněn Jan Němčický, řezník v České ulici.

Při obnovení tomto a sazení konšeluov Radslav Hlavsa z Liboslavě, jsa také jedním konšelem zvolen, toho k sobě přijíti jse spečoval, zastíraje jse stavem rytířským; o čež i do Prahy jse vypravil, aby v to potahován nebyl, však nemoha toho obdržeti, svolil.

U outerej po památce sv. Filipa a Jakuba apoštolích Páně, 3. dne měsíce máje, pan Voldřich Byšický z Byšic a na Kralovicích, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Dorotu, dceru pana Jindřicha Mírka z Solopisk.

Ve čtvrtek po též památce ve vsi Bylanech pana Adama Materny vyhořaly čtyry dvory ohněm domácím.

Téhož měsíce máje na Horkách, tři míle od Hory Kutny; umřel pan Věněk Malovec z Malovic a do Zruče dovezen, jsa tam v kostele zámeckém pohřben, zanechav v vdovství manželky své, paní Anny Třídvorské z Votína, bez dětí.

A ve vsi Křečovicích umřel pan Voldřich Vostrovce; zanechav v vdovství manželky své, paní Anny, rozené Hrabaňky z Přerubenic, dcery pana Pavla Hrabaně na Pečkách, již byl vdovu pojal.

Na Horách Kutnách v předměstí hloušeckém umřel Matouš, příjmím řečený Poustatek, manžel Kateřiny Dalčické z Vostrova.

Téhož měsíce června pan Albrecht Bavor Kalenice z Kalenic na Zručech pojal k manželství paní Annu Marii, vdovu v městě Jihlavi, a na Zručech mu přivezena.

Johannes Roza, sused na Horách Kutnách, manžel Anny Bzenecké, zasteskše sobě něco, odešel z města a kolikýsi den nalezen jest mrtvý v rybníce nedaleko Nových Dvorů páně z Žerotína. Actum měsíce června.

Měsíce Julii, července, na Hrádku nad Paďousy, v kraji Kouřimském, umřela paní Johanka, rozená Dobřenská z Dobřenic, manželka pana Jana Kryštofa Myšky ze Žlunic.

Samuel, syn nebožtíka Mikuláše, trubače od Hory Kutny, zastřelen nešlechtně z ručnice, při svadebním veselí Jiříka mladého Kochana od Hory Kutny v Plaňanech.

V outerej 19. dne měsíce Julii, července, vyhořalo půl vsi Hlízova pod Kaňkem. Děvče jakési, vaříc lusky, zapálilo.

Mikuláš, šenkář, sused na Horách Kutnách od Holejch, jmaje velkou vyrostlou bouli za krkem, kteréž mu přibejvalo, dal to řezati; a tak sobě bolest učiniv, umřel.

V pondělí den památky sv. Jakuba apoštola Blažej Maštalěj, jsa v domě šenkovním Petra Capona, vypobízal k bitvě Václava, služebníka páně Voldřicha Holického z Šternberka, a jest od téhož Václava zabit; tak sobě smrt vypobízal.

Vyhořely dva dvory kutliřovské v kraji Kouřimském, poddaným obce městské Hor Kuten.

V neděli po památce sv. Anny umřela Estera, manželka kněze Václava Štefana Teplického, děkana na Horách Kutnách.

A nazejtří v pondělí, prvního dne měsíce Augusti, srpna, umřel Pavel Ledský, jinak Vodranecký; po něm vdovou zůstala Lidmila, manželka jeho, dcera nebožtíka Tomáše Klabala, konváře, již byl týž Pavel vdovu po Eliášovi Kneblovi, proběři horním, Němci, pojal a tu jse na Horách Kutnách osadil.

Jan Zachů od Mečířů uloudil kradmo k manželství sobě Máru, dceru Dobiáše ve vsi Hořanech.

Ve čtvrtek 4. dne měsíce Augusti, srpna, umřel Ondřej Michalů na Horách Kutnách, jsa vdovec.

Těž umřel Jan Hošek, natřestěný, syn nebožtíka Jakuba Hoška, bakaláře.

Umřela na Horách Kutnách pani Kateřina, manželka pana Jana Voldřicha Klusáka z Kostelce, rozená Benedka z Nečtin, a v kostele Barborském jest pohřbena.

V kraji Čáslavském, na Hostačově, umřel pan Jan Chotouchovský z Nebovid a pohřben v Starkoči.

Albrecht, syn pana Tristrama Lukaveckého z Lukavce, pojal k manželství paní Martu Barboru, dceru nebožtíka pana Jeronyma Karlovského z Lochonic od Budských, zůstala vdovu po panu Adamovi z Říčán.

V městě Brodě Českém umřel mistr Melichar Daník, jsa prvním konšelem v témž městě, zanechav v vdovství Doroty, manželky své, dcery nebožtíka Jindřicha Šada na Horách Kutnách.

Těch také časuov Jan Pražák, syn Daniele Pražáka z Prahy a na Jindicích, odjevše někam přeč, zase jse k manželce své N., rozené Drachovské z Drachova, nenavrátil; nepovědomo, kam jse poděl.

V středu po památce sv. Bartoloměje umřel v domě hostinském u Bakalářů Karel Werdeman, člověk přespólní, Němec, jsa šlakem poražen, a v klášteře Sedleckém pohřben.

Pan Zikmund mladší Materna z Květnice umřel na Třebečicích, sídle svém nedaleko Hory Kutny, a v klášteře Sedleckém jest pohřben, nebo, byv prve religionu evanjelitského, k náboženství římskému přistoupil. Nad hrobem praporec malovaný pohřební, též rundel, štít jeho, šturmmaub s peřím, rapír a vostruhy, vše pozlacené, jest zavěšeno.

Eva, manželka Šimona Příbramského od Kola, odjevše z Hory Kutny do Moravy navštěvovati dcery své, tam umřela.

V pátek 7. dne měsíce Octobris, října, v kraji Kouřimském v Chocemicích umřela jest paní Apollona, vdova po nebožtíku panu Bohuslavovi Hornateckém z Dobročovic, rozená Mracká, zanechavše po sobě pěti synuov a pěti dcer svých, vše dorostlých, s týmž panem Bohuslavem, manželem svým, splozených. V Žabonosích pohřbena.

Těž umřela paní Veronika, rozená Berkovna, manželka pana Herolta Václava Libštejnského z Kolovrat na Janovičkách.

Na Horách Kutnách zemřeli: Cyprián Trnka, krejčí, a paní Kateřina, manželka pana Davida Lorencdorfa z Lorenberku, nedávno jse do Hory Kutny z Českého Šternberka dostavše, život svoj tu sedmého dne měsíce Novembris, listopadu, dokonala a u chrámu sv. Barbory pohřbena jest; byla rozená Dejmkovna z Těptína.

Téhož měsíce Novembris na Chlumě v kraji Čáslavském u pana Petra Salavy umřel Jiřík Bračický z Chořov, nikda jse neženivše; jmenován byl vůbec Kunštat Král. Do vsi Svatého Jakuba na páně z Žerotína grunty přivezen a pohřben.

Vše toho měsíce Novembris zemřeli na Horách Kutnách Jan, příjmím Hlas, mincíř, a Anna, sestra Doroty, mlynářky novomlejské, nebožky.

A v outerej po památce Obětování blahoslavené Panny Marie oženil jse kněz Václav Štefanus Teplický, děkan na Horách Kutných, jsa vdovcem, juž šedivý, pojav k manželství Dorotu, vdovu z města Čáslavě, jenž prve dva kněze k manželství jměla.

Vyhořal Tejnec nad Labem řekou.

Před památkou sv. Ondřeje apoštola před30/11 umřel Jindřich Kunětický, hodinář v České ulici.

Pan Otto, purkrabě z Donína, pojal k manželství pannu Kateřinu, dceru nebožtíka pana Bohuslava Voděradského na Suchdole; svadební veselí v Praze vykonáno.

Hory kaňkovské jsou od Jeho Milosti císařské upuštěny, avšak čtyry doly horní na témž Kaňku obec města Hory Kutny k pavování ujíti museli a také na pořádky cechovní a domy šosovní k nakládání na též doly (vemte kde vemte) jsou rozlosovány k dávání cupusuov téhodne každého.

V advent vstoupili v stav manželský: Jakub Mareš, vdovec, s Dorotou, dcerou Jana Žabky, řezníka, vdovou; a Šimon Příbramský od Kola, vdovec, s Marianou, vdovou u Holejch. Mnozí na tom zhoršení jměli, že jse to dálo v advent, ale kněz Václav, děkan horský, to schvaloval pravě, že to není škodné, ani Bohem a Písmymy svatými zapovědíno, ale věc svobodná a Pánem Bohem nařízená.

Zemřeli v kraji Čáslavském: Na Chlumě pan Petr Salava z Lípy, zanechav manželky své v vdovství, paní Zuzany z Šaratic; a pan Karel Háša z Oujezda u pana Střely na Křivsoudově; a pan Jan Hradecký v městě Kolíně nad Labem. Též pan Jan Starý Slavíkovec v kraji Kouřimském.

Léta 1617

V pátek po památce Trium regum Petr Netolický, ouředník z Žehušic, přijev nemocný do Hory Kutny na léky, ale nezhojiv jse, umřel a vzat k pohřbu na Žehušice.

Paní Kateřina, rozená Kamejtská z Elstiboře, manželka pana Mikuláše Hornateckého z Dobročovic, jsa nemocná do Hory Kutny přivezena, tu umřela v domě Krbcovském v ochtáb památky Tří králuov a v kostele sv. Panny Barbory jest pohřbena.

Těž umřela na Horách Kutných Lidmila, pozůstalá vdova po Pavlovi Ledském, jinak Vodraneckém, ve středu v noci na čtvrtek, 18, dne měsíce ledna. Víceji: Jan Kuchynka, Anna, manželka Fejta mečíře, Němce, Václav, syn Jiříka Růžičky, jinak Šrámka, na Tarmarce, Jan Zrucký, hospodář od Vorlů, domu hostinského. V Praze: pan Karel Mazanec z Frymburku, jenž na Mimoni, potom na Čestíně Kosteletě obejval. V Kolíně městě nad Labem pan Jan Straka z Nedabylic, podagricus. Na Horách Kutných: Mandalena Kučerka na Kolmarce, předměstí, pozůstalá vdova po Jiříkovi Kučerovi, jenž zrádně zabit.

V masopust N. Jakub, sládek na Tarmarce, mladý člověk, pojal k manželství Evu Bubákovou ze vsi Přítoky a po té svadbě desátý den umřel, s smyslem jse pomínuvše, i otekl; praveno, že mu v manželství d'ábelským, nešlechtným uměním překáženo bylo.

V pondělí den památky sv. panny Doroty, 6. dne měsíce Januarii, února, umřel ve vsi Dolanech pan Jan Firšic z Nabdína, zanechav manželky své po sobě v vdovství, paní Mariany, rozené Malovky z Malovic; v kostele sv. Barbory v kaple mincířské pohřben jest a nad hrobem jeho praporec pohřební, rundl, štít, šturmmaub s péřím, rapir a vostruhy okrášlené a malované zavěšeno.

V domě pánuov Maternův na Horách Kutných umřel pan Kryštof Kapoun z Svojkova, neženatý mladý člověk, pohřben u chrámu Barborského.

Víceji zemřeli tu na Horách Kutných: Jiřík Kutlíř v předměstí kolmarském; před ním Jan Litomyšlský, soukeník, N. stará Macková, řeznice, vdova, Kateřina, manželka Jiříka Trymaura od Beranů, Uhra.

Pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr, obnovil konšely městské na Horách Kutných v outerej 14. dne měsíce Marcii, března, po neděli postni Judica, učiniv prvním Jana Piscisa, jenž prve byl horním hofmistrem; rychtářem městským učiněn Jan Kosař, řezník z Melhauzu.

Puchalterství horní odňato Mikulášovi Vodňanskému a dáno Jiříkovi Fuldovi, písaři. Ludvík Kavka učiněn nejvyšším těch hor perkmistrem a z těch dvou předních starobylých ouřadů horních, totiž hofmistrství a urburejšství, sešlo. Vždycky opravovali, dejž Pán Buoh šťastně, užitečně, věrně a upřímně.

V sobotu v noci na neděli Květnou umřela Estera, manželka mistra Capona, písaře radního pánuov šepmistruov, již byl vdovu pojal. - Umřela Káča Košťálka.

Jan Piscis nadepsaný, jsa nedávno učiněn prvním konšelem města, jsa zdrav a procházeje jse v Zelený čtvrtek před Hody velikonočními, přišel domu a roznemohše jse nazejtří u Veliký pátek umřel. Smrt jeho tak rychlá divná byla lidem, což mnozí podle smysluov svých vykládali soudem marným. Byl rodem z města Mejta, a dostav jse do Hory Kutny, byl mistrem a správcím školy vysokostelské, a oženiv jse, vzat za písaře radního pánuov šepmistruov. A tak jse tu na Horách Kutnách osadiv, tři manželky dostal, z nichž třetí, jménem Sibylla, dcera nebožtíka Ludvíka Šafara (jenž takého mistrem horní bejval), jej živobytím přečkala; a tu byl vdovu pojal. V kostele Námětském jest pohřben; jehož nejvyšší pan mincmejstr, pan Vilém z Vřesovic, také osobně (nebo ve všem svoloval) ku pohřbu provázal. Hned po smrti jeho a místo něho učiněn primasem Dobiáš Tříška.

Potom hned v sobotu Bílou umřel také na Horách Kutnách Václav Franc od Vyzinů, rodilý z města Chrudimě a psal jse z Liblic, byv také jeden konšel města, a z města Kolína nad Labem jse byl do Hory Kutny dostal a tu na Horách Kutnách osadil, zanechav po sobě v vdovství Kateřiny, manželky své, již byl vdovu tu na Horách Kutnách pojal. V kaple minciřské v kostele Barborském pohřben.

A v pátek po neděli Resurrexit, velikonoční, umřel také Mikuláš, řezník, syn Ondřeje Michalova, řezníka, po němž zůstala manželka jeho, Kateřina Judeksovic s dítkami, již byl, jsa vdovcem, pojal. Víceji, v Brodě městě Českém, Jan Brožan od Hory Kutny, jenž jse tam byl od Hory Kutny dal a osadil; v Praze pan Simeon Kohout, rada nad apelacími; a ve vsi sv. Jakuba, nedaleko Hory Kutny, Žofie Leonora, manželka pana Petra Bračického, dcera nebožtíka Víta Dobše v Hlouškách.

V outerej 11. dne měsíce Aprilis, dubna, po neděli Misericordia, Samuel přijmím Barbara, jsa vdovcem po Juditě z Řásné, první manželce své, pojal k manželství Annu, dceru nebožtíka Jana Štěpánova, koláčníka na Horách Kutnách.

Téhož měsíce umřel Jan Žabka, řezník, jsa vdovcem.

V kraji Čáslavském na Dobrovítově umřela paní Johanka, manželka pana Burjana Šlibovského, po rodu jejím Strupinka, kterouž byl vdovu, pozůstalou po Janovi Hanušovi z Šaratic, k manželství vzal.

Na Horách Kutnách zemřeli Václav Kuchpavský od Vačkářů, nedávno jse oženivše, a Mates muzikář, rodilý z města Plzně, kterýž jse byl tu na Horách Kutnách oženil.

V neděli Exaudi po památce Nanebevstoupení Krista Pána pan Jan Kryštof Myška ze Žlunic na Hrádku nad Paďousy, jsa vdovcem, jměl svadební veselí na Klucích u pana Petra Lukaveckého, pojímaje k manželství paní Elišku, rozenou Dobřenskou z Dobřenic, pozůstalou vdovu po panu Balcarovi Robmhápovi z Suché.

A v městě Novém Bydžově paní Kateřina pana Mikuláše Vachtla z Pantenova, již byl vdovu po panu N. Lindnarovi ovdovělou vzal. A na Horách Kutnách Václav Hradecký, jenž ovsy k horám skupoval, Daniel Vopatovský, v domě Haknovském, jinak Kornhauze, za branou Kolínkou.

A ve vsi Kbele v kraji Kouřimském pan Jan Diviš Hostačovský z Petrovic, po němž vdova pozůstala paní Anežka, rozená Horňatecká z Dobročovic. Item na Horách Kutnách Kakub Bzenecký, byv vážným vobecním v rathauze, přitom i konšelem městským; Adam mládenec, syn nebožtíka Matěje Luskáče, postříhače suken. Na Nových Dvořích páně z Žerotína paní Barbora, pozůstalá vdova po nebožtíku panu Mikulášovi Alexandrovi Rodovském z Hustiřan, Němkyně byla. Na Horách Kutnách Anna, manželka Martina Štíchy, již byl vdovu pojal.

Na Vesci, v kraji Čáslavském, pan Kryštof Častolar Dlouhoveský pojal k manželství, jsa vdovcem, paní N., rozenou Vojkovskou, vdovu. Actum měsíce máje.

Těž a téhož měsíce máje vstoupili v stav manželský: pan Mstidruh Malovec z Malovic pojal k manželství paní Annu z Votína Třídvorskou, vdovu pozůstalou po strejci svém panu Věnkovi Malovcovi z Malovic. A pan Ladislav starý Hrobčický na Čestíně Kosteletě, vdovec, pannu Polyxenu, dceru pana Zikmunda Kalenice z Kalenic.

V městě Brodě Českém, v domě hostinském řečeném u Třebických, umřela hospodyně téhož domu Kateřina Roubínková, manželka N. Kašparova, dcera N. Podschodského nebožtíka v městě Kolíně nad Labem, jenž předešle jměla k manželství N. Roubínka, odtudž z Kolína; byla veselá, zdvořilá a ráda splnila.

Jiřík, syn Jana Šoltysa od Hory Kutny, pojal k manželství N., dceru Kaprovic, a tam jse v Praze osadil.

Na Horách Kutnách umřela Lucie, dcera Mikuláše Kocurovského, maléře v Hlouškách, manželka Václava Jircháře na dolejší městě; domica Dominis Illuminatio.

Mense Julii, července, umřel také na Horách Kutných Karel z Řásné, syn nebožtíka Jiřika mladšího z Řásné od Bukáčů, mladý člověk, jsa ženatý a proběrem horním, Též Anna od Alexandrů, podle Leksů, manželka Šebestiána Dynesa, šafáře mince, a Jan Podbranský. A ve vsi Kostelové Lhotě na panství brandejském pan Jindřich Nyklásek z Gitenic, kterýž předešle v Třebovli nedaleko města Kouřima obejval. Na Nesmiřicích Simeon, syn pana Jindřicha Mírka z Solopisk, a na Zručích Kalenicových pohřben.

Mense Augusti, srpna, umřel Jindřich, syn nebožtíka pana Václava Břeského z Ploskovic, na Břežanech, sídle svém, mladý člověk, neženatý; v Bohdánči pohřben.

Téhož měsíce dne 12. v sobotu post Laurentii umřel Šebestián Dynes, jsa šafářem mince.

V Starém Městě pražském umřel Adam Linhart, jenž jse tituloval z Nejberku, vznešený prokurátor a řečník při soudech zemských, čímž byl vzešel a zbohatl.

Na Pečkách, nedaleko Hory Kutny, umřela paní Anna, dcera pana Pavla Hrabaně z Přerubenic, zůstávaje v vdovství po panu Voldřichovi Vostrovcovi, jenž před ním jměla k manželství pana N. Maternu.

V Praze umřel pan Jiřík Funk, starý služebník při kanceláři české na hradě pražském.

V outerej 5. dne měsíce Septembris, září, vstoupili v stav manželský: Zikmund, syn Václava od Zlatého jelena na Horách Kutných, s Annou, dcerou nebožtíka Pavla Ledského, jinak Vodraneckého.

Prb Paní Eliška, rozená Robmhapová z Suché, jenž byvše předešlé po N. panu Salavovi vdovou, k manželství dostala Bavora Baderského a s ním pro jeho nespůsoby rozvedena byla, přijevše do Hory Kutny umřela a v kostele Námětském tu na Horách Kutných jest pohřbena.

Vít Fejt, mečíř, Němec, nedávno jse znovu oženivše, umřel 23. dne měsíce Septembris, září.

N., syn nebožtíka Adama Linharta, prokurátora z Prahy, dostav jse do Hory Kutny a jeda zase odtad, vzal těžký pád a skrze to umřel.

Vše na Horách Kutných vstoupili v stav manželský: Václav, krejčí, s Justinou, dcerou Jiřika Třísky, dominica Omnia, 8. dne měsíce Octobris, října; a hned v outerej po též dominice

Václav, jirchář z dolejšího města, se pannou Alžbětou, dcerou pana Václava Sixta, ten čas Jeho Milosti císařské rychtáře tu na Horách Kutnách.

Na Lhotce, nedaleko města Kouřima, umřel pan Jaroslav Hlaváč z Vojenic, zanechav po sobě v vdovství paní Evy, manželky své, již byl vdovu po panu N. Kasalickém k manželství pojal.

V outerej po památce Galli vstoupili v stav manželský: Karel, syn nebožtíka Jeronyma Labušky na Tarmarce, suken krojiče, mincíře, se pannou Dorotou, dcerou nebožtíka Pavla Ledského, Vodraneckého.

Téhož měsíce Octobris umřel v domě Krbcovském proti rathauzu Václav Kavka, jsa kvardejnem horním, zanechav po sobě v vdovství manželky své, dcery nebožtíka pana Ludvíka Šaffara, s dítkami.

A v outerej posledního dne téhož měsíce, po památce sv. Šimona a Judy ap., umřela Mandalena Husovic, manželka Jindřicha Klepsatle, kramáře, jenž jse tu byl z města Hradce Králové nad Labem do Hory Kutny k ní, vdově po nebožtíku Janovi Klabalovi, konváři, a potom nebožtíku Jiříkovi Fidarovi z města Hostinného, též kramáři, pozůstalé přiženil; a byl jse do Čech z města říšského germanského Normberku dostal. Byla dcera Jana Husa, jenž starším nad havěři bejval. A hned nazejtří ve středu, den památky Všech svatých, v noci na čtvrtek umřel také Dobiáš Tříška, jsa prvním konšelem městským tu na Horách Kutnách, letitý člověk a dobrý hospodář, rodilý z města Tábora, jenž jse tu na Horách Kutnách, jsa řemesla pekařského, osadil.

Kašna, roura vodní nová, dubová, udělána a postavena jest u krámův chlebnic proti domu Vorlovskému a stará, jenž tu podle ve zdech pod stavením byla, jest opuštěna.

Při začátku měsíce Novembris, listopadu, umřel u vězení šatlavním Bartoloměj Svoboda, vdovec, krejčí, handlující v vlnách a jiných věcech; lidi, kteříž za něj slibovali a rukojmí byli, zavedl, a toho smrtí odbyvše, rukojmí svých v těžkosti zůstavil.

Ve středu po památce Obětování blahoslavené Panny Marie, 22. dne měsíce Novembris, listopadu, umřela na Horách Kutnách Lidmila Hořanská, vdova pozůstalá po Tomášovi Pokorném, krejčím na Rybném trhu; jměla předešle k manželství Jana Hořanského na Kaňku a byla dcera nebožtíka Tomáše Šprlinka, jenž horním hofmistrem bejval.

Vstoupili v stav manželský: Jakub, syn Václava Lavičky, řezníka, s Evou, dcerou Bubákovou ze vsi Přítoky, vdovou, v neděli 26. dne Novembris, listopadu; a potom v outerej, 28. dne téhož měsíce, mistr Petr Capo, písař radní pánuov šepmistruov, vdovec, se pannou Rejnou, dcerou nebožtíka Václava France z Liblic od Vyzinů.

Téhož měsíce Novembris vstoupili v stav manželský: pan Jan Talacko z Ještětic v Pašiněvsi se pannou Marií, dcerou pana Kryštofa Nypšice na Konárovicích; a panna Alina Kateřina, sestra její, se panem Šebestiánem Beřkovským.

Zemřeli na Horách Kutnách v advent před Hody vánočními: Jan Červenka, jinak Vodvařka, šenkář, nedávno vdovcem jsa, jse oženivše, a Jan Pečeký ve špitále obecním, nařikaje na šafářku, že ho uhozením k umrtvení připravila.

Těž umřela Rejna, vdova po nebožtíkovi Ondřejovi Šíchovi.

V dole horním, řečeném Fratích, na Kaňku, usmrceni jsou dva havěři smradem dolovým jedovatým.

Léta 1618

Komisaři jacísi, Němci, přijeli do Hory Kutny z Prahy k inventování horních věcí, a trvaje tu drahý čas na košt Jeho Milosti císařské, k tomu berouce z mince sobě za to plat peněžítý, jemuž libergelt přezděli, a nic jiného a užitečného Jeho Milosti císařské nespůsobivše a toliko to, což jim domácí ouředníci horní ukázali a o čem pověděli, sinventovavše a jse nahodovavše, zase odjeli. Darmochlebové!

Mense Januarii, ledna, umřela Anna, manželka Jiříka Růžičky, jinak Šrámka, na Tarmarce.

Judit, dcera nebožtíka Václava France od Vyzinů, vdána k manželství Martinovi N., postřihači, do města Chrudimě a tam jemu jest dovezena.

Když tak ty Hory Kutenské Jeho Milosti císařské nižádných užitkuov (mimo ouředníkuom horním) nepřinášely a dluhy toliko na minci Jeho Milosti císařské a na obec městskou uvozovány byly, jednáním o to nejvyššího mincmejstra pana Viléma z Vřesovic jsou ty hory nájmem témuž panu mincmejstru najaty a postoupeny, ačkoli o nájem těch hor páni Normberčané města říšského germanského státi počali, ale z toho sešlo; a tak jsou hory ty pod ten nájem témuž panu mincmejstru uvedeny a postoupeny v pátek 16. dne měsíce Februarii,

února, skrze komisaře jakési, Němce, k tomu nařízené, v přítomnosti pánuov šepmistrúov a konšelův města Hory Kutny k tomu povolanych. Což jse dalo a konalo vše řečí německou. Žádný jse k ničemuž neohlašoval. Ale ten nájem nedlouho trval a brzo pomínul.

Umřel Matouš, servus práva pánuov šepmistrův, při jehožto pohřbu kněz Václav Termenus, děkan horský, čině kázání, žehral hanlivě na Juditu, manželku téhož Matouše, že by jse k témuž manželu svému scestně a nemanželsky chovala.

Anna, dcera Jana Němčického, řezníka v České ulici, jmaje jmíti k manželství Jiříka Žabku, řezníka, a to zrušeno, vdána jest za Václava, mlynáře červenomlejnského syna, v outerej po neděli Sexagesima o masopustě, ačkoliv také jiný, N., písař přespólní, na touž nevěstu, že by s ní také slib manželský jměl, nastupoval.

Těž v ten den outerní vstoupili v stav manželský: Zikmund, syn nebožtíka Jana Piscisa, s Dorotou, dcerou Jana Letíka, prokorátora řečníka, pozůstalou vdovou po Jakobovi Rozovi, kterouž také zapovídal David, syn nebožtíka Jana Kouřimského, krejčího, ale jest v tom spokojen. Potomně tejš Zikmund Piscis, manžel její, na kněžství jse dal.

Na Kaňku soused jeden z domu, jenž sluje Na břehu, řečený Šmutka Jiřík, pomínuv jse s smyslem, nožem jse spíchavše, umřel.

Ve středu po neděli Judica, řečené Smrteldná, v postě 14. dne měsíce Aprilis, dubna, nejvyšší mincmejstr pan Vilém z Vřesovic obnovil šepmistry a konšely městské na Horách Kutnách, učiniv prvním Mikuláše Vodňanského. A rychtářem městským učiněn Jan Kozel.

Ve čtvrtek v noci na pátek etc. Simeon příjmím Lev, rodem z Marienberku, tkaničkář od Hory Kutny, jda z Prahy domů do Hory Kutny, nalezen jest probodený mrtvý, před městem u cihelny za branou Kolínskou.

Při konci tohoto měsíce Aprilis, dubna, pan Pavel Hrabaně z Přerubenic, jsa vdovcem, umřel na Pečkách, sídle svém, nedaleko Hory Kutny; byl dobrý hospodář, economus.

Víceji zemřeli těch časuov z okolních: v městě Chrudimi pan Mikuláš Vrabský, jsa vdovcem, a na Zdechovice, sídlo své, ku pohřbu přivezen. Na Horkách nad Sloupnou pan Jan mladší Řísnický; na Šlechtíně paní Braxeida, rozená Kalenická, manželka pana Jiříka Šlechtína.

Měsíce máje na zámku Českém Šternberce umřel také pan Voldřich Jiří Holický z Šterberka, jsa pán věku mladého.

A na Horách Kutnách 9. dne měsíce máje umřel také pan Mírek z Solopisk, zanechav po sobě v vdovství paní Anny, manželky své, se dvěma syny svými, Bohuslavem a Jindřichem Svatomírem, s ní splozenými.

Dvadcátého a devatého dne měsíce máje Jiřík Trymauer od Beranů, rozený Uher, pojal k manželství, jsa vdovcem, pannu Dorotu od Bzeneckých, dceru nebožtíka Hubeusa, jinak Hubky.

V neděli v noci na pondělí po památce blahoslavené sv. Trojice, 11. dne měsíce Junii, června, umřela na Horách Kutnách Dorota Staňkovic, manželka mistra Jana Beniciusa Táborského, písaře radního pánuov šepmistruov, kterouž byl za živobytí prvního muže jejího Jeronyma, jenž s ním rozvedena byla, k manželství pojal; byla dcera nebožtíka Stanislava, kožišníka, rozeného Poláka, jenž se byl na Horách Kutnách oženil a osadil.

Umřel Václav Čermák, pekař.

Jest přízeji poznamenáno, jak jsou někteří z stavuov království Českého spuntovaní dva místodržící Jeho Milosti císařské a jednoho sekretáře z kanceláře české na hradě pražském vyházeli a co za tím následovalo etc. O čemž když nejvyššímu mincmejistru panu Vilémovi z Vřesovic oznámeno bylo, on, jsa religionu náboženství římského a obávaje se nebezpečství a také nějakého pokušení, z Hor Kuten pospíšil a z země odjel. Po některém pak čase zase na Hory Kutny jse navrátivše a poznávaje, že se v Čechách vše rojí a pozdvihuje, odjel opětý přeč z království Českého a jinde zůstával, proměny očekávaje, Jiřík pak Fulda, puchalter horní tu na Horách Kutnách, jest vězením arestován za příčinou, že peníze z mince témuž panu mincmejistru vozil. Spravování pak Hor Kuten jest od stavuov království Českého nařízeno a poručeno panu Václavovi Chotouchovskému z Nebovid, jenž tu v městě Hoře Kutně na Hrádku nad Páchem, sídle svém, obejval, a přidání jsou k němu k spravování týchž Hor Pavel Škréta, Radslav Hlavsa a Zikmund Kozel, do dalšího toho opatření.

V neděli den památky Rozeslání svatých apoštolů Jindřich Klepsatl, kramář na Horách Kutnách, rodilý z města říšského germanského Normberka, jsa vdovcem, pojal k manželství Annu, dceru Lukáše Portensdorfa, rodilého z města moravského z Jihlavy, proběře horního tu na Horách Kutnách.

Umřel Jindřich Tříska, jenž písařem při právě p. šepmistrův bejval.

V pondělí den památky Proměnění Krista Pána, 6. dne měsíce Augusti, srpna, páni Horníci na Horách Kutnách drželi a nařídili mustruňk svojoj vojenský, při čemž někteří jsou postřelením uraženi. A hned nazejtří v outerej Pán Buoh také svou všemohúcností mustrovati ráčil, takže jse stalo hrozné blejskání, hřmění, déšť a hromobití a trvalo na dvě hodiny; a dvůr jeden ve vsi Bílejově nedaleko Hory Kutny zapálilo.

V městě Hradci nad Labem pan Jan starý Chuchelský z Nestajova, byv v témž městě a pro něco sobě zahořekovavše, sám sebe v krk pořezav, usmrtil.

Pan Václav Chotouchovský, jenž k spravování Hor Kuten (ut superius) nařízen byl, přijevše s Vilémem Lemršdorfem, Němcem, jehož jse přidržal, do města krajského Čáslavě, kdež stavové království Českého pozdvižení nětco lidu vojenského měli a nařídili, učinil tam nevoli a šarvátku, sahaje na jednoho soldáta z pěchoty, právě jej býti svého poddaného a že by mu nětco provinil, chtěje jej vyzdvihnouti. I ujali jse toho jiní soldáti, odpor tomu učinivše. Když pak týž pan Václav Chotouchovský s svými z města jel, lajíce na ty soldáty, dali jse ti někteří soldáti po něm v předměstí a tu jej i téhož Lemršdorfa a jednoho služebníka maštaléře do smrti postříleli. A to jse stalo v témž předměstí města Čáslavě měsíce Septembris, září. Přivezení jsou týž pan Chotouchovský a Lemršdorf mrtví do Hory Kutny, Lemršdorf ku pohřbu do kláštera Sedleckého (nebo římského náboženství byl) jest dopraven a pan Chotouchovský v kostele Barborském na Horách Kutnách v kaple minciřské, kdež také nad hrobem jeho dva praporcové pohřební s jinými apparaty jsou zavěšeny. Tlustý, široký, hněvivý, svárlivý člověk byl, zanechavše po sobě v vdovství manželky své paní Aleny, rozené Bohdanecké z Hodkova, bez dětí. A nadepsaný Lemršdorf paní N., rozené Salavky z Lípy, již byl, dostav jse do Čech, k manželství mimo vůli přátel její (nebo jim rodu nepovědomého byl) dostal.

Po smrti téhož pana Václava Chotouchovského nařízen jest od stavuov království Českého k spravování Hor Kuten a místodržícím nejvyššího mincmejrství učiněn pan Albrecht Klusák z Kostelce, jenž tu na Horách Kutnách v domě svém obejval.

Vstoupili v stav manželský: Hans Špis s Apolonou, vdovou po Jindřichovi Třískovi, pekaři zajímavém, nebožtíkovi, dcerou N. Chaberského, svobodníka; a to téhož Hans Špisa třetí manželka a on její třetí manžel.

Okolo dvanácti set jízdy opravné a dvou tisíc pěchoty lidu vojenského, ku pomoci stavuom království Českého od stavuov knížetství slezského svolených, přitáhlo do města Hory Kutny, jichž nejvyšším byl N., markrabě z Brandenburku, 6. dne měsíce Novembris, listopadu. A zůstavše tu dva dni a dvě noci, táhli dáleji. Neví jse, co na zimu dovedou. Přivezli s sebou šraňky dlouhé, dřevěné, na kolách, na vrchu s špicemi železnými, kteréžto šraňky jse stahovati a zase roztahovati mohly a tak jse ošraňkovati proti outoku nepřátelskému.

Umřel na Horách Kutnách Martin, řečený Vilhejm z Vustenova, jenž hejtmanem na Kolíně a na Malešově bejval.

Pěchota vojenská od stavuov království Českého nařízená, jichž hejtmanem byl pan Věněk Bukovský z Hustiřan, jsouce do Hory Kutny forýrování, tu drahný čas zůstávaje, nic platní nebyli, jen souseduom škody a nátisky činili a šacovali.

Před hody svátky vánočními, v pátek den památky sv. Tomáše apoštola, umřel na Horách Kutnách v domě Krbcovském naproti rathauzu městskému Bohuslav Karel, mládeneček, jediný syn pana Jana Kamberského z Kamberka, se paní Annou, manželkou téhož pana Kamberského, rozenou Horňateckou z Dobročovic, splozený, a v kostele sv. Panny Barbory, v kaple za velkým oltářem pohřben jest. Zarmouceně ho rodičové jeho oželeli, nebo juž sám jediný toho rodu po meči, mužského pohlaví, pan otec jeho zůstával.

V městě Čáslavi pan Jindřich Roznhagen z Janovic od Hory Kutny, jsa jedním rytmistrem nad rejтары vojenskými, dal stíti Hendricha N., trubače svého polního, Němce, že zranil těžce Zikmunda Herolta, ujce jeho.

Južť jest po mé mladosti a čerstvosti veta,
jminulo mi šedesáte a tři léta;
pomoz, Pane Bože, šťastně z toho bídného světa,
k sobě do blahoslaveného, věčného života.

Léta 1619

Ve čtvrtek v noci na pátek po začetí léta nového umřel jest na Horách Kutnách Adam Hněvusický od Mejšnarů, domu tak od starodávna řečeného, hostinského; člověk letitý, šedivý, zanechav po sobě v vdovství Anny, manželky své, rodilé z města Čáslavě, již byl (byv

vdovcem) k manželství pojal. Dostal jse byl před lety do Hory Kutny, a byv kantorem školním, tu jse oženil a osadil.

A na Pašiněvsi umřel pan Jan Talacko z Ještětic 15. dne měsíce Januarii, ledna, po němž vdova paní Alžběta Marie, rozená Nypšička, manželka jeho, pozůstala.

Pátého dne měsíce Februarii, února, totiž v outerý před památkou sv. Panny Doroty, mistr Johanes Benicius Táborský, písař radní pánuov šepmistruov, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu N. z města Kouřima; do Hory Kutny mu přivezena.

Těž Job Neipaur, jsa vdovcem, pojal k manželství Lidmilu, pozůstalou vdovu po Jeronymovi Labuškovi, mincíři, suken krojiči na Tarmarce; a to jeho třetí manželka.

V Kouřimi, městě krajském, kdež sjezd byl k mustrunku vojenskému, Jindřich Hlaváč z Běhušic zabil v svádě Zdeňka Řepického z Sudomíře, po němž vdovou N., rozená Pešička z Komárova.

Pan N. Pravětický pojal k manželství paní Dorotu Lečarku, vdovu, v ten outerej šestnáctého dne měsíce Aprilis, dubna. Actum Montibus Cutnis.

Umřel na Horách Kutnách Samuel, řečený Barbara, rodem z města Králové Hradce nad Labem, jenž jse byl z mládí do Hory Kutny dostal a v službách horních trvaje, se tu osadivše, dvakrát oženil, zanechav po sobě v vdovství manželky své, Anny Štěpánovic, jinak Koláčnickovic, již byl, byv vdovcem, pojal. První manželka jeho byla Judit, dcera nebožtíka Ludvíka Karla z Řásné, jenž hofmistrem horním a prvním konšelem městským byl.

Měsíce máje pan Burjan Šlibovský z Skřivan pojal k manželství pannu N., dceru pana Jana Jiřího Vachtle z Pantenova na Smrkovicích, kdež i svadbu jměli.

Na Horách Kutnách umřel Paulus Sconcopeus, musicus, compositor musicae figurativae vejborný.

Maruše, manželka Jindřicha Skřivana, suken krojiče, umřela 25. máje, jenž předešle jměla k manželství N. Nemesa; šilhavá byla, a před ním Pavla Cholopického od Balatých; dcera nebožtíka Řehoře Vodičky.

Když tak těch časuov pod veřejným zbouřením a pozdvížením škodlivým a záhubným v království Českém stavové téhož království také na statky klášterské sáhli a ujavše jse jich, zastavovali a prodávali: páni šepmistři a konšelé na Horách Kutnách k obci své městské ujali jse nerozvážlivě a sobě a té obci škodlivě kláštera Sedleckého s jeho k němu příslušenstvím, a nejprve stavuom na to půjčivše, potom i trhem dokoupili, načež komisi nařízena byla a dokonala, a jsou v ten klášter uvedeni. Ale to jim brzo po následujícím hrozném pádu stavův téhož království v nic přišlo; skrze což ta obec Hor Kuten k nemalé škodě jest připravena a zarmouceně zase postupovati museli. A tak ničemná věc jest prve vejskati nežli vyhráti.

V stav manželský vstoupili: Samuel, syn Jakuba, přijmím Šmída, jircháře z dolejšího města, se pannou Alžbětou, dcerou nebožtíka Jakuba Bzeneckého.

Mikuláš Kozel, syn nebožtíka Zikmunda Kozla, dav se byl mezi markatanty do ležení vojenského u města Českých Budějovic, a nic tam nezejskav, domův do Hory Kutny jse umřel, pozůstaviv v vdovství Elišky, manželky své. Též Vaněk Haugvic, vrátiv se z téhož vojenského ležení, na Podhořanech umřel, mladý člověk.

Pan Mikuláš Salava z Lípy, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Marii, rozenou Kokořovku z Kokořova. Actum na zámku Žlebích v kraji Čáslavském u pana Heřmana Černína.

V neděli jedenáctého dne měsíce Augusti, srpna, po památce sv. Vavřince, vstoupili v stav manželský na Horách Kutnách pan Tristram Lukavecký z Lukavce, letitý, šedivý vdovec, se paní Juditou Stejškovou Freisichselbstovou, vdovou po nebožtíku Janovi, synu nebožtíka Dobiáše Třísky, řemesla pekařského, kteráž předešle jměla k manželství Melichara, bakaláře školního, řečeného Žatecký. To ženění téhož pana Tristrama bylo k nelibosti přátel jeho a nad tím jse zhoršovali.

Páni šepmistři a konšelé na Horách Kutnách dali dělati šance, valy vysoké, u bran téhož města, Čáslavské a Kouřimské, k opatření a bránění sebe proti outoku nepřátelskému, bezpotřebně na to nakládající, jmaje k tomu najednaného jakéhosi šancmistra, Němce, poběhlce, jenž jse jmenoval Hans Wistenfeld, a ten je z peněz šidil, jak sám chtěl, a nahnav sobě tím, potom jse přeč odebral, ten tam; kterémužto bezpotřebnému dílu rozumní krigsmané jse smáli, že jse brány opatrovaly a jinudy jse do města vkročiti mohlo.

Pan Mikuláš Dobřenský z Dobřenic, jsa v stavu mládeneckém, pojal k manželství pannu Mandalenu, dceru pana Jana Voldřicha Klusáka z Kostelce, jenž tu na Horách Kutnách obejval.

Zemřeli na Horách Kutnách: Václav Nožička, servus pánuov šepmistruov, Anna, manželka Jana Kosaře, řezníka v Melhauze, domě tak řečeném, a Jindřich Dobřichovský, v předměstí čechovském za branou Kouřimskou obejavající; po němž manželka jeho vdovou, paní Anna, rozená z Řísnice, již byl, jsa vdovcem, k manželství pojal, zůstala. Tento pan Jindřich Dobřichovský stavu rytířského slouti a užívati chtěl, ale nechtěli jemu toho jiní pasírovati. At tamen morte aequamur.

Patnáctého dne měsíce Octobris, v outerý, Galli, Matyáš příjmím Černý, řečený Kancléř, pojal k manželství Dorotu Pavličkovou, po N. knězi ovdovělou; a to její třetí manžel.

Dominica Da pacem, totiž v neděli den sv. Michala, archanjela božího, 29. dne měsíce Octobris, října, vstoupili v stav řádný manželský: pan David Lorencdorf z Lorencberku, rozený z knížetství Slezského, jsa vdovcem, se paní Mandalenou, rozenou z Bítova, pozůstalou vdovou po dobré paměti panu Janovi starším Vopršalovi ze Zber na Horách Kutnách, dcerou dobré paměti Jakuba z Bítova a v Hořanech; kterýžto pan David Lorencdorf jměl prve k manželství paní Kateřinu, rozenou Dejmkovnu z Těptína.

Těž pan Jetřich Šatný z Olivetu na Hlízově, jsa v mládeneckém stavu, pojal k manželství pannu Esteru, sirotka, rozenou Skalskou z Dubu. Actum Pragae.

Umřela na Zručích paní Anna Marie, manželka pana Albrechta Bavora Klusáka z Kostelce, již byl vdovu z města moravského Jihlavy k manželství vzal.

V pondělí den památky sv. apoštoluov Páně Šimona a Judy vstoupili v stav manželský: pan Václav Heralt Libštejnský, rozený pán z Kolovrat, jsa vdovcem, se paní Alenou, rozenou Bohdaneckou z Hodkova, pozůstalou vdovou po panu Václavovi Chotouchovském z Nebovid. Actum na Horách Kutnách na Hrádku nad Páchem potokem.

Umřel Zikmund Zika, trubač, pozounar na Horách Kutnách.

Těž umřel v ležení vojenském pan Adam Těmín z Těmic; manželka jeho po něm zůstala v vdovství paní Johanka, rozená Dráchovská z Dráchova.

Pan Pavel Škréta z Závěřic, jenž jse byl z Prahy do Hory Kutny dal a oficírem horním bejval, dal jse zase do Prahy, vlasti své, a tam mincmejistrem pražským učiněn.

Šedesát čtyř let sem došel,
jak sem z rodičův mých pošel,
dejž, Bože, dál spasitelně,
abych zůstával tvůj věrně,
v víře Krista Pána stále,
dostal jse k tvé věčné slávě.

Nicolaus de Heslova.

Léta 1620

V neděli dominica In excelso throno před památkou Tří kráľuov mudrcuov umřel na Horách Kutnách Václav Sixt, jenž se podle obdarování daného psal z Zvěřetína, byv Jeho Milosti císařské rychtářem tu na Horách Kutnách a rodilý v městě Čáslavi; zůstala po něm v vdovství manželka jeho Dorota, dcera Jindřicha Klepsatle, kramáře, rozeného z města germanského Normberka, jenž jse tu byl na Horách Kutnách osadil. A jměl tejj pan Václav Sixt předešle k manželství paní Marianu Trnkovičku na Horách Kutnách.

Víceji na Horách Kutnách zemřeli: paní Anna, rozená Elšička z Elšic, manželka Matyáše Dačického z Heslova v České ulici, dcera nebožtíka pana Alexandra Elšice, v ten pátek v noci na sobotu 17. dne měsíce Januarii, ledna. Téjj Jan Vodňanských, řečený Sklenář, na Kaňku; a Jan Čapek, jinak Knobloch, vdovec, řemesla kožišnického. Také Zikmund Tručný, podagricus, procurator in Montibus Cutnis.

Měsíce Martii, března, umřel pan Jindřich starej Labuška, suken krojič na Tarmarce na Horách Kutnách.

V neděli poslední masopustní Esto mihi pan Václav Zajíc z Hazenthalu, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Lidmilu, dceru pana Radslava Hlavsy z Liboslavě se paní Annou Skřivanovic splozenou. Actum na Horách Kutnách v domě velkém, řečeném Knejslíkovském, jinak Knížecím, téhož pana Radslava Hlavsy.

Umřel Abrham starý Gofrle, tak řečený, na Horách Kutnách; praveno, že byl stár věku svého přes jedno sto let. Umřela Anna Volanská, vdova.

Víceji těch časuov zemřeli na Horách Kutnách: Jan Petržilka, sladovník na dolejším městě, Jan Tanečný na témž dolejším městě, Lidmila panenka, dcerka nebožtíka pana Václava Sixta.

Šestnáctého dne měsíce Aprilis, dubna, v Zelený čtvrtek, umřel na Horách Kutnách pan Tristram Lukavecký z Lukavce, nedávno jse oženivše za Juditu Stejškovic, jinak Freisichselbstku, vdovu tu na Horách Kutnách.

Těž zemřeli toho času: Andreas Mozol v fortně Hloušecké a Jinřich, syn nebožtíka pana Václava Vlka z Kvítkova, jenž sídlem byl na Sedlově; kterýžto Jindřich vešel v bídu a nouzi až do žebroty, a tak se toulaje život svojoj tu v Horách Kutnách dokonal.

V outerej v noci na středu po neděli Vocem jocunditatis, 26. dne měsíce máje, před památkou Nanebevstoupení Krista Pána, umřela na Horách Kutnách paní Anna, pozůstalá vdova po nebožtíku panu Mírkovi z Solopisk, jenž byl její třetí manžel. Byla dcera Balcara Švorce, Germana.

Měsíce Junii, června, umřel Paulradl, Němec, kotlář na dolejším městě.

Ve vsi Dědicích umřel Burjan Vlčkovský z Vlčkovic, téhož měsíce Junii, člověk nepokojný a svárlivý, po němž vdovou zůstala manželka jeho paní Kuna z Šaratic bez dětí. V Dobrovítově pohřben.

Ve středu po památce Petri et Pauli apostolorum dali vyšoustnouti po pardusu u praněje dvěma děvečkám, Dorně Košťálčině a Anně od Konvářů, domu šenkovního, pro smilství, že jse skurvily. Když k tomu trestání vedeny byly, ta Dorna Košťálčina mluvila, že jse tomu a na ně větší stokrát kurvy dívají, nežli ony jsou, a že bohaté kurvy přehlížejí a s chudýma že jse mrskají. Kdo ví, lhala-li jest.

Na Konárovicích umřel Kryštof Nypšic, jenž byl ten statek Konárovice od pánuov bratří Klusákův koupil a tu se osadil; Germanus.

Nějaký člověk z Kaňku nalezen mrtvý v studnici v domku merhyňském za fortnou Klášterskou, jenž sluje u Dědiců; odkudž podezřelí vzati jsou do vězení, jiní zutíkali; skrze což merhyně jedna stata jest.

Umřel Václav Voříšek u Vysokého kostela. Jedenáctého dne měsíce Julii, července, v hodinu 14. narodil se panu Jetřichovi Šatnému z Olivetu syn z manželky jeho paní Estery, rozené Skalské z Dubu, a dáno mu jméno Karel Kunata.

V outerej v noci na středu po památce sv. Vavřince, jedenáctého dne měsíce Augusti, srpna, pan Jindřich Mírek z Solopisk umřel jest, jsa vdovcem a věku svého okolo let šedesáti. Do Hory Kutny přivezen a u kostela sv. Panny Barbory při předcích svých pohřben jest.

Nějaký přespolní člověk, Němec, dostav jse do Hory Kutny, namluvil sobě a vzal k manželství N., vdovu starou, letitou, Němkyni, v předměstí páchovském, a vyloudiv ji s penězi, jež jměla, na cestě ji zamordoval, a peníze pobravše, tak mrtvé odešel.

Zemřeli: Anežka Pistorka, jinak Tanečná, vdova, a Matěj Chladno, soukeník, podagricus.

Pan Mikuláš Lukavecký z Lukavce, jsa vdovcem, pojal k manželství paní Annu, rozenou Věžničku z Věžník, pozůstalou vdovu po panu Janovi Lukaveckém z Lukavce, strejci svém.

V Praze umřel Filip Fidler, rozený z města Hostinného pánuov z Valdštejna, jmaje k manželství na Horách Kutnách Dorotu Skřivanovic a se rozvedše a spolu nezbyvše, tam do Prahy se davše, život svuoj v bídě a nouzi dokonal.

Umřela na Horách Kutnách paní Eliška, manželka pana Zikmunda Materny, rozená Klusačka z Kostelce, v neděli před památkou sv. Matouše, a v kostele Barborském v kaple minciřské jest pohřbena.

Téhož dne nedělního Jan Kašpar Křečovský, zrostu nevelkého; utráceje ničemně a marně jmění své na něj připadlé, vsedše opilý na kuň dal jse v harcování, a smrteldně jse uraziv, umřel. Do města Kolína vzat a tam pohřben. Posledni toho rodu po meči.

V předměstí čechovském za branou Kouřimskou města Hory Kutny, v domě paní Mandaleny Lorencdorfové z Bítova, umřela Judit od Leksů, pozůstalá vdova po nebožtíku Fridrichovi Hakerovi, před nímž prve k manželství měla pana Alexandra Elšice.

Šepmistři a konšelé města Hory Kutny obnoveni a sazeni jsou na rathauze, v pondělí den památky sv. Matouše, 21. měsíce Septembris, září, skrze pana Albrechta Klusáka z Kostelce, ten čas místodržícího nejvyššího mincmejrství k tomu nařízeného. A učiněn prvním Jan Šoltys a rychtářem městským učiněn Jan Samků Klatovský, suken krojič.

Brzo potom tohoto léta, po hrozném pádu stavův pozdvižených v království Českém, brzo jse to podle jiných věcí změnilo; nebo pan Heřman Černín z Chudenic a na Žlebích a pan Jan Janovský, k tomu nařízení, přijevše do Hory Kutny a vešedše na rathauz, ty konšely zase obnovili, vydavše jim závazky k ruce Jeho Milosti císařské Ferdinandovi etc. A jednomu z nich ouřad císařského rychtářství, Radslavovi Hlavsovi z Liboslavě, poručili; což se konalo ve středu, den památky sv. Kateřiny. A šacunk peněžitý na též Horníky uložili. Mistrně jse a mnohým s strachem dalo. Et sors omnia versat; nebo pod tím českým pozdvižením ouřadové císařského rychtářství po městech českých byly od stavův pozdvižených zastaveny.

Umřela na Horách Kutnách Anna Němčická, jinak stará Ryšánková, vdova, jsa v hojných letech.

Hejtman vojenský Jeho Milosti císařské Ferdinanda, řečený Bonaventura Bukvoj, přijel do města Hory Kutny s svými vojáky, Francouzi, Italiány, Španěly. Přes noc tu zůstali, domy některé vydrancovavše.

Páni Horníci, šepmistři a konšelé na Horách Kutnách s obcí svou, jenž byli nebezpečně a nerozvážlivě klášter Sedlecký s jeho příslušenstvím koupili, museli zase s velikou škodou obce své postupovati opatovi a konventu téhož kláštera, a to Bartolomeusovi Picovi Strakovi, rodilému z města Hradce Jindřichova.

Ve čtvrtek v noci na pátek po první neděli adventní umřel Jan Kozel, jenž předešle rychtářem městským byl tu na Horách Kutnách, zanechav po sobě v vdovství Doroty, manželky, N. kněze Dicasta dcery, jenž byl administrátorem pražským.

Předtím v neděli první adventní Matyáš Dačický a Heslova pojal k manželství paní Kateřinu Dalčickou a Vostrova, vdovu, jsa také vdovcem; a to její pátý manžel.

(1621-1623)

Léta 1621

V městě Kolíně nad Labem umřel pan Václav Cecingar, kterýž, jsa po rodu stavu rytířského, konšelem městským byl a do smrti své zůstával, za poctivou živnost městskou, již vedl, jse nestydíce.

Zemřeli také těch časuov pan Václav z Bítova a v Plaňanech, jsa zbit a zraněn od vojenských loupežníkůov. A na Horách Kutnách v předměstí hloušeckém, v Mečkase tak řečeném, v domě svém, pan Matyáš Šlechtín z Sezemic, jsa stár okolo let 90, a do Bohdanče ku pohřebu dovezen.

Pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr, jenž byl také pod tím českým pozdvižením z Čech odjel, vrátil jse zase do Hory Kutny a jest zase k tomu ouřadu uveden; a pan Albrecht Klusák, jenž byl místodržícím toho ouřadu učiněn, jest té povinnosti zbaven. Sic tempora mutantur. A hned brzo tejš pan Vilém z Vřesovic nastoupil na Mikuláše Vodňanského, jehož byl předešle prvním konšelem městským tu na Horách Kutnách učinil, aby na závazek vzat byl, za příčinou, pod tím českým pozdvižením že by něco na újmu téhož pana z Vřesovic, mincmejstra, sepsal a tisknouti dal. Též nastupoval tejš pan mincmejstr na příze jmenovaného pana Albrechta Klusáka a Zikmunda Kozla, jenž byli k spravování Hor Kuten od stavuov českých poadvižených nařizeni, aby jemu z toho právi byli a nahražovali.

Vstoupili v stav manželský: pan Albrecht Giglinger z Knejslštejna a na Termesyfich se paní Mandalenou, dcerou pana Albrechta Vraždy z Kunvaldu, pozůstalou vdovou po panu Janovi Salavovi z Lípy. Actum v domě Knejslíkovském, jinak Knížetským, pana Radslava Hlavsy z Liboslavě, Montibus Cutnis, v poslední neděli masopustní, dominica Esto mihi.

V touž neděli masopustní kněz Václav Termenus Teplický, jenž tu na Horách Kutnách drahně let děkanem byl, vdávaje také dceru svou Theodoru za kněze Zikmunda, faráře od Náměti, procházeje jse při tom veselí svadebním a v tom jse roznemohše, umřel; což od strany římského náboženství posměšně bylo souzeno a vykládáno. Byl pícnatý, obtlouštní člověk, na peníze honný; a v chrámě sv. Barbory jest pohřben.

Nazejtří pak v pondělí masopustní pan Václav z Vřesovic pojal k manželství (jsa vdovcem) pannu Johanku, rozenou Gerštorfku. Actum na Horách Kutnách v domě Mejšňarovském.

V městě Novém Kolíně nad Labem vstoupili v stav manželský: pan Zikmund Naksera, vdovec, se paní Lidmilou Hradeckou, vdovou, rozenou Kasalickou z Kaštic. Nota. Tak jse předce ženili, vdávali, veselí jsouc, pili, hodovali, na záhubu vlasti své nic nedbali, jedni druhé jak mohli obírali, mnozí k nepřátelům přistupovali, chudí k Bohu úpěli a volali:

Pomáhejšť Buoh, milý Čechu,
jenž juž nejsi než v posměchu;

každý do tvé vlasti běží,
nezůstáváš jen v loupeži;
ochraňujž sám Pán Bůh tebe
a pomoz z země do nebe.

Umřel Ondřej Zajíčků, řezník, letitý člověk; též Jiřík Gemlička, pekař v dolejších městě pod brankou.

V pondělí po neděli postní Oculi pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr, obnovil konšely městské na rathauze na Horách Kutnách, učiniv prvním Jana Endrli.

Umřela Johanka Elšická z Elšic, pozůstalá vdova po Jakobovi Skřivanovi na Horách Kutnách. A v Praze umřel kněz Havel, farář u sv. Jiljí, jenž předešle na Horách Kutnách u chrámu sv. Panny Barbory správcem duchovním byl; kazatel slova božího vejborný.

V domě Jana Kosaře, řečeném Melhauz, knechti, soldáti vojenští, Němci, učinivše mezi sebou šarvátku, jednoho z nich zabili.

Těž jeden knecht vojenský, Němec, svou knechtku Němkyni, přivázav jí kámen k hrdlu, do rybníka u kláštera Sedleckého uvrhl a utopil.

Pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr, přijel na Hory Kutny s nařízením, aby všickni na Horách Kutnách, i stavu rytířského tu obejvající, zbraně své (krom zbraní pobočných) před něj na Vlaský dvuor složili; což jse vykonalo.

Vilém Malovec z Malovic zastřelen jest zoumysla a nevázně od jakéhosi myslivce nevážného.

Pan Jan Zikmund Mírek z Solopisk a na Pašiněvsi, jsa ložumentem v městě Hoře Kutně, v domě Krbcovském proti rathauzu, roznemohše jse a nedlouho v té nemoci zůstávaje, tu umřel a u kostela sv. Panny Barbory pohřben jest.

V pátek po Květné neděli před Hody velikonočními Bartolomeus Pica Straka, opat sedlecký, a s ním spolu pan Heralt Václav Libštejnský z Kolovrat, jenž tu v městě Hoře Kutně na Hrádku nad Páchem, potokem tak řečeným, obejval, též pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr, šli z kláštera Sedleckého v procesí s monstrancí do města Hory Kutny až na Vlaský dvuor a tu náboženství své konali. Někteří žáci školní z Kaňku i horští s nimi jíti a zpívati museli.

Na týchž Horách Kutnách v domě Jiříka Matoušovic, řezníka, umřela paní Maruše, manželka pana Václava Věžníka z Věžník, rozená Pětipeská, a odtad přeč ku pohřbu vezena.

Těž umřela na Horách Kutnách měsíce máje Marie, manželka Jana Agatona.

Na Puchři, nedaleko Hory Kutny, umřela paní Johanka Šlechtínová, vdova, rozená Slánská, a v Klucích, vsi pana Petra Lukaveckého z Lukavce, jest pohřbena. Byla stáří věku svého bezmála jedno sto let, chodě čerstvě až do smrti.

Pan Jindřich Materna z Květnice, syn dobré paměti pana Adama Materny a na Přítoce, umřel jest na Žerčicích, sídle svém, v kraji Boleslavském, byv stáří věku svého okolo let šedesáti; po němž vdovou zůstala manželka jeho paní Mariana, rozená Pešička z Komárova. V Starém Bydžově na gruntech svých jest pohřben.

V neděli Jubilate, po památce sv. apoštoluov Páně Filipa a Jakuba, Jan Samků Klatovský, jsa vdovcem a rychtářem městským na Horách Kutnách, pojal k manželství Kateřinu, pozůstalou vdovu po Matějovi Chladnovi, soukeníku.

A v outerej po též neděli Jubilate vstoupili v stav manželský pan Mikuláš Straka z Nedabylic, vdovec, se paní Kuňkou z Šaratic, zůstalou vdovou po panu Burjanovi Vlčkovském z Vlčkovic.

V pondělí post feriam Filipi et Jacobi učiněn rychtářem městským na Horách Kutnách Zikmund Červenomlejnský místo Jana Klatovského.

V pondělí po neděli Cantate, 10. dne měsíce máje, na Horách Kutnách pan Zikmund Materna z Květnice, jsa vdovcem, pojal k manželství paní Annu, pozůstalou vdovu po panu Maršovi Dobřenském z Dobřenic, rozenou Chuchelskou z Nestajova. Actum v domě Mejšňarovském.

Umřel na Horách Kutnách pan Zikmund Karel Popel z Vesce, hrbovatý, zůstávaje neženatý, syn nebožtíka Jindřicha Popela; u kostela Námětského pohřben.

Těž umřela Anna Šimáčková od Raků, mlynářka.

Kněží evanjelitského religionu v nebezpečenství a soužení zůstávali od lidu vojenského v královstvím Českém zůstávajícího, z nichž jeden, totiž kněz Cyprián Pešín, rodilý v městě Žatci, jenž farářem u kostela Námětského bejval a tu na Horách Kutnách jse oženivše osadil,

jevše přes pole na voze se panem Kašparem Melicharem z Žerotína, k sobě příznivým, obklíčení jsou od vojákuov loupežných a hned tu od nich tejj kněz Cyprián mocí vzat a zbit jest a do města Chrudimě dopraven, v tu neděli 16. dne měsíce máje, odtad potom na Choltice. A s ním jse vězeje jej šacovali, takže jim nemalou sumu peněz objednati a dáti musel. A tak jse jim vyplativše, do Hory Kutny jse navrátil.

Umřel na Horách Kutnách pan Albrecht Sak, byv ouředníkem na Žehušicích.

Pan Jeronym Jindřich, syn pana Ladislava Hrobčického z Hrobčice a na Čestně Kosteletě, vstoupil v stav manželský se pannou Marií, rozenou šlechtičnou z Řičan, v ten pondělí po památce Nanebevstoupení Krista Pána, 24. dne měsíce máje. Actum na Horách Kutnách.

Umřel na Horách Kutnách Hans řečený Hes, kterýž předešle hutmistrem a šmelcířem rud a kyzův horních drahný čas byl, však potom, jsa od jiných osočen, toho zbaven jest a v bídě život svůj dokonal.

Ve čtvrtek po památce Seslání Ducha sv. v městě Hoře Kutně na Hrádku nad Páchem umřela jest paní Alena, rozená Bohdanecká z Hodkova, manželka pana Heralta Václava Libštejnského z Kolovrat, již byl tejj pán, vdovu po panu Václavovi Chotouchovském z Nebovid zůstalou, k manželství pojal; a v chrámě sv. Panny Barbory při kaple mincířské pohřbena jest.

A v tejj čtvrtek v noci na pátek umřel také na Horách Kutnách Karel Kunata, dětátko, syn dobré paměti pana Jetřicha Šatného z Olivetu se paní Esterou, rozenou Skalskou z Dubu, manželkou jeho, splozený, na němž ten rod po meči přestal mužského pohlaví.

V sobotu v noci na neděli po památce těla Božího, 12. dne měsíce Junii, června, narodila jse na sirobu po otci svém, panu Jetřichovi Šatném z Olivetu, dcerka jeho se paní Esterou, rozenou Skalskou z Dubu, splozená a dáno jí na křtu svatém jméno Kateřina Bohunka.

Ve čtvrtek 1. dne měsíce Julii, července, opěty procesí, od nejvyššího mincmejsra pana Viléma z Vřesovic nařízená, s monstrancí a muzikou jse na Horách Kutnách v městě Hoře Kutně vykonávala s opatem sedleckým Bartolomějem Picou; při čemž byli osobně přítomni tejj pan mincmejstr a pan Heralt Václav z Kolovrat, jsa oba religionu římského katolického, za nimiž kráčeli i někteří religionu evanjelitského, k zalíbení témuž mincmejstru; k kteréžto procesí se také u všech kosteluov zvoniti muselo.

Zemřeli: Václav Trnka, prokurátor, podagricus, a Kateřina, manželka Jana Glogera, písaře mince tu na Horách Kutných.

Šepmistři a konšelé města Hory Kutny jsou i k tomu přinuceni, že kněze Jeremiáše, jim nepovědomého, k děkanství tu na Horách Kutných přijíti museli, a k tomu při kostele sv. Jakuba, jenž sluje U Vysokého, uveden jest, a ten hned v vornátě (což byli Horníci opustili) přisluhoval, o čež mezi některými hádky a nelibosti byly, jakkoliv ornát (totiž po česku ozdoba) žádného nespasí ani nezatratí.

Téhož měsíce Julii, července, v domě paní Mandaleny Lorencdorfové z Bítova, v předměstí čechovském za Kouřimskou branou na Horách Kutných, umřela paní Judit od Leksů, pozůstalá vdova pó panu Fridrichovi Hakerovi, jenž předešle jměla k manželství pana Alexandra Elšice z Elšic.

Měsíce Augusti, srpna, pan Jindřich Dráchovský z Dráchova, jsa smrteldně zraněn od Karla Lukaveckého z Lukavce a nemoha vyhojen býti umřel.

Téhož měsíce na Vorle Karel Straka z Nedabylic zabil Hendricha mladého Gerštorfa.

Dvacátého a devátého dne měsíce Augusti, srpna, oddána jest k manželství Salomena, děvečka služebná od paní Mandaleny Lorencdorfové z Bítova, za Jana mlynáře, řečeného Šenkář.

Měsíce Septembris, září, umřela Veruna Zygelovic, vdova.

Třináctého dne měsíce Octobris, října, umřel na Horách Kutných Jan řečený Oppl, po němž vdova zůstala manželka jeho Dorota, již byl (byv vdovcem) k manželství z města Čáslavě pojal.

Dorota Setářovic, maje k manželství Matesa Kuchenfeita, havéře, Němce, na Horách Kutných na Rybném trhu, zradila nad ním a pobravše mu, což mohla, zoumysla od něho preč utekla; nebo byvše děvečkou na vandr ucházeti od rodičův svých navykla. Tak od manžela utekše, mezi knechty vojenské se dostala.

V pondělí den památky Všech svatých 1. dne měsíce Novembris, listopadu, kněz Bartolomeus Pica, Straka, rodilý v městě Hradci Jindřichově, jsa zase dosazen na opatství kláštera

Sedleckého při Horách Kutnách, korunován jest k témuž opatství. Po korunování hodováno a veseleno.

V Vlaském dvoře na Horách Kutnách, kdež od starodávna residenci jest nejvyššího mincmejsra v království Českém, stratila jse monstranci stříbrná, jenž tu k kaple královské náležející zůstávala; ale jest zase (však rozbořená) nalezena. Skrže což jse Anna, manželka Andreasa Hubeusa, písaře radního pánuov šepmistruov, do vězení dostala, že nějaké kousky stříbrné, té monstranci nápodobné, k zlatniku poslala a je sobě od téhož manžela svého dané býti pravila, čemuž on odpíral. Těžce na to od nejvyššího pana mincmejsra pana Viléma z Vřesovic nastupováno.

Umřela na Horách Kutnách panna Johanka, rozená Hornátecká z Dobročovic, zůstávaje při paní Marianě Mírkové, sestře své, panna obstární; a ku pohřbu na Žabonosy dovezena.

Měsíce Novembris, listopadu, vstoupili v stav manželský Jan Agaton, vdovec, se pannou Annou od Zygeluov.

V pondělí v noci na outerej u vigilií sv. Tomáše, před hody vánočními, zapálilo se uhlí v hutech horních šmelcovních Jeho Milosti císařské při Horách Kutnách a hořelo velmi, skrže což stala jse škoda nemalá; nepovědomo, jak se zapálilo.

Pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr, zapověděl a zastavil v hody vánoční kázání a přísluhování ve dvou kostelích, totiž u sv. Barbory a u Náměti na Horách Kutnách, vzav příčinu, že farářové těch dvou kosteluov v vornátích přísluhovati se zpečovali; a tak jsou v ty hody boží v těch dvou kostelích služby boží opuštěny, pročež bylo v lidu obecním zhoršení a naříkání. Toliko jse v Vysokém kostele sv. Jakuba (kdež nový děkan, kněz Jeremiáš, Horníkuom bezděk dosazen byl a vornátu užíval) a Němcuom v kostele Svatojiřském za branou Kouřimskou posluhovalo, a kněžím horským (jenž v vornátích přísluhovati nechtěli) vypověděním hrozeno bylo.

Léta 1622

Umřel na Horách Kutnách Jan Sokol, krejčí, byv starý věku svého okolo 80 let.

V pátek den památky sv. Šťastného, 14. dne měsíce Januarii, ledna, umřela Eva, manželka Václava Labušky.

Anna Koláčnickovic, pozůstačí vdova po Samuelovi Barbarovi, urodivše v vdovství svém dítě a jmaje proto od práva na sebe nastupování, pravila tím vinného býti nějakého soldáta vojenského, že by jí násilí učinil, a tím toho odbyla. Avšak Zikmund Hlas, toho sobě neošklivíce, ji k manželství pojal, v ten outerej po památce sv. Antonína, 18. dne měsíce Januarii, a tak ženy s hotovým dítětem dostal.

Umřela Dorota Koláčnickovic, řečená Vovesná, vdova.

Vstoupili v stav manželský: pan Štefan Mírek z Solopisk, jsa vdovcem, se pannou Kristinou, dcerou pana Mikuláše staršího Lukaveckého z Lukavce a na Všebořicích. Actum na Horách Kutnách v masopust, v neděli Sexagesima, 30. dne měsíce Januarii.

Ve čtvrtek po neděli masopustní Esto mihi, po památce sv. Doroty, 8. dne měsíce Februarii, února, umřela Marta, manželka Jiříka Lederera, kupce kramáře na Crkani v rynku na Horách Kutnách.

Po ní brzo umřela také Zuzana, manželka Honsa, kramáře železných věcí.

Potom ve čtvrtek po neděli postní Reminiscere, den památky sv. Matěje apoštola, umřel Jan řečený Zima, jinak Vočadlo, sladovník v dolejší městě při Páchu naproti Novým mlejnuom.

Měsíce Februarii, února, Albrecht Lukavecký z Lukavce, ayn nebožtíka pana Tristrama Lukaveckého, dav jse z Hor Kuten mezi lid jízdny vojenský Jeho Milosti císařské, nařizený do Prahy, jenž tam zůstávaje a nic platný nejsa leželi, jest od jednoho z nich v cestě, když spolu jeli (učinivše s ním svádu) zabit; po němž vdovou zůstala Marta Barbara, po rodu Karlovská z Lochonic od Budských, již byl vdovu, pozůstalou po panu Adamovi z Řičan, k manželství pojal tu na Horách Kutnách.

Jeho Milost císařská Ferdinandus II., český, uherský etc. král, najíti jest ráčil všecknu minci k děláni peněz v království Českém ze všelijakých pagamentuov, jakýmsi bohatým kupcuom cizozemcuom, z nichž jeden žid, podle smlouvy s nimi učiněné, pod plat a termín vyměřený. Ti nájemníci, dostavše jse do Hory Kutny měsíce února, zarazili a dělali na Vlaském dvoře minci velmi lehkou, zvláště grošiky po třech krejcařích, víceji měděné nežli stříbrné, ačkoliv prve cizozemská mince falešná, velmi také lehká, houfně jse v království Českém rozmohla, nebo časné zastavení toho obmeškáno bylo; skrze což vuobec mezi lidmi nesnáz a hadrunky vznikly a ve všech věcech povstala drahota nesmírná; nebo handléři, kupci, obchodníci,

řemeslníci etc. všelijaké věci, zvláště nenasycení lakomci a dráči, sobě na nejvyšší zvedli a nahnali, nic na duši a dobré svědomí nedbajíce, s soužením a žalostivým naříkáním lidu chudého. Mnozí pak šibalové takovým v Čechách neřádem podle světa nabyli a zbohatli neprávě a nespravedlivě, což Pán Buohtrestati bude.

Před hody velikonočními starší nad havěři hor stříbrných na Horách Kutných, přinesše k týmž hoduom dary nejvyššímu mincmejistru pan Vilémovi z Vřesovic na Vlaský dvoor, obdrželi to při něm prosebně, že v neděli nastávající Resurrectionis Christi, též v pondělí, služba boží evanjelitská, jenž byla předtím zastavena, jest v kostele Barborském držána a konána. Kostel Námětský, ten předce zamčený, pustý zůstával. Což tak podle vůle světské zůstává do smilování božího. A slovo Páně nezahyne, ale zůstane na věky.

Martii, března, umřel Václav Lavička, řezník.

Brzo po něm umřel také ve mlejně svém nedaleko města Hory Kutny Daniel Tříška, syn nebožtíka Dobiáše Třísky, zůstávaje v dlouhotrvající nemoci.

Při začátku měsíce Aprilis, dubna, umřela Dorota, manželka Jana Hylana, jinak Novotného, řezníka od Kubků na Horách Kutných.

Téhož také měsíce Aprilis v sobotu po Velikonoci umřel na týchž Horách Kutných Jiřík Lederer, rodem z Normberka, kupec věcí krámských; a tak nedlouho po Martě, manželce své, živ byl. Ti manželé byli jse spolu tu do Hory Kutny dostali a tu jse osadivše handlem kupeckým zbohatli, několiko dětí spolu splozených pozůstavivše.

Ve čtvrtek v noci na pátek po neděli Misericordia, 14. dne měsíce Aprilis, dubna, umřela na Horách Kutných paní Lukrecia, rozená Krejšťanka z Krejšťanu, zůstávaje vdovou po nebožtíku panu Karlovi Robmhapovi z Suché, a u chrámu Barborského jest pohřbena.

Umřela Dorota, manželka Fridricha, bradýře na růře při chlebních krámích obecních.

Karel kníže z Lichtenštejna, nařízený správce království Českého, jeda z Rakous do Prahy, zastavil jse s svými v městě Hoře Kutně; od Horníkuov jest přivítán ve čtvrtek 21. dne měsíce Aprilis, dubna, a zůstav tu přes noc na Vlaském dvoře, nazejtří v pátek odjel.

A hned na druhý den přijel také do Hory Kutny N., kníže z Sasen, jenž, jsa jedním hejmanem, vojenským oficírem Jeho Milosti císařské, v Čechách ležel, s nemalým obtížením

obyvatelubv, jež a lid jeho vojenský vychovávatí museli. Chtěl, aby mu za neberné peníze (jichž tak nabyt) dobrou bernou minci, jenž jse tu na Horách Kutnách dělala, dali, čehož když dostati nemohl, s hněvem a pohrůzkami zase odjel.

V sobotu po památce Nanebevstoupení Krista Pána, 7. dne měsíce máje umřela na Horách Kutnách v domě řečeném Knížecím paní Anna, manželka pana Radslava Hlavsy z Liboslavě, ten čas Jeho Milosti císařské rychtáře; byla dcerou nebožtíka Jana Skřivana, krejčího tu na Horách Kutnách.

V pondělí po památce Nanebevstoupení Krista Pána, 9. dne měsíce máje, nejvyšší mincmejstr v království Českém pan Vilém z Vřesovic, jenž juž tím ouřadem a pádem stavuov království Českého nabyt a zbohatl a statkuov pana Václava z Budova propadených dostal, obnovil konšely městské na Horách Kutnách. A učiněn prvním konšelem jakýsi Jindřich Velvarský, jenž jse tu nedávno do Hor Kuten dostal a předešle muzikářem houslí bejval, čímž ten ouřad zlehčen; a hned jse přitom v tejš den obnovení starších obecních a osmi soudcuov i volení rychtáře městského vykonalo, vše podle nového nařízení a vůle téhož pana mincmejstra, mimo nařízený a starobylý způsob a svobody týchž Horníkuov. Čemuž ke všemu tíž Horníci říkali amen, a nižádný jse tomu, jako předkové jich staří, opřítí a svobod jich hájiti nechtěli nebo nesměli. On jim pak ve všeckno sahal, řídil a rozkazoval, jako by juž chlapi a otrokové byli, a obec ta u velikých dluzích tápala a v zavedení zůstávala. Pán Buoh rač pomáhati a ochraňovati své věrné svou milostí. - Rychtářem městským učiněn Matyáš Černej, jinak Kancléř řečený.

Ouředníci horní a mincovní na týchž Horách Kutnách bohatli, statky kupovali, peněz na lichvu půjčovali a tak sobě při těch horách naháněli, jak kdo moha.

V městě Novém Kolíně nad Labem umřel Jan Pacheus, jsa v témž městě od dávna nařízeným Jeho Milosti císařské rychtářem, a byl jse tu dostavše osadil a dvakrát oženil.

Na Horách Kutnách měsíce Junii, června, umřela Marketa, vdova pozůstalá po někdy Kryštofovi Daumovi, krejčím, Němci.

V pátek den památky sv. Erazima 3. dne měsíce Junii, června, v noci na sobotu strhlo jse v oblacích veliké, hrozné blejskání ohnivé a hromobití, a hrom udeřil na Vlaský dvuor v městě Hoře Kutně, od čehož shořely krovy nad rejtunkem, kdež ouředníci horní a mincovní v soudu

sedávají - a bohatnou. Obec pak města (vem kde vem) na ty hory nakládati museje, s nižádným ziskem se nepotkávali, s soužením a obtížností a naříkáním do milosti boží.

Při tom ohni N. Pleskář, havěř, pomáhaje hasiti, upadl dolů těžce, od čehož nazejtří v sobotu umřel.

Panna Marjana Šolcovna, objevuje na Horách Kutnách při máteři své, dána k manželství N. panu Tluksovi Hynkovi, člověku přespolnímu. Byla dcera nebožtíka Joachyma, kožešníka v Hlouškách, v předměstí Hory Kutny.

Měsíce Junii, června, umřela Kateřina, vdova pozůstalá po Václavovi Francovi, jenž jse tituloval z Liblic, jsa věku svého táž Kateřina okolo let 70; jenž byla k manželství jměla nejprve N. Ryšánka, řezníka, po něm pak druhého Václava Vozinu, třetího nadepsaného Václava France, vše na Horách Kutnách.

Těž vstoupili v manželství N., rozený Germanus z Nydrlandu, jenž se do Čech na vojnu dostal a potřebovati dal, se pannou Annou, rozenou Časlavskou z Podolí, pannou urostlou, jenž na Horách Kutnách u paní Marjany Firšicky, vdovy, rozené Malovky, přebejvala. Kterážto paní Firšicová ráda obyčej jměla fraucimor vdávati a v tom fedrovati.

V outerej památky Procopii 5. mense Julii, července, vstoupili v stav manželský Karel, syn nebožtíka Zikmunda Kozla na Horách Kutnách, se pannou Lidmilou, dcerou nebožtíka Jiřika Liperta, Germana z Šlakenvaldu, jenž v Praze Jeho Milosti císařské poštmejistrem bejval.

Na krchově kostela Námětského, nedaleko domku hrobníka, propadlo jse díl země s některými těly mrtvými tu pohřbenými, a udělala jse jáma, dolina hluboká, široká; soudím, že to nějaká stará horní šachta dolová a zaplněna od předkuov byla; a jest to zase zemí, prstí zametáno a zaplněno.

Ve čtvrtek 14. dne měsíce Julii, července, před památkou Rozeslání sv. apoštoluov Páně, umřela na Horách Kutnách Alžběta Holoubkovic, pozůstalá vdova po Janovi Šoltysovi, kterýž kdy umrtven jest, vide retro. Jměla předešle k manželství Jana Čechtického na týchž Horách Kutnách.

Lid vojenský císařský v království Českém po městech rozkvartýrování vždy zůstávali, nejsa nic užiteční, na něž k vychovávání jich obyvatelé téhož království berně a sbírky peněžité

nemalé, vem kde vem, beze všeho svolení a nařízení sněmovního sbíratí a dávatí museli s naříkáním; avšak tejj lid vojenský nepřestávaje, kde a jak mohli, drancovali, sem i tam jse projíždějice. Z města Kouřima přijevše jich koliksi do města Hory Kutny v sobotu po památce sv. apoštoluov Rozeslání učinili a některé zranili. Potom v noci přibralo se jich víceji do vsi Přítoky, nedaleko Hory Kutny, a tu vše vydrancovali i dobytek sedlákuom pobrali; též ve vsi Bylanech učinili a Jana Mlynáře, řečeného Šenkěť, jenž odtad nedaleko obejval, zoumysla zamordovali; tak sobě nekrygsmansky, ale šelmovsky provozovali, s pohrůzkami horších věcí, vzavše toho příčinu, že by tu předtím jeden z jejich zabit byl. Žádný takovým škůdcaom odepřítí nesměl pro vrchnost a jiná nebezpečensví; a práva tehdaž, zvláště domácím (jež rebelles nazejvali) zamezeny byly. I někteří rození domácí Čechové takovým loupežným cizozemcaom v takových nešlechetnostech (toho oučastni jsouce) nápomoci byli a je v tom fedrovali.

V outerej 2. Augusti, srpna, Jan, syn Zikmunda Labušky, mincíře, pojal k manželství Kateřinu od Balatejch, dceru nebožtíka Václava Nemesa, o niž nesnáz byla; nebo předtím jinému přespólnímu slíbila a zamluvena byla.

Umřel na Horách Kutnách ve čtvrtek post Laurentii v domě svém na Tarmarce pan Zikmund Materna z Květnice, zanechav po sobě manželky své v vdovství, již byl nedávno, jsa vdovcem a ona vdovou, pojal, paní Anny, rozené Chuchelské z Nestajova; v kostele Barborském v kaple mincířské pohřben jest.

Předtím v dole horním, řečeném Mládenec, na Kuklíku, dva havěři, lezouce z téhož dolu, upadl jeden na druhého a tak spolu do hlubiny spadše a smrteldně jse potloukše odtad vytaženi, kolikýsi den potom zemřeli. Třetí, jenž s nimi lezl, sotva jse na fartu obdržel. Nebezpečná jest práce havěřská.

V neděli 14. Augusti, srpna, Jan Novotný od Kubků, řemesla řeznického, řečený Hylan, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Rozinu, dceru nebožtíka Jana Fidlara, rodilého z Hostinného, města pánuov z Valdštejna, jenž tu na Horách Kutnách zůstávala.

Umřela Dorota Skřivanka, pozůstalá vdova po Filipovi Fidarovi z města Hostinného, jenž jse byl k ní tu na Horách Kutnách po Janovi Skřivanovi, krejčím, přiženil a potom, nesvorně spolu zacházeje, jse rozloučili. Byla dcera Jindřicha Trnky, jenž před lety písařem radním při právě p. šepmistrů bejval.

Téhož měsíce Augusti dne 23., v outery, vstoupili v stav manželský Hans Gloger, rodilý z Slezska, jsa vdovcem a písarem v minci na Vlaském dvoře, jenž jse byl tu na Horách Kutnách oženil a osadil, se pannou Rebekou, dcerou pana Kašpara Helzle, Germana přespolního, kterýž jse tu na Horách Kutnách zdržoval a od sobě příznivých fedrován. Ta nevěsta zrostu hojného, ženich podagricus, a tak nemocný k oddavkuom vezen.

Much mnoho a houfně spolu podivných barev rozličných letělo v povětří mimo Kaňk a Horu Kutnu; některé na zem padaly, sbírány a ukazovány byly. To jistě praesagium nějakých nových věcí budoucích.

Pan Václav Čejka z Olbramovic, jsa v stavu mládeneckém, pojal k manželství pannu Kateřinu, dceru nebožtíka pana Jana Chotouchovského z Nebovid a na Hostačově, sirotka bohatého, již sobě od Jeho Milosti císařské objednal. Oddavky a svadební veselí vykonáno v neděli po památce sv. Bartoloměje apoštola v domě Mejšňarovském na Horách Kutnách.

Mates od Sabiny, vdovy Piscisové, zahynul a umrtven jest v dole horním, řečeném Samson, švubem, smradem tak řečeným, jedovatým, na cougu horním kuklickém. Když odtud mrtvý vytažen a ku pohřbu nesen, byl pěkný, červený, jako živý; a tak od povědomých toho praveno, kdo tím smradem umrtven bývá, že tak pěkný červený zůstává.

V outerej 13. dne měsíce Septembris, září, vstoupili v stav manželský Jakub Kácovský, mládenec, mincíř, se pannou Alžbětou, dcerou nebožtíka Floriana Farinesta, jenž šafářem mince bejval.

A nazejtří, totiž ve středu v noci na čtvrtek, umřel Jiřík řečený Růžička, jinak Šrámek, na Tarmarce.

Zikmund, syn nebožtíka Jana Třísky, pojal k manželství Annu, děvečku od pana mincmejstra pana Viléma z Vřesovic, jenž u sestry téhož pana z Vřesovic přebejvala. Actum na Vlaském dvoře v městě Hoře Kutně, v neděli po památce sv. Matouše apoštola 25. Septembris.

V městě Kolíně nad Labem umřel Cyprián V..., jenž prvním konšelem městským byl v témž městě.

V outerej 27. dne měsíce Septembris Karel, syn nebožtíka Augustina Šmilaura, pojal k manželství pannu Marjanu, dceru Šebestiana Helzle, ten čas ouředníka mince.

Předtím v pondělí 26. Septembris Antonín řečený Grysel, rozený Pommer, Germanus, vdovec, jenž předešle, dostav jse do Čech, jměl k manželství N., rozenou Velemickou, pojal k manželství pannu, rozenou Studeneckou z Pašiněvsi. Actum na Horách Kutnách.

Mense Octobris, října, umřela na Horách Kutnách v domě svém paní Johanka Kordová, rozená Horňatecká z Dobročovic, pozůstalá vdova po nebožtíku panu Zikmundovi Kordovi Dobřenském z Dobřenic. Dlouho nepohřbena zůstávala, až potomně na Žabonosy a tam pohřbena jest.

V outerej 11. měsíce Octobris, října, na Horách Kutnách vstoupili v stav manželský pan Mikuláš z Řísnice se pannou Alinou, rozenou Pešičkou z Komárova, splozenou se paní Bohunkou, rozenou Křineckou z Ronova, juž manželkou pana Petra Lukáše Rašina z Ryznburku. Actum v domě Mejšňarovském.

Jménem Jeho Milosti císařské komisaři jacísi, mezi nimiž jeden mnich, vzavše také s sebou Bartoloměje Picu, opata sedleckého, přijeli do Hory Kutny a vešedše na rathauz, tu v přítomnosti konšeluov a vší obce k tomu povolané v velké radní světnici předloženo a oznámeno, že Jeho Milost císařská špitál obecní města Hory Kutny, k správě šepmistruom a radě od starodávna náležející, z správy a moci jich vynímati a pod správu N. řečeného Baptista, rozeného Italiana z Říma, preláta jim Horníkuom nepovědomého (jenž ani přítomný nebyl), uvozovati ráčí. A správa téhož špitála zatím jiným tu na Horách Kutnách jest poručena, do dalšího toho opatření, a věci k témuž špitálu náležité aby zinventovány a popsány byly, jest nařízeno. Nad čímž tíž Horníci hoře a žalost jměli a žádný tomu odepřítí nesměl. Týmž způsobem stalo jse měšťanům kolínským, souseduom týchž Horníkuov. - Nota. Mezi jinými toho příčinami byla také tato, že by konšelé důchody špitáluom náležité ustraňovali a sobě tím sami naháněli, což poněkud tak bylo i v jiných věcech obecních. - Týmž způsobem konalo jse v městě Čáslavi.

V sobotu 22. Octobris, po památce sv. Lukáše evanjelisty, umřel na Horách Kutných Lukáš Trnovanský, rozený Charvát, starý krigsman, jenž jse byl v Čechách osadil, jmaje k manželství Barboru, rozenou Konecchlumskou z Konecchlumu. A také při jiných pro rebelii od Čechuov proti Jeho Milosti císařské vzniklé (v čemž jse byl potřebovati dal) v nebezpečnství pokuty a trestání zůstával; smrt ho toho zbavila. Ku pohřbeu do vsi Sv. Jakuba, nedaleko Hor Kuten, na gruntech pana Kašpara Melichara z Žerotína, dovezen.

Dvacátého pátého dne měsíce Octobris, října, dne outerního, vstoupili v stav manželský Jan, syn nebožtíka Václava Lavičky, řezníka, se pannou Kateřinou, dcerou Jana Labušky, suken kráječe u Bartošů.

V neděli 30. Octobris ante festum Omnium Sanctorum N. Johannes, rodilý v Plaňanech pánův Mírkuov, pojal k manželství Dorotu, pozůstalou vdovu po nebožtíku knězi Václavovi Štefanovi Teplickém, děkanu na Horách Kutnách, jsa písařem radním v městě Čáslavi. A to její čtvrtý muž.

Ve středu po památce Všech svatých, v začetí měsíce Novembris, listopadu, umřela na Horách Kutnách paní Johanka, rozená Salavka z Lípy, manželka pana Adama Studeneckého z Pašiněvsi, a na Krchleby, statek téhož manžela jejího, jest ku pohřbu dovezena. - Nota. Na větším díle obyvatelé z stavuov předních z sídel svých do iněsta Hor Kuten jse dávali a tu obejvali, před loupežným nebezpečenstvím, jež lid vojenský Jeho Milosti císařské v zemi pozůstávající provozovali a páchali; nebo Hory Kutny v tom pro užitek, kterýž z mince Jeho Milosti císařské tu na Horách Kutnách vycházel, ušetřovány byly.

Novembris, listopadu, pan Burjan Vrchotický pojal k manželství pannu Aldegundu Johanku, dceru nebožtíka pana Jana Firšice se paní Marianou, rozenou Malovkou z Malovic, manželkou jeho, splozenou, jenž tu při též paní máteři své na Horách Kutnách obejvala.

Téhož měsíce Novembris 22. v outerej vstoupili také v stav manželský: Martinus N., řečený Voják, študent školní, s Rozinou, dcerou nebožtíka Eliáše Knoura Javornického, řemesla kožišnického, jenž jse tu byl na Horách Kutnách oženil a osadil; a hned nazejtří ve středu N. Dongril z Jihlavy s sestrou nadepsané Roziny, Kateřinou, pospíšili jse také oddati, boje jse překážky v tom od jiného, jenž jse s ní Kateřinou slib manželský jmíti pravil.

Při památce sv. Ondřeje apoštola v začátku měsíce prasince, Decembris, zemřely na Horách Kutnách: paní Anna, rozená Chuchelská z Nestajova, pozůstalá vdova po panu Zikmundovi Maternovi z Květnice, po dět'átku leže v šestinedělích, na sirobu narozeném. A tak nedlouho po témž manželů svém trvala.

Těž panna Alžběta, dcera pana Jana Mírka z Solopisk se paní Annou z Malovic, manželkou jeho, splozená, jenž v podivné, nezhojitelné nemoci dávný čas zůstávala a nižádnými léky jí zpomoženo býti nemohlo. Obě v chrámě svaté Panny Barbory tu na Horách Kutnách pohřbeny jsou.

Umřel v Praze Johannes Campanus, rodilý v městě Vodňanech, kterýž, byv předešle profesorem akademie pražské evanjelitské, k římskému náboženství přistoupil; avšak po témž přestoupení nedlouho živ byl na tom světě. Tak evanjelitským zhoršení učinil, jako i někteří jiní týmž způsobem; načež při smrti své hrozně, žalostivě a zoufale nařikal.

V outerej den památky sv. Lucie, 13. dne měsíce Decembris v advent, nařízením nejvyššího mincmejstra pana Viléma z Vřesovic, jménem knížete Karla z Lichtenštejna, místodržícího v království Českém, praporec knechtů vojenských osob okolo 250 a při nich žen okolo 150 s dětmi a s vozy, přivelebili jse do města Hory Kutny a tu po domích sousedských jsou rozforýrováni, aby stravováni byli a zůstávali do dalšího nařízení, čímž susedé obtíženi jsou. - Příčina toho a vina dávána byla týmž Horníkům, že by nějaké psaní od nich vrchnosti učiněno bylo s pohrůzkou, jestli by jim v jich religionu evanjelitském překážka činěna byla a kněží jich by vyzdvihováni byli, což jse juž v jiných městech konalo, že by lid horní, pracovitý, od těch hor jse vyzdvihli; kteroužto vinu a příčinu jedni druhým přičítali. A hned brzo potom, před hody vánočními, přijevše z Prahy do Hory Kutny tejj pan mincmejstr, ujal se sám všeho města (nebylo vůbec povědomo, jakým právem a nařízením), a poručiv sobě klíče města dáti, vartu domácí vyzdvihl a nadepsaným knechtuom vojenským ji poručil a osadil. Též kněze Jeremiáše od Vysokého kostela (kteréhož byl tu předešle dosadil) zase odtad vyzdvihše, jiného tu, Matouše Apiana z Pardubic, nařídil. Týmž způsobem na Kaňku učinil.

Kterýžto nový kněz hned tu v hody a svátky vánoční náboženství římské řídil, s svými k tomu nařízenými; kteréhožto kněze uvozování dělo jse a konalo vojensky s nadepsanými knechty, s praporcem a bubnováním, střílením z ručnic. Kostelové jse římským způsobem světili, kropili. Lid obecný k tomu na lelky a divadla běželi jako opice, zvláště ženské pohlaví. Takhle týmž Horníkuom religion evanjelitský (kteréhož od dávna bez překážky užívali) jest zastaven. V kostele toliko sv. Jiří za branou Kouřimskou v předměstí čechovském, kdež jse germanskou řečí náboženství evanjelitské řídilo a kněz Joachym tu zůstával, jest zanecháno, však s tou vejmkou a od téhož mincmejstra poručením, aby se tu od žádného jiného a nižádnému mimo Germanům, Němcuom, k témuž kostelu přináležejícím, neposluhovalo. Kdo by pak jse buď skutkem neb řečí proti těm nadepsaným nařízeným věcem postavoval, že na hrdle trestán býti jmá. Takhle tíž Horníci osedláni jsou. Ó pomoz, Pane Bože!

Umřel na Kostelci kněz Vít, jenž předešle farářem na Kaňku bejval.

V outerej v noci na středu po památce Narození Krista Pána umřela Rejna, pozůstalá vdova po nebožtíku Jakubovi Bzeneckém, jejíhožto těla mrtvého pohřeb bez kázání slova božího uplacen býti musel novému knězi, nadepsanému panu Matoušovi Apianovi; nebo religionu evanjelitského byla.

Léta 1623

V neděli ráno den začetí léta nového umřel také na Horách Kutnách v domě svém v předměstí chechovském za branou Kouřimskou pan Adam Mírek z Solopisk, zůstávaje dlouhé časy v těžké podagrické nemoci, pozůstaviv po sobě v vdovství paní Mariany, rozené Hornátecké z Dobročovic, manželky své, a dcerky Apollony jich splozené. Těla jeho mrtvého pohřeb při nadepsaném knězi Matoušovi Apianovi religionu římského obtížným peněžitým šacunkem smlouván a objednan býti musel. Ten římský kněz, jsa hladek v aksamitovém oděvu, nádherně jse procházel.

V pondělí pak po začetí léta nového pan Vilém z Vřesovic, mincmejstr, nařídil na Horách Kutnách, aby jse konšelé města postavili nejprve ku mši do Vysokého kostela a po vykonání mše na rathauz se vši obcí; a dal jse také mezi ně najíti. A s ním pan Kašpar Melichar, pán z Žerotína, k tomu nařízený komisař, jej, pána z Vřesovic, gubernátorem pěti měst, totiž: Hory Kutny, Kouřima, Čáslavě, Kolína a Brodu Českého, jménem Jeho Milosti císařské a pana Karla z Lichtenštejna, knížete, nařízeného p. místodržícího v království Českém, vyhlásil a dotvrdil. A tu hned jemu, panu mincmejstru, tiž konšelé Horníci obě pečeti města, menší i větší, vzdali, a on k sobě to přijavše, obnovení jich konšeluov (čehož jse oni nadáli a jse proto sešli) odložil a zase na Vlaský dvuor odjel. Také při témž na rathauze shromáždění jim Horníkům přízepsaného kněze Matouše Apiana arciděkanem vyhlásil a aby se týmž knězem spravovali poručil. Jakož pak někteří z týchž Horníkuov nedávno předtím dětem svým listy zachovací pořádného splození objednali, to že v nic obracuje a platné býti nemá, oznámil a usoudil, za příčinou, že by jse to pod rebellí a proti Jeho Milosti císařské pozdvižením díti nejmělo a nemohlo. Dálo jse to vše novou formou a způsobem, mimo starobylý řád a právo na týchž Horách Kutnách, k zlehčení týchž Horníkuov, s žalostí a zármutkem jich. Dále dal čísti také patent a nařízení knížete Karla z Lichtenštejna, Jeho Milosti císařské místodržícího v království Českém, v slova tato:

Karel, z boží milosti kníže, vladař domu Lichtnštejnského, kníže opavské a krňovské. Jeho Milosti císaře římského, uherského, českého krále tejná rada, komorník a od Jeho Milosti

císařské plnomocenstvím nařízený místodržící v království Českém, instrukcí a nařízení, vedle kteréhož jse konšelé a rada na Horách Kutnách, od nás jménem a na místě Jeho Milosti císařské nařízená, ve všelijakých potřebách chovati jmají:

Nejprve jmají jak na pana hejtmana, jenž jím nařízen byl, a v nepřítomnosti jeho na Jeho Milosti císařské rychtáře nařízeného pozor a respekt jmíti, všeckny věci k slávě a chvále boží, k rozmnožení víry katolické v lásce a svornosti začínati, konati a řídit. Jestliže by pak co jak Jeho Milosti císařské, tak obecnému dobrému sloužilo, a oni rady pana hejtmana aneb v nepřítomnosti jeho Jeho Milosti císařské rychtáře potřebovali, jmají to časným oznámením předněsti, tak aby zlé přetrhováno a dobré zvelebováno bylo. A ačkoliv ouřad purkmistrský předešle každého měsíce obnovován a z jednoho konšela na druhého přenášén byl, však poněvadž takový způsob víc ke škodě nežli k jakému užítku zachován byl, pročez poroučíme, aby takový purgmistrský ouřad při samém primasovi zůstával, kterýž každodenně, a kdyby potřeba ukázala, ostatní z rady povolati jmá, jako i oni, na rathauz časně jse scházeti, radu držeti a všeckny a všelijaké spravedlnosti lidské aby vyslejchali a bez daremných protahuov sedávali, na žádné dary jse ohlédati, nýbrž jednomu každému, chudému i bohatému, beze všeho osob respektýrování, práva a spravedlnosti udělovati jmají. Všecky suplikací, citací, obeslání, pŭhony, vejповědi, nálezy a jiné všecky věci jménem a titulem pana hejtmana, pokudž by přítomen byl, pakli že by přítomen nebyl, tehdy titulem Jeho Milosti císařské rychtáře, purkmistra a konšeluov vycházeti a publikovány, jako i všelijaké uvažování ve všech věcech panu hejtmanu nebo Jeho Milosti císařské rychtáři, pakli že by oba dva přítomni nebyli, teprve purgmistru přináležeti jmají. Nejmá bez vůle a vědomí pana hejtmana obce obsílati a nižádných schůzek řemeslníkuom dopouštěti. Podobně propŭjčování městského práva, opatrování vdov a sirotkuov, ustanóvení škol a znovu vyzdvihování špitálŭv a vychování chudých, to vše i jiné v moci a poručení pana hejtmana zůstávati jmá. Ten jse bude pak věděti v té věci i v jiných nastalých potřebách chovati a Jeho Milosti císařské vůli naplniti. V jiném ve všem až do dalšího Jeho Milosti císařské aneb na místě a jménem Jeho Milosti císařské a našeho nařízení tíž purgmistr a konšelé vedle zvyklosti a obyčeje starobylého se chovati a to vše, jakž na věrné Jeho Milosti císařské poddané přísluší, činiti jmají a povinni budou. Actum na hradě pražském 3. Novembris léta 1622.

Tak jse konalo i v jiných městech království Českého skrze k tomu nařízené.

Dále tejj pan mincmejstr těžce nastupoval, domlouval a lál týmž Horníkuom pro monstranci velkou stříbrnou, od předkuov týchž Horníkuov do kostela Svatobarborského udělanou a

odevzdanou, kteráž byla zvejší, co ji člověk zvejší stoje mohl rukama vysáhnouti, tu že jsou tito noví horníci ztlouci a zrušiti dali, a kam jse jim vidělo, obrátili, pročež i některé z nich vězením arestoval. Item, všecky důchody, i z statkův pozemských vycházející, z moci jich vyííal. Potom je konšely městské v ten pondělí po začetí léta nového, mense Januarii, ledna , na rathauze obtlovil, učinivše prvním Jindřicha Velvarského, musikáře ihstrumentův a houslí, kterýž jse byl tu nedávno do Hory Kutny dostal a osadil. A tak to vyřídivše, dal jse do jiných měst, jemu pod gubernátorství (jakž přízeji poznamenáno) uvedených, řídil tam týmž způsobem, jak jse jemu vidělo.

V městě Čáslavi hrob kamenný Jana Žižky, reka českého, ztlouci a zkaziti dal, jako by dovedl něco slavného etc.

Příjev odtad zase do Hory Kutny a dav odpuštění Radslavovi Hlavsovi z Liboslavě z ouřadu rychtářství císařského, ustanovil na to místo Jana z Tulechova z Prahy, kterýž byl také od evanjelitského religionu k římskému přistoupil. A tak to tejj pan mincmejstr zřídivše do Prahy odjel a soldátův vojenských (jenž ho tu na Horách Kutnách hlídali) týmž Horníkuom na hrdle zanechal s jich kuběnamí.

Umřel Jan Labuška šilhavý, suken krojič od Bartošů.

Léta 1623

Januarii Dorota, vdova pozůstalá po Janovi Kozlovi z Rejztholu, jenž rychtářem městským na Horách Kutnách bejval, urostlá, hladká, dcera kněze Jiříka Dikasta z Jičina, vešedše pospolu v nepoctivé řeči pro N., pochopa práva rychtářství městského, mladého lotříka, oba přeč utekli od Hory Kutny.

Pan Johannes Bokogs z Runsdorfberku, mladý člověk přespolní, Germanus, jsa fendrichem vojenským nad soldáty pěšími, jenž tu v městě Hoře Kutně zůstavili, namluviv sobě rychle k manželství paní Esteru, rozenou Skalskou z Dubu, pozůstalou vdovu po panu Jetřichovi Šatném z Olivetu, a jsou spolu oddáni, s vykonáním svadebního veselí tu na Horách Kutnách v tu neděli po památce Obráčení sv. Pavla, 29. Januarii. Několik tu českých kalánův osočeno. Ženich religionu římského, nevěsta evanjelitského.

Ve čtvrtek 2. dne měsíce Februarii, února, o hromnicích umřela jest na Horách Kutnách na dvoře Vlaském paní Lidmila, rozená Voděradská z Hrušova, manželka pana Viléma z

Vřesovic, v ty časy nejvyššího mincmejsra, již byl vdovu pozůstalou po panu Jindřichovi Kunrádovi Šanovcovi k manželství dostal, žádných dětí s ní nesplodivše. Kterážto jsa pravého křesťanského religionu a v tom zrozena a vychována, od toho nižádným nabádáním od téhož pana z Vřesovic a paní Anny Doroty, rozené Kamejtské z Elstiboře, máteře své (jenž byli od evanjelitského náboženství k římskému odstoupili) odvedena býti nemohla a v tom setrvavše, jse obrátila. Byla dcera dobré paměti pana Václava Voděradského z Hrušova, se jmenovanou paní Annou Dorotou z Elstiboře splozená. Exequie potomně jí podle římského náboženství jsou tu na Horách Kutnách vykonány, s mnichy k tomu od téhož pana mincmejsra nařízenými, a do kostela Barborského tělo její s slavnou procesí jest donešeno, a opat sedlecký Bartolomeus Pica kázání pohřební v témž kostele učinil. Potom ku pohřbu předkův její do Dobřeně jest dovezena.

V neděli v noci na pondělí 5. Februarii ohněm domácím shořely na Suchdole panské stodoly s obilím a chlívky a něco ovec přitom zahynulo.

Soldáti vojenští, pěchota, jenž tu v městě Hoře Kutně s svými ženami, kuběny a dětmi na soužení souseduov Horníkuov leželi, jsou odtud na objednání toho při virchnosti od týchž Horníkuov vybyti; a něco domácích děvek zoufalých s sebou vyloudivše a vzavše, jse v tu neděli Septuagesima, v Devětník, 12. Februarii hnuli a do města Brodu Českého odebrali. Nebo soldáti vojenští, týmž způsobem v Praze ležící, nejmaje placení a že drahota převeliká všech věcí nepřestávala, jse přeč ukrádali a tejně od regimentů odcházeli. Tak nepokoj s sebou přináší.

Umřela Dorotka Nedvědká, vdova.

V neděli Sexagesima, 19. Februarii, v noci na pondělí umřela na Horách Kutnách u Bakalářů panna Sabina, dcera Lukáše Portensdorfa Jihlavského.

V neděli masopustní Esto mihi, 26. Februarii, vstoupili v stav manželský: pan Adam Březský z Ploskovic se pannou Lukrecií, dcerou pana Jana Bočka Salavy z Lípy; a Jiřík Fulda, vdovec, puchalter horní, v pondělí nazejtří, 27. Februarii, se pannou, dcerou nebožtíka pana Augustina Šmilaura; a v tejš den pondělní pan Jan z Tulechova z Prahy, jsa Jeho Milosti císařské rychtářem, se pannou Žofií, dcerou pana Radslava Hlavsy z Liboslavě, vše na Horách Kutnách.

Na potupu Čechům, jenž jse evanjelitského religionu přidrželi a od strany odporne římského náboženství papeženského haeretici, kacíři, husitové, luteránové, kalvinistové atd. jmenování byli, vyškrtán jest obličej mistra Jana Husi, mučedlníka českého, na jednom oltáříku v kaple mincířské namalovaného, v chrámě Barborském; a v kaple havěřské v témž chrámě vylomen kalich na hrobě kamenném, pěkně vytesaném s obrazem Filipa, biskupa sidonienského, Italiana; kterýžto biskup byl jse z Prahy do Hory Kutny dostal a svátosti večere Krista Pána lidu obecnímu pod dvojím způsobem podával a tu na Horách Kutnách život svůj dokonal i pohřben.

Měsíce Martii, března, umřela Alžběta Bzeneckých, manželka Samuele Šmida, a po ní brzo asi v téhodni tejš Samuel Šmid, manžel její.

Pan Vilém z Vřesovic, mincmejstr, poručil, aby kněz germanský Joachim, farář od kostela Svatojiřského za branou Kouřimskou, jenž tu na Horách Kutnách lidu hornímu německou řečí v náboženství augšpurské konfesí posluhoval a řídil, toho přestal a prázen byl. Ale když jse o to týž lid horní zhoršili a z těch hor dělníci jinam odebrati oznámili, při tom religionu jsou zase zůstaveni, však prej do dalšího o tom nařízení. Tak sobě tejš pan mincmejstr na týchž Horách Kutnách podle vůle a libosti své, jménem Jeho Milosti císařské, provozoval a s Horníky, jako by jeho chlapi byli, zacházel. Žákovstvo školní též jse přeč odbíralo, nebo tu tejš pan mincmejstr jiné, religionu římského, jmíti chtěl.

N., syn mladý řezníka N. Větrovského, jsa o něco slovy trestán od téhož otce svého, sám jse zoufale oběsil v jednom domě ve vsi Sv. Trojice nedaleko Hory Kutny ležící, nad hutmi horními šmelcovními; pročež od kata jest odklizen.

Pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr, zbohatše také pod tím bouřlivým pozdvižením v království Českém vzniklém, nebo římského náboženství byl, koupil od paní Kateřiny Hrabaňky z Přerubenic, vdovy, všeckny statky pozemské, nedaleko Hor Kuten ležící, totiž: Pečky, Nebovidy, duvor Dobešovice, ves Opatovičky a dáleji v Zálesí, Králice, Křečovice, Nepoměřice, což tak vše jměla a toho po nebožtíku panu Pavlovi Hrabaňovi, bratru svém, v držení vešla, za sumu peněžitou dvaceti tisíc kop gr. českých, k placení na termíny smluvené a svolené. Což sobě tejš pan Pavel Hrabaně přes čtyřyceti tisíc kop grošů českých šacoval a pokládal. Takhle těm statkuom zemským pod tím nepokojem a zhoubou zemskou spadalo.

Nabejvali také týmž způsobem statkuov a bohatli statky cizími, jenž proti Jeho Milosti císařské pozdviženým v pokutě rebellionis brány, odnímány byly, jak kdo co uchvátiti a sobě objednatí mohl.

Tak fortuna světem točí,
jedny druhé všelijak sočí;
pozdvihněmež k nebi oči,
zůstávaje v boží moci,
modlme se mu ve dne v noci.

Drahoty převeliké ve všelijakých věcech, potravách, handlech, kupectví, obchodích, řemeslích jse čím dáleji tím vejšeji nad míru rozmáhaly. Koňové a klisny po jednom, dvou, třech stech etc., volové a krávy po 50, 60, 70 atd., telata po 10, 11, 12, 13 kop. míš. prodávány a kupovány byly. Másla jeden žejdlík za 15, 16 grošů alb., medu za 24, 25 gr. alb., ryby převelmi draho, jeden herynk za 15 krejcarů. Mejdla jedna libra za 32 gr. alb., svíček lojových za tolikéž, vosku libra za 45 gr. alb., vína žejdlík malý, pražské míry, za 8, 9 gr. alb., jeden arch papíru k psaní za 9 peněz malejch. Poslům pocestným od jedné míle po 7 gr. alb. se platiti muselo. Od řemeslníkuov, překupníkův a dráčuov, kramářův vše se penězi vyvažovalo. Pán Buoh rač se smilovati! - Žita jeden korec po 4, 5, 6, pšenice po 6, 7, ječmen po 4 1/2, hrachu po 6, ovsu po 3 kop. míš., vlny jeden kámen za 24, 25, 26, až i přes 30 kop míš., jeden sáh dříví ku palivu po 5, 6 kop. míš. etc. Soli bečka, prostice za 40.kop míš., korec pohanky za 18 kop míš. To vše na Horách Kutnách. Bůh ví jak jinde. O čemž podivně rozprávěno.

Příčina takové drahotě dávala jse minci peněžité, kteráž od Jeho Milosti císařské přespólním kupcům najata byla a velmi lehká, na větším díle měděná, dělána byla a v jiných zemích tak neplatila a neprocházela.

Umřela paní Mandalena z Řísnice, vdova, a u chrámu sv. Barbory jest pohřbena.

Vzniklo také pod takovými pokutami božími i to, že mnozí lidé, zvláště z vesnic, způsobem osob vojenských loupežných také loupili, brali a kradli, jak mohli, pročez; vyhledávání, jímání, ku právům dodávání a utrácení byli.

V pátek v noci na sobotu po neděli postní Reminiscere divové zázrační jse v oblacích ukazovali a vidíni byli, kříž přes měsíc a při tom jiné podivné jasnosti. Nejvyšší mincmejstr pan Vilém z Vřesovic šacoval a přinutil sousedy Horníky, jenž v síních handlovali, že jemu z

jednoho každého vědra po 60 krejčářích sebrati a dáti museli; pročez drahoty vínům přibylo, nebo sobě to šenkéři dvojnásobně zvyšovali a tak nahražovali k většímu zisku svému. A nesytým vožralcům měšce vyprázdnňovali!

Tež pan mincmejstr poručil a nařídil, na Horách Kutnách aby děti po domích sousedských k školnímu učení dávány nebyly. Školu německou svatojiřskou také zapověděl, aby děti své do školy vysokostelské (kdež on k tomu své nařídil) dávali, přísně poručil pod pokutou peněžitou, což i chtěl dáti biřicem vyvolati; sotva to obdržáno, že s toho posměchu sešlo. Tak sobě provozoval a jim šahal v světské i duchovní věci podle vůle své, omnia violenter.

Měsíce Martii, v postě, ve vsi Zibohlavech umřel pan Albrecht Dobranovský z Dobranova a ve vsi Kbele pohřben jest. Tohoto těla mrtvého kněz Matouš Apianus, děkan. horský, lakomstvím nenasycený pop, zbránil pohřbítí v Zibohlavech, chtěje jmíti od pohřbu 100 flor.

Mense Aprili umřel Samuel Semek Klatovský, sutor.

V postě před svátky velikonočními kněz Matouš Apianus, jenž tu do Hor Kuten k děkanství dán a osazen byl, dal z prostředka chrámu Vysokostelského některé stolice sousedské, kdež fraucimor sedávaly, vyvrci a uprostřed téhož kostela dal přistrojiti theatrum k provozování tragedie památky vzkříšení Krista Pána, podle způsobu a obyčeje římského religionu; což byli Horníci dávno opustili. Lidé mnozí do téhož kostela víceji na lelky a divadla nežli pro náboženství šli. Procesí jse také zase obnovovaly, avšak šel k tomu, kdo chtěl. V den nedělní též památky v žádném kostele slovo boží jse nehlásalo, kromě v kostele sv. Jiří, v předměstí čechovském, řečí germanskou, což byli lid horní germanský při nejvyšším mincmejstru, panu Vilémovi z Vřesovic, prosebně a sotva obdrželi, pro užitek z těch hor vycházející. Mnoho lidu k vyslyšení slova božího a přijímání svátosti večere Krista Pána pod obojím způsobem do kostelův na jiné cizí grunty šli a jeli.

Umřel na Horách Kutnách Joachym Šprlink, jsa stár věku svého přes let sedumdesáte.

V neděli Quasimodo den památky sv. Jiří, 23. dne měsíce Aprilis, dubna, dokonala jest život svůj na tomto světě paní Mandalena z Bítova, manželka pana Davida Lorencdorfa, v domě svém v předměstí čechovském na Horách Kutnách. Jistě byla ctná, šlechetná, dobrotivá matrona, jsa stáří věku svého 51 let, hospodyně vejborná. Kdy jse (byvše vdovou) za téhož pana Davida Lorencdorfa k manželství dostala, vide retro pod letem 1619. Žádných dětí nesplodila. U chrámu sv. Barbory tu na Horách Kutnách jest pohřbena. Za živobyetí svého

statek svůj městský s svrchky a nábytky témuž panu Davidovi, manželu svému, kšaftem svým právním pořídívše, odkázala.

Nařízené a vyslané k tomu osoby z Horníkuov na Horách Kutnách vypraveny jsou do Prahy k císaři Ferdinandovi, českému, uherskému králi, jenž nedávno před tím do království Českého na hrad pražský přijel, vzavše s sebou tíž vyslaní Horníci klenot stříbrný v způsob havěře horního udělaný, což stálo několik tisíc, ku presentování Jeho Milosti císařské, vyhledávání také milosti, kteréž stavové, v nemilost pro své proti Jeho Milost císařské rebellí a pozdvižení padlí, vyhledávali, jak kdo co mohl objednat, zvláště v navracování statkuov propadených, jenž brány a odnímány byly; a nětco a některým zase navracováno.

V začátku měsíce máje umřel Lukáš, Portensdorf řečený, v domě hostinském Bakalářovském v městě Hoře Kutně, zanechav po sobě v vdovství Mariany, manželky své, byv od dávna na zdraví svém nedostatečný. Rodem byl z města Jihlavy a do Hor Kuten jse dostavše, tu se oženil a osadil a proběrem horním bejval.

Pan Vilém z Vřesovic, nejvyšší mincmejstr království Českého, jsa již vdovcem a odjev po pohřbu manželky své, paní Lidmily, rozené Voděradské z Hrušova, z Hor Kuten do Prahy, tam v Praze jse zase oženil, pojav k manželství pannu Annu Lidmilu, hrabinku z Salmu, rodu germanského. Actum 14. máje.

Vstoupili v stav manželský: Jan, syn Jindřicha Chyždery, s Alžbětou, dcerou Václava staršího Labušky, mincíře, v ten outerej po neděli Cantate, 16. máje.

Umřel Václav mladší Labuška na Tarmarce, jsa vdovcem: byl syn nebožtíka Jindřicha Labušky, suken krojiče a předešle mincíře tu na Horách Kutnách.

V neděli v noci na pondělí 4. dne měsíce Junii, června, strhl jse příval dešťový s blejskáním a hřímáním, s hustými krupami, kteréž nemalou škodu na obilí a ovoci učinily.

Předtím 27. dne měsíce máje, v sobotu, Kašpar Belvic, přijevše do města Hory Kutny k Sálce, dceři N. Bouzovského od Sviňáků, děveče zmrhané, a svadiv jse tam o něco a bera jse odtud, zastřelil z hněvu nevázně jedno dítě, děvčátko, stáří okolo tří let, kteréž tu na Horách Kutnách od jednoho člověka vojenského zanecháno bylo; po kterémžto skutku nešlechtném tejj Belvic hned z města přeč ujel, a ta Sálka i s máteří do vězení šatlavního vzaty jsou, avšak zase propuštěny.

Předtím měsíce máje posláno poručení psané z Prahy od nařízené vrchnosti k ouřadu do města Hory Kutny, aby kněží evanjelitští, jenž tu ještě s manželkami a dětmi svýma obejvali a pozůstávali, avšak far a kosteluo v prázdní býti měli, dokonce přeč odtud vybyti byli, pročez velké naříkání a žalost byla, nevěda jse kam dít; avšak ujednáno a uprošeno, že jest jim toho do další na to resolucí odloženo. Knězi Joachymovi, faráři od sv. Jíří za městem, kdež jse od dávných let řečí německou náboženství řídilo a posluhovalo podle augšpurské konfesí, to také jest zastaveno a zapovědíno. A hned potom brzo kněz Matouš Apianus, nevděčný tu do Hory Kutny nařízený a uvedený děkan, ujavše jse téhož kostela Svatojiřského, tam v ten pondělí svatodušní s procesí svou a korouhvemi jako s triumfem šel a kázání své v témž kostele řečí českou a kaplan jeho na krchově téhož kostela řečí německou učinili, nad čímž se Němci (jenž sobě byli ten kostel zosobili) horšili a lamentovali, A nadepsaný farář jich, kněz Joachym, jse přeč z Hor Kuten odebral.

Na den pak památný těla Božího, ve čtvrtek 15. dne měsíce Junii, června, o horském jarmarce konala jse hlavní slavná procesí po městě s monstrancí pod nebesy k tomu připravenými, jež k tomu nařízení nad děkanem Matoušem Apianem nesli, při tom jiné okrasy a korouhve, s muzikou, trubením a bubnováním až do kostela Barborského. Poručeno také a nařízeno bylo, aby jse k tomu všickni obyvatelé města najíti dali pod pokutou; ale šel, kdo chtěl, a nejprve kdo římského náboženství byli a k tomu přistoupili; jiní na větším díle na lelky a pro podívání, jedni druhým jse posmívajíce. A hned v tejj den čtvrteční po vykonání té procesí strhlo jse hrozné bouřlivé povětrí s hřimaním a blejskáním a s krupobitím, kteráž s velkým přívalem deštovým přšely a některé tak velké jako slepičí vejce byly a veliké škody na obilí, ovoci a na sklech, zvláště kostelních, učinily. Jisté bylo boží dopuštění a trestání pro rouhání.

O jiných v oblacích i na zemi zázracích, jenž jse těch časuov ukazovaly a vidíny byly, podivně oznamováno a rozprávěno bylo. Pan Buoh rač na vše dobré obrátiti svou milostí.

V pátek po památce Petri Pauli apostolorum, 30. dne měsíce Junii, června, okolo 21. hodiny celého horologie, hrom zabil dva koně náležející Janu Šimáckovému a při nich Jana, mladého člověka, jenž jse u téhož Šimáčka, mlynáře, řemeslu mlynářskému učil.

Nejvyšší mincmejstr pan Vilém z Vřesovic, přijevše do města Hory Kutny s novou manželkou svou, paní Annou Lidmilou, hrabinkou rozenou z Salmu, zosobil sobě k svému vlastnímu užitku vín svých k šenkování, což jse hned začalo v rathauzní dolejší světnici podle váhy obecní, kdež předešle víno obce šenkováno bylo. I v jiných domích sobě to nařídívše

tež pan mincmejstr, jmaje k tomu šenkěře a šenkěřky, vše violenter, skrze což živnost v tom souseduom města jest zastavena s naříkáním; a to že sobě tež pan mincmejstr puojčkou sumy peněžité Jeho Milosti císařské osvobodil. Vína jeden žejdlík po 9, 10 gr. alb. šenkován byl.

Kněží evanjelitské, jenž tu ještě na Horách Kutnách pozůstávali, dokonce přeč vypověděl, jenž jse odebrati museli s žalostí. Jdouce pak z města a jsa provázeni od množství lidu obecního a spolu jse žehnajíce, jeden z týchž kněží za branou Kouřimskou, totiž kněz Nosislavský, člověk učený, jenž předešle správcím kostela sv. Barbory tu na Horách Kutnách byl, kázání lidu učinil, k stálosti víry a evanjelium Krista Pána napomínajíce. - Tež pan mincmejstr také přísně nařídil a poručil; aby všickni obyvatelé obce do kostela k poslouchání nového nařízeného děkana Matouše Apiana (jenž tu náboženství římského religionu vedl) chodili pod pokutami vyměřenými.

Drahot prevelikých ve všelikých věcech přibejvati nepřestávalo.

Měsíce Augusti, srpna, nočně na planěť uprostřed rynku na Horách Kutnách přilepena jest cedule zrádné v rytmy psaná, v níž jse obsahovalo, že by ouředníci mince na týchž horách v minci císařské kradli a tím že zbohatli etc.; byl hněv o to; skrze což dán jest do vězení šatlavního Jan Novotný, souseď od Kubkuov, řezník, vešedše v podezření po nějakých řečech od něho mluvených, z kteréhožto vězení jse vyručiti musel.

Ouředník mince byl těch časuov Šebastian Helcl, puchalterem Jiřík Fulda, písařem mince Prunc Jan etc.

Cupusy horní veliké na obyvatele těch Hor jse vždy ukládaly, a naříkáním jedněch na druhé, pročez sobě obyvatelé své obchody a živnosti ještě víceji zvyšovali ve všech věcech, nic na lid chudý a dobré svědomí nedbajíce, až Buoh sám ztresce! Nebo sobě v tom každý provozoval podle své libosti, zvláště řemeslníci a překupníci a šantročníci.

Tolary, mince stříbrná, dělána jest na Vlaském dvoře na spůsob a zrno starých tolaruov dobrých, stříbrných; však každý ten tolar aby platil osum zlatých a to prej toliko pro lid císařský vojenský, jenž chtěli, aby jim starou dobrou mincí placeno bylo, na novou, českou, lehkou minci naříkajíce, již v jiných zemích bráti nechtěli. Dukátové zlatí po 13, 14 kop. míš. mince obecní bráni a vydávání byli.

Pan Vilém z Vřesovic, mincmejstr, a děkan horský Matouš Apianus, pohodli jse a svadili spolu na Vlaském dvoře při stole a taléři k sobě házeli, vyčítaje sobě některé své činy, a tejš děkan, že nějakou merhyni, již u sebe v službě jměl, zastával, a jsa pro ni v podezření, ji odbyti nechtěl. Po té svaté svádě tejš děkan jel do Prahy na žaloby, vzav s sebou i N. pátera, kaplana svého. Tak opěty kostelové horští pustí a zavření zuostávali. - Nota. Páni preláti duchovní praví a osvobozují sobě to, aby od světských prej z ničehož trestání nebyli. Všechno podle své vůle činiti chtějí; to jich, ale ne božská práva.

V sobotu 19. dne měsíce Augusti, srpna, umřel Karel Kozel, mladý člověk, nedávno jse oženivše.

Lid vojenský, císařský, národu rozličného, vždy v Čechách zuostávali, z nichž díl položili jse okolo města Hory Kutny, před nimiž obyvatelé okolní (jako i prve před jinými) a dobytky a svrchky do města jse dávali. Tíž pak vojáci sami hospodařili, brali, drancovali, kde a k čemu přijítí mohli, i lidi bili a sekali. Dva z nich, Poláci, jezde a štercujíce jse v předměstí, upadli i s koňma v jedné zahradě do pusté horní šachty; ten jeden jse tím pádem zabil i kuň jeho, druhý živ zůstal a jest mu pomoženo.

Dva mladí soldáti vojenští, rození Čechové, odsouzeni jsou právem vojenským k smrti a jsou nedaleko Malína, nedaleko města Hory Kutny, při silnici na vrbě oběšeni. příčina toho byla, že vzavše spůsob od jiných cizozemských vojákuov, sedláky k šacování hrozením trápení přinucovali a brátí chtěli, ješto mnohem vinnějším, jenž zjevně a svobodně obírali i mordovali, nic říkáno a trestáno nebylo. U města Kolína tři soldáti nadepsaným právem oběšeni jsou; což jse dalo nařízením pana N. Eusebia z Valdštejna, jenž toho vojenského lidu nejvyšším generálem byl.

Ve čtvrtek v noci na pátek památky Narození blahoslavené Panny Marie 8. dne měsíce Septembris, září, umřela na Horách Kutnách paní Anežka Hostačovská, vdova, rozená Horňatecká, kteráž, byvše od přirození svého outlá, tak v nemoci své břicho naduté jako sud jměla. Souzeno bylo, že by té nemoci a smrti její nějaká otrávenina byla příčina. Do Voděrad k pohřbu dovezena a beze všech křesťanských ceremonií tam pohřbena jest.

V neděli po památce Narození blahoslavené Panny Marie 10. Septembris vstoupili v stav manželský pan David Lorencdorf se pannou Kateřinou z Bítova v Plaňanech a na Hory Kutny mu přivezena; a to jeho třetí manželka.

V outerej po též památce 12. Septembris umřel na Horách Kutnách v domě svém, řečeném u Staňků, magister Johannes Benicius, rodilý v městě Táboře, kterýž, dostav jse před lety do Hory Kutny, tu jse osadil a dvakrát oženil a písařem radním přísežným při právě městském pánův šepmistrův bejval.

V pondělí post dominicam Protector, 18. Septembris, vstoupili v stav manželský Georgius Henrici Stridonius z Kouřima města, jsa tam prvním konšelem městským, se pannou Justinou, dcerou nebožtíka Václava Sixta Čáslavského na Horách Kutnách. Actum na Hrádku nad Páchem páně z Kolovrat, při čemž mše jest sloužena, nebo ten ženich náboženství římského byl.

Drahot převelikých, hrozných, neslejchaných ve všelijakých věcech vždy přibejvalo. Koňové po jednom, dvou, třech, čtyrech stech kopách míš. vuobec kupování a prodávání byli. Volové, krávy po přes jedno sto kop míš., telata po 20, 30, skopcové po 10 kop. míš. Pšenice po 18, žito po 15, jeden korec nebo strych, oves po 4, 6 kop. míš. etc. Bečka nebo prostice soli jedna za padesát a vejšejí kop míš.; vlny jeden kámen stíží za 40 kop míš. i vejšejí atd. atd. Bohatí nic nedbali; mnozí tomu rádi byli a tím vejšejí bohatli, zvláště šantročníci, překupníci etc. - Městské živnosti, handle a kupectví na nejvyšší vzešly etc. bez dobrého svědomí. Chudí ku Pánu Bohu úpěli. Dukát, zlatý groš, jeden za 15 kop míš., starý dobrý stříbrný tolar za 6, 7, 8 kop míš. brán byl. Drobné, menší, staré dobré mince viděti nebylo a vzácné byly, i ty, kteréž jse před lety zapovídaly a za neberné vyhlašovaly. (Mince domácí měděné, stříbrem uličené, hojně bylo, a ta platila; kusy tolarové po dvou kop. míš. a desíti krejcařích, grošíky z holé mědi po 3 krejcařích; drobnější jse nedělalo. Kterážto mince jinde neprocházela a brána nebyla. Té mince nájemníci jacísi přespolní, nepovědomí, jimž takové mincování a šejdířství v království Českém dopuštěno bylo, nadělati dali a veliký oužitek sobě tím přivedše, tohoto roku přeč od Hory Kutny jse odebrali, velikou závalu a škodu tím svým mincováním netoliko těm horám, ale všemu království Českému způsobili a sobě nahnali. I někteří domácí s nimi v tom spolek a užitek jměli a skupující starou dobrou minci jim předělávati dali; i mnohé stříbrné klenoty pro tu měděnou minci jim dodávány a předělávány byly. A to šejdířství pagamentem jmenovali.

Zabit Václav mlynář, řečený Cimburský, ve mlejně Šmilaurově od vojákuov vojenských nešlechtných.

V pondělí po památce sv. apoštola Šimona Judy, 30. dne měsíce Octobris, října, vstoupili v stav manželský pan Jindřich z Svárova, jsa v stavu mládeneckém, se pannou Anastazií, dcerou pana Strojetickeho, jenž tu v městě Hoře Kutně nájmem obejvali.

Václav řečený Sýkora, jenž jse dal v sloužení při některých stavu rytířského, jsa nájemníkem v jednom domu kněžském nedaleko rathauzu tu na Horách Kutnách, kdež pan Jindřich Talacko a manželka jeho pokoj a v něm věci své, zvláště od šatstva drahého, zamčené jměli, nemálo toho pokradl a pobral a sem i tam mezi lidmi rozprodal; což brzo najevo přišlo a on, do vězení vzat jsa, k tomu jse přiznal a jsa ku právu outrpnému podán za milost prosil a chtěje sobě i tím pomoci od evanjelitského náboženství k římskému přistoupil. Ale ani to mu nepomohlo, ale jsa k oběšení ortelován, však z milosti práva k místu popravnímu vyveden a stat jest v ten outerej po památce Šimona a Judy ap. 31. dne měsíce Octobris. Ne dobré slovo měli ti, jenž ty kradené věci od něho nakoupili a jse na to svábili, jakož není co chváliti.

Na Horách Kutnách o svatomartinském jarmarce jedna prostice, totiž bečka soli, prodávána a kupována za šedesáte a tři kopy míš. Tak jse hrozná a neslejchaná drahota sumou ve všelijakých věcech rozmáhati nepřestávala, avšak od bohatých pejcha a marná nádhernost předce nechtěla. Pán Buoh račiž jse nad chudými smilovati a nenasycené dráče a lakomce trestati svou božskou spravedlností!

Měsíce Novembris, listopadu, nětco lidu vojenského Jeho Milosti císařské, jízdného a pěchoty, do města Hory Kutny forýrováno, nad kterýmž Ferdinand Lažanský nejvyšším lejtenantem nařízen byl, s novým obtižením a šacuňkem souseduov tu na Horách Kutnách. A nařízením téhož lejtenantu udělán a postaven jest vosel dřevěný na trhu Uhelném k trestání a posazení na něm těch, kteříž by jse co proti jeho nařízení dopustili. Zmocnivše jse i varty i klíčuov města, nejsa tu k nižádné platnosti toliko hodoval a pangejtoval, s pohrůzkami. Nemohlo to týchž Horníkuov minouti, jakžkoliv o to k vrchnosti nařízené do Prahy vysílali, spuštění těch hor tím předkládaje, a ta převeliká všech věcí drahota také k tomu napomáhala.

Jeden korec žaludů platilo 4 kop. míš. - Živnosti a obchody městské na nejvyšší vzešlé! Bez dobrého svědomí, žádného řádu není a snad světa skončení.

Nadepsaní vojáci šacovali a mocně lidem brali i koně z maštálí, v cestách, ve dne i nočně, bez lítosti; nebylo komu žalovati a také žádnému nic napraveno nebylo. A víceji sobě škodili sami Čechové nežli cizí národové.

Izaiáš Ringer, kupec krámských věcí na Horách Kutnách, vypraviv jse do Moravy k skupování vín, jest tam od Uhruov vojenských loupežných na zámku Rosicích páně z Žerotína zajat, obrán a šacován. A tak jse obloupený domů do Hory Kutny žalostivě navrátil. A tejjž zámek Rosice od týchž Uhruov vydrancován a mnoho odtad od zlata, stříbra a jiných drahých věcí pobráno.

Mense Novembris, prosince, tři mladí lidé, z nichž jeden N., syn N., řečené Brzobohatá, tu v Horách Kutnách, davše jse mezi vojenské soldáty na vojnu, i dali jse pod tím v kradení a braní zlodějské, zvláště koňův, a tak lidem škodili; i jsou v tom postiženi, zjímáni a do Hory Kutny dodáni a nařízením oficíruov vojenských (jenž tu na Horách Kutnách forýrováni byli) zvěšeni na vojenské poloušibenici na Uhelném trhu postavené. A při tom jiní dva na oslu v témž místě postaveném posazeni jsou. Mistrné to lidem (zvláště domácím) divadlo bylo a u Hory předešle nevidáno. Zhusta jse takové braní a kradení koňův páchalo pod spuůsobem vojenským.

Z týchž vojákuov jeden, svadivše se s druhým N., řečeným Mysliveček, ve hře, zabit jest od téhož Myslivečka, kterýž hned po témž skutku přeč z Hory Kutny utekl.

Jakýsi opěty vojenský Jeho Milosti císařské oficír přední, N. Grözl řečený (kdo ví odkad), přivelebivše jse do Hory Kutny, vyšacoval na Hornících čtyry tisíce zlatých, jež mu na hotově dáti museli; a po odjetí jeho zase to z souseduov (vem kde vem) na ně uloživše, jak jse jim na kom vidělo, ukládali a sbírali. Tak bída bídu následovala a stíhala, všudy šacujícíe, jak kdo mohl.

Ve středu den památky Lucie, 13. Decembris, pět jich spolu na osla toho dřevěného posazeno, jakýchsi mladých lidí, jenž davše jse tak mezi ten lid vojenský najíti, z nouze a zoufalství pod tím (vida to od jiných) v cestách loupili a obírali i koně kradli a brali. Oficírové pak vojenští, tu v městě Hoře Kutně ležíce, susedy šacovali s velikými nátisky, obtížením a soužením vše osobujícíe; kdo svoliti jim nechtěl, mocně brali, lidi bili a vězeli, na žádného nic nedbajícíe, sami sobě právo činili. Nebylo komu žalovati, aniž kdo co napravil, až Pán Buoh sám stresce.

V pondělí den památky Narození Krista Pána rejtaři a pěchota ta vojenská, domácí trapičové, nepřestávaje na šacování a obírání tu na Horách Kutnách a nic tu platni nejsa, dali jse jich nětco v ten slavný Hod na štráf loupežný a udeřili na kostel, jenž sluje na Vysoké nad Suchdolem, nedaleko Hor Kuten, kdež jse od evanjelitských slovo boží kázalo a posluhovalo,

a lidi rozehnali a některé popadše, obojího pohlaví, s oděvuov svláčeli, ne krygsmansky, ale pesky sobě provozující. Kněz sotva utekl a jse ukryl. Mezi takové vojáky i domácí jse davše, s nimi tolikéž páchali z nouze, pro braní toliko a drancování. Nebo cizozemci, sežravše v Čechách voběd i večeři, chasu českou pod stůl na drobty pouštěli. Nad těmi slavnými vojáky tu v městě Hoře Kutně nařízení přední oficírové byli: pan Ferdinand Lažanský a pan N. Beneda Albrecht, darmochlebové a nenasycení dráči, jenž tu toliko hodovali a pangetovali na to, což tu tak na kom vyšacovati mohli atd.

Předtím v pátek před týmiž Hody a svátky vánočními nějakou nešetností domácí zapálilo jse v domě na Koňském trhu, kdež říkali V oběšenci, v němž obejvala N. paní Vrabská; i běželi tam lidi domácí i přespolní k hašení. I pobráno pod tím v témž domě jí, paní Vrabské, což tam jměla, i peníze, zlodějsky.

Jiřík Anděl z Ronovce, jsa chud a v potřebnosti, dal jse také mezi ten lid vojenský v Horách Kutnách ležící a fendrichem nad pěchotou učiněn, přistoupivše i s Kateřinou Šlechtinkou z Sezemic, manželkou svou, k náboženství římskému. Dobře-li učinili, to v soudu božím.

Tíž vojáci v Horách Kutnách zůstávající štercovali a vyhledávali po domích muškety, ručnice a zbraně, jež jim sousedé, u koho tak co našli, darmo dávati museli.

Umřela náhle Káča Ječmínkovic, manželka Václava Vokáčka, řezníka, stará regule, jsa zeprána a poděšena od vojákův lehkomyšlných.

Drahota hrozná, neslejchaná, vždy jse rozmáhala, žalostivá zvláště chudým lidem. Žito, pšenice, hrách, jeden korec, totiž strych, za 20, 21, 22, 23, 24 kop míš., ječmen po 18 kop. míš., oves po 6, 7, etc. kop míš. prodáváno a bráno bylo. I těch žaludův korec za 5 kop míš. Item kohout, slepice po 20, 30 gr. bíl. Slepíčí vejce jedno za 6 krejcarův, vořechů vlaských jeden funt za půl druhý kopy míš., jeden funt broskví za půl třetí kopy míš., svíček lojových 1 libra za 11/2 kopy a 4 gr. alb.; i ten bobový hrách černej, jenž předešle sviním toliko dáván bejval, korec za (...) Votrubuov korec jeden za dvě kopy míš. Jedna libra mejdla za půl druhé kop. míš. a 4 gr. bíl. Vosku jedna libra za dvě kopy míš. Item voli, krávy po jednom, půl druhém stu kop míš.; svině, vepříkové, telata po 30, slepice po 20 kop. míš.; koňové a klisny vše na sta etc. etc. - Řemesla a obchodové měšťtí na nejvyšší vzešli; za boty hovězí 13, 14, 15, 16 kop míš., za střevíce nebo podšití 4, 5 kop míš. Dřev jeden sáh k palivu na trhu za 6, 7 kop míš. Džber kaprů na rybníce za 25 kop, štik za 30 kop míš. Poslům pocestným od jedné

míle 30 krejcarův. Mince na větším díle peněžité lehká, měděná jse dělala a vůbec jse brala. Staré zlaté a stříbrné minci velice vzešlo, takže jeden zlatý dukát za 20 rejnských a jeden starý stříbrný tolar za 10 rejnských vydáván a brán byl atd. To vše na Horách Kutnách, jak pak jinde? Dav lidu a snad brzké světa skonání. Avšak lid vojenský vše darmo jmíti chtěli i mocně brali.

Juž jsem starý, sešlý kmet,
jminula mi kopa osum let,
Pane Bože, pomoz dále
k své věčné nebeské slávě,
a buď vždy na věky chválen,
smiluj jse nad námi. Amen.

Na vyhledávání toho při vrchnosti od Horníkuov jest ta pýchota vojenská z Hor Kuten vyzdvižena; zmrzlo jich koliksi v cestě, když jse odbírali, nebo mrazové byli velicí. Rejtarstvo odtud nechtělo z té pastvy a vždy sobě toho odkládalo, bera sobě k tomu příčiny ledajakés. A obávati jse bylo těch hor spuštění, zvláště oficírům mince, jenž tu nebejvali také, jak moha. Obec toliko chudá trpěla, museje nakládati na ty hory i na vojáky, vem kde vem, s žalostí a naříkáním.

(1624-1626)

Léta 1624

V sobotu v ochtáb sv. Tří králuov umřel Adam Strnad, podagricus, zanechav po sobě v vdovstvi Káči Klikovic, vinopalky, ženy zlolejšné, nevážné etc., již byl vdovu pojal k manželství na své hoře.

A hned potom v outerej 16. Jan Hans N., trubač polní vojenský, Germanus, jenž jse tu do Hory Kutny s jinými vojáky dostal, pojal k maželství Annu, pozůstalou vdovu po Adamovi Hněvosickém od Mejšnarů.

Nesnáže a nevole vznikly o minci peněžitou, novou, lehkého zrna stříbrného, jenž jse tu na Horách Kutnách dělala a mincovala a zhusta vuobec šla, již již víceji bráti a nic za ni prodávati nechtěli, což velikou závadu zvláště chudým lidem učinilo. A ti toho užili, kteříž tou mincí nabitou, lehkou dluhy své platili a statků sobě nakoupili. Skrze kteroužto minci a

ony nesnáze ta přehrozná ve všelijakých věcech drahota rozmáhati jse nepřestávala. A nenasyčení lakomci, jak mohli, tím nabejvali. Židé pak zlořečení také sobě z toho nemalé užitky přivozovali. Tak jse křesťané sami hubili. Židuom od starodávna bylo zapovědino, že do Hory Kutny nesměli; juž jim to osvobozeno bylo a i mnozí s nimi takovéž nepravosti a lakomství páchali. K novému pak vojenskému tažení ze všech stran jse rystovalo a hotovilo, čímž nebohá juž vyplundrovaná a obraná země Česká na nejvyšší soužena byla; nebo bral a nabejval, jak kdo mohl, přespólní i domáci, nebylo žádného napravení. Dav lidu a pokuta boží pro hříchy a nepravosti. Ó, přispěj, Pane Bože, svou milostí a spravedlností a rač své věrné vysvobodit z toho hoře, všemohúcí Pane Bože!

Na snažné toho vždy od Horníkuov při vrchnosti vyhledávání a jednání nadepsaní rejtaři vojenští museli jse (a bezděk, nebo jse jim z té pastvy nechtělo) z Hory Kutny odebrati; a tak jsou odtud vyzdviženi a jedni do Ronova, druzí do města Čáslavě forýrováni. A při tom odjezdu ještě, co mohli, vyšacovali. Napočítáno, že asi v dvou měsících, co tu leželi a hodovali, jest jim vydáno a od nich na susedích vyšacováno (mimo stravu a koňský obrok, a co mocně pobrali) hotové sumy peněžité do šedesáti tisíc kop. miš. Tak poctivá loupež vykonána. Ještě jse tím pochloubali, že k posledku dobrej a nasazenej rybník v Čechách slovíli, na nějž jse prej dáVno chystali; k čemuž také někteří týmž Horníkuom nenávistní napomohli. Velké masné krámy řeznické při Koňském trhu jsou od nich ku palivu pobořeny: Při odjezdu jich místo dobrého vinše ke všemu zlému kleni byli.

Těmito pány vojáky, darmochleby, jenž na větším díle Čechové byli, stala jse veliká závada těm horám, k čemuž také ta přehrozná ve všech věcech drahota a mince peněžité neberná napomáhala.

Kterážto mince tu na Horách Kutnách dělána a jednak brána, jednak zapovídána byla, takže ji nižádný za nic bráti nechtěli; a nedostatek veliký v potravách a potřebách lidských!

Oficírové těch vojenských rejtaruov, vzavše do svého yžení Jana od Mečířuov, prokurátora městských rozepří tu na Horách Kutnách, jenž jse byl také mezi ně dal, s sebou vzali, hrozíce mu oběšením, za příčinou, že by jse loupežně choval, sami jse téhož dopouštějíce, chtěje tím na ženě a rodičích jeho (jakž jiným činili) vyšacovati. Takové jich, vlastně smyšlené, právo bylo.

Hned pak po vybytí odtud těch slavných vojákův darmochlebuov vyhlášen obecně vuobec patent, mandát od Karla knížete z Lichtenštejna, místodržícího v království Českém, nařízeného jménem Jeho Milosti císařské, strany mince té peněžité, kterýmžto mandátem jse poroučelo a přísně nařizovalo, aby táž mince peněžítá platila, vydávána a brána byla v ceně nové, týmž mandátem vyměřené takto, totiž: Tolar říšský dobrý stříbrný, jenž před lety toliko 70 krejcarů platil a těchto zbouřených časů za deset zlatých procházel, aby již brán a vydáván byl za dobrých 90 krejcarů; poloviční za 45 krejcarů a tak dáleji menší mince téhož zrna a valvací, podle rozvržení téhož tolaru stříbrného. Filipstolar za 100 kr., rejnský zlatý za 80 kr., tolar říšský s cifrou 72 znamenáný za 94 kr., stříbrná koruna za 100 kr., drobnější mince pak také podle rozvržení té ceny tolarové.

Tak pak nová lehká, v království Českém od cizozemcuov jakýchsi (jenž byli mincováni v témž království najali) nadělaná mince, skrze což ta hrozná drahota vzešla, aby již toliko platila, vydávána a brána byla, totiž: duplovaný tolar, jenž z mince za 150 kr. vydáván byl, ten aby již toliko platil dvaceti kr., nebo měděný na větším díle byl; jednoduchý za 10 kr., drobnější mince téhož zrna: groš, kterýž brán byl za 48 kr., ten za 6 kr., poloviční za 3 kr., groš, jenž byl brán za 15 kr., ten za 2 kr., grošík, kterýž brán byl za 2 kr., ten za půl druhého peníze vídeňského. Zlatá pak mince peněžítá: dukát uherský, jenž pod tou bouřkou za 10 rejnských procházel a před lety toliko 105 kr. platil, ten aby brán byl za 140 kr., zlatý rejnský za 104 kr., rosennabel za 304 kr., šifnobl za 270 kr., engelot za 204 kr., dukát s křížem za 130 kr., španělská a francouzská koruna za 124 kr., vlaská koruna za 120 kr.

Zlato, stříbro, drahé kamení na pohledění a k kráse, pejše, skrze což jse v světě nejhorší věci mezi lidmi páchají, bez jídla pak a bez pití k ničemu není. Tak satan svět osedlal. - Užitečnější kov jesti železo, z něhož sobě člověk k opatření života vezdejšího i živnosti a práci sekeru, pilu, motyku udělati může atd.

Ta pak nová, česká, lehká mince nadepsaná, aby tak toliko do tří měsícuov pořád zběhlých od datum toho mandátu a nařízení v té nové ceně brána byla; po vyjití pak těch tří měsícův jse zapovídá, toliko aby zase do mince Jeho Milosti císařské, anebo, komuž by dovoleno bylo, v valvací, jakž by jse nařídilo, dodávána byla a nikam jinam. Což týmž způsobem o jiných pagamentích týmž mandátem, pod pokutami na statku i hrdlích trestáním, zařízeno a vyhlášeno bylo.

Datum toho mandátu ve čtvrtek po památce Mlád'átek, léta pominulého 1623 v Menším Městě pražském, kdež tejš místodržící, kníže Karel z Lichtenštejna, residenci svou obejval.

To nařízení mnohým jse nelíbilo a protivné bylo, zvláště nenasyceným dráčům a lakomcům, kteříž opovrhující dabré svědomí, své věci a handle, obchody atd. Istivě zvyšovati a ztenčovati navykli, nic křesťané mnozí židuom v tom napřed nedajíce. Tak svět panuje a chce jmíti, mimo záповeď boží.

Nota. Ti té nové, lehké, české mince užili, kteříž ní, když tak draho a vysoce procházela a brána byla, dluhy své splatili, anebo statků sobě za ni nakoupili; kteříž jí pak nabyli a nachovali, ke škodám přicházeli, skrže což hadrunky a nevole vznikly o dluhy, pro nečasné jedni druhým neplacení, skrže což (jakž rozprávěno) zoufale jse věšeti chtěli někteří. Tak sobě šatan také nahání.

Měsíce Februarii, února, ti slavní páni vojáci, rejtarstvo, darmochlebové, ležáci, dostavše jse z Hory Kutny, jak příze poznamenáno, do města Čáslavě a jmaje na sebe od lidi žaloby a naříkání, jsou rozpuštěni; a oficírové jich, totiž, Ferdinand Lažanský a Albrecht Beneda, N. Beřkovský, Čechové, těch ouřaduov zbaveni a od vrchnosti citováni. A tak nic nedovedše užitečného, toliko že sousedy v městě Hoře Kutně vyšacovali, jak mohli, a ještě jse o placení domlouvali a vysvědčení, že by jse prej poctivě a dobře chovali, od ouřadu města Hory Kutny žádali a jmíti chtěli; ale jest jim toho odepříno. Čáslavští sousedé někteří, jsa předešle od jiných vojákuov zbízení a zchuzeni, před těmito. domácimi štercíři od obydlí a domuov svých přeč ucházeli, takže do 40 domuov pustých zuostalo. Takové, hle, juž k mnohým Čechuom, zvláště zoufalcům, rytířství nastalo, kteříž, své promrhavše, zase neprávě a loupežně nabejvati jse snažili, a sami sebe a vlast svou hubíce, i cizozemcuom toho napomáhali, pochvalu starých Čechův, předkův svých, opovrhše.

Tíž pak milí vojáci, jsa rozpuštěni, když jse odbírali, nejmaje na prvnějších loupežích dosti, ještě na cestách sedlákuom, jenž k městuom potřeby, zvláště dříví, vezli, koně brali i jiné lidi obírali jako zloději.

Nejvyšší mincemejstr a juž i nařízený gubernátor na Horách Kutnách, pan Vilém z Vřesovic, přijevše do Hory Kutny, obnovil a sadil konšely městské na rathauze, ten; pondělí post dominicam postní Invocavit v jarmark horský, učiniv prvním Radslava Hlavsu z Liboslavě, jenž předešle tu na Horách Kutnách císařským rychtářem bejval. Při té obnově nařídil, aby juž

odjinad ti, kteříž by I římského náboženství nebyli, do sousedství nebyli přijímáni; a poručil, aby sousedé, hospodáři atd. doma v příbytcích svých evanjelium a postil, písem svatých, nečtli, ale do kostela chodili, pod pokutou peněžitou. - Nota. Hrozná věc, slovo boží zapovídati, ješto všudy a na každém místě jmá ctěn, vzýván a vyznáván býti všemohúcí Pán Buoh náš. Týmž spuosebem ten Matouš Apian zuby dostával, jenž tu do Hory Kutny k děkanství podán a jakéhosi N., branného z města Plzně, syn byl, a sobě provozoval, a na kázáních svých zapovídal, klel, lál, odsuzoval atd. Pod tím pak v aksamitě a dupltykytách nádherně jse procházel jako světský pán, hodoval i frejoval, lakomý a na peníze nenасыcený pop, jen na kom co vymoci a vyšacovati mohl od křtění, pohřebuov, zvonění, žakovstva; skrze což místo pobožnosti vzniklo zhoršení, nevole, nesnáze, vády a hadrunky atd. A málokdo o jeho kázání nad mrtvými těly stál; a nebylo oč státi.

Tejž Apian, děkan, na obci starších havěřských hor stříbrných tu na Horách Kutnách přes tisíc kop míš. sumy peněžité, že jemu poddaní jich ze vsi Čepy tak řečené dáti museli, vyšacoval, v příčině, že by to jemu tíž poddaní, když v Pardubicích obejval (a Stolička mu tam říkali) zadržeti jměli, to na sobě od vrchnosti komisí vyjednavše.

Co Pán Buoh z milosti darmo dává,
to mnohý pop za peníze prodává;
a tak světského zboží nabejvají,
na záповěď Krista Pána nedbají.

Protož kněží pamatujte,
při zákonu božím stuojte;
jsou při vás mnohé scestnosti,
opustte světská lakomství,
čímž ouřad svooj spržňujete;
a z čeho jiné trescete,
to sami pácháte, provozujete,
sobě osvobozujete.

Těžte věrně hřivnu boží,
ať jse slovo boží množí,
zlá žádost ať nejmá místa,
sic pokuta boží jistá
jestiť také i nad vámi,

i kněžím náleží pokání,
ó milí páni preláti!

V sobotu druhého dne měsíce Martii, března, před památkou sv. Matěje, umřela paní Marina, manželka pana Jana Chuchelského na Horách Kutnách, rozená Štampaška, předešle Housková, v nebytí manžela jejího doma, jenž byl také před tím pozdvižením českým z Čech přeč ujel.

Šacunky nebejvalé a neslejchané, tělesné i duchovní, vznikly na Horách Kutnách proti právu světskému i duchovnímu. Děkan Matouš, Apian řečený, nenasycený lakomec, jsa religionu římského, chtěl jmíti toliko od samého průvodu ku pohřbu do chrámu sv. Barbory sobě samému (mimo žakovstvo) děťátka Kateřiny, dcerky nebožtíka Jetřicha Šatného, na sirobu narozené, padesáte stříbrných tolarův, jenž platily a brány byly po devadesáti krejčářích, sotva potom svolil k patnácti, s nevolí a hadrunky. Zvoníci. a žakovstvo týmž spuůsobem jse o placení hadrovali a šacovali. To, hle, takových kněží religion a náboženství.

Nejvyšší pak mincmejstr pan Vilém z Vřesovic některé sousedy do arestu vzal, z příčiny, že dítky své jinde, mimo toho děkana horského, křtíti dali, a jiné, jenž vína mimo jeho vyměření a sazení, což jse předešle od ouřadu městského konávalo, vejšeji šenkovali, pokutou peněžitou trestal i vězeti dal, a po jednom stu takovýchž tolaruov stříbrných pokuty dáti na hotově museli, což sobě sám přivlastnil. Item souseduom várky piva stavil a zapověděl; a přespolní, jenž by religionu římského nebyli, nebo přistoupiti nechtěli, aby do sousedství přijímání a zápisové jim na domy učinění nebyli, nařídil etc. - Tak sobě provozoval, jako by té obce dědičným pánem byl.

Ouředníka svého, Matyáše Jilovského, jehož sobě byl nad statkem Peček a Nebovid nařídil, také těžce soužil a vyšacoval, vzav k němu příčinu, že by mu neprávě a nevěrně v týchž statcích jeho zpravoval. A tak nic jiného na Horách Kutnách nespůsobivše těm horám užitečného, zase přeč odejel. Také toho času neopatrností ouředníkuov doly horní nákladné císařské při Kaňku vyhořaly, skrze což stala jse škoda nemalá. Ouředníci horní a mincovní sobě jen jmíti a naháněti hleděli.

Ve čtvrtek 28. dne měsíce Martii, března, vyveden a utracen jest jakýsi N., řečený Hladký pán, poddaný člověk pana Ondřeje Horňateckého, morděř á škůdce zemský; klíštěmi trhán a do kola dán jest.

A v tejš den u večer umřel v domě Haluzovském Jindřich Velvarský, musikář instrumentuov a houslí, jenž jse sám K sobě zerboval a z Větčina stituloval a tu jse (pobyv prve ledakdes) do Hory Kutny dostal a konšelem prvním městským na rathauze učiněn; a příznávaje jse předešle k religionu evanjelitskému k římskému náboženství přistoupil, což v soudu božím; zanechav po sobě v vdovství Johanky, manželky své. V kostele Barborském nařizením Matouše Apiana, děkana (jenž sobě tu na Horách Kutnách všecka vladařství kostelní zosobil a podle své vůle působil), jest pohřben.

V sobotu před památkou sv. Jiří umřela Anna, stará Kozlová, manželka Mikuláše Vodňanského, kteráž předešle jměla k manželství Zikmunda Kozla, po jehožto smrti dostala jse k manželství témuž Mikulášovi Vodňanskému a z rozkoše a nádhernosti světské v chudobu jse připravila. Nota. Vždyckny jest lépeji dostati jse z hojné kuchyně do hojné nežli z hojné do pusté, zvláště těm, kteříž nezvykli a v rozkošech vychování jsou. - Byla dcera Matěje řečníka Dítě, pekaře tu na Horách Kutnách.

V outerej v noci na středu po památce sv. Jiří, v dole horním, řečeném Vačkáře, v jedné zahradě v předměstí za branou Kolínskou, usmrceni jsou smradem dolovým švuobovým dva vlastní bratři N. N., mladí lidé, jsa jeden havěrem, druhý mincířem, jmaje náklad svooj v témž dole horním. Nazejtří z téhož dolu mrtví vytaženi a pohřbeni jsou.

Ve čtvrtek v noci na pátek po památce sv. Jiří z umřela na Horách Kutnách paní Mariana Maternová, rozená Pešikovna z Komárova, pozůstalá vdova po nebožtíku panu Jindřichovi Maternovi z Květnice a na Žerčicích. A tu, do Hory Kutny se před nebezpečenstvím vojenským davše, přebejvala. K kostelu potom na vrch řečený Vysoká, nedaleko Hor Kuten, ku pohřebu jest dovezena.

Lid cizozemský, vojenský, císařský, rejtarstvo a pěchota, opěty rozkvartýrováni jsa, položili jse do města Čáslavě a tu po vesnicích okolo téhož města Čáslavě a Hory Kutny na veliké opěty soužení a záhubu obyvatelův toho kraje prve vyhubeného a vydrancovaného. Mnozí, nejmaje jich čím a nač vychovávatí, od statečkuov svých přeč ucházeli. Jiní možnější, kteříž ještě co jměli na penězích a obilí, k vychování týchž vojákuov šacování byli, mimo to, co sobě tíž vojáci sami loupežně brali. Tak jse bídná juž země Česká dodělávala. Tím způsobem konalo jse v jiných krajích i v markrabství Moravském; nebo hlas byl, že Betlen Gabory s pozdviženými Uhry, jmaje i Turky pohany na pomoc, jse sílí, ačkoliv pod tím k accordu, smlouvě a pokoji s obojí strany vysláno a jednáno. Ale summus pontifex Romanus s svými

toho (zvláště osvobození religionu a náboženství evanjelitského) všelijak bránil, boje se za své světské vladařství a panování.

Qnidquid agit mundus, monachus vult esse ubique primus, secundus.

Před Křížovou nedělí, Rogationum, přineseno do Hory Kutny psané a spečetěné, odevřené poručení pana Viléma z Vřesovic, nejvyššího mincmejstra, a před váhou obecní rathauzu přibito; a to v sobě obsahovalo, aby všickni sousedé a obyvatelé do procesí kostelní jse scházeli a chodili pod trestáním, s pohrůžkou při tom z města vypovědění.

Nech toulání, milý mníšku,
obejmi radši jeptišku,
polib ji v řiť nebo v čelo,
však jest všudy jedno tělo.

V pátek po památce Nanebevstoupení Krista Pána hřmělo a blejskalo jse a hrom zabil N., nádvorníka selského ve vsi Miskovicích, nedaleko Hory Kutny.

Jan Němčický, jinak Ryšánek, v České ulici, soused na Horách Kutnách, řezník, odjev za potřebou svou přes pole, jak jse domů vrátil, jse rozstonal a třetí den, totiž ve čtvrtek před památkou Soslání Ducha sv., umřel.

Některí z vojenských lidí, jenž tu okolo Hory Kutny rozkvartýrováni byli a drancovali a do města jse projížděli a procházeli, zežravše jse, jednoho mezi sebou zabili v svádě a druhý, postřelen jsa, sotva živ zuostal. Actum v sobotu po památce Corporis Christi.

Nazejtří pak v neděli ráno před obědy, v jarmark, kněz Matouš Apian, děkan tu v městě Hoře Kutně usazený, s svým komonstvem chodili slavně s procesí s korouhvemi kostelními, s monstrancí a nebesy, jenž nad týmž knězem neseny byly. Tak jse procházeli okolo rynku po ulicích, při tom musika, hudba, bubnování a z ručnic střílení po vojensku, k čemuž čtyři oltářové nařízení a krásně ozdobeni a připraveni jsou; jeden před rathauzem, druhý před domem Kadeřávkovským, kdež pan Jan z Tulechova (jsa císařským rychtářem) obejval, třetí před domem Adama Vlacha, řečeného Páska, kramáře železných věcí, proti dolejšími krámům masným řeznickým, čtvrtý před domem Matyáše Černého, šenkéře vína, proti domu Bakalářovskému, jakožto osobami k římskému náboženství jse přiznávajícími. Hojně lelkův a

divákuov při tom. - Nota. To před lety s velikou slávou jse na týchž Horách Kutnách konávalo, potom opuštěno, nyní jse zase obnovovalo. Tempora mutantur et homines itidem.

Ve čtvrtek 20. dne měsíce Junii, června, dštilo, hřmělo a blejskalo jse, a hrom zabil tré lidí; jednoho pacholka při koních za předměstím kolmarským, jednu děvečku na Kaňku, druhou ve vsi Neškaredicích. I jinde takověž dopuštění těchto časuov bylo.

Osm osob soudcův na rathauze na Horách Kutnách, jenž od starodávna o dluhy soudívali, a těchto proměnných časuov to zrušeno jest, zase jsou na vyhledávání toho od Horníkův při nejvyšším mincmejistru, panu Vilému z Vřesovic, zvoleni a ustanoveni.

Ve středu 2. dne měsíce Julii, července, po památce Petri a Pauli apostolorum vstoupili v stav manželský: pan Karel Ferdinand Lukavecký z Lukavce se pannou Alžbětou, dcerou nebožtíka pana Jana mladšího Šatného z Olivetu na Horách Kutnách. Oddavky jich byly v kostele sv. Bartoloměje tu na Horách Kutnách, při kterýchžto oddavcích kněz jakýsi přespólní, Polák, jenž je oddával, jsa náboženství římského, jmenoval po každé nevěstu urozenou a statečnou pannou, čímž lidem smích spusobil. Kněz ten bezděčný, děkan tu na Horách Kutnách, řečený Matouš Apian, kterýž toliko na kázáních svých na přídržející jse evanjelitského religionu lál a zlořečil, odjev byl do Prahy a zase jse vrátiv a čině kázání v chrámě Vysokostelském, jménem Jeho Milosti císařské a jménem nejvyššího mincmejistra pana Viléma z Vřesovic oznamoval a nařizoval, že jse nižádnému (kdož by k zповědi podle obyčeje náboženství římského nešel) oddavky manželskými ani křtem svatým dítek posluhovati nemá a nebude. Tak nařízení božské zapovídal, hodův toliko a rozkoší světských a šacování peněžitého pilen byl. O to vše nemalé soužení, naříkání, lání a zhoršení v té obci bylo, s obtížením svědomí lidského. Nebo víra z přinucení žádná víra není. Ó, quam longe sunt isti a vestigiis apostolorum Christi!

Hled'tež v dobrém prospívati,
ó milí páni preláti!
Jenž jste navykli světskému panování
proti syna božího přikázání,
nenásledujíc apoštolského chování;
tak činíte víc ku pohoršení,
nežli k dobréinu napravení;
řídko z vás který bez kuběny.

Posedla vás světská rozkoš a sláva,
to-liž jsou vaše duchovní práva?

Měsíce Julii, července, umřel v ulici řečené Leflíře Jan Malinský, příjmím Zeman, řemesla krejčovského; kulhavý byl.

Matěj Sládek z kláštera Sedleckého, jmaje nelibost nějakou k vojákuom, jenž tu v Malíně vždy leželi a drancovali, zabil sekerou jednoho z týchž vojákův, kaprála, v cestě na voze ležícího, opilého; pročež vzat a dán do vězení ku právu do města Hory Kutny. Ale když jiní oficirové vojenští, pod něž tejjž zabitý náležel, na to tuze nastupovali, jest jim tejjž Sládek podle vůle a v moc jich vydán. Potom jedním z přátel svých penězi vyplacen a při hrdle zůstal.

Ohněm domácím vyhořala ves s kostelem, náležitá k městu Hoře Kutně, řečená Zibohlavy, za městem Kolínem nad Labem.

V kraji Čáslavském umřel pan Zikmund Robmháp na Třemošnici, sídle svém.

Mense Augusti, srpna, vyhořalo městečko Bělá i s kostelem, zapálením hromovým, v kraji Čáslavském.

Téhož měsíce umřela na Horách Kutnách paní Kateřina, manželka pana Jana Balbína z Vorličné, rozená Hlavačka z Vojenic, a u kostela Námětského tu na Horách Kutnách jest pohřbena.

V kraji Čáslavském v Hrabešíně umřela paní Kateřina, manželka pana Adama Studeneckého, rozená Haugvicka.

Ve čtvrtek po památce sv. Bartoloměje apoštola, 29. měsíce Augusti, nařízením nejvyššího mincmejstra pana Viléma z Vřesovic sňat jest z kostela Barborského na Horách Kutnách kalich velký, pozlacený, na štítu před lety postavený; a to dolů snětí stalo jse na potupu evanjelitského religionu jse přidržícím.

Mense augusti na Horách Kutnách epitaphia, tabule malované s obrazy některých kněží předešlých, pohřbených, jsou z kosteluo v vyvrženy a zkaženy. Tak jse zlost a nenávist proti evanjelitským rozmáhala a strach byl i těl mrtvých vykopávaní.

Naříkáno bylo ze všech stran na lid vojenský, cizozemský, Jeho Milosti císařské náležitý, jenž vždy sem i tam v království Českém, na velikou škodu další obyvatelům rozkvartýrování leželi a k žádné platnosti nebyli, a tíž obyvatelé jim platiti a je vychovávatí museli, ale oni vojáci přes to mocí brali. Domácí pak někteří, nejsou pod regimentem vojenským, také lidem zlodějsky škodili a brali, zvláště koně, a to sobě zpeněžovali; v čemž rozhlášení jsou: Petr Freisichselbst, jinak Stejšek řečený, z města Hory Kutny a při něm N., syn jeho, a s ním též nějaký Václav Mejnuška, jemuž vůbec Trčka přezděli, a jakýsi čtvrtý s nimi Jiřík Medlešický; ti dostavše se měsíce Septembris, září, na Hory Kutny, nařízením nejvyššího mincmeistra pana Viléma z Vřesovic jsou jati a dáni všickni čtyři do vězení šatlavního tu na Horách Kutnách. Též za tou příčinou jsou v podezření Jiřík mladší Mírek z Solopisk, mladý člověk, jest vzat a vězením rathauzním arestován a vartován tu na Horách Kutnách. Pán Buoh rač nevinným pomáhati!

Téhož měsíce Septembris umřel na Horách Kutnách Ondřej Endrle, mincíř, odbyvše předtím od sebe N., ženy své, byv s ní v škodlivé nesvornosti.

Nadepsaný pak Václav Mejnuška, jsou v témž vězení, sám sebe jest zoufale nožem pobodl, čímž se tím dřívěji k outrpnému pravil a zmučen jest; a žena jeho také do vězení vzata za příčinou, že by mu nože, nímž se tak pobodl, dodala.

Na Horách Kutnách umřela Dorota od Balatejch, manželka Pavla Wagnera.

V neděli po památce sv. Václava v kraji Čáslavském na Bračicích u pana Jiříka Dobřenského Albrecht mladší Robmhap a Ferdinand, bratr jeho, Jindřich, syn pana Jaroslava Myšky, a Adam Jiří Materna, Hendrach Salava, N. Kusej z Moravy, vše mladí lidé, pohodše se o nětco a dostavše se tu u Bračic do pole, dali se spolu v bití, sekání a z ručnic k sobě střílení, takže tu zabit jest jmenovaný Adam Jiří Materna a jiní zraněni. - Nota. Nejměli Čechové na tom dosti, že jim veliké soužení od lidu vojenského, cizozemského, v království Českém vždy zuostávajícího, trvalo; tak se sami nesnadili a dodělávali. I

Nejvyšší mincmejstr pan Vilém z Vřesovic, jsou na Horách Kutnách, nařídil tuhou vartu po vojensku, boje se morního nakažení, aby nižádného přespolního do města bez jeho vědomí nepouštěli; a poté odjel do Prahy, zanechav tu v Horách Kutnách paní hrabinky z Salmu, manželky své, s synem, děťátkem jich, na Vlaském dvoře mincovním. I nepovědomo, kudy se smrt předce tam dostala a to děťátko umořila, pročež za ním, panem mincmejistrem,

posláno, jenž jse nemeškal zase do Hory Kutny navrátiti. Ergo: Nic nepostačuje lidská opatrnost proti vůli a moci boží.

Čtrnáctého dne měsíce Octobris, října, vyhořala ves Sedlov nedaleko Hor Kuten, náležející panu Ondřejovi Horňateckému z Dobročovic, při čemž jedna stará žena tím ohněm jest usmrcena.

V outerej po památce sv. Šimona a Judy ap. 29. dne měsíce Octobris, října, Alžběta, pozuostalá vdova po Janovi Němčickém, jmaje soudy a nevole s synem a dcerou svou o statek po témž muži svém, k tomu jiné děti nezletilé jmaje a na to nedbaje, vdala jse za Jana Skopce, vdovce, solicitátora v Praze při soudech a potřebách lidských, a při ní jse tu na Horách Kutnách osadil. Vdovila 22 nedělí. Tak jse babky střečkovaly, an horko nebylo.

V pátek den památky Všech svatých, 1. dne měsíce Novvembris, listopadu, ve vsi Zehubech nedaleko Hory Kutny umřela Anna, manželka pana Tobiáše Šlechtína, jenž nad ním panovala, rozená Dejmkovna z Těptína.

V neděli Siiniquitates, téhož měsíce dne třetího, vstoupili v stav manželský: Jindřich Skřivan, jsa vdovcem, s Marií od Bakalářuov, domu hostinského, pozůstalou vdovou po Lukášovi Portensdorfovi. A hned potom v outerej N., řečený Královský, z města Čáslavě, s Káčou Klikovic, vinopalkou, vdovou po Adamovi Strnadovi, hojně jse s ním navadivše s láním a zlořečením. Tak jse sobě namlouvali a obětovali.

Zemřeli těch dnuov: Jan Čermák, švec z dolejšího města, a Mikuláš, písař paní Kateřiny Hrabanky, vdovy.

Umřela paní Anna, manželka Jaroslava Hrabaně z Přerubenic, dcera Dobiáše Šlechtína z Sezemic.

A po ní hned kolikýsi den umřel v Zehubech tejj pan Dobiáš Šlechtín, otec její, letitý, šedivý, nedlouho trvaje po nadepsané paní Anně Dejmkovně, manželce své; vše na bolesti morní, jenž v kraji Čáslavském procházely. Tak tejj pan Dobiáš Šlechtín peněz od též manželky své nachovaných neužil, pozůstaviv po sobě jediného syna svého Bohuslava, s touž manželkou jeho zplozeného.

Těž umřel v Kolíně nad Labem Šimon Prachatický, jinak řečený Šilhánek, od dávna podagricus, zanechav po sobě manželky své Anežky, bez dětí, již byl z Hor Kuten k manželství vzal.

Karel N., poddaný člověk pana Rudolfa Trčky, vdovcem jsa a jsouce od pána svého z poddanosti a člověčenství pro- / puštěn a osvobozen, pojal k manželství pannu Dorotu, dceru Ludvíka Veverina na Horách Kutnách, v ten pondělí den památky sv. Pavly Kateřiny; po svadbě mu od Hory dovezena.

Rozina Knourovic, manželka N. řečeného Voják, s níž jse z Hory Kutny odebral, umřela tam, kdež s ní obejval; mladá žena.

Šedesát a devět let mi jminulo,
Bože rač dát, aby dál dobře bylo,
vše jse dle Tvé svaté vůle řídilo;
že spravedlivě tresceš, poznáváme,
rač jse smilovat, všemohúci Pane!

Léta 1625

V měsíci lednu zemřeli: paní Anna Bítovská, vdova, rozená Hradecká z Bukovna, obejvající v Plaňanech; a na Horách Kutnách Dorota, manželka Jana Charamzy, v lázni, jenž sluje U kola, pod Hrádkem; byla dcera postranní pana Pavla Hrabaně na Pečkách. A Jan Knebl, postřiháč, jsa rychtářem městským, byv ten den předtím zdrav a vesel, v noci nenadále skonal. Protož bděme a modlme jse, nebo nevíme dne a hodiny.

V sobotu 18. dne měsíce Januarii, ledna, v noci na neděli, div byl na obloze nebeské: kříž přes měsíc, při tom koule ohnivé jasnosti. Pán Bůh rač v dobré obrátiti!

Bartolomeus Pica Straka, opat kláštera Sedleckého při Horách Kutnách, rodilý z města Jindřichova Hradce, a složen jest z toho opatství mimo naději jeho a odtad přeč vezen. Dána mu vina, že by nedobře statek klášterský spravoval a opouštěl atd. A spravování téhož kláštera poručeno Simeonovi Všetečkovi, synu nebožtíka Matěje Všetečky, koželuha na Horách Kutnách; nebo byl nedávno předtím teěž Simeon, přistoupiv k náboženství římskému, mnichem v témž klášteře učiněn. Desperatio facit monachum.

V sobotu v noci na neděli den Conversionis s. Pauli umřela na Horách Kutných Dorota, manželka pana Zdislava Podivického.

Zemřeli také: pan Jiřík Mírek z Solopisk, přišedše na Lhotku, za Kouřimem městem, ku paní Evě Hlaváčové; hojně dětí po sobě pozůstavil a manželky své, paní Kateřiny, rozené Salavky z Lípy; a na Horách Kutných Mikuláš starší Lukavecký z Lukavce, letitý člověk, zanechav po sobě šest dcer na vdaní dorostlých a v vdovství manželky své, paní Anny Johany, rozené Věžničky z Věžnik. Do Všebořic, kdež prve bydlel, ku pohřbu dovezen.

Bohuslav, mládenec, syn pana Davida Lorencdorfa od Hory Kutny, jsa v službě u pana N. Sezimy z Vrtby, zabit jest v Praze od Bohuslava Kořenského, také mladého člověka, v též službě zůstávajícího, do šermu jse zbraněmi pobídše.

Zemřeli na Horách Kutných N. Kroulík, chromý, na dolejšíh městě a Jan Khyntic, hrbovatý písář.

Martius, březen. V sobotu v noci na pondělí po neděli postní Laetare umřel také na Horách Kutných, v domě na Koňském trhu, pan Petr Lukavecký a potom ku pohřbu do vsi Kluků, nedaleko Hory Kutny, jest dovezen.

A téhož měsíce Martii Jan Kosař, řemesla řeznického, jsa jedním konšelěm spoluradním na rathauze, byv zdráv a čině řeč na témž rathauze v radě k stranám, poražen jest nenadále nemocí šlakem, a dopraven jsa do domu svého, jenž sluje v Melhauze, třetí den, totiž ve středu v noci na čtvrtek po neděli postní Judica, jinak Smrteldné, umřel.

Po něm asi čtvrtý den umřel také Jan Švolb, barvíř pláten, jsa rychtářem předměstí čechovského, byv touž nemocí šlakem poražen nenadále.

Umřel ve špitále obecním Jakub Koláčnicků, jinak Kubelka řečený, jenž jse, jsa bídný a nuzný, do téhož špitála dostal.

V Hody velikonoční umřela panna Alena, dcera pana Jindřicha Rozenhageny z Janvic se paní Eliškou, manželkou jeho, rozenou Mírkovnou z Solopisk, splozená, ctná panna, v letech věku svého patnácti.

Těž umřel Jan řečený Zeman, hospodář rathauzní. Nebylo na tom dosti, že lid vojenský cizozemský Jeho Milosti císařské v království Českém mimo jim vyměřenou a nařízenou

záplatu a vychování obíráním loupežným obyvatele sužovali, ale i domácí škůdcové zlodějské loupeže a mordy páchali. Pročež jat jest nějaký N. řečený Kroupa, člověk selský, s některými jinými tovaryši svými, ve vsi Sedlově nedaleko Hor Kuten a ku právu od práva Hor Kuten k tomu vyslaných a k témuž právu dopraveni; a hned ten Kroupa, k outrpnému právu jsa podán, k mordům a páchanému zlodějství a loupežem jse přiznavše, jest ortelován a na místo popravní vyveden jsa, do kola vpleten a tak usmrčen, v pátek 2. dne měsíce máje, po památce Filipi Jacobi apostolorum. Za nímž vedeni k vejvodu jiní, tři selské osoby, pacholci a jedna žena, jichž jse také ty hrozné věci dotejkaly. Potom v téhodni pro takověž činy vyvedeni dva toho Kroupy tovaryši, jeden řečený Jíra Boček, druhý jakýsi pastucha, a takovouž smrtí odpraveni.

V neděli Křížovou, Rogationum, před domem pana Jindřicha Rozenhageny, naproti kostelu sv. Bartoloměje na Horách Kutnách, zabit jest Karel Ferdinand Lukavecký od Bohuslava Mírka, jsa také od něho v té bitvě zraněn, k bitvě jse v opilství a v svádě pobídše, oba, mladí lidé, zuostaviv po sobě tejjž Karel Lukavecký v vdovství paní Alžběty, manželky své, rozené Šatné z Olivetu, nedávno jse sobě k manželství dostavše.

Tak ožralství, vrch všeho zlého,
nepůsobí nic dobrého.

Do vsi Peček nedaleko Hory Kutny ku pohřbu dovezen jest beze všech náležitých ceremonií, nebo pohřby mrtvých těl na Horách Kutnách nadmíru placením zvyšovány byly a vše jse penězi vymáhati muselo. A lakomství kněžské na nejvyšší vzešlo, bez studu a lítosti.

Umřel Zikmund Gruober, jenž horním proběrem bejval; zajíkávy byl.

Umřel Jindřich Chyždera, soused na Horách Kutnách.

Pan Vilém z Vřesovic, jsa nejvyšším minemejstrem, učiněn jest presidentem komory české; kterýžto tuze pomáhal Horníky na Horách Kutnách sužovati a nutiti k dávání berní peněžitých, skrze což i pro zadržování týchž berní zatčeny jsou a do arestu do Prahy jse počtené k tomu osoby na místo obce stavěti musely. Též na ně těžce, aby k náboženství římskému přistoupili, nastupováno, s velikými pohružkami; pročež všickni spolusousedé na rathauz povoláni byli a tomu jednomyslně odepřeli, kromě asi šesti osob, kteříž předtim to dobrovolně učinili a ti jse na rathauz k tomu nepostavili. - Ó, co těžká věc jest dobrému člověku k něčemu přistupovati a činiti proti vlastnímu svědomí!

Ve středu po památce blahoslavené Trojice umřela Ludmila, manželka Joba Nejpaura na Tarmarce. Učiněno psaním poručení z Prahy od vrchnosti do Hory Kutny, aby na příští den památky těla Božího všickni obyvatelé na Horách Kutnách do procesí hlavní kostelní šli a jse najíti dali, pod propadením statku a jmění svého. Nebo jse k přistupování k náboženství římskému jak v Čechách, tak v Moravě, v Rakousích atd. přísně a tuze vždy nastupovalo a nutilo. I šlo nemálo lidí v té procesí, však vic pro divadla a na lelky nežli pro náboženství. Konala jse ta procesí z kostela Námětského po městě, spusobem pompy světské, s korouhvemi kostelními, s muzikou hudební, s pištci, troubením a bubnováním, s ručníčným střílením po vojensku; a nad knězem Matoušem Apianem, jenž monstrancí nesl, příkrov k tomu připravený od osob stavu rytířského, jenž římského religionu jsou, nesen byl do kostela Barborského, čemuž oni nebesa říkají. Nota. Utinam Jesus Christus, filius Dei, cum apostolis suis sic ambulavit! Po vykonání té procesí na faře vysokostelské u děkana Matouše Apiana s těmi, jež k sobě zval, jest hodováno a pangetováno.

A to jse vše dalo kvůli panu Vilémovi z Vřesovic, mincmejistru a juž presidentu komory české, kterýž sobě vladařství tu na Horách Kutnách, netoliko horní, ale i městské a duchovní, osoboval a vše po své vuoli jmíti chtěl a provozoval, což předešle za prvních mincmejistruov nebejvalo a staří předešlí Horníci toho netrpěli; ale nyní musí býti vše amen, do vuole boží a jeho božského smilování a vysvobození.

Měsíce Junii, června, umřela Marie, manželka Jana Badera, jenž jse byl k ní na Horách Kutnách přiženil.

Kolínští měšťané, města Nového Kolína nad Labem, veliké a těžké soužení jměli jedno od lidu vojenského císařského, tu od dávna v témž městě ležícího, druhé pro religion náboženství, na něž tuze nastupováno bylo, aby k římskému náboženství přistupovali. Tak na to Václav Grysl, hejtman kolínský, tuze třel, nutkal a s nimi jse vězel; pročež mnozí od statkuov svých z téhož města jse přeč dávali a ucházeli. Horníkuom na Horách Kutnách týmž spusobem jse pohružky činily.

Toho měsíce Junii umřeli dva susedé na Horách Kutnách Kašpar perníkář a Martin Luncman, švec.

V pátek 4. dne měsíce Julii, července, umřela na Horách Kutnách v domě svém, v předměstí čechovském paní Mariana, rozená Hornátecká z Dobročovic, pozůstalá vdova po panu Adamovi Mírkovi z Solopisk, nedlouho stonavše, a u chrámu Barborského jest pohřbena.

Mor

Zemřeli na Horách Kutnách: paní Lukrecí, manželka pana Adama Břežského, dcera nebožtíka pana Bořka Salavy, mladá žena.

A hned po ní paní Lidmila Robmhapka, máti její, vdova pozuostalá po N. Krejšťanovi.

Víceji: panna Kateřina Robmhapka, sestra nadepsané v Lidmily; Voršila, manželka Adama knihaře, panna Anička, dcerka Pavla Škréty; Viktorin Pelhřimovský z města Kolína od Hlinských, domu hostinského, odšedše z Kolína před persekucí pro náboženství s jinými odtad sousedy. Kteroužto persekucí Václav Grysl, hejtman kolínský, tam v městě Kolině s velikým obtížením a nátisky souseduov provozoval. - Tak jse rána morová rozmáhala v Praze, na Horách Kutnách a v témž městě Kolině. Děti zhusta umíraly. Při tom dražota všech věcí a v říši germanské vojenská pozdvižení a jedněch proti druhým puntování, v cestách nebezpečnoství od vojákuov, dráčuov, loupežníkuov atd. Pán Buoh račiž býti s námi svou ochranou a milostí a rač zbaviti nevděčných hostí.

Panna Mára Hornátecká zemřela.

Panstvo z měst pražských před tou morovou ránou ujížděli.

Měsíce Augusti, srpna, umřel na Horách Kutnách v domě svém, řečeném u Svobodů, podle brány Kouřimské pan Adam Břežský, byv přede dvěma dny zdrav a jse procházeje, mladý člověk; nedlouho po manželce své trval.

Pan pop, bezděčný Horníkuom děkan, Matouš, Apian řečený, nesytý na peníze lakomec, též jeho žáci, zvoníci, od pohřebuov těl mrtvých nesmírně s vádami a hadrunky šacovali, brali, beze vsí lítosti, s pláčem a nařikáním chudých lidí; při kterýchž pohřebích osobně tejj děkan, a nižádný kněz jiný nebejval, však slova božího nečinil, avšak předce mu dávati a jse šacovati podle vuole jeho museli. Mnozí, nemaje co dáti, tejně nočně své v předměstských kostelích pohřebovali. On pak tak nabejvaje, rozkošně a nádherně sobě veda, na cizí pangetoval a hodoval. Jeho žákuov, študentuov ve škole toliko vysokostelské; malá hrstka byla, jakkoliv

učení mládeže po domácích sousedských od něho zapovědino bylo, i praeceptores domovní skrze to vězením šatelným trestáni byli, i ti, kteříž jinam ke křtu svatému dítky své nosili. Jiné kostely a fary puosté a bez farářův zuostávaly, kdež jse předešle každodenně slovo boží hlásalo a posluhovalo. To vše již na ten čas v nic, do smilování božího. Takovým i těžším způsobem i jinde v království Českém, též markrabství Moravském jse v ty časy dalo a k římskému náboženství vedeno a přinucováno, vše mocí světskou.

V měsíci srpnu dali jse oddati k manželství Adam Vokurka, prokurátor městských rozepří soudních právních, s Annou, pozůstalou vdovou po Melicharovi, řečeném Šenkýř, řemesla ševcovského. Actum v neděli 10. Augusti. Ten Adam Vokurka byl předtím také k římskému religionu (nevím jakým duchem a svědomím) přistoupil.

Umřel Zikmund Labuška, starodávny mincíř, jsouc stár věku svého přes sedumdesáte.

Těž zemřeli: Dorota, manželka Václava Kejšara, v domě, řečeném na Korábě, a hned v druhý den po ní on Václav Kejšar, manžel její; a tak v ty časy mřeli na Horách Kutnách po šesti, sedmi, osmi, devíti, a nejmícejí dětí, za jeden den etc.

Paní Lidmila, manželka pana Jindřicha Lorencdorfa v Divišově, nedlouho stonaje, zemřela.

Paní Lidmila, rozená Sakovna, manželka pana Albrechta Klusáka, umřela, v domě jich tu na Horách Kutnách.

Víceji paní Kateřina Nypšická, manželka pana Pavla Škréty; tak jse ta morová rána boží rozmáhala etc. Jakub Brázda a před tím kolikýsi den N., manželka jeho, zemřeli.

Tak mřeli na hlízy a pryskejře děti a prostředního věku lidé obojího pohlaví, nedlouho stonaje. Řídko kdo starého věku letitého umřel. Ten nadepsaný kněz papeženský Matouš, Apian řečený, děkan, ani žádný kněz (neb jich také na Horách Kutnách, jen on sám, nebylo u žádné fary) na pohřeb chudých obecních lidí nechodil, leč ho kdo bohatý uplatil. Sami toliko žáci jeho provázeli a také, co mohli, vyšacovali, a témuž děkanovi, by nešel, přece se dávat musilo. Tak ta obec podle jiných horních a městských šacunkův peněžitých soužena byla. Tejš děkan nedal těch mrtvých do kostela nositi, vzav příčinu, že prej obecní lid kacířské písňe zpívají. Oni pak i na krchově při pohřbování těl mrtvých písňe své pobožně společně hlasitě zpívali, nic na něho nedbajíce; on pak jak moha, bez studu bral a šacoval. To bylo jeho náboženství a religion svatý!

V neděli den památky sv. Bartoloměje apoštola, 24. dne měsíce Augusti, srpna, na Nových Dvořích u pana Kašpara Melichara z Žerotína pan Jaroslav Hrabaně z Přerubenic, jsa vdovcem, pojal k manželství pannu Beatrix, rozenou Baudysovnu z Slezska, jenž tu na Nových Dvořích u paní Žerotínové v fraucimoru zuostávala.

Při konci měsíce Augusti, srpna, umřel Jiřík, řečený Cyrus, v domě Pokšíkovském v rynku; byl jse tu na Horách Kutnách oženil a osadil.

Septembris, září, zemřeli: Mates Šlegl, Němec, zlatník za domem Vorlovským; N. Kateřina Judexovic; řeznice, vdova; N. Kateřina, manželka Jana Klatovského, jinak Chlubnová tak řečená, atd.

V neděli 7. Septembris před památkou Narození blahoslavené Panny Marie pohřbeno mrtvých těl, jenž v jeden den a v jednu noc zemřeli, dvaceti a pět na Horách Kutnách, na větším díle dětí a mládeže, na hlízy a pryskejře. Procesí při nešení mrtvých těl hojná byla, avšak žákuov školních na mále, kněze nižádného, kázání slova božího nad mrtvými těly také žádného. Ten děkan Matouš, Apianus řečený, na faře vysokostelské, své residenci, obejval, k ničemu užitečný nejse, toliko o peníze jse staral a lidí šacoval, svou nádhernost a rozkoš světskou s sobě příjemnými tovaryši a fraucimorem provozující.

Víceji zemřeli: pan Albrecht Klusák z Kostelce, jsa juž vdovcem, davše jse z Hory Kutny před tím morem do mlejna svého, řečeného Lanžov, avšak předce jeho tam smrt našla; byl předešle mincmejstrem tu na Horách Kutnách; paní Šolcová, vdova s dcerou; panna Žofie Kalenická, obejvaje tu na Horách Kutnách; Jan Šentyl, řezník, s synem, jsa nedávno vdovcem po manželce své; N. Nemes, mládenec; Dobiáš Paiger, z města Kolína, odšedše otdad do Hory Kutny před persekucí pro religion v náboženství. Tak ta rána boží morová trvala i v některých jiných místech v království Českém. Fiat voluntas Dei.

Těž umřel Jakub, řečený Mareš, jenž byl od evanjelitského religionu k náboženství římskému přestoupil a po témž přestoupení brzo v nemoc upadl a naříkaje na to přestoupení tak život dokonal; což v soudu božím. Umřel také Fridrich, bradýř, Němec. Těž pan Jindřich Lorensdorf v Divišově, rodilý z Slezska, jenž byl, dostav jse do Čech, jse oženil a osadil. Nedlouho trval po manželce své.

Víceji: N. Dorota Rotlebka, vdova; paní Johana, manželka pana Jana Diviše Břežského z Ploskovic, rozená Maternička z Květnice, a Tomáš Slánský, řečník, prokurátor rozepří městských soudních.

Umřel také Jiří Trymaur od Beranů, rozený Uher, jenž jsé byl tu do Hory Kutny dostal, osadil a dvakrát oženil a v víních uherských handloval a je šenkoval. - Manželka Joba Nejpaura na Tarmarce.

V městě Čáslavi pan Blažej N., jenž předešle tam v Čáslavi Jeho Milosti císařské rychtářem bejval.

V pátek v noci na sobotu 26. Septembris zemřeli: paní Lidmila, manželka pana Václava Zajíce v předměstí kolmarském, dcera pana Radslava Hlavsy; a pan Job Nejpaur na Tarmarce, brzo po smrti manželky své.

V outerej po památce sv. Václava, 30. Septembris, vstoupili v stav manželský Kryštof, mládenec ze školy vysokostelské, syn Martina Děkanovského, svobodníka, se pannou Kateřinou, dcerou nebožtíka Poděvinského na Uhelném trhu.

V městě Novém Kolíně nad Labem Anežka, rozená na Horách Kutnách, pozuostalá vdova po Šimonovi Prachatickém, jinak Šilhánkovi, urodila v vdovství svém dítě a to tajně zakopati dala; což když vyjeveno a na ni nastupováno, jest určena. Avšak nějaký Jakub Teklín, jsa religionu náboženství římského, učiněn jsa předtím konšelem radním v témž městě, toho sobě neoškivil a touž Anežku k manželství pojal; což pro statek (kteréhož táž Anežka po nadepsaném Šimonovi, muži svém prvnějším, dostala) učinil. Zdráv zedral a tovaryšom na pivo dal.

Horníci a všeckna obec města Hory Kutny, jmaje na sebe podáno od Jeho Milosti císařské a nastupováno, aby všecky hory kaňkovské i šmelcování rud a kyzův horních na svůj náklad k pavování ujali a podstoupili, jináč že by o své svobody přijítí a s jinými městy srovnání býti museli, a když tak ty hory k pavování ujmou, že jim práva a svobody potvrzeny budou; o čež jse s nimi skrze k tomu nařízené vždy jednalo a prostředkovalo. I což bylo činiti, nežli ze dvou tak obtížných věcí jednu snesitelnější podstoupiti, že ty hory k pavování do devíti let pořád zběhlých, i to šmelcování ujavše, podstoupili; a foroty horní, k týmž horám zhotovené a náležité, jsou jim vykázány a postoupeny. A tak sobě v tom a k tomu své vlastní oficíry k spravování těch hor nařídili a na to náklady a sbírky rozličné na všecknu obec vyměřivše,

uložili. Příčina toho všeho, že z těch hor od dávna nižádného užitku Jeho Milosti císařské nevycházelo a přivozováno nebylo, ouředníci a písaři horní; tu sobě jen naháněli, nabejvali a pastvu jměli. A tak mince toliko v řízení Jeho Milosti císařské tu na Horách Kutnách zuostávala a stříbro aby jse tak jako předešle do též mince dodávalo. Pán Buoh račiž požehnáním svým božským opatrovati a naděliti, aby zejskáno a k dobrému užitku přivedeno býti mohlo.

Tvrz Lorec při městě Hor Kuten ležící s jejím příslušenstvím, což týmž Horníkům (pro rebelii) také odňato bylo, jest jim navracena. O navrácení jiných statkův pozemských, jim odňatých, jednáno. Pán Buoh rač milostí svou božskou dále opatrovati a ochraňovati!

Pan Václav Zajíc v předměstí kolmarském umřel také na morní bolesti v tu středu v noci na pátek po památce sv. Václava. Tak netrval po smrti své manželky Lidmily nežli toliko šest dní. Dví dítek týchž manželuv, syn a dcerka, v ten mor ve dvou dnech nedávno před smrtí jich umřelo.

A hned nazejtří třetí jich a poslední děťátko, synáček, také umřelo a s otcem svým v jednom hrobě pohřbeno.

Kněz Jan Nosislavinus, předešlý správce duchovní při kostele Svatobarborském, kazatel slova božího vejborný, jsa odtad podle jiných, od nepřátel a persekutorův evanjelitského religionu, také vypovědín a jsa tu tejně na Horách Kutnách, tak v nebezpečenství světském život svůj dokonal; jehožto tělo mrtvé děkan horský, Matouš Apianus, pohřbíti tu na Horách Kutnách zhajoval. Učení to křesťanské! Tělo mrtvé ku pohřbu na grunty pana Mikuláše Salavy, s dovolením jeho, dovezeno a pohřbeno.

Umřel také ve vsi Mezholezích pan Jan Diviš Březský, a tak nedlouho trval po manželce své. Do Bohdanče ku pohřbu dovezen.

Víceji: Dorota, manželka Karla Labušky na Rybném trhu; Vít, servus mladý právní pánuov šepmistruov, jsa nedávno v té povinnosti.

Na faře vysokostelské u děkana Matouše Apiana umřela také jakási děvečka, téhož děkana kuchařka, a on jí slavnou procesí pohřební učinivše, dal jí vnésti do kostela Námětského, chtěje, aby v témž kostele v předním místě pohřbena byla; čemuž někteří z Horníkuov odepřeli. Pročež jse ten Apian děkan hněval, sápal s pohrůžkami; a tak ta děvečka tu v témž

kosteje nepohřbená zuostávala, až tělo smradilo. Však potomně předce v témž kostele pohřbena.

Víceji předtím zemřeli: paní Alžběta, pozůstalá vdova po manželu svém panu Václavovi Cecingarovi, v městě Kolíně; a v Horách Kutnách Zikmund Krásnohorský, zlatník od Leksů. - Nota. Mně známé jsem toliko poznamenával, mimo dětí.

Simeon, nebožtíka Matěje Všetečky, koželuha na Horách Kutnách, syn, jenž jse na mnišství a do kláštera Sedleckého dal a správceim téhož kláštera učiněn a opustiv jméno přijmí otce svého jse Eustachius Kapihorský stituloval, jest té zprávy zbaven; a tak ten klášter na ten čas bez opata zuostával.

Umřela paní Mariana, manželka pana Adama Materny z Květnice, rozená Břežská z Ploskovic. Též Jiřík Mírek z Solopisk, šilhavý, zuostávaje neženatý, syn nebožtíka pana Jindřicha Mírka. Byl také přestoupil k římskému náboženství, nic tomu nerozumějice.

Nedlouho tejj Adam po smrti manželky své trval, kteráž nedávno před ním umřela; a tak zhusta v tu morovou ránu boží manželstvo brzo jeden po druhém umírali.

Paní Eliška z Dobřenic, pozůstalá vdova po nebožtíku panu Kryštofovi Myškovi, jenž na Hrádku nad Pařousy v kraji Kouřimském sídlem bejval, umřela na Horách Kutnách v domě svém, jejj byla koupila a tu obejvala. U chrámu Barborského jest pohřbena.

Umřel Adam knihař, jehožto tělo mrtvé ten Matouš Apian, děkan předeepsaný, pohřbíti zbraňoval, vzav toho příčinu, že za živobyti svého tejj Adam děťátko své knězi evanjelitskému okřtíti dal, téhož Apiana děkana v tom pomínuvše. Tak jse tejj Apian bezbožně vymstíval.

Dorota, dcera Jana Letíka, prokurátora právního na Horách Kutnách, manželka kněze Zikmunda Piscisa, kterýž jse přeč od Hory Kutny, vlasti své, před persekucí, proti religionu evanjelitského náboženství vzniklou, odebrati a tak exulem býti musel, a táž manželka jeho s ním, i jdouce ona po živnůstce své a chtěje jakýsi potok nedaleko Brandejsa přejíti, do něho upadla a jse utopila a tak usmrcena jest.

Měsíce Novembris zemřely: panna Anna z Páchu, stará v letech, a hned brzo po ní Maruše, matka její, pozůstalá vdova po někdy Mikulášovi Náchodském, hojných let jsa; Dorota,

apatekářka, dcera Jindřicha Klepsatle, kramáře, kteráž, byvše vdovou po Václavovi Sixtovi Čáslavském, vdala jse nedávno před smrtí svou za tovaryše svého apatykářského.

Vstoupili v stav manželský: Václav, syn nebožtíka Jana Švally, barvíře pláten v předměstí čechovském, se paní Zuzanou, dcerou pana Petra Bračického z Chořov. Actum v outerej 25. dne měsíce Novembris, den památky sv. panny Kateřiny.

Nenávist a nevole mezi Horníky a knězem Matoušem Apianem, děkanem na Horách Kutnách, a jeho některými v tom společníky (jenž od evanjelitského religionu k římskému přistoupili) jse tak zjitřily, že na sebe s obojí strany vrchnosti žalovali a jedni druhé ošklivili; pročez jsou s obojí strany do Prahy před vrchnost nařízenou citováni. Mezitím pak jeden praporec pěchoty vojenské, Němcuov s jich knechtkami, do města Hory Kutny nařízeno a položeno jest, jež oni Horníci přijíti a vychovávatí museli; a tak jedno soužení na druhé jim přicházelo. Nebo puovodem téhož děkana a jeho v tom společníkuov dání byli v takové: domnění a podezření, jako by nějaké nové pozdvižení před sebe brali a jiné po sobě potahovali, zvláště proti religionu římskému; ale toho se nenašlo a neukázalo, jakžkoliv jim těžším soužením hrozeno bylo. Pročez oni Horníci vyslané své d'o Rakous k vlastní osobě Jeho Milosti císařské vypravili; ale ti tam nic nezjednavše, domů se navrátili. Ó rač jse nad námi smilovati, všemohúci Pane Bože náš!

Vesnice, statky pozemské, obci města Hory Kutny pro tu rebellí a pozdvižení odňaté, jsou mnichuom jesovitům, tu a na Horách Kutnách u kostela Barborského osazeným, dány a k užívání postoupeny; tak ta obec jest ochuzena.

Léta 1626

Nepřestávalo jse od strany římského religionu o to usilovati, aby kostel veliký, Svatobarborský, na Horách Kutnách mnichy jesuity osazen byl. I konalo jse to ve čtvrtek, den začetí léta tohoto šestnáctistého dvacátého šestého, a jest jim ten kostel i se školou skrze k tomu nařízené postoupen a v jich moc a správu uveden, při čemž jeden praporec knechtuov vojenských (jenž tu na Horách Kutnách položeni byli a zuostávali) nařízeni byli, s bubnováním, troubením a z mušketův střílením po vojensku atd. Jak to dáleji a stálé a trvanlivé bude, to v moci boží. - Po kterémžto uvozování těch jesuitův mluveno jest k Horníkuom přítomným, že jim to Jeho Milost císařská darovati ráčí léta nového; ale není z toho bezděčného daru od nich poděkováno!

Potomně tíž jesuité v témž kostele některá epitaphia, na památku dobrých lidí mrtvých krásně udělaná, zjinačili a znamení a imagines, texty a titule týchž lidí zrušivše, na to místo své smysly, malování poznamenati dali. A imagines kněží evanjelitských vyvrci dali. A týmž způsobem konalo jse v kostelích evanjelitských, na potupu téhož religionu.

Ve středu den památky sv. Tří králuov umřel v domě svém, řečeném u Fifků, proti undrláku, krámům masným, Jakub Skřinecký, šafář mince.

Nařízením od vrchnosti pobrány jsou tu na Horách Kutných některým souseduom a vyhledávány knihy jich evanjelitského učení, jež strana odporná kacírské nazejvají a naříkají. At tamen verbum Dei manet et manebit in aeternum.

Na týchž Horách Kutných nějaký cizozemec, mladý, urostlý člověk, jenž jse jmenoval Mikuláš Vincencius z Charvát, dostavše jse tu do Hory Kutny a tu drahný čas zůstávaje, dostal nějaké zámluvy k manželství se pannou Mandalenou, dcerkou Izaiáše Ringera; avšak když jemu jse toho podle vuole jeho nedostalo a odepřelo, vinil z toho touž pannu a rodiče její právem duchovním před knězem Matoušem Apianem, děkanem tu na Horách Kutných; ale pod tím nevyčkavše o to rozsudku, táž dcerka jich od Jana Kašpara Cyta, jenž v městě Nymburce Jeho Milosti císařské rychtářem učiněn, z Hory Kutny vzata a s ním k manželství oddána. Pročež jse tejj děkan horský rozhněval s pohrůzkami, vznesše to na arcibiskupa, kdež táž Mandalena v té rozepři témuž Kašparovi Cytovi k manželství jest přisouzena.

V neděli 18. dne měsíce Januarii, ledna, pan Karel Hubryk pojal k manželství pannu Evu z Bítova, jenž tu na Horách Kutných u přátel svých obejvala.

Kněz Johannes Greifenfels podán do kláštera Sedleckého a tu opatem učiněn.

Umřela Marie, manželka Honsa Pole, malíře, 27. Januarii; byla dcera nebožtíka Haška na Sukově při Kaňku; a po ní brzo dvě dcery jich a syn:

V Moravě a v Čechách, zvláště lid městský (...) náboženství římskému; (...) všecka obec městská na rathauz jsou povoláni, v ten pátek 30. Januarii, a to jim vuobec čteno a nařízeno, kdo by chtěl nebo nechtěl, aby jse poznamenávati dali, nad číniž mnozí žalost jměli; (...) a hned potom přední některé osoby z konšeluov velké rady jsou do Prahy citováni, a když se postavili, jsou nařízením I vrchnosti arestováni, aby z hospody, kdež vtrhli, nevycházelí do

dalšího nařízení, s hroznými pohrůzkami, nebudou-li chtít se vsí obcí jich k římskému náboženství přistoupiti.

Z těch příčin schylovalo jse do konce těch hor opuštění a také nebylo již čím dáleji nakládati; a lid vojenský, v Hoře Kutně až posavad zuostávající, nepřestávali tu obec hubiti a šacovati a z té pastvy se jim nechtělo.

Pavel Wagner, soused na Horách Kutnách, dal jse v Praze oddati k manželství s pozůstalou vdovou po Janovi Beniciusovi, písaři radním tu na Horách Kutnách; nebo jich děkan horský oddati nechtěl, pokudž by k římskému religionu nepřistoupili. Když jse pak tíž, již manželé, domů do Hory navrátili, povolal on děkan k sobě na faru vysokostelskou jeho, Pavla Wagnera, též rychtáře městského Samuele Křečka a téhož Wagnera do vězení vzíti poroučel; čehož když jse rychtář učiniti zpečoval, oba je tam na faře u sebe zepрал a Wagner předce do vězení musel. Tak sobě ten pop svou vůli provozoval.

Před nedělí Květnou, Palmarum, v postě jesuitové, mniši na Horách Kutnách při kostele velkém, Barborském, osazení, dali z prostředku téhož kostela vybořiti a vyvrci kapličku s voltářem sv. Barbory, kteráž tu před lety založena byla, okolo ní potom ten kostel veliký Božího těla založen a staven. Též dali z prostředku téhož kostela vyvrci některé stolice, kdež ženské pohlaví sedávalo, nad čímž jse někteří zhoršovali; a tak ten kostel zřetelnější učiněn.

Za příčinou přizepsaných těžkostí a dalších pohrůžek nebezpečností a naříkání, co a jak jse v jiných městech nad evanjelitskými páše a provozuje, někteří susedé na Horách Kutnách přeč ode všeho s manželkami a dětmi ujížděli a jse odbírali. A Mikuláš Vodňanský, jenž předešle prvním konšelem městským bejval, jest do vězení šatlavního na pouta dán; vina jse jemu dávala, že by nemálo peněz k záduší kostela Barborského pozůstal, což nadepsaní mniši jesuité jmíti chtěli. Tu moc a právo sobě hejtman vojenské pěchoty, řečený Vespesian z Inspruku, jakýsi špatný Němček, Rakušan, jenž tu s nimi v městě Hoře Kutně zuostával a šacováním té obce peněz nabejval a vartu osadivše, provozoval a žádnému z města bez dovolení svého vyjížděti nedopouštěl. Šepmistři a konšelé jako ničímž byli. Tak ta obec (před lety slavná) již na nejvyšší zlehčená v potupě zůstávala.

V sobotu řečenou Bílá, před Velikonocí, 10. dne měsíce Aprilis, dubna, ta pěchota vojenská, darmochlebové, trvaje tu v městě Hoře Kutně okolo téhodnův dvaceti a dostavše jse tu hladovití a odpolu nazí a tu jse vyšacováním obyvatelův a na cizí statky vyžravše a ošativše i

peněz nabyvše, odešli přeč s odevřeným praporcem. A hned v tejš den a v tu hodinu na místo jich jedna karneta rejtarstva vojenského do města jsou puštěni a po domích rozkvartýrováni, jichž hejtmanem jakýsi don Martin, (kdo a co) Horníkuom nepovědomý. Od koho pak to ordinováno bylo, tíž Horníci nevěděli, jen tak jako němí a omámení byli. Avšak ti, jenž byli k římskému náboženství přestoupili, toho vděční byli a se usmívali s pohrůzkami.

Mniši jesuité, tu na Horách Kutnách, k kostelu Barborskému uvedení a osazení, dali také z téhož kostela z kaply havéřské vybořiti hrob kamenný, pěkně vytesaný, kdež před lety byl pohřben Filipus, biskup sidonský, jenž jse tu byl na Hory Kutny dostal a svátost večere Krista Pána, syna božího, pod obojím způsobem lidu obecnímu podával a tu na Horách Kutnách život svůj dokonat.

V outerý devátého dne měsíce Junii, června, po památce blahoslavené Trojice, umřela jest na Horách Kutnách paní Eliška Mírkovna z Solopisk, manželka pana Jana Jindřicha Rozenhageny z Janvic, již byl, když vdovou po panu Janovi Šatném z Olivetu byla, tu na Horách Kutnách k manželství dostal.

V pondělí po památce Procopii, šestého dne měsíce Julii, července, rejtaři vojenští, darmochlebové, jenž tu v městě Hoře Kutně leželi a susedé je vychovávatí museli, jsou odtad vyzdvížení a jinam (ač neradi) obráčení; při jejichžto odtud odjíždění postřelen jest od nich N. mladý Knour, jenž jse na ně díval z okna z domu, řečeného Na Crkani. A v tejš den, hned po odjezdu týchž rejtaruov, zabit jest nešlechtně a beze vší příčiny Heřman Fidler, tu domácí, jsa vdovcem, mladý dobrý člověk, od mušketýruov vojenských, jenž jse tu odjinud do Hory Kutny protulovali na žraní a šarvátky puosobili. Zvěsit takové vojáky!

Předtím také těch dnuov hejtman nad vojáky, jenž v městě Čáslavi leželi na soužení té obce, vyjíždějice také na cesty, lidi pocestné bili a obírali, zastřelil z ručnice fendrycha vojenského z jiného kvartýru, jenž k němu přijel a o něco jse svadili. V Starém Kolíně u Labe také pěchota vojenská ležela, týmž způsobem lidí obíráním škodíce. Nebylo komu žalovati, také žádný nic nenapravit, jen brali, kdo a jak mohl.

Na Kaňku zabil Pavel Ševčík jednoho mladého člověka nožem, zastihše jej s ženou svou v cizoložství. Tak paní Venus svým dvořanům platí.

Nebylo v ty časy o ničem dobrém slyšeti, jen o lidských soužení, těžkostech, persekucí proti religionu evanjelitskému, na statky nastupování a odnímání. Mnozí ode všeho přeč jse odbírali, kde kdo mohl a jse mu vidělo. Pán Buoh rač jse smilovati!

Když jse tak kněz Matouš, Apian řečený, děkan na Horách Kutnách, a Horníci spolu nesnadili a nesrovnali a i vrchnosti na sebe žalovali, jest k tomu přivedeno, že komisí z Prahy do Hory Kutny jest nařízena a tu tejj kněz Apian odtud, ač nerad, jest vyzdvižen a podán do města Chrudimě, a z Chrudimě jakýsi kněz Jiřík, řečený Bílek, podán a nařízen k témuž děkanství do Hory Kutny. Jak s tím bude, čas budoucí s sebou přinese; nebo při takových kněžích jen lakomství a svatokupectví.

Při odbejvání z Hory Kutny toho kněze Matouše Apiana, lakomce nenasyceného, jenž tu hojně peněz nabył a vyšacoval, ještě s ním Horníci smlouvati a nemalou sumu peněz jemu dáti jse podvoliti museli, ješto o něj byli nestáli a k nemalým nesnázím a škodám skrz něj připraveni jsou.

Cikáni, tuláci, lid ohyzdný, toulali a se procházeli po České zemi sem i tam; na Hory Kutny přišli 14. dne měsíce Augusti, srpna.

Pan Jan Jindřich Rozenhagen na Horách Kutnách, jsa nedávno vdovcem, pojal k manželství Máru, dceru nebožtíka Pavla Malovce, v tu neděli 16. mense Augusti, srpna.

Léta 1626

25. dne září v pátek na sobotu mezi 7. a 8. hodinou život svůj dokonal Mikuláš Dačický z Heslova, s čistou pamětí a vyznáním stálým u víře Krista Pána, Spasitele našeho, kteréžto vyznání jeho do těchto pamětí jest od syna mého Adama vepsáno; a tělo jeho jest u sv. Panny Barbory na Horách Kutnách na krchově podle paní Doroty z Práchňan pochřbeno v neděli, podle paní mateře jeho. Já jsem tělo náležitě pochřbíti dal na svůj náklad, tak jakž na mého milého strejce náleželo. Věku jeho bylo 70 let a 40 neděl. Pán Bůh všemohoucí rač mi se dáti s nimi se všemi v nebeském a věčném dědictví shledati, se všemi věrnými křesťany, amen. Rač to dáti, Pane Ježíši Kriste, jenž jsi nás svou předrahou krví vykoupiti ráčil. Amen.

A tak tyto paměti sou dokonány, rukou jeho psané, Mikuláše Dačického z Heslova, strýce mého milého, o rozličných přiběžích, co se kdy na Horách stalo; nebo jest sám také mnoho toho pokusil, štěstí a neštěstí, za živobytnosti své.

Když jsem toto psal, padesáte šest let a třiceti vošum neděl počítajíc až do třicátýho Aprilis. A tak věku mého ten čas 57 let bez 14 neděl.

Bože rač dát, aby dále dobře bylo,
vše jse dle Tvé svaté vůle řídilo;
že spravedlivě tresceš, poznáváme,
rač se smilovati, všemohúcí Pane!
Ať bíd, soužení sproštěný sme,
rač nám to dáti, věčný Pane Bože,
přijmiž nás k sobě do radosti věčné. Amen.

Matyáš Dačický z Heslova